OPERAȚIUNEA PRAETORIAN

THOMAS GIFFORD

Săptămâna Financiară

Thomas Gifford

Operaţiunea Prætorian

Thomas Gifford

Operaţiunea Prætorian

Traducere din limba engleză
SANDA SERSESCU

editura rao

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GIFFORD, THOMAS
Operaţiunea Prætorian / Thomas Gifford;
trad.: Sanda Sersescu. — Ed. a 2-a, rev. — Bucureşti:
RAO International Publishing Company, 2008

ISBN 978-973-103-735-6

I. Sersescu, Sanda (trad.)
821.111(73)-311.6=135.1
94 (100 + 420 + 44)” 1939/1945” (O:82-31)

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
www.rao.ro
www.raobooks.com

THOMAS GIFFORD
Prætorian
1993

CUPRINS

NOTA AUTORULUI

PARTEA ÎNTÂI

1

2

3

4

5

6

7

8

9

PARTEA A DOUA

10

11

12

13

14

15

16

17

PARTEA A TREIA

18

19

20

21

PARTEA A PATRA

22
23
24
25
26
PARTEA A CINCEA
27
28
29
30
31

Pentru Patricia

NOTA AUTORULUI

Marea Britanie împreună cu tot ce este britanic mi-au câştigat afecţiunea într-un mod cât se poate de cinstit. Acum o am în sânge. Străbunii mei — cei ce au purtat numele de Gifford, Maxwell şi Eaton — şi-au adus, fiecare în felul său, micul lor prinos, bătrânei patrii. Şi-au vărsat sângele şi, în unele cazuri, şi-au lăsat zălog vieţile, semănate între Murmansk şi El Alamein. Deşi nu intenţionez să preamăresc războiul, am o consideraţie deosebită pentru înaintaşii mei Gifford, Maxwell şi Eaton, care şi-au făcut datoria. Când s-a întâmplat să mă aflu la Londra de Ziua Eroilor — şi mi s-a întâmplat adesea — m-am simţit tulburat profund când veteranii, unii băţoşi şi cu un aer tineresc, alţii în baston sau în cărucioare cu rotile, au făcut trecerea în revistă şi au dat, scurt, onorul. Am aflat cine erau: Şobolanii din Tobruk. Oamenii care au avut de îndurat, şi au reuşit să supravieţuiască unor lucruri pe care eu nu le voi şti niciodată. Mulţumesc lui Dumnezeu! Şi totuşi, ceva în mine nutreşte un sentiment de invidie faţă de aceşti oameni.

Geoffrey Keyes, vice consul, a fost un erou care n-a supravieţuit decât în inimile concetăţenilor săi, fiind respectat chiar şi de inamicii germani. Geoffrey Keyes a condus actuala misiune — care l-a costat viaţa — şi care mi-a inspirat evenimentul central al acestui roman. În cartea mea, misiunea condusă de Max Hood se asemăna cu atacul desfăşurat de comandoul lui Keyes, în privinţa multor detalii fizice, ca şi a scopului ei iniţial. Nici unul dintre eroii mei n-are vreo replică în viaţa reală: în particular, nici unul nu seamănă în vreun fel cu eroul Geoffrey Keyes sau cu vreunul dintre cei care l-au însoţit. Eu sunt autor de ficţiune. Domeniul meu îl constituie lucrurile care s-ar fi putut întâmpla, deci fără consecinţe reale, şi care asigură succesul comercial al romancierului. Dar chiar dacă eram biograf, tot

nu mi-aş fi îndreptat atenţia asupra vieţii lui Geoffrey Keyes ca subiect, pentru simplu motiv că sora lui, Elisabeth Keyes, a făcut de minune această treabă, cu „GEOFFREY KEYES”, carte publicată în Anglia de George Newnes Limited, în 1956. Este o lucrare care onorează nu numai subiectul, dar şi pe autor, ca şi pe tatăl fraţilor Keyes, amiralul flotei britanice, Sir Roger Keyes. Cred că familia Keyes este un exemplu tipic al acelor familii care punctează istoria insulei lor, cu o regularitate reconfortantă.

La mai puţin de un an după ce tânărul Keyes îşi pierduse viaţa, Winston Churchill remarca faţă de amiral că Geoffrey fusese „un fiu minunat”. Amiralul răspunse:

— Care ar fi fost diferenţa dacă Geoffrey ar fi reuşit în misiunea lui?

Şi replica lui Churchill:

— Aş fi preferat decât să moară Rommel, să trăiască Geoffrey.

Rommel însuşi a comandat crucea de chiparos tânăr pentru mormântul lui Geoffrey Keyes. Ea a fost trimisă familiei Keyes, în Anglia şi aşezată în altarul bisericii parohiale. Bătrânul amiral a murit în noaptea de Crăciun a anului 1945, apucând să vadă cum războiul se îndrepta către un sfârşit încununat de succes. Martor la moartea amiralului, Sir Walter Conian a făcut următoarea remarcă:

— Desigur că Geoffrey a fost acolo ca să-l ia de mână.

Menţionez toate acestea deoarece este important să ne amintim asemenea lucruri, într-o lume care recunoaşte codul moral. Este un lucru pozitiv să ne amintim că odată, demult, a avut loc un conflict moral de mari proporţii, un război care merita nu numai să fie purtat, dar care trebuia să fie şi câştigat. Nu exista nici o posibilitate pentru eroare, aşa cum a fost cazul de atunci încoace. Să fii o parte a unei asemenea întreprinderi — în care lumea atârna de un fir de păr, suspendată între lumină şi întuneric, în timp ce bărbaţi şi femei îşi concentrau eforturile către găsirea unei ieşiri din coşmar — trebuie să fi fost un lucru formidabil, chiar dacă, în momentul acela, îţi dădeai sau nu seama.

OPERAŢIUNEA PRÆTORIAN este încercarea mea de a recrea vieţi trăite într-un moment al istoriei în care

ştachetele erau mai sus decât au fost de atunci încoace. Toate acestea s-au petrecut cu mult timp în urmă, dar tot aşa de bine, se puteau petrece chiar ieri.

La un an după comando-ul împotriva lui Rommel, din noiembrie 1941, cel mai critic moment al celui de-al Doilea Război Mondial tocmai se încheiase. La El Alamein, în deşertul egiptean, generalul Bernard Montgomery — cunoscut după aceea, în istorie, ca Montgomery de la Alamein — l-a întors pe Erwin Rommel, Vulpea Deşertului şi pe al său Afrika Korps, înapoi, în Libia. Alexandria, Cairo şi Canalul de Suez n-aveau să cadă niciodată în mâini germane. Până la El Alamein, armatele lui Hitler nu pierduseră niciodată o bătălie importantă. După El Alamein, ele n-aveau să mai câştige, niciodată, altă bătălie.

Acum, după ce s-au scurs cincizeci de ani, reprezentanţii şi veteranii tuturor armatelor angrenate în război, se întorc în deşert să-i cinstească pe cei căzuţi în acea bătălie groaznică. Aproximativ 14.000 de soldaţi ai Commonwealth-ului, în jur de 60.000 de germani şi italieni au fost ucişi, răniţi sau daţi dispăruţi definitiv.

El Alamein este un punct îndepărtat şi îmbibat de cruzime, aflat la o distanţă de două ore de Alexandria, pe drumuri accidentate şi la şase ore de Cairo, în caz că maşina îţi rezistă până la destinaţie. Cu toate acestea, cei care-şi amintesc, fac această călătorie în fiecare an, către cele trei monumente comemorative, ridicate în acel loc. Cimitirul britanic seamănă foarte mult cu o grădină de ţară, foarte atent îngrijită. Monumentul italian măreţ, avântat, evocă o catedrală a antichităţii. Germanii au ridicat un monument descris de un observator recent ca fiind „de o elocventă austeritate, ca o fortăreaţă medievală”.

Deşertul, războiul, amprenta epocii în cel mai larg sens al său, au oferit un creuzet pentru cei ce şi-au trăit povestea vieţii, în acele zile îndepărtate. Am încercat să recompun în cuvinte câte ceva din cele ce se vor fi petrecut aici. Dar n-am uitat nici o clipă că orice „creaţie” a mea reprezintă doar un moment, o nălucă şi că în spatele perdelei de ceaţă a ficţiunii, se află o realitate care încă mai constituie un izvor de informaţii pentru aceia dintre noi ce fac efortul de a

explora acest ţinut îndepărtat, trecutul.

THOMAS GIFFORD
New York City

PARTEA ÎNTÂI

Londra, 1940-1941

1

Octombrie 1940. Furia „Războiului Fulger” era la apogeu, dar cei din cercul lui Rodger Godwin îl ignorau atât cât se putea. Cuvântul de ordine era „la dracu’ cu blestematul de Hitler”. Restaurantele, bodegile şi cluburile erau pline ochi în fiecare seară şi oamenii continuau să facă invitaţii la cocteiluri. La o asemenea petrecere, Godwin tocmai îl întâlnise pe Monk Vardan şi hotărâseră să cineze împreună. Aşa încât se îndreptau acum spre localul lui Dogsbody.

Ca totdeauna, întunericul era dens, dar luna împrumuta peisajului o stranie irealitate, ceea ce făcea ca hoinăreala să fie foarte plăcută, deoarece Luftwaffe nu-şi făcuse încă apariţia. Pietrele pavajului din Berkeley Square erau alunecoase din pricina frunzelor umede. Baloane de baraj mari, durdulii, pluteau la înălţime, deasupra oraşului, reflectând lumina argintie a lunii. Aveau un aer blând, asemenea unei turme de oi presărate pe o păşune ţesută din raze de lună. Porţiuni întregi de străzi erau izolate din pricina bombelor care săpaseră adevărate cratere şi a clădirilor incendiate ce se puteau dărâma oricând, fără să prinzi de veste. Localul lui Dogsbody supravieţuise nevătămat şi, îndărătul uşii de stejar masiv, cu mâner de bronz de forma unui cap de ogar jalnic, era întuneric. Ca în toate cluburile, vegheau o mulţime de luminiţe palide, reflectate de argintărie şi de obiectele din piele şi lemn. Draperiile pentru camuflaj păreau grele de parcă ar fi fost din zale. Dacă nu erai un obişnuit al casei, n-ai fi ştiut niciodată că aici era locul cu pricina.

După ce se aşezară la masă, Monk Vardan, se înfundă în fotoliul greoi, sculptat şi trecu, repede, în revistă, cu privirea, adunarea din seara aceea. Potrivit planului lui Peter Cobra, proprietarul, nu găseai două scaune sau două mese la fel. Nimic nu se potrivea cu nimic. Un haos controlat. Vardan salută din vârfurile degetelor, un gest la fel de subtil ca al celui care ofertează la licitaţia de la Sotheby. Purta o pălărie

neagră, moale, o eşarfă de mătase albă, un costum de zi complet demodat, o batistă de mătase scoţiană roşie, băgată neglijent în buzunarul de la piept, iar în ochiul stâng avea înfipt un monoclu. În discul de sticlă se reflecta pâlpâirea lumânărilor. Monoclul era legat cu o panglică neagră care flutura.

— Sărbătoarea de Halloween, nu-i aşa? întrebă Godwin cu o voce răbdătoare, cu toate că simţea cum încep să-l învăluie ceţurile unei dureri de cap.

— Lasă-mă să ghicesc. Eşti sau Dracula sau Bertie Wooster. Eu n-am nimerit-o cu costumul meu.

Godwin îşi apăsa tâmplele. Vardan ceru un vin necunoscut şi scump, din pivniţă. *Chelarul* lui Cobra se ploconi mieros:

— Din când în când, spuse Vardan, afişez o anumită excentricitate ştrengărească. Asta se numeşte stil.

— Părerea mea e că se numeşte stil de homosexual.

— Tocmai de aceea nu ţi s-a cerut părerea, bătrâne. Voi, ziariştii prea aveţi multe păreri.

Privirea lui Godwin lunecă mai departe. Clyde Rasmussen stătea lângă foc. Faţa îi era aproape la fel de roşie ca şi nărăvaşa sa claie de păr. În toţi aceşti ani care se scurseseră de la întâlnirea lor de la Paris din 1927, totul la Rasmussen se îngroşase, se schimbase, dar părul rămăsese aproape la fel. Se şoptea că omul se vopsea ca să-şi ascundă părul cărunt. Faţa de ţărănoi devenise puhavă din pricina senzualităţii şi a dezamăgirilor, totuşi nimeni dintre cei prezenţi n-ar fi văzut în el un personaj mai puţin celebru. Clyde Rasmussen şi formaţia lui erau şi acum, cum fuseseră timp de ani de zile, în topul preferinţelor publicului. Ardoarea din ochii lui arăta că se mai ocupa şi acum cu „vânătoarea”. Purta haine de seară. Era în compania a două fete care dădeau impresia că au ieşit seara cu un fel de unchi primejdios.

Vardan îşi plimba degetul arătător lung şi osos pe lângă nasul ascuţit ca un cioc de pasăre, în timp ce ochiul sfredelitor îi strălucea de după monoclu.

— Acum să atacăm miezul problemei. Pari să ai un necaz ascuns... Extenuare? Disperare? Războiul care te-a doborât?

— Sună ca reclama unui laxativ.

— Interesant. Las pe voi, Yankeii. Deci, dacă nu e vorba de constipaţie trebuie să fie — Vardan plescăi cu încântare, măsurându-şi lungimea nasului. O femeie. Sau, poate, femei. Specia eternă? Femme fatale? O cameristă? Vreo prospătură? O dragoste veche? Nu mă lăsa să bâjbâi, fiule, spovedeşte-te vicarului.

Sosi pateul, un vin roşu foarte pretenţios. Praful gros acoperea ca o mătreaţă umerii rotunzi ai sticlei. Godwin îi ceru lui Maurice, chelarul cel mieros, ceva rece, ceva cu gheaţă, pentru Dumnezeu. Trebuia neapărat s-o spună, câtă vreme capul îi mai rămânea la locul lui, legat de restul corpului.

— Monk, începu el, amintindu-şi cum Vardan venise la el, cu ani în urmă, cu povestea despre o fată însărcinată. Am ajuns la ananghie…

Se opri. Ce naiba putea să însemne asta?

— Ahh! Sună teatral, nu-i aşa? Vrei să ne exersăm limba cu puţină conversaţie?

— E vorba de o femeie.

— Şi ai nevoie să te spovedeşti. Dar prezenţa unei femei este, în mod normal, ca un fel de clopoţel, care împrăştie bucurie peste tot. Atunci de ce mina asta jalnică?

Restaurantul era aproape plin, un foc mângâietor pâlpâia în cămin, barul din cealaltă cameră răsuna de zgomot, de frânturi de cântec. Godwin zări trei oameni care stăteau în separeul tihnit din colţ şi, la vederea lor, simţi o lovitură surdă dar dureroasă în piept. Se întoarse, căutând confortul în fleacurile debitate de Vardan.

— E vorba despre vreo creatură apetisantă?

— Nu chiar. O cunosc demult. Adică am cunoscut-o demult. Acum o cunosc din nou. (Oftă.) Nu mă pricep să-ţi explic. E o poveste complicată. Monk, mă tem că eşti singura persoană căreia îi pot spune.

— Dar cu vechiul tău prieten, Rasmussen, ce se aude? (Un zâmbet viclean.)

— Vezi tu… e şi el amestecat în povestea asta… Dar crede-mă, există motive serioase ca să-l lăsăm deoparte pe Clyde.

— Ia-o de bună, bătrâne. Nu cred că o cunosc…

— Ba da, o cunoşti. Şi-l cunoşti şi pe soţul ei.

— Ah, deşi întunecată, imaginea începe acum să devină din ce în ce mai clară.

— Ea este în camera asta.

Maurice sosi cu un pahar plin ochi cu gheaţă, gin şi o picătură de apă cu chinină. Godwin ar fi putut jura că-şi simte vasele de sânge din albul ochilor cum îi explodează şi sorbi din paharul cu gin.

— E în camera asta, acum când stăm de vorbă? Cu soţul ei?

Godwin făcu un semn aprobator cu capul. Îndrăzni să privească din nou, în speranţa că ea nu-i va surprinde privirea. Cilla şi Max Hood luau cina într-un colţişor tihnit cu dramaturgul emigrant Stefan Lieberman, un evreu german. Sau austriac. Sau, poate, francez. Godwin îl întâlnise întâmplător la o petrecere sau două. Se părea că Lieberman luase cu asalt lumea literară. Prânzise printre fotografi, la Ritz, împreună cu Noel Coward.

— Te gândeşti să-i divulgi identitatea? Sau e numai un joc? Eu nu m-aş implica în el, până nu iese şi un premiu.

— Ea e aici. În colţ.

Vardan sfredeli cu privirea mulţimea din salon, dincolo de jocul de umbre şi lumini al focului din cămin. Gura i se întredeschise uşor, dând la iveală nişte dinţi de cal lungi, uriaşi. Monoclul îi alunecă din ochi şi rămase atârnat de capătul panglicii de mătase.

— Drace, exclamă moale, doar nu vorbeşti despre Cilla Hood... Da, da, nu poţi, nu-i aşa? Eşti un mare pişicher, bătrâne. Mare pişicher. Printre cei mai mari pişicheri din ziua de azi. Ciudată chestie... Cilla Hood. Ochii lui părăsiră faţa lui Godwin, apoi se concentrară din nou spre colţul cu pricina.

— Eşti un tip formidabil. Simt cum îmi creşte respectul pentru curajul tău. Totuşi, cam nesăbuit. Cred că asta ţi se trage din faptul că eşti american.

— Formidabil? Ce naiba vrei să spui?

— Cum altfel te poţi exprima despre cineva care pune coarne unei „legende” cu chip omenesc? Un erou al Marelui Război? Un om care a călătorit pe cămile, cot la cot cu Lawrence? Trebuie să fii nebun sau îndrăgostit lulea. Max

Hood s-a specializat în omoruri cu credinciosul său pumnal.

— Ca şi cu mâinile goale, murmură Godwin.

— Un tertip. Moartea vine la urmă. Tu cum eşti, nebun sau îndrăgostit?

— Obsedat. Năucit de pasiune. Ştii ce sunt eu, în realitate, Monk? Sunt omul căruia i se-mplinesc visele...

— Ai putea face lucrul cel mai înţelept, în asemenea cazuri. Să renunţi la ea şi să scrii sonete închinate iubirii. Aşa, eşti la adăpost de orice necaz.

— Naiba să le ia de sonete. Eu pe ea vreau să pun mâna. Blestemată afacere. Deci, o cunoşti?

— *En passant.* Mai degrabă pe Max. Winston ţine teribil de mult la el. „Avem nevoie de mai mulţi oameni ca Max Hood!" Asta e lozinca ce răsună la Numărul 10. Cred că în Hood se recunoaşte pe sine când era mai tânăr.

Monk se lansase devreme, în jurul vârstei de douăzeci de ani, ca istoric, cu mai multe lucrări erudite, dar în anii din urmă, fusese atras de lumea politică. Dotat cu o anumită previziune, el o „cotise", pe la mijlocul anilor '30, către steaua lui Winston Churchill, cu toate că, pe vremea aceea, puterea marelui om scăzuse îngrijorător, aproape de cota zero, încât, cu ochiul liber, nu i se putea întrezări un viitor. Dar Monk intrase deja pe orbita destinului acestuia. Acum se dovedea că avusese un nas formidabil. Era un apropiat al primului ministru, dar gradul lui de apropiere forma obiectul disputei printre observatorii unor astfel de ranguri. El nu deţinea nici un post oficial. Godwin aflase, totuşi, că relaţia dintre cei doi bărbaţi avea o „greutate" şi o „densitate" pe care foarte puţini ar fi bănuit-o.

Vardan puse alături tacâmurile de peşte, îşi tamponă gura cu şervetul de un alb imaculat şi sorbi vinul.

— Îl cunosc demult pe Max Hood. Era o legendă la Eton, pe vremea când învăţam acolo.

— Ei bine, sunt îndrăgostit de nevastă-sa.

— Zici că vrei să pui mâna pe ea. Practic vorbind, ai avut-o sau nu? Te rog să-mi traduci.

— Ne iubim. Dar n-am ajuns la adulter. Nu încă... Mi-e greu să-ţi explic. Avem un trecut. Am cunoscut-o cu ani în urmă...

— Trebuie să fie foarte tânără...

— Atunci era şi mai tânără. O fetiţă. Ştii, Monk, povestea asta e mai presus de sex. Ne distrugem vieţile... Într-un fel, sexul e pe ultimul plan.

— Evident. Se spune că e o seducătoare desăvârşită.

— Nu mă interesează. N-are importanţă. N-am mai întâlnit una ca ea.

— Atunci ai intrat în horă, bătrâne. Spune-mi ce ai de gând, în mod clar, ca să mă laşi fără grai ca pe celebrul sfinx. Tăinuitorul tăcut al unui scandal. Pentru că *este* un scandal, *ştii* asta? Tu *eşti* Rodger Godwin. Ea *este* Cilla Hood. Mă aştept ca Max să te lichideze.

— Îl cunosc demult al naibii. Din ’27. N-ar dori să mă lichideze. I-ar părea rău...

— Ah, nu te baza pe asta.

Începură să răsune sirenele raidului aerian, dar la Dogsbody părea că asta nu schimba nimic. Godwin nu dădea nici o atenţie. Afară, zgomotul infernal al exploziilor răsuna mereu în altă parte. În timpul raidurilor, conversaţiile deveneau zgomotoase. Când, uneori, clădirea vibra pe fundaţia ei, făcând să plouă cu praf din tencuiala tavanelor, pe măsură ce detunăturile erau mai aproape, privirile se încărcau de umbrele fugare ale unei panici evidente. Dar cuvântul de ordine era să ignori totul.

Vardan spuse:

— Ei bine, există opinia că Dumnezeu i-a făcut pe soţi ca să putem avea pe cineva căruia să-i punem coarne. Dar mă-ndoiesc că El l-a avut în vedere pe Max Hood în situaţia de încornorat.

— Max înseamnă pentru mine mai mult decât atât... Mă dispreţuiesc pentru ceea ce-i fac eu lui. Dar Cilla... N-am mai simţit niciodată ceva asemănător. Mă simt ca şi cum moartea nu mă poate atinge, nici o bombă nu mă poate ucide. Cilla îmi ocroteşte viaţa, ea are puterea să-mi umple fiinţa... Dar, Monk, nu-mi poate ieşi din minte suferinţa care stă la baza acestui lucru. Max...

— După câte înţeleg eu, totul e foarte simplu, spuse Vardan. Pe tine te chinuieşte faptul că-l trădezi pe Max Hood. Trădare. Una dintre pietrele unghiulare a ceea ce

considerăm adesea ca fiind „viaţa adevărată”. Ei bine, îţi dau veşti bune. Trădarea este moneda timpurilor noastre. Fie că ne-am afla în Bizanţ sau în Roma imperială, sau la începutul Renaşterii. Trădarea e peste tot. Toţi am fost trădaţi, iarăşi şi iarăşi. Am fost trădaţi de Primul Război Mondial care s-a dovedit a fi fost doar primul act al războiului actual şi, cu siguranţă, n-a reuşit să deschidă lumii calea spre democraţie. Prosperitatea a fost spulberată în 1929. Conducătorii noştri ne-au trădat cu toţii. Istoria ne-a trădat. Dragostea ne-a trădat. În mod constant ne trădăm pe noi înşine, iar Dumnezeu ne-a părăsit, fără să ne lase adresa. Europa este o capelă mortuară... nimic altceva decât o adunătură de trădători, spioni, hoţi, escroci, cât poţi vedea cu ochii. Trădare... ei bine, a venit rândul tău. Totul îţi stă la dispoziţie. Aşa că, fă bine şi obişnuieşte-te cu ideea, ăsta e sfatul meu... (Vardan ridică mâna încet, şi-o duse la cap.) Cred că se apropie. Ascultă. (Surâse.) Asta ar putea fi noaptea, bătrâne. Ascultă-i cum se-ndreaptă încoace...

Peter Cobra stătea între bar şi sufragerie, potrivindu-şi o ţigară în ţigaret. Dintr-odată, faţa lui îşi pierdu orice urmă de însufleţire, îşi duse şi el mâna la cap, punând o mână pe uşa turnantă. A fost amintirea pe care Godwin a luat-o cu el, ultimul lucru pe care l-a văzut înainte de căderea bombei.

Explozia a fost asurzitoare, o bubuitură, o izbitură şi un zgomot groaznic, într-un spaţiu închis. Oamenii se târau de-a buşilea pe duşumea, sticlăria se spărgea şi împroşca, pulverizată ca o furtună de zăpadă, mesele o luau la vale peste tot, greoaiele draperii de camuflaj, tălăzuite de suflul exploziei, fluturau sfâşiate în bucăţi. Scaunul lui Godwin se răsturnă pe spate şi masa îi ateriză deasupra capului; aerul era încărcat de un praf gros, înăbuşitor şi el simţi cum cineva îi căzuse pe mână, apăsându-i palma pe cioburile împrăştiate, din belşug, pe covor. Încerca să-şi elibereze mâna, dar sticla îi sfâşia carnea. O femeie căzu în spatele său şi piciorul ei, strâns în ciorap, îi răsări chiar în faţa ochilor, îi văzu trupul încordându-se din toate puterile, ciorapul deşirându-se, pe măsură ce se lupta să se ridice de jos.

Zgomotul, a cărui intensitate fusese infernală, se stinse pe neaşteptate şi totul căpătă aspectul unei secvenţe dintr-un

film mut. Godwin îşi dădu seama doar cu întârziere că fusese, pe moment, asurzit de decibelii suflului exploziei. Îşi strecură privirea printre gleznele femeii, observă că-şi pierduse un pantof şi văzu cum una dintre grinzi se desfăcea din tavan provocând un adevărat duş de tencuială fină, apoi se balansă, lovindu-l pe partenerul lui Cobra, Santo Colls, în umăr, trântindu-l la pământ. Draperia pentru camuflaj atârna sfâşiată, geamurile dispăruseră, iar pe stradă se vedeau focuri arzând peste tot. Treptat, auzul îi reveni. Urechile îi fură asaltate de strigăte, de ţipete de durere sau de groază. Cobra mai şedea încă în faţa intrării. Abia acum ţinea în mână una dintre uşile turnante. Balamalele dispăruseră de la locul lor.

Printr-o minune, luminile nu se stinseseră. Câteva becuri se sparseră, câteva lumânări se stinseră, ca şi cum un uriaş suflase în tortul de aniversare, dar mai era încă destulă lumină ca să poţi privi comod prin cameră. Colls reuşise, cu greu, să „navigheze” prin acest dezastru şi acum arunca bucăţile de cărbuni aprinşi, înapoi, în cămin. Sam Balderston de la *The Times,* a cărui faţă şiroia de sânge din pricina unei tăieturi pe frunte, călca apăsat peste flăcările ce muşcau din marginile rochiei lungi ale unei femei. Godwin se eliberă, în sfârşit, de sub masă şi de sub femeia care-i stătea în spinare; aceasta, fie că leşinase, fie că fusese lovită puternic şi zăcea în nesimţire, sau era, pur şi simplu moartă. El se lupta să se ridice în genunchi. Unde era Cilla? Îşi croi drum printre scaune şi mese, printre sticlele de vin răsturnate şi printre trupurile omeneşti care tuşeau şi se târau, luptându-se să se ridice în picioare. O blondă frumoasă privea, neajutorată, cum perlele din şiragul pe care-l purta, se împrăştiau peste tot, mici bobiţe albe, ţopăind pe rochia neagră, ca să se piardă apoi în dezastrul de pe covor. Cilla... Trebuie s-o fi strigat pe nume în timp ce praful îl sufoca. Cilla...

Acolo, în colţ, Cilla stătea sprijinită de laturile separeului, cu faţa palidă, încadrată de părul scurt, aranjat de Louise Brooks, cu toate firele la locul lor şi privea în ochii soţului ei. Stefan Lieberman stătea pe podea, scuturându-se de praf cu mâinile lui mari, păroase. Avea o tăietură la cap şi acum se mişca cu precauţie din pricina rănii lipicioase. Cilla ieşi încet

din separeu şi-şi puse mâna pe obrazul soţului ei, asigurându-l că e teafără, apoi îşi lăsă privirea să alunece prin cameră şi să se odihnească pe faţa lui Godwin.

Pe neaşteptate, ea începu să râdă, trăgându-l pe Max Hood de mânecă şi arătând spre Godwin. Totul părea că se petrece cu încetinitorul, ca şi cum, cu toţii, erau încă sub impresia şocului suferit. Hood se întoarse, cu o expresie întrebătoare pe faţă. La tâmplele acoperite de un păr negru de culoarea cărbunelui, se insinuau acum câteva fire sure. Începu să surâdă când îl recunoscu pe Godwin prin perdeaua de praf şi fum. Arăta relaxat, gata pentru orice. Max Hood se afla exact acolo unde se simţea cel mai bine. În foc.

— Rodger, spuse ea, înclinându-se în faţă, în timp ce culoarea îi revenea în obraji, ce bine-ţi vine!

Ea arăta spre capul lui. La o distanţă de numai câţiva metri, haosul era în plină dezlănţuire. Lumina lanternelor scormonea întunericul străzii. Acum, în restaurant, nu mai ardeau decât câteva becuri. Godwin simţi că ceva nu era în regulă cu creştetul capului său, se întoarse spre oglinda montată în colţ, acum cam ciobită, dar încă la locul ei, în ramă. Aruncă o privire imaginii sale fragmentate, arătând un chip ce i-ar fi fost foarte drag lui Mack Senet. Pe creştetul capului îi aterizase un şervet. Părea că poartă pe cap o pagodă în miniatură. Îşi apăsă cu mâna creştetul.

— Pare să fie exact accesoriul potrivit pentru o petrecere nocturnă, spuse el, ca şi cum nu fuseseră bombardaţi acum câteva clipe, ca şi cum strada n-ar fi fost inundată de flăcări.

Hood „alunecă” afară din separeu şi-l bătu pe spate pe Godwin, apăsându-şi palma cu afecţiune. Era mai scund decât Godwin cam cu cincisprezece centimetri, clădit ca un luptător de greutate mijlocie, antrenat, ca întotdeauna, pentru a fi în formă, ca Terry Hardy.

Godwin spuse:

— De câtă vreme te-ai întors, Max?

Godwin îşi auzi sunetul propriei voci. Era disperat şi fals şi vinovat.

— De o lună, răspunse Hood. Intenţionam să te sun, dar ştii tu cum este. Intenţionam să te sun — voiam să aflu amănunte despre întâlnirea ta cu Rommel — a mers bine, nu-

i aşa?

— Mi-a plăcut tipul.

— Da, da, este un tip plăcut. Am fost foarte ocupat, ştii. Am încercat să rezolv problemele noastre din deşert. Am fost o singură dată la Stillgraves, pentru o săptămână... Tu pari să fii potrivit pentru un scriitoraş sedentar.

Se uită în sus, spre Godwin, care, la înălţimea lui de peste 1,98 metri şi la greutatea de 112 kg, nu se simţea altfel decât potrivit. Sub ochiul stâng, Hood avea o mică cicatrice. Godwin fusese împreună cu el, demult, când fusese rănit. Un om îi înfipsese o sticlă spartă în ochi. Tot la Paris se întâmplase asta. Într-o noapte blestemată.

— Toată lumea e teafără, aici?

Godwin îşi plimba privirea de la Lieberman aflat pe duşumea, la Cilla. Trebuia să se controleze. Ca orice îndrăgostit în culpă, chinuit de secretul său, era sigur că era pe cale să se trădeze.

— Cilla?

Cum se putea împiedica să n-o atingă? În oglinda ciobită, văzu reflectându-se un foc care sfredelea întunericul străzii şi feţele celor de la serviciul Auxiliar de Pompieri, luptându-se cu tulumbele. Cineva trăgea în jos rămăşiţele draperiilor de camuflaj, rupându-le cu zgomot.

— Rodger, iubitule, spuse ea, ridicându-se şi clătinându-se uşor, nesigură pe picioare, mă simt perfect. Max, ia te rog, prostia asta, de pe capul lui Rodger. Seamănă cu Chips Gannon când o imita pe regina Victoria.

Ocoli masa, ajunse lângă el şi-i trase iute, chiar ea, şervetul de pe cap, apoi se lăsă în jos, îngenunche lângă Lieberman, murmură ceva şi-i atinse capul. Godwin îi putu vedea sânii agitându-se în decolteul care-i alunecase în jos. Îi zări sfârcurile şi-şi întoarse privirea în altă parte. În josul străzii, răsună altă explozie şi oglinda cedă definitiv, împrăştiind nenumăratele cioburi pe suprafaţa mesei.

Hood se întoarse, în timp ce fumul începuse să se mai împrăştie şi ajută un bărbat să se ţină pe picioare. Soţia acestuia plângea, dar încerca să-şi ascundă lacrimile.

— Mă simt foarte bine, Hubert, spuse ea.

Dinţii femeii clănţăneau şi ea nu-i putea stăpâni. Bomba

căzuse chiar adineauri şi ea îi supravieţuise.

— Niciodată nu m-am simţit mai bine, spuse ea, zâmbindu-i lui Hood, deşi n-avea nici cea mai mică idee cine era.

Era, pur şi simplu omul care-l ajuta pe soţul ei să se ţină pe picioare, în noaptea în care bomba izbise localul lui Dogsbody.

Cilla atinse mâneca lui Godwin. Lieberman se ridicase şi se îndrepta hotărât către bar. Ochii ei scânteiau. Reuşise să treacă cu bine năuceala şocului. Acum îşi permitea să se bucure. El îi simţi mâna pe mânecă şi o privi în ochi. Ea vedea asta ca pe o scenă dintr-o piesă.

— Mă iubeşti, Rodger?

Acum când pericolul cel mare trecuse, când nemţii îşi jucaseră cartea cea mai tare a momentului, ea se puse în mişcare. Ridica, oare, ştacheta? Era stilul ei caracteristic, să treacă de la generalităţi, la lucruri foarte personale. Ce era, oare, mai de temut?

— Mă iubeşti, dragul meu?

Tonul vocii ei era perfect normal. Poate prea ridicat. Hood stătea cu spatele. Apucă, din nou, mâneca lui Godwin. Un dinte din faţă i se înfipse în proeminenţa buzei de jos. N-o văzuse de cinci zile. Acum ea nu făcea decât să provoace soarta: Max Hood ar fi putut-o auzi foarte bine.

— Te iubesc, şopti Godwin. Dar taci din gură, pentru Dumnezeu.

Ea îşi scutură capul, îşi perie praful din păr.

— M-am gândit atât de mult, spuse.

Pe faţă îi apăru zâmbetul ei caracteristic de vulpe şireată.

— Ţi se citeşte pe faţă. N-ai ce-i face.

Peter Cobra veni spre ei, înalt, de o eleganţă aproape supranaturală. Bucăţile de tencuială căzută îl „împodobeau” ca o glazură. Se descotorosise de uşă şi acum ţinea în mână o sticlă de vin şi un tirbuşon. Fusese martor la dezastrul localului şi mulţumea lui Dumnezeu că cei dinăuntru erau din nou pe picioarele lor. Chiar în punctul unde căzuse bomba, nu se mai putea distinge nimic, pentru moment. Patronii de la Dogsbody fugiseră.

— Aşteptam noaptea asta. Tot ce am de spus este...

Îşi balansă braţul lui lung, măsurând cu privirea întreaga

scenă a dezastrului, sfârşind cu o mişcare a degetelor către fiinţa înaltă şi gârbovită a lui Max Vardan, care sprijinea un perete, ca şi cum el era singurul care îl mai putea împiedica să se dărâme. Când Cobra începu să vorbească, salonul fu cuprins de o linişte sinistră, ca şi cum sunetele lumii exterioare erau purtate de vânt, înăuntru. Strada era luminată de focuri.

— Asta, spuse el, cere un Mouton Rothschild ’18! Doamnelor şi domnilor, sunteţi invitaţii mei. Santo, în pivniţă! Vom bea pe săturate!

Acest moment a fost evocat peste ani, de către cei care au ţinut un jurnal şi care au văzut în scena cu pricina un simbol al nepăsării britanice, în mijlocul ploii de bombe. Remarca respectivă a făcut înconjurul Londrei cu iuţeala fulgerului. A doua zi, la prânz, toată lumea ştia ce spusese Peter Cobra. În seara următoare, în America, milioane de oameni auzeau acelaşi lucru la aparatele de radio din bucătării şi saloane, prin intermediul lui Rodger Godwin. Incidentul cu pricina a făcut subiectul uneia dintre cele mai memorabile emisiuni ale sale din ciclul „Războiul e un Iad”. Populaţia Londrei şi cea din străinătate au luat-o ca pe un fel de zeflemea, aruncată provocator în mijlocul situaţiei dramatice din stradă: *Doris, asta cere un Mouton Rothschild.* Şi astfel, fără veste, Peter Cobra devenise o legendă. Dacă n-ar fi spus asta, observă el la un moment dat, nimeni nu s-ar fi gândit vreodată să-i ceară să-şi scrie memoriile. Primul volum, desigur, fusese intitulat: *Asta cere un Mouton Rothschild.*

În timp ce vinul era destupat şi turnat în pahare, în timp ce adunarea zguduită de eveniment se scutura de praf şi descoperea că rămăsese în viaţă, Max Hood îi făcuse semn lui Godwin din uşă, unde chiar şi placa de stejar masiv rămăsese intactă. Totul semăna cu o scenă dintr-o bătălie, ca şi cum Hood îşi conducea, din nou, oamenii spre încleştarea fălcilor morţii. Strada dogorea în punctele ei fierbinţi, flăcările îşi înălţau limbile pâlpâitoare, cărămizi se prăbuşeau din întunericul de deasupra, căzând direct în flăcări şi împrăştiind scântei care dansau în vânt asemenea

unor licurici. Muncitorii de la A.F.S.[1] erau copleşiţi deoarece două clădiri se prăbuşiseră în josul străzii şi drumul era blocat de grămezi de cărămizi, de pietre scoase din pavaj şi grinzi de lemn, mormane uriaşe de mobilier distrus, care, doar cu câteva minute înainte, împodobea apartamentele de deasupra magazinelor şi localurilor. O masă de sufragerie zăcea în mijlocul străzii, înclinată pe cele două picioare care-i mai rămăseseră. Un om stătea pe bordura trotuarului, cu cămaşa şi pantalonii zdrenţe. Părea doar năucit şi atâta tot. La rigolă, un aparat de radio cu baterii zăcea răsturnat pe spate; muzica de dans mai răsuna încă, tare, Al Bowlly cântând „Stardust". O clădire se scufundase, pur şi simplu, în ea însăşi şi devenise un hău întunecat, adăpost pentru mii de indivizi suspecţi, luminat de câteva mici pâlpâiri ale focurilor provocate de incendii.

Max Hood stătea nemişcat, privind focurile.

— Ascultă, spuse el, ascultă... (Licăririle focurilor străpungeau întunericul ca ochii unor fiare sălbatice, pândind printre ruine să sară la atac.) Se aude plânsul cuiva...

Era ca atunci, la Paris, aşa cum fusese în noaptea aceea de august a anului '27. În mintea lui Godwin reînvie, într-o clipă, noaptea în care Sacco şi Vanzetti fuseseră executaţi în Massachusetts, iar Parisul înnebunise. *Ascultă, se aude plânsul cuiva....* Max Hood rostise exact aceleaşi cuvinte în noaptea aceea şi viaţa luase, pentru totdeauna, o altă întorsătură.

Unul dintre oamenii de la AFS, cu faţa aspră şi acoperită de funingine, pe sub casca de oţel, spuse:

— Aici, dă-ne o mână de ajutor cu afurisita asta de tulumbă, amice. Fă-te util.

Găurile din tulumbă împrăştiau mici şi delicate arteziene, fântâni de cristal, în lumina focurilor şi în fascicolele luminoase ale lanternelor şi ale farurilor. Tulumbele se încolăceau asemenea snopilor de spaghete. Pânzele de flăcări din capătul străzii, în Soho Square, aruncau umbre lungi în direcţia lor. Cineva ridică tulumba şi o aşeză în spatele pompierilor.

---

1 Air Force School (n.tr.)

Hood avea dreptate. Prin scrâşnetul flăcărilor, prin trosnetul clădirilor care se dezmembrau, prin sonorităţile muzicii de dans şi huruitul unui motor de ambulanţă... răzbătea sunetul stins al unui plâns, înăbuşit, dar insistent.

Hood deschidea drumul prin întunericul sfâşiat ici şi colo. Mirosul gazului care răsufla cine ştie pe unde se făcea simţit ca şuieratul unui şarpe ucigaş. Stomacul lui Godwin se întorcea pe dos simţind acest miros. Ciudat, cum erau suficienţi numai câţiva paşi în întuneric, printre ţevile de apă sparte care şiroiau, prin praful cărămizilor şi al tencuielilor căzute, prin mirosul de gaz, ca să simţi că lumea reală a rămas undeva, în urmă. Dar aceasta era lumea reală. Trebuia să ţii minte lucrul acesta. Hitler o făcuse să capete realitate. Godwin făcu un pas greşit şi-şi juli un genunchi în ceva spart şi ascuţit. Hood se mişca cu băgare de seamă, dându-şi seama, foarte curând, că, într-o clădire bombardată, orice putea deveni o capcană stupidă. El ştia mult mai multe lucruri despre o clădire bombardată, decât Godwin. Undeva, alarma de incendiu suna continuu, în caz că cineva nu observase că avusese loc un raid aerian.

N-a durat mult până să descopere femeia, printre dărâmături.

Părul ei blond era poleit de lumina reflectată de un foc din vecinătate, un foc modest, inconsecvent, conţinutul unui coş de hârtii, care ardea mocnit. Avea în păr o panglică albastră, iar alături de faţa ei plină de zgârieturi, era un morman de cărămizi sparte. Un braţ îi era liber, dar restul trupului îi era prins între dărâmăturile podelei. Numai capul, faţa îi erau vizibile şi cu toate că buzele i se mişcau, nu era în stare să articuleze nici un sunet, în afara unui suspin. Godwin îngenunche şi începu să sape în mormanul de cărămizi. Hood propti o porţiune a unui perete, ridicând o grindă grea pentru a-l sprijini, apoi făcu o gaură în podină, suficient de mare pentru a se strecura prin ea şi a sări în pivniţă. Godwin deplasă cărămizile şi începu să vorbească blând, adresându-se căpşorului blond. O văzu pe femeie clipind şi dând din cap; continua să vorbească; auzi podina putredă cedând, în timp ce Hood izbea în ea cu piciorul. Simţi mai puternic mirosul dezgustător al gazului, venind dinspre pivniţă şi îşi

dădu seama că o conductă se spărsese chiar deasupra lui şi-l împroşca, fin, cu apă. Ieşi din acel loc, continuând să se lupte cu blestematele de cărămizi. Şi cu apa cea nesuferită. Perfect. Femeia îl privi pe furiş, brusc înspăimântată de schimbarea tonului în timp ce el ba înjura, ba gângurea, adresându-i-se, apoi el auzi iar zgomotul ascuţit al plânsului şi-şi dădu seama că nu venea de la femeie, ai cărei ochi păreau goi, în timp ce clipirea lor devenea tot mai moale. Era plânsul unui copil. Când, în cele din urmă reuşi să dea la o parte cărămizile, deplasă uşor capul femeii, încercă să i-l aşeze mai comod şi-şi simţi degetele afundându-se într-o umezeală moale, acolo unde ar fi trebuit să fie cealaltă parte a capului. Femeii i se întâmplase ceva îngrozitor; ţeasta i se zdrobise. Ea încerca să-i vorbească. Era pe moarte, o ştia şi voia neapărat să spună ceva. Copilul plângea şi el îl auzi pe Max Hood întorcându-se prin gaura duşumelei, ca un sol din Hades.

— Copilul a supravieţuit dezastrului, strigă Hood de dedesubt. Ţinea copilul înfăşat în pătură, cu stângăcie, dar cu mare băgare de seamă; umbrele îi jucau pe faţă în timp ce-i înmâna pachetul lui Godwin. Godwin se aplecă spre femeie, aşa încât ea să-l poată vedea.

— Fetiţa este teafără.

Păturica roz era mânjită de murdărie şi de praf.

— Se simte bine, foarte bine.

Femeia încerca să-şi ridice braţul dar abia reuşi să-şi mişte degetele. Renunţă să mai facă efortul. Ceva, poate viaţa însăşi, licări, pentru o clipă, în ochii ei aproape goi. Încerca să-şi vadă fetiţa prin întunericul care devenea tot mai dens. Ştia că nu va avea parte să-şi vadă fiica crescând, trăindu-şi viaţa, găsind un soţ şi având copii; ştia că avea să piardă toate acestea, dar mai exista încă ceva ce-i putea da, înainte de a fi prea târziu.

— O cheamă... şopti femeia cu respiraţia întretăiată, ca şi cum ar fi fost în puterea unui miracol, cufundându-se ca într-o fântână fermecată a cărei apă îţi dădea putere, dar care acum, era complet goală. Este... Dilys... Allenby. Vă rog... nu uitaţi... vă rog... Dilys... Allenby...

Copilul trebuie să fi avut cinci sau şase luni. Obosise după

„distracţia” din seara aceea. Rochiţa îi era pătată, faţa murdară şi brăzdată de urma lacrimilor şi era pe jumătate adormită.

— Dă-mi-o mie.

Vorbise Cilla. Stătea în spatele lor.

— Dă-mi mie copilul, Rodger.

Se apropie neliniştită.

— Ai s-o scapi.

El îi puse în braţe pachetul.

— Fă cunoştinţă cu Dilys Allenby.

Cilla ţinea copilul strâns la piept. Micuţa faţă palidă părea o camee pe fondul catifelei negre.

Godwin îl privi pe Max Hood:

— Trebuie s-o scoatem pe maică-sa de aici.

Hood scuturǎ capul imperceptibil.

— Nu mai are picioare. (Vorbea în şoaptă.) Aici e un adevărat abator.

Godwin îşi dădu seama că Hood era ud leoarcă, hainele-i erau îmbibate de sânge. Godwin îngenunche din nou lângă femeie, îşi alătură faţa de a ei.

— Fetiţa dumneavoastră se simte foarte bine, doamnă Allenby. N-are nici o zgârietură. Mă puteţi auzi? Va fi... foarte bine.

— O cheamă Dilys.

Ochii femeii erau aproape închişi, ca şi cum ar fi adormit.

— E... o micuţă... drăgălaşă... E... cuminte.

Reuşi să-şi ridice mâna câţiva centimetri. El i-o luă, simţi apăsarea uşoară a degetelor; era la capătul puterilor.

— Ajutoarele trebuie să sosească, îi şopti Godwin la ureche. Va fi bine. Mai rezistă puţin. Dilys se simte bine; te aşteaptă...

Continua să-i şoptească; în cele din urmă degetele ei se înmuiară şi atunci ştiu că murise.

În timp ce părăsea clădirea, văzu o ambulanţă. Infirmierii transportau pe cineva, întins pe brancardă.

— Aici este o femeie moartă, spuse.

— Va trebui să-şi aştepte rândul. Pentru moment îi „sortăm” pe cei vii.

Se îmbrăcară în grabă ca nişte actori din *Hamlet.*

Cilla şi Max Hood stăteau în stradă, acolo unde clădirile supravieţuiseră dezastrului; în afară de ferestre care nu mai existau. Cilla legăna copilul, sărutându-i cu gingăşie creştetul capului, părul blond şi fin.

— Nu prea te-ai grăbit, Rodger, spuse Hood, cu un soi de nepăsare câştigată pe câmpul de luptă.

Hood arătă cu capul spre clădirea de unde tocmai ieşiseră. Godwin se întoarse, văzu prăbuşindu-se zidul singuratic din cărămidă, îngropând-o sub dărâmături pe doamna Allenby.

— Doamne, Dumnezeule!

Hood se apropie, îşi puse mâna pe umărul lui Godwin:

— Se întâmplă, bătrâne. În fiecare afurisită de noapte.

Ţinea în mână o ţigară neaprinsă, pe care o frământa între degete.

— Haideţi, eroilor. Poate că Peter mai are vreo sticlă sau două pentru noi.

Cilla avu un surâs forţat. Ţinea copilul la piept, cu grijă. Luară drumul înapoi, spre Dogsbody, călcând peste tulumbele încâlcite, încercând să ocolească, să nu stea în calea nimănui.

Un fotograf de la unul din ziare, care stătea afară, vorbind cu Peter Cobra, îi văzu venind. O recunoscu pe Cilla şi o strigă:

— Domnişoara Hood, domnişoara Hood, ignorând faptul că era vorba de doamna Hood. Aici, domnişoară Hood.

Cilla privi spre el, strângând copilul la piept şi bliţul îşi făcu datoria.

— Ai nevoie neapărat de o poză reprezentativă, se adresă Cobra fotografului. Cu toţii am avut o seară turbată. De ce nu mi-ai face şi mie câteva poze, Norman... „Un erou al oraşului, Peter Cobra, susţine că nu-l face pe el un pârlit ca Hitler să-şi închidă localul Dogsbody”. Ne place declicul ăsta al tău, Norman.

Îşi luă o poză solemnă şi Norman, ascultător, apăsă din nou pe buton.

O echipă de brancardieri trecu pe lângă ei. O infirmieră se opri lângă Cilla. Începură să vorbească. Hood se întoarse către Godwin.

— Studioului îi va surâde secvenţa asta, nu-i aşa? „Cilla

Hood salvează un copil orfan dintr-o clădire bombardată”. Dacă n-ai priceput lecţia din seara asta, bătrâne, să ştii că ea se intitulează: „E o lume veche şi ciudată”. Hai să bem ceva.

Se întoarse spre Peter Cobra.

— Să nu te mai prind cu poşirca aia de vin vechi, roşu, pe care l-ai pescuit din fundul pivniţei. Acum ginul e indicat.

— Doamne, Max, remarcă rezervat Cobra, cerul gurii tale e un coviltir de căruţă. Şi în curând vei fi feldmareşal.

— Sursele tale sunt îngrozitor de dezinformate, spuse Hood. Ce glumă! Feldmareşalul Hood!

— Feldmareşalul *Sir* Max Hood, mi s-a spus.

— Un gin simplu va fi suficient, Peter, spuse Hood.

Cilla dădu copilul infirmierei.

— Dilys Allenby. E clar? Pe tine cum te cheamă?

Asculta cu atenţie ceea ce-i spunea infirmiera.

— Şi cum aş putea să te găsesc?

Infirmiera răspunse ceva. Cilla spuse:

— Atunci am să te sun mâine, la numărul ăsta. Doamna Allenby a fost omorâtă chiar acum. Vreau să fiu sigură că fetiţei îi merge bine.

— Desigur, domnişoară Hood.

— În cazul în care nu te-aş găsi, acesta este numărul meu de acasă. Poţi lăsa un mesaj cameristei mele, dacă eu nu sunt. (Îi dădu numărul de telefon.) Şi-ţi mulţumesc foarte mult că ai fost aici. Dacă doamna Allenby ar şti, sunt sigură că pentru ea ar fi o mare uşurare.

De sus cernea o burniţă rece. Două blocuri de lângă Ball şi Hoop ardeau. Santo Colls invită victimele raidului să bea o cafea şi să mănânce nişte sandviciuri. Bucătarii lui începuseră deja să transporte farfurii şi castroane pe trotuar, unde aşezau scânduri sprijinite pe scaune — o bucătărie de campanie improvizată. Cobra dădu din, cap aprobator, bând vin direct din sticlă. Monk Vardan ieşi pe uşă, legănând un platou uriaş cu sandviciuri.

— Am ajuns s-o văd şi pe asta, spuse. Chelner. Ultimul meu vis s-a împlinit.

— Ţi-ai găsit locul potrivit, nu-i aşa? spuse Cobra şi dispăru cu Max Hood în vechiul local.

Clyde Rasmussen, ţinând de mijloc două fete în acelaşi

timp, se plimba în josul străzii, cu fularul său lung atârnându-i din cordonul hainei şi măturând pe jos molozul şi apa.

Vardan îi văzu pe Cilla şi pe Godwin şi spuse, trăgând cu ochiul la tava lui:

— Pentru păcatele mele cele numeroase şi se întoarse de unde venise, în timp ce Colls îi dădea ordine în gura mare, adresându-se exclusiv unui dos în retragere.

Aroma cafelei atrăgea o mulţime de lume.

Cilla stătea în cadrul unei uşi, de partea cealaltă a străzii, iar burniţa care cernea de sus, îi strălucea pe faţă. Atinse mâneca lui Godwin şi-l trase spre un loc mai întunecos. Ochii ei îl urmăriră pe Vardan până ce acesta dispăru.

— I-ai povestit lui Monk despre noi? Nu ştiam că sunteţi prieteni atât de buni...

— Nu, nici vorbă, minţi Godwin.

— Mă bucur, spuse ea. Monk este un bârfitor.

— Las-o baltă, spuse el.

— Nu ţi-e dor de mine, iubitule? Nu tânjeşti de dorul meu?

Îşi strecurase mâna ei mică în mâna lui, privi în sus, spre el, iar ochii îi străluceau, reflectând lumina focului.

— Eu tânjesc după tine, Rodger, te doresc atât de... Mă duc la culcare cu gândul la tine şi apoi te visez, mă trezesc cu gândul la tine... Oh, cum am ajuns să ni se întâmple toate astea?

— Vorbeşti ca-n filme, spuse el.

O mângâie cu dosul mâinii pe obraz şi-i simţi moliciunea pufoasă.

— Când ne putem întâlni? Vreau să mă culc cu tine.

Se auzi o explozie înăbuşită, undeva, cu câteva blocuri mai departe.

— Iubirea mea, iubitul meu...

— Vezi? Vorbeşti ca-n filme. *Iubiiitul meu.*

— Şi tu îmi spui „iubito”.

— Ştiu. Tu eşti aceea care mă faci să vorbesc ca-n filme. Cetăţenii statului Iowa m-ar renega.

— Dar noi nu ne aflăm în statul Iowa şi nici nu cred că vom ajunge acolo,aşa că termină cu sâcâiala asta. Cu privire la întâlnirea noastră, Rodger, trebuie să-ţi spun că... plec mâine

la Stillgraves.

— Cam precipitat, nu-i aşa?

— Nu te supăra, iubitule. Şi de Chloe mi-e dor. Peste câteva zile împlineşte trei ani şi i-am promis că mămica va fi acolo pentru petrecerea de ziua ei. Stillgraves este un loc cam sinistru şi deprimant pentru un copil. Cred că înţelegi, Rodger. Spune-mi că înţelegi...

— Desigur.

— Am să mă gândesc la tine...

El oftă.

— O să-mi lipseşti îngrozitor.

— Crezi că până la urmă am să te împing în patul vreuneia dintre acele fete de la BBC?

— Nu se pune problema să fiu împins. Ar fi mai mult decât o pierdere de vreme.

— Ce nostim *poţi* tu să fii! Dar l-am auzit pe tata spunând acelaşi lucru, la vârsta de un an.

— De necrezut. Majoritatea oamenilor nu pot vorbi deloc la acea vârstă, dar să mai şi glumească!

— *Eu* aveam un an, prostule, nu tata.

— Atunci ai o memorie dată naibii, murmură el.

— Am să-ţi scriu. Acum, sărută-mă, iubitule.

— Max ar putea să ne vadă...

— Sărută-mă, Rodger.

O săptămână mai târziu el primi o scrisoare de la Stillgraves.

„Lucrurile nu mai pot continua, nu-i aşa, iubitule? Este ucigător pentru amândoi. Totdeauna se lasă cu amânări, nu-i aşa, iubirea mea? Poate că noi doi n-am fost făcuţi pentru trădare. N-ar fi caraghios dacă s-ar dovedi că amândoi suntem chiar prea buni la acest capitol? Hai să-ncercam să fim generoşi. Te iubesc. Cilla”.

După ce o citi, se aşeză la fereastra apartamentului său şi străbătu cu privirea Berkeley Square, pustie şi mohorâtă, în după-amiaza târzie, îngheţată. Odată cu seara care se lăsa, reapărea posibilitatea unui nou bombardament. La miezul

nopţii, urma să intre în emisie. Trebuia să-şi scrie articolul. Dar se simţea golit pe dinăuntru şi pentru o clipă, nemângâiat. Încercă să găsească un nume pentru ceea ce simţea şi atunci îi reveni în minte discuţia cu Monk Vardan, în seara când localul lui Dogsbody fusese bombardat. Şi, deodată, îşi dădu seama despre ce era vorba. Monk spunea că toată lumea are „şansa” să treacă prin asta şi că va veni şi rândul tău. Ei bine, venise. Rodger Godwin fusese trădat.

2

Un an mai târziu.

Godwin trânti telefonul şi spuse:

— Rahat!

Rostise asta cu voce tare şi cuvântul se rostogoli, făcând înconjurul locuinţei înghesuite, iar în cele din urmă, se rostogoli şi se stinse. Ar fi dorit să aibă o fereastră ca să poată arunca ceva, orice, afară. Unde putea fi Cilla, pentru numele lui Dumnezeu?

Se ridică şi azvârli o săgeată mare spre panoul cu chipul lui Hitler, pe care cineva de la Ministerul Aviaţiei i-l trimisese cu puţin timp în urmă. Săgeata ricoşă după ce izbi mustaţa ridicolă a Führer-ului, şi lovi scurt, piciorul lui Godwin. „Sfinte Doamne, gândi el, dacă mă asculţi, de ce nu mă omori chiar acum? Să termin cu totul. A fost o zi afurisită, umilul tău servitor e gata de plecare...” Ca de obicei, Dumnezeu nu asculta sau preferase să-l trateze, din nou, ca pe o jucărie. Era un joc de-a şoarecele şi pisica şi Godwin ştia cine este şoarecele. În orice caz, Dumnezeu era ocupat în zilele acelea; poate că făcea tărăboi pe frontul de est. Dumnezeu nu era consecvent. Nu puteai avea încredere în El. Nu era un partener cinstit.

Biroul lui Godwin, pierdut în măruntaiele învăluite în abur ale clădirii BBC-ului, era copleşit de dezordinea hârţoagelor cu ştiri pe care le scria pentru ambele emisiuni de seară, una pentru Anglia, cealaltă pentru America. El încerca, de asemenea, să facă rost de ceva material bun de înregistrat, pentru portofoliu. În birou, atmosfera devenise înăbuşitoare,

iar el stătuse închis acolo prea mult timp. Îşi simţea cămaşa udă leoarcă la subsuori şi lipită de corp. Ochii îi ardeau şi gâtul îl zgâria din cauza aerului fierbinte şi a numeroaselor ţigări pe care le fumase. Se aplecă, găsi săgeata şi, cu mare grijă, făcând un conştiincios efort de auto-control, o înfipse din nou în figura lui Hitler. Reuşi s-o înfigă chiar sub ochiul stâng. Vârful ascuţit intră în panou, apoi săgeata se înclină, asemenea unui liliac adormit, surprins de fascicolul luminos al unei lanterne. În curând trebuia să cadă. Problema cu gravitaţia, despre care auzise atât de multe...

Îşi şterse de mânecă sprânceana strălucitoare din pricina broboanelor de sudoare. Mereu era câte ceva în neregulă la sistemul de încălzire din subsolul al doilea. Ba era prea cald, ba prea frig. Trase telefonul spre el şi mai formă o dată numărul din Cornwall. În aşteptare, fredona „O privighetoare cântă în Berkeley Square", amintindu-şi de vremea când crezuse că se pronunţă *Berklee,* ca în Iowa, mai degrabă decât *Barclay.* Zâmbi stins amintirii. La celălalt capăt al firului, telefonul continua să sune. Începea să se însereze. Unde puteau fi? În cele din urmă, puse receptorul înapoi în furcă, privind bucăţelele de hârtie, pe jumătate scrise, dar fără să le vadă. Biroul lui arăta ca o lădiţă în care stătuse o pisică. De acum încolo, trebuia să ţină puţin lucrurile sub control.

Ştia că Cilla o luase pe Chloe şi plecase în Cornwall, la reşedinţa lui Lady Pamela Legend, pentru a-şi sărbători — dacă acesta era cuvântul potrivit — cea de-a douăzeci şi noua aniversare. Nu-şi putea imagina prea bine atmosfera dintre Cilla şi mama ei, dar bănuia că era, probabil, destul de otrăvită. Dorea să-i vorbească, să-i audă sunetul glasului pe care niciodată nu se gândise să-l descrie, dar pe care, pur şi simplu, îi plăcea să-l audă. O voce joasă, uneori din gât, dar limpede şi precisă alteori. Poate dacă ar fi fost actriţă, şi-ar fi cultivat vocea. Dorea să-i spună că se gândea la ea, că o iubea şi-i dorea „La mulţi ani". Voia ca, de ziua ei, să facă pentru ea ceea ce dorea să facă ea pentru el. Ea n-ar fi făcut niciodată, desigur, dar aşa era viaţa. În orice caz, era caracteristic pentru ea să devină, deodată, ocupată. Dar unde putea fi? Lady Pamela era, mai mult sau mai puţin,

ţintuită în casă. Apoi mai era Fenton, cel mai bătrân administrator şi majordom din Christendom, după cum gândea Cilla; mai era şi doica... Cum era posibil ca nici unul dintre ei să nu fie acolo? Să se fi arătat Max pe acolo şi să-i fi trimis la plimbare? Nu, asta părea o idee extravagantă. Aşa că, ce se petrecea acolo?

În anul care se scursese de la bombardarea localului lui Dogsbody, relaţia lui Godwin cu Cilla devenise un fel de potecă sinuoasă şi chinuită. Deveniseră amanţi, împărtăşiseră momente de o încărcătură emoţională aproape de cataclism — de fapt, ăsta era stilul ei preferat — în locuri neverosimile, cum era Cairo. Îl trădaseră pe omul care avea încredere în ei amândoi. Şi, într-un fel, legătura lor dăinuise. Uneori la bine, alteori, la rău. Rolul „celuilalt bărbat" apăsa greu pe umerii lui Godwin. Rolul de trădător faţă de prietenul său Max Hood îi dădea senzaţia unei băi acide, care-i ardea conştiinţa ca un fier roşu, până la os. Totuşi, trebuia s-o aibă pe Cilla. Răbdase totul, deşi Godwin rămânea adesea într-un con de umbră, aşteptând unele lucruri care-i scăpau de sub control, întrebându-se ce naiba se întâmplă.

Toate acestea erau preţul iubirii pentru Cilla Hood.

Godwin părăsi studioul după terminarea emisiunii pentru Anglia. Mai avea cinci ore de aşteptat până la emisiunea în direct pentru America. Se spălă pe faţă, îşi schimbă cămaşa şi cravata şi, când se întoarse în birou, îl descoperi acolo pe Homer Teasdale, stând pe marginea mesei de scris. Homer citea de zor, dând iama prin toate scrisorile, telegramele, notele şi comunicările personale de toate soiurile, adresate lui Godwin. Homer Teasdale rămase aşezat, continuă să citească şi spuse:

— Pentru Dumnezeu, Raj, nu pot crede unele ştiri secrete pe care ai pus mâna. Cred că ar trebui să fii mai cu băgare de seamă. Te paşte închisoarea. Şi nu ţi-ar face nici o plăcere, Raj. De unde te-ai procopsit tu cu tot materialul ăsta?

Homer Teasdale îl privi pe Godwin, împingându-şi ochelarii cu rama de baga, spre rădăcina nasului. Era un

bărbat voluminos, bine „împănat”, trecut de treizeci de ani, care se îmbrăca la Devlin şi Musgrave, la Oxford, se încălţa la Bracewell şi Jones, la Edinburgh, iar cămăşile şi le cumpăra de la Thomas Pink. Faţa lui semăna cu a unui ogar baset de rasă pură, iar vocea plată şi expresia deschisă erau o dovadă sigură că se trăgea din statul Indiana. Atitudinea şi stilul său aveau ca efect instantaneu încrederea şi ataşamentul din partea englezilor, aşa cum numai un anumit tip de americani reuşesc acest lucru în străinătate. Simpla sa prezenţă părea să demonstreze că onestitatea este, într-adevăr, cea mai bună politică. Dădea impresia că este un câine uriaş, îmbrăcat în pantaloni. Era o figură în Londra. Acest lucru se datora în mare parte şi legăturilor sale cu Rodger Godwin şi cu Cilla Hood. Şi cu Archie Petrie. Şi cu Clyde Rasmussen. Şi cu Reg Hasledon. Şi lista lui continua, totuşi era genul de agent care îţi dădea întotdeauna senzaţia că tu erai singurul lui client din lume. Era un dar pe care ţi-l făcea. Era avocat, bancher, custode, reprezentant şi agent pentru mai multe persoane ale căror nume erau pe buzele tuturor. Atenţia pe care o dădea afacerilor clienţilor lui, trăda o minte organizată, o tenacitate care la alţii se topea când era vorba să fie în pericol şi un grad de devotament care i-ar fi trimis pe Damon şi Phythias să-şi caute laurii.

Godwin îi puse mâna pe umărul uriaş.

— Am eu sursele mele. Ştirile sosesc prin poştă. Nu-ţi mai face atâtea griji. Sus inima! Priveşte lucrurile astfel: Hitler ar putea apărea pe Regent Street, să ia masa la Café Royal, dar tu ai fi putut să nu-l observi. Vezi tu, lucrurile pot fi şi mai rele.

— Meseria mea este să-mi fac griji, Raj. Fără asta, aş fi pierdut. Iar tu mă plăteşti ca să-mi fac griji pentru tine. Dumnezeule, e cald ca dracu’ aici jos, în seara asta. Ai observat ce căldură este? Apropo, foarte bună emisiunea ta. Un subiect înălţător. Un puhoi de veşti proaste făcând ocolul lumii.

Vorbea dând din cap în sus, asemenea unei păpuşi trase de sfori; apoi se dădea uşor, pe spate, privindu-şi în acelaşi timp nasul şi interlocutorul.

— Subiectele înălţătoare sunt domeniul meu. Dacă nemţii

câştigă bătălia în Rusia, atunci *nu e* decisiv, în termenii războiului total. Dar dacă Ivan îi burduşeşte pe nemţi, atunci *este* decisiv — războiul se va sfârşi.

Godwin îşi împături trenciul pe braţ şi-şi agăţă umbrela Brigg de încheietura mâinii.

— Trebuie să fie adevărat. Aşa mi-a spus Cyril Falls de la *The Times,* la prânz.

— Ah, da, la Savoy. Te-am văzut în salon. Ai gustat ţiparul în aspic? Excelent. Pot să iau expresia ta ca pe o dezaprobare? Oftă din greu. Sper ca s-a digerat foarte bine.

— Mă gândeam eu că asta ai mâncat la prânz...

— Nu, e vorba de emisiune. S-au spus lucruri îmbucurătoare acolo. Ceea ce mă face să-mi amintesc că am să-ţi dau veşti bune.

Homer continua să flecărească, încercând să se strecoare în trenciul său, operaţie cam dificilă într-o cameră atât de mică şi neîncăpătoare pentru el. Godwin căuta să evite un braţ care se agita ca o moară de vânt.

— Băieţii de la reţea au aprobat misiunea de bombardare?

— Ascultă, hai s-o luăm pe-ndelete, punct cu punct, la un păhărel. Fac eu cinste cu cina de astă seară.

— Întotdeauna o „strecori” în nota mea de plată. Fii cinstit.

— Raj, eşti un tip cinic şi bănuitor. Uneori mi-e teamă pentru sufletul tău nemuritor. Mergem la Dogsbody?

Îşi croiau drum urcând nesfârşite scări înguste, către aerul proaspăt al Londrei şi către inevitabilul miros de igrasie.

— Unde în altă parte?

Masa din colţ fusese împinsă spre cămin, fiind izolată parţial de restul camerei. De cele mai multe ori era rezervată îndrăgostiţilor, dar Peter Cobra prinsese din zbor privirea lui Godwin şi-i răspunse printr-o aprobare imperceptibilă din cap, ca un om care e pe cale să cumpere un Renoir la Sotheby. Ştia exact când Godwin se bucura de prezenţa cuiva. Izolarea relativă a mesei părea binevenită.

— Încearcă să nu faci de ruşine bătrânul stabiliment, murmură el.

— Ce-ai spus?

Homer era aproape aplatizat, încercând să se strecoare în separeu. Cravata i se bălăbănea periculos de aproape de flacăra lumânării.

Godwin i-o prinse repede şi i-o scoase din foc.

— Simt în mine o oarecare nelinişte în seara asta. Adu-ne o băutura tare, Peter. Poate că va trebui să i-o arunc în faţă tipului ăsta.

— Atunci poate că ar fi mai bine un ulcior, spuse Cobra, făcând cu ochiul.

— Ascultă, Raj, spuse Teasdale, executând câteva manevre laterale pentru a se debarasa de lucrurile din faţa lui. Priveşte problema din punct de vedere al reţelei. Eşti util şi valoros.

— Ca un stomac de porc? Ca un bob de soia?

— Ei nu vor să fii ucis.

— Sunt corespondent de război. Dacă Clark Gable ar fi fost corespondent de război, ar fi trăit asemenea momente? Cilla îi spusese odată că seamănă cu un Clark Gable uriaş, fără mustaţă, desigur, dar şi fără urechile enorme, iar el îi spusese că, prin asta, ea insinua că nu semăna deloc cu Clark Gable. Fără mustaţă şi fără urechi mari, ce mai rămânea ca asemănare? Ea spunea ceva despre sprâncenele care se împreunau uneori şi despre gropiţa din bărbie. Şi mai ce? Zâmbise răutăcios, cu gura ei ca de pisică, zâmbetul pe care i-l ştiau toţi, zâmbetul ei obişnuit, care ocupa tot ecranul unei săli întunecoase de cinematograf. Homer continua să vorbească.

— După părerea lor, tu nu eşti corespondent de război. Un corespondent străin, asta da. Dar nu de război. Asta pentru că Statele Unite nu sunt în război. Pentru tine poate că nu este o mare diferenţă, dar pentru băieţii din reţeaua de pe Madison Avenue treaba asta este a naibii de importantă. Uită-te la cecurile astea substanţiale pe care le primeşti la fiecare două săptămâni. Ei semnează aceste cecuri. O fac cu un soi de precizie geometrică. Eşti tu, e cecul, sunt băieţii din reţea. Acum uneşte punctele.

În liniştea care-i înconjura, Godwin simţi că trebuia să-l oprească pe Homer să peroreze ca un comentator la un jurnal de actualităţi. Altfel va fi obligat să-l ucidă cu mâinile

goale. Cobra sosi cu două pahare mari de Martini.

— Până aici, toate bune, murmură el îndepărtându-se.

— Homer, spuse Godwin cu blândeţe, grija reţelei pentru mine este foarte înduioşătoare. La fel ca şi grija Sindicatului Ziariştilor Americani şi, aş putea spune, şi a lui *New York Journal Tribune.* Băieţi dulci, cu adevărat, cu familii şi câini şi case cu peluze în Larchmont şi Rye. Dar ei nu pot să înţeleagă prin ce trecem noi aici. Ăsta e război, înţelegi? Cred c-ai observat.

Homer Teasdale rânji.

— Am observat că e război. Sunt sigur că ei au...

— Se pare că eu reuşesc să cuprind tot ce e în legătură cu războiul. Dacă n-aş face-o, lumea ar începe să râdă. „Sărmanul Godwin a pierdut din vedere războiul?" Şi în curând i-ar asculta pe Reynolds şi pe Murrow, în locul meu. Iar în cele din urmă, cecurile mele ar înceta să mai sosească. Şi nu voi mai avea nevoie de serviciile tale, decât, poate, să dai drumul la gaze. Poate că băieţii de la reţea nu prea-mi ascultă emisiunile sau nu-mi citesc articolele din ziar. E posibil? Tu ce crezi?

— Ştii al naibii de bine, Raj, că băieţii îţi sorb fiecare cuvânt.

Surâse cu jumătate de gură, ceea ce reprezenta un maximum de posibilităţi pentru un ogar baset.

— Ai cele mai multe emisiuni de ştiri dintre toţi, mai multe decât Gabe Heatter sau Ray Swing sau Hans Kaltenborn... Eşti aproape la fel de mare ca... Amos şi Andy! Vocea îi coborâse până la şoaptă.

— Fir-ar dracu-al dracului! Trebuie să te relaxezi, Homer! Începe să iei zilnic pilule pentru digestie, apoi untura de peşte...

— Raj, e vorba de lucruri serioase!

— Perfect, Homer, lasă-mă să pun problema serios. Dacă — spun *dacă* — Amos şi Andy ar vrea să zboare, într-un bombardier, deasupra Berlinului şi apoi să realizeze un spectacol pe tema asta, *atunci* aş spune că băieţii de la reţea ar avea dreptate. Şi aş fi de partea lor. Dar Amos şi Andy nu vor să zboare deasupra Berlinului într-un bombardier...

— Şi e foarte înţelept din partea lor!

— Cu toate astea, eu vreau. Ai priceput? Nimeni nu dă doi bani pe ceea ce au de spus despre bombardarea Berlinului unii ca Amos şi Andy, sau Fibber McGee şi Molly, sau Edgar Bergen şi Charlie McCarthy. Dar lucru ăsta îl fac *eu.* Ministerul Forţelor Aeriene mi-a dat mână liberă. Comandamentul bombardierelor spune că sunt exact omul la care se gândeau. Vreau neapărat să plec în „plimbarea" asta. Vreau să văd Berlinul arzând. Şi apoi să povestesc ceea ce am văzut. Vreau să întorc pe dos America, fir-ar să fie!

— Ceea ce vrei tu, de fapt, prietene, spuse Homer, în maniera sa plată şi măsurată, din Indiana, este să faci America să intre în acest război. Am dreptate?

— Începi să vorbeşti ca un izolaţionist, Homer.

— Eu nu sunt un izolaţionist, dar mare parte din americani sunt. Unii dintre băieţii reţelei s-ar putea să nu-ţi împărtăşească dorinţa de a împinge America în acest război. Ridică din umeri. Poate *însuşi* reprezentantul reţelei. Hector Crichton...

— Să-l ia dracu'. Implicarea Americii în război este ţelul pe care-l urmăresc făcând tot ceea ce fac. Este modul meu de a lua parte la războiul ăsta blestemat.

Godwin sorbi îndelung din pahar, simţi cum ginul de Plymouth îl încălzeşte aproape instantaneu.

— Spune-mi un lucru, Raj. Gândul de a bombarda Berlinul... nu te sperie al naibii de tare?

— Sigur că mă sperie. E firesc să te sperie, dacă nu eşti anormal.

— Atunci... de ce insişti s-o faci?

— E vorba despre un lucru pe care băieţii din reţea nu l-ar înţelege, Homer. Se numeşte conştiinţă. Mă străduiesc să trăiesc războiul prin toţi porii. Numele meu a ajuns pe buzele tuturor datorită acestui război. Ca Drano şi Saniflush şi Amos şi Andy.

— Tu erai mare şi înainte de război, Raj.

— Nu în felul ăsta. Tot ce cer este o afurisită de misiune de bombardare...

— Eu aş fi prea înspăimântat. Dar te înţeleg. Eşti un om onorabil, Raj. Am spus-o întotdeauna.

— Şi tu eşti un băiat de treabă, Homer, bătrâne. Nu-mi

pasă ce spun unii.

— Sunt un băiat de treabă şi, uneori, cred că tu nu prea observi lucrul ăsta. Chelner, încă un rând, te rog. Da, un tip pe cinste. Devotat până-n pânzele albe. Oftă, în timp ce sudoarea îi inunda gulerul. Dar, Raj, nu e treaba ta să împingi America în război. Reţeaua se va ocupa de asta numai în măsura...

— Ah, la urma urmei, nu eşti un tip de treabă. Îmi retrag cuvintele.

— Şi tu ai face mai bine să te obişnuieşti cu ideea că nu vei bombarda Berlinul. E nevoie să-ţi repet asta? Sau ai înţeles?

— Dar Quentin Reynolds merge. Intonaţia lui Godwin începea să semene cu cea a unui copil sâcâit.

— Din păcate, domnul Reynolds nu este clientul meu şi de aceea nu mă interesează.

Cina fusese servită, dar Godwin nu-şi putea aminti să fi mâncat ceva din ce se adusese la masă. Simţea că e gata să dea în ulcer dacă blestemaţii de băieţi de la reţea nu-l slăbeau. Îl privea pe Homer tamponându-şi gura şi ţinându-şi ambele mâini cu palmele lipite de masă. Homer avea stilul lui de a se organiza şi de a-şi ordona gândurile. În mod obişnuit, asta însemna că „are carte bună”.

— Acum ascultă-mă, ascultă cu mare atenţie, fiindcă am să-ţi spun cum stau lucrurile, fie că-ţi place, fie că nu. Desigur că înainte de război erai foarte cunoscut, dar, pentru reţea, nu erai atât de valoros pe atunci. Războiul ăsta, Raj, Bătălia Angliei, interviul cu Rommel, te-au făcut cunoscut pe mapamond, prin emisiunile tale. Înainte de asta, lumea se gândea doar la cărţile tale. Aveai un fel de contract de muncă în acord, cu reţeaua, înainte de declanşarea războiului... dar, pentru Dumnezeu, întâlnirea cu Rommel, Bătălia Angliei, transmisia ei de la faţa locului, ca un meci de fotbal, cu avioanele de luptă deasupra capului, toate astea: te-au făcut celebru! Acum ei nu-şi mai pot permite ca tu să fii ucis!

Furat de emoţie, Homer mai sorbi o dată din cel de-al treilea Martini al său, înainte de a-l da gata. Pentru că mai avea o emisiune lai miezul nopţii, Godwin se limitase la două pahare. Ochii mari, căprui şi plângăreţi ai lui Homer îi

întâlniră pe ai lui Godwin.

— Te superi dacă-ţi termin eu porţia de Martini, Raj? Îi luă paharul şi sorbi din nou. Acum nu mai eşti corespondentul nostru special, eşti o vedetă ascultată în fiecare seară, de cinci ori pe săptămână. Ai „contaminat" toată ţara ca...

— Ca gripa?

— Da, principiul e acelaşi. Mai faci, cu regularitate, şi pe moderatorul la mesele rotunde ale corespondenţilor europeni, de duminică, seara... Raj, ei nu pot şi nu vor să te lase să mori dintr-un capriciu şi, ca să ţi-o spun pe şleau, *nu-ţi poţi permite* să mori. Eşti pe cale să devii un om bogat. Al doilea motiv este, poate, singurul care contează într-adevăr. Contractul pe care l-ai semnat include o clauză bătută în cuie, asupra căreia reţeaua a insistat foarte mult: „clauza riscului inutil" care, pur şi simplu, înseamnă că nu-ţi poţi asuma *nici un* risc.

Bineînţeles că reţeaua este aceea care decide ce anume constituie „utilitatea" sau „inutilitatea". Sfatul meu este simplu. Nu-i provoca, nu li te băga pe sub piele, lasă lucrurile în voia lor. Oftă din greu. Mai încolo? Vom vedea. Poate că-i vei putea obliga să te lase să iei hotărâri pe cont propriu. Ridică din umeri.

— Îmi dai a-nţelege că sunt prizonier. Asta vrei să spui?

— Prizonier al propriului tău succes, al faimei tale. Bucură-te, pentru Dumnezeu! Să nu uit veştile bune despre care îţi vorbeam. E vorba despre audienţa ta la BBC. Stai bine pe scaun?

— Homer...

— BBC-ul spune că i-o iei înainte lui Reynolds! Şi că-l încui pe Priestley, ceea ce le convine de minune, pentru că au început să se cam sature până-n gât de Priestley...

— E cea mai populară voce din istoria BBC-ului. Nu este de loc de mirare că s-au săturat până-n gât de el...

— Mulţi spun că ar fi comunist. Dacă-i asculţi pe unii care lucrează cu el, când se apucă el să vorbească despre cum vor arăta lucrurile după război, începi să te întrebi...

Godwin scutură din cap.

— Ştii ce zic eu, Homer? Că băieţii de la reţea sunt peste tot la fel. Legea lui Godwin.

Homer oftă.

— Poate că ai şi tu dreptate.

— Dar eu ştiu să-i înfrunt pe afurisiţii ăştia. M-am şi gândit cum să fac. E simplu. Să zicem că m-au pus cu botul pe labe în problema bombardării Berlinului. Foarte bine. Dar când se va ivi o nouă ocazie... n-am să le mai spun nimic ticăloşilor ăstora. Le voi spune după aceea. Vor fi atât de impresionaţi de toată povestea, oricare ar fi aceea, iar publicul meu o va mânca pe pâine, încât băieţii de la reţea nu vor face nici un fel de tărăboi. Nu-şi vor putea permite. Godwin zâmbi larg.

— Am învăţat un lucru, Raj. Să nu fii niciodată prea sigur de ceea ce vor face băieţii de la reţea. Uneori poţi fi prins în jocurile lor mărunte, manipulat de indivizi pe care nu i-ai cunoscut niciodată. Ca acest număr unu american, Hector Crichton, un izolaţionist până în fundul sufletului. Aşa că hai să procedăm în felul ăsta: mă voi preface că nu mi-ai suflat o vorbă despre mica ta strategie. Tu n-ai divulgat-o niciodată. N-am auzit nimic despre ea. Dar lasă-mă să te rog un lucru — n-o lua razna cu ideea asta a ta de a împinge America în război. Îţi distruge creditul pe care-l ai la Crichton. Înţelegi ce-ţi spun?

— Cum aş putea, Homer? N-am avut niciodată o discuţie pe tema asta.

Când se-ntoarse în apartamentul său din Berkeley Square, croindu-şi, obosit, drumul prin întuneric şi ceaţă, hotărî să mai facă o ultimă încercare la Cilla. Ziua ei de naştere practic trecuse şi el era supărat că nu reuşise s-o găsească. Supărat dar, în acelaşi timp, îngrijorat. Auzi cum se făcuse legătura, apoi auzi ţârâitul telefonului. Era cât pe ce să închidă, când auzi vocea. Nu suna ca de obicei. Ceva nu era în regulă.

— Cilla! Unde naiba ai fost? La mulţi ani, iubito. Eram pe cale să înnebunesc, încercând să dau de tine.

— Ah, Rodger! Iubitule! E atât de îngrozitor! Vocea îi suna de parcă ar fi fost răcită. Sau de parcă plânsese.

— Ce linie mizerabilă! Ce s-a întâmplat?

Se auzea un bâzâit şi întreruperi, ca în toiul unei vijelii.

— Mama, spuse Cilla. A avut un alt atac. Am dus-o la

spital. Nu se poate mişca, e în comă. I-am dorit moartea de atâtea ori şi acum... ah! la naiba, Rodger!

— Vrei să vin acolo?

— Aş da orice, iubitule. Dar ştii bine că este imposibil.

— Lui Max i-ai spus?

— Îi spun mâine dimineaţă. Abia m-am întors de la spital. Am lipsit ore întregi.

— Ce face Chloe?

— Ştie că bunica ei este bolnavă. Era acolo când s-a întâmplat. Doamne, nu ştiu ce m-aş fi făcut fără ea — e îngerul meu, Rodger. Ascultă, trebuie să dorm un pic. Simt cum încep să-mi pierd capul.

— Doamne, cât te iubesc! spuse Godwin.

— Ştiu, iubitule, ştiu.

O auzi cum îi trimite o sărutare prin telefon.

— Am să te sun când o să am noutăţi.

— Îmi pare grozav de rău, Cilla.

— Ştiu. Noapte bună, dragostea mea.

Godwin se aşeză în camera întunecată, privind afară, spre Berkeley Square; era două noaptea şi ştia că în momentul acela chiar, mureau oameni în Rusia, iar alţii îşi aşteptau moartea, în deşert; era scârbit şi obosit de băieţii din reţea şi ar fi dorit ca situaţia să fie alta în ceea ce-l privea pe el şi pe Max Hood; şi-i era tare dor de Cilla... dar lucrul la care se gândea cel mai intens acum, era mama Cillei, Lady Pamela Legend şi prima întâlnire pe care o avusese cu ea, în vara aceea, la Paris, în clădirea firmei Left Bank.

Trecuseră câteva zile de la cina cu Homer Teasdale la Dogsbody, când Monk Vardan îşi făcu apariţia în biroul lui Godwin de la BBC. Flecăreala cu Monk se dovedi a-i schimba viaţa pentru totdeauna. Era genul de moment plin de semnificaţii pentru un ziarist profesionist, în care i se face rezumatul vieţii cuiva, dar, cu siguranţă, Godwin nu-şi putea da seama de asta atunci. Cândva, în holul unui hotel, observase licărirea din ochii lui Hitler. Avusese „norocul” acestei întâlniri pe vremea crizei din München. Prinsese, de asemenea, momentul critic când Churchill fusese desemnat să formeze un guvern. Văzuse pasiunea în ascensiune rapidă, într-o vreme când alţi oameni de vârsta lui Churchill erau

terminaţi. Dar când propria sa viaţă se legăna pe muche de cuţit, el nu-şi dădu seama. A trebuit să vină Monk să tragă semnalul de alarmă.

Zilele se estompau, una după alta, într-un iureş continuu. Godwin petrecuse mai multe ore decât putea număra, gonind prin oraş, de la un briefing, la un prânz, de la un interviu, la un cocteil cu un amiral american oaspete şi, înapoi la radio, pentru a munci din greu. Apoi, înapoi la cină, cu un reprezentant de la Ministerul Alimentaţiei, care încerca să se asigure că în Marea Britanie nu se murea de foame, aşa cum se părea că se va întâmpla la Leningrad. Era o zi tipică pentru modul său de viaţă, o zi nici mai mult nici mai puţin nebunească decât celelalte. Tocmai asta era. Semăna prea mult cu celelalte. Dacă lucrurile ar fi decurs normal, în cele din urmă, s-ar fi târât până acasă, dar în loc de asta, epuizat şi cu durerea de cap după şampania de la ambasadă, îşi petrecuse noaptea la radio, în clădirea cea mare, avariată de bombe, din

Portland Place; era prima noapte când nu se dusese acasă, din toamna trecută, când Herr Hitler dezlănţuise asupra Londrei mult discutatul său Blitz. Întors acolo, Godwin se pomenise, adesea, făcând transmisii pentru New York, printre incendii şi ţipete şi explozii şi sirene care urlau pe străzile luminate de flăcări, ore întregi până-n zori, până la retragerea urgiei înapoi, peste Canalul Mânecii, sub răsăritul paşnic; al soarelui.

Acum lucrurile stăteau altfel. Neamţul nu mai bătea la uşă şi bombele nu-i mai făceau bucăţi pe londonezi. Toată povestea se deplasase acum spre Rusia şi vechiul său prieten, Gabriel Heatter spunea, în Statele Unite: „Astă seară avem veşti proaste”. Bătrânul Gabe repeta asta în fiecare seară.

Godwin plănuia să-şi ia liber a doua zi, poate chiar două zile, ca să tragă la galere la cartea sa despre Blitz şi să mai ia puţin la bani mărunţi manuscrisul final al noii cărţi despre reacţia englezilor la apariţia recurentă a Friţilor, cum se descurcau aceştia — o mulţime de anecdote personale în maniera unui alt „trăgător la galere”, Quent Reynolds. Aşa încât, în loc să se ducă acasă, se înfundă în al treilea subsol,

de unde se făceau transmisiile de paisprezece luni încoace, din august 1940. Se gândea să tragă un pui de somn, să mai scrie câteva comentarii şi să le înregistreze, în puţinele ore când studioul era numai al lui şi îl împărţea cu un inginer super-epuizat, din tura de noapte. Se numea studioul B-4. Studioul era o parte a multiplelor schimbări pe care războiul, Blitz-ul, le operase asupra a ceea ce fusese cândva ambianţa invariabilă a claselor sus puse, şi care constituise atâta vreme, blazonul BBC-ului.

Uşile mari de bronz erau singurele rămăşiţe care aminteau de felul cum arăta acel loc în dimineaţa în care se întorsese pentru prima oară, în 1935. Acum interioarele aranjate de către Arta Decorativă fuseseră făcute praf, peticite, cu panouri de oţel greu şi cu uşi etanşe, contra gazelor. Gărzi înarmate cu muniţie adevărată controlau permisele de liberă trecere. Pe coridoarele nesfârşite patrulau voluntari cu puşti; afară erau, încă, depozitaţi saci cu nisip. Era un lucru fără sens să crezi că nu va fi nici un atac, numai pentru că, încă, nu fusese nici unul. Întrebaţi-i pe ruşi. Primiseră chiar şi asigurările pactului de neagresiune, întrebaţi-i pe blajinii cetăţeni ai Leningradului.

Din marea sală de concert de la subsol fuseseră scoase scaunele şi-n locul lor, fuseseră puse saltele, transformând sala în dormitor pentru angajaţi. Şi mai jos, acolo unde îţi putea arăta oricine „etajul argilei albastre”, al vechii Londre romane, muncitorii constructori distruseseră un studio de vodevil. În locul lor erau acum birouri, hărţi pe pereţi, teleimprimatoare, maşini de scris şi un adăpost pentru tun, loc care altădată fusese balcon. Niciodată nu trecuse cuiva prin cap ce balamuc ar fi ieşit dacă naziştii ar fi intrat în al treilea subsol. Ideea era să se deschidă focul de la balcon.

În această pivniţă subterană care putea provoca claustrofobie celor mai curajoşi oameni, existaseră multă vreme pereţi falşi, care creau senzaţia de spaţiu deschis. Acum, chiar şi aceştia dispăruseră, acoperiţi de izolaţii fonice, pentru confortul celor care foloseau micile studiouri „de urgenţă”, construite de curând, cum era, de pildă, B-4. Pentru stilul troglodit de existenţă al momentului, condiţiile erau foarte bune, mai ales când obuzele şi gloanţele răpăiau

deasupra capului, scuturând tot praful din scheletul clădirii şi făcând să-ţi zăngănească creionul din suportul de pe birou. Faimoasa Luftwaffe a lui Herr Goering avea în vedere clădirea radioului ca pe un obiectiv militar de primă mărime, fiind centrul de informare în masă al imperiului. Ei plănuiseră s-o bombardeze până-n temelii şi n-aveau de gând, nicidecum, să dea greş.

În timp ce stătea întins pe patul de fier, îl fură somnul pe neobservate. Amintiri ale Blitz-ului începură să prindă formă, insistent, în întuneric, urmărindu-l cu lovituri ascuţite; nu erau amintiri ale camaraderiei şi ale vremurilor bune, ci răcnete ascuţite de pe acoperişuri, în timp ce ticăloşii aruncau bombe — nu erau amintirile acelor drumuri precipitate la Savile Row, în speranţa că vechiul tău croitor mai supravieţuise o noapte, nu erau amintirile zilelor şi nopţilor de desfrâu, ci unele tare urâte. Amintirile morţii şi ale pierderii celor dragi, amintiri ale nopţii în care draga şi devotata Beth Kilbane era la biroul ei de sus, când blestematul UXB intră pe fereastra etajului al şaptelea şi făcu totul bucăţele... O noapte oribilă, una dintre cele mai rele. Beth, secretara şi producătorul lui — dubla funcţie fiind un rezultat ciudat al muncii în vreme de război — îl ajutase mult în hărţuielile cu cei de la reţea, care stăteau comod la New York, la distanţă de un ocean de locul catastrofei; Beth era aceea care murise aşezată la biroul ei, într-o ploaie de cioburi, şrapnele şi flăcări. În norul de fum şi de praf care cotropise totul, Godwin nu reuşise s-o descopere; îi găsise numai mâna şi o jumătate de braţ, pe care-l identificase după frumoasa brăţară din jurul încheieturii fine.

Nu mai avea nici un rost să încerce să-şi continue somnul. Îl aştepta prea multă lume acolo. Prieteni care nu mai erau. Îşi bălăbăni picioarele pe marginea patului îngust, cu pătură militară şi-şi strivi ţigara într-o scrumieră de la Ritz. Era aproape cinci dimineaţa. La răsărit, cerul avea o culoare cenuşie. Se gândi la nemţii care stăteau treji, îngropaţi în zăpadă, la porţile Leningradului. Se gândi la tovarăşul Stalin, cât era de scund şi cum îşi îndesa pantalonii în carâmbul cizmelor. Se gândi la ivirea zorilor în deşertul nord african, unde Rommel părea să ţină *soarta* în palma sa. Se gândi la

primii beţivi din barul hotelului Shepheard din Cairo care discutau despre Vulpea Deşertului, înflorind şi mai mult legenda...

Godwin se ridică şi se îndreptă spre birou; privi notele pe care le redactase pentru cele două emisiuni pe care voia să le înregistreze Frazele de încheiere începură să prindă contur în mintea sa. Să le pună pe hârtie era simplu. Să trăieşti era, poate, mai greu, să trăieşti şi si mori. Împinse scaunul şi se aşeză la maşina de scris uzată, rânduindu-ş materialul în timp ce bătea. Era conştient de zgomotul pe care-l făcea, un zgomot foarte pertinent într-o „peşteră" aflată la o astfel de adâncime, sub Londra, sub Regent Street. Metroul de Bakerloo se auzea zăngănind în liniştea primelor ore ale dimineţii. Se auzea zgomotul sistemului de ventilaţie. Al boilerelor. Al generatoarelor, al tuturor sistemelor de siguranţă pentru cazul când o bombă ar fi lovit principalele surse de alimentare. La toalete era inundaţie, apa care se scurgea, susura prin conductele de deasupra. Beth Kilbane spusese întotdeauna că reţeaua de apă era o metaforă perfectă. Când războiul se va termina, în cele din urmă, toţi vor fi înecaţi într-un torent de rahat. Şi lumea va deveni, din nou, curată. Godwin spunea că sturzii Verei Lynn de pe stâncile albe de la Dover erau o imagine mai graţioasă, mai poetică. „Poezia, scumpul meu romantic, este irelevantă" spusese ea şi n-aveai nici o şansă să o contrazici. În orice caz, totul făcea un tărăboi îndrăcit. Şi acum, desigur, relevanţa oricărui lucru nu mai avea nici un fel de importanţă pentru Beth Kilbane, care pierise pentru totdeauna.

Se uită la ceas. Îşi închipuia că inginerul aştepta, înghiţind turte uscate de ovăz cu ceai călduţ; timpul zbura, şpalturile îl aşteptau să le dea atenţie. Atât de multe lucruri îl aşteptau cuminţi, să le dea atenţie...

„Falsul Război a avut loc" scria el, pronunţând rar cuvintele, în timp ce le aşternea pe hârtie şi ascultând sporovăitul familiar al casetofonului, pe care-l luase cu el la Paris, când aspira să-şi facă un nume şi o situaţie, cu paisprezece ani în urmă, în 1927. „Aici, la Londra, am avut şi noi de furcă, o trebşoară numită Blitz-ul şi Bătălia Angliei şi

acum, în timp ce majoritatea celor care ne aflăm de partea aceasta a Atlanticului ne-am întors privirile spre răsărit, către fiara lacomă şi cotropitoare care mărşăluieşte prin stepele Rusiei, avem un alt război căruia, pentru moment, nimeni nu-i prea acordă mare atenţie. L-am putea numi şi Războiul Uitat, fiindcă, deocamdată, nu se prea aud împuşcături, dar e, totuşi un război, un afurisit de război, care nu seamănă cu niciunul din trecut şi continuă să se desfăşoare acolo, în deşertul nord-african... În locurile numite Cirenaica şi Libia şi Egipt. Chiar în momentele acestea este un Război în Aşteptare, un război care cunoaşte un moment de acalmie, dar când începe să se-ncingă, când se înalţă baloanele, aşa cum se spune pe aici, atunci pe cai băieţi, fiţi tari... se apropie... Dar să stăm şi să judecăm puţin. Să ne punem întrebarea: ce aşteptăm noi, de fapt, să se-ntâmple?”

Când termină articolul, îl reciti pe-ndelete, cronometrându-l, suprimând ici şi colo câte un rând, concentrând exprimarea; oftă căci îşi dădu seama cât de vag, de inexact, de incomplet era detaliul, când încercai să rezumi mai multe luni de război, în deşert sau oriunde altundeva; în cel mai bun caz, rămâneai cu jumătate de porţie în farfurie, dar făceai tot ce-ţi stătea în putinţă şi încercai să nu ştirbeşti sensul evenimentelor.

Încercai să păstrezi atmosfera reală. Era tot ce puteai pretinde, într-adevăr, să păstrezi atmosfera, astfel încât ascultătorii să nu confunde cămila cu un elefant. Era tot ce puteai face atunci când te băgai într-o treabă de mare generalitate şi cu un caracter înălţător.

Cu al doilea articol aproape că nu avu probleme. Era mai uşor, una; dintre poveştile sale. „Războiul este un Bau-Bau”. Trebuia să facă astfel de articole. Sondajele făcute pe Madison Avenue dovedeau că audienţa le prefera tuturor celorlalte genuri de articole. Aşa că asta era situaţia era cufundat în articolele lui până peste cap, oscila între Fred Allen şi Bill Shirer, încercând să ţină, cât de cât, drumul drept. Asta îl făcea nervos. Băieţii de la reţea erau inflexibili, şi era greu, totuşi, să scoţi Londra din capul vreunuia dintre ei, deoarece băieţii ăştia erau grozav de amatori de astfel de

lucruri, în timp ce luau masa de prânz la Jack şi Charlie sau la Taft şi de asemenea, le plăcea să-şi povestească reciproc istorioare de rahat, cu Winchell, în scaunele frizeriei Dawn Patrol. Băieţii de la reţea nu l-ar fi lăsat să scrie un articol despre felul cum găsise braţul lui Beth Kilbane cu brăţara-amuletă în praful şi fumul şi cioburile din clădirea radioului. Chestie de gust, spuneau ei, şi când le amintea că războiul fusese întotdeauna cam sărăcuţ în materie de gust, ei spuneau că s-ar putea să fie adevărat şi că, de fapt, poate că şi era, dar ei cunoşteau ascultătorii mai bine decât îi cunoştea el şi aceştia nu doreau să asculte cum fusese ciopârţită o femeie tânără şi drăguţă, în timp ce-şi savurau cina la Westport sau Cedar Rapids sau Anaheim. Pe de altă parte, argumentau ei de la distanţă, „Războiul este un Bau-Bau" era un bun aperitiv, informa lumea că, la urma urmei, lucrurile nu stăteau chiar atât de rău, n-avea importanţă cât de rău stăteau ele în realitate. Aşa încât Godwin începu să bată articolul la maşină şi îndată, i se aşternu pe faţă un zâmbet înţepenit, un rânjet „lumesc", ceea ce spunea totul despre „Războiul este un Bau-Bau", atunci când te gândeai puţin la el.

Ştiri BBC.
Clădirea Radio
S.U.A. Transmisie pentru N.Y.
Godwin
ora 6 p.m. 17 octombrie 1941
„Ducele de Bedford"

În timpul războiului, simbolurile sunt importante. Toată lumea o spune, deci trebuie să fie adevărat. Unii ar putea spune chiar, că războaiele se întemeiază, mai ales, pe simboluri. Mustaţa lui Herr Hitler este un simbol pentru noi. Ceva pe seama căruia putem glumi. Ca şi falca agresivă a Ducelui şi atitudinea de soldăţel de jucărie, cu pumnii lui mici, în şolduri. Se presupune că acea cruce răsucită, zvastica, apoi capul de mort, fulgerele insignei SS, toate acestea, înalţă spiritele naziştilor de pretutindeni. Sunt simboluri.

Noi ne-am găsit un simbol pozitiv acum câteva săptămâni,

când Churchill s-a întors de la o întâlnire cu F.D.R.[1] *în Newfoundland. Când bătrânul a ajuns înapoi, la Londra, pufăia dintr-un trabuc şi avea un baston cu măciulie aurită şi a făcut un anumit gest despre care se spune că a prins imediat. La gara Kings Cross, s-a întors spre mulţimea adunată acolo şi a făcut un semn în formă de „V", cu degetul arătător şi cel mijlociu, depărtate. Mulţimea l-a aclamat. Un nou simbol se născuse.*

Acum urmează o ştire despre un simbol mai elaborat, în care unii şi-au rupt dinţii, o adevărată sursă de foc. Muncitori folosind aparate de sudură cu acetilenă au început să demonteze grilajele de la Buckingham Palace — Buck House, cum îi spunem noi, yankeii. S-a format un morman uriaş de drugi de fier. În jur de douăzeci de tone de fier, ceea ce înseamnă o mulţime de fiare, în orice limbă ai spune-o. Şi ce mare lucru, veţi întreba, care-i problema? Ei bine, s-au apucat să facă un tanc — da, aţi auzit bine, un tanc — care va fi botezat „Buckingham Palace. Este o idee nemaipomenită pentru un simbol, încă un motiv, printre multe altele, pentru veneraţia pe care o poartă omul de pe stradă, regelui său. Şi un motiv în plus, pentru aceiaşi oameni de pe stradă, să ceară ca ducele de Bedford să fie ţinut ascuns... sau cel puţin, să fie internat, pe durata războiului.

Cum a ajuns noul duce de Bedford să fie amestecat în afacerea „Tancurilor din grilaje"? Ei bine, aşa cum a reieşit, el are o mulţime de grilaje personale în Londra, Dumnezeu să-i ajute şi a refuzat, pur şi simplu, ca grilajele lui să fie transformate într-un tanc, care, foarte probabil, trebuia să-i poarte numele. Ministrul de Interne, domnul Herbert Morrison, a privit în culori teribil de întunecate refuzul ducelui de a intra în acest joc, făcând observaţia că „pe el îl interesează activităţile ducelui". Observatori anonimi care aveau vederi mai puţin „circumspecte" au scris cu vopsea cuvântul „trădător" pe statuia unui înaintaş al ducelui de Bedford, din Russel Square. Vorbind de la reşedinţa sa de la Wigtownshire, ducele anunţat: „Nu sunt trădător". Chestia asta ne-a luat o mare piatră de pe inimă, nouă tuturor. Şi,

1 Francis Delano Roosevelt (n.tr.)

totodată, a fost o dovadă, în ochii unora, că va exista întotdeauna o Anglie şi nu numai atât, ci şi instituţia Excentricităţii Englezeşti şi a Minţilor Date Naibii, după cum pune problema lustragiul meu. Lucru care se adaugă la cea mai binevoitoare interpretare a comportării ducelui, aşa cum se pare că veţi auzi zilele acestea. Da, Războiul este un Bau-Bau, iar eu sunt Rodger G...

Când îşi termină înregistrarea, era aproape opt şi clădirea începuse să se umple de viaţă; undeva, deasupra, pe coaja planetei, soarele sau o reproducere rezonabilă a acestuia, încerca să strălucească. Monica Knowles, care preluase atribuţiile lui Beth Kilbane, îşi scoase repede capul dintr-un fost dulap pentru ustensile de curăţenie, care acum adăpostea un telegraf şi-i spuse că-l aştepta cineva în birou.

— Un preot, cred că aşa a spus. Poate un vicar? Făcu o mutră întrebătoare şi ridică din umeri, apoi zâmbi. Doar nu vin romano-catolicii peste noi, nu-i aşa?

Tonul ei dădea a-nţelege că nimic n-o mai putea surprinde. Dădu cu piciorul într-un morman de saci cu nisip, care, evident, fuseseră cândva destinaţi altui loc şi care stăteau la uşa ei de aproape un an. Tocmai intra în ungherul ei tihnit, când sună telefonul. Godwin se pregătea şi el să coboare în propriul său birou. Un preot? Un vicar? Despre ce naiba vorbea Monica? Doamne Dumnezeule, era vorba de mama Cillei, atacul o răpusese şi era nevoie de un preot. Cilla trebuie să-l fi chemat. Dar când dădu colţul, văzu că nu era nici un preot. Era Monk[1] Vardan.

— Rodger, animal rar ce eşti! Cu puţin noroc, am pus mâna pe tine, în fine! Îţi tot telefonam acasă.

În timp ce vorbea, Monk făcea ocolul cămăruţei, holbându-se la fotografiile de pe pereţi. Godwin cu Roosevelt, Godwin cu Churchill, Godwin cu Hemingway, Godwin cu Priestey, Godwin la Paris cu Rommel, cu Arcul de Triumf înălţându-se în spatele lor, drept fundal.

Dar Godwin nu-i dădea atenţie. Continua să se gândească la Cilla, întrebându-se ce-o fi cu mama ei, întrebându-se dacă ea insista la telefon, aşteptând în zadar să capete amănunte din Cornwall. Poate că, acum, Max era acolo. Poate că

1 Monk - călugăr, monah (lb. engleză) (n.tr.)

plecase de la Stillgraves. Max avea acces chiar în miezul vieţii ei, accesul pe care-l are un soţ. Uneori, acest lucru aproape că-l înnebunea pe Godwin, faptul că trebuia să se mulţumească cu ce rămânea.

— Nu un preot, murmură Godwin. Un *călugăr.* Mintea omului e o treabă dezordonată... Ce s-a întâmplat? Ce-i cu tine aici? Credeam că primul ministru e în Chartwell. De ce nu eşti acolo, să-i goleşti scrumierele?

— Ai fost greşit informat. El e bine merci, la Numărul 10, iar eu plec la Cambridge, azi după-amiază. Speram să te atrag mâine în „parohia" mea. Vom prânzi împreună. Am să pun mâna pe un vin roşu cu totul inofensiv. Fac cinste cu o cină dacă tu poţi să te „rupi" de la emisiunea ta de seara târziu. O masă pe cinste, carne de berbec, feţe simandicoase de flăcăi tineri şi înflăcăraţi, dornici de cultură, cu chipuri strălucitoare şi pline de speranţă.

— Să sperăm că războiul se termină până le vine lor rândul.

— Ponegreşti floarea bărbăţiei britanice. Totuşi îţi trec cu vederea. Se va acorda şi un premiu pentru cine ghiceşte ce parte a berbecului mănâncă. Urmează vin de Porto şi nuci, servite în vechiul salon secret. Mai târziu, fumăm o pipă în apartamentul meu, lângă un foc cinstit de cărbuni şi ascultăm şoarecii rozând în pereţi... Deci, te poţi elibera?

— De ce nu? Merit doar.

Monk privi din nou fotografiile.

— Ce bună e asta!

Arătă spre fotografia lui Godwin cu Rommel la Paris.

— Nu mi-ai spus niciodată istoria fotografiei ăsteia. Tu şi Vulpea Deşertului.

— Pe atunci, nu era încă Vulpea Deşertului.

— Nu, era cuceritorul Franţei. Ce gândeai despre el? Oh, am citit povestea. Orice om din lumea asta trebuie să fi citit interviul acela — aş îndrăzni să spun, una dintre marile tale izbânzi. Dar ce fel de om era?

— Un om destul de bun. Pentru el era atunci un moment ameţitor. Mă gândesc că el credea, cu adevărat, că războiul se terminase. Credea că înfrângerea Franţei pusese capăt războiului.

— Cu toate astea e un nazist, nu-i aşa?

— Da. Părea să creadă că era vorba despre ceva foarte asemănător unei glorioase organizaţii de Cercetaşi. Părea că nu-l interesează politica şi, într-adevăr, nu vorbea despre acest subiect.

Monk îşi drese glasul.

— Acum ne pune în mână ciuberele cu porţia pentru prânz, în mijlocul deşertului, vicleanul naibii. Dar să ne vedem, de treburile noastre. Ajunge cu reveria... Atunci, va fi nemaipomenit dacă vii cu mine. Pentru o fracţiune de secundă, păru că nu era sigur pe sine, ceea ce era ceva neobişnuit la el. Oftă. Dacă tu n-ai fi putut să te eliberezi... aş fi fost obligat să insist. Chestiune de viaţă şi de moarte. Râse cam prea tare. Îşi dădu seama de asta. Şi Monk era omul cel mai puţin deprins să se supravegheze; secolele reuşiseră să-i anuleze îndoiala din genă. Da, există un lucru pe care trebuie să ţi-l „dezvălui”. E vorba despre cineva care doreşte să aibă o discuţie cu tine. Aşa că vino. Repejor. Şi vom discuta până-n pânzele albe.

3

Godwin conducea un mic Talbot-Sunbeam roşu, un coupé cu o urmă de lovitură în aripă şi cu un început de plesnitură în parbriz. Îl purtase aproape prin întreaga Europă, de la Marea Nordului până la Berlinul lui Hitler şi Madridul lui Franco şi la Sevilla, în timpul războiului civil şi la Pamplona şi la Lisabona, ajungând până la „trambulina” de pe care se sare din Gibraltar, în Africa. Maşina aceasta i se potrivea de minune. Îi amintea de Paris, de anii tineri, când abia începea să înveţe ce înseamnă viaţa şi aştepta să se îndeplinească promisiunile pe care i le şoptea viitorul la ureche; toate i se aşterneau la picioare, o frumoasă câmpie nesfârşită.

La plecare, vremea era frumoasă. Un cer albastru, strălucitor, munţi de nori albi, cu contur de purpură întunecată, ca desenul unui copil, în care toate au contur. O briză răcoroasă înviora strălucirea soarelui — iluzii de octombrie. Călătoria cu maşina prin Fenlands îi stârnise

întotdeauna un sentiment vag, rău prevestitor, îl făcea să se gândească la catedrala Ely care se ridica în faţă, umedă şi rece şi bântuită de stafii; părea că este veşnic îngheţată şi străbătută de ecoul zăngănitor produs de statuile sfinte, aşezate acolo cu sabia şi suliţa, demult, de către urmaşii lui Cromwell.

Încetini când un câine pătat, care mâna din urmă vreo zece-douăsprezece oi, de-a curmezişul drumului, începu să latre la el. Apoi acceleră din nou. Trebuia să ajungă sus cât mai repede. Se stârnise vântul şi se făcea din ce în ce mai frig.

Ciudat cum Monk trecuse pe la el într-o dimineaţă atât de otrăvită de felul cum mergeau lucrurile cu Cilla. Monk era singura persoană care ştia ce era între ei şi Rodger nu-i spusese nimic timp de luni de zile. Nu-i vorbise nimic despre natura complicată a relaţiei dintre ei trei — triunghiul conjugal — despre stările ei de spirit extrem de schimbătoare, despre instabilitatea ei şi despre căldura apărută dintr-o dată, despre stările de deprimare adâncă şi despre veselia râsului ei, când norii se împrăştiau şi sentimentul de vinovăţie, frica şi mânia îşi luau o mică „vacanţă”; pe drumul său spre Cambridge, Godwin nu-şi putea imagina cum reuşea să se descurce prin acest hăţiş. Uneori, un strigăt urca, voind să se elibereze: *Să terminăm, părăseşte-mă, lasă-mi puţină linişte!* Dar niciodată strigătul acesta interior nu-i tortura pe amândoi în acelaşi timp, când erau împreună. Şi chiar dacă ar fi ajuns, simultan, la această descărcare, dacă ea ar fi atins temperatura lor de aprindere emoţională şi ar fi fost aruncată de la unul la celălalt, chiar dacă toate acestea s-ar fi întâmplat, ar fi fost, oare, ceva definitiv? Era, oare, situaţia lor, echivalentul Falsului Război? Sau era un lucru cât se poate de real? împuşcături şi sânge pe pereţi? Singuri în întunericul unei nopţi zguduite de bombardamente, cu luni în urmă, începuseră să chicotească sub pături, râzând de propriile lor agonii şi frustrări. Ea numise conflictele lor „adevărata Bătălie a Angliei”. Pe vremea aceea păruse foarte amuzant. Pe drumul spre Cambridge, cum începuse ploaia, îl izbi, deodată, faptul că lucrurile nu stăteau nici pe departe aşa.

Se târa spre Monk Vardan, care voia să-i ofere mese şi să vorbească despre femei şi despre încă ceva care era „o problemă de viaţă şi de moarte”. Cu toate acestea, nu mai era Monk Vardan cel năvalnic. El era mare pentru că păstra aparenţele. Dar, mai curând sau mai târziu, trebuia să ajungă şi la această „problemă de viaţă şi de moarte”. Deci, ce naiba era atât de important? Godwin n-avea nici un fel de idee. Dar Monk Vardan, chiar dacă ar fi putut părea, la început, un dobitoc bătrân, era genul de individ pe care-l subestimai pe propriul tău risc.

Când spuneai că Monk Vardan e un vechi „Etonian”, spuneai totul despre el. Englezii aveau o tendinţă de modă veche de a-şi lua bătrânele instituţii de învăţământ foarte în serios; dar nimeni nu făcea acest lucru mai mult ca Vardan, care simţea că avea pentru Eton o consideraţie mai mare decât cea obişnuită. Godwin găsi această trăsătură în acelaşi timp amuzantă şi prostească, poate pentru că el frecventase o universitate de stat, lipsită de tradiţie; studiase la Harvard numai pentru că un unchi bogat, cunoscut sub numele de „Pus[1]” Godwin — din pricina circumferinţei sale enorme — se gândise că într-o zi, ar fi putut deveni bancher. Pus Godwin era el însuşi un bancher fără căpătâi, care avusese înţelepciunea să se simtă destul de legat de micul oraş Iowa, unde trăia şi dădea bani cu împrumut. S-ar fi putut să fie calea care l-ar fi dus pe Rodger Godwin spre o considerabilă avere, dar meseria de bancher nu-i surâdea deloc. În orice caz, fascinaţia pe care o putea exercita un vechi lăcaş de învăţătură era ceva greu de înţeles pentru Godwin. Poate dacă ar fi fost din Groton sau din Exeter sau din St. Paul, ar fi pătruns sensul acestui lucru. În opinia sa, Harvard sau Oxford sau Cambridge erau mai demne de luat în considerare. Totuşi, Vardan nu avusese niciodată prea multe de spus despre Cambridge, în timp ce Eton era mereu prezent, mereu tăinuit în cotloanele minţii sale.

Reprezentanţii de sex masculin ai familiei Vardan urmaseră studiile la Eton cu o consecvenţă neîntreruptă, de la începutul secolului al XVIII-lea, de la Rebeliunea Iacobină încoace şi când Vardan pomenise odată acest lucru în timp

1 Puroi (lb. engleză) (n.tr.)

ce lua masa cu Godwin la unul din cluburile sale londoneze — era clubul White's — prima reacţie a lui Godwin a fost să se întrebe ce naiba fusese acea Rebeliune Iacobină. Oricare ar fi fost istoria aşezământului, Vardan simboliza tot ceea ce învăţase Godwin că reprezenta Etonul: corectitudinea şi exactitatea în orice făceai, numai pentru că erai *tu* cel care o făceai; şi orice spuneai, purtai, gândeai, sau deveneai se supunea aceloraşi legi. Era o atitudine de încredere totală şi mergea mult mai departe decât simpla pasiune a unei moşteniri de familie. Puteai să nu fii prea strălucit, nici chiar foarte bogat, dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, erai unul care a studiat la Eton şi era suficient ca să fii cunoscut în toată ţara. Pentru asta nu exista echivalent în America. Tinerii americani absolveau, de generaţii întregi, şcolile lor preparatorii, crezând că erau cineva, dar rămâneau nişte mucoşi, fără să fi ajuns vreodată la ceea ce era esenţial. Era ceva insesizabil, aproape mistic şi Godwin era sigur că niciodată nu va înţelege aşa cum trebuie acest lucru. De fapt, chiar în persoana lui Monk Vardan era ceva mistic.

Godwin îl găsi ghemuit la fereastră, în camerele sale de la colegiu, cu un foc de cărbuni sfârâind în căminul murdar de funingine, cu o carte deschisă, cu o imensă eşarfă cenuşie, înfăşurată de mai multe ori în jurul gâtului lung şi sfrijit.

— Bătrână hermelină, bătrân melc, unde naiba ai fost? Te-au atacat tâlharii în pădure?

Ploaia care lovea în cercevele, se scurgea din belşug pe peretele gros din spatele lui. Colegiul acesta era unul dintre cele mai vechi şi mai cenuşii specimene dintre cele treizeci şi unu de colegii ce alcătuiau Universitatea Cambridge. Scara — camerele lui Vardan se aflau la etajul; al doilea — igrasioasă, mirosind a mucegai şi putreziciune, se răsucea acolo, în întunericul clădirii, de secole. Camerele lui Vardan erau confortabile, cu fotolii grele care flancau căminul, cu lampadare care dădeau o lumină gălbuie, cu un covor vechi şi scump cu frumoase, desene englezeşti, cu un tavan jos pe care se încrucişau dâre înnegrite de fum, cu un bufet vechi pentru băuturi, cu ornamente, cu o găleată grea pentru cărbuni, cu biblioteci burduşite de cărţi, care dădeau pe dinafară, cu un birou vechi, greu de definit ca atare, cu hărţi

înrămate şi cu uni patefon cu un teanc de discuri îngrămădite în spatele lui.

— Monk, spuse Godwin, îmi pare rău că am întârziat. Ai dreptate, fireşte. Tâlharii din pădure.

Vardan încuviinţă cu capul, cu un aer înţelept, deşirându-se din scaunul său de la fereastră.

— Aşa mă gândeam şi eu. Ne mişcăm puţin?

Trase o umbrelă dintr-un suport de lângă uşă şi porniră să se plimbe, străbătând scuarul verde şi umed, pătat de frunze ude. Trecură pe sub clopotul de la poartă, ieşind afară, în stradă, unde erau înşiruite micile dughene ale librarilor, croitorilor, farmaciştilor şi băcanilor. Ploaia se mai potolise dar continua să cadă, insistentă şi rece, cu toate că cerul părea să se lumineze în direcţia mlaştinilor.

Prânziră într-un restaurant ale cărui ferestre dădeau într-un scuar aglomerat, unde piaţa era în toi. Plăcinte fierbinţi, franzeluţe îndesate, carafe pline cu bere, înţesau tarabele înclinate. Câţiva studenţi strânşi în jurul mai multor mese din spate, discutau aprins un spectacol cu *Richard al III-lea,* pe care, se părea, voiau să-l pună în scenă în curând.

— Trebuie să-ţi mărturisesc că sunt foarte tulburat, spuse Vardan, cu o înfăţişare perfect calmă. Am scris atât la *The Times,* cât şi vechii şcoli. Am fost dur. Mi se suie sângele la cap, fir-ar să fie.

— Voi auzi o mică poveste de la Eton, care se apropie de noi pe lăbuţe catifelate de pisică? Godwin era amuzat de spiritul lui de previziune.

— E vorba de masca de gaze.

Vardan vorbea de parcă orice om civilizat trebuia să ştie la ce se referea el.

— Ah, da, masca de gaze.

— Totul se leagă de tradiţie, nu-i aşa? Nu-l putem lăsa pe reptila aceea de Hitler să ne zdruncine din temelii modul nostru de viaţă. Am depăşit acum afacerea Blitz-ului. Şi totuşi jobenurile n-au reapărut. Repet, n-au reapărut. Este o ruşine şi o crimă şi o nenorocire şi eu spun că jobenurile trebuie aduse înapoi, în locul căruia îi aparţin de drept. Pe capetele ciufulite ale băieţilor de la Eton. Trebuie să-mi fac cunoscute opiniile. Era de cea mai bună credinţă, când

spunea asta, dar, în acelaşi timp, un zâmbet fugar îi flutură pe buze.

Godwin încuviinţă din cap în timp ce-şi amintea. Făcuse o emisiune din ciclul „Războiul este un Bau-Bau” despre criza de la Eton, când ameninţarea invaziei atinsese intensitatea maximă. Studenţii purtaseră jobenul ca pe un accesoriu obişnuit al uniformei lor. Când situaţia se înrăutăţise, apăruseră măştile de gaze, dar în rafturile vestiarelor nu era loc suficient şi pentru jobenuri şi pentru măştile de gaze. Şi astfel capitolul jobenurilor se încheie la Eton, cu toate că se promisese a fi doar o măsură temporară, pe durata ostilităţilor. Dar Monk Vardan avea bănuielile sale. Forţele răului lucrau din plin, iar acesta era deja un mic triumf pentru Herr Hitler: Jobenul care-i inspira teamă, dispăruse pentru totdeauna.

— Şi eu şi tata şi bunicul, toţi am purtat joben.

— Îmi dau seama ce simţi, Monk.

— Asta mă face să simt că nu mi-ar strica să am un fiu, spuse Vardan pe neaşteptate.

— După părerea ta, el n-ar purta, oricum, joben. Aşa încât te-ai putea scuti de multă bătaie de cap.

— Bine pusă problema. Şi apoi, băiatul ar avea nevoie de o mamă. (Făcu o grimasă.) Şi Monk de o soţie. Iată un gând care te face să-ţi pierzi pofta de mâncare.

La masă, Vardan nu pomeni nimic despre implicarea sa în război, nimic despre Churchill şi lumea bună unde se luau hotărârile importante, la un coniac şi un trabuc. Godwin ştia că Vardan făcuse, foarte des, vizite la Camera de Război, în subsolul clădirii de la Numărul 10, dar despre asta nu se suflase nici un cuvânt. Vardan insista să audă părerile lui Godwin despre război, cum credea el că vor evolua lucrurile pe frontul de răsărit şi în Africa de Nord şi în zona Mediteranei, dacă auzise ceva despre posibilitatea de a avea o „super-bombă”. Godwin îşi expuse părerile clar şi concis. Situaţia nu era chiar atât de complicată.

— Da, spuse Vardan, situaţia a fost cam fioroasă în deşert.

— Ah, acesta ar fi un eufemism britanic? Wavel a făcut o treabă de ageamiu.

— Există două puncte de vedere asupra acestui lucru,

vulpe bătrână, două păreri diferite. Un adevărat dezastru, când au fost burduşiţi de Rommel. Al naibii de rău. Ne-a făcut praf din mers. Budincă?

Godwin refuză oferta de desert şi luă ceva ce se dovedi a fi apă fierbinte cu o părere de gust de cafea.

— Da, a fost groaznic acolo pentru cei pierduţi printre munţii de nisip. Zilele trecute m-am întâlnit cu sărmanul bătrân Puffy Blacklands, la Ministerul de Război; abia se ţinea pe picioare. Fiu-său, Stringer, a păţit-o într-una din acele retrageri blestemate, din deşert. Rommel i-a făcut bucăţele.

Îşi aprinse o ţigară, tuşi.

— Ne-au făcut de petrecanie acolo, Rodger. Primul ministru şi-a dat seama că Wavell trebuia să se ducă acolo, trebuia făcut *ceva* şi nu puteam chema o altă armată să preia, îţi dai seama. Sărmanul Stringer. Îmi pare rău să spun că era dat naibii la şcoală, mare poamă. Foarte frumos băiat. *Foarte* frumos. Nu ştiu cum a nimerit el în mijlocul deşertului, în timpul războiului. Ar fi trebuit să stea în spatele unui birou şi să frece mangalul, oferindu-se pentru un ajutor ocazional şi de complezenţă. Acum toate astea nu mai au importanţă pentru el, pardon de expresie. Acum e mort, Stringer e mort şi-ngropat.

— Se mai întâmplă, în vremurile astea, spuse Godwin.

— Ca un guturai zdravăn, vrei să spui? Bine de tine, bătrână nevăstuică. Gluma înainte de toate, ăsta-i cuvântul de ordine. Hai să ne plimbăm. Aici fac curăţenie.

Nu se putea ghici încă pentru care motiv îl invitase Vardan la Cambridge.

Ploaia încetase şi băltoacele băteau în auriu în lumina soarelui de după-amiază. Trecură din nou pe sub portalurile colegiului şi prin curtea interioară. Câţiva bărbaţi în costume negre mergeau grăbiţi, de parcă întârziaseră la întâlniri. Viţa sălbatică de Virginia strălucea ca o flacără pe pereţii vechi şi frunzele roşii, lucitoare, se risipeau învălmăşite, pe covorul de iarbă. Locul era o beţie de culori, generoase şi opulente.

Vardan se opri să vorbească unei perechi de studenţi care treceau pe acolo, înclinându-se uşor ca să audă, apoi chicoti satisfăcut şi se întoarse, indicând drumul către râul Cam.

Godwin se gândi că era un specimen perfect, care reprezenta rasa: câţiva centimetri peste 1,98 m, tot numai oase, cu umeri înguşti, gârbovit când stătea jos, înaintând în salturi când mergea; mişcările lui erau spasmodice şi aparent necontrolate. Se simţea la fel de bine şi în largul lui, ca acasă, fie în costumul de vânătoare, fie în cel din catifea cord, fie în cel din *tweed* sau, eventual, în costumul de călărie. În ziua aceea, arăta foarte boţit, într-un costum vechi şi ponosit, cu mâneci roase şi pantaloni cu manşetă; cizmele-i erau murdare de noroi, ca şi vârful umbrelei Brigg, pe care-o moştenise de la bunicul său.

Se plimbară pe malul râului Cam, cu marile colegii împrăştiate în spatele lor; în razele oblice ale soarelui, întregul peisaj arăta poleit ca într-un vast, imaginar oraş al regelui Arthur. Focurile în aer liber ale toamnei fumegau, umplând după-amiaza umedă cu mirosul generos al frunzelor arse, pătrunzător în intensitatea lui nostalgică, ca un aluat franţuzesc din povestirile lui Proust. Soarele scânteia pe apă. Zgomotele oraşului se auzeau, undeva, pierdute, în timp ce ei se plimbau, lovind frunzele căzute, cu piciorul.

— Acum mă gândesc la Puffy Blacklands, vorbi tărăgănat Vardan. A spus că te-a întâlnit întâmplător, ca şi pe Kim Philby şi pe Chips Gannon şi pe individul ăla, Murrow, la una din petrecerile lui Lady Astor, din seara trecută. Ce lume bună! Spunea că erai în cea mai grozavă formă, aproape la fel de strălucitor ca Philby dar nici măcar pe jumătate la fel de beat ca el. Vardan zâmbea, înţepând frunzele căzute, cu umbrela.

— Mă mir c-a putut să-ţi povestească asta. Despre Kim vreau să spun. Omul ăsta e ca un bidon spart. Oricât ar da pe gât, niciodată nu reuşeşte decât să se afume puţin.

— Puffy spunea despre Kim că avea un burduf pe care l-a aruncat în hârdăul unui palmier. Poate că tu plecaseşi deja.

— Întotdeauna pierd spectacolul la petrecerile de genul ăsta. Atunci trebuie să fi avut o emisiune de seară.

— Puffy mai povestea că Murrow s-a întors acasă aproape cu lacrimi în ochi. Un necunoscut îi criticase croitorul şi apoi, o femeie grasă se aşezase pe pălăria lui cea nouă. Puffy crede că Murrow e un tip cumsecade şi nu mai conteneşte să

spună că nici un cetăţean adevărat nu şi-ar lua atât de în serios hainele.

— Philby mi-a povestit una bună în seara aceea. Jura că e adevărat. Se părea că von Ribbentrop era în Anglia pentru scurt timp şi că avea o întâlnire cu Churchill, înainte ca acesta să fie chemat la Numărul 10, desigur. Von Ribbentrop încerca să-l convingă pe Churchill cât de inutil ar fi pentru englezi să rişte un război cu naziştii. El îi dădea înainte cu imensa maşină de război nazistă, cu Luftwaffe, cu Wehrmachtul, cu panzerele şi cu toate astea, în timp ce Churchill nu făcea decât să pufăie din trabuc şi să asculte. În cele din urmă, pentru a pune punctul pe „i”, von Ribbentrop anunţă că Germania *îi mai avea şi pe italieni.* Churchill a pufăit puţin mai lung din trabuc, apoi şi l-a scos din gură şi a spus: „Mi se pare corect. Doar ultima oară au fost aliaţii noştri!”

Vardan râse, apreciind gluma şi acoperindu-şi gura cu mâna lui uriaşă, ca o labă.

— Trebuie să admit că asta e tipic pentru Winston.

— Philby spune că e adevărat, el era acolo. Von Ribbentrop a reacţionat cam lent, dar, în cele din urmă, nu s-a putut stăpâni să nu izbucnească în râs.

— Un *poseur*[1] mărunt şi vicios. N-are dreptul la particula *von.*

— Aşa cred şi eu.

— E un porc. Se poate spune că Goering are atuurile lui, dar şi el este un porc. Toţi sunt. Ăştia fac numele porcului de ocară.

Vântul devenise rece din nou şi la orizont se adunau nori care brăzdau lumina soarelui.

— Problema lui Murrow e că se crede afurisitul de Beau Brummell, asta e. Un simptom al unei hibe psihice ascunse.

— Poate că-i place să fie bine îmbrăcat, pur şi simplu.

— Dar tocmai aici e problema, nu-i aşa? Îl preocupă prea mult hainele. Tu, Rodger, ai fi fost mândria vechii şcoli. Tu înţelegi corect problema.

— Asta pentru că se pare că nu pot găsi o curăţătorie decentă. Cea veche, în care aveam încredere, a fost

1 Vanitos (lb. franceză) (n.tr.)

bombardată şi nu s-a redeschis.

— Am să-ţi spun ceva: te-aş fi văzut Papă la Eton. Asta am spus-o unui număr foarte mic de persoane.

— Drăguţ din partea ta, Monk.

— Mai am şi acum jiletca mea de Papă. Brocart adevărat. Îmi venea foarte bine pe atunci. Şi acum îmi vine la fel de bine ca atunci, boier Godwin, şi ţine seama că sunt al naibii de bătrân.

Se opriră să privească râul. Pe deasupra lui trecea fumul purtat de vânt, aducând cu el o adevărată povară de amintiri. Vardan îşi făcu palmele căuş şi-şi aprinse o ţigară. Părul blond începuse să i se rărească. Vântul i-l răsfira iar el şi-l netezea mereu cu palma.

— Te întrebi, desigur, de ce te-am chemat aici.

— O chestiune de viaţă şi de moarte. Sigur, întrebarea mi-a trecut prin minte.

— Diseară vine cineva în oraş şi vrea să te vadă. Mi-a cerut să fixez întâlnirea. E un tip ocupat, ca şi tine; am avut multă bătaie de cap ca să aranjez întrevederea. Ai fost un băiat foarte de treabă că ai venit.

— Vreo istorioară?

— Aşa cred. Zâmbi misterios.

— Înţeleg că individul n-are nume.

— De ce s-o luăm în glumă? Va avea un nume în seara asta.

Îl bătu pe umăr pe Godwin. Vardan era un tip hâtru, sardonic care ţinea să-şi păstreze secretele. Îi plăcea să glumească pe socoteala altuia, cu atât mai mult cu cât acesta era prezent. Avea mai puţine iluzii decât majoritatea oamenilor, avea mai puţin respect pentru ceilalţi. Îi plăcea să creadă că vedea lucrurile în adevărata lor dimensiune. Dar cu ocazia întâlnirii lui cu Winston Churchill, ieşi la iveală o ciudăţenie a firii sale. Cu cât văzuse mai mulţi oameni cu o privire severă şi pătrunzătoare, cu atât căutase mai mult pe cineva demn de încrederea sa. În Churchill el îl descoperise pe eroul demn de devoţiunea sa. Erau unii care spuneau că Monk Vardan fusese transformat de iubirea lui pentru Churchill. Alţii spuneau că Monk Vardan îşi găsise un Hitler al lui.

Godwin era fericit că la Cambridge timpul se scurgea cu mişcări leneşe. Dar, în timpul cinei, Monk devenise mai puţin liniştit. Spunea că nu putea suporta dârdâitul academic la mesele elevate, aşa încât se îndreptară către un mic restaurant întunecos care mirosea a bere şi a porto, a carne de vită şi a cartofi, era îmbâcsit de fum şi de comis voiajori; aici se desfăşurau petrecerile ocazionale ale membrilor din Consiliul Colegiului sau ale studenţilor vizitaţi de părinţii lor.

În timp ce se îndreptau spre curtea interioară a colegiului, Monk îşi privi ceasul de aur cu capac, strecurându-l înapoi în buzunarul vestei. Chestiunile de viaţă şi de moarte începeau să se apropie. Noaptea devenise extrem de rece pentru luna octombrie, iar ploaia biciuia din toate părţile vechile clădiri gotice. Godwin îl urmă pe Vardan pe spirala scării, pe treptele înguste şi umede, spre camerele lui. Înăuntru era rece, pe la ferestrele adânc săpate în zid trăgea curentul, dar Vardan era obişnuit cu toate acestea. În zece minute, focul de cărbuni se învioră, împrăştiind o căldură care-i îmbie să se înfunde în fotoliile grupate pe covorul cel vechi ce purta cicatricile duşurilor ocazionale de scântei. Erau trei fotolii. Două dintre ele erau întoarse unul spre altul, iar al treilea, aşezat între ele, era cu faţa spre cămin. Era evident că acesta era destinat oaspetelui. Pe masa de campanie aşezată între ei, era o tavă cu băuturi. Scotch, gin, coniac, un sifon, pahare grele şi încăpătoare de cristal şi scrumiere suficient de mari să omoare un om, ca în romanele Agathei Cristie. Vardan se lăsă să cadă în fotoliu, înconjurându-şi picioarele lungi cu braţul şi îndreptându-şi tălpile spre foc.

— Perfect, Monk, cât mai aşteptăm?

Vardan îşi consultă din nou ceasul cu capac.

— Jumătate de oră. Vine de la Londra. E o persoană foarte importantă.

Godwin încuviinţă din cap. Oaspetele misterios nu avea să ajungă înainte de orele unsprezece. Vardan privi focul.

— Spune-mi, eşti în continuare intim cu Cilla? Nu e o întrebare gratuită. Pur şi simplu, am nevoie să ştiu.

— Pentru ce?

— Va trebui să-ţi cer să ai încredere în mine pentru câteva

ore. Vei înţelege de ce, înainte de a părăsi locul ăsta.

— Nu sunt toate acestea prea încărcate de mister, insinuante şi tainice, la adăpostul umbrelor, de parcă am fi studenţi în anul doi?

— Nu, întâmplător nu e aşa. Te vei convinge. Aşa că fii bun, care mai e situaţia între tine şi doamna Hood?

— Perfectă. Godwin oftă şi se frecă la ochi. Nu e cel mai simplu lucru din lume.

— Presupun că generalul Sir Max Hood nu ştie nimic în privinţa asta.

Godwin zâmbi, amintindu-şi de prezicerea lui Vardan, cu un an în urmă, cum că Max era destinat unor înalte onoruri. Apropiat cum era de primul ministru, informaţia lui nu fusese departe de adevăr. După experienţa lui Hood la Cairo, în lunile de iarnă ale anului ’41, aproximativ acum opt luni, primise demnitatea de cavaler şi rangul de general, dacă nu chiar de feldmareşal.

— Max nu ştie.

— O situaţie cam putredă pentru toţi cei implicaţi.

Godwin ridică din umeri.

— Ignoranţa poate fi o binecuvântare.

— E un noroc faptul că ea e actriţă, sugeră Vardan. Toate acestea trebuie să fie un test pentru ea.

— Presupun. Încerc să nu-mi pierd prea mult timp gândindu-mă la aceste lucruri.

— Nimeni n-ar face-o. Ea te face să suferi, nu-i aşa?

— Aşa se întâmplă întotdeauna când e vorba de dragoste, nu-i aşa, Monk? Le dă apă la moară compozitorilor de muzică uşoară.

— Eu mă gândeam că dragostea înseamnă nopţi de iunie, lună, giugiuleli...

— Spune-i obsesie sexuală, dacă vrei. Orice-ar fi, uneori pare să fie singurul lucru care contează... s-o *ai.* Să-i spunem dragoste, pentru a păstra nuanţa discuţiei.

Vardan rânji asemeni unui lup.

— Nu sunt eu omul care să vorbească despre dragoste. Niciodată n-am făcut prea mulţi purici în dragoste. Muncă multă şi prea puţin câştig, dacă sunt eu în măsură să judec bine lucrurile. Trebuie să ştii că am fost acuzat că sunt cam

rezervat când se ajunge la capitolul, relaţii personale. Rânjetul de dinainte căpătă o nuanţă vicleană în jurul ochilor.

— Asta întrece imaginaţia, nu-i aşa?

— Dacă spui tu, Monk...

— Ai mai iubit vreodată?

— Cred că da. O dată.

— Şi ce s-a întâmplat cu femeia aceea?

— Era un el, spuse Godwin. Nu era vorba de o dragoste bazată pe sex, desigur. Dar era dragoste. Devotament. Admiraţie. Tot ceea ce înseamnă dragoste.

— Da, meditä Vardan. Mă întreb ce înseamnă dragostea, la urma urmei.

— Cred că pot să-ţi răspund. Dacă te-ai înălţa până pe culmile ei, dacă ai muri, literalmente, pentru cineva, să mori ca să-l poţi salva, să mori în locul lui, atunci, în maniera mea simplă, copilărească, aş spune că asta e dragostea, indiferent dacă e vorba despre un bărbat, o femeie sau un copil, indiferent dacă sexul e implicat sau nu. Repet, sunt un copil în probleme de filosofie şi moralitate.

Simţea focul cald pe obraz. Cărbunele trosni; vântul îngheţat mişca draperiile grele şi alerga de-a lungul şi de-a latul duşumelei de piatră.

— Pot să întreb cine era acest mascul, model de perfecţiune?

— Poţi.

— Atunci, cine era? îmi stârneşti interesul într-un mod ciudat. Gura i se răsuci în surâsul lui amical, cinic.

— Max Hood.

În ochii lui Vardan tremură o licărire, care putea însemna şi o pierdere a calmului afişat întotdeauna de el.

— Nu sunt sigur că nu m-ai pierdut, bătrâne.

— Mă aşteptam la asta. Nimeni de pe faţa pământului nu cunoaşte adevăratele relaţii dintre mine şi Max, afară de Max şi de mine... şi afară de, ei bine, nu e important.

— Extraordinar! Eşti plin de surprize. Afară de cine? De Cilla presupun.

— Eu nu i-am spus niciodată şi sunt sigur că nici Max n-a făcut-o.

— Ei bine, despre cine e vorba atunci?

— Monk, ce naiba vrei de la mine?

— Am nevoie să ştiu. Nu te-am chemat aici dintr-un capriciu. În seara asta, în camera în care stăm totul e confidenţial, dar tu trebuie să fii sincer cu mine.

— Ticălos viclean! L-ai făcut pe Max să vină aici! Dar în ce scop? Mă pot întâlni cu Max oricând.

— Tu să-mi spui numai cine ştie ce a fost între tine şi Max Hood.

— Clyde Rasmussen.

— Ce? Clyde? Şeful formaţiei de muzică de jaz?

— Chiar el.

— Pentru Dumnezeu...

Tonul lui afişa o neîncredere teatrală.

— Clyde Rasmussen? Clyde *al nostru?* Tu, Max Hood şi Clyde Rasmussen.

— Asta a fost cu mult timp în urmă.

— Şi voi toţi deţineţi un secret pe care nimeni nu-l ştie.

Îşi lovi latura nasului său impozant.

— Ce-ar putea fi asta? E ca şi cum ai încerca să decodifici un text hitit scris în hieroglife... Poate că ai face lumină încercând să-mi povesteşti.

— Nici o şansă. Nici una. Şi dacă întâlnirea din seara asta depinde de mărturisirea mea, ţi-aş spune că ţii în mână un scandal social de proporţii majore. Întreabă-l pe Max când soseşte aici. Dar cu mine, las-o moartă, Monk.

În tăcerea care urmă, se auziră zgomote de paşi pe scară, în dosul uşii.

— În sfârşit, exclamă Vardan bucuros. Musafirul nostru.

Se duse la uşă şi păşi afară; un suflu de aer rece şi umed umplu camera. Godwin privi focul din cămin, dorindu-şi să-i fi spus lui Monk ce ar fi făcut el cu „marea lui întâlnire”. De după uşă se puteau auzi voci joase, dar nici una dintre ele nu era inteligibilă. Apoi se auzi o pereche de picioare coborând scările. Şoferul cuiva? Uşa din spatele lui Godwin se deschise dintr-odată, scrâşnind din balamale. Un fum înţepător de trabuc amestecat cu mirosul ploii, învălui camera.

— Godwin! Frumos din partea ta c-ai venit!

Recunoscu vocea. Ar fi recunoscut-o chiar dacă nu l-ar fi întâlnit pe posesorul ei în vreo jumătate de duzină de ocazii. Se ridică instinctiv din fotoliul confortabil şi se întoarse ca să privească, prin ceaţa uşoara a fumului de trabuc, în ochii lui Winston Churchill.

Numai fervoarea lui Monk Vardan şi nimic altceva, contribuise la formarea primei păreri a lui Godwin despre Winston Churchill. Acum, impunător şi părând mai mare decât era în realitate, pătrunse grăbit în cameră, un bărbat de şaizeci şi şapte de ani dar debordând de energie, cu un trabuc lung şi înfoiat în gură, purtând uniforma Marinei Regale. Faţa îi era roşie şi netedă, capul pleşuv, iar buza inferioară, împinsă înainte, forma o proeminenţă elastică, pe care se odihnea trabucul. Îşi aşează chipiul marinăresc pe masă, se debarasă de haina pe care Vardan se grăbi s-o ia în primire şi-şi frecă mâinile, în timp ce se ducea să se aşeze lângă foc. Purta o vestă albastră, marinărească, din bumbac, care-i acoperea pântecele, o cămaşă albă şi o cravată în picouri, pe fond bleumarin cu alb. Avea un aer de o reală măreţie. Ar fi putut apărea undeva, pe o scenă, în rolul lui Churchill.

Schimbă câteva fraze banale cu Godwin şi cu Vardan, făcând observaţii caustice la adresa cinei groaznic de plicticoase, pe care tocmai o „suportase” şi mormăind iritat ceva despre mizeria crescândă a vremii de afară, în timp ce el şi şoferul se apropiau de Cambridge. Făcu o mică glumă pe seama lui Godwin, amintindu-şi ultima lor întâlnire şi-l mustră pe Vardan pentru condiţiile de viaţă spartane ale colegiului său.

— Ai avere, Monckton, spuse el şi sper că nu trebuie să-ţi reamintesc că n-o vei putea lua cu tine pe lumea cealaltă. Foloseşte o parte din ea aici, fii băiat bun. Nu te vom regreta deloc dacă strângi la ciorap, Monckton, spuse el. Şi întorcându-se spre Godwin: De cele mai multe ori mă crede un măgar bătrân dar, aşa cum i-am amintit de fiecare dată, când e vorba de salvarea omenirii, eu sunt singurul măgar bătrân pe care-l cunoaşte!

Părea mai degrabă fără vârstă decât bătrân, dar, de fapt,

Stalin era mai tânăr cu patru ani, Roosevelt cu opt, Mussolini, cu nouă şi Hitler, cu cincisprezece. Nu era atât reprezentantul unui alt soi de oameni, cât al unei alte generaţii. Godwin se gândi că aceşti doi oameni, Hitler şi Churchill, lăsaţi singuri într-o cameră, ar fi avut prea puţine lucruri de discutat. Poate doar despre desen şi pictură — amândoi erau artişti — dar altfel păreau veniţi de pe planete diferite.

Vardan remarcase odată, cu ani în urmă, că Churchill era ultimul mare om al Imperiului, ultimul erou victorian, căruia istoria îi încredinţase un rol triumfător şi tragic, în aceeaşi măsură. „El este singurul afurisit de reprezentant al acelei epoci, singura figură publică a clasei sale, îi spusese atunci Vardan, care n-a trădat bătrâna Anglie. Voi, americanii, vă tot încăpăţânaţi să-l înţelegeţi, dar mai bine aţi accepta studiile gata făcute. Cercurile guvernamentale şi blestematul de BBC vând populaţiei ştiri liniştitoare ca, de exemplu, oameni demni de încredere care descarcă bunuri distruse de bombardament, de pe platforma unui autocamion, în Limehouse, şi-i râd în nas lui Winston care încearcă să-i avertizeze în legătură cu Hitler. Ţine minte ce-ţi spun eu, Rodger, înainte ca războiul să se termine, toţi vom fi scufundaţi în sânge până la genunchi şi ei vor veni să-i plângă pe umăr, iar el va trebui să-i salveze. Fii, te rog, atent la ceea ce se va întâmpla.”

Pe vremea aceea, nu fuseseră mulţi cei care împărtăşeau părerile lui Vardan, dar el avusese dreptate întru totul. Mai târziu, în anii ascensiunii lui Hitler şi reabilitării lui Churchill, Godwin ajunsese să fie de acord cu aprecierea lui Vardan asupra acestui om. Din punct de vedere moral şi politic, el părea să se ridice ca un turn impunător deasupra rămăşiţelor civilizaţiei pe care jurase s-o apere; silueta lui se ridica atât, de uriaşă, încât aproape că acoperea soarele şi-şi proiecta umbra în fiecare colţişor al ţării.

Churchill vorbise atât de convingător în decursul celor şaptesprezece luni de când devenise prim ministru, în mai 1940, încât cuvintele lui se înfipseseră, ca nişte gloanţe în perete, în conştiinţa colectivă a naţiunii. Godwin ştia pe dinafară o mulţime de astfel de cuvinte şi de fraze, le

repetase la radio şi în coloanele ziarelor şi, în timp ce conversa atât de neoficial cu autorul lor, la lumina focului, îşi aminti o cuvântare a lui Churchill din prima zi după căderea Franţei. Suna ca un poem, ceea ce o făcea uşor de reţinut.

Dar dacă dăm greş, atunci întreaga lume, inclusiv Statele Unite, inclusiv tot ceea ce am cunoscut şi am iubit, se va scufunda în prăpastia unui nou Ev al întunericului, care va fi şi mai sinistru şi poate mai lung, prin „contribuţia" luminilor unei ştiinţe pervertite.

De aceea, să ne încordăm puterile, făcându-ne cu toţii datoria şi să ne comportăm astfel, încât dacă Imperiul Britanic şi Commonwealth-ul său vor dura o mie de ani, oamenii să mai spună încă: „Acesta a fost momentul lor de glorie".

Godwin ajunsese la concluzia că, dacă soarta nu i l-ar fi scos în cale pe Churchill, Imperiul Britanic ar fi fost acum doar o măreaţă amintire.

Churchill rulă un trabuc proaspăt între degete, adulmecându-l cu o privire plină de satisfacţie. Vardan îi înmână o cutie de chibrituri.

— Albii îşi pierd minţile în deşert, spuse Churchill, printre norii de fum albastru. De obicei, numim acest fenomen a deveni băştinaş, om de tufişuri. Ca în cântecul acela al lui Noel „Câini turbaţi şi englezi care ies în soarele amiezii". Vă aduceţi aminte. N-are rost să negaţi. Soarele acela îţi coace, pur şi simplu, creierii. Cu mult timp în urmă, am fost şi eu pe-aproape. Îngrozitoare zile. Deşertul constituie o problemă pentru europeni. Întotdeauna a fost aşa. Tu ai stat o vreme la Cairo, Godwin. Ai călătorit prin deşert?

Clipi şi-şi aprinse trabucul, pufăi repede şi nori largi de fum îi înconjurară capul. Îşi împinse maxilarul inferior în faţă şi-şi răsuci un braţ pe spătarul fotoliului, ca şi cum s-ar fi ţinut singur în braţe, ca să se apere de tot răul pe care i-l putea face cineva.

— Nu destul de mult ca să înnebunesc de tot. Poate doar o isterie de moment, spuse Godwin.

Churchill încuviinţă din cap, chicotind.

— Asta-i o uşurare. Ne putem descurca dacă e vorba doar de puţină isterie, nu-i aşa? Pe buze îi trecu un zâmbet leneş, făcându-i faţa şi mai rotundă, aproape ca a unui bebeluş. L-ai întâlnit, vreodată, pe Lawrence?

— Da, l-am întâlnit odată. Nu cu mult înainte de accidentul pe care l-a avut. Cred că-l cunoaşteţi bine.

— Foarte bine. Am fost împreună, în Orientul Mijlociu, în ’21. Eu eram Consilier pentru Colonii şi l-am luat cu mine ca ghid şi ca prieten. El era consilierul meu oficial în probleme arabe. Mai târziu, a început să ne viziteze acasă.

„Casa” era magnifica reşedinţă de familie, de la Chartwell.

— Un om interesant, remarcabil. Îmi plăcea foarte mult. Dar a avut, desigur, un sfârşit trist. S-a spus că Lawrence însuşi şi-a băgat singur gâtul în ştreang, acolo. Cine ştie? Era deosebit de necomunicativ când era vorba de propriile sale gânduri, ceea ce aş zice că era o dovadă de bun gust din partea lui. Arabii se uitau la el ca la un zeu. Pentru unii zeu, pentru alţii, maniac. Ridică din umeri. Zilele acestea, gândurile mele se îndreaptă foarte intens spre deşert.

Pufăi din trabuc.

— Ştiaţi că unii şmecheri spun despre mine că aş fi pe jumătate american? Acelora le voi spune că Groucho Marx e american — la asta nu prea au ce să mai replice! Şi tu eşti american.

Făcu o pauză.

— Desigur, sunt pe jumătate american.

Vorbea ca şi cum Godwin ar fi putut omite acest amănunt biografic despre mama lui Churchill care fusese americana Jennie Jerome, moştenitoarea unei averi considerabile.

— Da, spuse Godwin în cele din urmă. Ce se petrecea în realitate? Omisese, oare, un paragraf sau două?

— Deşertul, spuse Churchill încet. Şi America. Acestea sunt motivele pentru care ne-am întâlnit aici, în seara asta… Monk, vrei să fii atât de bun să ataci coniacul şi sifonul? Unora dintre noi le este foarte sete.

4

— Dificultăţile aventurilor noastre în Africa de Nord, continuă Churchill cu o voce blândă şi abandonând complet aerul de familiaritate teatrală, îşi aveau rădăcina în două probleme. „Cartea” Greciei, în funcţie de care au fost stabilite regulile întregii acţiuni şi personalităţile lui Archie Wavell şi Erwin Rommel.

Suflă fumul peste masă şi curentul îl aspiră într-un colţ întunecat al camerei, ca pe o pană uşoară şi albastră care dispărea treptat.

— „Cartea” Greciei trebuia jucată odată ce Mussolini invadase Grecia cu un an în urmă. El încercă să-l impresioneze pe Herr Hitler care, aşa cum simţea el, nu-l trata cu respectul care i se cuvenea, aşa încât s-a pus în mişcare, trimiţându-şi armata în Albania şi mărşăluind apoi, spre Grecia învecinată. Pentru mine era o chestiune de onoare. Vedeţi voi, sărmanul bătrân Neville insistase în aprilie ’39 să vină în ajutorul Greciei dacă aceasta ar fi atacată, un ajutor care consta atât din oameni, cât şi din armament. Nu s-a pus, niciodată, nici cea mai mică problemă, în ceea ce priveşte datoria mea faţă de greci...

Godwin se aşează mai confortabil, mai aproape de foc, cu un pahar de scotch în mână. Cunoştea povestea, dar auzind-o din gura primului ministru, era o experienţă cu totul diferită.

— Toţi cei care mă sfătuiau, continuă Churchill, spuneau că eram nebun dacă ţineam să ne respectăm cuvântul. Aici, guvernul trecuse printr-o criză, Chamberlaine nu mai exista, eu nu mai eram dator să-i continui politica, puteam uita angajamentele noastre — imaginaţi-vă acest lucru. Au discutat, de asemenea, în contradictoriu, asupra faptului că singurele forţe pe care le puteam trimite în ajutorul Greciei, ar trebui să vină din partea armatei lui Wavell din Orientul Mijlociu. Era destul de adevărat, dar scăpau din vedere esenţialul: ne luasem *obligaţia,* ne dădusem cuvântul. Eden îmi spuse că era o nebunie — aşa a spus — *o nebunie.* Mi-e teamă că Wavell a şi început să urzească planurile lui. Le-a spus oamenilor lui că sunt un nerod, că n-am înţeles situaţia

pe care o avea de înfruntat cu armata italiană din Africa de Nord. Spunea că situaţia din Grecia se transformase în aşa fel, încât inamicul numărul unu devenise Timpul, mai mult chiar decât italienii. Frumoasă poveste, i-am spus, atunci ia-ţi picioarele la spinare! Scarmănă-i pe italieni până la sânge, înainte de a fi nevoie de forţele tale pentru Grecia, i-am spus. Pe scurt, grăbeşte-te, curăţă deşertul de italieni!

— Marea problemă cu Archie Wavell, desigur, este aceea că este un tip introvertit, închis în sine, care-i urăşte pe politicieni şi oricine nu este de acord cu el, nu este altceva decât un politician afurisit. Pentru un militar în vreme de război, nu este o atitudine bine concepută, căci militarul — vrea nu vrea — lucrează pentru politicieni. Politicienii îi pun pe liber pe generali şi nu invers. Wavell e un tip dificil — avea acest obicei de a răspunde unor întrebări perfect rezonabile cu replici criptice, derutante sau, pur şi simplu, de a nu răspunde deloc. Este un maestru al tăcerilor îndelungi. Pauzele normale într-o conversaţie, aţi putea spune. Nu, Archie este un colonel destul de bun, îmbrăcat în haine de general.

Toată toamna lui ’40 a tot repetat oamenilor că-i stăteam în cale, că ţineam să-l înfurii, să-l fac să înnebunească şi presupun că o cam făceam, Godwin, din punctul lui de vedere. Churchill râse şi scuturǎ trabucul în scrumieră. Simţeam că e nehotărât. Voiam să-l pun în mişcare împotriva italienilor — începeam chiar să mă întreb dacă a scos-o vreodată la capăt într-o bătălie, adică dacă avusese vreo afurisită de *victorie!* Aşa încât l-am trimis pe Eden să stea de vorbă cu el — era ca şi cum vorbeai cu o statuie indiană — şi să mă ierte Dumnezeu dacă nu l-a fermecat pe Eden în aşa hal, încât să-l scoată aproape din izmene! Anthony mi-a spus că Wavell şi generalul O’Connor aveau un plan remarcabil. Şi, pe Zeus, aşa era. Anthony m-a lăsat torcând cât şase pisici la un loc. Poate că Wavell şi O’Connor vor câştiga, până la sfârşit. Pe scurt, Godwin, am fost „copleşit” de speranţă.

În Decembrie, O’Connor — un omuleţ viteaz şi hotărât — lovi ca un vârf de lance. Având o armată mult mai numeroasă, el a atacat în maniera lui Attila, i-a nimicit pe

italieni la Sollum şi la Trecătoarea Halfaya, a înaintat, înflăcărat ca o torţă, spre Libia şi a capturat Fort Capuzzo şi Sidi Omar. Bătălia era aprigă, dar O'Connor era omul potrivit pentru o asemenea sarcină, un adevărat războinic britanic. În decurs de o săptămână, victoriile obţinute ne-au depăşit imaginaţia. Şi, în plus, a recuperat tunuri şi camioane italiene pe care le-am putut trimite în Grecia... a înaintat iar, a luat Bardia, urmată de marea victorie de la Tobruk. A fost o campanie măreaţă, cea pe care Wavell şi O'Connor o câştigaseră... dar Wavell, în mod inevitabil, redeveni el însuşi, ba chiar se întrecu pe sine. Trebuia să înfruntăm situaţia în Grecia. Dar Archie a început, din nou, să bombăne şi să înjure, devenind o adevărată pacoste. Insista să mă înveţe cum să-mi fac meseria — foarte obositor.

Totuşi O'Connor nu era terminat. Îţi aminteşti, Godwin, cum a împins armata o sută de mile spre vest, a trecut peste Tobruk şi a luat Derma, apoi a plecat în urmărirea rămăşiţelor armatei italiene? Apoi s-a terminat — pe şapte februarie italienii s-au predat. Pe Dumnezeul meu, ei înşişi se duceau să se predea! Patru sute dintre ei au venit la colonelul Combe de la regimentul 11 Husari şi s-au prezentat, pentru a fi luaţi prizonieri. Combe era atât de obosit, încât le-a spus „Veniţi mâine dimineaţă!" Îi sălta burta din pricina hohotelor de râs, obrajii i se înroşiră, şi-n ochi îi apărură lacrimi. Le-a spus... să vină a doua zi dimineaţa... *iar ei aşa au făcut!* Îşi şterse ochii cu un deget noduros. Ce-ţi aminteşte povestea asta, Godwin? Ce?

Godwin zâmbi clătinând din cap.

— Ce ar trebui să-mi amintească, domnule prim ministru?

— Războiul este un Bau-Bau! Începu să chicotească din nou. Ar trebui să foloseşti povestea asta, Godwin, aşa că ajută-mă, neapărat! Ia-o ca din partea unui bătrân ziarist!

— Cu permisiunea dumneavoastră, aşa voi face. Pot s-o atribui dumneavoastră?

— Desigur. Familia colonelului Combe va fi foarte mândră.

Churchill îşi întoarse trupul greoi în fotoliu.

— Monk, ocupă-te de foc, vrei? Îşi privi rămăşiţele trabucului şi luă altul dintr-o cutie din piele de porc pe care o scoase din buzunarul vestei, îl adulmecă şi-i tăie capătul cu

grijă. Apoi luă un chibrit.

— O'Connor era gata să dea asaltul la Tripoli. Acolo se ascunsese mareşalul Graziani. Wavell şi O'Connor adulmecau sângele. O'Connor avansase cinci sute de mile şi luase 130.000 de prizonieri, patru sute de tancuri, o mie de puşti şi fortăreţele de la Bardia şi Tobruk... şi aici trebuie să vă spun că ne-a întâmpinat o mare ironie a sorţii. Dacă n-aş fi ştiut perfect de bine că Dumnezeu este englez, aş fi început să mă îndoiesc. O'Connor avusese succese prea mari, fusese prea rapid!

Godwin încuviinţa din cap.

— Dar era într-o cursă contra cronometru, din pricina Greciei. Nu-i aşa?

Churchill ignoră întreruperea, adevărul supărător.

— Dacă ar mai fi lungit-o puţin, cu patru luni, de pildă, Hitler şi-ar fi angajat toate resursele în invadarea Rusiei... dar, slavă Domnului, italienii nu mai puteau contribui cu mare lucru. Două evenimente au deschis acum calea către distrugerea noastră, Godwin. Grecii şi-au jucat cartea, în cele din urmă, noul prim ministru ne-a cerut ajutorul... iar ca o plată pentru păcatele noastre, Herr Hitler l-a trimis pe Erwin Rommel să ne înfrunte în deşert.

Ploaia lovea acum şi mai greu în ferestre. Picăturile se strecurau în cămin, şi şuierau, transformându-se în abur în contact cu bucăţelele de cărbune. Rodger Godwin fusese urmărit prin deşert de armata lui Rommel; el cunoştea toată povestea. Dar auzind-o de la primul ministru, era cu totul altceva.

— Leul britanic ar fi putut urla şi sărbători victoria în deşert, dar Erwin Rommel, venise în Africa de Nord cu un bici şi cu un scaun, intenţionând să îmblânzească leul. Cu un bici şi cu un scaun, cu o mare îndrăzneală şi cu voinţă de a înfrunta riscuri mari. El s-a hotărât să controleze războiul din deşert cu puterea voinţei proprii. Dacă Lawrence a fost primul zeu al deşertului din vremurile noastre, atunci al doilea era pe cale să se nască, pentru că asta a devenit acest mare războinic, Godwin, cu nimic mai prejos decât un zeu al deşertului... dar tu erai la Cairo şi ştii ce s-a întâmplat. Expediţia noastră în Grecia, a început în luna martie. Acum

şapte luni. În mod inevitabil, capacitatea noastră de apărare era diminuată. Şi Rommel ne-a luat prin surprindere. Blitzkrieg! N-a mai aşteptat să-i sosească mai multe panzere, a sărit direct la gâtul nostru.

Godwin era fascinat de trăsăturile energice cu care Churchill nuanţa povestirea. Tot ce spunea el, era, în esenţă, adevărat. Dar nu constituia, neapărat, întregul adevăr. Fapt este că el lăsase forţele de apărare britanice, aproape descoperite, când Rommel luase biciul în mână. Şi Godwin putea jura că groaznica nereuşită a misiunii din Grecia care a culminat cu evacuarea a peste cincizeci de mii de soldaţi britanici şi cu ridicarea zvasticii pe Acropole, în mai puţin de două luni — putea jura că acest „amănunt" nu-şi va găsi locul în povestirea primului ministru.

— Al-Agheila, Mersa Brega, Benghazi — toate au fost îngenunchiate de furia lui cotropitoare. Vocea lui Churchill bubui ca tunetul care se rostogoleşte peste luncile din Cambridge. Nici Neame, nici O'Connor, nici Wavell nu l-au putut opri. Timp de o săptămână de adevărat iad şi suferinţă, pe o distanţă de cinci sute de mile de teren accidentat, noi, englezii, ne-am tot retras într-o dezordine năucă, încercând să scăpăm de atacul lui Rommel... A fost o glumă înspăimântătoare. A fost numită Handicapul de la Bengazi şi Derby-ul de la Tobruk! Doamne, Dumnezeule, pe mine unul nu mă amuză de loc! Eram nenorociţi! Faţa i se întunecase, maxilarul ca din piatră dură deveni şi mai sever, cu ciotul umed al trabucului între buze. Neame şi O'Connor au fost amândoi capturaţi de nemţi şi acum se află într-un lagăr de prizonieri, în Italia. Generali Britanici! Îl privi cu asprime pe Godwin. Rommel e un mare general, numai că e în tabăra adversarului. Dar la Tobruk a eşuat... Binecuvântaţii mei Şobolani ai Deşertului au rezistat până la capăt, au fost asediaţi şi mai rezistă încă... Am aranjat să-i mai trimit lui Wavell încă două sute de tancuri, în convoi, prin Gibraltar, traversând Mediterana, dar Rommel e încă o problemă mare pentru noi. În luptă ne-a dominat, la capitolul manevre ne-a dominat şi când Wavell era, în fine, gata de luptă, *în fine,* noi am lansat marea noastră contraofensivă: *SECUREA DE LUPTĂ.* Dar Rommel a făcut-o mici fărâme! Mici fărâme! Ce

rost are să mai ţinem iarăşi socoteala dezastrului? Am avut un eşec. Wavell a avut un eşec. Groaznic. Alex Cadogan a spus-o cel mai bine: „Wavell şi alţii ca el nu sunt eficienţi împotriva lui Rommel. E ca şi cum m-ai pune pe mine să-l bat la golf pe campionul Bobby Jones cu treizeci şi şase de puncte.” N-aveam de ales, înţeleşi. Wavell *trebuia* înlăturat. L-am numit în locul lui pe Auchinleck. În timpul verii, nici o schimbare. Dar Hitler a atacat Rusia şi era la mâna lui Rommel. Auchinleck l-a numit pe Cunningham comandantul Armatei Deşertului Apusean. Ar putea fi omul potrivit, i-a făcut chiseliţă pe italieni în Africa răsăriteană... Ridică din umerii rotunzi, iar cravata cu buline i se legănă pe piept.

Era trecut de miezul nopţii dar el nu dădea nici un semn de oboseală. Godwin ştia că era efectul binecunoscutului lui „pui de somn” de după-amiază. Primul ministru putea lucra toată noaptea şi o făcea deseori. Asemenea nopţi lăsau urme vizibile. Vardan îşi ascunse un căscat, se ridică şi-şi întinse picioarele lungi. Churchill îl privea cu de-amănuntul pe Godwin. Acesta avea senzaţia deloc confortabilă că era evaluat în vederea unei sarcini care urma să se dovedească a fi mult prea grea. În mod sigur, primul ministru n-ar fi venit la Cambridge, în puterea nopţii, numai pentru a face rezumatul campaniei din deşert, pe care amândoi o cunoşteau deja, destul de amănunţit. În afară de a oferi lui Godwin câteva cuvinte celebre, pe care să le poată transmite nepoţilor, într-un viitor foarte îndepărtat şi, poate, cu puţine şanse, trebuia să existe şi un motiv serios. Churchill se foi în fotoliul său, încercând să găsească o poziţie confortabilă pentru spinare. Fruntea, masivă şi strălucitoare, părea să se încingă la dogoarea focului. Toţi trei transpirau. Vardan întredeschise o fereastră, către furtuna de afară.

— Acum ne pregătim să începem o altă mare aventură, spuse Churchill. O mare ofensivă, peste mai puţin de o lună. N-aş vrea s-o văd eşuând. Şi voi face tot ce pot ca să nu dea greş... totul, în limita puterilor mele. Operaţiunea CRUCIATUL. Vom distruge trupele blindate ale lui Rommel, îi vom elibera pe bravii Şobolani de la Tobruk, vom lua înapoi toate teritoriile din Cirenaica şi vom cuceri Tripoli... Vom face toate acestea, dacă vom putea dovedi soldaţilor britanici

că Erwin Rommel *nu e un zeu!* Soldaţii britanici s-au angajat în cea mai umilitoare retragere din istoria Angliei şi trebuie să li se demonstreze că Rommel poate fi înfrânt. Iată pentru ce te afli tu aici, tinere prieten. Aş dori să faci ceva pentru mine, de fapt, două lucruri. Rânji fără pic de umor, cu faimoasa guşă şi cu maxilarul inferior, mai cumplite ca niciodată. Ai o sarcină a naibii de dificilă, tinere Godwin. Vreau să sprijini intrarea Americii în acest război mizerabil şi mai vreau să continui demonstrarea faptului că Rommel e un om ca oricare altul. Va fi de lucru, nu glumă. Dar, mai întâi... Se aplecă în faţă — şi capătul trabucului îi străluci ca un foc al iadului în miniatură — atinse genunchiul lui Godwin cu degetul arătător şi-l fixă cu privirea. Dar mai întâi, vreau să profit de cunoştinţele tale deosebite. Sunt curios în ceea ce-l priveşte pe Rommel ăsta. Şi tu îl cunoşti. Am citit ce-ai scris despre el, anul trecut. Dar vreau mai mult. Vreau să-mi *vorbeşti* despre el. Povesteşte-mi cum ai ajuns să-l întâlneşti, spune-mi ce-ai gândit despre el, cum l-ai evaluat. Zâmbi. Sunt numai ochi şi urechi.

Era în vara anului 1940. Franţa căzuse pe la sfârşitul lunii iunie, ca şi cum fusese „călcată în picioare” de un marfar în viteză. Naziştii deţineau acum controlul pe continent. Anglia rămăsese singură şi războiul aerian, numit Bătălia Angliei începuse. Goering declarase că nu era necesară o invazie sângeroasă. Luftwaffe a sa îi va reduce la tăcere pe englezi chiar la începutul toamnei.

Rodger Godwin fusese martor la nimicirea Franţei, asemeni unui coş cu ouă peste care trece o tornadă. Fusese fascinat, ca toată lumea, atunci, de apariţia unui nou actor pe scena lumii, generalul Erwin Rommel, care comandase ceea ce presa şi politicienii botezaseră „Divizia Fantomă”. Divizia a şaptea de panzere a lui Rommel înaintase ca o „flotă fantomă”, lovind cu o iuţeală de necrezut. Pătrunzând prin perdeaua de ceaţă şi ploaie, învăluind duşmanul, apoi îndepărtându-se, numai pentru a încercui şi a prinde în capcană, pe la spate, mai multe detaşamente şi dotări ale armatei franceze. În nici o bătălie din Europa nu se mişcase vreo armată atât de rapid, atât de decisiv. Francezii au

crezut că au dat piept cu o forţă a naturii. Rommel era omul zilei. El pusese în practică teoriile strălucite, emise în cartea sa, devenită clasică *Infanterie greift an*[1], care fusese publicată în 1937.

Godwin dorea o ştire senzaţională, care să fie transmisă înaintea tuturor. Conducerea ziarului dorea ceva măreţ şi nou, ceva ce nu mai apăruse în alte ziare. Godwin hotărî să pună mână pe acest general Rommel, pentru un interviu. Îi pomeni despre asta lui Max Hood, care tocmai venea de la sau pleca la Cairo, nu ştiai nimic sigur în zilele acelea.

— Dar de ce Rommel? a întrebat Max. De ce nu te duci la Berlin să-l contactezi pe Goebbels, cu întregul lui stat major blestemat? Sau pe Goering — îi place atât de mult să vorbească.

— Ăştia sunt prăfuiţi, în comparaţie cu el. Rommel e tipul care exercită un nou gen de fascinaţie.

— Tu să glorifici un erou nazist! Nu prea-ţi stă în caracter!

— Acum toată lumea scrie despre tristeţea momentului, când Parisul a căzut în mâinile nemţilor care n-au nici un Dumnezeu. Noi simţim perfect această tristeţe, tu şi eu, Max. Dar acum, la ordinea zilei nu sunt francezii. Germanii sunt vedeta numărul unu. Mă tem ca lumea să nu înceapă să-i considere o blestemată de rasă superioară, exact aşa cum propovăduieşte Hitler! De neînfrânt. Şi ăsta este cel mai grav lucru care se poate întâmpla. Bătrâna Anglie urmează pe lista de menu a nemţilor...

— Pui problema corect. Eu îl cunosc.

— Îl *cunoşti* pe Rommel? Cum? Când?

— Îţi aminteşti când am părăsit Parisul, cu toţii, în ’27? Tu te-ai topit, Dumnezeu ştie unde, în maşinuţa aceea a ta, de care erai atât de mândru. Eu am cumpărat o motocicletă şi am plecat să fac o plimbare, într-o zi m-am pomenit în Alpii italieni. L-am văzut pe individ, retras la marginea şoselei — era un peisaj al naibii de frumos — şi lucrând la motocicleta lui de două locuri, un monstru adevărat în comparaţie cu a mea. Motorul dădea rateuri la aprindere şi se oprea. Treabă periculoasă pe aceste drumuri de munte. M-am oprit să-i dau o mână de ajutor şi am intrat în vorbă. Spunea că-i arăta

1 Atacurile infanteriei (lb. germană) (n.tr.)

soţiei locurile unde luptase în timpul războiului şi dintr-una într-alta, am început să ne întrecem în povestiri despre război... apoi a venit soţia lui care admirase până atunci priveliştea. Aşa i-am cunoscut eu pe Erwin şi Lucie Rommel. În seara aceea ne-am oprit în cel mai apropiat oraş, ca să cinăm şi am petrecut o seară lungă împreună. Lucie era însărcinată şi trebuiau să plece devreme, în zori, ca să fie mai siguri de drum, după cum spunea ea. Nişte oameni destul de drăguţi. N-am să uit niciodată cum o privea el. Era nebun după ea. Nu că l-aş condamna. Ea era o făptură brunetă, drăguţă, cu aer exotic. Cred că avea sânge polonez sau italian, cu toate că era nemţoaică get beget. Am rămas în legătură şi l-am revăzut în ’34... Pe atunci, fiul lor, Manfred, avea şase sau şapte ani. Drăguţ băiat! Foarte nostim — Rommel încerca să-l înveţe să fie curajos şi să înveţe să înoate, dar tânărul Manfred nu-nghiţea aşa ceva... Rommel se dovedea a fi subjugat de Lucie. Se uita la ea — purta o pălărie splendidă, arăta ca o reclamă şi-i spunea: „Cum zici tu, draga mea”. Suna destul de comic. Iar Lucie ştia că-l subjugase cu totul.

— Mai sunteţi în legătură?

— Războiul îngreunează mult contactele dintre oameni, dar eu spun întotdeauna că niciodată nu trebuie lăsată o calamitate, cum e războiul, să despartă prietenii. Există posibilităţi de comunicare. Max Hood rânji ca un băieţaş mândru că a făcut o glumă. Vrei să-l cunoşti?

— Să mă ia naiba, da! America nu e implicată, încă, în acest război. Sunt neutru. Poţi aranja treaba?

— Mă aşteptam la asta, bătrâne!

După câteva săptămâni, Godwin a fost întâmpinat la frontiera franco-elveţiană de un tânăr ofiţer, cu o faţă plină de prospeţime, de la Divizia a şaptea de panzere. Îl salută pe Godwin cu o bătaie din pinteni, cu un zâmbet sincer şi cu o cascadă de fraze în engleză, în timp ce-l conducea spre un Daimler-Benz fără număr de înmatriculare.

— Pe mine mă cheamă Henry Harte. Cred că Heinrich, de fapt. Dar am copilărit în Long Island — aţi citit *Marele Gatsby?* Mi-am petrecut verile în ceea ce Fitzgerald numea

Oul Răsăritean. Vă amintiţi luminile pe care Nick Ier putea vedea de pe doc? Ei bine, în fiecare vară vedeam luminile acelea. Apoi tatăl meu — e neamţ, iar mama americană — ne-a adus înapoi, în Germania. Tata e funcţionar în administraţie la I.G. Farben. El mi-a făcut rost de slujba asta, a tras nişte sfori. Nu vă jenaţi să-mi spuneţi să tac din gură, domnule. Nu prea am ocazii să vorbesc englezeşte şi vă imaginaţi că nici cu americanii nu prea mă întâlnesc. Dar fiind din New York, mi se dau unele treburi interesante, uneori. Ca asta de acum, domnule. Am petrecut câtva timp cu Lindbergh când a venit să se întâlnească cu Goering... Cred că le place să mă folosească pentru că-i fac pe vizitatori să se simtă bine. Nu inspir chiar atâta teamă — nu corespund exact ideii de monstru nazist pe care şi-a făcut-o lumea. Nu e decât propagandă, desigur. Eu nu cunosc nici un monstru nazist. Îmi puteţi spune oricând să tac, dacă vorbesc prea mult. Cred că v-am mai zis. Apropo, spuneţi-mi Hank.

— Ei bine, Hank, îmi pare bine că te-am cunoscut.

— Vă mulţumesc, spuse el.

Uniforma cenuşie şi chipiul înalt, cu cozoroc, erau nepotrivite cu persoana lui. Zâmbea ca puştiul de la colegiul din Long Island, cel care fusese odinioară.

După ce luară masa de prânz şi se îndreptară spre câmpie, pe cer se adunaseră nori ce prevesteau o furtună de vară. Hank Harte se dovedea a fi un minunat tovarăş de călătorie şi o sursă remarcabilă de informaţii.

— Mi-ar face plăcere, domnule, să vă fac o caracterizare a Generalului, dar trebuie să vă rog să-mi promiteţi că nu mă înregistraţi. Nu vreau să intru în belea; aici armata are, într-adevăr, reguli foarte stricte... Vreau să spun, că totul e foarte *strict.* Şi dacă intru în belea, fiind american, ştiţi, băieţii sunt geloşi pe mine şi pe slujba mea...

— Nu-ţi face probleme în privinţa asta, spuse Godwin, dar nu împinge prea departe rutina asta naivă, fiule. Ştii bine că ştiu că treaba ta constă în a-mi spune numai ceea ce şeful tău doreşte să ştiu. Şi dacă tu vrei să-mi spui ceva aşa, ca între doi oameni cinstiţi, care stau la bârfă în străinătate, e perfect. Buzele mele sunt pecetluite.

— Bine. Cred că nu există pericolul să scăpaţi ceea ce nu trebuie.

— Spune-mi doar cum este el, spuse Godwin. Impresia ta.

— Foarte exigent, asta în primul rând. Mă încurajează să sper. Cred că e un lucru foarte obişnuit la oamenii importanţi. Cel puţin aşa spune tata. Dar cu el însuşi e foarte dur. Vă spun, domnule, n-am mai văzut altul ca el... L-am văzut conducându-şi oamenii, dirijând taluzarea unei căi ferate, strigând ordine încoace şi-ncolo, comandând să se tragă, în timp ce aceşti trăgători de elită — mi s-a spus că erau trăgători de elită *scoţieni,* luptând de partea francezilor şi, Doamne, asta era ceva nou pentru mine — oricum, îi culcau la pământ pe băieţii noştri, unul după altul, ca pe muşte. Cel mai al naibii lucru pe care l-am văzut vreodată: el nici măcar nu-i băgă în seamă! Altă dată, erau în toiul unei bătălii cu tancuri — adică eram speriat de moarte, şi-mi doream ca tata să nu se fi întors niciodată în Germania — şi Generalul observă că unul dintre tancurile noastre nu trage. Clătină din cap. Focuri de armă peste tot — mie mi-e teamă să nu mi se ceară să fac ceva, căci sunt gata să cer să mă retrag, să sap o groapă sau mai ştiu eu ce altceva, sunt paralizat de frică — dar nu, se ridică doar şi se îndreaptă furios, prin ploaia de gloanţe care biciuia văzduhul de jur-împrejur şi când ajunge la tancul acela, începe să ciocănească în turelă şi să-i înjure pe băieţii dinăuntru. Voia să ştie de ce nu trag! Omul ăsta parcă ar fi sub puterea unei vrăji. Gott mit uns![1]

Continuă să repovestească despre cel mai glorios moment al lui Rommel, câştigarea decoraţiei „Pour le Mérite”[2] în timpul Primului Război Mondial. O poveste mişcătoare. Godwin se gândi că fiecare general ar trebui să fie atât de norocos încât să aibă un Hank Harte în suita sa. Era o adevărată maşină de făcut publicitate.

Ploaia bătea în apărătoarea de vânt şi în capotă, ricoşând, în timp ce dibuiau drumul spre Paris, prin câmpie. Totul părea atât de normal, în afara camioanelor încărcate cu soldaţi, care treceau când şi când. Fermieri, vaci, câini care

---

1 Dumnezeu să ne apere! (lb. germană) (n.tr.)

2 Pentru merit (lb. franceză) (n.tr.)

lătrau pe câmp. Ce diferenţă era faţă de timpurile de dinaintea venirii nemţilor? Nici una. Peisajul nu se schimbase de loc din pricina lor.

— E foarte uman. Asta m-a surprins. Cu cât e nevoie să lupţi mai puţin, cu atât mai bine. Nu ucide pe nimeni dacă nu e necesar. E nemaipomenit când e vorba de şiretenie; îl face pe inamic să se predea făcându-l să creadă că n-are nici o şansă. Harte zâmbi.

— Face politică? întrebă Godwin.

Harte ridică din umeri.

— Nu cred. Nu chiar, aş zice. Aud că, la un moment dat, a fost implicat destul de mult în mişcarea socialistă, dar apoi, a venit Hitler... e foarte apropiat de Hitler. În primele şase luni am făcut parte din statul său major, înainte de a începe povestea asta în Belgia şi Franţa; el era în cercul Führer-ului, îşi petrecea mult timp cu el...

— Despre Hitler ce părere ai?

Harte ridică din nou din umeri.

— A scos ţara asta din recesiune. Şi a făcut-o să-şi recapete mândria şi încrederea în sine. Aşa că... Heil Hitler! Zâmbi. Rommel crede că e un tip de treabă. Acum Hitler nu se înţelege prea bine nici cu statul major şi Rommel ţine la el din pricina asta. Nu vă faceţi probleme, domnule Godwin, vă veţi înţelege cu el straşnic.

La Paris era o noapte apăsătoare, înăbuşitoare şi Harte insista să-l distreze, ca un cadou din partea Diviziei a şaptea de panzere. În timp ce-şi croiau drum pe străzile înguste şi aglomerate, Godwin sugeră ideea că, poate, ocupanţii germani ar putea fi destul de nepopulari printre localnici.

— Nu sunt sigur, spuse Harte. Oamenii îmi spun că nu e mare diferenţă acum, când germanii se află aici şi războiul aproape că s-a terminat pentru francezi. Nu e chiar atât de rău pe cât au crezut ei că va fi. Au descoperit că suntem binecrescuţi, că apreciem cultura franceză. La urma urmei, domnule, Franţa va fi Franţa întotdeauna, nu-i aşa? Doar n-o să-i facem pe toţi să vorbească germana. Într-adevăr, domnule, prezenţa noastră nu pare să-i deranjeze chiar atât de tare.

— Daţi-le timp, Hank. Lăsaţi-i să vă cunoască.

— Foarte amuzant, domnule.

Pe Godwin îl obosise ziua cea lungă, dar nu voia să respingă ospitalitatea hotărâtă a lui Harte. Când privi în jur, observând acel *quartier*[1], îşi dădu seama că ştia unde se afla. Mai fusese pe aici.

— Unde mergem, Hank?

— La Hot Jazz. O să vă placă.

Şi aşa se făcu, că Hank Harte îl prezentă pe Roger Godwin lui Django Reinhardt, marele chitarist ţigan. Printre norii de fum şi acordurile muzicii, privind perindarea unui amestec pestriţ de parizieni şi germani în uniformă, care ascultau cu toţii „Out of Nowhere”, „În a sentimental Mood”, „Sweet Georgia Brown”, „Sweet Sue”, „Lady be good” şi „Bugle Call Rag”, se închipuia la Paris, în localul lui Clyde, cu treisprezece ani în urmă. Totul părea cam la fel ca atunci. Bău prea mult vin şi rămase în local prea târziu, dar, mulţumită Domnului, Hank era acolo, gata să-l conducă înapoi, la Ritz. Odată instalat în camera lui, dădu drumul la robinetele de apă rece, îşi scoase hainele de călătorie, se aşeză în cada plină, cu geamul deschis, rugându-se să sufle o adiere de vânt şi adormi. Pentru moment, era tot atât de departe de lumea bântuită de război, pe cât era de departe de Parisul anului 1927.

Rommel stătea la fereastră, la cartierul său general din Paris, privind Arcul de Triumf. Prin fereastra deschisă care ajungea până la podea, se strecurau zgomotele traficului, scrâşnetul frânelor şi ţipătul strident al claxoanelor. Buchete de flori umpleau mai multe vase, mirosul lor parfumând discret aerul dimineţii.

Rommel purta o tunică cenuşie, fără decoraţii, cizme de călărie şi agita un bici vechi de călărie, care era, în mod evident, un pretext, ca să aibă ceva de făcut cu mâinile. Îşi plesnea uşor, cu el, un picior. Era mic de statură. Un nas drept şi puternic, laba gâştei la colţurile ochilor de culoare închisă, scrutători şi curioşi, o gură mare şi foarte fermă şi o bărbie puternică. Părul îi era despărţit de o cărare pe partea stângă şi pieptănat spre spate, lins, cu fire sure la tâmple.

1 Cartier (lb. franceză) (n.tr.)

Părea un om de afaceri căruia îi merge bine, direct, fără alambicări, sigur pe sine. De fapt, chiar asta era, „afacerea” fiind războiul.

Hank Harte îl prezentă. Rommel părăsi fereastra şi veni să dea mâna. Primele cuvinte pe care le rosti: „Spune-mi, ce mai face Max Hood?”

— Foarte bine, răspunse Godwin. Vă transmite complimente, desigur. Îmi spune că ar trebui să-ncercaţi să-l convingeţi pe Goering să-şi retragă Luftwaffe. N-are nici un rost.

— Are dreptate că n-are nici un rost. Dar dacă ajungem să ne înfruntăm cu englezii în aer, asta nu va însemna nimic până nu ne înfruntăm cu ei pe pământ. Pe pământ englez, aş adăuga. Şi ai putea să-i spui că dacă RAF ar înceta să bombardeze Berlinul, Goering ar putea fi făcut să priceapă înţelepciunea propunerii lui. Max a mai văzut astfel de lucruri, încât să-i ajungă pentru toată viaţa, nu-i aşa?

— Sunt sigur că a văzut, domnule. Dar, pe de altă parte, sunt sigur că v-ar spune că nu englezii au fost cei care au început.

— Nu, nu ei. Nu chiar. Dar dumneata ştii cine a început? Nu Hitler... Nu, ci omul care l-a ucis pe Arhiducele Franz Ferdinand la Sarajevo, el a început. Acesta e doar actul doi al Primului Război Mondial. Suntem, cu toţii, în ghearele istoriei, jucându-ne destinele la noroc. Cel puţin, aşa gândesc eu în dimineaţa aceasta. Şi... Harte a avut grijă, cum trebuie, de dumneata? M-am gândit că l-ai putea considera o surpriză plăcută.

— A avut foarte multă grijă de mine. M-a dus, seara trecută, să-l ascult pe Django Reinhardt.

— Distracţia favorită a lui Harte. Rommel îi zâmbi discret tânărului ofiţer. Şi pe mine a-ncercat să mă ducă să-l ascult. E ţigan, îmi spune Harte. O poveste despre mâna lui stângă, arsă rău în foc; a trebuit să înveţe un nou mod de a cânta la chitară şi astfel, a inventat un nou gen de muzică. Am povestit aproximativ corect, Harte?

— Generalul a povestit absolut corect.

— Soţiei mele i-ar plăcea mai mult decât mie. În familia noastră, ea este cea care are înclinaţii muzicale.

Privirea îi fugi către un grupaj de fotografii înrămate, aflate pe masa de scris ce-i servea drept birou.

— Max îmi spunea că voi fi subiectul condeiului dumitale, domnule Godwin. Îţi ştiu numele, desigur. Pe al dumitale, pe al lui Priestley şi pe al domnului mai în vârstă, cu nume german — îşi trosni degetele ca şi cum ar fi comandat memoriei să se ascută — Hans Kaltenborn. Parcă ar fi un membru al statului major. Von Kaltenborn. Am spus bine, Harte?

— Exact, domnule.

— Harte îmi ţine evidenţa acestor lucruri. Kaltenborn a fost omul care şi-a făcut un nume, ocupându-se, de la New York, de criza de la München, din 1938. Au fost zile foarte tensionate, crede-mă. De mai multe ori am primit ordine să mă pregătesc pentru grevă. Dar, îmi cer scuze, n-am citit cărţile dumitale.

— Ei bine, suntem la egalitate, spuse Godwin. Nici eu n-am citit cartea dumneavoastră.

Ochii lui Rommel se deschiseră larg.

— Chiar aşa, chiar aşa. Pe faţă îi trecu un surâs. Ştii, am descoperit că în cărţi zac îngropate sume surprinzătoare de bani. Chiar în tratate militare anoste, cum este al meu. Descopăr că am probleme de taxe, lucruri pe care un simplu soldat nu le anticipează niciodată. Hărţi, cafea şi cornuri fragede, *bitte.* Vino, stai jos, domnule Godwin. Vreau să vorbesc cu dumneata. Hai să începem.

— Am şi început.

— Da, aşa cred. Trebuie să fiu atent cum mă exprim.

Godwin se aşeză şi întoarse fotografiile înrămate spre el. Era o poză de studio uimitoare, a unei femei graţioase, suple, cu părul şi pielea întunecate, cu ochii plini de lumină. Altă poză a ei, cu o pălărie de pai, cu un zâmbet provocator de Mona Lisa, pe buze, cu părul strâns uşor. O alta, în grădină, cu un braţ pe umărul unui băiat cu păr blond.

Rommel indică prima poză cu o lovitură uşoară a biciului său de călărie.

— Asta a fost făcută când a câştigat un concurs de tangouri. Soţia mea e o dansatoare minunată.

— E frumoasă. Exotică.

— Are sânge polonez şi italian. Ea dansează iar eu nu — numai dacă pot evita acest lucru. Sunt un dansator indiferent, în cel mai bun caz. Întotdeauna mă simt caraghios. Pe ea am întâlnit-o la o serată dansantă a cadeţilor, în Danzig, cu mult timp în urmă. M-am îndrăgostit lulea, după cum îţi poţi imagina. Prima oară când am stat de vorbă, am descoperit că taţii noştri aveau aceeaşi profesie — erau profesori. Aşa că am avut îndată un subiect de discuţie, din plecare. Privi drăgăstos fotografia.

— Nu-mi puteam lua ochii de la ea. Asemenea tuturor tinerilor îndrăgostiţi, m-am străduit parcă, să mă facă de râs cu totul. Max Hood mi-a povestit acelaşi lucru odată. Că s-a făcut de râs faţă de o fată, în Paris. În cazul meu, am crezut că, deşi eram doar cadet în pregătire, aparenţa şi manierele mele vor câştiga într-un mod miraculos, dacă purtam monoclu — şi l-am purtat când eram cu Lucie, de câte ori am putut. Dar una dintre regulile cărora trebuie să li se supună cadeţii, spunea că ni se interzicea să purtăm monoclu, în toate situaţiile! Aşa încât, pe când stăteam într-o cafenea şi comandasem o cafea sau ceva dulce, unul dintre ofiţerii mei trecu pe acolo — eu mă luptam să-mi scot sticla de la ochi şi s-o strecor în buzunar, ca să nu fiu văzut şi mustrat. Ce idiot trebuie să-i fi părut ei...

— S-a măritat cu dumneavoastră.

Harte reapăru cu o tavă de argint pe care erau un serviciu de cafea şi cornuri fragede. Turnă cafeaua în ceşti şi ne servi.

— Aici o poţi vedea, continuă Rommel, în uniforma de Cruce Roşie din timpul războiului, iar eu arăt foarte dur cu Crucea de Fier. Aici iat-o cu fiul nostru, Manfred. E un băiat bun. Dar nu trag prea mare speranţă că va fi soldat. Nu pentru că eu aş vrea asta. Am patruzeci şi opt de ani, în noiembrie fac patruzeci şi nouă şi am avut parte de prea mult război în viaţa mea. Pentru un bărbat, ăsta nu e un mod de a-şi trăi viaţa, domnule Godwin. Dar nu poţi controla aceste lucruri. Am petrecut doi ani în abatorul în care noi, soldaţii şi politicienii am luptat să transformăm Franţa, aşa încât am toate motivele să urăsc războiul. Există un lucru asupra căruia Max Hood şi cu mine niciodată n-am căzut de

acord — dar noi am avut războaie diferite. Franţa m-a speriat pe mine iar deşertul l-a speriat pe Max. Dar nu ştiu exact în ce fel — mă depăşeşte. Ridică din umeri. Fiul meu m-a întrebat odată cum e războiul şi am descoperit că-mi lipseau cuvintele, ele mă trădau. Aşa încât m-am aşezat lângă el şi i-am arătat o poză cu cai murind, clădiri dărâmate şi vaci moarte, cu picioarele în sus, cu oameni făcuţi bucăţi, braţe, picioare şi capete rostogolindu-se şi i-am spus că aşa arăta războiul. Cred că i s-a întipărit în suflet. A fost imposibil să-i transmit vreo idee despre oamenii bogaţi şi puternici care întotdeauna beneficiază de pe urma războiului, trebuie să aştept până când mai creşte, pentru această lecţie.

Rommel sorbi din cafeaua aburindă şi făcu un semn de aprobare din cap către Harte.

— Spune-i lui Rifleman Gertzbach că a început să facă o cafea mai bună.

— Cititorii mei vor dori să ştie, spuse Godwin, ce credeţi despre omul Hitler. Orice aţi alege să-mi spuneţi, eu voi reda cu acurateţe. Puteţi avea încredere în mine.

— Înainte de Hitler, să discutăm despre propriile mele simpatii politice, aşa cum au fost ele; nu fac politică, vă asigur, dar în trecut, s-ar fi putut să trec drept socialist. Eram, desigur, în dezacord cu clasele avute, cu vechea aristocraţie — acestea nu sunt secrete, domnule Godwin. Dar în momentele acelea, a venit Hitler... Cuvintele sunt sărace ca să pot descrie revărsarea de energie care a invadat un întreg popor. Poate că Roosevelt al vostru a avut acelaşi efect asupra americanilor; Hitler e un geniu politic, prima personalitate politică pe care am urmat-o... A instituit reforme radicale, planuri foarte revoluţionare. El a rezolvat problemele economice ale Germaniei. Asta nu se poate nega... şi nimeni altcineva n-ar fi putut reuşi. Nimeni din cei pe care-i cunosc eu, în orice caz. Da, el şi Franklin Roosevelt au în ei o putere magică. Într-o cameră, Hitler este o prezenţă gigantică. Apoi, începe să vorbească — foarte blând, încet, dacă e ceva personal, cu un glas foarte puternic, dacă se adresează unui public larg; într-un fel, e irezistibil. Spun asta, nu pentru că o vei scrie, dar pentru că

cred fiecare cuvânt din ceea ce spun.

Godwin încuviinţă din cap.

— De când îl cunoaşteţi?

— L-am întâlnit la Goslar, în ’34, la castelul Kaiserpfalz, dar numai în trecere. L-am putut cunoaşte puţin la raliul de la Nürnberg, în ’36. Sunt un sceptic, domnule Godwin, dar la Nürnberg am început să-mi dau seama, în întregime, de puterea personalităţii acestui om. În mod frecvent sunt numit arogant şi eu sunt un om mândru, dar m-am simţit un om umil după tot ce am văzut şi am auzit la Nürnberg. După un an, a acordat atenţie cărţii mele şi mi-a scris o scrisoare foarte amabilă care demonstra că citise cartea. De asemenea, mi-a trimis un exemplar din *Mein Kampf* cu dedicaţie scrisă de mâna lui. În concluzie, el a salvat Germania de la prăbuşire...

— Dar cu tot ce auzim despre tratamentul care se aplică evreilor, cum rămâne? Spuneţi că urâţi războiul. Totuşi, oamenii aceştia sunt civili neînarmaţi.

Rommel îl privi pe Godwin îndelung. Apoi, în cele din urmă, spuse foarte rar:

— Ceea ce se poate să fi auzit, este total neadevărat. Am fost la Varşovia, în ghetou, şi-ţi pot spune că, pur şi simplu, am evacuat oamenii, i-am trimis să muncească, în lagăre de muncă... câtuşi de puţin inuman. Nu sunt eu genul acela de om, domnule Godwin. Noi n-am făcut nimic din ceea ce orice altă armată în situaţia noastră, nu ar fi făcut. Ei au luptat contra noastră până la ultimul glonţ, dar noi i-am înfrânt, i-am luat prizonieri — vorbesc despre polonezi, nu chiar despre evrei — şi i-am pus la muncă. Dacă aţi auzit altceva, sunteţi greşit informat. În ceea ce mă priveşte, eu nu sunt implicat în nici o decizie politică... Sunt doar o unealtă a guvernului, ca oricare alt soldat. Ca Max, de pildă. Am îndatoririle mele, mi le îndeplinesc.

Godwin spuse:

— Dar am auzit că tancurile dumneavoastră au tras în ambulanţe, aici, în Franţa.

— Sunt vinovat pentru asta şi niciodată nu mi-o voi putea ierta. O greşeală oribilă. Am văzut ce s-a întâmplat, am luat măsuri cât am putut mai repede, dar răul se petrecuse.

Uneori, pe câmpul de luptă, situaţia este foarte confuză... dar nu are rost să mă scuz pentru un asemenea lucru. Tot ce poţi face, este să nu laşi să se mai întâmple. Încă un motiv ca să urăsc războiul.

Se auzi un ciocănit în uşă şi Harte introduse o pereche de fotografi în uniformă. Ei începură să ţăcăne, învârtindu-se, în linişte, în jurul celor doi oameni.

— Poţi să continui, domnule Godwin. Făcu cu ochiul unuia dintre fotografi. Să ne închipuim că nu sunt aici. Sunt invizibili. Eu însumi sunt un fotograf amator, aşa încât le simpatizez munca. Te rog, continuă.

— Am auzit că lucrul de care sunteţi cel mai mândru, este medalia Pour...

— ...le Mérite. Da, în direcţia asta, eşti bine informat.

— Cum aţi obţinut-o?

— Doamne... e atât de mult de atunci. Îşi dădu capul pe spate, adunându-şi amintirile. Apoi începu să vorbească, iar vocea i se schimba de la caz la caz; un povestitor care-şi cunoştea meseria.

Noiembrie, 1917. Alpii italieni. Italienii erau puşi pe fugă şi nimic nu-l putea opri pe Rommel şi pe oamenii de sub conducerea sa. Nici frigul, nici avalanşele de zăpadă, nici stâncile aspre nu i-au împiedicat pe oamenii lui să atace. Nici faptul că erau mai numeroşi — aceasta în ultimul rând, deoarece numărul nu contează când eşti cel care ataci întotdeauna, în punctul şi în momentul în care toţi se aşteaptă cel mai puţin. Totul era să încercuieşti, să prinzi în capcană, apoi să surprinzi cu un torent de focuri de mitraliere, calculate să zdruncine psihicul chiar şi celei mai bune dintre trupele duşmane.

Îşi croiau drum de-a lungul unei viroage adânci şi înguste, către oraşul Longarone, care era axul întregii reţele italiene de apărare, din munţi. Drumul şerpuia mai întâi de-a lungul unei margini a viroagei, apoi, pe un pod mobil, periculos, se ajungea de partea cealaltă. Locotenentul Rommel îşi conducea oamenii săi spre un atac dincolo de pod, minând podul, pe măsură ce îl treceau. După ce părăsiră valea, se pomeniră sub un foc concentrat, care venea din direcţia

oraşului Longarone, aflat acum la numai jumătate de milă depărtare. Dar între ei şi oraş se afla râul Piave. În timp ce Rommel examina cu atenţie trupele italiene care fugeau pe malul celălalt al râului, exploziile dărâmau singurul pod existent. Prin ochelari, putu zări oraşul, cu străzile înţesate de soldaţi, de camioane militare şi de tunuri.

Nu era nimic de făcut decât să treci râul sub ploaia focului inamic. Rommel conduse una dintre companiile sale şi un pluton de tunuri, în josul râului, traversându-l. Apoi altele şi altele îi urmară.

— Curajoşi oameni, îşi amintea el, după aproape un sfert de secol. Soldaţi eficienţi.

Pe la sfârşitul după amiezii, se aşezară în apropiere de Longarone, blocând drumul şi liniile ferate care ieşeau din oraş. Cum aproape o mie de soldaţi italieni încercau să fugă în josul drumului, în următoarele ore, oamenii lui Rommel îi învăluiră şi apoi acceptară cererea lor de a se preda. Dar la căderea nopţii, Rommel conduse un grup de douăzeci şi cinci de oameni dintre ai săi, pentru a inspecta fortificaţiile şi poziţiile defensive din oraş. Ştia că în Longarone erau aproximativ zece mii de soldaţi, dar avea nevoie de informaţii suplimentare.

Pe neaşteptate, se confruntară cu o baricadă de stradă şi cu câteva tunuri. Rommel se retrase cu oarecare grabă, dar sub ploaia de foc a duşmanilor, toţi oamenii săi au fost ucişi, răniţi sau luaţi prizonieri... El era singurul care scăpase teafăr. Se furişa în întuneric, fugind înapoi, spre corpul principal al armatei sale. Îşi organiză din nou oamenii; de şase ori italienii îi distruseră poziţiile şi de şase ori Rommel ordonă mitralierelor să tragă, ceea ce permise oamenilor săi să se întoarcă pentru a acoperi poziţiile oraşului. Ştiind că duşmanul ar putea încerca să-l păcălească, să-l învăluie, ordonă foc asupra clădirilor care flancau drumul, inundând câmpul de luptă cu luminile caselor în flăcări. În timpul nopţii, sosiră întăriri pentru a completa micul său grup de soldaţi şi Rommel hotărî să treacă la atac în zori. Dar în zori, italienii se şi predaseră. În ziua aceea, Rommel făcu peste opt mii de prizonieri.

O lună mai târziu, împăratul îl răsplăti pe locotenentul

Erwin Rommel cu medalia Pour le Mérite... o cruce malteză de email, de un albastru electric, strălucitor, montată în aur, cu o panglică neagră cu argintiu. Puţini erau cei care o câştigaseră şi se spunea adesea că a obţine această medalie, însemna să devii o legendă chiar în timpul vieţii.

— Dar eu nu sunt o legendă, domnule Godwin. Eu sunt ceea ce am fost întotdeauna. Un soldat util patriei mele.

— Sunt un laş, spuse Godwin. Nu înţeleg cum pot oamenii să facă asemenea lucruri... să treacă un râu sub ploaia de foc a mitralierelor — nu înţeleg acest gen de curaj.

— E un nonsens. Majoritatea oamenilor sunt în felul acesta. Dar când eşti supus testului, adesea lucrurile se petrec altfel. I-am spus fiului meu ceea ce le-am spus şi oamenilor mei: curajul e un lucru uşor. Pur şi simplu, trebuie să-ţi depăşeşti frica *prima oară.* Ţine minte asta, domnule Godwin. Îţi va fi de mare folos.

Mai târziu, au ieşit afară, cu fotografii pe urmele lor, iar Henry Harte a regizat fotografiile de la Arcul de Triumf. În ziua aceea, Parisul era cu adevărat oraşul luminilor. Şi Godwin capitulă în faţa lui. Se afla în puterea unui om care văzuse cu mult mai multe lucruri decât văzuse el, Godwin, vreodată. Presupunea că Rommel exercitase asupra lui un fel de vrajă. Era singurul care-l făcea să se gândească la Max Hood. Singurul.

După amiază s-au îndreptat spre acel loc din afara oraşului pe care Rommel îl folosea drept cartier general de bază. Fusese aranjată o partidă de vânătoare de către unii dintre noii vecini ai lui Rommel, un gen de aristocraţi bogaţi şi cu titluri, ducele de cutare şi marchizul de cutare, care, evident, îl întâmpinaseră cu bucurie pe cuceritorul german. Focurile de armă erau elegante, iar păsările se purtară foarte corect, murind una după alta, în timp ce ajutoarele şi câinii erau prototipul devotamentului slugarnic. Târziu, spre seară, norii coborâră, devenind apăsători ca şi umiditatea din aer şi când vânătoarea luă sfârşit, Godwin se pomeni întorcându-se spre reşedinţa lui Rommel, însoţit de un bătrân francez deşirat, cu umerii căzuţi, cu ochi trişti, de toate cele văzute în lume şi cu un zâmbet larg, forţat. Era proprietarul casei de alături. Fusese a familiei sale timp de mai multe sute de ani, cu mici

întreruperi, în timpul revoluţiilor şi a altor evenimente neplăcute.

— Germanii. Oftă, aprinzându-şi o ţigară şi băgând chibritul stins în buzunar. Germanii. Sper că vor insufla puţină fermitate concetăţenilor mei. Francezul de rând are o înclinaţie înnăscută spre anarhie şi rebeliune. Lene. Auto-indulgenţă. Sunt o pradă uşoară pentru comunişti. Francezul de rând se hrăneşte cu iluzia că este egal cu cei mai buni ca el. Germanii vor pune puţină ordine în viaţa lor. Francezii sunt ca nişte copii, pot fi destructivi într-un mod absurd, lipsit de raţiune, pot fi hărţuiţi, oscilând între teamă şi disperare... Germanii vor rezolva aceste probleme. Scoate un copil din ţarcul lui — e năucit şi zăpăcit de libertatea obţinută dintr-odată şi, în cele din urmă, va începe să urle şi să distrugă lucrurile din preajmă. Pune-l înapoi în spaţiul închis, dă-i jucăriile lui, dă-i o ocupaţie, fă-l să înţeleagă ce vrei de la el şi copilul se va purta aşa cum trebuie. Aşa stau lucrurile şi cu francezii. O infuzie de disciplină germană va insufla oarecare ţinută concetăţenilor mei şi va servi drept element de intimidare pentru cel mai mare rău existent — comunismul. În concluzie, domnule Godwin, Generalul Rommel nu este numai un tip pe cinste — poate deveni, foarte bine, chiar salvatorul Franţei. Un german! A se aprecia ironia, nu-i aşa?

În seara aceea, Godwin şi Rommel au cinat singuri, în timp ce oamenii lui se foiau pe la bucătărie şi prin toată casa. Ferestrele erau larg deschise, lumânările licăreau şi insectele bâzâiau în jurul lor. Masa fusese instalată afară şi felurile de mâncare le erau servite de Harte şi de ajutorii lui. Vinul era bun. Bufniţele ţipau în copacii întunecaţi şi din locul acela unde stăteau la masă, casa părea să strălucească dinăuntru, asemenea unei nave spaţiale foarte vechi, poposită în mijlocul câmpului. Godwin mulţumi gazdei sale pentru ziua remarcabilă şi memorabilă în acelaşi timp, apoi spuse:

— Este o ruşine faptul că, mai curând sau mai târziu, ţara mea şi a dumneavoastră se vor afla, din nou, pe poziţii de război.

— Sper sincer să te înşeli.

Rommel îşi aprinse o ţigară. Acordurile muzicii de Brahms venind din casă, ajungeau stinse până la ei.

— Acesta nu e războiul Americii şi, în mod sigur, nu vom avea nici un conflict cu America. Nu suntem nişte monştri — trebuie să-i ajuţi pe americani să înţeleagă acest lucru. Noi îndeplinim destinul Europei, nimic mai mult. Istoria Europei este istoria războaielor pe care le-am purtat. Noi, europenii, suntem o „familie" belicoasă. Această tragedie între noi şi englezi este fără noimă, aşa cum se prezintă! Să ne gândim puţin ce legături există între noi... incluzând chiar familia regală engleză! Este aproape un război civil, un frate împotriva celuilalt! Şi ca şi cum asta n-ar fi destul de rău, acum apare şi ideea intrării Americii în conflict — e intolerabil! Noi germanii am ajutat America să se ridice din temelii! Am venit ca mercenari şi am luptat în războiul vostru de Independenţă. Ne-am stabilit acolo... Şi acum să avem un alt război? Nu, nu trebuie să se ajungă aici.

— Cred că este inevitabil. Nu germanii hotărăsc, o ştiţi. Ci Hitler.

— Dar oamenii apar şi dispar de pe scena istoriei. De ce trebuie să moară mii, poate milioane de oameni, pentru politica unui om de care nu vă pasă? Nu, va fi o tragedie. În primul rând, domnule Godwin, va fi o tragedie pentru Germania.

Se aplecă în faţă, bătând toba pe masă cu degetul arătător, în timp ce scrumul trabucului se scutura pe faţa de masă.

— Dacă America este electrizată pur şi simplu, din punct de vedere economic, industrial şi moral, atunci nici o altă naţiune n-o poate înfrânge. Ca să spunem adevărul, dacă americanii vor, ei sunt, pur şi simplu, prea mari ca să se lupte cu cineva. Noi nu vrem război cu America. S-ar putea să câştigăm o bătălie — două, ar trebui să ne bazăm pe forţele de pe mare, submarinele şi vasele de război, dar acest război n-ar putea fi dus mai departe. Noi n-am putea înfrânge America şi nimeni altcineva n-ar putea-o face, în vecii vecilor. Trebuie să-i faci pe cititorii dumitale să înţeleagă că noi nu vrem nici un conflict cu America... Putem ocupa Franţa. Dar imaginează-ţi că am ocupa America — ar

fi ca şi cum am ocupa planeta Marte! Lucrul acesta nu e rezonabil. Dacă pleci de aici cu o imagine despre generalul Erwin Rommel, aceasta să fie următoarea: este un soldat realist, eficient şi cunoaşte limitele lucrurilor realizabile...

După terminarea trabucurilor şi a coniacurilor, Rommel se îndreptă înapoi, spre casă, cu musafirul său.

— Ai avut o zi lungă, domnule Godwin. Iar mâine am o mică surpriză pentru dumneata. Aşa încât, îţi urez să dormi bine la noapte. Mâine are loc comedia — este vorba de ceva la care nu te aştepţi.

Căldura se ridica, tremurătoare, din praful drumului, împrumutând peisajului aparenţa unui miraj. Norii de praf atârnau parcă, ridicaţi de valurile de căldură; praful stătea ca o chiciură pe crengile copacilor şi pe uniformele soldaţilor germani, care apăreau de după o cotitură a drumului. Deasupra ierburilor înalte de pe câmp, bâzâiau muşte mari şi dansau fluturii. O turmă de vaci aşezate de-a curmezişul drumului, privea în sus, spre cer, rumegând îndelung, meditativă, în timp ce câţiva fermieri care purtau pălării de pai stăteau de vorbă, trăgând din pipă. Vacile nu dădeau atenţie câmpurilor din jur unde panzerele zăngăneau din toate încheieturile, la vedere. Vacile erau în afara pericolului.

Satul care se întindea la câteva sute de metri mai încolo, era apărat de un batalion foarte bine dotat, de soldaţi negri, din coloniile franceze. Scoteau strigăte şi se îndemnau unul pe altul, fluturând puştile şi ghemuindu-se în dosul mitralierelor. Deodată, unul dintre ei, aflat în turnul unei biserici, strigă şi arătă îngrozit, către ceva anume, dând alarma — panzerele îşi făceau apariţia.

Tancul aflat în frunte, execută o întoarcere şi se îndreptă ţintă către sat, apoi un adevărat val de tancuri îi urmă. Într-o maşină militară care flanca tancul din frunte, stătea Rommel, care ordona atacul. La comanda sa, tunul tancului vărsă foc şi după o mică pauză, clopotul din turnul bisericii satului, explodă, inundând aerul cu o ploaie de bucăţele metalice.

Pe drum, trupele germane care se îndreptau spre sat, făceau dublu, ca timp; apoi se aruncară în şanţuri şi pe

marginile acestora, în momentul când obuzele tunurilor ciuruiră drumul. Soldaţii au răspuns şi ei cu foc; dinspre sat se revărsă un şuvoi de foc şi valuri de fum; bătălia începuse...

O rachetă de semnalizare îşi făcu apariţia pe cer, o sirenă scânci, trezită la viaţă şi tancurile scrâşniră greoaie, tolănindu-se, în vederea unei pauze. Soldaţii germani se aşezară, îşi aprinseră ţigările şi-şi şterseră feţele brobonite de sudoare.

Echipa de filmare îşi aranja proiectoarele şi reflectoarele, invitându-i pe unii soldaţi să se machieze, ca să li se poată face prim-planuri. O altă maşină militară se grăbea să străbată câmpul până unde se afla Rommel, care-şi părăsise locul şi-şi întindea picioarele. Un om care purta beretă şi pantaloni de călărie începu să-i vorbească; în jurul maşinii generalului se-nghesuiră şi mai multe proiectoare şi reflectoare. În cele din urmă, Rommel făcu un semn de aprobare din cap şi se urcă, din nou, în maşină, ţinându-şi mâinile în mănuşi de piele, pe apărătoarea de vânt, privind hotărât, dincolo de aparatul de filmat care începuse să meargă, către marele său destin şi către cel al Germaniei. Sau, mai precis, către vacile prea puţin interesate de ceea ce se petrecea.

Hank Harte clătina din cap la această scenă bizară şi se întoarse spre Godwin.

— Este ideea doctorului Goebbels, în întregime. Mii de soldaţi, tancuri, muncă. *Victoria din Apus.* Rommel fuge spre ea, ca o raţă spre apă. El joacă foarte natural. Îi place să regizeze scenele cu soldaţi, cum ar trebui să meargă şi ce expresie ar trebui să aibă.

Furnizorii apărură cu cafea. Prânzul fusese aranjat pe mese pentru oaspeţii de vază. Godwin şi Harte se duseră şi ei să-şi umple farfuriile. Ziarişti germani şi câţiva francezi se adunară în grupuri, râzând şi făcând glume pe seama spectacolului bizar.

Harte spuse:

— În concluzie, cum vă place şeful meu?

— E un tip pe cinste.

— Doamne, să nu mai repetaţi aşa ceva! Se pare că va fi

foarte ocupat toată ziua. Îşi privi ceasul. Va trebui să plecăm foarte repede. Mai doriţi ceva înainte de plecare?

Godwin clătină din cap. Aştepta să se întoarcă la ceea ce trecea drept realitate.

— Am o mulţime de informaţii. L-am făcut pe bietul om să-mi povestească întreaga lui viaţă, noaptea trecută. Încă din copilăria lui bolnăvicioasă... a fost foarte generos cu timpul său.

— Nu e fraier, spuse Harte. Am aici un teanc de fotografii pentru dvs. S-a uitat prin ele înainte de a vă trezi dumneavoastră, azi-dimineaţă. V-a scris dedicaţii pe ele. S-a simţit bine cu dumneavoastră, domnule.

Îi înmână lui Godwin un mic plic.

— Mi-a mai dat asta, pentru dumneavoastră.

Godwin despături foaia de hârtie şi o citi. Numai trei cuvinte:

Godwin
Danke!
Rommel.

— Mi-a spus să vă comunic că aşteaptă să vă reîntâlnească, când totul se va termina. S-a gândit că ar fi foarte plăcut să vă reîntâlniţi toţi trei: dumneavoastră, Max Hood şi Rommel. A spus că toţi trei puteţi depăna povestiri despre război. Apoi a râs.

— Spune-i că voi avea grijă să primească un exemplar din ceea ce voi scrie. Max spune că are posibilitatea aceasta.

— Va fi foarte interesat, vă promit. Şi încă ceva... mi-a spus să vă comunic că dacă ceea ce se toarnă acum ar fi un film produs la Hollywood, el ştie cine ar trebui *să joace* rolul lui Rommel. Humphrey Bogart! N-ar fi o idee rea să vă gândiţi la posibilitatea asta.

— Are dreptate. Ar fi o alegere bună.

Ultima oară când Godwin îl văzu pe Rommel, camerele înregistrau, tunurile trăgeau, soldaţii negri fugeau în şir indian din sat,fluturând braţele într-o pantomimă a capitulării, predându-se în faţa armatei lui Rommel. Din locul de unde privea Godwin, toate acestea aveau un aer absurd.

Când atacul ajunse la final şi se făceau pregătiri pentru reluare, Rommel îl zări pe Godwin, gata de plecare. Erau prea departe unul de altul pentru a putea vorbi, dar Rommel făcu un gest larg, aruncându-şi braţele în sus, în semn de nedumerire, către cei care filmau. Apoi îşi scoase chipiul înalt, de general, şi-l flutură în semn de adio.

Winston Churchill stătea liniştit, ca o broască mare, trăgând rar din trabuc. Monk scormoni în focul din cămin şi mai aruncă nişte cărbuni în flăcări. Godwin aşteptă, sorbi îndelung, încercând să străbată tot acest drum, înapoi, până în prezent. În sfârşit, Churchill vorbi.

— Nimic mai interesant decât să te afli în prezenţa unui om al cărui caracter încerci să-l descifrezi. Deci, ţi-a plăcut tipul. Se opri, mestecându-şi trabucul. Tocmai invadase Franţa şi Belgia şi contribuise la distrugerea Poloniei; reprezintă cea mai inumană putere din zilele noastre şi-l admiră pe cel mai demonic om de pe faţa pământului — şi, totuşi, ţi-a plăcut.

Nori de fum îi încununară faţa îmbujorată.

— Nu-mi cer deloc scuze. Mi-a plăcut. E un om care-ţi produce o impresie puternică. E o realitate.

— Şi Henry Harte ăsta, îi era devotat?

— Îl adora, mai bine spus.

— Aceasta este impresia ta despre oamenii pe care-i conduce?

— Aş spune că oamenii lui îl respectă, sunt copleşiţi de veneraţie pentru el şi...

— Nu te sfii, tună Churchill.

— Aş spune că aceşti oameni cred că el este cel mai norocos om în viaţă. Harte mi-a mărturisit că el le poartă noroc, de parcă ar face vrăji. Dumneavoastră aţi spus că soldatul britanic, el însuşi, a ajuns să creadă că Rommel e un zeu. E posibil, domnule prim ministru, dar eu bănuiesc că există ceva şi mai important decât asta... *proprii lui oameni cred că el este un zeu.*

Churchill făcu un gest aprobator din cap.

— Şi ţie îţi place, spuse el gânditor. Asta face ca treaba pe care vreau s-o faci, să fie mai... „incomodă” pentru mine.

Dar, războiul e război, ăsta-i esenţialul.

— N-a sosit timpul să-mi spuneţi ce doriţi să fac?

Churchill îl privi pe Monk, îşi ridică sprâncenele, apoi vorbi cu o răceală deliberată.

— Vreau să-l ucizi pe Erwin Rommel.

Godwin simţi cum i se usucă gura şi-n acelaşi timp, cum i se deschide fără să vrea. Nu era posibil să fi auzit bine...

— Să te pun la curent, spuse Churchill, cu o mică surpriză pe care am „confecţionat-o" pentru prietenul tău, invincibilul Herr Rommel. Să-ţi povestesc despre operaţiunea PRÆTORIAN. Aşa cum am spus, unii dintre soldaţii noştri britanici iau drumul tufişurilor. Ştii ce vreau să spun, Godwin?

— Cred că ar fi mai bine să-mi explicaţi totul foarte amănunţit.

— Vreau să spun că ei încep să gândească în maniera nomazilor din deşert, nu ca nişte englezi adevăraţi. Au început să spună că Rommel nu poate fi înfrânt. De ce nu? Pentru că aşa e scris! }nţelegi? *Pentru că e scris...* Lawrence mi-a spus odată o poveste despre o căpetenie cu care călărea şi care credea că totul e „scris". Soarta, *kismet,* orice-ar fi fost, nu puteai să i te sustragi. Ce părere ai despre aşa ceva, Godwin?

— Cred că face abstracţie de voinţa liberă a omului. Cred că omul poate controla evenimentele până la un anumit punct. Dar desigur, dacă o face, atunci se va spune că aşa a fost scris. N-are rost să mai discutăm despre asta. Cunosc un om care a străbătut şi el, deşertul, călărind alături de Lawrence. El spune că Lawrence le învăţa pe căpetenii că nimic nu e scris...

— Nu chiar, îl întrerupse Churchill. El îi învăţa că există oameni care pot determina ceea ce este scris. Le arăta că T.E. Lawrence, de exemplu, putea scrie ceea ce trebuia să fie scris. Ei bine, tinere Godwin, eu îi voi arăta soldatului britanic ceea ce este şi ceea ce nu este scris şi cine este cel care „scrie". Nicăieri nu stă scris că Rommel este stăpân pe deşert.

Intenţionez să demonstrez acest lucru foarte clar. Mai departe, intenţionez să arăt exact cine „scrie" ceea ce

trebuie să se întâmple în aceste momente. Stă scris că Rommel va fi distrus şi Friţii măturaţi din deşert, ca în urma plăgii biblice însăşi. Ei pot întreba cum de ştiu eu că asta e scris... ei bine, eu am scris asta, domnule Godwin, şi aşa va fi! Nisipurile deşertului apusean vor fi mormântul Friţilor. *Aşa e scris.*

— Şi despre mine ce aţi scris? întrebă Godwin.

— Să ne gândim la poziţia ta. Eşti deja celebru şi poţi ajunge şi foarte bogat. Cărţi, emisiuni de radio şi conferinţe când totul se va termina. Toată lumea va fi a ta. Faima şi bogăţiile sunt, de pe acum, ale tale. Cu ce te pot răsplăti? Cu ce te pot tenta?... Ştiu! Te voi face un mare erou, Rodger Godwin. Cum îţi sună asta? Godwin al Africii de Nord!

— Mă sperie ca dracu'. Eroii au obiceiul de a fi ucişi. Nu e deloc genul meu.

— Eşti mult prea modest. Un flăcău zdravăn ca tine poate suporta, foarte bine, povara gloriei. Ce temperament ai, Godwin?

— Am simţul încheierii corecte a socotelilor şi o mare răbdare. Temperament? Sunt mai degrabă un flegmatic...

Vardan vorbi.

— E un băiat tenace. Nu e mai curajos decât orice om de lângă el, dacă, bineînţeles, omul acela nu sunt eu. Aş zice că e bun în încăierări.

— Am de gând să te fac să participi la istoria acestui război.

Churchill se aplecă înainte, cu mâinile pe genunchi, cu trabucul aproape consumat în gură, cu scrumul gata să se scuture pe jos.

— Am de gând să-ţi ofer exclusivitate pe toată durata vieţii tale. Ţie, un american. Vei fi unicul corespondent care te vei ocupa de operaţiunea PRÆTORIAN. Şi operaţiunea PRÆTORIAN este una dintre cele mai îndrăzneţe „mutări" ale războiului. Material potrivit pentru legende. Şi important — important pentru America, important pentru Franklin Roosevelt.

— Perfect. Acum să ne întoarcem la Rommel şi la mine. Partea înspăimântătoare a trebii.

— Îl vom scoate pe Rommel din acest război. Şi vom

atrage America în el. Asta ţi se pare suficient de important pentru tine?

— Cum veţi proceda?

— Voi trimite un grup de comando în Africa de Nord. Vor avea ordin să-l ucidă pe Rommel. Aşteptă, cu o expresie prietenoasă pe faţă.

Godwin înghiţi în sec.

— Şi ce-i cu America?

— Vei spune uimitoarea poveste concetăţenilor tăi. Povestea eroismului, a hotărârii şi a cutezanţei britanice. Franklin doreşte să intre în acest război dar are nevoie de un public cu o voinţă fermă, un val puternic al opiniei publice, care să convingă Congresul... şi operaţiunea PRÆTORIAN este genul de acţiune pe care o poate folosi în acest scop. Roosevelt are nevoie de toate motivele pentru a lua problema în propriile-i mâini. Noi avem nevoie doar de vasele şi tunurile americane — avem nevoie de o armată americană care să se implice în acest război. Povestea ta va aprinde fitilul... şi America va fi proiectată drept în mijlocul acestui război. După operaţiunea PREATORIAN te vei întoarce în Statele Unite, te vei întâlni cu Franklin, vei ţine câteva conferinţe şi vei sta cu el la o „flecăreală în faţa căminului”, vei avea scurte discuţii cu membrii proeminenţi ai Congresului, vei discuta cu proprii tăi congresmeni. De unde eşti? Din ce stat?

— Din Iowa.

— Ia te uită! Te vei întâlni cu senatori, de ce nu, chiar din Iowa — chiar în inima naţiunii. Vei vinde povestea englezilor şi a luptei lor izolate pentru salvarea omenirii din ghearele blestematului anti-Christ! Crede-mă, Godwin, va fi de folos. Mai mult decât ştii tu. Franklin e aproape gata. În timp ce tu vei fi la Washington, noi vom lansa uriaşa noastră ofensivă, CRUCIATUL. Îi vom înmormânta pe germani — timpul va face dreptate. Churchill radia când se întoarse spre el, ochii îi străluceau, inundaţi de încântare, la gândul planului secret pe care-l pusese la cale. Dumnezeule, mi-aş dori să am, din nou, vârsta dumitale! Îţi dai seama, vreau un reportaj al unui martor ocular, de la omul care era în echipa aceea, când ne-am dus să-l vânăm pe Rommel.

— Aş dori mai multe lămuriri. Îmi sugeraţi că voi lua parte, cu adevărat, la misiune?

— În întregime, dinăuntru şi dinafară. O şansă ca asta o ai doar o dată în viaţă. Nu-i aşa?

Godwin începu să rânjească. Parcă vedea faţa înnebunită a lui Homer Teasdale. Se gândea la Hector Crichton şi la toţi băieţii din restul reţelei. Dintr-odată, misiunea de bombardare aeriană a Berlinului nu i se mai păru mare lucru. În comparaţie cu asta de acum, bineînţeles.

— Pari încântat de idee, spuse Churchill.

— Mai mult decât vă puteţi imagina, răspunse Godwin. Pe de altă; parte, am câteva probleme: ochii ar putea fi mai buni, tălpile, deşi n-au platfus cu totul, au cunoscut şi zile mai bune, iar ideea de a face parte dintr-o echipă de comando mă sperie ca dracu'!

— Aminteşte-ţi ce ţi-a spus Rommel. Tot ce ai de făcut este să-ţi înfrângi frica, prima oară. Eşti genul de individ care va face ceea ce trebuie să facă. Nu-i aşa, Monk? Este exact omul potrivit pentru „trebşoara" asta, nu-i aşa?

— Unicul, spuse Monk.

— Dar eu singur nu formez un comando, observă Godwin.

Churchill clătină din cap.

— Să nu-ţi treacă prin cap să te răzgândeşti.

Plimbă încet lichidul de culoarea chihlimbarului închis, în jurul paharului, aşteptând să se scurgă înapoi de pe pereţi.

— Vei fi în mâini extraordinar de bune. Cel mai bun om din lume conduce misiunea. Vei fi la fel de teafăr ca acasă. Ai cuvântul meu.

Godwin încuviinţă din cap. Întreaga idee, în imensitatea ei, începea să se aşeze. Avea senzaţia că dogoarea căminului începuse să-l topească.

— Cel mai bun om din lume. Bulldog Drummond?

— Unul incomparabil mai bun, spuse Churchill.

— Cine este?

— Max Hood, desigur.

Vardan îi zâmbea lui Godwin. Churchill îi zâmbea lui Godwin. Toţi zâmbeau, în afară de Rodger Godwin.

5

În săptămâna care urmă întâlnirii cu Primul Ministru şi cu Monk Vardan, Godwin dormi prost. Era, oare, pe cale să-şi ruineze viaţa, încercând să ucidă un comandant de tancuri german, care, de fapt, îi plăcea? Şi care lupta ca un zeu? Era chiar atât de tembel? La ce se gândise, când acceptase propunerea?

O făcea numai pentru a-i zăpăci şi pentru a-i enerva pe băieţii din reţea? Pentru că îi plăcea să şi-l imagineze pe Hector Crichton explodând ca o rachetă? Merită să mori pentru asta? Care erau şansele de a scăpa cu viaţă?

Întotdeauna era la mijloc ambiţia. Şi cariera lui. Să faci mai bine, să faci mai mult; după război, lumea avea să fie un iad şi era bine să ai un punct de plecare. Avea să se scalde în bani şi urma să fie mai aproape de înalta societate decât puteau visa majoritatea oamenilor. Văzuse viitorul cu ochii minţii şi el se numea televiziune şi îndată ce războiul se va termina, hop în vagon, altfel trece trenul peste tine. Va fi un lucru bun să plece în deşert cu Max Hood şi să se întoarcă de acolo cu scalpul lui Rommel. Asta numai dacă nu era el ucis, încercând să facă acest lucru.

Ambiţia pusese stăpânire pe el, cel puţin atunci, în mijlocul nopţii. Poate că întotdeauna îl subjugase, ţinându-l strâns, nedându-i drumul nici o clipă. Ei bine, aşa să fie!

Poate că aşa-i era scris.

Şi apoi, era războiul. Să câştigi războiul. Asta nu depindea de Rodger Godwin, dar e al naibii de sigur că depindea de America. Operaţiunea PRÆTORIAN îi va da şansa să acţioneze împotriva răului, împotriva diavolului. Şi era chiar diavolul. El îl privise în ochi şi ştia.

În septembrie, 1938, la Hotel Dresen din Godesberg, în timpul a ceea ce a fost cunoscut mai târziu sub numele de Criza de la München, în timp ce Neville Chamberlain punea Cehoslovacia în braţele naziştilor, Godwin dăduse nas în nas, în hol, cu Adolf Hitler. Liderul nazist locuia în hotelul acela şi într-o dimineaţă, după micul dejun, Godwin trecuse prin dreptul intrării şi, pe neaşteptate, iată-l! Hitler purta un

costum cenuşiu, la două rânduri şi trecu cu paşi mărunţi pe covor, ţinându-şi mâinile în buzunarele hainei. Era singur şi părea adâncit în gânduri. Când privi în sus, ochii i se deschiseră larg, de parcă ar fi fost surprins să descopere altă fiinţă omenească în drumul lui. Îşi trase brusc braţul din buzunar şi se opri, în timp ce piciorul îi tresări uşor într-un spasm, ca şi cum ar fi avut un cârcel. Îşi îndepărtă părul negru de pe fruntea palidă şi ochii străpunseră cu privirea faţa lui Godwin.

— Dumneata, spuse el, cu un ton plăcut, de conversaţie, atât de diferit de stridenţa şi emfaza la care Godwin fusese martor cu ocazia raliurilor festive. Te cunosc. Să nu-mi spui. Faţa dumnitale. Ah...

Îşi legănă rar, degetul arătător în faţa lui Godwin.

— Un ziarist... American! Corect?

— Da, domnule. Rodger Godwin.

— Desigur, Godwin. Crezi oare că englezii ăştia ne vor lăsa, pe toţi, să trăim în pace? În asemenea cauze, dumneata eşti judecător. Ochii lui Hitler se aprinseră de curiozitate, erau aprinşi de un foc ce venea din adâncurile fiinţei lui. Pentru un caricaturist, era un personaj ideal, cu mustaţa de vagabond à la Chaplin, cu părul care se zburlea. Semăna izbitor cu Karl Nasheim, care fusese redactor sportiv la ziarul „Clarion Eagle” de la Godwin de acasă. Dar ochii lui Karl erau blânzi şi emotivi, ochi de băutor de bere, nici o asemănare cu ai lui Hitler. Merita să vezi ochii lui Hitler, cu proprii tăi ochi. Ardeau ca nişte torţe. Întrebarea lui părea foarte sinceră. Aşteptând răspunsul lui Godwin, îşi plasă o mână în şold, poza obişnuită a unui bulevardist şi se întoarse să se uite pe fereastră, în direcţia Rinului. În hol, în spatele lor, apărură câţiva însoţitori. Mercedesul oficial aştepta.

— Cred, spuse Godwin, că vă vor da ceea ce doriţi.

Germana sa era groaznică din punct de vedere gramatical, era sigur de asta.

Hitler îl privi un moment, încercând să descifreze sensul. Apoi zâmbi.

— Aşa cum am spus, pace. Englezii sunt oameni rezonabili. Avem multe lucruri care ne leagă de ei. Cu toţii dorim pacea. Poporul german cunoaşte suferinţa mai bine decât oricine.

Aşa încât noi dorim pacea mai mult decât oricine, te asigur.

În acel moment, părea un german din clasa mijlocie, de vârstă mijlocie.

— Dacă facem pace, atunci va fi o treabă bună, domnule Godwin. Îţi doresc noroc, noroc nouă, tuturor.

Hitler întinse mâna şi i-o scutură cu căldură pe a lui Godwin, prinzându-i-o cu amândouă mâinile; ochii febrili străluceau vizibil fără nici o legătură cu surâsul zgârcit de sub mustaţa ca o perie. Însoţitorii se apropiară şi-i adresară lui Godwin priviri întrebătoare, apoi coborâră scara şi intrară în Mercedes.

Până atunci, Godwin îl văzuse pe Hitler numai o dată, de aproape, când răspunsese la întrebările reporterului. Godwin fusese unul dintre cei zece oameni, poate, cu carneţele de notiţe în mâini, cu toate acestea Hitler îşi amintea de el. Omul era de o banalitate perfectă, în aparenţă, un personaj al lui Sinclair Lewis din *Strada mare,* un agent de publicitate; dar în ochii lui îl vedeai pe bătrânul Nick, spiritul nebuniei şi al răului şi atunci banalitatea se ştergea. Acest înveliş omenesc era locuit de un duh al răului. Întâlnirea aceea îi clarificase şi-i definise personalitatea lui Hitler. El n-o uită niciodată şi nu încercă niciodată s-o descrie altcuiva. Ceea ce ştia era destul şi acest lucru îi oferea un reper în ceea ce privea războiul, în ceea ce privea soarta civilizaţiei. Uneori se întreba dacă cineva şi-ar mai aminti, după cincizeci de ani, pentru ce fusese declanşată toată agitaţia aceea. Faptul că o întreagă civilizaţie fusese în joc. După cincizeci de ani, mai putea avea cineva gânduri atât de profunde în legătura cu acele evenimente?

Max Hood urma să conducă operaţiunea. Gândul îl făcea să ameţească, îi exalta frica din miez de noapte. Totuşi în conflictul său cu Max, acest gând îl remonta. Nimic rău nu se va întâmpla, avându-l pe Max Hood drept comandant. Max mergea întotdeauna până la capăt şi întotdeauna se întorcea... Godwin se gândi că-l va urma oriunde pe Max Hood.

Godwin mai aştepta încă veşti de la Max Hood, în seara când cinase cu Anne Collister şi cu fratele ei, Edward. Anne

era o tânără englezoaică înaltă, elegantă, cu ochi albaştri şi cu păr auriu şi strălucitor, care reprezenta idealul unei familii dintr-un comitat englez — mica nobilime de ţară de altă dată — mult mai fidel decât Cilla cea brunetă şi solidă. Anne arăta ca desprinsă dintr-o reclamă pentru ultimul şampon miraculos, sau pentru o vacanţă în districtul lacurilor. Avea o faţă în formă de V şi ochi inteligenţi, întotdeauna curioşi, cu o privire fermă şi senină. Dar, aşa cum s-ar fi exprimat tatăl ei, bancher în City, Anne era *sănătoasă!* Avea treizeci de ani, complexul ei era o limbă engleză perfectă, accentul şi vederile asupra vieţii la fel de corecte precum fuseseră cele ale tuturor generaţilor Collister, vocea melodioasă şi foarte blândă şi, în plus, era îndrăgostită de Rodger Godwin.

În ceea ce-l privea, Godwin ţinea foarte mult la Anne, îi plăcea enorm compania ei şi avea un profund sentiment de vinovăţie faţă de toată această relaţie. Anne era independentă şi nepretenţioasă din fire, dar descoperise târziu pasiunea sexuală şi, în felul ei timid, avea nevoie de atenţia lui Godwin, când era vorba de satisfacerea diferitelor dorinţe. El făcea tot ce putea pentru a-i arăta că nu era făcut să se căsătorească dar ea zâmbea cu un aer atotştiutor, în timp ce, în căpşorul ei, lua atitudinea lui drept o trăsătură a misticii romantice pe care o descifra în aura faimosului corespondent străin. Îşi închipuia că el va veni la momentul potrivit, numai dacă ea nu-l forţa. Când un bărbat se încăpăţânează să-şi păstreze independenţa, îi spusese mama ei, cel mai bun lucru este să-l uiţi cu totul şi să pleci. Dar dacă nu poţi, pur şi simplu, să te comporţi în mod raţional, dacă ţii neapărat să-l câştigi, atunci niciodată nu face presiuni asupra lui. Anne nu era deloc sigură că mama ei ştia despre ce vorbea, totuşi cuvintele ei păreau să fie un sfat bun. Ea îi dădu lui Godwin libertate deplină. Când se gândea la acest lucru, îşi închipuia că, precis, se întâlneşte cu alte femei, din când în când — la urma urmei, nu făcea parte, mai mult sau mai puţin, acest lucru, din personalitatea unui corespondent străin, îmbrăcat în trenci?

Unele aluzii vagi care dădeau de gol vederile Annei asupra acestor probleme, cum ar fi aura lui sau mistica respectivă,

se strecurau întâmplător până la Godwin şi el simţea că, fiind o femeie atât de inteligentă, trebuia să fi făcut, desigur, un mare efort pentru a fi atât de imprecisă. Era cu adevărat, foarte potolită, bine crescută, o tânără femeie de gust şi integră, încercând să pară versată. Godwin ţinea foarte mult la femeia care era ea în realitate, îi respecta şi îi admira gustul şi integritatea, găsea mişcătoare şi atrăgătoare acceptarea pe deplin conştientă a propriei pasiuni; într-adevăr, ar fi putut foarte bine să se îndrăgostească de ea, dacă n-ar fi fost obsedat de orice era legat de Cilla Hood.

Aşa cum stăteau lucrurile, el îşi lua toate măsurile posibile pentru a evita s-o rănească pe Anne, dar, în acelaşi timp, încerca să afişeze o atitudine de detaşare, care, într-o bună zi, ar fi putut să-i mai potolească ardoarea şi, în cele din urmă, s-o facă să renunţe. Situaţia era paradoxală: el dorea din toată inima să fie cald, generos, iubitor până la adoraţie şi acest lucru era exact ceea ce merita Anne Collister. Dar toată această căldură, devotament şi adoraţie erau risipite în frământările sterile pentru acel ceva ce exista între el şi Cilla.

Cilla ştia, desigur, despre relaţia lui cu Anne, dar, de fiecare dată, o privea în alt mod. Cilla privea viaţa ca pe o tablă complicată de şah, „dar mult mai amuzantă”, aşa cum îi spusese ea lui Godwin. Dar el nu-şi putea imagina viaţa redusă la regulile unui joc. Anne Collister, la fel ca toţi ceilalţi, nu ştia nimic despre o relaţie a lui Godwin cu Cilla, care ar fi depăşit limitele unei simple prietenii. Gândul la toată această încurcătură, îi dădea lui Godwin o senzaţie asemănătoare durerii de cap provocate de consumul ginului. Aşa încât, încercă să alunge acest gând.

În momentul când Godwin o conduse pe Anne în salonul restaurant al hotelului Ritz, Edward Collister stătea la masă, concentrat asupra băuturii pe care o avea în faţă, cu coatele pe masă şi cu bărbia în palme. Era mai mare decât sora lui cu câţiva ani şi mai scund cu câţiva centimetri, un bărbat solid şi îndesat, cu faţa delicat cizelată, marcată vizibil de oboseala muncii în exces. Părul lui des, şaten închis, arăta de parcă ar fi fost pieptănat cu grebla şi o parte din el îi atârna în jos, ascunzându-i ridurile frunţii. Godwin nu-l mai văzuse

din vară, de la nunta unei cunoştinţe comune. Lunile care trecuseră lăsaseră urme considerabile. Terminase studiile la Cambridge pe la mijlocul anilor ’30, părăsind lumea academică pentru un post ministerial, în guvern. Sarcina lui era să supravegheze, să îndrume, să administreze perfecţionarea radarului, care oferise RAF[1] unul dintre avantajele sale decisive în războiul aerian din vara lui 1940.

Anne Collister îşi cerceta fratele cu o privire îngrijorată, furişată pe deasupra paharului de Xeres, încercând să-i evalueze starea.

— Eşti aproape mort de oboseală, Ned.

— Te rog, scuteşte-mă de lirismul tău, spuse Collister.

— Nu-i aşa că arată mort de oboseală, Rodger? Sunt atât de îngrijorată din pricina ta! Iar mama este înnebunită de grijă.

— Să-mi trimită o poză, să văd şi eu cum arată în starea asta, rânji el pe deasupra paharului cu Martini, privind cu un aer de implorare spre Godwin. Spune-i, Rodger. Toţi cei pe care-i cunosc arată la fel ca mine.

— Eu nu arăt aşa. Şi doar mă număr şi eu printre cunoştinţele tale, spuse ea. Şi nici Rodger nu arată ca tine.

— Ştii bine ce vreau să spun. Ai nevoie să evadezi. Ai nevoie de o vacanţă adevărată.

— Rodger, explică-i, te rog, e vorba de război...

— Ned! Vorbesc serios!

— Ei bine, am evadat, doar. La Cambridge.

— Cambridge nu înseamnă evadare, spuse ea. Am vrut să spun undeva, în străinătate.

— Annie, Annie... ascult-o ce spune, Rodger. În *străinătate.*

— Bermude...

— Dar eu nu sunt blestematul de Duce de Windsor! În străinătate este acum război, uită-te în jurul tău, surioară. Acum nu mai poţi da fuga nicăieri. Deloc!

— Ştii al naibii de bine ce vreau să spun, Ned!

Îi aruncă o privire tăioasă şi dintr-odată, faţa îi fu copleşită, mai întâi de supărare, apoi de regret.

— Te rog, nu glumi cu mine, Ned. Aşa cum procedezi, în curând ai să te îmbolnăveşti.

---

1 Flota Aeriană Regală (britanică) (n.tr.)

Edward o ignoră, îşi goli paharul, îi făcu semn chelnerului să-i mai aducă unul şi rânji către Godwin.

— Femeile, spuse el. Femeile frumoase. Ţine minte asta, Rodge. Fiecare femeie frumoasă pe care o întâlneşti, ţine minte, a fost adusă de cineva, undeva, exact în situaţia asta. Este o a doua lege, după bătrâna lege a gravitaţiei. Apropo de legile ştiinţifice, m-am întâlnit cu un om de ştiinţă care crede că eşti straşnic, eşti cineva. Un tip straşnic.

— Nu mai spune! Nu cunosc prea mulţi oameni de ştiinţă!

— Adevărat? Nu te condamn. Mă refer la L.W. Winship. Spunea că te ascultă la radio, în laboratorul lui. Nu-mi amintesc cum a venit vorba despre numele tău, dar e o realitate. Nu te-aş minţi tocmai pe tine.

Sosi noul lui pahar cu Martini şi îi mulţumi din cap chelnerului.

— Fii binecuvântat, Antonio. Nu vreţi şi voi? Rodge? Anne? Haideţi, mai luaţi câteva păhărele din băutura asta aducătoare de veselie.

— Nu, mulţumesc, spuse Anne. Iar tu ai băut destul... Antonio, vom da imediat comanda.

După ce Antonio se îndepărtă, Edward se întoarse spre Godwin.

— Ce m-aş face eu fără o surioară care să-mi facă găuri în cap? Nu, nu-mi pot imagina. Oftă. Da. L.W. Winship. Omul care are un mare viitor.

Căscă involuntar.

Godwin întrebă:

— Lucrează pentru tine?

— Pentru mine şi cu mine. E unul dintre cei mai buni din Anglia. Dar ştii, totul este foarte secret. E unul dintre cei mai buni, dintre cei mai străluciţi din generaţia lui. Cred că nu greşesc prea mult dacă spun că L.W. Winship este unul dintre oamenii care va repune pe picioare omenirea, după război. Dacă va mai rămâne ceva de pus pe picioare.

— N-a lucrat în domeniul radarului? încercă să afle, cu blândeţe, Godwin.

Edward Collister era genul de om care pune mare preţ pe faptul de a şti mai multe decât oricine. Întotdeauna era bine să-i reînnoieşti încrederea în el.

— Da, da. Dar numai tangenţial. Acum lucrează la altceva. Mult mai important. Este primul pas către o nouă „mutare”... ca să-i spun aşa: bombardarea oraşului Coventry va aparţine unei alte ere, dacă totul merge bine în ceea ce-l priveşte pe Winship.

— Coventry, repetă încet Godwin.

Simţi palma lui Anne acoperindu-i mâna, pe masă. Era un gest inconştient, de proprietate.

— Da, e prima aniversare.

Anne clătină din cap, nervoasă.

— Înfiorător. Să bombardeze civili neînarmaţi... cum pot face oamenii asemenea lucruri?

— RAF bate în retragere, într-un fel, spuse Godwin. Bombardamentul de precizie aplicat obiectivelor militare s-a dovedit a fi un eşec total. Dacă cobori suficient de jos, în plină zi, pentru a vedea exact ţinta, asta se transforma într-o misiune de sinucidere. E pur şi simplu, o realitate. N-ai de ales, decât să faci oraşele una cu pământul...

Edward tuşi, îşi aprinse altă ţigară şi spuse:

— Bombardament terorist...

— După mine, asta e minunat! spuse Anne. Grozav! Gândeşte-te la toată groaza pe care au băgat-o în noi! Dacă am distruge tot ceea ce înseamnă cultură germană, eu n-aş vărsa o lacrimă. Tu?

Ochii injectaţi ai fratelui ei clipiră din cauza fumului.

— Nu cultura germană ne nelinişteşte pe unii dintre noi, Anne. E vorba de femei, copii şi bătrâni, necombatanţi... politica momentului, la noi, este să nu se facă nici o distincţie, ucidem în masă...

Godwin spuse:

— Ăsta e războiul, nu-i aşa? Ce altceva se poate face? Să oprim bombardarea Germaniei?

— Cred că ştii, spuse Edward gânditor, că pierdem avioane într-un ritm nepermis de rapid.

— Da, ştiu, spuse Godwin.

— Dar cred că germanii trebuie făcuţi să *simtă* pe pielea lor acest război, insistă Anne. În mod sigur ei trebuie să accepte consecinţele acţiunilor lor. Nu mi-e ruşine să-mi asum părerea Bibliei: Ochi pentru ochi.

— Da, da, desigur, spuse Edward.

Cina fusese adusă dar el se mulţumea să ciugulească câteva legume prost fierte.

— E foarte uşor să spui. Nemţii nu sunt buni de nimic, să-i omorâm pe toţi, dar nu despre asta e vorba. Rodger spune că n-ai de ales în afara bombardării populaţiei civile, dar nu se pune problema chiar aşa, n-am dreptate, Rodger? Unii dintre noi se îndoiesc de eficacitatea unui bombardament terorist — lăsând cu totul deoparte problema moralităţii în treaba asta. Să-i distrugem psihic, îi aud spunând pe unii. Dar germanii ne-au distrus psihic cu Blitz-ul lor? Desigur că nu. De ce ar fi germanii mai altfel decât noi? Nu văd nici un motiv. Aşa că de ce să nu trimitem bombardierele noastre în Orientul Mijlociu, în Extremul Orient, în mijlocul bătăliilor care se desfăşoară zilnic în Atlanticul de Nord? Bombardierele noastre vor fi mai eficiente în oricare dintre aceste teatre de război. Aceasta este modalitatea de a-i lovi cel mai puternic pe naziţti şi de a-i ajuta pe ruşi, de exemplu... şi, în acelaşi timp, ne menţinem o parte din onoare, din acel *amour propre*[1] al RAF-ului. Spre deosebire de inamicii noştri.

Edward îşi dădu la o parte părul din ochi, doar ca să aibă ce-i cădea înapoi. Renunţă.

Terminându-şi porţia de calcan şi aranjându-şi, cu grijă, tacâmurile, Anne spuse:

— Îţi faci prea multe probleme, Ned. Mereu te frământi cu gândul de a face lumea mai bună. Eu îţi spun să începi s-o faci mai bună prin bombardarea germanilor până-i faci praf, ca să terminăm odată povestea asta. Nu-i aşa, Rodger?

Godwin ridică din umeri.

— Nu ştiu. Întotdeauna îmi place să pun problema în ambele feluri. Raţiunea îmi spune ceva, sentimentele, emoţiile mele, îmi spun altceva.

Ea zâmbi, indulgentă.

— Vrei să spui că ţi-ar plăcea să-i bombardezi până-i faci praf, dar să şi rămâi, în acelaşi,timp, un mare umanitar.

— Presupun. Ceva în genul ăsta.

— Mai devreme sau mai târziu, spuse Edward, va trebui să alegi. Moralitatea sau reversul ei. Să alegi între ceea ce ştii

1 Amor propriu (lb. franceză) (n.tr.)

că e bine şi ce ştii că e rău, din punct de vedere moral.

— Dar niciodată lucrurile nu se pot demarca în felul ăsta, Edward. Asta e problema. Nu mă refer la Hitler, evident. În cazul lui nu e vorba de alegere. Nici un om cu mintea întreagă nu poate alege o lume clădită de Hitler. Nici un om cu mintea întreagă nu poate dori ca America să stea deoparte. Nici aici nu e vorba de o alegere. Dar în privinţa *alegerilor,* există, întotdeauna, atât de multe puncte de vedere...

Edward Collister chicoti uşor, acoperindu-şi gura cu mâna, apoi dădu drumul la tuse.

— Oricine poate lua o hotărâre când lucrurile sunt demarcare clar, Rodger. Când totul e clar, nu mai e nici o problemă.

Anne îi lua apărarea.

— Dar Rodger e ziarist, Ned. Fii drept. El trebuie să privească ambele feţe ale medaliei — nu e un avocat care susţine una din cauze. Cred că-ţi dai seama.

Edward zâmbi stins.

— Aşa este, Rodger!

— În momentul ăsta, tot ceea ce trebuie să susţin eu, este intrarea Americii în război.

Edward aprobă din cap.

— Corect. Trebuia să acordăm ceva ajutor ruşilor, pentru numele lui Dumnezeu. Să privim lucrurile în faţă — ei luptă pentru noi. Noi nici măcar n-am dat ochii cu războiul ăsta...

— O, Ned! Asta-i o absurditate!

Anne clătină din cap.

— Am dat ochii cu el în deşert, dar altfel, ce-am spus e adevărat, insistă el. Noi n-am prea simţit ce înseamnă războiul, în comparaţie cu ruşii. Dacă Moscova cade, istoria va trece asta pe răbojul nostru, ştii doar. Ruşii aveau nevoie de un al doilea front, în vest, ca să li se uşureze efortul, iar noi am fost neputincioşi. Bătrâna noastră ţară a decăzut şi noi ne-am dovedit neputincioşi, fără dinţi în gură...

— Englezii n-au prea avut ce să facă, spuse Godwin.

— Crezi că asta va trebui să scriem pe mormintele noastre? întrebă Edward. „Englezii n-au prea avut ce să facă! Odihniţi-vă-n pace”. Nu, asta e o societate care s-a sinucis,

sufocată de propria grăsime. „Moartă de gută” — ăsta e epitaful.

Se înfundă, înapoi, în scaun, tremurând, iar faţa îi devenise palidă.

Anne părea îngrijorată.

— Moscova va cădea? Aşa se pare, nu-i aşa?

Edward îşi aruncă braţele în sus, vorbind nerăbdător.

— Dacă Moscova cade, va fi un masacru aşa cum lumea n-a mai întâlnit. Duhoarea cadavrelor va ajunge până aici, la noi. La blestematul acesta de Ritz!

Îşi aprinse o altă ţigară şi privirea îi rătăci în sus, în spaţiu. Farfuria lui, aproape plină, era împinsă la o parte. Anne aşteptă îndelung, apoi, în felul ei de fată foarte bine crescută, încercă să împingă conversaţia pe făgaşuri mai puţin dramatice.

— Mama îmi povestea ce a făcut Mary primăvara trecută. Mary este vechea noastră bucătăreasă, Rodger, o mândreţe de bătrânică ţâfnoasă. Ea nu crede că germanii sunt oameni *serioşi.* De exemplu...

— Cine nu crede că germanii sunt serioşi? mormăi Edward.

— Mary, bucătăreasa noastră.

— Întotdeauna am spus că e nebună. Asta o dovedeşte tărăşenia cu budinca aia — ce era?

— Budincă de coacăze, spuse Anne.

— Da, budincă de coacăze. Nici o persoană cu mintea întreagă nu putea povesti aşa ceva unor copii impresionabili. Era nebună atunci şi e nebună şi acum.

— Ei bine, Mary pregătea unul din micile ei dejunuri celebre, pentru tata. Nu lipsea nimic, de la biscuiţi fierbinţi din făină de grâu, la scrumbie afumată şi la felul acela îngrozitor, cu rinichi, care-i plăcea tatei la nebunie...

— Dumnezeule, mai rău decât budinca de coacăze!

— ... când, germanii aruncară, pe neaşteptate, câteva bombe incendiare, pe strada noastră. Una dintre ele a ricoşat pe acoperişul nostru, a căzut chiar în dreptul ferestrei de la bucătărie unde lucra ea şi s-a înfipt în coasta casei. Ardea ca naiba, vă daţi seama. Ei bine, Mary s-a enervat foarte tare că a fost întreruptă din ale ei. Aşa încât a

pus mâna pe vasul cel mare cu budincă de ovăz, abia terminată şi l-a aruncat pe fereastră, ochind bomba, pe care a măturat-o de acolo! Ea nu s-a gândit nici o clipă la bombă ca la o armă înspăimântătoare de distrugere! Apoi i-a spus tatei că va trebui să se lipsească de porridge-ul lui — şi dacă vă puteţi imagina aşa ceva, nu i-a povestit niciodată tatei despre bombă! Gândul la ea l-ar fi făcut să nu mai mănânce!

Edward părea înveselit.

— Bătrânului ticălos îi trebuie ceva mult mai *tare* ca să-l facă să nu mai mănânce!

Godwin îşi dorea să fi auzit povestea aceasta la vremea respectivă. Ar fi fost un număr straşnic pentru „Războiul e un Bau-Bau”. Nu mult după aceasta, părăsiră restaurantul. Edward se îndreptă, din nou, spre biroul lui, intenţionând să mai termine câteva mărunţişuri, înainte de a pleca acasă.

Godwin şi Anne se întoarseră la Hay Hill; burniţa se îndesise şi picura din burlane. Era ora unsprezece şi, într-o oră, Godwin avea de făcut o transmisie radio.

Anne surâse, stând sub streaşină, lângă el.

— Îţi mulţumesc pentru că mi-ai fost de un real folos în „lupta” cu sărmanul Ned.

— N-a fost greu. Îmi place băiatul.

— Ştiu că ai stat ca pe ghimpi, că te grăbeai să pleci, Rodger. Întotdeauna ai privirea asta alunecoasă, de om fugărit, ca o vulpe care aude lătratul câinilor. Te mai întorci la mine după transmisie?

— Ai dori?

— Doar ştii ce fată obraznică sunt. Întotdeauna *doresc* să te întorci. Dar mama vine în zori, cu vreun pretext de-al ei, aşa încât, poate îmi voi face cele opt ore de somn.

Zâmbi şi-l sărută cuminte, strângându-se lângă el.

— Ar trebui, neapărat. Şi eu mă simt dărâmat. Doar să-l priveşti pe Edward şi e destul ca să te epuizeze.

— Sunt foarte îngrijorată în privinţa lui.

Potrivi cheia în broască.

— Şi nu uita de petrecerea de la Dorchester, iubitule.

— Care?

— Cea cu filmul. Ah, ai şi uitat, Rodger, cu adevărat! Greer Fantasia. Editorul tău. Petrecerea pe care o dă în cinstea

noului film al prietenei tale, doamna Hood? Ah, să-ţi fie ruşine, Rodger! Te-ai gândit cum s-ar simţi ea, dacă n-ai veni?

Zâmbi din nou, îngăduitor. Părea că avea mult exerciţiu în direcţia aceasta.

— Da, desigur. Micuţa ei inimă ar fi sfâşiată. Dar n-am uitat, te asigur.

— Ai promis că vom veni.

— Desigur. Fii atentă, numele lui se pronunţă *Fan-ta-see-ya.* Nu *Fan-tazh-ah.* E foarte susceptibil.

— Am să-i spun Greer.

— Nu, şi la asta e susceptibil. Crede că asta ar aduce cu un nume de fată.

— Atunci individul e mult prea susceptibil pentru această lume dură.

— Spune-i tu asta.

Se apropie de el şi-l sărută din nou, dar ştia că era pe picior de plecare şi nu încerca să-i schimbe intenţia.

La radio, îşi revăzu textul. Nu avusese nevoie de Edward Collister pentru a-şi aminti de Coventry. În seara aceasta va vorbi Americii despre bombardarea unui oraş lipsit de apărare, acum aproape un an, amintind americanilor ceea ce se petrecuse atunci, cum englezii, fără a fi fost preveniţi, deveniseră vite de abator, la dispoziţia Luftwaffe. Dacă te gândeai la cele petrecute, îţi dădeai seama că oraşul Coventry nu fusese un obiectiv cu puţine şanse de reuşită. Pe data de 14 noiembrie, Luftwaffe aşternuse un covor de bombe deasupra oraşului, lovind douăzeci şi şapte de uzine de război. În timpul bombardamentului izbucni o adevărată furtună de foc. Şaizeci de mii de clădiri fuseseră transformate în ruine, aproape şase sute de oameni fuseseră ucişi. Bărbaţi, femei, copii. Majoritatea arşi în asemenea măsură, încât erau imposibil de recunoscut, au fost îngropaţi într-o groapă comună. A doua zi, regele plecase la Coventry pentru a-şi întâlni supuşii, pentru a le împărtăşi jalea şi suferinţa. Godwin plecase într-acolo în aceeaşi zi şi făcuse un reportaj despre ceea ce credea el că erau cele mai reprezentative momente ale domniei lui George al V-lea. Intenţionase să-şi dedice transmisia oraşului Coventry, la un

an de la ziua în care se petrecuse dezastrul. Dar în acele zile, el urma să fie pe drum, pe drumul care ducea spre suprimarea lui Rommel. La acea dată trebuia să demareze operaţiunea PRÆTORIAN.

Aşa încât, vorbi ascultătorilor despre Coventry chiar în seara aceea.

Se întoarse în Berkeley Square pe la unu şi jumătate. Se gândea la operaţiunea PRÆTORIAN, la Max Hood, la Monk Vardan, la Erwin Rommel şi se simţea extrem de obosit.

Rezemat de uşa de la intrare, îl aştepta un plic simplu, purtând numele lui. Îl luă, intră în apartament şi aprinse lumina. Îşi aruncă trenciul pe speteaza unui scaun şi-şi prepară un gin cu apă tonică.

Sorbi din băutură, luă plicul şi-l desfăcu încet. Căscă şi despături foaia de hârtie.

Lichidează-ţi afacerea cu femeia lui Hood sau îi voi spune soţului ei.

Dacă el nu te omoară, o voi face eu.

6

Era suficient de frig pentru ca ploaia să se transforme în gheaţă pe trunchiurile înnegrite ale copacilor din Sloane Square. Copacii erau reci şi lucioşi şi frigul umed îl pătrundea prin haine, făcându-l să se zgribulească. Godwin îşi trase pălăria pe ochi iar ploaia îi picura de pe boruri. Era trecut bine de ora unu. Sloane Square era liniştită, întunecată, pustie. Peste drum de Sloane Street, o limuzină Bentley de la studio, lucind în umezeala nopţii, era parcată, dar motorul continua să meargă.

Cilla era în maşină cu Stefan Lieberman, iar lui Godwin îi îngheţa fundul, afară, în ploaie. Ea apăruse în toată splendoarea, la petrecerea pe care o dăduseră mai devreme Lily şi Greer Fantasia, pentru a sărbători lansarea filmului şi fiecare fibră a fiinţei ei radia strălucirea unei stele de cinema. Petrecerea la care, aşa cum promisese, o condusese pe Anne Collister, se dovedise a fi încărcată de tensiuni, aşa

cum se aşteptase. Problema fusese Lily Fantasia însăşi, cu toate că-ţi era aproape imposibil să te superi pe ea. Ea era Lily Fantasia pur şi simplu, purtându-se în propria ei manieră, în ceea ce privea „Biroul ei Matrimonial”.

Avea un simţ al umorului ştrengăresc, neobişnuit pentru o femeie atât de frumoasă şi de tânără. Probabil că era atât de sigură în ceea ce privea înfăţişarea şi statutul ei, încât îşi putea permite s-o facă pe clovnul, ştiind că acest lucru nu făcea decât să-i mărească farmecul. Se bârfea că ar avea doar douăzeci şi trei de ani; se căsătorise cu cinci ani în urmă cu Greer, soţul ei, editorul, care împlinea în curând şaizeci de ani; coaforul ei spusese că, în mod sigur, avea optsprezece ani pe atunci — se cunoştea după calitatea părului. Vârsta era numai o părticică din „misterul” ei. De fapt, ea, în întregime, era un mister. Frumuseţea ei întunecată şi delicată, felul în care îşi purta strâns părul, ochii exotici, cu un aer egiptean, felul în care purta — cu o dezinvoltură perfectă — fabuloasele smaragde Fantasia. Nu toate, în acelaşi timp, desigur, dar destule pentru a-ţi atrage atenţia. În seara aceasta purta un pandantiv uriaş, montat în diamante, strălucind pe pielea întunecată, între sânii micuţi, rotunzi şi ţanţoşi. Se spunea că smaragdele au inspirat pe unul dintre celebrii romancieri victorieni, Thackeray sau Trollope.

Nici un subiect nu era mai forfecat, deşi pe tonuri deosebit de joase, decât biografia ei, iar lui Greer Fantasia părea să-i placă să lase totul ascuns în spatele unei perdele de fum. Era portugheză şi se spunea ca Fantasia o descoperise jucând un evantai extraordinar de roluri în veselul stabiliment pe care-l conducea Kate Outerbridge, pe strada „Elefantul şi Castelul”. Se spunea că n-a făcut decât două vizite la stabilimentul lui Kate, înainte de a se hotărî ca Lily să fie a lui. Se presupunea că făcuse un aranjament frumuşel ca Kate. La urma urmei, el o văduvea de unul dintre cele mai valoroase „bunuri”. Godwin ştia că multe dintre aceste lucruri sunt adevărate, deoarece s-a întâmplat ca el însuşi să facă câteva vizite doamnei Outerbridge şi, în două-trei ocazii, a urmat sfatul bunei doamne să-şi petreacă timpul cu micuţa portugheză de şaisprezece ani, faţă de care Kate se arăta

deosebit de „maternă”. Mai târziu, Kate îl asigurase pe Godwin că simţise o mândrie de adevărată mamă la căsătoria lui Lily cu domnul cel distins. Considera că ea era aceea care aranjase totul. Odată, la puţin timp după căsătorie, Lily îi spusese lui Godwin că el, Rodger, era singurul bărbat din cercul lui Greer pentru care „jucase”, aşa cum se exprimase ea. Era o fată cu mult farmec şi discreţie. Ea nu-i ceruse niciodată lui Godwin să-i promită că va păstra secretul. Avea prea multă demnitate şi ţinută. Ştia că era greu să ceri aşa ceva.

Lily îl târâse pe ringul de dans. Era doar cu o idee mai înaltă de 1,65 m şi în timp ce se cuibărea în braţele lui, el putea privi peste mulţime, văzându-l pe Greer Fantasia cum flecărea cu Alaric Mottersby, regizorul filmului în care jucase Cilla şi pe care Greer îl finanţase. Mottersby purta un costum de catifea moale, *vert-bouteille*[1], fuma pipă, arătând că era un artist, un creator, neîncorsetat de convenţia hainelor de seară, dar cu prea mult succes în lumea artei pentru a fi considerat un boem. Anne Collister sorbea şampanie în compania lui Homer Teasdale şi a însoţitoarei lui, o fată înaltă şi pieptoasă, pe care Godwin n-o cunoştea. La Homer nici o legătură nu ţinea vreodată, destul de mult, pentru ca lumea să-i poată cunoaşte partenera. Pe deasupra mulţimii, Anne surâdea luminos în direcţia lui Godwin. Pe neaşteptate, se simţi copleşit de un val de fericire pentru faptul de a o fi adus aici, de a-i fi dăruit atâta mulţumire.

— Anne e o făptură atât de drăgălaşă, spuse Lily Fantasia. Mult prea drăguţă pentru tine, desigur.

— E drăguţ şi faptul să aflu cum sunt apreciat.

— Te ţii bine, o ştii, Rodger? Şi nu mai eşti la prima tinereţe, nu-i aşa?

— Fir-ar să fie! Şi eu care credeam că exact acolo sunt! Oricum, ce ştii tu despre asta? Tu însăţi abia ai ieşit din scutece.

— Sufletul meu, spuse ea, privind încruntată, în sus, spre el, are o mie de ani.

— Atunci nu-l scoate la vedere şi nimeni nu va observa.

— Nu încerca să mă iei la-ntors, Rodger. Eşti un

1 O nuanţă a culorii verde (n.tr.}

asemenea... *bărbat!* Ce-ţi trebuie ţie este o bună...

— Lily!

— O soţie bună! Atunci te vei simţi perfect. Cineva care să aibă grijă de tine. Cineva care să te aştepte seara, când te întorci acasă. Ar trebui să încerci, Rodger, vorbesc foarte serios. Lucrul ăsta îţi va face mult bine.

Muzica încetase şi el îi dădu drumul din braţe, dar ea nu se lăsa intimidată.

— Ca să fim cinstiţi, tu ai o fată perfectă care e pregătită şi te aşteaptă şi e absolut moartă să se mărite cu tine...

— Lily, sunt ocupat. Sub ochii noştri se desfăşoară un război.

— Care n-are exact nici o legătură cu nimic din ceea ce spun eu; bărbaţii, desigur, vor invoca orice motiv drept scuză... cu toţii ştim asta. Am cunoscut un bărbat care nu voia, în ruptul capului, să audă de căsătorie, pentru că avea datorii mari în urma neachitării taxelor. Scuza lui urma să dureze o viaţă întreagă. Ei bine, eu i-am venit de hac.

Erau unii oameni în Londra care considerau că preferinţa lui Lily Fantasia pentru expresii tari constituia cel mai mare şi singurul ei farmec. Greer îi spusese cândva lui Godwin că ea îi adusese atâta fericire, încât, dacă ei i s-ar fi întâmplat ceva, el şi-ar fi pus capăt zilelor. Bombardamentul îl adusese în pragul nebuniei, de teama de a nu o pierde pe Lily.

— Şi cum i-ai venit de hac, Lily?

— I-am găsit o soţie foarte bogată, care să-i plătească datoriile. Am făcut din el cel mai devotat soţ din Anglia. Poate chiar din Europa.

— Biroul Matrimonial al lui Lily Fantasia.

— Râzi dacă vrei. Cere-ţi scuze. Dar Anne Collister e o piatră preţioasă, o comoară, iar eu, aşa cum poţi vedea, sunt o expertă în pietre preţioase.

Nu te puteai certa cu Lily. Dar bileţelul pe care i-l strecurase Cilla aproape de sfârşitul petrecerii, îi salvase seara.

Dragostea mea,

Vino la Sloane Square după emisiunea ta şi după ce ai scăpat de domnişoara Collister. Te voi aştepta.

Cu dragoste, C.

Dar acum, în frig şi umezeală, Godwin era cel care aştepta. Începuse să se simtă al naibii de obosit de atâta aşteptare. Foarte rău că naziştii îl lăsaseră pe ticălosul de Lieberman să le scape printre degete. Frustrarea personală, reflectă el, te putea transforma într-un adevărat rahat şi presupuse că nu dorea cu adevărat ca Lieberman să cadă în mâinile naziştilor. Totuşi s-ar fi putut să fie şi puţin gelos. Lieberman scrisese scenariul filmului *Semiluna Ciuboţelei Cucului,* pe care-l sărbătoriseră în seara aceasta; mai scrisese şi o piesă, *Hainele cernite ale văduvei,* pentru care Cilla repeta acum. Zilele acestea fusese mereu lângă Cilla, plutind în jurul ei ca un giulgiu... În plus, nu însemna că trebuia să-ţi placă un om, numai pentru că era persecutat, pentru că era un refugiat din calea crimelor monstruoase ale lui Hitler.

În cele din urmă, şoferul ieşi din maşină, cu o umbrelă neagră uriaşă şi deschise portiera din spate. Cilla coborî, în haina ei lungă de blană şi se postă sub umbrelă. Se aplecă spre spate, ieşind din câmpul vizual al lui Godwin şi el presupuse că, în clipa aceea aplica, pe obrazul scriitorului, un sărut artistico-afacerist.

Mai aşteptă câteva minute după ce Bentley-ul se puse în mişcare. Dorea să-i dea timp ei să urce în camera copilului şi s-o sărute pe Chloe cufundată în somn, asigurându-se că doica dormea şi ea în camera ei. Apoi traversă strada şi observă că ea lăsase uşa întredeschisă pentru el. Intră, îşi aşeză trenciul pe spătarul banchetei din hol şi pătrunse în biroul lui Max Hood, căptuşit cu cărţi şi mirosind a lac de lustruit mobilă şi a legături din piele veche. Acolo se afla un glob uriaş care se transforma în bar dacă ştiai cuvântul magic. Cilla îl aştepta şi ea ştia cuvântul magic. Globul se deschise în spatele ei. Înăuntru se întrezărea luciul unui sifon. Ea surâse leneş, turnă sifon peste scotch, veni cu paharul în mână şi degetele ei le atinseră pe ale lui.

— Rodger, şopti ea, cu vocea-i comercială, voit sufocată, parcă au trecut o sută de ani.

Îşi simţi inima zbătându-i-se în piept la vederea ei, la

sunetul vocii ei.

I se mai întâmpla, din când în când, acest lucru, totuşi îl găsea întotdeauna nepregătit.

— Doamne, am avut o perioadă îngrozitoare, spuse ea şi mi-ai lipsit în fiecare minut.

Ochii ei străluciră, enormi, uşor oblici, ca de căprioară. Îşi dădu jos de pe umeri jacheta grea, de brocart. Purta brăţări de aur în formă de şerpi, care se încolăceau sus, pe braţele-i goale.

— Ia-mă-n braţe, pentru numele lui Dumnezeu!

O înconjură cu braţul, îi simţi căldura în timp ce se cuibărea strângându-se lângă el şi presupuse că asta era senzaţia pe care oamenii voiau s-o exprime atunci când vorbeau despre timpul care s-a oprit în loc. O simţi tremurând lipită de el şi, dintr-odată, nu mai exista nici războiul, nici moartea, nici misiunea secretă de comando, nici Rommel, nici Max, nici trădarea. Doar Cilla. Îi ridică bărbia spre el şi îi văzu lacrimi de uşurare pe obraji. O sărută. Poate că aceasta va fi una dintre nopţile lor bune, când ea era iubitoare şi avea nevoie de afecţiunea lui, ea însăşi având nevoie să dăruiască tandreţe, siguranţă şi o afecţiune sinceră. Poate că în interiorul ei se declanşa un resort care o relaxa şi o făcea accesibilă. El nu ştia niciodată în ce dispoziţie o va găsi pe Cilla şi nesiguranţa aceasta îl înspăimânta, cu puterea ei de a-i otrăvi mintea. Dar exact când simţea că nu mai putea continua, ceva se declanşa în interiorul ei şi redevenea a lui, a lui în întregime.

Făcură dragoste în bibliotecă, pe covor, apoi ea îşi dădu jos ultimele haine, iar el o privi în timp ce urca scara. Era goală, cu furoul şi slipul atârnate neglijent pe umăr. Spatele îi era atât de delicat şi de fragil, şoldurile robuste şi largi, picioarele solide şi puternice. El îi culese hainele, mai prepară încă două pahare de băutură şi o urmă sus, în dormitor. Dormitorul ei. Cel al lui Max era de partea cealaltă a scării, dând spre Sloane Street. Camera copilului era la capătul holului, iar vis-à-vis era camera doicii. Intră în patul ei, stinse lumina şi o aşteptă să iasă din baie. Când ieşi, silueta i se proiectă pentru moment în lumină. Îi spusese ceva ca să-l aţâţe, apoi veni şi se aşeză lângă pat. Îl căută cu

mâinile, îi întoarse faţa şi-l trase peste pântecele ei plat, împingându-i gura în jos, spre coapse. Începu s-o sărute, cufundându-se încetişor în ea, apoi o ridică pe pat. Când, în cele din urmă, se întinseră epuizaţi, scăldaţi în sudoare, el deschise ochii şi rămase pe gânduri, studiindu-i profilul, linia înclinată a nasului, buza inferioară proeminentă, părul umed de sudoare şi lipit de fruntea plată.

Privirea ei fixa tavanul.

— Ce vom face?

Întrebarea, atât de simplă în aparenţă, se-ncovoia sub povara implicaţiilor.

— Divorţezi, e o opţiune, nu-i aşa?

— Dar tu ai mai vrea să te căsătoreşti cu mine?

— Da. Dar chiar dacă nu ne-am căsători, ce diferenţă...

— Ştii bine că aş divorţa de el numai pentru tine. Să fiu cu tine. Să mă căsătoresc cu tine, Rodger.

— Perfect.

— Dar, desigur... nu ştiu... Nu ştiu dacă aş putea divorţa de el. Nu ştiu ce se va întâmpla cu Chloe. Lucrul ăsta mă înspăimântă. Iar Max ar muri dacă i-aş lua-o. Într-un fel, ăsta e lucrul care atârnă greu în balanţă. Într-un fel sau altul. Pentru Max nu va mai fi niciodată ca înainte. Plângea, dar cu un singur ochi şi el nu era sigur din ce cauză.

— Dar în ceea ce te priveşte pe tine? El te iubeşte..

— Nu e uşor să mă iubească cineva pe mine, Rodger. În ceea ce o priveşte pe Chloe, e altceva. Dacă aş pleca?

Ridică din umeri şi-şi trase cearceaful în sus, în jurul gâtului.

— Bănuiesc că s-ar simţi uşurat, eliberat. Odată ce s-ar obişnui cu noua situaţie.

Reluă apoi:

— Nu sunt o soţie bună.

— Nu mai spune lucrul ăsta. N-are nici un sens.

— Ba are. Ce vrei să spui? E adevărat. E pur şi simplu adevărat.

— Eşti prea aspră cu tine. Nu prea-ţi faci reclamă.

— Dar nu-mi fac reclamă pentru un soţ potenţial. Dacă cineva ar dori să candideze la această postură, atunci mi-aş revizui atitudinea.

— Bine, dar nu mai spune că nu eşti o soţie bună.

— Ascultă, tu eşti în măsură să ştii adevărul. Aşa încât, de ce mă tot opreşti să-l spun?

— Nu înţeleg ce găseşti tu atât de groaznic referitor la calităţile tale de soţie.

— Pentru că există *acest* adevăr! Mă culc cu cel mai bun prieten al soţului meu...

— Nu ştiu să fie adevărat aşa ceva. Sunt prietenul lui. Iar el este pentru mine mai mult decât un prieten.

— Sunt o soţie infidelă. Iar tu, un prieten infidel. Ce e mai rău? Ştii?

Se răsuci sub cearceaf, îngrămădindu-l între coapse.

— Mama spune că sunt o ticăloasă infidelă, pur şi simplu o cocotă şi insinuează că mă complac în situaţia asta.

— Iisuse! Scuteşte-mă de opiniile şi de înţelepciunea maică-ti!

— Spune că sunt tot timpul în călduri, că, dacă trăiam în alte timpuri, aş fi fost târâtura satului şi aş fi murit la douăzeci şi doi de ani, de sifilis.

— Las-o naibii, Cilla. Ea crede că dacă eşti fiică-sa, trebuie să-i semeni întru totul. Să fii exact ca Lady Pamela.

— Dar uneori cred că poate să aibă dreptate. De multe ori are dreptate. Uneori mi se pare că întotdeauna am. fost o mică cocotă.

Tăcu, îl privi, apoi închise ochii.

— Şi dacă aş fi? Tu mă cunoşti de atâta vreme... Şi tu ştii cum sunt, Rodger. Tu ştii... Într-adevăr, întotdeauna par *a fi în* călduri, nu-i aşa? Se pare că nu mă pot stăpâni. Uneori urăsc lucrul ăsta. Alteori, nu.

— N-ai nimic. Nu mai exagera cu dramatismul.

Ea îşi ţinu răsuflarea.

— Doamne, sper să ai dreptate. Dar tu nu ştii totul despre mine. Nu i-am fost niciodată credincioasă lui Max, ţi-am spus-o... chiar înainte de a împlini şase luni de la căsătorie...

— Să nu mai vorbim despre asta, Cilla. Asta a fost atunci, acum e acum.

— De ce trebuie, tot timpul, să caut altceva? Tu *mă ştii,* Rodger.

Aşteptă, apoi schimbă subiectul.

— Tu ştii că nu-i refuz, niciodată, nimic lui Max, nici acum, nici altă dată.

— Ştiu.

— Şi nici ţie nu-ţi refuz nimic.

— Ştiu. Refuzi numai ce vrei tu să refuzi. Eşti răspunzătoare pentru ceea ce faci. E treaba ta. Tu controlezi situaţia.

— Dar Pamela spune că tocmai asta e, spune că *nu pot* să mă controlez, chiar dacă vreau s-o fac. Îşi şterse ochii din nou.

— Binecuvântat fie bietul ei suflet bătrân, spuse Godwin, sperând să abată conversaţia de pe acest făgaş. Ce mai face?

— E pe cale să-şi revină. Medicul spune că atacurile se vor repeta tot mai des, cu consecinţe tot mai rele, până-ntr-o zi, când... Pocni din degete sub cearceaf. Refuză să moară, numai ca să-mi facă mie în necaz, sunt sigură.

— Va muri într-o bună zi, în curând.

— Ştii, ţin minte cum stătea acolo, pe alee, când s-a întâmplat, şi eu am fost aceea — asta e ciudăţenia — *eu* am fost aceea care *a văzut* întreaga ei viaţă trecându-mi prin faţa ochilor şi... şi era atât de trist, Rodger.

Cu ochii minţii, am văzut întâi o fetiţă cu şorţuleţ, apoi o tânără femeie. Avea ochii mari şi nevinovaţi, în faţa vieţii care i se descoperea. Şi câtă speranţă părea s-o aştepte acolo! Apoi am văzut-o zăcând pe alee, pe Chloe fugind, în timp ce eu m-am gândit la toate trei, în clipa aceea, toate trei împreună, ca într-o fotografie de familie, trei generaţii de femei din familia Legend. Una dintre ele se stingea şi doar acum o clipă fusese o fată, care avea toată viaţa înainte... şi, atunci, n-am vrut să moară! *Eu!* N-am vrut ca Pamela Legend să moară!

Îşi suflă nasul şi, în final, el îşi dădu seama că plângea, dar încetişor, nu se anunţa pericolul unei dezlănţuiri.

— Fir-ar să fie, uneori mă gândesc că o să-mi pierd minţile, Rodger! Nu pot suporta trecerea asta blestemată a timpului, iubitule. Niciodată nu se va opri în loc, pentru a fi savurat, pentru a te bucura de clipa prezentă sau pentru a fi măcar înţeles... Întotdeauna fuge mâncând pământul, dărâmând lucrurile în jur, ca să ajungă mai repede la următorul

eveniment stupid. Şi poate că tu nu vrei să pleci încă, de acolo de unde te afli... Urăsc *brutalitatea* timpului... Timpul e un tiran scârbos, iubitule, pe care Cilla vrea să-l domolească pentru o clipă. Suspină. Pamela trebuie să fi crezut că nu va muri niciodată. Gândeşte-te: cândva a avut douăzeci şi nouă de ani, aşa cum am eu acum. Mi se pare că voi avea întotdeauna douăzeci şi nouă de ani, dar nu va fi aşa. Totul nu durează decât o clipă şi dacă pierzi ceva, e bun pierdut, nu-l mai poţi aduce înapoi... Max spunea întotdeauna că în deşert timpul nu există, nu există trecut, nici viitor, doar un prezent nesfârşit, în care nu se poate petrece nimic, nimic nu se schimbă vreodată...

Îi scăpă un suspin şi el îi mângâie obrazul, îi atinse părul. Ea îşi şterse, din nou, lacrimile.

— Nu va fi decât o clipire din ochi a timpului, simt cum clipirea asta blestemată începe chiar acum şi tot ce ştim noi în momentul ăsta va aparţine trecutului. Suntem în ’41... după douăzeci şi nouă de ani voi avea cincizeci şi opt... ceva de neimaginat, nu-i aşa? Ce an va fi atunci? 1970. Rodger, poţi tu să-ţi imaginezi anul 1970?

— Cu puţin noroc, acest război se va sfârşi.

— Da, Rodger îndrăznesc să spun că se va sfârşi şi că, între timp, vor începe altele. În 1970, Rodger,... vei avea şaizeci şi cinci de ani!

El râse.

— Dar dacă mor, mă îmbolnăvesc şi mor... Poate că micuţa Chloe va fi sătulă de mine, poate că va avea şi ea un soţ şi o fiică şi ea va vedea fotografiile mamei mele, ale străbunicii ei şi poate că Chloe se va enerva din cauza deranjului pe care-l produc cu moartea mea. Poate că va avea şi ea un iubit... Doamne, fă-mă să tac, Rodger. Te doresc, fă-mă să mă simt vie, Rodger, am nevoie de asta, am nevoie să mă simt vie şi nemuritoare, fie şi pentru o clipă...

Mai târziu, Godwin încercă în zadar să-şi amintească acel ceva pe care-l spusese Cilla despre mama ei, dar lucrul acela continua să-i scape. Orice-ar fi fost, chiar şi amintirea lui difuză, îl făcu să simtă, dintr-odată, un fior rece pe spinare.

— Mai eşti trează?

— Desigur, prostuţule. În voce i se mai ghicea încă un surâs zburdalnic.

— Astă seară ai spus ceva care m-a făcut să mă gândesc că Lady Pamela ştie despre noi. Spune-mi că sunt nebun, că mănşel.

— Chiar trebuie să discutăm despre asta, Rodger? Acum?

— Scapă-mă de grija asta.

— Ei bine, mi-e teamă că nu pot. Cred că da, cred că într-adevăr, ştie.

— Crezi? De ce nu ştii ceva precis?

— Asta şi vreau să spun. Da, ştiu precis că ştie.

— I-ai spus tu? Nu înţeleg, i-ai povestit despre noi? Practic, este un secret de stat şi tu i-l spui unei femei care e numai pe sfert în toate minţile?

— Nu i-am *spus.* Evident.

— Nu pari prea afectată... şi doar e vorba despre căsnicia *ta.*

— Şi despre omul pe care — nu ştiu niciodată cum să spun — îl idolatrizezi? Îl venerezi? Mă întreb care dintre noi este mai interesat să păstreze secretul? Eu aş putea trăi fără Max...

— Este vorba şi despre cariera ta, în aceeaşi măsură. Adorata Angliei nu trebuie să-şi părăsească soţul. Dar asta e altă problemă. Ceea ce mă frământă pe mine în primul rând, este următoarea întrebare: nu ţi-e teamă că va scăpa vreo vorbă în faţa lui Max? Numai ca să lovească în tine?

— Imposibil! Nu-ţi face griji, nu-i va spune niciodată *lui.* El e bărbat, iubitule, deci un duşman şi nimeni nu-şi spală rufele murdare în faţa duşmanului. Vorbesc serios, iubitule, ea îi urăşte pe bărbaţi, de aceea a ţinut întotdeauna să le facă viaţa insuportabilă, un adevărat iad.

— Dar ea ştie. Dacă nu i-ai spus tu, cum naiba a aflat? întotdeauna am convenit, pentru a-l cruţa pe Max, pentru a ne cruţare *noi...*

— Dacă vrei neapărat să ştii, a ghicit, pur şi simplu. Odată, vorbeam despre tine şi ochii i se aprinseră în felul acela drăcesc pe care-l are ea... ştia. Asta-i tot.

— Dumnezeule, când s-au întâmplat toate astea?

— Ce importanţă are? Ea *ştia.* Afară de asta, e nebună de-a

binelea...

— Perfect, perfect. Dar dacă cineva, nu binecuvântata ta mamă, i-a spus lui Max despre noi? Ce s-ar întâmpla atunci?

Ea se cutremură şi fiorul care o străbătuse îl atinse şi pe el.

— Va trebui să ne descurcăm, nu-i aşa? S-ar putea să ne facă chiar un serviciu. Trebuie să acceptăm consecinţele actelor noastre.

Îşi îngropa faţa în pernă, apoi şi-o ridică spre el, curioasă să-i vadă reacţia.

— Da, dar eu nu pun doar o întrebare ipotetică.

— Ce vrea să-nsemne asta? încerci să mă sperii?

— Vezi tu, mi s-a spus foarte clar ce mi se va întâmpla dacă nu încetez să mă mai întâlnesc cu tine... Cineva mă va ucide.

Ea înţepeni. Godwin putea auzi ceasul ticăind pe birou.

— Tu ai putea merge şi cu diligenţa, Rodger, dar ai un simţ al timpului formidabil. Despre ce Dumnezeu, tot vorbeşti?

Privind-o pe Cilla, după ce-i povestise despre scrisoarea pe care o primise — de fapt îi şi arătase foaia de hârtie şi-i descrisese modul cum o primise — lui Godwin i se păru că arăta de parcă era pe cale să renunţe la un rol dintr-un film, pentru care nu se pregătise îndeajuns. Nu părea să ştie textul şi nu era prea sigură ce se întâmpla cu personajul, aşa încât singurele lucruri pe care se putea baza erau mimica ei, micile şiretlicuri, tehnica jocului. O privi cum îşi „compunea" expresia feţei, renunţând la aerul de stângăcie şi de mirare, deoarece asta ar fi fost în contradicţie cu ceea ce cunoştea lumea drept stilul „Cilla Hood". El luă aminte la cadrul familiar din jur, la umbrele împrăştiate de veioza de la capul patului, încadrându-i faţa, ca într-o scenă dintr-un film. Ea îşi umezi buzele cu limba. Era aproape gata pentru un „prim-plan". Se dezlipi de el. În minte încerca să-şi croiască un drum prin hăţişurile problemei şi, eventual, să găsească vreo ieşire tainică. Era de presupus că scriitorii indicau întotdeauna, în scenariu, unde se află această ieşire secretă.

— Nu crezi că ar putea fi vreo glumă de prost gust?

— Nu prea cred, răspunse el.

— Dar pe cine poate interesa lucrul acesta? Aici e grozăvia! Cine s-ar putea gândi că merită să ucizi pentru aşa ceva? Afară de... Oh, iubitule, afară de... Max, desigur...

— Întrebarea asta mă frământă şi pe mine, de când am primit anonima. Cine? Evident, nu e vorba despre Max... atunci cine? Singura concluzie inevitabilă este aceea că există cineva care ştie şi căruia nu-i place chestia asta... cineva ne pândeşte, Cilla.

Ea alunecă încet de sub cearceaf şi se ridică, rămase în picioare, goală, lângă pat, cu piele de găină pe tot corpul, rozându-şi o unghie. Încet, cu mişcări studiate, ca un amnezic ce se luptă să-şi amintească cele mai simple acţiuni din trecut, ea îşi puse halatul. Capul îi era înclinat într-o parte, în timp ce stătea pe gânduri, trecând în revistă, probabil, pe toţi posibilii autori ai scrisorii.

— Mi-ar putea distruge cariera, spuse ea, ca şi cum ideea ar fi devenit pentru prima oară palpabilă. Mi-ar putea distruge căsnicia. Şi te-ar putea ucide.

— Mă bucur că, în cele din urmă, sunt şi eu pe listă. Credeam că eşti gata să mă laşi deoparte.

— Cine? Cine ar putea fi? Nimeni nu ştie.

Se întoarse brusc spre el şi-l ameninţă cu degetul.

— Şi nu mai pomeni de Pamela că ţip şi mă arunc de la etaj, prin fereastra asta blestemată.

Stătea lângă fereastră, privind strada spălată de ploaie.

— Ştiu, spuse ea moale. E simplu... e cineva care mă doreşte. Mă *doreşte.* Cineva, vreun fan al filmului, vreun colaborator, vreun individ din echipa de filmare, poate un actor, mai degrabă decât un fan... cineva care m-a pândit, cineva care e *gelos...* Gândeşte-te, Rodger. Nu e logic? Ce poate fi mai logic decât asta? Am cunoscut atâtea actriţe care au fost urmărite de admiratori nebuni... Merle a avut o problemă în genul ăsta şi Alex s-a îngrijit să-l reducă la tăcere... oameni nebuni. Nu se gândesc decât la o relaţie sexuală, nu-i aşa? De-a lungul anilor am mai primit astfel de scrisori de la bărbaţi care-şi imaginau tot felul de fantezii sexuale cu mine. Le aruncam la coş şi le uitam. Erau inofensive. Dar acum este cineva care a mers mai departe.

M-a urmărit, ne-a văzut împreună şi acum, a intrat în viaţa noastră...

El coborî din pat, se apropie de ea, dar o văzu că se crispează.

— Dumnezeule, şopti ea.

Privi peste umărul ei. Jos, în stradă, un Jaguar aluneca încet, ieşind din piaţetă şi luând-o în jos, pe Sloan Street. Luă curba ca bătrânul pachebot Cunard, îndreptându-se spre chei.

— E Max, şopti ea cu respiraţia întretăiată. E Max.

Ea nu putu decât să se urnească cu greutate, cu mişcări puţine şi lente. El uită aproape să se mai mişte. Dar ea îi arătă hainele, smochingul şi cămaşa, pantalonii negri cu bretele în culoare, atârnând de spateaza unui scaun. După ce el şi le adună, îi spuse:

— Îl pot împiedica să intre în dormitorul meu, dar în cazul în care n-am să pot, trebuie să te adăposteşti în „firida preotului”, chiar acum.

Într-o clipă, patul era aranjat, cuvertura aruncată deasupra, pernele umflate la loc şi o carte aruncată pe cearceaf, ca şi cum ar fi citit.

— Fuga, iubitule. Părea aproape un chicotit. E ca o farsă de alcov, nu-i aşa? spuse ea, ţinându-şi răsuflarea.

Îl împinse în faţa ei, spre holul întunecos, trecură de măsuţele, scaunele şi vazele cu flori, îndreptându-se către un spaţiu liber. Între un dulap înalt, cu o oglindă îngustă şi uşă sculptată şi colţul pe care-l formau pereţii coridorului, se afla o firidă largă de numai un metru şi ceva.

— A fost aici de secole, de când a fost construită casa, pe vremea reginei Victoria. Îi spuneau firida preotului, dar cred că era, de fapt, o altă nebunie victoriană — le plăceau culoarele secrete...

— N-avem timp pentru lecţii de istorie, Cilla...

Scăpă un pantof şi se luptă să-l pescuiască, fără să mai scape şi altceva. Îşi încordă auzul spre uşa de la intrare de jos, apoi spre zgomotul paşilor din hol. Cilla apăsă peretele, ceva modifică desenul tapetului înflorat şi, deodată, porţiunea din peretele de lângă cabinet se dădu la o parte.

— Aş dori să te smotocesc puţin, iubitule.

— Zău, Cilla, ajută-mă...

— Să vedem, trebuie să fie o lumânare pe undeva.

Ea pipăia drumul prin întuneric. Plutea un miros deosebit, rânced, care trebuie să fi fost acolo din ziua în care se pusese temelia clădirii.

— Iat-o!

— Ale dracului pânze de păianjeni! Godwin scuipă, simţind firele pe faţă.

— Trebuie să fie şi vreun şoricel sau doi.

Aprinse un chibrit şi-l apropie de fitilul ondulat al unei lumânări, aflată într-un suport de aramă, cu mâner îndoit.

— Acum stai şi aşteaptă aici, până-l auzi că a urcat. Poţi lăsa uşa întredeschisă. Dacă pot, vin la tine când se liniştеşte totul. Ascultă. De aici poţi auzi foarte bine. Nu ştiu de ce a apărut pe neaşteptate, dar voi încerca să-l culc. Trebuie să fie epuizat.

— Cilla...

Uşa din holul de la intrare se deschise cu zgomot. Max Hood sosise acasă.

— Trebuie să fug, iubitule. Uite, ai aici o carte bună de citit. Trollope.

Îi atinse obrazul cu buzele şi următorul lucru de care-şi dădu seama, fu uşa care se închise. Lumânarea pâlpâi şi-l făcu să se simtă ca şi cum ar fi fost prins în capcană, într-o căsuţă de turtă dulce. Cărămizile erau desprinse şi sfărâmicioase, cu bucăţi de mortar vechi îndesat printre crăpături, ca o glazură de prăjitură îngheţată. Era frig ca într-un cavou şi mirosul de rânced îl deranja. În momentul ăsta, simţul aventurii îl părăsise. Era ciudat cum totul părea mai degrabă caraghios, ridicol, ca o farsă de alcov, aşa cum se exprimase ea. Cu toate acestea, era atât de trist, atât de serios, atât de plin de suferinţă pentru toţi cei implicaţi în această problemă. Încercă să-şi alunge din minte aspectul acesta.

Picioarele îi erau înfundate în stratul gros de pietriş. Ea avea dreptate, o farsă de alcov. Sau una istorisită de Fielding în romanele sale. Tom Jones prins în budoarul doamnei, când soţul soldat dă buzna pe uşă. Demnitatea lui — niciodată prea robustă — era în agonie şi se stingea încet. Numai Max

Hood putea ieşi din acest episod cu fruntea sus. Împinse uşa puţin şi se încordă să audă sunetul vocilor. La început, auzi vocea ei, abia descifrabilă, apoi o voce mai joasă, a lui Max. Se părea că ea încerca să mute discuţia mai aproape de scara lungă şi răsucită care se înălţa din parchet. Apoi, vocea ei deveni mai clară, tonul indicând faptul că a urmat salutul de bun venit, îmbrăţişarea, sărutul.

— Max, trebuie să fii mort de oboseală. De ce nu urci?

— Într-o clipă. Ştii cât mă chinuiam încercând să dorm. Se pare că lucrurile nu s-au îmbunătăţit. Totuşi, nu-ţi face griji. Cum a fost petrecerea ta?

Godwin şi-l imagină stând la picioarele scării, cu un pahar de scotch într-o mână, cu un teanc de corespondenţă în cealaltă, privind în sus, spre soţia sa, care stătea pe a treia treaptă, cu mâna sprijinită de balustradă. Capu-i era plin de operaţiunea PRÆTORIAN, de soţie, de fiică-sa, plin de război, întrebându-se cum de nu-i plesnea pentru că nu putea dormi…

— Aşa cum au decurs lucrurile, se pare că a fost reuşită. Toată lumea a avut cuvinte de laudă pentru film, care este, hai să fim sinceri, cam anost. Am fost foarte tristă că n-ai putut veni.

— N-am avut încotro. Că veni vorba, s-ar putea să plec departe pentru o săptămână sau două. Cu începere de săptămâna viitoare.

— Spune-mi că nu este nimic periculos, Max…

— Nu, nu, sigur că nu. Doar nişte manevre, instrucţie cu nişte recruţi. Eu sunt prea bătrân pentru pericole.

— Tu ai să fii întotdeauna un individ „periculos” spuse ea. Întotdeauna am spus asta: soţul meu, Max Hood, e un tip al naibii de periculos.

El râse.

— Chiar aşa şi sunt.

— Şi nu vrei să-mi povesteşti şi mie mai multe despre manevrele tale?

— Nu pot, bătrânica mea. Nu e nimic important. Cu-adevărat.

— Când vorbeşti aşa, întotdeauna înseamnă că este exact pe dos.

— N-aş spune asta.

— Mi-ai lipsit la petrecere. Şi lui Lily şi Greer le-ai lipsit. Tuturor le-ai lipsit. Rodger a venit şi el şi arăta ca un suflet pierdut când a aflat că nu vii.

— Adevărat? E un tip grozav. De fapt, trebuie să-l întâlnesc pe Rodger zilele următoare.

— Da? De ce? Pot să vin şi eu? Sau e o discuţie între bărbaţi?

— Mă aşteaptă o discuţie foarte plicticoasă. Relaţii publice. Exact ăsta e subiectul, relaţii publice. Cum s-a simţit Rodger la petrecere? În afară de faptul că arăta ca un suflet pierdut?

— Bine, cred. A venit cu prietena lui, Anne Collister. Aceea cu dinţi foarte lungi şi picioare foarte mari. Adică o frumuseţe tipic englezească. Lily se gândea că ei ar trebui să se căsătorească.

— Şi tu ce părere ai?

— Mă îndoiesc că Rodger e genul de bărbat care se căsătoreşte. Şi apoi, vreau să spun că tu ar trebui să te duci la culcare.

— Cilla?

— Da.

— Mă gândeam că aş putea veni în camera ta, astă seară.

— Max! Am spus eu că eşti periculos! Dar nu-i mai bine să vin eu la tine? Am putea face focul, îl aprind eu. Căminul nu are tiraj prea bun în camera mea. Grăbeşte-te, totuşi.

— Perfect. Vin imediat.

— Ai prefera o baie fierbinte mai întâi?

— N-aş zice nu.

— Adu-ţi paharul cu tine, atunci. Am să te frec pe spate şi-am să-ţi vorbesc despre petrecere...

Lui Godwin nu-i plăcea să tragă cu urechea, ura lucrul acesta şi se mira cum putea ea să facă jocul acesta, pe muche de cuţit. Era al doilea lucru odios după acela de a trage cu urechea în timp ce doi oameni făceau dragoste. Poate că Monk avea dreptate. Poate că femeile aveau ceva în natura lor, pe care bărbaţii nu puteau spera să-l înţeleagă vreodată.

Era îmbrăcat din cap până-n picioare, când uşa „firidei” se

deschise larg. Ea stătea în faţa lui, în rochia de casă.

— Ai putut să auzi?

El făcu un semn de confirmare din cap.

— Când va urca, eu închid uşa dormitorului lui, să menţin căldura în cameră. El va fi în baie. Atunci poţi „executa” o retragere discretă. Recunosc că a fost un moment dificil. Era cu respiraţia întretăiată, cu glasul redus la şoaptă.

— Ce vrei să spui?

— Trendul tău e în holul de la intrare, pe spătarul banchetei.

— Dumnezeule, ai milă...

— Eram gata să-i spun că te-am chemat la un păhărel, după petrecere şi că trebuie să-ţi fi uitat trenciul acolo. Dar pe urmă m-am gândit că, dacă ar fi dispărut dimineaţa, ce şi-ar fi închipuit? Chicoti. Dar în hol era întuneric şi n-a părut să-l observe, aşa încât n-am spus nimic.

— Dar dacă l-a observat?

— Nu l-a observat. Acum trebuie să fug la baie, să aprind focul. Ai auzit că va pleca pentru vreo săptămână sau două?

— Da.

— Asta înseamnă că vom avea ceva timp la dispoziţie, nu-i aşa?

— Nu crezi că ar fi mai bine să te duci, să-ţi vezi de treabă?

— Te simţi bine, Rodger?

— Cilla, Cilla, ce întrebare!

— Tot ce-mi mai lipseşte acum, e Chloe care să iasă din camera ei şi să se învârtească în hol. E uşor somnambulă. Mă duc. Te sun, iubitule.

Dispăru jos, în hol. El îi simţi gustul buzelor, în timp ce aştepta ca Max să urce scara şi să închidă uşa în urma lui.

Se scurse o mulţime de timp. Apoi, coborî. Lumina lunii reuşise să străpungă norii, desenând umbre mari pe parchet. Duşumeaua semăna acum cu o tablă de şah uriaşă. Cilla era regina. Ce era Max? Regele, nebunul sau tura? În timp ce-şi culese trenciul şi-l îmbrăcă, în grabă, peste smochingul mototolit, cu cravata atârnându-i neglijent, se simţi ca un pion şi presupuse că acesta era tristul lui noroc. Ploua din nou când străbătu Sloane Street.

— Rodger? Tu eşti, bătrâne? Godwin?

Se întoarse şi zări faţa rotundă şi îndesată de sub umbrelă. Timp de o clipă, nu-l recunoscu.

— Sunt eu, Sam. Sam Balderston, ce Dumnezeu?

Reporterul de la *The Times* se apropie.

— Iartă-mă, Sam. Nu te puteam vedea ca lumea, pe sub dihania asta uriaşă şi oribilă. Ce te-a făcut să ieşi din casă?

— O vizită la bătrânul cap sec, ce altceva? Dar tu?

— Am ieşit să fac o plimbare. Nu puteam să adorm.

— Ai ieşit din pat şi ţi-ai arborat smochingul? Râse. Muşcă dintr-un trabuc. Eu am să te cred. Dar mulţi alţii nu te-ar crede.

— Eşti un bătrân suflet de încredere. Mă îndrept spre Sloane Street.

— Atunci mergem împreună. Unde locuieşti?

— În Berkeley Square.

— Se pare că ai făcut o plimbare *lungă,* bătrâne.

Rânji prin norul de fum. Era un omuleţ, gras, vesel şi lacom de cancanuri.

— Pui tu ceva la cale, Rodger. Te miros. Te-am văzut în seara asta la Dorchester, dar erai ambalat cu doamna Fantasia. Norocos bandit mai eşti! Fir-aş al naibii, e o frumuseţe de femeie!

Străbătură piaţeta pustie, îndreptându-se spre Sloane Street.

— Sperasem să trec să-l salut pe Sir Max Hood, dar era cu nevastă-sa, în bal mare, în toiul nopţii. Trebuie să fi avut vreun motiv serios. Nu crezi, Rodger?

— Poate că ai dreptate, spuse Godwin.

Dintre toţi oamenii pe care i-ar fi putut întâlni, de ce îi picase tocmai Sam Balderston? Sam Balderston care nu te lasă în pace cu una cu două, până nu despică firul în patru.

— Sloane Square, cugetă Sam. Eu locuiesc în Blacklands Terrace. Am un mic apartament, foarte drăgălaş. Mă gândesc că Max Hood stă chiar aici, pe strada asta.

Îi înfipse degetul mare în umăr.

— Ştiai asta, Rodger?

— Da, cred că ai dreptate, Sam. Chiar pe partea cealaltă a pieţei, dacă nu mă-nşel.

— Ei bine, nu e o coincidenţă?

— Oare, Sam? Nu văd care ar fi aceea.

— Sigur că este. Nu înţelegi? Tocmai vorbeam despre el, nu-i aşa? Şi n-am dat, întâmplător, unul peste altul? Practic, în faţa casei lui? Eu numesc asta o coincidenţă.

Rodger oftă. Plimbarea până la Berkeley Square urma să fie a naibii de lungă. Ce-ar fi fost să-l sugrume pe Sam Balderston şi să-l lase acolo, pe alee, ca să-l găsească măturătorii a doua zi? Dar asta părea totuşi o întorsătură neverosimilă a lucrurilor.

— La sfârşitul zilei, cred că am putea foarte bine, să ieşim din beleaua asta, cu pielea negăurită şi cu scalpul unui mare şef, la cingătoare. Desigur, batem în lemn. Dar şansele noastre sunt destul de mari.

Max Hood era aşezat într-un fotoliu de club, cu încrustaţii din alamă. Focul răspândea o lumină plăcută, încălzind încăperea. Barul în formă de glob era deschis. El îşi îndemnă oaspeţii să-şi prepare băuturile aşa cum le plăcea. Pentru el îşi pregătise un pahar mare, plin cu malţ, pe care-l sorbea de parcă ar fi fost coniac Napoleon.

Locotenent-colonelul Martin Jellicoe de la corpul de comando din Orientul Mijlociu urma să fie secundul lui Hood la comanda operaţiunii. Era un bărbat scund şi îndesat, în jur de patruzeci de ani. Avea o constituţie total diferită de cea a lui Max Hood. Avea un nas roşu, ars de soare în permanenţă, sub care se zbârlea o mustaţă groasă. Purta un costum din stofă moale şi stătea adus de spate şi pleoştit, lângă globul-bar. Devenise o practică la el ca atunci când nu purta uniforma militară, să facă orice pentru a se distra, pentru a se simţi în largul său. Asta includea şi poziţiile relaxate, neglijente, de gigolo. Mirosea a colonie acrişoară. Pe sub costum, făcând abstracţie de ţinuta lui gârbovită, se ghicea o constituţie de fier. Individul avea şase răni făcute de gloanţe, după spusele lui Monk Vardan care era un cunoscător în materie şi care acum se odihnea comod, pe o canapea de piele, cu faţa luminată de flăcările căminului.

Godwin stătea la celălalt capăt al canapelei. Aşa cum se întâmplase şi în Africa de Nord, când se afla în deşert cu

Hood, avea acum un sentiment amestecat, de anticipare a evenimentelor şi de teamă — teama de a fi implicat în război, de a fi mai degrabă, un participant direct, decât un simplu reporter. Jellicoe privi gânditor cum se reflecta lumina focului pe pantofii săi lustruiţi cu cea mai mare grijă şi spuse:

— Al naibii să fiu dacă nu cred că ar fi *mai bine* să ieşim din treaba asta. Am făcut un legământ serios să nu mă mai las împuşcat. Şi n-o să încep acum să-l respect, plecând în misiuni sinucigaşe.

Monk Vardan îşi întoarse „caroseria" lungă şi uşoară ca să-l privească pe Godwin.

— Acum încearcă să te bage pe tine în rahat, Rodger. Bătrânele nulităţi militare la lucru. N-am dreptate, Martin? Max?

— Nu-ţi mai face atâtea griji în privinţa lui Godwin. Hood dădu drumul unui zâmbet tăios, nu tocmai încurajator. Rodger şi cu mine, am auzit clopotele de la miezul nopţii. Rodger nu va păţi nimic.

— Nimic împotriva lui Godwin, spuse Martin Jellicoe, trecându-şi un deget peste mustaţă. Totuşi nu sunt peste măsură de încântat să-mi risc bătrâna carapace în ceea ce pare a fi, mai degrabă, o bombă publicitară. Ca atunci când Teddy Roosevelt s-a folosit de bătălia de la San Juan Hill şi de William Randolph Hearst. Acolo mi se va scoroji faţa ca o coajă de copac, din pricina arsurilor. La fel şi ochii şi nasul şi gura, mergând prin apa rece şi încercând să nu mă înec, cu blestemata de gardă personală a lui Rommel în coastă, gata să apese pe trăgaci. Şi pe deasupra, târând după mine acele măşti de gaze nenorocite şi mari, ca şi ceilalţi băieţi desigur, dar în primul rând, pe capul meu... Toate astea pentru un articolaş apărut într-un ziar. Mă întreb dacă merită.

— Cred că eu am fost inclus în plan ca un supliment de ultimă oră, spuse Godwin. Partea de publicitate a acestei afaceri nu e altceva decât un produs secundar.

— Permiteţi-mi să aşez lucrurile la locul lor, o dată pentru totdeauna, spuse Monk Vardan. Puteţi fi siguri că-l reprezint aici pe primul ministru. Principalul scop al operaţiunii CRUCIATUL este să elibereze Tobruk-ul şi să facă armata lui

Rommel să-şi ia picioarele la spinare. La urma urmei, e rândul lor. Deoarece operaţiunea CRUCIATUL se apropie, sunt în desfăşurare o mulţime de operaţiuni cu scopul subminării şi derutării inamicului — atât a italienilor care au cartierul general la Cirene, cât şi a germanilor, având cartierul general în josul drumului, la Beda Littoria. Brigadierul Reid şi sprintenul Stierling cu unităţile sale de paraşutişti îşi fac datoria. Ideea este să-l îndepărtăm pe Rommel de punctul fierbinte, să-l facem să privească înapoi, să-l facem să zărească fel de fel de lucruri în umbrele amăgitoare. Scopul nostru — obiectivul operaţiunii PRÆTORIAN — este să nimicim capul bestiei, creierul, dacă vreţi. Pe Rommel însuşi. Şocul pierderii conducătorului, al arhitectului triumfului lor, îi va face pe inamici să intre în panică... şi înainte chiar, de a se dezmetici, CRUCIATUL le va sări în spinare, punând la bătaie tot armamentul de care dispunem. Cea mai buna publicitate o va constitui eliberarea Şobolanilor Deşertului de la Tobruk şi înfrângerea armatei lui Rommel. *Acesta* este planul urmărit de noi. Ideea implicării unui corespondent de război american a venit ulterior, ca un adaos. Este o idee bună, şi Rodger va avea rolul său. El are o audienţă uriaşă, atât la noi, cât şi în Statele Unite. Vrem să luăm taurul de coarne şi vrem ca succesul nostru să fie adus la cunoştinţa celui mai larg public posibil, prin intermediul vocii celei mai ascultate... Vrem să-l folosim pe Godwin ca să ne apropie şi mai mult de yankei, e atât de simplu... deoarece Anglia şi America trebuie să-şi unească forţele pentru a câştiga acest război... Trebuie să scoatem America din inerţie şi s-o aducem pe câmpul de luptă...

Max Hood vorbi cu blândeţe:

— Nu prea avem nevoie de o cuvântare, Monk. Ne poţi considera printre convertiţi. Bănuiesc că toţi cei care ne aflăm în camera aceasta vrem ca Hitler să piardă războiul.

— M-a luat valul, nu-i aşa? Se întâmplă.

— A fost greşeala lui Martin să aducă problema în prim plan. Lui Martin îi place întotdeauna să-şi bage nasul în probleme care nu-l interesează în nici un fel. Numai „De ce?” şi „Unde?” El uită că nu e decât un simplu soldat. Asta face

parte din farmecul lui limitat.

Jellicoe râse, înveselit instantaneu.

— Bine, bine. Las-o baltă, Monk. Ca să ne întoarcem acum la oile noastre, cum naiba realizăm noi tâlhăria asta, odată ce ne îndreptăm spre nenorocita aia de Beda-Littoria?

— Chiar aşa, spuse Max Hood. Cum o realizăm? Vei răsufla uşurat să auzi, dragă Martin, că am un plan. Vino încoace.

Se îndreptă către o masă lungă de bibliotecă care se întindea în faţa unui perete căptuşit cu cărţi.

— A sosit momentul *văzând şi făcând.*

Godwin încerca să înţeleagă ceva din hărţile şi fotografiile făcute în misiunile de recunoaştere. Unele dintre ele fuseseră confecţionate de Max cu şase săptămâni în urmă, când planul abia se punea pe picioare. Godwin încercă dar, în cele din urmă, nu-i mai putu urmări, iar fotografiile i se amestecară în minte. De undeva dintr-un ungher al casei, se auzea sunetul unui gramofon şi lui îi veni foarte greu să nu se gândească la Cilla. Undeva, deasupra lui, ea făcea baie, sau citea, sau asculta discuri, iar muzica îl înghiţea de viu, pur şi simplu. Era ca şi cum ar fi făcut intenţionat, punând o grămadă de discuri cu Hutch, favoritul lor, melodii pe care făcuseră dragoste şi asta pentru că ştia că Godwin era acolo. Prima oară îl ascultaseră cântând în micul club Joselli, din Paris, în Place Clichy. Era în 1927. El cântase la pian, apoi interpretase melodiile lui Cole Porter, ştergându-şi, cu o batistă albă, frumoasa faţă neagră, lucitoare din cauza sudoarei. Leslie Hutchinson. Toată lumea îi spunea Hutch, chiar de atunci. Cântase ca un înger. Ei doi erau pe cale de a se cunoaşte, neavând idee nici o clipă unde va duce acest lucru. Nici un fel de idee. Acum ea era sus, punând discurile cu: „Ceaţă pe râu”, „Praf de stele”, „Tot ce eşti tu”, iar Godwin era jos, luptându-se cu un pahar de scotch, în timp ce soţul ei le povestea cum vor proceda ca să-l ucidă pe zeul războiului din deşert.

Godwin îşi închipuise că atacul va presupune o simplă descindere rapidă de-a lungul plajei, demolarea cartierului general al lui Rommel şi uciderea, sau răpirea, după cum

sperase el, în inocenţa lui. Apoi, fuga înapoi, la plutele de cauciuc care îi aşteptau şi o vâslire rapidă către submarin. Ei bine, se cam înşelase de data asta.

Hărţile fuseseră executate de mână, cu mare atenţie, indicând drumul principal în interiorul uscatului şi punctele de retragere disponibile, în caz că ar fi apărut probleme. Primul era plaja îngustă din nordul Africii. Apoi, prima coastă povârnită. După aceea, un drum dificil cu o lungime de cincisprezece mile, peste o colină stâncoasă, ciuruită de mici peşteri unde se adăposteau, pe vreme rea, caprele şi păstorii de capre. Şi vreme rea era din belşug prin aceste locuri. Într-una dintre aceste mici peşteri, urmau să găsească „provizii”. Godwin era atât de ameţit de avalanşa de informaţii despre complexitatea acţiunii, încât nu şi-a mai bătut capul să întrebe de provizii. Apoi, venea un alt povârniş îndrăcit, cu care trebuiau să aibă de-a face. Şi, în fine, dar totul la timpul potrivit, venea oraşul. Un grup de clădiri albe şi curate, un turn pentru depozitarea cerealelor, barăcile poliţiei, cartierul general al lui Rommel. Vila lui Rommel, o staţie electrică, notată pe hartă cu cuvântul „dinam”. Mai exista şi o parcare pentru maşini, dar, din păcate, ei nu mergeau cu maşina spre oraş. La câteva mile în josul drumului care duce la Tobruk, exista un stâlp de comunicaţie care trebuia scos din funcţiune. Desigur că existau şi drumuri de retragere care i-ar fi condus înapoi, spre plajă. Dumnezeule! Toată această operaţiune îi părea lui Godwin la fel de complicată ca o invadare a întregii Europe, având ca scop deschiderea acelui legendar al Doilea Front.

Max Hood îşi umplu pipa cu tutun dintr-o cutie de forma capului vrăjitorului Merlin, o aprinse şi le arătă X-ul prin care era indicat cartierul general al lui Rommel, cu coada pipei din os negru, pe care se vedeau urme de dinţi.

— Este o clădire de protocol, cu trei etaje şi o aripă în spate. Când vom sosi noi, va fi, probabil, închisă. După mine, vila este locul cu pricina. Dacă avem puţin noroc, când vom sosi noi va fi în pat, cu un planton scheletic la uşă. Bineînţeles că nu se vor aştepta la vizita noastră. Intrăm şi apoi, nu mai avem de făcut decât o trebuşoară de câteva minute.

Jellicoe vorbi, ca şi cum ar fi gândit cu voce tare.

— Obişnuiam să numim lucrurile de soiul ăsta „o treabă murdară la răscruce de drumuri”. Ăsta a fost scopul tuturor misiunilor. Treaba murdară de la răscruce. Iartă-mă, Max, continuă.

— Dacă suntem buni şi mai ales, norocoşi, nu vor mai exista supravieţuitori care să strige după ajutor. Centrul de telecomunicaţii va fi scos din funcţiune. Staţia electrică, idem. Nici un fel de lumină electrică. Le va lua ceva timp până se vor dumiri ce-au păţit. Dar atunci, noi vom fi înapoi, pe coline, la o distanţă cât mai mare.

Godwin spuse:

— Îmi pare rău dacă voi pune o întrebare prostească, dar cât va dura toată această poveste? Mie mi se pare că este vorba de o campanie de şase săptămâni.

— E o treabă de două zile. Ajungem acolo pe la miezul nopţii şi înaintăm pe uscat cât putem de mult, până în zori. Apoi, ne ascundem în micile peşteri, în timpul zilei. La lăsarea serii, ne facem treaba la centrul de telecomunicaţii. Pot să jur că vor privi acest lucru ca pe o perfidie a englezilor, fără nici o legătură cu vreun pericol potenţial pentru Rommel. Apoi ne ocupăm de „dinam”. Un grup scoate totul din funcţiune, în timp ce ceilalţi lovesc vila. Ne vom coordona. Când luminile se sting, intrăm. Toate acestea li se vor întâmpla prietenilor noştri germani, după aproximativ douăzeci şi patru de ore de la debarcarea noastră de pe submarine. Ne petrecem restul nopţii întorcându-ne la peşterile noastre, stăm acolo a doua zi, şi în noaptea următoare ne întoarcem pe plajă pentru plecare.

Max pufăi din pipă, aprinse un chibrit, şi dădu din cap spre Godwin.

— Nu ţi se pare nostim, Rodger?

Surâse afectuos.

— Nici măcar o zi pe plajă.

— Priveşte lucrurile în felul acesta: Vei fi pe uscat, vei putea face ceva. Întotdeauna mi-a plăcut acest aspect al misiunii de comando. Mi-g milă de sărmanii oameni din bombardierele de deasupra Reich-ului. Nu pot evita focul artileriei antiaeriene. Sunt acolo, în vânt şi în frig şi soarta

nu este în mâinile lor. Trebuie să fie un sentiment înfiorător. Aşa gândesc. Tu vei fi în siguranţă, Rodger. Îţi promit. Şi nu uita, *te cunosc.*

Jellicoe spuse:

— Ţine minte asta, Godwin. Fă aşa cum ţi se spune. Eşti gata de plecare. Eşti un băiat bun, sunt sigur, dar dacă nu te porţi cum trebuie şi-mi pui viaţa în pericol, te împuşc cu mâna mea, fără să clipesc. Nu am nimic cu tine, mă înţelegi. Dar ăsta e felul meu de a trata afaceri.

Zâmbi pe sub mustaţă şi pentru că-şi terminase partitura, sorbi din băutură, întorcându-se spre Hood.

— Acum, Max, mai vorbeşte-ne despre peştera aceea. Eu unul, urăsc peşterile. În special peşterile pline cu bălegar de capră. Cum poţi fi sigur c-o vom găsi pe cea mai bună?

— Mă crezi sau nu, Jelly, chiar mă gândeam să mă ocup de această mică problemă. Dar hai să ne uităm puţin pe materialele astea, hărţi şi fotografii. Vom avea destul timp să le mai trecem în revistă pe drumul nostru către Alexandria, dar o revizuire în seara asta ne va ajuta să ni le întipărim în minte.

— Aşa cum te cunosc eu, spuse Jellicoe, ai să mai faci instrucţie cu noi şi când vom părăsi submarinul, în acele mici şalupe al naibii de periculoase...

— Mi-e teamă, că, de data asta, nu.

— Şi de ce nu, dacă mi-e îngăduit să-ntreb?

— Eu nu voi fi pe submarin.

— Vii înot? E de efect, bătrâne!

— Nu, vin pe deasupra. Puţin înaintea voastră, băieţi. Flota aeriană a deşertului mă va duce cât mai aproape de ţintă, apoi mă voi deghiza în arab. Sau, poate, în ofiţer italian. Voi găsi peştera, voi da semnalul submarinului pentru debarcare şi vă voi aduce acolo.

— Fir-ar să fie! spuse Jellicoe. Ai un haz grozav! Noi, încarceraţi în submarin, tu, afară, în vacanţă. Godwin, trebuie să fii cu ochii pe omul ăsta, în fiecare minut. Pentru el întotdeauna, partea uşoară a trebii. Îmbrăcăminte de carnaval, relaţii cu localnicii, ceva mâncărică italiană gustoasă... Perfect. Max, haide să ne mai uităm o dată la fotografii şi la hărţi. Monk, poţi să-mi destupi sticla asta?

Deşertul îmi provoacă o sete grozavă.

De la etajul de sus al casei, Godwin îl auzi pe Leslie Hutchinson cântând „Revii mereu ca un cântec”. Era un cântec atât de frumos, atât de trist... Începu să se întrebe dac-o va mai vedea vreodată pe Cilla.

Se plimbau în susul străzii Sloane, acolo unde-l oprise Sam Balderston seara trecută, când abia scăpase să nu fie zărit de Max. Acum, Roverul negru, lung, trimis de Numărul 10, se târa în spatele lor, la dispoziţia lui Monk Vardan.

— Mai ai de semnat o singură fişă. Prin ea, guvernul Majestăţii Sale este absolvit de orice răspundere în cazul morţii tale. Nu putem fi acuzaţi dacă-ţi pierzi căpăţâna. Reţeaua ta nu ne poate da în judecată. Asta-i problema.

— Înţeleg. Unde este?

— În maşină. Iartă-mă că am lăsat-o la urmă.

— Toate astea te fac, mai degrabă, să te dezmeticeşti, Monk.

— Îndrăznesc să spun că războiul are, deseori, acest efect asupra oamenilor. Sper că nu voi avea niciodată ocazia să înfrunt războiul. Totuşi, ce aventură vei fi trăit, când totul se va termina! Vei avea o *pâine* de mâncat pentru tot restul vieţii. Godwin, omul care a întreprins un atac asupra lui Rommel! Eu nu voi avea niciodată de povestit aşa ceva. Te invidiez pentru asta.

— Tu vei avea de depănat povestiri despre Churchill. Fără-ndoială că, la bătrâneţe, vei scrie o carte.

Se plimbau tacticos, iar tocurile încălţărilor clipoceau pe pietrele umede ale pavajului. Godwin nu-şi putea desprinde gândul de la Cilla care, la etaj, memora versuri în timp ce făcea baie. Vocea lui Hutch se auzea din cealaltă cameră. Nicio-dată nu-i fusese atât de acută conştiinţa faptului că nu voia să moară.

Godwin încercă să pară nepăsător, când vorbi din nou.

— Cum ţi se pare Max, Monk?

— Ce vrei să spui, exact?

— E schimbat.

— Presiuni. Tensiune. Călătorii. Războiul ăsta. Pune-le pe toate cap la cap. Toate acestea îşi pun amprenta. În plus, nu

mai e tânăr. Care dintre noi este?

— Mă gândeam că-n seara asta nu arăta bine.

— Adevărat?

Cuvântul îi ieşi din gură în trei silabe distincte.

— Mie mi s-a părut acelaşi bătrân Max. Se vaită că suferă de accese de insomnie. Nu e de mirare dacă te gândeşti la toate prin câte a trecut în ultimele două luni. Înainte şi-napoi la Alexandria, infiltrând liniile lui Rommel. Pregătindu-se pentru ridicarea cortinei la acest spectacol cu totul special. Aş spune că e la capătul puterilor... ceea ce înseamnă că e gata de luptă. Gata de a ucide. La urma urmelor, pentru aşa ceva îl folosim.

Umbrela lui lovea în asfalt, alături de ei, asemeni bastonului unui orb.

— Asta face războiul, iată ce-am învăţat. Îi foloseşte pe oameni. Dar Max pare să fie un izvor nesecat. Este genul de maşină de omorât oameni, odată ce se porneşte, nu-i aşa?

— E cam dur ce spui, zise Godwin.

— Adevărat? Mi-a spus că ai avut motive să accepţi. Ah, mi-a mai spus şi altceva... spunea că e mai greu să fii gata pentru o astfel de aventură, în zilele noastre. I-am spus să nu-şi facă griji în privinţa asta.

— Trebuie să-i fi fost de mare ajutor cuvintele tale.

— I-am spus că totul devine mai greu, pentru toată lumea, azi. Nu voiam să-l mint pe Max Hood.

— Presupun că-i adevărat. Ne descurcăm.

— Iar Max mai mult decât atât. De aceea pregătirile lui sunt atât de meticuloase. Când era tânăr, putea improviza, se baza pe instinctele şi pe agilitatea sa, care-l scoteau din încurcătură. Când era tânăr nu ştia ce-i aia frica. Asta e periculos. Dă-mi un om care are o doză sănătoasă de frică, când vine momentul să joace genul de joc al lui Hood.

— Ei bine, în cazul ăsta, cu siguranţă că eu sunt omul tău.

— Dar frica lui îi va face pe toţi să iasă cu bine din încurcătură. E cartea ta câştigătoare în beleaua asta.

— Mă bucur că gândeşti aşa. Eu cred totuşi că pare destul de dur în situaţii extreme.

— Jellicoe a mai fost cu Hood pe acest drum, înainte. Pare destul de încrezător. Ăsta e un semn bun. Stăteau în colţul

lui Brompton Road. În stânga se desluşea Harrods. Roverul aluneca în spatele lor, pe strada întunecată şi pustie.

— Monk, crezi că e posibil ca...

— Nu te sfii, omule.

— Crezi că Max ar putea să ştie de Cilla şi de mine?

— Nu despre asta te întrebam eu întotdeauna?

— Ştiu, ştiu. Mă întrebam doar dacă... poate că asta îl apasă. Îl ţine treaz nopţile... A spus, oare, ceva care te-ar putea face să crezi că...

— Stai liniştit, bătrâne. Ai fi ştiut dacă Max descoperea.

— Cum, pentru numele lui Dumnezeu?

— Cum? Max te-ar fi omorât, evident.

— Dar ar face-o, oare?

— Te-ndoieşti?

— Nu. Presupun c-ar face-o.

— Deci n-ai pentru ce să-ţi faci griji. Acum intră în maşină şi semnează. În şase ore pleci spre Alexandria.

7

Primul om muri înecat, înainte chiar ca ei să pună piciorul pe plajă şi, la vremea aceea, Godwin socoti că acela fusese norocos. Traversaseră deja un adevărat iad. Moartea era o eliberare.

Orice altceva ar fi fost o eliberare. Orice altceva decât ceea ce făceau. Orice, numai să ieşi din submarin. Se numea *Kismet* şi într-adevăr, aceasta era soarta lui, destinul lui, nu exista nici o afurisită de îndoială în privinţa asta. Orice era mai bine să faci, chiar să te arunci în mare, să iei valurile în piept. Orice, numai să scapi de căldura aceea înăbuşitoare, de mirosul de sudoare, al tău propriu şi a celorlalţi, de sunetul picăturilor de transpiraţie care cădeau de pe trupuri pe podeaua de metal, regulat, ca bătăile unui metronom. Zăceau în cuşetele lor strâmte sau chirciţi pe podea, ca nişte mingi chinuite de crampe dureroase, sub tuburile torpedoului sau îngrămădiţi la popotă, bolnavi şi epuizaţi, gata să-şi dea afară stomacul, în întregime, pentru că nu puteau fugi de mirosul oribil al propriilor vomismente. Ar fi dat orice să

scape de aerul acela încins, de miros, de clătinările şi rostogolirile din pricina tangajului, de juliturile şi rănile provocate de ciocnirea cu marginile ascuţite şi căderile pe metalul dur, pentru că nu se puteau ţine pe picioare şi oricum, n-ar mai fi dat nici o ceapă degerată pe asta. Oricum, n-ar mai fi avut vreo importanţă, când îţi doreai moartea, când nu puteai respira aerul uscat şi arzător, când nu puteai fuma nici măcar o ţigară ziua întreagă, când navigai sub apă, şi nu exista nici o posibilitate de a se împrospăta aerul. Nu puteau fuma nici noaptea, când se ridicau la suprafaţă, deoarece Mediterana era furioasă, vânturile bătând cu o viteză între patru şi opt noduri pe oră. Nu te mai puteai opri din vomitat, deşi nu-ţi mai rămăsese nimic în stomac, dar aveai, permanent senzaţia de greaţă şi te simţeai un mort pe picioare, îngrozitor de slăbit şi de deshidratat. Aşa încât, când primul om muri, în cele din urmă, înecat în mare, când sosi momentul debarcării, el fu socotit norocosul grupului. Primul dintre cei „norocoşi”, dar nu ultimul.

Jellicoe veni la el în a doua noapte după ieşirea din „cuşca” submarinului.

— Ai fost deasupra?

— Nu mă pot opri din vărsături. Nu mă mai pot ţine pe picioare.

— Pe de o parte, aerul curat îţi va face bine.

— Şi pe de altă parte?

Godwin simţi cum i se ridică stomacul. Îşi putea auzi clar mişcările intestinelor.

— Pe de altă parte, e al dracului de sigur că vei fi măturat peste bord şi nu te vom mai vedea niciodată.

— O cale uşoară de scăpare.

Jellicoe chicoti sumbru.

— Asta este ceea ce voiam să spun în legătură cu Max. Îţi aminteşti ce-am spus atunci? întotdeauna, partea uşoară a trebii... bătrânul nostru şmecher. Gândeşte-te la el, acum, Godwin. Legănându-se pe spatele unei cămile... dansatoare cu văluri, gata să-i satisfacă orice capriciu... smochine, struguri, lucruri de-astea... Max, dragă... nu prea arăţi bine, bătrâne.

Îşi desprinse privirea de la tabloul mental pe care i-l făcuse lui Max şi vieţii lui plăcute, apoi îl fixă pe Godwin.

— Puţină durere de burtică, îmi închipui.

— Ce naiba înseamnă durerea de burtică?

— E în felul următor. Durerea de burtică este capătul tuturor lucrurilor, atunci când de douăzeci şi patru de ore nu faci altceva decât să vomiţi. Durerea de burtică îţi deschide cealaltă poartă. Sau, mai există posibilitatea ca cineva să-ţi dea lovitura de graţie. Dar sper că nu vrei să le ai pe amândouă, în acelaşi timp. Să fim rezonabili.

Îşi duse un deget la nas apoi şi-l ciupi.

— Cum îţi place într-o misiune de comando? Crezi că ascultătorilor şi cititorilor tăi le va plăcea povestea necenzurată?

Mustaţa zbârlită se mişcă dând drumul unui zâmbet, apoi făcu stânga-mprejur, fără să mai aştepte un răspuns.

În noaptea aceea, Jellicoe descrise acţiunea propriu-zisă — treisprezece oameni, dintre care majoritatea se ţineau de burtă, dar încercau să ţină situaţia sub control, urmau să-l ucidă pe Rommel. Nici o aluzie la răpire. Se gândiseră că era o nebunie.

— Va fi o treabă josnică, oribilă, domnilor. Un măcel. Noi suntem ultimii de pe pământul ăsta pe care-i aşteaptă. Ideea este, dacă e nevoie s-o mai spunem, să vă lăsaţi la garderobă instinctul milei, când părăsiţi submarinul şi să vi-l recuperaţi la întoarcere. Aţi înţeles? Nici un prizonier, nici un supravieţuitor.

— Treabă murdară la răscruce de drumuri, nu-i aşa, colonele?

— Am fost în situaţia asta o dată sau de două ori, Pinkham.

— Şi noi am fost, domnule.

— Domnilor, vreau să vă atrag atenţia. Dacă eu cad înainte de a ajunge la acea răscruce şi dacă generalul Hood ar cădea şi el, atunci Pinkham va prelua conducerea operaţiunii. Hood şi cu mine am hotărât, între noi, acest lucru. Pinky, este el o probă de ţopârlan... — aşteptă puţin, să se domolească râsetele, — dar veţi fi pe mâini bune. Cum nu se poate mai bune, dacă se va ajunge la asta.

— Drăguţ din partea dumneavoastră s-o spuneţi, domnule,

zise Pinkham.

Cyril Pinkham, Bert Penrose, Brian Qualley, Alf Dexter, Reginald Smythe-Haven, Bill Cox, Anthony Jones, Jim Steele, Boyd Malvern, Ox Bester, Lad Holbrook, Jellicoe. Şi Godwin.

Godwin se cuibări sub un tub al torpedo-ului, închise ochii şi se lăsă purtat departe. Nu era nici adormit dar nici treaz. Treisprezece oameni, străini unul de altul, în cea mai mare parte, aduşi, majoritatea, din corpul de comando al Orientului Mijlociu, dresaţi să facă ceea ce li se cerea, să se implice într-o mare aventură, să omoare un om, să-i ia pe inamici prin surprindere şi să-i ucidă pe toţi.

Fuseseră instruiți în Alexandria. Grupul principal făcuse instrucţie două săptămâni. Se presupunea că Jellicoe ştia ce făcea. Hood era pe uscat. Godwin era puţin mai mult decât o simplă încărcătură, asemenea „proviziilor" care trebuiau aduse pe ţărm, din burta lui *Kismet.*

Proviziile constau, în principal, din conserve de carne de vacă, pentru a potoli foamea excesivă şi exploziv cu fulmicoton, pentru a arunca totul în aer şi a fugi după aceea. Totul era ca explozibilul să fie ferit de umezeală. Conservele nu păţeau nimic.

Godwin şi Jellicoe se întâlniseră la sfârşitul perioadei de instrucţie şi lucraseră două zile cu şalupele de cauciuc şi bărcile de salvare, obişnuindu-se să poarte centurile de salvare, învăţând cum să folosească pompa cu pedala de picior pentru a umfla şalupele şi cum să manevreze aceste obiecte incomode, odată ce erau umflate. Te udai din cap până-n picioare făcând aceste treburi. Se răsturnau tot timpul din şalupe, râzând în soare ca nişte puşti cu găletuşe de nisip şi lopăţele, aflaţi în vacanţă, pe plaja de la Brighton. Se împroşcau cu apă şi se zbenguiau nebuneşte, iar stropii de pe braţe păreau bobiţe de cristal, în lumina soarelui. Boyd Malvern observă că singurele lucruri care le lipseau, erau fetele şi beţişoarele de zahăr candel de la Brighton.

În ultima zi petrecută la Alexandria, executară un exerciţiu de debarcare, pe o plajă din apropierea oraşului şi totul ieşi perfect, fără probleme. Bill Cox spuse că asta arăta ce putea face un comando, dacă-l luai în serios. Totul merse strună, în afară de Steele, care se încurcase într-una din corzile

împletite din iarbă ce ţineau şalupele una lângă alta, ca mărgelele pe o aţă. Acest lucru putea fi socotit un inconvenient, dar, per total, Jellicoe gândea că nu e nici o problemă. Făcuseră o treabă bună şi erau gata pentru Rommel.

După douăzeci şi patru de ore, vremea rea, marea teribil de agitată, le distruseră moralul. Căpitanul vasului, Stanley Wardour, spuse că era o vreme neobişnuit de rea. Niciodată nu văzuse ceva mai afurisit în aceste ape. Ar fi trebuit să fie o croazieră de plăcere, cel puţin aşa, zicea el.

În acea a doua noapte, în timp ce *Kismet* zăcea la suprafaţă, luând el însuşi, aer şi reîncărcându-şi bateriile, izbit de valurile care cădeau pe suprafaţa lui ca de pe un vârf de munte, în noaptea aceea, Bert Penrose stătea lângă Godwin, trăgând, prudent, dintr-o ţigară, în speranţa că nu-i va face mai rău decât îi era; îi împărtăşea gândurile lui în legătură cu înrăutăţirea pronunţată a vremii. Era un tip slăbănog, arăta ca bărbatul din caricaturi, cu nevasta cea grasă. Avea o bărbie mică, retrasă şi palidă, câteva şuviţe răzleţe de păr negru lipite de fruntea asudată, un nas ca un cioc de pasăre şi urechi mari. După opinia lui Jellicoe, avea „o mână afurisită de expert în ceea ce priveşte explozibilul”.

— Ar putea să vă zboare molarii din gură, iar premolarii să nici nu aibă habar.

El îi împărtăşi lui Godwin că, atunci când situaţia se înrăutăţeşte — „aşa cum trebuie să fi fost pentru taică-meu, acolo jos, în mină, în noaptea aia când a fost explozia cea mare şi ei nu s-au obosit să-i scoată pe oameni de sub dărâmături, aşa că niciodată nu l-am mai văzut pe tata” — lucrul care trebuie făcut este să te gândeşti la filme, de preferinţă la cele amuzante.

— Acum tocmai mă gândeam la unul din astea. Îmi ridică moralul. Mă scoate din stările mele. De exemplu, Jean Harlow aia, e o bucăţică bună, nu-i aşa, Rodge? Apoi mai sunt Myrna Loy, William Powell, unul dintre favoriţii mei, Spencer Tracy... Jean află că Powell, care e însurat cu ea, s-a căsătorit, de curând, şi cu Myrna Loy. Jean a noastră se uită la ei, se uită la Tracy... eşti pregătit pentru lovitură, Rodge? Fii atent: se uită la Tracy şi zice... „Asta-i incendiere

premeditată!” Pare al dracului de indignată, dar se dă mare, mă-nţelegi. „Asta-i incendiere premeditată!” Am simţit că-mi ia şi mie capul foc, Rodge, pe cuvântul meu că aşa am simţit. Jean a noastră! „Incendiere premeditată!” Constat că mă ajută să mă gândesc la tot felul de lucruri. Altele. Dacă doreşti, băiete, îţi dau voie să încerci şi tu. Te face să-ţi ieşi din stările tâmpite când lucrurile merg prost.

— Să-mi ies din stări... spuse Godwin. Pare tentant.

— Ştii, mă gândeam la afacerea asta a noastră cu privire la Rommel. Într-o zi vor turna un film despre noi. Gândeşte-te la asta, Rodge. Un film despre noi. Băieţii care s-au dus să moară pentru Rommel. Au făcut-o pentru rege şi patrie. Şi tu eşti yankeu! Totuşi, mă gândesc că nu va fi un film prea vesel. Subiectul nu-i prea potrivit pentru o comedie: să te duci să omori un individ. Cu toate astea, va fi un film, ce mai! Un film sonor! Te face să te simţi umilit.

— Nu uita, Bert, că tu eşti adevăratul erou. Celălalt tip e doar un actor plătit foarte bine, căruia îi intră machiajul în ochi.

— Totuşi... cine vrei să joace în rolul tău?

— Robert Mongomery. Godwin râse, uitându-şi stomacul pentru o clipă. Bert Penrose avea dreptate. Subiectul ăsta îl făcea să uite de necazuri.

— Sau Gary Cooper. Sau Joel Mc.Crea. Sau Gable. Poate Clark Gable.

— Tu ai să fii Gable. Eu vreau să fiu Gary Cooper.

— Bine că nu sunt Mickey Mouse, spuse Godwin...

Bert îl bătu pe umăr şi se duse să joace cărţi cu Smythe-Haven, Lad Holbrook şi Alf Dexter. Holbrook avea talentul de a-i lăsa, pe toţi de la bord, în fundul gol. Când se plictiseau de pocher, el sugera să treacă la alt joc, câteva ture de „regi persani”, de exemplu. El era cel care câştiga mereu, chiar şi la jocul ăsta atât de simplu. În cele din urmă, toată lumea se lăsă păgubaşă.

În ultima zi, înainte de căderea nopţii şi de debarcarea care se apropia, Jellicoe aduse o ceaşcă de cafea şi se aşeză lângă Godwin, la masa de la popotă.

— N-ai mai luat parte niciodată la asemenea lucruri, nu-i aşa?

— Dacă o făceam, sunt al naibii de sigur că nu m-aş fi băgat în afacerea asta de acum.

Jellicoe chicoti.

— Eşti un tip cinstit, Godwin. Asta-i părerea mea despre tine. Fiind cam ageamiu, s-ar putea să nu ştii de scrisoare. Am dreptate?

— N-am nici o idee despre ce...

— Şi eu mă gândeam că n-ai. Ei bine, e un lucru obişnuit pentru indivizi în situaţia noastră să scrie o scrisoare cuiva — soţiei, iubitei mamei sau tatei, oricui, cui vrei tu — ca să fie trimis mesajul în caz că dăm de vreun necaz. În cazul în care lucrurile nu merg cum trebuie. Înţelegi?

— În cazul în care suntem ucişi.

— Da. Sau făcuţi prizonieri. Sau răniţi... dar mai ales, în cazul în care suntem făcuţi bucăţele. Da. Dacă ai pe cineva căruia ai dori să-i adresezi ultimul tău cuvânt, atunci bine, scrii scrisoarea, i-o dai căpitanului şi el se va îngriji să fie trimisă la destinaţie.

Tuşi cu stângăcie, îşi trecu încheietura degetului peste mustaţă, într-un gest care-i devenise familiar lui Godwin.

— Desigur, vom proceda cum se cuvine. Eu am scris întotdeauna astfel de scrisori, ca toţi ceilalţi băieţi, de altfel, dar niciodată n-a fost nevoie să fie trimise. Dar să fie scrise, nu se ştie niciodată. Uite puţină hârtie... Nu e obligatoriu, să ştii. Te las să-ţi faci treaba, bătrâne.

Iubita mea, preaiubita mea Cilla,

În fine, mi-am îndeplinit dorinţa să privesc războiul ăsta în faţă, de aproape, „din prima linie”. Dacă la început nu reuşeşti, aşa cum n-am reuşit eu să obţin aprobarea reţelei în privinţa operaţiunii de bombardare, vei insista, fireşte — numai că, data viitoare, nu vei mai discuta despre asta cu imbecilii de la reţea.

Nu-ţi pot spune unde mă aflu sau ce avem de făcut aici dar este suficient să-ţi spun că aceşti colegi minunaţi pe care-i am, o numesc „treaba murdară la răscruce de drumuri”. Nu-mi găsesc locul şi sunt speriat de moarte dar, aici, toţi sunt băieţi buni şi dacă vreunul mă poate scoate din nevoie, o va

face.

Desigur, dacă primeşti scrisoarea, asta înseamnă că perspectiva e, cu siguranţă, macabră pentru Mudville Nine, dar tu nu ştii ce înseamnă asta, nu-i aşa, iubita mea? Ei bine, dacă primeşti rândurile astea, înseamnă că acum sunt trecut pe lista celor dispăruţi. Va fi o despărţire destul de urâtă, acum când am descoperit că speram să trăiesc al naibii de mult.

Regret totul în ceea ce-l priveşte pe Max. Regret sincer, din toată inima şi din tot sufletul meu; dar asta este. Oricum însă, trebuie să te am, oricare ar fi preţul. Probabil că toţi cei ce iubesc simt în felul ăsta, dar mă-ndoiesc. Noi suntem suflete pasionate, Cilla, capabile de orice şi nu oricine este construit în acest fel. Noi nu suntem oameni „comozi", tu şi cu mine, şi cred că avem nevoie unul de celălalt. Poate că şi merităm să ne avem unul pe celălalt. Poate că trădarea face parte din natura noastră, dar nu pentru orice şi într-un mod trivial, ci pentru iubire, pentru obsesia iubirii. Adevărul — trist sau altfel — este că aş fi comis orice act imaginabil pentru a te avea. Aş fi plătit orice preţ. S-a nimerit ca Max să fie preţul. Dacă ar fi să dau timpul înapoi, aş face la fel, de fiecare dată. Este o realitate cu care trebuie să trăiesc. Sau să mor dacă este cazul.

În momentul în care citeşti toate acestea, să ştii că am pierit. Eşti tânără, viaţa se aşterne minunată în faţa ta. Ai o fetiţă superbă, o carieră strălucită.

Şi mai ai şi multe amintiri. O amintire a Parisului, demult. O amintire din Cairo. O amintire din Londra. Amintiri despre mine şi despre cum a fost când eram împreună. Îţi doresc să fie amintiri frumoase, pline de dragoste, fermecătoarea mea Cilla. Şi apoi, iubita mea, lasă-le să plece, lasă-le să se veştejească până când vor părea că s-au întâmplat altcuiva, ca şi cum le-ai fi citit într-o carte. Te vei schimba şi tu cu trecerea timpului, aşa cum trebuie să fie. Să nu te întristezi niciodată dacă vei descoperi, într-o bună zi, că l-ai uitat pe Rodger Godwin.

Pentru că voi fi murit cu tine în inimă şi cândva, în Paradis, ne vom reîntâlni şi vom rămâne împreună pentru totdeauna.

Rodger.

Puse scrisoarea într-un plic pe care scrisese numele ei; apoi scrise o notă scurtă şi strecură atât nota cât şi plicul, în alt plic adresat lui Homer Teasdale. Dădu plicul sigilat căpitanului Wardour.

Timpul se înrăutăţi, se făcu mai frig, în timp ce se apropiau de plajă. Stând pe punte, îngheţat şi cu hainele umede, faţă-n faţă cu valurile, ascultând şuieratul vântului, Godwin abia dacă putea zări linia întunecată a coastei. Sub picioare, submarinul se transformase într-un fel de reptilă uriaşă: un tub negru, tremurător şi alunecos în noapte, strecurându-se printre hule, atât de alunecos de parcă ar fi fost uns cu vaselină. În timp ce se luptau cu şalupele, ferindu-se, din toate puterile, să nu se înece, îl vedeau cum îşi schimbă direcţia în fiecare clipă. Fiecare şalupă era destinată să care doi oameni şi provizii, conservele de carne de vacă, explozibilul şi muniţia. Nu aveau de luptat numai cu valurile care se spărgeau zgomotos de puntea pe jumătate scufundată în apă, dar şi cu ploaia îngheţată care-i biciuia, pătrunzându-le pe sub gulerele colante şi îmbibându-le căptuşeala hainelor de ploaie. De fiecare dată când luai o gură de aer, inhalai şi o porţie bună de apă de Mediterana. Te înecai şi tuşeai întruna.

Undeva, în întuneric, presupuneau că se afla Max Hood care-i aştepta, făcându-le semn cu o lanternă, spre a le arăta drumul. Fără acest semnal, debarcarea n-ar avea nici o şansă, ar fi înaintat orbeşte, riscând să eşueze pe stânci nevăzute.

— N-aveţi grijă, domnilor, Max Hood va fi acolo. Sarcina noastră este să fim gata pentru a ne lua el în primire. Acum la treabă.

Jellicoe se puse, el însuşi să muncească, ca şi cum ar fi vrut să le arate ce trebuia făcut cu adevărat.

Proviziile fuseseră legate strâns cu frânghii de şalupe, înainte ca acestea să fie umflate. Godwin acţiona pompa de picior, ţinându-se cu o mână de singura sârmă care ieşea afară şi, după un timp, încercând să ţină şalupa dreaptă, cu cealaltă mână. Oamenii erau aliniaţi câte doi, în perechi,

agăţându-se fiecare de scumpa lui viaţă, tăindu-se în sârmă în lupta lor disperată de a împiedica şalupele să fie înghiţite de apă şi chiar de a-şi găsi, ei înşişi, mormântul în marea furioasă.

Bill Cox, un om cărnos cu o barbă şi muşchi de Goliat, era epuizat de efortul de a face totul cu o singură mână care-i era liberă. În cele din urmă, se aşează în şalupa lui umflată şi începu să strângă curelele cu care era legat mormanul de conserve. Un val îl lovi în piept, ca o minge rătăcită. Căzu pe spate, izbindu-se cu capul de puntea de metal. Dispăru, ca şi cum s-ar fi deschis trapa unei pivniţe şi l-ar fi înghiţit. Într-o clipă, oamenii au aprins mai multe lanterne, îndreptându-le spre marea spumegândă şi au început să-l strige. Pentru o clipă, faţa-i albă răsări din întuneric, ca o frunză palidă, luată de torent.

Jellicoe striga la el, din toate puterile:

— Intră în şalupă, omule, intră, agaţă-te, foloseşte blestemata aia de vâslă!

Dar marea îl şi luase cu ea.

Cox, împreună cu aproape douăzeci de kilograme de muniţie vitală, învelite în pelerine de ploaie, se îndepărtau de şalupă în timp ce mâna lui flutura către ei, într-un soi de adio patetic, iar gura i se deschidea mereu, inutil, fără să se poată auzi un sunet, în urletul vijeliei.

Godwin abia-şi auzi şi abia-şi recunoscu propria voce când răcni în urechea lui Jellicoe:

— Lasă-mă sa mă duc să-l aduc. Valurile îl vor aduce, mai aproape, într-o clipă. Leagă-mă cu o frânghie împrejurul toracelui, mă duc spre şalupa lui... apoi ne tragi înapoi pe amândoi...

— Valurile astea, băiete! Blestematele astea de valuri te vor izbi de carcasa submarinului şi te vor face bucăţi...

— Sunt un înotător destul de puternic. Dacă trebuie neapărat să se piardă un om, atunci cel mai bine este să fiu eu acela. Lasă-mă să-l aduc, înapoi pe Cox. Haide, fir-ar să fie! Leagă-mă cu frânghia!

— Godwin, eşti nebun!

— Adu afurisita aia de frânghie!

Ţipa la Jellicoe. Zări din nou faţa lui Cox, îndreptată spre

el, săltând printre valurile înalte ca nişte turnuri. Simţi frânghia aspră strângându-se în jurul lui, apoi îl coborâră, pe carcasa alunecoasă, în apă.

„Mor aşa cum am trăit, ca un idiot", gândi el.

Îşi propti picioarele în carcasă şi se împinse cu toată puterea. Simţi valurile cum se închid deasupra lui, simţi ca şi cum un ciocan l-ar fi împins tot mai adânc, în întunericul nesfârşit, de parcă s-ar fi aflat într-un cuib de gheaţă neagră. Plămânii i se strânseră şi creierul ameninţa să-i explodeze ca o grenadă şi apoi, după ce mai rămase doar o secundă sau două pentru a fi prea târziu, ţâşni la suprafaţă, cu frânghia alunecând ca un arcan uriaş pe pieptul său, frecându-se de articulaţiile braţelor, tăindu-i carnea, dar durerea nu dură mult, pentru că apa era atât de rece încât, foarte repede, orice altă senzaţie se estompa. Văzu lumina lanternelor revărsându-se asupra lui şi valurile care se rostogoleau. Clipi furios şi observă şalupa, îl văzu pe Cox făcându-i cu mâna şi începu să înoate. I se păru că-i va trebui o lună întreagă de înotat din răsputeri, pentru a ajunge la şalupă, cu plămânii gata să-i explodeze şi creierul la fel, lipsit de oxigen. Cox îl pescui cu o singură mână, aproape să cadă şi el în apă, dar, în cele din urmă, reuşi să-l tragă destul de bine în sus, astfel încât Godwin se pomeni atârnat de margine, cu răsuflarea tăiată şi cu braţul înţepenit sub şalupă.

— Frumos din partea dumneavoastră să veniţi după mine, domnule, strigă Cox. Rânjea. Mi-e teamă că nu prea sunt un înotător grozav.

— Mi-e teamă că... acum... suntem doi în situaţia asta.

Godwin simţi prima smucitură a frânghiei.

— Ţine-mă strâns. Ne vor... trage... Înapoi.

Jellicoe râdea, acolo, pe punte. Restul echipei părea, de asemenea, cu moralul ridicat, după acest incident. Tensiunea acumulată se topise. Îl băteau pe Godwin pe spate. Se petrecuse o adevărată minune. Se comportau într-un mod inexplicabil, ca şi cum ar fi fost un erou mai degrabă decât un imbecil pe jumătate înecat, care ar fi trebuit să ştie foarte bine că era cel mai irecuperabil din echipă. Jellicoe îl apucă de umeri şi-l scutură:

— Vei fi menţionat în curierul diplomatic, bătrâne. Poate-ţi

obţinem şi o medalie sau ceva de genul ăsta. Ceva ce se dă civililor. Ai făcut o treabă a dracului de bună. Râdea.

Godwin nu se putea opri din clănţănit. Îi intrase frigul în oase. Dar era şi şocul prin care trecuse. Orice-ar fi fost, nu se putea opri din tremurat.

— Haideţi, băieţi, îi chemă Jellicoe. Înapoi, la treabă! Ridicaţi explozibilul şi puneţi-l la loc sigur.

Salvarea lui Bill Cox se dovedi a fi partea uşoară a aventurii. Greul urma să vină de acum încolo. Începu în clipa când Cyril Pinkham arătă spre ţărmul îndepărtat.

— Semnalul, domnule! îi strigă el lui Jellicoe. Hood! El a dat semnalul, domnule!

Fiecare dintre şalupe se răsturnă cel puţin de două ori pe drumul de la *Kismet* spre ţărm, dar Godwin nu mai ţinea socoteala, nici măcar nu mai observa de câte ori căzuse în apă, nu făcea altceva decât să încerce să supravieţuiască, pentru ca ei să nu fie obligaţi să-i trimită Cillei scrisoarea aceea şi, deci, să se poată întoarce la Londra pentru a afla cine-l ameninţa cu moartea. Prefera o moarte relativ „sănătoasă”, acestui coşmar al apelor îngheţate. Simţea că este gata să alunece înapoi, în apă, simţea cum îl învăluie frigul ca o cuvertură de gheaţă, strângându-i inima într-o menghină şi începea să se lupte pentru a îndrepta şalupa şi a împiedica proviziile de muniţie să alunece de pe dana de acostare. Apoi intră înapoi în mizeria aceea de şalupă, aşteptând să se răstoarne din nou şi să-l arunce, din nou, în apă. În aşteptarea inevitabilului, vâslea încercând — evident fără speranţă, după cum se părea — să ajungă la lumina care se legăna în întunericul plajei. *Kismet* se îndepărtă, ceea ce făcea situaţia cu atât mai grea. Acum era aici, o cotă de nivel, un reper pentru ei, în clipa următoare, plecase şi te simţeai pierdut în mijlocul hulei, de unde nu puteai vedea linia ţărmului, nu puteai vedea semnalul lui Max Hood, nu puteai vedea submarinul. Celelalte şalupe traversau acelaşi coşmar. Putea auzi strigătele de frustrare, de furie, de frică; putea zări trupul aruncat pe coama unui val şi apoi îngropat în clipa următoare. Apele erau împânzite de membrii grupului de comando şi toată lumea striga, încercând să se

ţină pe şalupe. Era o mizerie. Ultima oară când Godwin a pus băutură în gură, a ştiut că s-ar putea să fie pentru ultima oară; ar fi putut să se mai întoarcă o dată în sicriul de cauciuc, dar atunci jocul s-ar fi terminat. Gândul îi trecu prin minte în timp ce se aruncă cu capul înainte, din ce în ce mai jos, în adâncimile dense, sufocante, zdrobitoare. Dădu slab din picioare, îndreptându-şi trupul, luptând să iasă deasupra, simţind cum apa îl împinge la suprafaţă — apa cea întunecată, rece, uleioasă. Ieşi brusc la suprafaţă şi-l văzu pe Jellicoe cam la cinci metri mai încolo. Faţa lui îşi pierduse culoarea. Striga şi încerca să înoate înapoi, spre şalupă. Nu arăta grozav de bine. Godwin făcu câteva tentative hotărâte să ajungă la el, apoi îşi dădu seama că, dacă nu se ţinea de şalupă, ar fi pierdut-o definitiv. Se luptă cu hula, până ce ajunse la şalupă. Se ridică din nou, adunându-şi toate puterile, ultimele, după cum simţea clar, reuşi cu greu, de parcă ar fi cântărit cinci sute de kilograme şi-şi trase, silnic, picioarele peste bord. Era aproape gata intrat în şalupă, când muniţia se împrăştie şi-i acoperi capul. Îşi simţi pielea plesnind ca o prună prea coaptă şi când, în fine, putu zări ceva, copleşit de durere, se aşteptă să-şi vadă capul plutind că un grapefruit şi să nu şi-l mai poată recupera. În cele din urmă, simţi o căldură nefirească, apoi durerea care-i cobora pe la ceafă, pe gât, de-a lungul şirei spinării, ca un fier înroşit. Apoi altceva cald, sângele, care-i şiroia pe gât. Un val prinse şalupa, o ridică şi mătură cutia cu muniţie în apă. Jellicoe o văzu, începu să bată apa, încercând să ajungă la ea, renunţă, se întoarse la Godwin, făcându-i cu mâna. Îl chema în ajutor. Godwin începu să vâslească, apropiindu-se tot mai mult de Jellicoe. Putea zări, dar vederea era ultimul simţ, care-i mai rămăsese. Eră amorţit, chiar şi arsura durerii pierise. Şuieratul vântului şi zgomotul valurilor care se spărgeau, se rostogoleau, explodau, te împiedicau să auzi ceva, dar el nu credea că Jellicoe spunea mare lucru, altceva decât ceea ce ştia el. Faţa îi era cenuşie vânătă. Atârnat de plută, Godwin apucă, în cele din urmă, mâna lui Jellicoe care flutura frenetic, încercând să i-o strângă, dar, neputându-şi simţi propria mână, i-o lăsă pe a lui Jellicoe. Se smuci, încercând să-l tragă pe Jellicoe pe şalupă. În acest timp, auzi

vocea lui Jellicoe: *afurisit ghinion, o durere de burtă, crampe la stomac, blestemăţia dracului...* Ochii lui Jellicoe continuau să i se dea peste cap, clipind, încercând să fixeze, apoi rostogolindu-se din nou, astfel încât nu li se vedea decât albul, gura îi era deschisă şi apa neagră îi intra înăuntru. Un val îl lovi chiar în faţă. Era ca şi cum ţi s-ar fi prăbuşit în cap o clădire de patru etaje. Godwin simţi cum puterea picioarelor îl părăsea, îşi simţi gura izbită de cauciucul şalupei, simţi gustul sângelui şi după ce valul se îndepărtă, Martin Jellicoe dispăruse.

După o oră, zăcea pe plaja tare ca cimentul şi spălată de valuri, având sânge în ochi, icnind ca să respire, asemenea unei creaturi ieşite de curând din apă, care încearcă să-şi croiască drumul pe uscat, pentru prima oară. El spera ca ceea ce simţea în extremităţi, să fie viaţa. Apoi, îl văzu pe Cyril Pinkham îngenunchiat, smucind şalupa din valuri, cu ajutorul lui Boyd Malvern. Se aflau în josul plajei, la o distanţă de cinci sute de metri de semnal. Dar erau în viaţă.

— Pinkie, spuse Godwin, cu o voce răguşită şi tuşind ca să verse apa înghiţită.

— Domnule Godwin, răspunse Pinkham, îndreptându-se spre el, clătinându-se pe picioare. Suntem toţi, domnule?

— Urăsc lucrul ăsta, spuse Godwin, ridicându-se cu greu în genunchi, astfel încât să stea faţă-n faţă cu Cyril Pinkham, ghemuit lângă el. Pinkie, trebuie să-ţi spun... acum tu eşti comandantul.

Vâsliră cât de aproape putură, de revărsarea luminoasă şi bubuitoare, suficient de aproape ca să simţi cum se evaporă apa de pe obraji şi ţi se usucă genele. Max Hood îi adusese în josul plajei, trecuseră valurile furioase şi ajunseseră la un fort în ruine, ars, care veghea acolo din secolul trecut. Avea căminul intact şi un singur chibrit îl puse în funcţiune. În scurt timp focul alungă umezeala şi frigul îi atrase pe membrii grupului de comando, ca un magnet. Ploaia rece se scurgea prin găurile de pe acoperiş. Ox Bester făcu să treacă din mână-n mână o sticlă de rom pe care o adusese Hood. Vântul şuiera strident printre vechile pietroaie. Oamenii vorbeau în şoaptă. Erau atât de epuizaţi, încât nu mai aveau

nici glas.

Max Hood se aşeză pe vine lângă Godwin şi-i trecu o a doua sticlă cu rom.

— Povesteşte-mi despre Jelly. Eraţi împreună în şalupă. Ce s-a întâmplat?

— A fost groaznic. Nu puteam sta în porcăria aia de şalupă, tot timpul ne răsturnam. El nu se simţea bine. Spunea că are dureri de burtă...

— El şi durerile lui de burtă, spuse Hood încetişor.

— Am încercat să ajung la el, Max. M-am suit, din nou, în şalupă şi am vâslit, încercând să ajung la el. Îl apucasem de mână, eram atât de aproape...

— Nu e vina ta, bătrâne. Destinde-te. Acum s-a terminat.

— Îl ţineam de mână, îl trăgeam înapoi, spre şalupă, apoi a venit un val blestemat şi l-a smuls de lângă mine. Spre sfârşit, îi slăbiseră forţele, Max, nu se mai putea ţine bine de mâna mea...

Hood îl bătu pe spate pe Godwin.

— A dus o viaţă pe cinste, toţi spuneau asta. Făcuse şi unele lucruri rele în zilele lui.

— Câţi ani avea?

— Patruzeci şi cinci, patruzeci şi şase. Cam al dracului de bătrân pentru astfel de „distracţii” şi de „jocuri”. Asta-i problema, Rodger. Unii dintre noi, ticăloşi bătrâni, nu ştim când să ne oprim, să nu ni se pună capac definitiv.

— Oricine se putea îneca acolo. Am fost norocoşi că nu ne-am înecat cu toţii. A fost nebunie curată.

Hood dădu din cap aprobator.

— A naibii de grea noapte, pentru toţi. Îmi pare teribil de rău pentru tot ce s-a întâmplat, bătrâne. Nu s-a prevăzut că va fi un asemenea coşmar. Planurile făcute de noi au fost perfecte. Ce-ţi mai face capul?

— Mai este, încă, la locul lui.

— Nu te-ai schimbat, bătrâne.

Hood chicoti şi sorbi lacom romul.

— Dă-le puţină zeflemea şi milă când se simt în rahat.

— Hemingway. Îţi aminteşti când l-am întâlnit noi jucând tenis în grădina Luxemburg? Parcă a fost ieri. Zeflemea şi milă. Cât e de adevărat, cât e de adevărat! Vrei să ne mişcăm

puţin, bătrâne?

— Nici nu vreau să aud!

Hood îl bătu cu palma pe spate din nou şi se duse spre următorul, care tremura din toate încheieturile.

Adunară la un loc şalupele dezumflate şi pompele şi se pregătiră să aducă proviziile. Godwin se putea gândi doar cu greu că treaba din noaptea aceea nu se terminase. Dar, bineînţeles, nu se terminase.

După ce au avut la dispoziţie o oră ca să se usuce la foc şi să şi recapete, în oarecare măsură, simţul echilibrului pe uscat, Hood le atrase atenţia, bătând cu ţeava unei puşti automate în zidul de piatră.

— Acum că v-aţi odihnit bine şi simţiţi, din nou, pământul sub picioare...

Murmure de dezaprobare, sincere dar înţelegătoare...

— ne aşteaptă o mică excursie de plăcere. Nimic serios, aproape cinci mile. Împărţiţi între voi proviziile, cât puteţi mai bine. Timpul ne zoreşte. E trecut de miezul nopţii şi nu ne mai putem permite să călătorim când se luminează de ziuă. Deci, terminaţi-vă romul, domnilor şi uitaţi că sunteţi obosiţi. În câteva ore veţi putea dormi ca nişte bebeluşi.

— Chiar aşa, domnule, rosti tărăgănat Smythe-Haven. Ne trezim şi plângem la fiecare sfert de oră.

Ţara colinelor, aşa cum era numită, începea imediat după ce treceai cu greu de plajă. Hood cunoştea, într-o măsură, drumul, cu toate că era doar o întindere de stâncării, arbuşti pitici şi bolovăniş, care urca statornic, până când, în cele din urmă, ajungea în creasta unui povârniş al coastei, la o înălţime de aproximativ şase sute de metri. Nu era un drum prea sinuos, dar panta era abruptă, grohotişul ascuţit şi alunecos. Ploaia şi vântul se ţineau scai de ei, temperatura scădea rapid, hainele atârnau ude şi le târâi prin noroi, picioarele erau numai julituri. Totul era groaznic. Godwin căra un pachet cu explozibil. Trebuiau să meargă la o lungime de braţ unul de celălalt. Dacă n-ar fi făcut aşa, s-ar fi pierdut unul de altul, ar fi rătăcit drumul şi întunericul i-ar fi culcat la pământ, ca un trăgător de elită. Peretele de stâncă era presărat cu puţuri şi viroage, unele dintre ele mascate de

arbuşti, altele transformate în şuvoaie repezi de apă de ploaie, bolborosind şi inundând totul în jurul lor. Pe creasta povârnişului, platoul se transforma imediat în deşert, iar deşertul rămânea aşa pentru vecie. Atât cât mai putea el gândi, Godwin constată că era iadul pe pământ, tot ce putea fi mai rău, oriunde ai fi privit, în jur. Nu se grăbea să se decidă, dar dacă i-ar fi fost dat să aleagă, ar fi preferat submarinul. Poate că uitase cât de rău fusese acolo. Poate că era pe punctul de a-şi pierde minţile. Nimeni dintre cei care ar fii putut să se afle la Londra şi să stea la un păhărel la Dogsbody, dar se aflau aici, nici o astfel de persoană, nu era pregătită pentru Bedlam. Se aflau la jumătatea drumului spre coastă, după două ore şi jumătate de „plimbărică”, când Godwin căzu.

Dumnezeule! Fie că era din cauza vântului şi a ploii, a mocirlei de sub tălpi sau a epuizării, a neîndemânării sau a prostiei, oricare ar fi fost cauza, nu mai conta, odată ce ai căzut. Atunci era prea târziu, încercă disperat să găsească ceva de care să se agaţe, o rădăcină sau o crăpătură. Obrazul aproape că-i atingea pantalonul omului din faţă, noroiul îi plescăia printre degete. Găsi o ieşitură netedă a stâncii, dar alunecă pe ea, simţind cum se duce pe spate, ca poliţistul din vârful scării, într-unul din filmele cu poliţişti ale lui Keystone, bălăngănindu-se înainte şi înapoi, numai că el alunecă în nisipul mocirlos. Pentru o clipă se gândi că s-ar putea să cadă şi atunci îl auzi pe Ox Bester mârâind în spatele lui când se loviră unul de altul. Simţi braţul lui Bester în jurul lui, încercând să-l susţină, să-l împiedice să cadă, dar n-avea nici o şansă, era ca şi orb în întunecimea aceea şi cădea mereu, strângând la piept explozibilul. Se izbea de stânci din ce în ce mai des, simţea cum arbuştii îi zgârie obrajii, aluneca mereu, încercând, cu disperare, să pună piciorul undeva, oriunde, dar eşuând regulat. Simţi cum se rostogoleşte, cu explozibilul în braţe, tot mai jos şi mai jos, până când, cu un strigăt brusc, se izbi de ceva tare. O durere scurtă îi fulgeră rinichii şi biciul vântului îl părăsi instantaneu, ca sângele care se scurge dintr-o arteră tăiată. Rămase acolo, cu răsuflarea oprită, simţind cum viaţa i se scurgea din el.

Clipi la strălucirea neaşteptată a luminii. Era îndreptată în jos, asupra lui, de la vreo treizeci de metri deasupra capului său. Umbrele se împrăştiau pe suprafaţa stâncilor.

— E mort!

Vocea strigase involuntar şi Godwin îşi scutură capul şi-şi ridică mâna, cu toată durerea ce-l copleşise.

— Sunt teafăr, strigă el şi o rafală de vânt îi împroşcă în obraz picăturile biciuitoare de ploaie.

Lumina se îndepărtă, întâlni săgeata unei alte lanterne, care strălucea undeva, mai în stânga.

— Nu tu, se auzi o altă voce slabă.

— Vezi dacă e mort.

Era, din nou, prima voce, venind parcă de la o distanţă de ani lumină.

Godwin se luptă cu noroiul şi cu stâncile. În cele din urmă reuşi să se ridice în genunchi, gâfâind, căutând ceva de care să se agaţe, ca să se poată ridica în picioare. Când, în fine, se ridică, cu piciorul drept proptit într-un bolovan, îl văzu pe celălalt, prins în fascicolul de lumină. Îşi croia drum peste bolovanii uriaşi, spre locul unde zăcea trupul celui căzut. Era răsturnat pe spate, pe o muche ascuţită de stâncă, acoperită de un tufăriş de grozamă. Capul era răsucit într-o parte, cu ochii larg deschişi. Coloana şi gâtul, erau, în mod sigur, fracturate. Era Ox Bester care fusese cândva fierar în Glasgow, constructor de vase. Acum era cel de-al doilea om care-şi dădea viaţa pentru operaţiunea PRÆTORIAN.

— Rodger.

Era Max Hood care-l striga, calm, pe nume.

— Rodger, mă poţi auzi?

Godwin făcu un semn cu mâna.

— Adu pachetul cu muniţie pe care-l căra el. Îl văd de aici. E în faţa ta. La aproape şapte metri deasupra capului tău.

Godwin îl zări. Mai privi odată trupul neînsufleţit al lui Ox Bester. Voia să spună ceva, să-i adreseze un soi de adio, dar ce putea spune?

— Lasă-l, Rodger. Nu te mai poate auzi.

Vocea lui Hood străbătu şuieratul vântului şi întunericul uleios al nopţii, de parcă i-ar fi citit gândul. El se mai întâlnise cu astfel de lucruri. Ştia ce gândeau oamenii în

acele clipe. Ştia că voiau să-şi ia rămas-bun.

— Avem nevoie de muniţie. Mişcă, bătrâne. Trebuie să stingem odată luminile astea.

Max Hood continua să-i vorbească, până ce, în fine, putu să urce şi să se afle, înapoi, printre ai lui.

8

Dimineaţa veni fierbinte, însorită, liniştită şi ei se treziră cu greutate, ameţiţi, conştienţi numai pe jumătate de locurile unde se aflau, până când, încet-încet, îşi veniră în fire. Mirosul caprelor părea să se ridice ca un abur din podeaua peşterii şi Godwin tuşi, clipind ca şi cum asta l-ar fi ajutat să-şi îndepărteze de el mirosul greu. Privi orbit strălucirea care inunda intrarea în peşteră. Jim Steele şi Brian Qalley trecuseră prin „exerciţii” similare în marginea nisipoasă a deşertului şi cunoşteau toată flora şi fauna. Se furişară afară înainte ca ceilalţi să se trezească, unde-l găsiră pe Hood pregătind ceaiul deasupra unui foc aprins la gura peşterii sale şi plecară să culeagă o porţie de bobiţe de arbutus care erau aproape identice cu fragii. Aduseră ceaiul în căni de cositor şi bobiţele, la peştera lui Godwin şi, împreună cu Penrose se aşezară turceşte, încercând să ignore mirosul de capră, în timp ce-şi luau micul dejun.

— Arabii numesc aceste bobiţe fructele Domnului, spuse Qualley. E mult mai bine decât să mănânci râme, deşi, dacă ţi-e foame cu adevărat, atunci o râmă nu e chiar atât de rea. Nu-i aşa, Jamey?

Steele încuviinţă, rânjind. Amândoi rânjeau în felul ăsta, în legătură cu aproape tot ce se întâmpla. În cursul zilei, Godwin nu mai auzi pe nimeni dintre cei rămaşi să-l mai pomenească pe Jellicoe sau pe Ox Bester. Era ca şi cum amintirea lor căreia i s-ar fi dat viaţă prin cuvânt, ar fi aruncat o umbră nefastă asupra a ce aveau de făcut, ar fi pus în primejdie întreaga operaţiune. Ei n-ar fi trebuit să existe niciodată.

Atenţi să se grăbească şi să adune la piept crengi de copaci şi tufe pentru a se camufla, Godwin, Penrose şi Alf

Dexter fură desemnaţi să se întoarcă împreună cu Max, înapoi, pe buza coastei înalte. Acolo găsiră în morminte antice, care mai purtau încă însemnele romane, lăzi de lemn cu puşti mitraliere, tip Thompson. Porţile de piatră care duceau spre morminte, fuseseră lăsate întredeschise. Godwin privi inscripţiile romane şi-şi scuturã capul pentru a da la o parte pânzele de păianjen şi fantasmele. Ceea ce simţea el în clipele acelea, nu era ceva neplăcut. Puteai să trăieşti sau să mori într-un astfel de loc. Într-adevăr, nu părea să fie mare diferenţă. Oamenii trăiseră şi muriseră aici de secole şi asta nu schimbase nimic. Automatele erau depozitate într-un mormânt, împreună cu câteva capre aciuite aici, care aparţineau cumnatului ghidului Sanusi, angajat de Hood să le dea o mână de ajutor. El stătea retras şi sfios, mângâind una din capre, în timp ce ei cercetau puştile automate, apoi se ridică pentru a-i ajuta să le care în peşterile de pe platou. Hood îi explică lui Godwin că ghidul Sanusi, care purta o haină caraghioasă şi lălâie, cu o cingătoare la spate şi încălţări făcute din bucăţi de cauciuc de şenile uzate, era un om deosebit de curajos. De obicei, populaţia Sanusi le dădea de furcă italienilor, pentru că-i ajuta pe englezi cu promptitudine şi hotărâre. Cei prinşi erau atârnaţi în cârlige de carne de măcelărie, înfipte sub bărbie, între maxilare, expuşi în pieţe, în soare şi lăsaţi să atârne acolo, până când mureau. Sanusi îi urau pe italieni cu o pornire adâncă, sălbatică. Forţaţi să intre în armata italiană când Mussolini încercase să cucerească Africa de Nord, înainte de a cere ajutor germanilor, oamenii tribului Sanusi dezertaseră în număr mare, trecând în armata lui Wavell, apoi în cea a lui Auchinleck. Mussolini încercase să pună în practică un mare plan fantezist, în legătură cu Cirenaica. Timp de aproape douăzeci de ani avusese statut de ocupant şi fusese, mai mult sau mai puţin, pe picior de război cu tribul Sanusi. Pentru a-i împiedica să-şi părăsească ţara, fugind spre Egipt, Mussolini împrejmuise, cu un gard de sârmă ghimpată, întreaga frontieră răsăriteană din Cirenaica. În prezent, printr-un lanţ interminabil de acţiuni brutale, membrii tribului Sanusi erau subjugaţi de pumnul de fier al mareşalului Graziani. Când li se oferea ocazia să-i

ajute pe englezi, cei care nu erau împiedicaţi de frică s-o facă, răspundeau foarte prompt apelului. Hood se simţea în largul lui printre ei. Îi erau credincioşi. Niciodată nu l-ar fi trădat. Săptămânile trecute trăise printre ei, deghizat în negustor arab, mişcându-se în voie în spatele liniilor germane şi italiene. Acum treaba era aproape terminată.

Pe la prânz, un avion sanitar italian zbură pe deasupra, la o înălţime de numai două sute de metri, dar nu-i observă. În afara acestuia, n-au mai apărut alţi intruşi. Era un aer fierbinte şi încremenit şi Godwin avea impresia că nimic nu se mişca. Rareori se auzea vreun sunet sau se vedea vreo licărire în arbuşti, dar el nu le băga în seamă. Se întreba dacă se va mai întoarce vreodată acasă. Ultimele douăzeci şi patru de ore îl făcuseră să-i pese şi mai mult dar şi mai puţin decât înainte, de propria-i persoană, de propria-i soartă. Se simţea devenind o fiinţă înconjurată, copleşită de ceva enorm, indiferent, vast: era, oare, istoria? sau timpul? sau un soi de infinit orb care-i sorbea către o esenţă, către pustietatea spaţiului? Simţea că nu-i mai pasă de nimic şi privi acest lucru ca pe o importantă revelaţie. Aici nimic nu părea să mai aibă vreo importanţă: nici Cilla, nici Churchill, nici Monk Vardan, nici Homer Teasdale, nici localul lui Dogsbody, nici acel cineva care-i scria scrisori de ameninţare. Aici nimic nu conta. Era aproape plăcut. Poate că era ca atunci când eşti foarte bolnav sau foarte bătrân şi simţi că totul îţi scapă printre degete. El simţea, în clipa aceea, că s-ar fi putut lăsa cu totul, în voia sorţii. Se întreba cum ar arăta totul, dacă s-ar întoarce la Londra. Ar mai fi totul la fel de important?

Ghidul le pregăti un prânz întârziat, din carne de capră friptă. Nu era prea gustoasă, dar se putea mânca foarte bine. Lad Holbrook spuse:

— Tocmai am cinat adineaori: o cataplasmă din seminţe de in.

Cu toate acestea, toţi erau veseli pentru că puteau mânca fără să vomite. Hood îi mulţumi ghidului şi-l trimise înapoi, la ai lui. Dacă era prins în prezenţa soldaţilor britanici atunci pedeapsa pentru toţi membrii tribului Sanusi ar fi fost groaznică.

După amiază târziu, Hood adună toată echipa în cea mai încăpătoare dintre cele trei peşteri. Unii fumau pipă, alţii, ţigări, iar alţii rumegau nişte carne de vacă din conserve. Godwin făcu ochii roată în jur, pentru a se asigura că numele şi feţele tuturor îi erau pecetluite în memorie. Boyd Malvern, Jim Steele, Bert Penrose, Reggie Smythe-Haven,

Tony Jones, Cyril Pinkham, Alf Dexter, Bill Cox, Lad Holbrook, Brian Qualley, Max Hood. Şi el însuşi. Dacă s-ar fi întors la datoria lui, ar fi depănat povestea lor, transformându-i într-o echipă legendară: oamenii care i-au venit de hac lui Rommel.

— Au intervenit unele schimbări în plan, domnilor, spuse Hood liniştit. Ne vom pune în mişcare îndată ce se întunecă. După ce misiunea va fi îndeplinită, vom beneficia de avantajul unei harababuri perfecte în tabăra duşmană. Ne vom întâlni cu călăuza noastră într-un loc pe care vi-l voi arăta în drum spre oraş şi ea ne va conduce în jos, cu mare băgare de seamă, prin albia unui râu uscat, spre plajă, înapoi la fort, unde ne va aştepta *Kismet* ca să ne ducă spre casă. Din acest moment, în douăsprezece ore, vom părăsi aceste locuri. Acum, însă, ne stă în faţă problema celor douăsprezece ore.

Se aşeză, rezemat de peretele peşterii şi-şi încrucişă picioarele în faţa lui. Cu mişcări domoale, începu să-şi acopere faţa cu coajă de plută arsă şi, în timp ce vorbea, ceilalţi îi urmară exemplul.

— Alaltăieri, în timp ce voi, băieţi, „savuraţi croaziera pe Mediterana, continuă Hood, eu i-am adunat pe câţiva dintre prietenii mei Sanusi şi am făcut o plimbare până la stâlpul de comunicaţii, aflat la o distanţă de douăsprezece mile în josul drumului spre Tobruk. Nu pot spune chiar că l-am dărâmat, dar va fi inutilizabil până când ei vor obţine livrarea unei cantităţi de provizii. Şi Armata a Opta a lui Auchinleck poate întârzia primirea acestor suplimente, timp de un mileniu întreg.

— Bună treabă, domnule, spuse Pinkham. Nu va fi nevoie, atunci, să ne împrăştiem prea mult.

— Exact. Am mai aranjat lucrurile în aşa fel, încât Rommel să-şi petreacă cea mai mare parte a timpului în vila sa. Şi,

desigur, serile. Aşa încât putem uita aproape cu totul clădirea cea mare a cartierului general. Vom alcătui două detaşamente. Unul pentru „dinam”, o clădire greoaie aflată la picioarele turnului de depozitare a grânelor. Explozibil şi puşti automate. Noi ceilalţi, restul echipei, vom lua vila cu asalt. Grenade, puşti automate, carabine. Vom tăia cablurile telefonice. La vilă, toată lumea va fi adormită, în afara unei gărzi puţin numeroase.

Cel mult doi oameni. Când auzim exploziile şi se sting luminile... Oftă. O facem.

Faţa lui era neagră. Noaptea se lăsa cu repeziciune.

— Acum detaşamentele. Penrose, tu vei plasa, evident, explozibilul la centrala electrică. Pinkham, tu iei conducerea grupului, în care intră Malvern şi Jones. Toţi patru veţi fi încântaţi de treaba pe care o veţi face. Eu voi conduce detaşamentul care va acţiona la vilă, format din: Dexter, Qualley, Smythe-Haven, Helbrook, Steele, Cox şi Godwin. Acum am putea să şi încărcăm totul. Grenadele pentru ultimul grup. Explozibilul pentru primul. Rodger, cred că tu vei lua un Colt 45 şi grenade, nu o puşcă automată. Pentru asta îţi trebuie o oarecare obişnuinţă. Ai lucrat cu grenade la Alexandria, am dreptate?

Godwin încuviinţă din cap.

— Bine. Ai să stai lângă mine. Tu şi cu mine vom intra împreună, ai înţeles?

Godwin încuviinţă din nou. Faţa îi dispăru sub coaja de plută. Se asigură că părul său castaniu deschis era în siguranţă sub cască. Toţi purtau pantaloni de culoare închisă, maiouri cu guler colant, de culoare bleu-marin închis. Timp de o oră deschiseră, controlară, împachetară din nou explozibilul, distribuiră armele şi muniţiile.

Ziua însorită se sfârşise demult şi pe măsură ce după-amiaza înainta spre seară, vremea se înrăutăţea. Hood nu-şi putea crede ochilor. Era o vreme foarte urâtă, în ciuda tuturor previziunilor. Pe la ora şapte, începu să cadă o ploaie deasă şi temperatura scăzu rapid. Nu era nici o diferenţă faţă de noaptea trecută. Era tot ce putea fi mai rău pentru operaţiunea pe care o pregăteau.

Godwin stătea singur la intrarea peşterii, privind cum

ploaia transformă luminişul într-un smârc, când Max Hood veni lângă el.

— Ai dreptate, spuse el, descifrând expresia lui Godwin, pe faţa-i înnegrită. Dacă CRUCIATUL n-ar lovi mâine dimineaţă, nu m-aş fi gândit să plecăm la noapte. Pentru Rommel n-are nici o importanţă când venim peste el. Dar acum totul depinde de CRUCIAT. Rommel trebuie să moară. Afrika Korps trebuie să fie năucită, demoralizată. Armata a Opta a lui Auchinleck se va pune în mişcare. Băieţii de la Tobruk trebuie să fie eliberaţi.

Privi ploaia nepăsătoare, noroiul care creştea într-un strat tot mai gros şi-şi aprinse o ţigară.

— Pentru asta au murit Jellicoe şi Ox Bester, pentru a respecta programul stabilit. Trebuie să plecăm, Rodger, fie că ne place sau nu.

— Pe mine mă frământă un singur lucru, spuse Godwin. Nu ştiu cum să spun... Mă simt ca o piază rea. Au murit doi oameni şi eu am fost implicat în ambele morţi.

Era o uşurare să poată vorbi cu cineva despre asta. Refuzul tuturor de a şti ce se întâmplase cu Jellicoe şi Bester îl urmărise ca o nălucă.

— Port ghinion, Max. Şi acum tu vrei să fiu alături de tine la noapte. Mă îngrozeşte lucrul ăsta. Nu vreau să-mi porţi mie de grijă, când tu trebuie să te gândeşti doar la treaba pe care o ai de făcut. Nu-mi place asta. Totul e atât de diferit de felul cum mi-a prezentat Monk lucrurile...

— Ascultă, Rodger, nu te poţi învinovăţi în nici un fel pentru moartea lui Jelly şi a lui Bester. Ăsta e războiul. Lucrurile se întâmplă, e inevitabil, uneori merg prost. Dacă m-aş simţi răspunzător pentru toţi cei care au murit sub comanda mea... ei bine, nu pot şi n-o fac. Asta este doar una dintre lecţiile războiului. Ne vom întoarce împreună. Ne vom întoarce acasă.

Pe Godwin îl dureau picioarele din pricina marşului din noaptea trecută. Acum, în noroiul care te trăgea în jos, picioarele-i cântăreau tone, făceau ca fiecare pas să pară o veşnicie, făcută din durere, ploaie torenţială şi acelaşi întuneric blestemat. Cel puţin nu trebuiau să urce o colină stâncoasă. Detaşamentul lui Pinkham era încărcat prea tare

cu povara materialelor explozibile. Încărcătura fusese redistribuită pentru „excursie”. Ploaia, alunecările în noroi, înjurăturile înăbuşite, sunetele provocate de izbirea ţevii vreunei puşti de o cataramă sau un cârlig robust, toate acestea făceau ca întunericul să devină aproape palpabil. Trebuiau să lase drumul complet liber, lucru care îi silea să meargă pe o cărare extrem de îngustă, devenită acum un râu de noroi. Fiecare om trebuia să se ţină de teaca baionetei celui din faţa lui. Altfel, linia s-ar fi rupt şi s-ar fi produs dezastrul. Era o altă versiune a nopţii trecutei! Şanţurile erau inundate de apă şi noroi şi presărate cu bolovani invizibili care creau gropi imense între ei, la fiecare câţiva metri. Dacă ar fii avut cea mai vagă idee despre cât era de greu să-l ucizi pe Rommel... dar acum era prea târziu pentru asta.

Deodată, Steele alunecă sau se poticni, căzu în faţă, cu un strigăt înăbuşit şi alunecă în şanţ. Restul şirului se opri în loc şi aşteptă.

Un câine începu să latre, un zgomot ca o tuse seacă, ca şi cum ar fi fost un ogar care trebuia să taie calea unei haite de lupi. Steele îngenunche în apa noroioasă, fiindu-i frică să mişte. Câinele îi dădea înainte cu lătratul. Era la o distanţă de aproximativ cincizeci de metri de ei.

Într-o colibă se aprinse lumina. Uşa se deschise şi lumina se împrăştie prin uşa deschisă. Nimeni nu mai respira. Omul sfredeli întunericul cu privirea, bombăni ceva către câine şi lătratul se stinse într-un scheunat, în timp ce omul îl pocnea cu o prăjină, cu o scândură, sau ceva de genul acesta. Îl lovi din nou, răcni la el, apoi intră înapoi, în casă. Încremenirea şi răpăiala monotonă a ploii fură sfâşiate de zgomotul uşii trântite. Încet, eliberând un oftat îndelung, Steele apucă o mână întinsă şi fu tras înapoi, pe făgaş. Şirul se puse, din nou, în mişcare. Hood se opri când ajunseră la o urmă de căruţă, un făgaş mai larg.

— Acest făgaş ne conduce direct la Beda Littoria. Suntem la o distanţă de numai o jumătate de milă de ţintă. Acum ne oprim să fumăm o ţigară. Ultima verificare a armelor. Pinkie, adună-ţi oamenii. La o distanţă de aproximativ o sută de metri, de-a lungul acestui făgaş, se afla o bifurcaţie spre

stânga. Te va conduce la turnul pentru grâne şi la centrala electrică. Noi mergem drept înainte, spre ţinta principală.

Totul se schimbă în timp ce înaintau pe făgaşul trasat de căruţă. Godwin realiză că cei care mărşăluiau tăcuţi, în întuneric, cu o clipă înainte, deveniseră, deodată, nişte oameni care mergeau, pur şi simplu, la lucru. Totul se schimbase: felul în care mergeau, modul cum respirau, simţi cum bătăile propriei inimi se îndesesc — senzaţia de sporire a energiei pe care ţi-o dă creşterea adrenalinei în sânge. Ploaia şi frigul erau înlocuite de tensiunea în creştere, ca centru de importanţă al serii. Ploaia nici nu mai conta. Continua să cadă, mai deasă, mai rece, dar nu mai conta. Singurul lucru pe care-l simţea Godwin era tensiunea, ascuţirea nervilor. Povara inimii. Ce ciudat era, cum se potriveau lucrurile:

Îşi simţea acum inima la fel ca atunci când o privea pe Cilla. Un alt motiv pentru care poţi asemăna războiul cu iubirea.

Pinkham îşi despărţi grupul lui de rest şi se îndreptă spre turnul pentru grâne, cea mai înaltă clădire din îngrămădirea de mici construcţii care alcătuiau Beda Littoria sau Sidi Rafa, aşa cum o denumeau arabii. Clădirea joasă, din beton, era ghemuită la picioarele turnului. Văzută de la distanţă, părea nesupravegheată. Pinkham se întoarse spre Hood şi Godwin. Un zâmbet îi lumina, cu strălucirea dinţilor, faţa înnegrită.

— O bucată de zăhărel pentru copii, domnule, spuse el. Ne vedem la vilă.

Se puseră în mişcare, urmărind linia cedrilor, chiparoşilor şi eucalipţilor, care marca drumul. Se îndepărtară de făgaşul de căruţe, ajunseră pe drumul principal, trecând pe lângă piaţa arabă cu felurite coşmelii şi prăvălii adăpostite în umbra turnului pentru cereale. Ploaia dădea impresia unei perdele sfâşiate, fluturând sălbatec. Vântul smulgea bucăţelele de hârtie şi de îmbrăcăminte, împrăştiind totul în piaţa pustie.

Preffetura[1] cu patru etaje care adăpostea tribunalul local, staţia de poliţie şi birourile locale, dădea spre scuar. Aici se află şi cartierul general german. Era întuneric beznă. În

1 Prefectură (lb. italiană) (n.tr.)

mijlocul scuarului se afla o fântână, ca o epavă înghiţită de ploaie, revărsându-se şi împroşcând apa ce dădea pe dinafară. În partea cealaltă a scuarului, se afla tribuna de pe care vorbise, cândva, Mussolini. Calea sa principală spre Egipt trecea direct prin acest scuar. Capela cea albă a Sfintei Fecioare dormea în întuneric. Preotul plecase, paracliserul fusese înrolat. Hood lucrase minuţios în misiunea sa de recunoaştere. În timp ce înaintau încet prin întuneric, părăsind scuarul, observară că vilele erau mult depărtate unele de altele. Toate erau clădiri moderne, din beton, construite de cuceritorii italieni.

— Aici, spuse Hood.

Oamenii se adunară în jurul lui. Trecuseră nouăsprezece minute peste miezul nopţii.

— Aceasta este vila. Rommel e înăuntru, domnilor. Să facem din vilă ultimul său loc de odihnă.

Hood îşi conduse oamenii spre gardul de sârmă care înconjura vila. Îi făcu semn lui Cox care o tăie, la repezeală, cu cleştele. Se furişară în linişte până la covorul de iarbă care înconjura vila din trei părţi, iarbă care se agăţa, fără speranţă, de viaţă şi care se transformase între timp în noroi. În faţa vilei se afla un parcaj presărat cu pietriş. Se mişcau ca nişte stafii negre, de parcă pluteau, fără să atingă pământul.

Vila era întunecată, liniştită, aproape anormal de liniştită. Nu se auzea decât zgomotul ploii care intra în pământ, izbea în ziduri, răpăia pe cortul gol al clopotului, acolo unde, în mod normal, stătea o sentinelă. Cortul era întins pe ţăruşi şi pânza, îmbibată de apă şi ruptă, flutura în bătaia vântului. Probabil că sentinela găsise că acest loc era prea umed şi furtuna îl obligase să intre în vilă.

Cox se duse să taie firele telefonice.

Lad Holbrook îi spuse ceva repede lui Hood şi apoi pieri în umbrele dense din faţa clădirii.

Un singur soldat stătea pe post de sentinelă la poarta principală, la capătul aleii care ducea spre parcaj. Privea afară în ploaie şi în întuneric, traversând aleea pentru maşini, cu indiferenţă, agale, întorcându-se apoi spre poarta

care abia dacă atingea dimensiunea unei cabine telefonice. Deasupra intrării, în aleea pentru maşini, atârna un bec. Se balansa cu furie în bătaia vântului şi încheieturile lui scârţâitoare arătau că aveau nevoie să fie unse. În stradă, umbrele ţeseau adevărate goblenuri. Ploaia cădea grea şi picăturile dansau pe casca de oţel a sentinelei, în timp ce Holbrook înainta de-a lungul perdelei de chiparoşi care mărginea aleea. Era de-a dreptul hipnotic să priveşti ploaia lovind în cască, ricoşând şi arcuindu-se strălucitor în lumină.

Scena trebuie să fi fost foarte la locul ei într-un film. Holbrook stătea liniştit, ascuns în întuneric, în spatele sentinelei, ca şi cum asculta ceva. Apoi păşi în lumină şi înfipse cuţitul. Făcu asta rapid, economic. Mâna stângă zvâcni strâns în jurul beregatei, cuţitul pătrunse prin haina exterioară, se înfipse între coaste. Apoi sentinela, acum doar o carcasă neînsufleţită, deveni moale ca o cârpă. Holbrook îl lăsă să cadă în umbra porţii de la intrare. Apoi dispăru şi el în umbra copacilor şi într-o clipă, era, înapoi, lângă Hood. Godwin îşi întoarse privirea de la grămăjoara de straie neînsufleţite, de lângă poartă.

Hood şopti:

— Nu prea-mi place cum arată totul aici. E din cale-afară de linişte.

Smythe-Haven se strecură lângă Hood.

— De ce să ne dorim agitaţie, domnule? Nici că se poate mai bine decât cum este. E numai pentru că toată lumea doarme şi, aşa cum aţi spus dumneavoastră, suntem ultimii oameni de pe pământ pe care-i aşteaptă aici.

Hood încuviinţă, dar nu era prea convins.

— Să mergem prin spate.

Porni, iar centura din piele a grenadei scârţâia în întuneric. Făcură înconjurul casei, controlară aripa dependinţelor care era lipită de clădire şi încercară uşor uşa din spate, care era încuiată.

— Qualley, plasează-te în spatele celor două remorci şi acoperă uşa din spate. S-ar putea să ai de-a face cu tipi care încearcă să fugă ca să scape cu viaţă. Ucide-i.

Qualley luă poziţie, dotat cu două automate, o centură de grenade şi două încărcătoare de rezervă pentru automate.

Remorcile aveau pe ele frunza de palmier şi zvastica, însemnele lui Afrika Korps. Deasupra uşii din spate ardea un bec ce împrăştia, spre casă, o lumină palidă. Practic, era o ţintă.

Hood îi conduse de partea cealaltă a casei, printr-un gard viu. Se opriră la marginea covorului de pietriş. În faţa scărilor care urcau spre verandă, erau parcate trei maşini militare.

— Acum încet, spuse Hood şi se aventură prin pietriş, privind în sus, spre casă, din locul unde erau parcate maşinile. Ambele ferestre de la parter aveau gratii de fier şi jaluzelele bine închise, pentru a se apăra de ploaie. Ploaia se scurgea în râuri de pe acoperiş, căzând cu zgomot, într-un ritm staccato, de la înălţimea celor trei etaje. În mijlocul faţadei se afla un mic portal. Câteva trepte de piatră duceau până la acest portal, iar uşa se afla, probabil, la vreo doi metri şi jumătate distanţă de el.

Hood îşi privi ceasul.

— Cred că pe la ora asta au şi aruncat în aer centrala electrică.

— Sper că n-au avut necazuri, şopti Steele. Am fi auzit ceva împuşcături.

Ploaia izbea în rafale faţada casei. Godwin privi înapoi, spre poarta de la intrare. Sentinela era tot acolo, moartă de-a binelea.

În fine, Hood spuse:

— Ei bine, trebuie să vă spun. Flerul îmi spune că aici ceva nu-i în regulă. E prea multă linişte. Poate că au părăsit-o. Luăm cu asalt o casă goală. Sau poate fi altceva. Oricum, nu sunt pregătit să aştept până când îmi vine vreo inspiraţie. Să intrăm chiar acum. Dexter, dă-i un brânci uşii.

Toţi îl urmară pe Dexter, pe scări, până la uşă. Dexter vorbea perfect germana. Izbi uşa, nerăbdător, ca un ofiţer neamţ care e gata să dezarmeze pe cineva. Godwin simţi Coltul 45 apăsându-i greu mana. Ar fi trebuit să se concentreze, în aceste clipe, dar n-o făcea. Era pe jumătate ameţit de ideea că lua parte direct la evenimente. Avea ceea ce-şi dorise şi, în momentul acela, realizând adevărul, se trezi. Era, din nou, cu Max Hood. Era, în sfârşit, implicat în

vârtejul războiului. Simţea că desăvârşea o călătorie începută cu foarte mult timp în urmă.

Alf Dexter continua să strige. Spunea că era ud leoarcă şi voia să i se deschidă uşa neîntârziat, altfel va găuri personal pielea cuiva dinăuntru.

Uşa se deschise şi în cadrul ei apăru un soldat german cu cască de oţel şi manta.

Dexter dădu buzna, pentru a ţine uşa deschisă de perete. Hood trecu pe lângă Dexter, îl înghesui pe neamţ, înfigându-i Coltul său 45 în piept.

— Unde e Rommel? mârâi Dexter, în germană.

Ochii neamţului se căscară rotunzi, în spatele ochelarilor cu rame de sârmă. Era foarte înalt şi solid, avea aproape doi metri, dominându-l pe Hood. Vederea unui grup de comando cu puşti şi feţe mascate păru că-l înspăimântase. Godwin nu-l putea condamna pentru asta.

Pe neaşteptate, neamţul răspunse la întrebare, apucând ţeava armei lui Hood cu o mână uriaşă şi dând-o la o parte cu o putere nemaipomenită. Îl izbi pe Hood de peretele coridorului îngust, şi-l pironi de perete, cu o asemenea forţă, încât tencuiala crăpă până sus, la tavan. La capătul coridorului lucea o lumină palidă, difuză. Dexter încercă să-l tragă înapoi pe neamţ, dar n-avea suficient spaţiu ca să poată face o pârghie. Neamţul era uriaş, ca un atlet de performanţă şi lupta să-şi apere viaţa. Îşi balansă un braţ, greu ca o crupă de cal, execută un arc scurt în aer, sfârşindu-l în obrazul lui Dexter. Dexter căzu. Sângele îi ţâşni pe nas pe podea, în timp ce se lupta să respire. Hood încercă să ajungă la cuţit, dar braţul îi era răsucit şi imobilizat la perete. Godwin trecu la atac. Lovind de trei-patru ori cu furie, luptând cu disperare. Soldatul german îşi scoase propriul său cuţit şi încercă să-l doboare pe Max Hood. Godwin ridică Coltul 45 spre faţa neamţului, roşie şi contorsionată de efort, de furie şi de frică, cu ochii ieşiţi din orbite, cu nasul roşu ca al unui clovn şi apăsă pe trăgaci. Faţa se împrăştie în mici fărâme. O explozie de sânge, de oase şi de creier păru să plutească asemeni unui nor. Prin el se cernea stins, lumina din capătul culoarului. Corpul omului, mort în picioare, se aplecă pe spate şi căzu. Acum

blocase coridorul.

Hood îl ocoli şi-şi îndemnă restul oamenilor să intre înăuntru. Mâna lui stângă, cea care-i fusese imobilizată la perete, îi atârna, nefiresc de moale. Pardoseala era din piatră şi devenise alunecoasă din pricina sângelui. Grupul inundă coridorul: Dexter, Smythe-Haven, Helbrook, Steele, Cox, Hood şi Godwin. Erau cam prea mulţi. La capătul îndepărtat al coridorului, acolo unde era lumină, câteva scări de piatră duceau sus, la etaj. Pe coridorul pe care stăteau ei, se aflau mai multe uşi, toate încuiate. Hood îi făcu semn lui Godwin să-l urmeze spre scara din capăt. Restul băieţilor care umpleau coridorul, se uitau la Hood, aşteptând instrucţiuni. Clădirea revenise la încremenirea ei dinainte. În liniştea aceasta nu se auzea decât respiraţia şuierătoare a lui Dexter, prin nasul rupt. Aşteptară cu sufletul la gură, cu ochii strălucitori şi neliniştiţi, să li se hotărască soarta. Ce se întâmpla? Hood se întoarse către Godwin.

— Nu-mi place blestemata asta de...

Afară răsunară explozii, nu departe de vilă. Era centrala electrică. Dar lumina de deasupra scărilor rămase aprinsă. Vila îşi avea propriul ei generator.

Hood se întoarse brusc, spre Godwin:

— Ştiau că trebuia să venim, bătrâne. Erau pregătiţi să ne aştepte!

Toate uşile de pe coridor se deschiseră, ca la teatru şi soldaţii ţâşniră afară, cu puştile-n mână, cu gurile deschise, scoţând sunete guturale, ce se împrăştiau ca o ploaie de şrapnele. Uşa de la intrare era blocată. După vreo zece secunde de surpriză şi năuceală la vederea germanilor, Max Hood spuse tare:

— Fac ceva pe treaba asta împuţită! şi trase la întâmplare.

Un neamţ căzu urlând şi, din momentul acela, începu un adevărat infern. Pereţii strâmţi părură că se fac mici fărâme, din cauza împuşcăturilor, a strigătelor, a gemetelor. O adevărată nebunie de zgomote, de ghionturi, de îmbrânceli, lucru la care Godwin nu s-ar fi gândit niciodată. Cox se sprijinea de spatele lui şi-i simţi trupul zvâcnind când apăsă pe trăgaciul mitralierei. Godwin văzu gloanţele căzând în spinarea lui Cox, ca nişte degete care-i agăţau firele

pulovărului de culoare închisă, în timp ce pătrundeau în el, fără a-şi greşi ţinta. Cox căzu pe spate, mort. Hood împinse într-o parte trupul neînsufleţit şi-şi descărcă arma în pieptul unui neamţ. Gloanţele despicau pereţii în fâşii şi praful tencuielii umplea spaţiul îngust ca un gaz otrăvitor. Godwin simţi o durere ascuţită, privi în jos şi văzu o unghie care ieşea din tencuiala ruptă, sfâşiindu-i gamba. Apoi fu izbit de pardoseală, simţi o altă durere, ca un fier înroşit în foc, arzându-l în partea dreaptă, sub braţ. Îşi întoarse capul, care atingea aproape prima treaptă a scării. Încercă să respire fără să inhaleze praful de tencuială. Ştia că era gata să-şi dea duhul. Undeva, în profunzimea creierului său, simţea că sosise timpul, că într-un minut sau două se va termina totul. Nu se frământa, pentru că nu mai înregistra lucrurile în mod normal. Acestea nu erau gânduri. Erau, pur şi simplu, nişte lucruri pe care le ştia. Viaţa i se sfârşise. Braţul îl durea. Omorâse un om. Hood trăgea cu automatul său. În curând zgomotul va amuţi. Foarte curând, nu se va mai chinui să respire. Clipea din cauza prafului. Din dreptul scării, de pe trepte, se auzi cum coboară spre ei zgomotul făcut de nişte cizme grele. De unde se afla, vedea bine cizmele şi treptele de piatră. Cizme cu ţinte, specific teutone. Restul personajului apăru şi el, în lumina slabă: genunchii, coapsele greoaie, o mână pe lângă corp. Mâna ţinea una din acele grenade cu mâner lung. Nu mai era nimic de făcut decât să-l ucizi. Godwin ridică Coltul 45 şi trase două focuri. Reculul îi provocă o durere arzătoare în partea laterală a corpului. Primul glonte lovi omul între picioare, al doilea în piept. Căzu pe spate, pe trepte. Grenada căzu, lângă Godwin. El n-avea nici o idee cum funcţionau blestemăţiile acelea. Apucă mânerul grenadei şi o aruncă în sus, pe scări. În faţa ochilor îi apărură mai multe picioare şi cizme. La vederea grenadei care zbura în sus, spre ei, s-au întors din drum, urcând înapoi, dar scara era îngustă şi cei din spate nu înţelegeau ce naiba făceau cei din faţă şi iarăşi se repetă scena cu poliţiştii lui Keystone. Era amuzant să-i priveşti. Grenada explodă, trimiţând în jos o cascadă masivă de tencuială, făcând o gaură mare în peretele din spate. În spaţiul închis, detunătura răsună asurzitor. Godwin simţi arsura şi ploaia

de bucăţele de tencuială acoperindu-i faţa. Apoi ploaia adevărată, trimiţându-şi rafalele prin gaura din zid.

Se ridică şi încercă să-şi dea seama ce se petrecea în cei treisprezece metri de coridor care se transformaseră într-o grămadă enormă de trupuri, cuţite care străluceau, automate care trăgeau, pumni care pisau. Lupta era acum corp la corp. Îl văzu pe Hood în faţa lui, scoţându-şi pumnalul din pieptul unui om. Mârâielile şi gemetele răsunau ca într-o cuşcă din grădina zoologică. Hood se întoarse brusc, ridică automatul şi trase în becul de deasupra capului lui Godwin.

Godwin simţi greutatea trupurilor şi mirosul de sudoare, de sânge, de praf de tencuială şi acel miros acrişor, cu totul deosebit, al prafului de puşcă. Îşi croi drum de-a lungul peretelui, căţărându-se pe trupurile îngrămădite pe pardoseală. Cine erau aceştia? Prieteni sau inamici? Era imposibil să ştii ce se petrecea, în întuneric. Auzi afară focuri de mitralieră venind din spatele casei, apoi strigăte. Căzu în genunchi şi începu să se târască printre picioare şi cizme. Se aprinse o lanternă, apoi alta, măturând coridorul, ca nişte reflectoare care caută bombardiere pe cerul nopţii. Tirul automatelor începu din nou, rafale scurte, focuri izolate. Un corp alunecă pe jos, în faţa lui, printre cizmele grele. Un glonte găurise gâtul omului şi-i zdrobise maxilarul, iar ochii îi clipeau des. Dantura falsă ieşise pe jumătate din ceea ce mai rămăsese din gură. Era Smythe-Haven. Godwin se târî spre trup, ştiind foarte bine că era prea târziu ca să-l mai ajute. Simţi degetele lui Smythe-Haven agăţându-se de picioarele lui, dar bietul om era pe moarte, sângele i se scurgea în valuri din gâtul găurit.

Mai avea aproape zece metri până la uşa de la intrare. Continua să se târască în patru labe, iar palmele îi alunecau în bălţile de sânge de pe pardoseală. Muchiile tencuielii căzute îi deschidea noi răni în palmele care deveniseră carne vie. I se părea că se afla în acel coridor de o viaţă întreagă, dar ştia că trecuseră numai două, poate trei minute de când Alf Dexter se izbise în uşă şi ei intraseră pregătiţi pentru declanşarea acestui coşmar şi pentru uciderea lui Rommel. Câţi dintre ei muriseră, oare? Îi văzu pe Cox şi pe Smythe-

Haven murind chiar sub ochii lui. Îl pescuise pe Cox din mare şi-l adusese să moară în acest coridor, în care zgomotul exploziilor era asurzitor. Îşi pierduse răsuflarea dar uşa de la intrare nu mai putea fi departe.

Pe neaşteptate, se auzi o explozie în faţă. Flăcările străluciră în noaptea furtunoasă de afară. Una dintre maşinile aflate în parcaj explodase, colorând întunericul în portocaliu şi roşu. Trebuia să fie Bert Penrose şi băieţii de la centrala electrică. Uşa de la intrare trosni. Germanii erau năuciţi şi unii dintre ei încercau să iasă afară. Godwin rămase pe loc, încremenit, simţi cizme strivindu-i spatele, înfigându-i-se în rinichi. Lângă maşinile de afară văzu mai multe feţe. Buni băieţii, gândi el. Afrika Korps păreau să fie răspândiţi peste tot, în formaţii puternice. Băieţii din comando deschiseră focul cu automatele când germanii ţâşniră afară, pe uşă, fugind către poartă. Nu apucară să ajungă acolo, căzând pe trepte sau pe pietrişul aleii. O altă explozie, o altă maşină înghiţită de flăcări. Bucăţele aprinse din caroseria distrusă zburau în întunericul nopţii, împrăştiind scântei, ca la serbarea de 4 Iulie.

Godwin simţi împunsătura unei baionete în spinare, rămase nemişcat, auzi mormăieli în germană şi văzu fascicolul unei lanterne luminându-i obrazul. Se forţă să nu deschidă ochii. Cineva îl împinse cu cizma. Rămase ţeapăn, de parcă ar fi fost neînsufleţit. Omul se îndepărtă. Godwin se ridică pe coate şi-i trase două focuri în spate.

Coridorul era tăcut, luptele se mutaseră afară unde incendiul provocat de maşinile care ardeau, devenise violent. Zgomotele armelor şi răpăiturile gloanţelor erau punctate de ţipete. Godwin simţi o mână pe umăr. Se gândise că era, poate, singurul supravieţuitor din coridorul întunecat.

Max Hood spuse:

— Nu ţi-ai pierdut instinctul de a ucide. Un lucru al dracului de bun şi ăsta. Ai făcut treabă bună. Grenada de pe scări ţi-a dat superioritate absolută la scor.

— Ieşim de aici?

Gura îi era atât de uscată, încât abia putu să articuleze.

— Pentru moment, pare cam hazardat, nu-i aşa? Am pierdut un număr considerabil dintre ai noştri. Dexter şi

Qualley sunt morţi, acolo.

— Cox şi Smythe-Haven de asemenea.

— Mi-e teamă că Holbrook îşi va pierde un braţ.

O figură omenească prin infernul pereţilor căzuţi şi al trupurilor ce zăceau peste tot. Era Lad Holbrook.

— Sunt rănit, domnule.

Îi vorbea lui Hood cu o voce monotonă. Urmările şocului se făceau simţite.

— Rommel a fost găsit?

— Uită-l pe Rommel, Lad, spuse Hood cu blândeţe.

— Am aruncat o privire acolo, prin uşă. Au deschis jaluzelele şi au instalat o mitralieră grea, ca să „măture" parcul. Propun să-i scoatem afară pe ticăloşi cu grenade. N-am nevoie decât de un braţ ca să-i arunc...

— Eşti invitatul meu, spuse Hood, la fel de blând.

A treia maşină sări în aer, în parcaj.

— Ştiu că Penrose se distrează bine.

Hood se întoarse, ca să-l supravegheze pe Holbrook care se târa în întunericul îmbibat de praf şi fum, cu braţul atârnându-i jalnic.

Holbrook se aşeză în genunchi lângă uşa care dădea într-una din camerele din faţă. Făcu un efort să se ridice în picioare şi reuşi să desprindă două grenade din centură. Îl deranja rău braţul schilodit. Godwin făcu o mişcare pentru a se târî înapoi să-l ajute, dar Hood îi puse mâna pe umăr, oprindu-l:

— Lasă-l, spuse, doreşte să dispară fără martori.

Holbrook trase siguranţele grenadelor, izbi uşa care se deschise larg şi aruncă grenadele în cameră. Se auzi un zgomot ca de încăierare, picioare care tropăiau, strigăte încărcate de panică. Holbrook se răsuci ca să se întoarcă spre coridor. Prin perete răsună răpăitul unei mitraliere grele şi el fu ridicat de suflu, izbit de zid şi proiectat, prin uşa deschisă, pe peretele opus. Grenadele explodară, sfărâmând faţada vilei din partea aceea şi transformând zidul coridorului într-o grămadă de moloz. În timp ce zidul se dărâma, Godwin şi Hood ieşeau pe uşa din faţă, către poartă, apoi coborâră treptele, până la alee. În gurile căscate unde fuseseră, până mai înainte, gratiile şi ferestrele, pe partea

casei care dădea spre maşinile în flăcări, atârnau două trupuri omeneşti. Maşinile erau încinse până la roşu, iar ploaia care cădea pe ele, făcea metalul să sfârâie puternic şi să scoată fum. Godwin putea auzi aceste zgomote, printre împuşcăturile care nu mai conteneau şi strigătele puternice care împărţeau ordine.

Se ghemuiră lângă trepte, încercând să vadă ce se petrecea. Din maşinile incendiate, norii de abur se ridicau ca nişte baloane. În lumina orbitoare a flăcărilor apăreau, din timp în timp, figuri omeneşti. De la fereastra aflată de partea cealaltă a porţii, mitralierele vărsau limbi de flăcări. O mitralieră mare, ţinută cu două mâini era montată pe pardoseală. Un om — Godwin avea motivele lui să creadă că era Bert Penrose, care îşi evoca probabil în gând casa, filmele lui preferate — ţâşni din spatele uneia dintre maşinile în flăcări. Mitraliera cea mare deschise focul iar el se răsuci şi căzu la pământ.

Orbitoare, ca o duzină de rachete fosforescente, lumina inundă curtea din faţă. Strălucea şi lumina în jos, de pe acoperiş, argintie, ca reflectoarele dintr-o secvenţă de film. Cei din grupul de comando şi soldaţii germani încremeniră pentru moment, clipind, orbiţi de lumină. Mitraliera deschise focul din nou. Cyril Pinkham şi Boyd Malvern fură prinşi la loc deschis. Mitraliera montată la fereastră trase în plin, transformându-i, într-o clipă, în păpuşi de cârpă care zvâcneau, se răsuceau, în timp ce umbrelele lor lungi dansau spasmodic. Apoi se întinseră la pământ, ţepeni.

Jones se ridică din spatele uneia dintre maşinile în flăcări, care oferea singura acoperire. Avea automatul pregătit şi începu să tragă în luminile de pe acoperiş. Un neamţ lungit la pământ trase în el cu o puşcă. Căzu în scoica încinsă a caroseriei arzătoare, împrăştiind pe cer o ploaie de scântei, care deveniră mult mai vizibile pentru că ambele reflectoare de pe acoperiş se stinseră.

Steele stătea în genunchi lângă Hood, iar Godwin de cealaltă parte. În întuneric, deveniră, pentru moment, invizibili. Steele şopti:

— Numai noi am mai rămas, domnule. Am fost lovit în picioare, domnule. Nu pot fugi. Nu mai sunt în stare,

domnule. Îmi pare rău.

— S-ar putea să nu ne descopere timp de un minut, două. Trebuie să punem mâna pe a doua mitralieră. Hood arătă cu capul către ţeava care ieşea printre barele de fier.

— Lăsaţi-mă să fac puţin zgomot, spuse Steele. Puţină diversiune, cum s-ar zice. Voi, băieţi, faceţi treaba cealaltă. S-ar putea chiar să luăm cu noi cât de mulţi putem, nu-i aşa, domnule? Şi domnule...

— Steele?

— Am să vă văd încununat de glorie, domnule.

— Abia aştept, bătrâne, spuse Hood.

Steele se strecură în întuneric, cu spatele spre poartă.

— Minunaţi oameni, şopti Hood, toţi fără deosebire. Eroi, fiecare afurisit dintre ei, un erou.

Se întoarse spre Godwin.

— Stai lângă mine. E foarte posibil să se fi dus la moarte ca să ne salveze nouă vieţile. Îţi pasă, Rodger? Îţi pasă dacă vei părăsi, vreodată, viaţa asta?

— Nu prea mult, Max.

— Ciudat, nu-i aşa? Oamenilor nu le prea place să se despartă de semenii lor. Problema e că mie nu-mi pasă deloc dacă trăiesc sau mor. Asta e o moarte frumoasă, nu-i aşa? Pentru rege, pentru ţară şi aşa mai departe. Un singur lucru, totuşi. Chinurile.

— Ce-i asta? întrebă Godwin.

Îi auzi pe nemţi ridicându-se de pe pietriş. Centurile şi armele lor scoteau micile sunete obişnuite.

— Ştiau că sosim.

— Dar e imposibil. Cum...

— Undeva e un spion, bătrâne. Nu-ţi dai seama? Aşa se întâmplă întotdeauna când îşi bagă coada blestemaţii ăştia de spioni. Oamenii buni sunt cei care se duc întotdeauna să moară. Dar nu e treaba noastră, nu-i aşa? Cel puţin, nu pentru moment.

Godwin îl simţi pe Hood punându-i o grenadă în mână.

Metalul continua să şuiere în ploaie. Un om gemu de durere. Soldaţii înaintau pe pietriş, tot mai aproape, venind să inspecteze casa. Din când în când, se opreau lângă trupurile semănate peste tot. Flăcările dansau deasupra

maşinilor. Soldaţii îşi strigau ceva unul altuia, împingeau câte un trup cu piciorul. Răsună o bubuitură puternică, un fel de lovitură de graţie. Şi ploaia continua să cadă în rafale.

Era un grup de vreo cincisprezece-douăzeci de soldaţi, care se mişcau încet.

Vocea lui Steele se auzi tare şi clar:

— Aici, băieţi! Nemţi blestemaţi şi împuţiţi!

Şi într-o succesiune rapidă, trei grenade aterizarăţi explodară printre nemţi. Totul începea de la capăt. Nemţii fură trântiţi la pământ de suflul exploziei, năuciţi, apoi răspunseră, trăgând focuri, la auzul vocii.

Hood se ghemui, fugind repede după colţul porţii. Godwin îl urmă, rezemându-se de perete, până când se opri lângă fereastră. Hood arătă către fereastră cu capul şi trase siguranţa unei grenade. Godwin făcu acelaşi lucru cu grenada lui.

Hood numără tic-tac-urile, apoi intră sub fereastră şi aruncă grenada printre gratii. Grenada lui Godwin se lovi de o bară de fier, dar căzu totuşi înăuntru, în cameră. Exploziile care urmară imediat, umplură aerul cu bucăţele de zid şi de carne omenească. Hood fugi către perdeaua de chiparoşi. Godwin se desprinse şi el, ferindu-se în lături şi bălăbănindu-se pe picioare.

Aproape că făcuseră treaba. Mai erau oamenii de pe acoperiş. Erau trăgători de elită, antrenaţi să tragă în ţinte răzleţe. Împuşcăturile răsunau ca nişte pocnitori.

Hood mârâi şi se aplecă în faţă ca şi cum s-ar fi poticnit.

Avea Coltul la îndemână dar nu putea face nimic cu el. N-avea rost să răspundă cu foc. Gloanţele despicau noroiul.

— Piciorul, spuse Hood.

Se întinse pe marginea noroioasă a ceea ce fusese cândva iarbă, Trupul îi zvâcni, ca şi cum ar fi fost lovit din nou. Glonţul îi sfâşie partea de jos a pulovărului gros.

— Fir-ar să fie, oftă el. Pistolul îi tremura în mână. Întotdeauna am ştiut că se va întâmpla. Mai curând sau mai târziu. Tuşi.

— Max...

Godwin îngenunche lângă el. Nu mai avea rost, dar nu-l putea părăsi. Nu-l putea ridica din noroi. Nu l-ar fi putut căra

prea departe ca să-l poată salva.

Alunecă în jos, simţi ceva ca un baros lovindu-i umărul şi se răsturnă pe spate. Ştia că fusese lovit. Pentru o fracţiune de secundă zări chipul Cillei, apoi imaginea pieri.

— Împuţită treabă, gâfâi Hood, cu răsuflarea întretăiată. Ne... aşteptau... Vino mai aproape, Rodger... Vreau să...

Godwin strânse din dinţi de durere şi se împinse înainte. Nu-şi mai simţea deloc umărul. Acum îl durea tot corpul. Începu să-l târască pe Max Hood către linia copacilor. Se uită în jos, la Max.

Max Hood zâmbea.

— Nu-i o moarte urâtă, totuşi... Ridică mâna.

Godwin zări un fulger şi ştiu că venea spre el, că era înghiţit de acea lumină...

9

Londra.

Cilla Hood îşi petrecea seara acasă în timp ce regizorul ei conducea o repetiţie tehnică cu *Hainele cernite ale văduvei.* Cinase cu Chloe în bucătăria caldă şi frumos mirositoare, unde doica se învârtea de acolo-colo. Apoi se îngrămădiră într-un fotoliu încăpător, în faţa căminului, în bibliotecă, numai ele două şi Cilla îi citise fetiţei din Beatrix Potter. Fetiţa chicotise privind ilustraţiile, în timp ce asculta şi comenta din când în când, cu voce tare, mai mult prin interjecţii. Apoi flecăriră un pic, până când Chloe începu să caşte şi se pregăti de culcare.

Acum Cilla se lăfăia în baia fierbinte, gândindu-se la lista de telefoane pe care doica le notase pentru ea, pe parcursul zilei. Stefan Lieberman, Homer Teasdale, Patricia Smith... cine naiba era Patricia Smith? Îi suna, oare, numele, ca glasul stins al unui clopoţel? Da, îl mai auzise undeva, dar acum nu-i spunea nimic, ca şi numărul ei de telefon, de altfel. Când sună la Teasdale, nu răspunse nimeni. Iar Stefan putea aştepta. Îl va vedea mâine, la repetiţie. Mai curând sau mai târziu, trebuia s-o sune pe Patricia Smith, dar s-ar fi simţit mai bine dacă şi-ar fi putut aminti ce era cu numele

acesta...

Sudoarea îi picura din belşug în baia fierbinte. Şi-o şterse de pe buza superioară. Părul i se lipise de fruntea transpirată. Genele i se împreunară, aproape să se închidă. Ce-ar putea să vrea Homer? Îi era teamă să spere că ar putea fi vreo veste de la Rodger. Dar din ce altă cauză ar fi putut-o suna? În ultimele trei săptămâni nu mâncase ca lumea, nu dormise ca lumea, nu fusese în stare să se concentreze nici o clipă, de atunci de când vorbise ultima oară cu Homer, în seara când telefonase, sperând că o mai prinde înainte de a se băga în pat, sperând că s-ar fi putut opri la ea pentru o clipă. Se arătase cam stângaci şi timid, temându-se să n-o deranjeze, dar, într-adevăr, era ceva urgent, cu toate că n-avea nici o idee de ce era atâta grabă, dar înţelegi, avea o scrisoare trimisă de un mesager, din partea lui Rodger Godwin... Godwin, înţelegi, dorise ca el să-i spună doamnei Hood personal şi deoarece nu va mai putea comunica timp de câteva săptămâni... În timp ce el se tot bâlbâia, ea îl îndemnă să ia un păhărel. Ce Dumnezeu se petrece, Homer? Voise ea să afle.

Era prima oară că auzise despre asta:

— Rodger a plecat într-o misiune specială şi a dorit să-ţi dau de ştire.

Trebuia să fi fost ceva ivit pe neaşteptate, din moment ce nu-i suflase ei niciun cuvânt?

— Da, e vorba despre câteva săptămâni şi mi-a spus că, în nici un caz, să nu-ţi faci griji...

— Dar unde e? întrebă ea. Trebuie să-ţi fi dat ceva detalii...

— Nu, chiar deloc. Sunt complet în afară şi încerc să-i calmez pe patronii lui, ceea ce nu-i deloc o treabă de invidiat, îţi mărturisesc.

— Cred că e ceva în legătură cu războiul, nu-i aşa? Ceva periculos şi secret...

— Să sperăm că nu e prea periculos, spuse Homer cu însufleţire.

— Mi-a povestit despre ideea aceea trăsnită care îi venise, să plece într-o misiune de bombardare, numai pentru că alt găgăuţă a făcut-o...

— Reynolds. Quentin Reynolds.

— Nu despre asta e vorba, nu-i aşa? Nu despre o misiune de bombardare? Nu, nu poate fi, nu poate dura două săptămâni...

— Nu, nu poate fi asta.

Homer îşi terminase paharul şi era nerăbdător să plece. Ea ştia că era curios dar nu ştia nimic despre relaţia ei cu Rodger. Îi mulţumise şi nu mai auzise de el de atunci. Trecuseră trei săptămâni. Rodger depăşise termenul cu o săptămână şi ea suporta greu nesiguranţa asta. Era obişnuită ca Max să nu-i dea nici o explicaţie în legătură cu absenţele lui, dar asta era altceva. O misiune de bombardare... dura o zi şi gata. Ce putea să dureze atât de mult? Ce s-ar fi putut întâmpla? Îl pierduse, oare? Zăcea, oare, în vreo groapă tristă? Când se gândea la acest lucru, începea să tremure. Acum războiul o afecta aşa cum nu se mai întâmplase, nici chiar în timpul Blitz-ului.

Ieşise din baie somnoroasă şi stătea în bibliotecă în faţa focului, când auzi o maşină care oprise în faţa casei. De la fereastră, îl zări pe Homer Teasdale coborând din maşină. Îl aşteptă cu uşa din faţă deschisă, în timp ce el urca scările.

— Homer, intră, spuse ea. Am încercat să te prind la telefon...

— Cilla, dragă, nu-mi place să pic pe neaşteptate, în felul ăsta.

— Nu fii caraghios. Intră şi încălzeşte-te puţin, în faţa căminului. Ai veşti de la Rodger? Spune-mi, pentru numele lui Dumnezeu, ce se întâmplă?

— Nu, n-am veşti.

Ea îi turnă un scotch şi la auzul cuvântului *nu,* carafa lovi uşor buza paharului de cristal. Era ca şi cum ar fi fost pe scenă. El spuse:

— Speram că poate tu ai vreo veste. Fir-ar să fie!

— Atunci cred că nu avem ce face altceva decât să aşteptăm.

Nu mai era nimic de adăugat. El o întrebă cum mergea spectacolul şi când tocmai se pregătea să-i răspundă, auzi paşi în faţă şi un ciocănit în uşă. Era Stefan Lieberman.

— Ah, dragă doamnă, un păhărel pentru un muribund! Sfântă Cilla, răsplata ta te aşteaptă în ceruri! Ce naiba au

repetiţiile astea tehnice, de-i împing pe oameni să bea tărie? Te-am trezit? O, Doamne, am făcut o boacănă, am căzut pe capul tău...

— Stefan, încetează cu pălăvrăgeala. Nu mă culcasem. Homer Teasdale a picat chiar acum, la un păhărel. Vino, te rog, să stai cu noi.

Teasdale era în picioare, lângă focul din cămin.

— Ce mai faci, Lieberman? Vă deranjez cumva? Aveţi de discutat ceva în legătură cu teatrul?

Lieberman îl linişti, dând din mâna cărnoasă, în semn de negare. Îşi scoase mănuşile şi fularul, alunecând afară din haina cu guler de blană.

— Absolut deloc. Nu eram aşteptat. M-am gândit, pur şi simplu, că aş putea apela la mila Cillei. Îmi făceam planul s-o plictisesc cu unele bârfe din lumea teatrului şi cu o listă întreagă de plângeri.

Primi un pahar de scotch de la Cilla.

Ea se ghemui în capătul canapelei adunându-şi rochia de casă sub picioare.

— Homer e îngrijorat din pricina lui Rodger Godwin.

Ochii lui Lieberman se lărgiră.

— I s-a întâmplat ceva? La BBC se spune că are o sarcină de rezolvat, ceea ce sună ca şi cum n-ar putea însemna nimic. Unde este?

Plimbă o privire întrebătoare de la Cilla la persoana uriaşă şi mototolită a lui Homer.

Teasdale privi încruntat în paharul său.

— A plecat acum trei săptămâni, spunând că se va întoarce în două... Vreo aventură militară. N-a vrut să-mi spună. Nici un cuvânt. Mă întorc peste două săptămâni, asta e tot ce mi-a spus. Am tot încercat să-i calmez pe băieţii de la reţea. Se transformă într-o adevărată slujbă zilnică, îmi ocupă toată ziua.

Cilla spuse:

— Nici de la Max n-am nici o veste. Trebuie să fi plecat amândoi cam în acelaşi timp...

Lieberman spuse:

— Stai puţin, draga mea. Sunt împreună?

Cilla ridică din umeri.

— Nici asta nu ştiu. În orice caz, sunt obişnuită cu Max care lipseşte pe perioade mai lungi. Încercă să nu-şi arate neliniştea în legătură cu Rodger.

— Mă tem că în cazul lui Rodger, situaţia este mai îngrijorătoare. E un civil dat naibii.

Lieberman scoase din adâncul pieptului una dintre acele chicoteli supărătoare.

— În vreme de război, nu există civili. Crede-mă, eu ştiu.

Teasdale spuse:

— Ai trecut prin momente grele, nu-i aşa?

— Eu? Nu, nu, am scăpat... sau, mai degrabă, n-am fost acolo — e vorba de familia mea. Toate rudele. Bărbaţi, femei, copii. Naziştii nu fac deosebire de vârstă sau sex. Nu, pentru mine a fost foarte uşor...

— Stefan, ştii că nu e adevărat. A fost supus la interogatorii, Homer...

— Cilla încearcă să mă scoată un erou. Au vrut să scriu nişte aberaţii pentru ei. Le-am spus da, fir-ar să fie, voi face tot ce vor. Trebuia să mă duc în Italia, să lucrez la un libret pentru o operă. Acasă lucrurile mergeau foarte prost şi compozitorul cu care lucram eu, un nobil italian foarte curajos, m-a scos din ţară şi m-am dus la Lisabona. Nu m-am mai putut întoarce niciodată. Numele meu figura pe lista lor, înţelegeţi.

— În ce iad am putut să transformăm lumea!

Teasdale îşi terminase paharul şi spuse că trebuia să plece. Dar conversaţia trena şi Cilla îşi privi ceasul. Lieberman căscă şi spuse că va vorbi cu ea mâine la repetiţie. În cele din urmă, bărbaţii plecară împreună şi ea rămase, din nou singură.

Duse paharele şi scrumierele la bucătărie, stinse luminile şi urcă scara. Se opri la capătul coridorului şi o auzi pe doică sforăind uşor în camera ei. Intră s-o privească pe Chloe care se întorsese cu fundul în sus şi dormea în patru labe, înconjurată de menajeria ei de animale preferate.

Aşa cum făcea în fiecare noapte, se întinse pe pat, ascultând şuieratul vântului în cămin şi privind lumina lunii filtrată de crengile copacilor. Rodger, nebunul meu drag, de ce ai făcut lucrul ăsta îngrozitor de stupid? Mai eşti, oare, în

viaţă? Sau eşti mort, pe undeva, iar eu nici măcar nu ştiu... Lacrimi fierbinţi îi scăldau perna. De ce să le mai şteargă? Ce importanţă mai avea? Te rog, vorbeşte-mi, Rodger, spune-mi că trăieşti... Trupul i se încordă şi se cutremură de suspine, până când nu mai avu lacrimi să mai plângă. Îşi suflă nasul, se ridică din pat, se aşeză la fereastră, privind peisajul familiar, strada, colţul scuarului. Război blestemat...

Rodger. Max.

Poate că amândoi au murit în războiul ăsta blestemat!

Cum va fi viaţa ei de acum încolo?

Fir-ar să fii, Rodger! Ce ai în căpăţâna aia? Max e soldat, măcar are o scuză. Dar tu ce scuză ai avut, Rodger? Cum îndrăzneşti să hotărăşti să te duci la moarte?

Plângea iarăşi, de furie şi de frustrare.

Fără nici o legătură, numele şi identitatea Patriciei Smith îi răsări în minte.

Era infirmiera căreia i-o încredinţase pe micuţa Dilys Allenby, cu un an în urmă, în noaptea când fusese bombardat localul lui Dogsbody.

Ce-ar fi putut să vrea de la ea?

Dar întrebarea îi ieşi din minte şi, în cele din urmă, adormi, cu dorul, cu dragostea şi furia la adresa lui Rodger Godwin, care era ori mort ori în viaţă, cu amintirea verii petrecute la Paris, când el intrase în viaţa lor, a tuturor...

După o oră, auzi zgomot de paşi pe scări. *Ah,fir-arsă fie...* Făcu un efort să se trezească la realitate.

Sperase că nu va veni, dar ştiuse că o va face. N-ar fi putut pierde el această ocazie. Poate că aşa era mai bine. În felul acesta n-ar mai fi stat trează, cu neliniştile ei, cel puţin nu în cele mai întunecate ore ale nopţii.

El stătea în uşă. Îşi drese glasul.

— *Liebling?* Eşti trează?

— Desigur, sărmanul meu iubit. Grăbeşte-te, vino în pat, Stefan.

Va avea timp mai târziu să viseze la ce fusese cândva, demult, la Paris.

PARTEA A DOUA

Paris, vara anului 1927

10

Extras din prima formă, nepublicată, a romanului *Băiatul care poate părăsi Iowa* de Rodger Godwin.

Primul volum al *Trilogiei pariziene,* publicată de Boni şi Liveright, New York, 1930.

Clyde Rasmussen obişnuia să-mi spună că nu se ştia niciodată, că nu te puteai pronunţa niciodată. Pentru un om care se exprima cu greutate, avea obiceiul de a spune unele lucruri care-mi rămâneau întipărite în minte.

Clyde era cântăreţ la trompetă, nu filosof, cu toate acestea, cu cât înaintez în vârstă, cu atât părerile lui Clyde îmi par mai de bun simţ. Totuşi, era puţin probabil ca o lume recunoscătoare să-şi îndrepte vreodată atenţia asupra lui Clyde Rasmussen din Toledo, Ohio, ţinutul natal al lui *The Blade* şi al formaţiei Mudhens, mulţumindu-i pentru că a dat unele dintre marile replici. Cânta la trompetă ca arhanghelul Gabriel. Şi, faţă de mine, avea avans la Paris, aproape un deceniu.

Oricum, poate pentru că el era o ciudăţenie printre expatriaţii snobi şi sofisticaţi, Clodbuster Clyde, cum îi spunea Hemingway cu un umor aprobator, cunoştea aproape pe toată lumea, în Paris. Era înalt, roşcovan, subţiratic şi-ţi dădeai seama imediat că e american. Era ascuţit, osos, trăsături incomode printre cei pe care-i cunoştea, oameni care-l adoptaseră,şi care erau, cu toţii, rotunjori, liniştiţi şi calculaţi. Poseda, cel mult, o vagă rămăşiţă de înţelegere a lucrurilor sofisticate. Creştetul capului îi părea întotdeauna încununat de flăcările unei proaspete explozii, din pricina

părului ţepos şi roşu care-i începea deasupra urechilor, ele însele înroşindu-se puternic la cea mai mică provocare. Nu, nu semăna deloc cu cei pe care-i cunoştea, cel puţin nu în aparenţă şi probabil că aceştia îl luau uşor în glumă, dar nu sunt foarte convins de asta. Oamenii păreau că-l îndrăgesc sincer. Poate din pricina felului cum cânta la trompetă. Asta era ceea ce-i tot aducea la clubul de pe Malul Stâng. Era tot ce sperau ei să găsească într-un american, un soi de desen animat perfect. Se născuse chiar pe 4 februarie, în aceeaşi zi cu Charles Lindbergh, dar cu câţiva ani mai devreme.

Dacă nu l-aş fi cunoscut pe Swaine şi dacă Swaine n-ar fi fost uşor nebun, nu l-aş fi întâlnit niciodată pe Clyde, lucru care te duce la concluzia că, aşa cum ar fi spus Clyde, nu se ştie niciodată.

Pe vremea aceea, aveam douăzeci şi doi de ani şi venisem la Paris pentru că un prieten de-al meu de la Harvard mă asigurase că tatăl lui avea cunoştinţe şi relaţii care îmi puteau asigura o primire călduroasă la Paris *Herald.* Aşa cum am constatat după aceea, tatăl prietenului meu era înclinat să exagereze. „Relaţiile” lui se reduceau la faptul că se ducea zilnic să cumpere ziarul din acelaşi loc al Parisului. Fiul fusese prea încrezător iar eu, un naiv de nelecuit. Primirea care mi s-a făcut a fost prea puţin călduroasă şi bineînţeles, nu exista nici o slujbă care să mă aştepte pe mine. Dar am perseverat, vânam câte o treabă pe aici, pe-acolo, în pauza lor de prânz sau când părăseau birourile ziarului pentru vreun păhărel, după-amiaza târziu. Le ofeream cu generozitate copii ale lucrărilor mele de la colegiu, fugeam de colo până colo, dorind să le fac cinste cu băutură, numai pentru a avea şansa să flecăresc cu ei, să demarez vânzarea lucrărilor.

După câteva săptămâni de astfel de naivităţi, timp în care banii mi se împuţinaseră alarmant, iar starea de spirit era în pragul prăbuşirii, insistenţele mele cinstite şi din ce în ce mai disperate, au produs o minune. A fost ca o creangă pe care norocul ţi-o scoate în cale, pe o apă vijelioasă. Ea m-a ţinut la suprafaţă, m-a salvat de la ceea ce ar fi putut deveni un alt soi de viaţă pentru mine. Un scriitor fugise cu o

dansatoare de la *Folies Bergères,* lăsând un post liber în echipa de la *Herald's.* Vestea mi-a fost dată de un redactor binevoitor dar ursuz de felul lui, care stătea la D'me, într-un scaun de răchită, delectându-se cu un cocteil pe care i-l oferisem eu. Se numea Swaine. După ce îl trimise la plimbare pe mesagerul cu sufletul la gură, Swaine mă privi pe deasupra paharului, îşi aprinse o ţigară şi mă fixă, bărbăteşte, aşa cum vezi în filme.

— Ei bine, Godwin, spuse el, într-un fel de mârâit de profesionist al presei, pe care, în mod sigur, se chinuise să şi-l însuşească, nu ţi se pare că ocazia asta e însuşi norocul care-ţi bate la uşă?

— Aşa mi se pare, domnule, am răspuns. Îmi tot răsuceam pălăria de pai în mâini, spunând o rugăciune în gând. Azi dimineaţă, la micul dejun, o rupsesem cu o fată cu care mă culcasem. Era doar o aventură minoră, trecătoare, niciunul dintre noi nu era implicat prea serios. Dar, practic, era mai mult decât atât, deoarece, în tot acest timp, locuisem la ea. O slujbă, un avans din partea lui Swaine, m-ar fi salvat pe moment.

— Dacă te angajez, nu mai vreau să-mi scrii tot soiul de flecuşteţe de genul celor cu care te ocupai la Harvard, spuse el. Sunt sătul de aşa ceva. Dacă faci o treabă, înţelegi... vreau să fie trăsnet. Înţelegi ce vreau să spun, Godwin? Senzaţional. Asta place cititorilor.

— Pot s-o fac, am spus eu. Chiar dacă sunt tânăr, lumea spune că sunt foarte bun. Dar spune-mi, te rog, de ce rubrică se ocupa omul dumitale?

— De muzică, în special. Newman face restul rubricii culturale.

Îmi aruncă o privire furişă, alunecoasă.

— Te pricepi la muzică?

— Eu? La muzică? La orice fel de muzică. Îmi place muzica, întotdeauna mi-a plăcut, încă de când eram un...

— Un rahat, desigur. Asta se înţelege. Un rahat. Ţine minte, Godwin, Merle Swaine îţi spune că niciodată n-ai să faci mare brânză cu asta. Gândeşte-te bine, poate ceva fleacuri de ale tale de la Harvard îţi sunt mai la îndemână. Uite, de exemplu, diseară...

Scotoci în buzunar după o bucăţică de hârtie, acoperită cu mâzgăleli făcute cu un creion moale, negru...

— Un afurisit de balet. Un lucru pot să-ţi spun: Merle Swaine nu-nghite baletul. Oamenii dau bani grei ca să vadă o adunătură de trăsniţi ţopăind. Pentru Merle Swaine e un lucru al naibii de ciudat. Oftă, nedumerit de ciudăţenia minţii omeneşti. Presupun că baletul te-aranjează de minune?

— Un unchi de-al meu e unul din acei trăsniţi care ţopăie-n draci...

Se aplecă peste măsuţa care ne despărţea şi-mi apucă mâna viguros.

— Ai într-adevăr simţul umorului, Godwin. Trebuie să-ţi spun că-mi plac oamenii de cultură care au simţul umorului. Dar să nu mă înţelegi greşit... ocupă-te de balet şi scrie ceva pentru „peşti”, ceva ce nu-mi pot eu imagina nici de-al naibii. Dacă eu pot înţelege aiureala asta de balet, atunci înseamnă că nu face nici o ceapă degerată. N-ai decât să râzi, băiete, dar asta e o regulă care n-a dat greş niciodată în cazul lui Merle B. Swaine.

Ar fi amuzant să descriu cum, în această manieră destul de neobişnuită, s-a născut un critic muzical. Oricum, nu chiar aşa. După câte îmi aduc eu aminte, era vorba de baletul *Lacul lebedelor,* al cărui spectacol fusese şi cu o seară înainte. Despărţindu-mă de Swaine, după ce l-am tapat de câţiva franci sub formă de împrumut şi înainte de a-mi face intrarea în teatru, în noul meu rol de critic muzical, am reuşit să găsesc două reviste care apăruseră, chiar în ziua aceea, în presa franceză. Le-am tradus cât am putut mai bine, subliniind cele mai importante observaţii critice şi m-am oprit, pentru o jumătate de oră, într-un anticariat unde am găsit două volume ferfeniţite, despre baletul rus. Am petrecut câteva ore, studiindu-le cu minuţiozitate. De fapt, pe vremea aceea, baletul era la începuturile sale. În timp ce stăteam în faţa unei omlete într-o micuţă cafenea încinsă şi plină de fum, mi-am şi terminat de scris articolul. Am asistat la spectacolul de balet. Era pentru prima oară. Şi ca să fiu sigur că eram pe drumul cel bun, mă comparam mereu, în minte, cu exemplul clasic al acelui critic care falsificase un articol despre o piesă anulată din pricina incendiului izbucnit

la teatru. Când spectacolul se sfârşi, mi-am putut estima articolul ca fiind suficient de sofisticat şi de criptic pentru a-i place lui Merle B. Swaine.

Eram conştient că acest lucru nu putea continua la infinit. După câteva zile am audiat, din nou, două simfonii de Schubert. Apoi am fost la operă. Incredibil! Eram un impostor. Nervii mei erau tociţi. În orice moment puteam fi în pericol să mi se dea paşaportul, să fiu deportat sau Dumnezeu mai ştia ce i-ar fi putut face autorităţile franceze unui fals critic muzical care, pe deasupra, se întâmpla să fie şi american.

Cel mai important lucru în viaţa mea atunci era, să rămân în Paris, cu orice preţ, dar a fi critic muzical era, pur şi simplu, o situaţie limită. Era ca şi cum aş fi încercat să-i conving pe oameni că pământul era plat.

Deprimat şi pradă unei panici care creştea pe zi ce trecea şi îmi strecura gheaţă în suflet, m-am pomenit stând pe o bancă în Grădinile Luxembourg, la o distanţă respectabilă de locul unde se desfăşurau divertismentele de seară. Cel de atunci părea că va reuni un grup de suflători şi o mulţime de unguri. Combinaţia m-a izbit în mod deosebit, ca o prevestire de rău augur. În faţa mea, bătrânii jucau popice şi trăgeau cu sete din chiştoace de ţigări cât unghia degetului mare. Beretele lor albastre şi sacourile uzate din *tweed* mi s-au părut că reprezintă chintesenţa pariziană, ceva ciudat şi înduioşător. Cerul se înnorase, devenise de un cenuşiu palid şi o briză uşoară agita vârfurile copacilor. Totul părea regizat cu mare grijă pentru a-mi spori melancolia.

Mă plimbasem prin grădini după un prânz împreună cu Swaine, pe care începusem să-l privesc mai puţin ca pe salvatorul meu şi mai mult ca pe un individ ce-mi inocula o nelinişte perfidă. Îmi pusese o mulţime de întrebări în legătură cu muzica. Printr-o paradoxală „răsucire” a personalităţii, începuse să vadă în mine un soi de mentor cultural, o persoană căreia — spunea el — îi putea pune întrebări fără să se simtă complet idiot. Singura mea speranţă era să orientez discuţia în special către cele câteva domenii pe care le păstorisem în ultimele săptămâni şi, chiar dacă îmi arunca, uneori, câte o privire suspectă atunci când

era evident că o „coteam” prea brusc, părea, totuşi, să-mi ia în serios comentariile. Pe scurt, devenisem protagoniştii unei farse intelectuale de prost gust.

La cafea, în timp ce traficul se vântura asurzitor pe străduţa îngustă iar păsărelele ciripeau fără griji în platanii de pe margine, el începu să bată toba mărunt, cu degetele-i butucănoase, pe tăblia mesei, ca şi cum voia să mă facă atent. I-am fost recunoscător, în minte, că puteam lăsa baltă subiectul Djaghilev.

— Da, domnule Swaine?

— Jazz, spuse el.

— Ah, jazz! Da, jazz. Încercam să dau impresia că doar pronunţarea acestui cuvânt îmi şi trezea în amintire o mulţime de ore fericite petrecute pe genunchii lui Armstrong, la bordelul din New Orleans. Cu o pornire conştientă spre autodistrugere, mă băgăm tot mai adânc în rahat.

— King Oliver, am spus, dând din cap aprobator, plin de importanţă că ştiam perfect despre ce vorbeam. Jelly Roll şi formaţia lui Red Hot Peppers...

Prin enumerarea celor câteva nume, epuizasem, literalmente, tot ce ştiam despre subiectul în cauză.

— Chiar ai ascultat formaţia asta? La Chicago?

— În vacanţele de vară, când părăseam colegiul. Părinţii mei aveau o locuinţă de vară lângă Chicago...

Asta era adevărat, cu toate că, pe atunci, tot ce ascultam ca muzică se reducea la orchestrele de muzică de dans ale câtorva cluburi din afara oraşului. Priveam fetele în rochiţele lor de vară, dădeam din cap spre Swaine şi-l minţeam mai departe.

— Eşti bun, eşti bun, mormăia el, privindu-mă ca un uliu lacom ce dă târcoale prăzii. Pe Dumnezeul meu, perioada de probă merge al dracului de bine. Newman a spus ceva despre cum o-ntorci tu din condei... a observat...

— Adevărat?

Newman, cel mai vechi din rubrica culturală, cu multă experienţă şi cunoştinţe în domeniu, era omul de care mă temeam. Cred că mă „citea” de la prima privire.

— Da. A spus că ceea ce scrii tu e un rahat, de la cap la

coadă.

— De la cap la coadă? înţeleg.

— Nu, nu înţelegi deloc! Asta înseamnă că *e bine.* Criticii, oamenii de cultură întotdeauna îi urăsc pe alţi oameni de cultură. Ascultă aici, la Merle Swaine!

Îşi îndesă degetele mari în buzunarele vestei şi păru foarte încântat de sine.

— Nu, nu, tu eşti omul meu, Godwin. Iar acum vei trece la jazz. Toate găurile alea de şoareci de pe Malul Stâng. Ia-le la rând pe toate.

Mă bătu zdravăn pe braţ şi-mi spuse să nu ţin seama de Merle Swaine, dar pe riscul meu. Apoi am plecat.

Cu un sentiment tot mai apăsător că, pentru mine, sfârşitul lumii se apropia cu paşi repezi, m-am oprit la librăria mea, am pescuit un volum care promitea să-mi reveleze misterele jazz-ului şi am găsit şi câteva discuri ale lui Armstrong, importate din America. Acum trebuia să găsesc pe cineva cu un gramofon. Şi aşa se face că m-am pomenit pe banca unde m-am aşezat să-i privesc pe bătrânii care jucau popice în parc.

La un moment dat, o umbră lungă se desluşi pe alee şi se opri deasupra mea. M-am smuls din nefericita mea visare despre jazz, despre Swaine, despre miriapodul pe care-l găsisem la mine-n pat azi-dimineaţă — pentru că mă mutasem într-un hotel ieftin cu o vedere fermecătoare către o conductă de scurgere şi cu zgomotul apei din canalul colector — şi am privit în sus, ca să descopăr imaginea perfectă a unui mocofan. M-a luat prin surprindere, amintindu-mi de personajul din desene animate căruia îi creştea întotdeauna fân în păr şi purta pantaloni prea scurţi ce-i scoteau la vedere pantofii cu vârfurile îndoite în sus şi gleznele păroase. Individul ăsta care se contura în faţa mea, nu arăta chiar ca personajul din desenele animate, descoperit într-o serie de cărticele pornografice comice. Mai degrabă întrunea, suficient de bine, caracteristicile esenţiale care-ţi evocau imaginea ideală a bădăranului.

— Pari a fi american, spuse afabil. Te deranjez dacă iau loc?

Se aşează la capătul celălalt al băncii.

— Un american pe care-l frământă ceva...

Faptul că lumea mă recunoştea atât de uşor ca fiind american, mă irita foarte tare.

— Sper că nu eşti vreunul dintre idioţii aceia care hoinăresc pe poduri, întrerupându-i şi plictisindu-i pe potenţialii sinucigaşi?

— Nici vorbă, răspunse, zâmbind liniştit. Sunt unul dintre acei idioţi care suflă în trompetă ca să-şi asigure pâinea... trompetă, corn, vreun pian micuţ, pus într-un colţ.

Îşi încrucişă picioarele lungi şi subţiri ca de păianjen şi apucă teancul de discuri de pe bancă.

— Uită-te la astea. Fireşte că mi-au atras atenţia. Mi-am zis că un american la Paris, cu un teanc de plăci de gramofon după el, e o persoană pe care ar trebui s-o cunosc.

Privi etichetele, dădu din cap, rânji larg, dând la iveală nişte dinţi care nu ştiu cum erau aşezaţi, dar nu se prea întâlneau unul cu altul. Zâmbetul lui arăta ca un ştiulete jigărit, dar dinţii erau foarte albi.

— Clyde Rasmussen, se recomandă el.

Întinse mâna care ieşi mult prea lungă, din mâneca hainei sale ecosez. Haina nu arăta tocmai cum trebuie şi nici cămaşa în dungi maro cu alb. La fel pantalonii, prea şifonaţi ca să fie numai un capriciu artistic întâmplător. Pantofii maro scâlciaţi erau deformaţi în dreptul degetelor mari, loc unde pielea se jupuia vizibil. Totuşi, personajul nu arăta nevoiaş sau decăzut. Poate că nici nu-i păsa cum arăta. Împreună, trebuie să fi alcătuit o pereche foarte ciudată, eu în haina mea neagră, franţuzească, arătând ca un novice la o firmă bancară şi Clyde arătând aşa cum era el în realitate — Clyde.

— Rodger Godwin, am spus eu şi ne-am strâns mâinile.

Într-un sfert de oră, aflasem esenţialul unul despre celălalt. El era uşor mai bătrân decât secolul în care trăiam, venise în Franţa ca infanterist în Corpul Expediţionar American şi fusese surprins de impresia pe care i-o făcuse ţara şi poporul francez. Întors în Statele Unite şi lăsat la vatră, rătăcise de la o orchestră la alta, şi petrecuse o vreme în Midwest, învăţând să descifreze genul de muzică pe care simţea că-l are în el. Aşa a pus el problema, ca şi cum muzica

exista deja, undeva, în el. Trebuia s-o treci prin labirintul artei şi al tehnicii, până când învăţai cum s-o scoţi la lumină.

— La fel stau lucrurile şi cu scriitorii, spuse el, cu un ciudat amestec de lene, în mişcarea prin care se întinse pe spătarul băncii şi de entuziasm, pe care-l puteai vedea sclipindu-i în ochi şi-l puteai auzi colorându-i glasul. Există ceva care a căpătat un contur clar, în interiorul tău, dar tu nu-ţi dai seama ce este, n-ai trăit îndeajuns ca să afli cheia ce descuie această uşă. Am cunoscut tipi îmbrăcaţi în trenciuri, care pretindeau că sunt scriitori, poeţi sau mai ştiu eu ce, dar războiul a topit în ei acel talent, felul de a privi lucrurile şi drace, făcea să-i vezi... dar, desigur, cei mai mulţi dintre ei au murit. Dar nu chiar toţi. Parisul e împânzit de cei care n-au pierit, de scriitorii buni dar şi de cei de doi bani. Ăştia din urmă par să se simtă destul de prost că nu s-au dus pe apa sâmbetei.

Se bătu în piept:

— Aici este, dar, cu toate astea, n-ai nici o garanţie că vei găsi ceva aici, s-ar putea, foarte bine, să fie şi gol... Râse scurt. Nu se ştie niciodată.

Zâmbi cu dinţii lui rari, puţin încurcat.

— Fapt este că nu ştii nimic despre muzică. Şi chiar mai puţin, despre jazz.

Am aprobat din cap, privindu-l cum atingea discurile groase cu vârfurile late ale degetelor, aproape cu dragoste.

— Louis Armstrong e un început bun. Nu văd nici un motiv pentru care să nu-ţi putem face, foarte repede, o educaţie în sensul ăsta. Nu ştii niciodată, s-ar putea să te simţi, în domeniul ăsta, ca o raţă pe... Ascultă, intri în joc, Godwin? Poate iese ceva?

Îşi înclinase uşor capul. Părul i-o luase razna, dar ochii lui nu glumeau deloc. Aveau un aer întrebător, mă măsurau atent. Aveam să fim, elev şi profesor?

— Desigur, Clyde, am răspuns. Intru în joc, dar sper să ai răbdare cu mine.

— Acum vorbeşti ca o fecioară din Dubuque.

În timp ce ne îndreptam spre locuinţa lui, începu „lecţiile” cu mine.

— Ce ştii despre jazz?

Scoase din buzunar un corn uscat, rupse o bucată şi începu să mestece, apoi mi-l dădu mie. Am scuturat discret o scamă din buzunarul lui, agăţată de corn şi am rupt şi eu un colţ. Îşi strecură bucăţica rămasă, în buzunar.

— Nimic, am răspuns eu. Paul Whiteman...

— Jean Goldkette?

Am clătinat din cap.

— Frank Trumbauer? Mezz Mezzrow?

— Îmi pare rău.

— Dar despre Bix trebuie să fi auzit.

— Ce?

— Bix Beiderbecke. Presupun că ai auzit de Bix Berderbecke.

— Nu presupune nimic, Clyde.

Stăteam sub castani şi simţeam cum vântul devine tot mai rece, pe măsură ce cerul se întuneca şi norii purpurii se îngrămădeau deasupra colinei Montmartre. Mestecam cu râvnă pâinea uscată, aproape mucegăită.

— Ai dus o viaţă cam izolată, cavalere. Mă gândeam că, acolo la Harvard, lumea e mai... *au courant.* Zâmbi pronunţând expresia franceză. Pentru început, spuse el, reluându-şi plimbarea, oprindu-se să cumpere castane de la un vânzător ambulant, apoi rostogolind o pietricică în faţa lui, până când se satură de acest joc, în ceea ce te priveşte, jazz-ul începe odată cu închiderea Storyville-ului din New Orleans, când muzicanţii s-au mutat în nord, la Chicago...

— Ce înţelegi prin închiderea Storyville-ului?

— New Orleans a devenit un port important în timpul războiului, explică el cu răbdare şi Secretarul de Război s-a interesat îndeaproape despre ceea ce se petrecea în Storyville, care e un cartier al New Orleans-ului. A ajuns la concluzia că soldaţilor săi nu le-ar fi priit prea mult... Înţelegi ce vreau să spun? O mahala! Au închis, deci, bătrânul Storyville şi muzicanţii — toţi negri — împreună cu fetele, s-au îndreptat pe Mississippi, spre Chicago... şi au început să-şi cânte muzica în acest oraş. Muzicanţii albi din Chicago erau fascinaţi de acest gen de muzică. Desigur că au început s-o maimuţărească în maniera lor, au încercat s-o cânte doar pentru ei. Au reuşit ei întrucâtva, dar mai bine nu mergea...

Băieţii din New Orleans erau al naibii de buni, aşa încât se puteau gândi să formeze o orchestră, de care băieţii din Chicago nu se puteau lipi. Puteau urmări, simultan, mai multe linii melodice, alternându-le — o adevărată „simfonie” de motive muzicale, executate în acelaşi timp. O să auzi asta pe discuri. Oricum, albii nu pot executa aşa ceva. Eu, unul, nu pot încă. Aşa încât, ceea ce au făcut albii cu melodia respectivă, a fost ceva diferit. *Au lăsat ca fiecare să intre la rândul său.* Ai priceput, Rodger? *La rândul său...*

— Ca în cazul solo-urilor, am spus eu, timid. Clyde oftă şi dădu din cap.

— Solo-urile, acesta a fost punctul cheie în care jazz-ul din New Orleans s-a transformat în jazz-ul din Chicago. Într-un solo, poţi „construi” ceva numai pentru tine, înţelegi? Diseară când voi pleca la lucru, mă voi bucura să cânt împreună cu toţi ceilalţi, fiecare dintre noi fiind o părticică dintr-un întreg, dar într-un solo se întâmplă ceva cu tine... Încerci să fii în formă, să dai totul, stare care te pune în contact cu celălalt „eu” care trăieşte în tine. Atunci cheia se potriveşte de minune în broască, o deschide şi muzica pe care o porţi în tine, la dracu’, Rodger, e liberă, ai eliberat-o şi tu simţi lucrul ăsta!

Coji ultima castană şi o aruncă în gură.

— Eliberezi muzica din interiorul tău şi nădăjduieşti întru Domnul, să fie bună.

Ajunserăm la locuinţa lui, o mansardă la etajul cinci al unei clădiri, pe care el o numea „apartamentul de pe acoperiş”, dar, de fapt, era un loc surprinzător de plăcut. Fusese amenajat de o prietenă care trecuse cam zgomotos prin viaţa lui, cu vreun an şi ceva în urmă. Perne, fotolii canapele mov închis, câteva draperii cu mărgele, oglinzi cu gravuri pe margini. O gamă întreagă de obiecte din bachelită, cu un luciu ce contrasta puternic cu persoana lui Clyde. El părea un străin, picat întâmplător în această cameră. Dar simţea o adevărată plăcere să-şi indice anumite obiecte care-i plăceau în mod deosebit: un şeicăr strălucitor pentru cocteiluri, o lampă, o ramă de bambus în jurul tabloului unei tinere pe o plajă, cu palmieri drept fundal, o maşinuţă lungă şi groasă pentru cafea, de un negru

strălucitor. Exista acolo şi un gramofon uriaş.

Se duse să umple paharele cu vin pentru amândoi, iar eu m-am aşezat, în timpul ăsta, într-unul din cele două fotolii mov. Pe masă era un teanc de şapte cărţi. Printre ele, Hemingway şi Fitzgerald şi Wodehouse. Mă întrebam al cui era gustul pe care îl reflectau aceste cărţi. El îmi vorbea din bucătărie.

— Margaret era prea bătrână pentru mine, spuse, dar eu n-o deranjam cu nimic, aproape niciodată. Ea era ceea ce se numeşte acolo, în Ohio, o femeie decentă, cu frica lui Dumnezeu. Al naibii de ciudat lucru cum s-a învârtit ea în Paris să ajungă decoratoare, dar, de fapt, nu ştii niciodată. Cred că în adâncul inimii ei era o saphică. O adora pe Natalie Barney, aşa încât n-am fost surprins când am aflat că plecase să-i ţină companie unei prietene, la Clichy.

Reveni din bucătărie, aducându-mi un pahar greu şi turtit, cu buză groasă.

— Noroc şi pentru prietenii care nu sunt de faţă!

Am băut şi vinul proaspăt mi-a făcut gura pungă.

— Mă tem că e îngrozitor, dar e pe degeaba. Mi l-a dat un tip, aşa încât am face bine să-l dăm pe gât. Desigur că acum n-ai mai recunoaşte-o deloc pe Nathalie Barney, complet dezgustătoare faţă de cum era ea de încântătoare cândva... Margaret a adus-o la o petrecere aici. A stat preţ de vreo zece minute şi nu părea că ar avea de gând să spună ceva, apoi l-a luat pe însoţitorul ei — un malac — şi a plecat.

— Cine a mai fost aici?

Începeam să-l văd pe Clyde Rasmussen într-o lumină nouă.

— Josephine Baker, cred, dar mie mi-era rău şi am stat în baie aproape tot timpul cât a durat vizita ei. Leslie Hutchinson — îl cunoşti? Hutch este cel mai bun cântăreţ pe care l-am auzit vreodată. A cântat un cântec intitulat „Crimă la lumina lunii”, pe atunci în top. Ar trebui, într-adevăr, să scrii despre el, dar ajungem noi şi acolo, avem timp. Ascultă, am putea mânca la club, dacă n-ai nimic împotrivă. Aruncă-ţi o privire în bucătăria mea. Nu cred c-ai dori să mănânci ceva de acolo. Eu mă duc să fac o baie.

M-am dus la fereastră şi m-am aşezat pe pervaz; m-am sprijinit de firidă şi am scos capul afară. Acum cerul era

purpuriu închis şi începuse să cadă o ploaie uşoara. Picăturile făceau zgomot căzând pe ţiglele acoperişului, chiar lângă capul meu. Ploaia curăţa praful din atmosferă, lăsând în loc mirosul plăcut al verii. Un automobil trecu ca un gândac pe strada îngustă de dedesubt, luminând cu farurile lui galbene umbrela vânzătorului ambulant din colţ. Pe stradă trecu o fată drăguţă cu părul scurt şi roşcat, care purta doar o cămaşă uşoară. Privi spre fereastră, spre mine şi-mi zâmbi, în timp ce ploaia îi uda faţa. Îmi făcu cu mâna. Se apropie şi-mi strigă:

— Eşti spărgător? Sau un prieten de-al lui Clyde?

Vorbea engleza cu un puternic accent francez.

— Şi una şi alta, i-am răspuns. Prietenul lui Clyde, spărgătorul.

Avea gâtul lung, unul din acele capete mici, cum au francezii şi o gură cât o şură.

Râse şi intră, legănându-se, în clădire. Am rămas să privesc ploaia care lovea coşurile de pe acoperiş, ascultând zgomotele străzii, înăbuşite de ploaie şi mă gândeam că era foarte posibil să nu fi fost niciodată mai fericit ca în momentul acesta, în interiorul acestui balonaş umed de timp, cu miros dulce de vară.

Clyde reveni, purtând un frac excepţional croit care-i atârna pe umerii osoşi, cam cum ar fi arătat pus pe un umeraş în dulap. Încercase, fără prea mare succes, să-şi domolească părul lui roşu, dar avea, totuşi, un simţ proaspăt şi minunat al lucrurilor sofisticate. Am avut un mic recul şi el trebuie să fi observat asta.

— Nici un cuvânt despre ţinuta asta, cavalere. Adaugă puţină distincţie întregului şi dacă eu pot suporta s-o îmbrac, poţi suporta şi tu să mă priveşti.

Deschise cutia de os, aruncă o privire cornului auriu, strălucitor şi o închise la loc. Apoi scoase din dulap o altă cutie, o deschise şi-mi arătă un alt instrument strălucitor.

— Trompeta. Cânt la amândouă dar, în curând, am să părăsesc cornul. Trompeta îmi place mai mult. Are un sunet mai ascuţit.

Închise cutia şi extrase o umbrelă dintr-un suport de ceramică de forma unei bufniţe, aşezat lângă uşă.

— Ia şi tu o umbrelă. Trec destui pe aici, aşa încât am o colecţie de umbrele. Nu, Bix e singurul care nu va renunţa la cornul lui, dintre toţi cei pe care-i cunosc... dar cântă mai bine decât şi-ar putea închipui chiar Dumnezeu că se poate cânta. Sunetul cornului lui Bix Beiderbecke e mai apropiat de sunetul trompetei decât cel al trompetei însăşi, dacă înţelegi ce vreau să spun. Dar numai Dumnezeu a putut face un cântăreţ ca el... şi l-a aruncat în Davenport, Jowa... Drace! Sunteţi, practic vecini, cavalere!

Ajunserăm la clubul Toledo. Numele îi era luminat cu becuri roşii şi albastre, dând în vileag o vopsea care se cojea urât şi un desen primitiv cu o maşină ce da colţul pe două roţi şi un şofer în blană de raton la volan.

— Aici este, spuse el, păşind într-un coridor îngust.

Deasupra noastră, clădirea foarte veche, se înclina spre stradă, ameninţând cu o prăbuşire iminentă care, totuşi, nu se produsese de atâtea secole.

Un jandarm cu arma la îndemână trecu pe lângă noi, ne salută, dar în vocea sa era o uşoară undă de ironie.

— Domnul Clyde, spuse, înclinând capul.

Capul îi era prea mare pentru înălţimea lui, iar braţele prea lungi. Ochii îi ardeau parcă din interior, dedesubtul unor sprâncene groase şi negre. Ochi ca nişte focuri într-o peşteră. Îşi mângâia *baton*[1]. Îmi amintea de un răufăcător dintr-o melodramă.

— Ce mai face domnu' Clyde, în seara asta minunată şi ploioasă?

— Iau apă la galoşi, Henri, spuse el şi apoi, pe coridor, murmură către mine:

— Ăsta este exact cum n-ar trebui să fie un *flic*[2], ticălosul! îi place să se lege de oameni bătrâni, de *fetiţele* de afară, în căutare de clienţi, de oricine e mai slab ca el... şi-a găsit şi un partener, Jacques. Urâtă cloacă, afurisită cloacă...

Pe mesele cu blat din marmură erau pete de Dubonet iar într-un colţ mergea un ventilator. Jaluzelele ferestrelor erau deschise şi înăuntru, părea că plouă la fel ca afară. *Curcanul*

---

1 Baston (lb. franceză) (n.tr.)

2 Curcan, jandarm (lb. franceză) (n.tr.)

Henri stătea afară, în stradă, bătând în palma stângă cu bastonul şi urmărindu-ne prin fereastra deschisă, cu o privire lipsită de expresie. Clyde îşi scutură umbrela de apă şi se aşeză lângă o fereastră. La fiecare câteva minute, sufla câte o pală de vânt şi picăturile de ploaie îmi udau faţa. Era o lumină difuză şi o atmosferă foarte plăcută. Mi-am scos haina şi am pus-o pe un scaun liber. Clyde îşi aprinse o ţigară. Fumul se înălţă spre tavanul scund, apoi se îndreptă spre fereastră, asemenea unui zvon sau unui hoţ. În cele din urmă, Henri se urni din locul acela.

Chelnerul se apropie de masa noastră, un individ oacheş, cu un satâr în loc de nas. Pentru o clipă, flacăra lumânării îi lumină faţa: mărul lui Adam era de culoare verzuie, acolo unde butonul de alamă care ar fi trebuit să-i ţină gulerul la locul lui — asta dacă ar fi purtat vreun guler — i se frecase de piele. Pe cămaşa albă avea pete de vin. Purta un sorţ lung, legat în jurul mijlocului.

— Domnu Clyde, spuse el, aruncând o privire unui grup de patru clienţi fercheşi care tocmai intraseră şi se scuturau de apă.

— Ce crezi tu că e mai bun, Jean. Suntem la mâna ta.

— Sunteţi *pe* mâna mea. Prefer, aşa, dacă doriţi. Voi găsi ceva acceptabil, domnu Clyde. Nu vă temeţi.

Se îndepărtă tiptil şi trecu pe lângă noii veniţi. La cină, Jean ne aduse boluri cu tocană de iepure, cu un pronunţat gust de sos de muştar, un platou de fasole verde gătită cu smântână, puţini cartofi prăjiţi, o salată de cruditătţi, stropită din belşug cu ulei şi oţet, pâine crocantă fierbinte şi chifle moi şi o sticlă de vin de masă, fără etichetă. L-am felicitat pe Clyde pentru cină.

— Am vorbit cu bucătarul şef într-o zi, stând în bucătărie ca să mai flecăresc puţin şi, la fiecare jumătate de oră se ridica şi se îndrepta spre fereastră. Era o zi luminoasă şi însorită. Stătea la fereastră un minut-două, apoi se întorcea şi continua conversaţia. În cele din urmă l-am întrebat ce făcea acolo. Avea afară un container mare cu bucăţi de iepure cufundate în sos de muştar, stând în soare. Spunea că aşa procedase mama lui şi niciodată, nicăieri, tocana de iepure n-avusese un gust mai bun. Aşa încât, în zilele

însorite, iepurele de aici n-avea egal. Ştiu, azi n-a fost prea soare dar ieri a fost o frumuseţe.

Am curăţat bine bolurile de ultimele resturi de tocană, cu bucăţelele de pâine, apoi am sorbit vinul cel anonim, ca să ne spălăm pe dinăuntru. După ce am terminat totul, Clyde îşi tamponă gura cu şervetul şi-şi trase scaunul.

— Odihneşte-te o oră, apoi urmăreşte săgeţile indicatoare şi spune tuturor la uşă că stai la masa mea. Cina mă priveşte pe mine. Vei face şi tu pentru mine, la fel, cu altă ocazie.

L-am privit îndepărtându-se, înalt şi stângaci. Dar era ceva mai mult decât atât. Orice naiba era acel ceva, îl aveau stelele de cinema, dar şi Clyde. Niciodată nu-i puteai cunoaşte pe oameni cu adevărat.

La uşă se opri ca să stea de vorbă cu trei persoane care tocmai intrau: un bărbat butucănos, în jur de cincizeci de ani, cu o faţă rubicondă, îmbrăcat într-un costum cenuşiu închis, pentru care fuseseră folosiţi, probabil, nenumăraţi metri de stofă; o fată, adolescentă, după cum mi se păru mie, purtând ceva ce arăta ca o uniformă de şcoală şi un bărbat îndesat, cu o figură dură, cu o faţă dreptunghiulară, păr negru, pieptănat pe spate, în jur de treizeci de ani, cu toate că aerul lui dur îl făcea să pară mai în vârstă. L-am privit pe Clyde cum ridică mâna fetei spre buze şi bătu din călcâie, milităreşte. Râseră cu toţii, amuzaţi de acest ritual, probabil o glumă. În timp ce bărbatul cel gras îi vorbea lui Clyde, celălalt asculta, apoi îşi întoarse privirea către fată. Veniră să se aşeze la masa de lângă mine şi Clyde dispăru în coridor.

— Minunat, am auzit-o spunând pe fată, cu o voce joasă, voalată şi cu accent englezesc. Îmi place fereastra, vouă nu?

Bărbaţii dădură din cap aprobator şi fata privi fericită ploaia ce se cernea la fereastră.

Îşi traseră scaunele, se aşezară, îşi continuară conversaţia, dar prea încet ca să mai pot auzi ceva. Mi-am deschis cartea şi m-am apucat să citesc despre *ragtime*, dar atenţia continua să mi se îndrepte către vecinii mei. Bărbatul mai în vârsta vorbea însufleţit, gâfâind uşor, iar celălalt asculta, cu o expresie enigmatică pe faţă. Din timp în timp, ridica din umeri, plasa câte o exclamaţie-două, se încruntă. La un

moment dat se aplecă, ajutând-o pe fată să-şi pună puloverul pe umeri. Figura ei mai păstra încă ultimele rămăşiţe ale rotunjimii copilăreşti dar se vedea că intră în altă vârstă, că e în creştere, lăsând în urmă copilăria. Asculta, se juca discret cu şervetul şi-şi lăsa privirea să zburde ici şi colo. O dată, mă surprinse pe când o priveam, îmi zâmbi degajată, iar eu, ca un nătâng, îmi îndreptai, rapid privirea în altă parte.

Se vedea cât de colo că sunt obişnuiţii restaurantului. Cerură cu toţii iepure, iar fata lăudă cu glas tare aroma divină, atunci când li se aduse comanda. Jean zâmbi larg, spunându-i „the mademoiselle”.

În timpul mesei, bărbatul cel gras îşi lăsă lingura să cadă, cu o mirare prefăcută şi-l auzii spunând:

— Colonele, să mă ia naiba dacă nu eşti exact genul de om care ar trebui să înţeleagă importanţa acestui lucru! În loc de asta, tu... nu ştiu, bătrâne, pur şi simplu, nu ştiu.

— Eu spun, pur şi simplu, replică bărbatul cel dur, cu o voce plată dar plăcută, că poziţiile fixe, amplasamentele fixe ale tunurilor, sunt ale naibii de riscante pentru pielea mea. Mobilitate. Lovesc şi fug şi lovesc din nou, a doua zi, asta mă aranjează, pe mine, Anthony.

Era cu spatele spre mine, nu-i puteam vedea faţa. Şi n-am mai putut auzi nimic din conversaţia lor.

Holul era întunecat şi mirosea fermecător a ploaie. Tencuiala era scorojită şi maronie, pete de rugină se scurgeau în râuleţele statornice, din tavan până-n podea. Cineva scrisese cu vopsea neagră cuvintele *Le Club Toledo.* Săgeţile arătau ca şi cum fuseseră desenate în timpul Revoluţiei. La capătul coridorului lung, ardea un beculeţ deasupra unei uşi negre şi înguste, care se deschidea deasupra primei trepte a unei scări de piatră, reci şi umede. Scara se răsucea în spirală, până jos, unde se părea că domneşte un întuneric desăvârşit, dacă nu reuşeai să descoperi comutatorul unui bec roşietic, aflat pe undeva, sub scară. Sub scară, pivniţa de vinuri cu rastele prăfuite, pe jumătate pline, se întindea pe sub arcadele bizantine. Pardoseala din pietricele netede de râu, scrâşnea şi aluneca

uşor sub picior. Unde naiba erau ceilalţi patroni ai jazz-ului? Incredibil: la celălalt capăt al cărării dintre rastele, mai era o uşă, un obiect masiv, din lemn de stejar, cu piroane mari de fier înfipte în el, pentru a alcătui un ciudat desen abstract. După acea uşă mai erau câteva trepte ce dădeau într-o cameră lungă, joasă, aparent cioplită în stâncă, cu lumânări picurând pe vreo douăzeci de mese cu blat de marmoră, pătate cu vinul a mii de lăutari. Pardoseala era din acelaşi pietriş mărunt. De-a lungul unui perete, se afla un bar din zinc, lung de aproximativ 12-13 metri; deasupra, grinzi groase de 30-40 cm, susţineau întregul Mal Stâng, din câte ştiam eu. Un turc în costum de om de afaceri şi cu un fes cu ciucure, mă salută într-un limbaj indescifrabil, iar eu îi tot spuneam că sunt un oaspete al lui Clyde Rasmussen. Numele produse în persoana turcului o transformare miraculoasă. Flutură un zâmbet de zile mari la picioarele mele, pentru că se aplecase adânc şi mă conduse spre o masă din partea opusă barului, mă aşeză cu spatele la peretele de piatră şi cu estrada pentru orchestră în stânga mea, la o distanţă de aproximativ o treime din lungimea camerei.

— Un scotch sau un whisky pentru prietenul domnului Clyde?

— Whisky? Glumeşti!

— Da, desigur, spuse el cu un rânjet plin de mândrie, cel mai bun whisky de dinainte de război. Băutura domnului Clyde.

— Atunci, whisky să fie, am spus.

Treceam în revistă sosirile, în timp ce mesele începeau să se completeze. Bărbaţii erau foarte arătoşi şi veseli, purtând fanteziile zilei, devenite foarte populare, în timp ce femeile purtau rochii strălucitoare, în nuanţe foarte pale, de culoarea şampaniei sau a piersicii, umerii goi şi mici şaluri. Aparent, aşa cum spusese Clyde, cine trebuia, ştia să descopere acest loc. Iar whisky-ul era excelent.

Trioul de la masa vecină, de sus, din restaurant, reapăru şi fură aşezaţi tot la o masă vecină cu a mea. La lumina lumânărilor, faţa bărbatului gras era brobonită de sudoare iar ochii păreau şi ei umezi în orbite — ochi mici, mereu preocupaţi. Părea uimit, în continuare, de refuzul colonelului

de a urmări ceea ce considera el a fi un proces logic. Fata mă privi în timp ce se aşeza la masă. De data asta, pregătit, i-am zâmbit în semn de recunoaştere, dar ea şi-a întors privirea, ca şi cum n-ar fi observat. lini plătea poliţa.

Tocmai îmi luam în mână al doilea pahar cu whisky, întrebându-mă când va începe programul, când o femeie cu o înfăţişare ce-mi părea cunoscută, se apropie de masa mea. Era micuţă şi subţire şi avea un mers de dansatoare. Părul ei tăiat scurt, cădea într-o fermecătoare dezordine, pe ceafa gâtului ei lung. Am rânjit cu un aer stupid, recunoscând-o pe jumătate şi întrebându-mă cine era. Ea mă întrebă dacă putea lua loc la masa mea.

— Îmi face o deosebită plăcere, am răspuns, ţinându-i scaunul.

— Mulţumesc domnule Spărgător. Zâmbi zburdalnic.

— Eşti fata din ploaie, care trecea pe stradă...

— Clothilde. Întinse mâna ei mică şi palidă.

— Rodger, am răspuns eu, luându-i mâna în mâna mea.

— Mă întrebam dacă vei fi aici, la masa lui Clyde. EI are, uneori, un musafir sau doi... de exemplu, cei trei de acolo, englezii aceia. I-am văzut stând aici, dar nu mi s-au părut prea simpatici. Dădu din umeri. Desigur că se explică multe prin faptul că sunt englezi.

— Ce sentinţă pur franţuzească!

— Dar englezii ce spun despre noi? Deci nu prea avem o „atracţie" naturală reciprocă. Numai la nevoie, desigur. Soarta îi împerechează pe oameni în mod ciudat. Surâse afectat.

Faţa ei micuţă, însufleţită, în formă de inimă, îşi schimba mereu expresia. Umerii ei înguşti şi oblici, se tot mişcau în fel şi chip, mâinile îi fluturau în toate direcţiile.

— Oricum, eu sunt jumătate franţuzoaică, jumătate austriacă, deci am două personalităţi. Un fel de Boş... şi un fel de Broască, aşa cum ne numeşte Clyde. În primul rând Broască. Eşti un prieten al lui Clyde, din acel Toledo, despre care vorbeşte mereu? Toledo e în Ohio, nu-i aşa? Sau... destul de aproape, aşa-i? Pot să iau şi eu un pahar de whisky?

— Da şi nu.

— *Pardonez-moi?*

— *Oui,* poţi, bineînţeles să-ţi iei un whisky şi *non,* adică l-am cunoscut pe Clyde azi, în Grădinile Luxembourg.

Turcul observă semnul meu şi-i aduse nişte whisky. În timp ce-l sorbea şi-mi zâmbea cu îndrăzneală, i-am povestit despre situaţia dificilă în care mă aflam şi cum Clyde hotărâse să mă ajute.

— Îl ador pe Clyde, spuse ea, în cele din urmă. Ne culcăm împreună, dar nu e vorba de dragoste. Dar e drăguţ, foarte drăguţ. Un om generos. Îl ador.

Încercam să trec peste partea aceea neaşteptată, referitoare la sex.

— De cât timp lucrează el aici?

— El nu e angajat aici, Rodger, spuse ea, făcând o mişcare uşoară ca şi cum ar fi fost sărutată de un individ timid, pronunţându-mi numele *Roge-air.* Clyde e proprietarul localului ăsta. E în întregime al lui. Clubul, restaurantul, totul.

Îşi apăsă fruntea, apoi îşi îndoi degetele unul după altul, ca şi cum ar fi numărat banii şi făcu cu ochiul.

— E un tip foarte deştept. Aşa spune el, *tip.* Ce fel de tip eşti tu, Rodger?

— Nu poţi scoate războiul în afara legii, Tony, bătrâne, oricât de mult ai dori asta. Într-adevăr, nu se poate.

Era vocea colonelului de la masa vecină, cel cu părul pieptănat lins, pe spate şi care scutura din cap, cu hotărâre. Acum era aşezat cu faţa spre mine. Un surâs amar, aproape imperceptibil, îi rămăsese, uitat, în colţul gurii. Faţa-i uscăţivă era tăbăcită şi cafenie, ca şi cum ar fi fost, multă vreme, bătută de vânturile şi arşiţa unor ţinuturi îndepărtate. Pe frunte, deasupra ochiului stâng, avea o cicatrice albă, de vreo şase centimetri lungime, care se pierdea în linia groasă a părului, o brazdă lăsată de ţesutul cusut în grabă. Peste tot, în Europa, puteai vedea, încă, tot felul de cicatrici. Urmele unui război ce se terminase de aproape zece ani. Iar el era o „rămăşiţă”.

— Iartă-mă, i-am spus Clothildei, întorcându-mă, din nou, spre ea.

Continuase să vorbească.

— N-am fost atent la ce spuneai.

— Am întrebat dacă Clyde ţi-a povestit despre acest Beiderbecke?

— Da, puţin. Dădu din cap.

— Asta e bine. Înseamnă că te place.

Îşi puse mana pe mana mea.

— Dar şi mie îmi placi.

— Eşti dansatoare, nu-i aşa? Balerină?

— Se vede? Cum ai ştiut?

— Eu recunosc întotdeauna o dansatoare.

— Sunt şi model.

— Nu mă miră deloc. Eşti foarte drăguţă.

Îmi zâmbi cu două înţelesuri şi-mi apăsă mâna.

— Se spune că vor fi autorizate şase vase de război nou-nouţe, la sfârşitul verii...

Vorbise din nou bărbatul cel gras. Tony.

— S-ar putea să ai perfectă dreptate, bătrâne. Pe de o parte să scoţi războiul în afara legii, pe de alta, să construieşti vase de război uriaşe.

— Asta te face să-ţi doreşti vremuri mai liniştite.

— Niciodată n-au existat, Tony.

— Ce, adică?

— Vremuri mai liniştite. N-au fost niciodată.

— Foarte bine atunci. Te rog, scuteşte-mă de comentarii obscure, băiete.

— Încep! Priviţi!

Era fata. Bătu din palme emoţionată când orchestra îşi făcu apariţia. O rază de lumină îi intră în ochi lui Clyde şi el şi-i feri cu cornul cel strălucitor, privind, pe furiş, mulţimea adunată. *El e proprietarul* localului...

Nu se ştia niciodată, nu-i aşa?

Fără nici o introducere, făcu un semn cu capul către orchestră şi muzica începu să răsune...

Nimeni nu-l înregistrase, niciodată, pe Clyde şi formaţia sa de la Clubul Toledo. Ruşinos şi păcat, pentru că erau foarte buni, un exemplu minunat al stilului Chicago. Faptul că l-am ascultat în seara aceea mi-a schimbat viaţa, deoarece m-a făcut să-mi retrăiesc primele impresii culese în peisajul parizian, pe Malul Stâng, în special. Recunoşteam, în ceea ce

ascultam prima mea impresie adevărată asupra Parisului, prima limpezire în minte a motivelor pentru care venisem în capitala Franţei. Muzica lui Clyde şi *le cave*[1] unde cânta el şi Clothilde şi tocana de iepure şi englezii care vorbeau despre amplasamentele tunurilor şi Merle B. Swaine şi tipul care fugise cu dansatoarea de la *Folies* şi tot restul. Toate acestea îmi treceau prin minte alandala, în timp ce ascultam orchestra şi solo-urile bubuitoare ale lui Clyde. Tot ce ascultam noi, desigur, era inspirat direct din Bix Beiderbecke, singurul zeu din viaţa lui Clyde şi, paradoxal, motivul pentru care Clyde va fi, întotdeauna, mai mult un interpret decât un geniu creator, asemenea maestrului său. Clyde spunea întotdeauna că asta nu-l interesa, că singurul lui geniu consta în a trăi în lumea realităţii.

În orice caz, ceea ce am ascultat eu în seara aceea, a fost o revelaţie şi îmi mai răsună şi acum în urechi „Why Down Yonder în New Orleans”, primul solo interpretat la clarinet, după o introducere făcută la trombon, apoi sunetul cornului lui Clyde, înălţându-se solitar, unduitor, vioi, antrenant, apoi vibrafonul explodând ca un tun de jucărie, spre sfârşit, când sunetul tuturor cornurilor se ridică asemenea unui hohot, în timp ce Clyde se unduia ca o trestie legănată, din când în când, de o briză puternică, sprijinindu-se pe melodia celorlalţi.

Femeile se lăsară, primele, prinse de ritm. Capetele şi umerii săltau, vârfurile degetelor băteau ritmul în mese, gurile se deschideau, spasmodic, înduioşător. Ritmul se răspândi, inundând sala, antrenându-i şi pe bărbaţi. Şi eu băteam ritmul pe genunchi, îmi legănam capul, dar simţeam ceva mai mult decât un simplu ritm. Era o formaţie adevărată, interpretând muzică adevărată, nu muzică de promenadă. Cu inocenţa mea de pui ieşit din găoace, cred că am recunoscut prezenţa artei, nu doar spiritul boem care te îndeamnă să-ţi laşi părul lung şi care totuşi, nu lipsea.

Poate că momentul cel mai remarcabil a fost „încoronarea” pusă de Clyde motivelor interpretate spre sfârşitul primei părţi a concertului: melancolia solitară, obsedantă a melodiei „I’m Comming Virginia”, care făcu să

1 Peştera (lb. franceză) (n.tr.)

amuţească murmurul monoton al conversaţiilor în jurul paharelor pline. Sunetul de jale al cornului se detaşa repede, strălucitor, încadrat de un fel de bocet elegant. Era ca şi cum rămăsese singur în camera cu tavanul jos şi cu pardoseala din pietricele de râu, dorind să ne comunice să ne abandonăm visurile cât mai era încă timp... dorind să reuşească acest lucru, dar ştiind, în acelaşi timp, că dăduse greş, că nu putuse decât să ne ofere câteva momente plăcute şi că nu reuşise să ne pregătească pentru ceea ce el părea să ştie că ne aşteaptă pe toţi. Era un fel de intimitate la care timiditatea mea mă împiedica să iau parte. Aş fi putut crede că, în momentul acela, Clyde ştia, cu adevărat, ceea ce ni se pregătea tuturor în vara aceea şi regreta faptul că nu avea destulă putere să ne-o spună, să ne prevină. Dar de fapt, noi eram cu toţii în camera aceea, auzeam cu toţii, iar eu unul am perceput, în spatele muzicii, acea sclipire discretă, acea aripă uşoară şi întunecată a durerii.

La un moment dat, Clothilde mă privi, între două melodii, îmi zâmbi într-un fel uşor, comprehensiv. Nu obţinu efectul scontat, pentru că avea una dintre cele mai dulci şi mai blânde figuri pe care le întâlnisem vreodată. I-am luat mâna.

— Îi place să mă vadă îmbrăcată ca pe o fetişcană de doisprezece ani, spuse ea încet, cu timiditate.

Îşi umezi buzele. Privi spre orchestră. Clyde îi vorbea unui coleg de lângă el.

— Port ciorapi trei sferturi şi şorţuleţ, nimic altceva... El spune că asta mi se potriveşte de minune... Şi facem dragoste. Ţi-ar plăcea să vii în patul meu, domnule Spărgător?

— Ar trebui să fii ghicitoare.

— Asta înseamnă *oui?*

— *Oui.*

— *Très bon.* Zâmbi diabolic. Clyde nu se va supăra. E foarte generos, ştii?

Nu eram deloc sigur că ştiam ceva. Cu cât îl „descopeream” mai mult pe domnu’ Clyde, cu atât mi se părea că ştiu mai puţine despre el. Dar despre Clothilde nu aveam nici o îndoială.

11

În anul acela, sfârşitul lunii aprilie era neobişnuit de cald şi toată lumea îşi amintea perioada aceea ca fiind o lună de vară. Totul s-a întâmplat în vara aceea. Când Rodger Godwin a întâlnit-o atunci pe Clothilde Devereux, el era un tânăr naiv. Când a părăsit-o şi, odată cu ea a părăsit şi Parisul, câteva luni mai târziu, nu mai era un naiv, nu avea să mai fie niciodată un naiv. Lumea l-ar fi putut crede, uneori, naiv, dar greşea, tot aşa cum, adesea, se putea întâmpla să se şi supere. Clothilde făcea parte din procesul de schimbare prin care trecea el, o adevărată metamorfoză. Ea făcuse, pur şi simplu, tot ce putea face. Îl lăsase să se îndrăgostească de ea. Nu avea încă douăzeci de ani, dar era mult mai matură decât Godwin în ceea ce priveşte „şcoala vieţii", cum se spune. Clothilde era un curs intensiv de sofisticare. Şi nu-i dădu de ales altă posibilitate decât aceea de a se maturiza.

El nu avea experienţă sexuală. Ea se puse pe treabă să-i remedieze diferitele lipsuri, cu energia şi entuziasmul unui atlet olimpic. În decurs de aproximativ o săptămână, era un alt om. Era foarte sigur că se îndrăgostise. Se simţea complet eliberat, un adevărat boem, aşa cum se obişnuia să se spună în Dubuque. Faptul că ea era „model", cântăreaţă şi balerină făcea toată povestea şi mai incitantă. Nu orice băiat era suficient de bărbat să se îndrăgostească de o prostituată frumoasă şi tânără. Să-l ia naiba dacă nu era un destrăbălat adevărat. Asta îl făcea să simtă că aparţinea Parisului, ca şi ceilalţi din acest loc ciudat, nou pentru el. Era vrăjit când Clothilde îl lua la *bal musette*[1], la dans, apoi la Dingo, la Jockey, la Dome şi la La Coupole, unde rămâneau toată noaptea şi apoi o luau pe jos, spre Senat, sau treceau pe lângă Notre Dame, în timp ce zorile îşi făceau simţită prezenţa, în nuanţe de roz şi cenuşiu. Ea îl făcu să simtă că era şi oraşul lui, în aceeaşi măsură. Într-o noapte i-a arătat majoritatea personajelor din romanul lui Hemingway, *The Sun Also Rises*[2] sărbătorit cu un an în urmă. Lady Duff

1 Petrecere câmpenească (lb. franceză) (n.tr.)
2 Şi soarele răsare (lb. engleză) (n. tr .)

Twysden care era Brett Ashley, Pat Guthrie care era Mike Campbell, Kitty Cannel care era Frances şi Harold Loeb care era Robert Cohn. Se spunea că un tip numit Donald Ogden Steward era prietenul lui Jake Barnes, Bill. Iar scriitorul Ford Madox Ford era, în mod evident, Braddocks, care, în roman, organiza petreceri la *bal musette,* în spatele Pantheonului. Jake Barnes era, desigur, Jake Barnes. Să-i întâlnească, să-i vadă prinzând viaţă, toate acestea îl făcură pe Godwin să se simtă, pentru prima oară, în „inima evenimentelor”, pe o scenă unde lucrurile se petrecuseră în realitate şi acest lucru îl îmbăta de plăcere.

Dacă-şi petrecea noaptea în odaia Clothildei, dimineţile se trezea foarte devreme, doar după câteva ore de somn şi asculta zgomotele oraşului care îşi începea, şi el, o nouă zi. Fiecare zi care începea era o nouă surpriză ce-l făcea prea nerăbdător ca să-şi piardă timpul dormind.

O privea pe Clothilde dormind, cu căpşorul pe pernă, cu micul ei pumn sub bărbie, cu gura uşor întredeschisă, cu faţa ei tânără, dulce, vulnerabilă. Se întreba cum de putea să arate atât de liniştită, având o viaţă atât de complicată. Nu-i trecea prin cap că ceea ce observa el era miracolul mobilităţii numită tinereţe. Cum ar fi putut să ştie? El însuşi era atât de tânăr...

Era intrigat de cicatricea de pe obrazul ei, între ureche şi osul proeminent al obrazului: era în formă de cruce — ca o cruce creştină — săpată în piele. Nu mai văzuse niciodată aşa ceva. Dar n-o desfigura. Îi dădea chiar o oarecare expresivitate, asemenea unui semn particular al frumuseţii. Trebuia s-o fi durut îngrozitor când se rănise. Poate că era o „amintire” din copilărie. Dar ceva nedefinit îl oprea s-o întrebe ce anume se întâmplase. Oricum, părea ceva foarte personal. Şi nu voia ca ea să creadă că el o găsea urâtă.

Se ridică din pat cât putu de uşor, fără să facă nici un zgomot, se îmbrăcă şi, înainte de a ieşi, se aplecă şi-i sărută uşor cicatricea de pe obraz.

Dimineţile păreau întotdeauna la fel. Străzile erau, de obicei, spălate de ploaia din zori, aerul era curat şi dulce. Se vedeau peste tot ghivece şi hârdaie cu flori, lalele şi geranium şi tot felul de corole colorate ale căror nume nu le

cunoştea. Bătrâneii măturau marginile străzilor cu nişte mături vechi şi deteriorate ca şi ei, confecţionate dintr-un mănunchi de ramuri uscate, legate la capătul unei prăjini. Cafenelele pe care le vizitaseră în hoinărelile lor nocturne din ajun, erau acum deschise pentru micul dejun. Aroma cafelei prăjite se răspândea până afară, unde chelnerii aşezau mesele, măturau şi udau din belşug caldarâmul, turnând găleţi de apă.

Godwin se îndreptă spre Dome, cu un carneţel în buzunar şi cu câteva ziare sub braţ şi se aşeză la una dintre mese de unde putea îmbrăţişa cu privirea atât colţul străzii cât şi Rotonda, luminate de primele suliţe aurii ale soarelui. Chelnerul îi aducea cornuri fragede şi cafea şi Godwin îşi deschidea stiloul mare, portocaliu, Parker-Doufold, începând să-şi aştearnă pe hârtie impresiile din noaptea trecută. Dacă avea ceva pentru Swaine, atunci scria materialul înainte de a se duce la redacţie să-l bată la maşină. Dacă nu, atunci încerca să surprindă imagini sau impresii asupra oamenilor şi locurilor pe care le vedea pentru prima oară. Scria despre formaţiile negrilor din unele cluburi populare, despre preţurile astronomice la care se vindeau picturile impresioniştilor, despre figurile moderne pe care le întâlnise în casa lui Clyde, despre ceea ce spuneau oamenii cu privire la politicieni, la Isodora Duncan, la scriitori şi pictori. Scrise o schiţă despre Jimmy Charters, cel mai bun barman din Paris, un fel de chintesenţă a Parisului pentru mulţi dintre cei pe care-i întâlnea. Swaine considera că asemenea materiale nu erau deloc rele, le publica şi lumea vorbea despre ele şi despre autorul lor. Scrise chiar şi despre Kiki însăşi, fără să poată bănui că, într-o zi, ea va deveni cunoscută peste tot drept Kiki din Montparnase şi-şi va scrie faimoasele ei memorii. Se înţelege că nimeni nu ştia nici că Rodger Godwin va deveni şi el celebru, într-o bună zi. Asta nu făcea decât să demonstreze faptul că, într-adevăr, nu se ştia niciodată.

Uneori, Clyde hoinărea, şi el, în josul străzii, trecea pe lângă La Coupole şi se cuibărea într-un scaun, la masa lui Godwin. Îşi aducea şi el ziarele lui preferate şi stăteau împreună, fără a se deranja reciproc, până când Clyde dădea

pe gât suficientă cafea, pentru a i se dezlega limba. Godwin cocheta cu ideea de a scrie o schiţă despre Clyde, cu toate că nu discutase despre asta nici cu Swaine, nici cu subiectul însăşi. Ceea ce conta era că Rasmussen era un tip pe cinste. Formaţia lui cucerise auditoriul şi restaurantul de la etaj prospera datorită acestui lucru. Îi mărturisise lui Godwin că banii îi veneau grămadă. Câştiga mai bine decât scriitorii, pictorii şi emigranţii cu care era prieten. Aceştia erau, şi ei, un cerc de oameni interesanţi. Toată lumea părea că-l cunoaşte, iar el cunoştea pe toată lumea. Îi vorbise lui Godwin despre un apartament în clădirea „lui" şi se întrebase dacă acesta n-ar dori să se mute acolo. Apartamentul era mobilat, exista veselă şi ceva rufărie de pat. Godwin nu credea că-şi putea permite. Clyde credea că n-ar trebui să-l frământe prea mult această problemă, deoarece el era sigur că se vor putea descurca într-un fel. Godwin se întreba cu cine ar fi trebuit să vorbească în acest sens. Cu proprietarul, e de părere Clyde. Şi unde l-aş putea găsi? întreba Godwin. Chiar lui îi vorbeşti în clipa asta, spusese Clyde, cu unul dintre acele cunoscute rânjete ştirbe, înflorindu-i pe faţa de ţărănoi.

— Eu sunt proprietarul clădirii. Şi, deoarece ai să oboseşti, în curând, să dormi la Clothilde, ai nevoie de un culcuş al tău, personal. Clyde se gândea că o chirie de patru dolari pe săptămână ar putea fi aproape onorabil şi, dacă ar fi unele săptămâni în care n-ar putea achita suma, asta n-ar fi un cap de ţară. Aşa încât Godwin se şi mută, la sfârşitul săptămânii.

Într-o noapte, Clothilde se cuibărise, umedă şi moale, în braţele lui Godwin, cu spatele la el şi-i spusese că dorea ca el să ştie ce relaţii erau între ea şi Clyde. Godwin dădu din cap în semn de aprobare, în timp ce-i mirosea părul şi parfumul săpunului pe care-l folosea. Nu simţea nici un fel de gelozie cu privire la legătura Clothildei, iar pe Clyde, se vedea clar că nu-l interesa câtuşi de puţin viaţa ei intimă şi rolul pe care-l deţinea Godwin în aceasta.

— Mi-e foarte drag domnul Clyde, şopti ea. Înţelegi? E ca un tată şi ca un frate pentru mine, pentru că eu nu am nici tată, nici frate. Mă înţelegi? În felul ăsta îl iubesc eu. Şi fac tot ce pot ca să-i fiu pe plac... Clyde mi-a salvat viaţa. Cu

adevărat! M-a găsit... Într-o alee... Eram plină de sânge. M-a luat acasă la el şi mi-a salvat viaţa. M-a aşezat în patul lui, iar el dormea pe canapea, până când m-am refăcut. Înţelegi? Niciodată n-am să-l pot răsplăti îndeajuns. El e cel care se îngrijeşte de cursurile mele de dans. El e cel care-mi asigură masa la club. El e proprietarul clădirii în care stau, el îmi asigură un culcuş şi-mi cumpără haine... Mi-e foarte scump. Îl iubesc din tot sufletul, dar nu e ceea ce simt pentru tine. Spune-mi că înţelegi...

Godwin îi spuse că înţelegea şi chiar credea că înţelegea acest lucru, mai mult sau mai puţin. Era o lume nouă, curajoasă, minunată, toţi o spuneau mereu. Ce naiba, la Paris, tot ce se făcea, se făcea într-o maniera cu totul diferită.

După ce Clyde dădea pe gât primele două-trei ceşti de cafea, începeau să vorbească. Despre muzică, despre ceea ce scria Godwin, despre Paris. Clyde spunea:

— Doamne, Rodger, tu ar trebui să-i vorbeşti lui Hemingway despre toate astea. În prezent, e vedeta Parisului.

Arareori vorbeau despre Clothilde, dar, într-o dimineaţă, în timp ce Godwin se gândea cum îi sărutase el cicatricea în formă de cruce pe obraz, Clyde făcu observaţia că n-o mai văzuse de vreo săptămână.

— Cum vă înţelegeţi voi doi, cavalere? E drăguţă cu tine?

— Bine, ne înţelegem foarte bine.

Clyde încuviinţă din cap.

— Probabil că îi tai macaroana, dacă înţelegi ce vreau să spun. Te faci dispărut, când ea are chef de distracţie, nu-i aşa?

Godwin ridică din umeri. Nu dorea să discute despre asta. De aceea schimbă subiectul.

— Te adoră. Şi cred c-o ştii. Într-un fel, e un lucru trist. Spune că se simte ca un Sisif, îşi dă seama că niciodată nu va fi în stare să te răsplătească pentru tot, cu toate astea, încearcă mereu s-o facă.

— Da, e cam melodramatică. Ştii tu cum sunt femeile. La ele totul devine o dramă în toată legea. Va depăşi ea şi faza asta. Poate că nu-şi dă seama încă de faptul că-i voi fi

întotdeauna prieten, indiferent ce se va întâmpla. De cele mai multe ori, oamenii nu realizează astfel de lucruri. În special cei care au fost răniţi de viaţă şi abandonaţi.

— Spunea că i-ai salvat viaţa.

— Da, nu se ştie niciodată. Poate că aşa a fost. Zâmbi şmechereşte.

Pe partea lor era încă umbră, în timp ce, peste drum, Rotonde strălucea în soarele blând al dimineţii. Dome începuse să se umple şi Rotonde era aproape goală. Cândva, Rotonde fusese şi ea un loc foarte popular, poate mai mult decât atât. Pe atunci, administraţia comisese o enormă şi definitivă eroare. Într-o dimineaţă, o tânără americană stătea la soare, cu o cafea în faţă, citind ziarele şi fumând o ţigară. Nu purta pălărie. Administratorul şi şeful localului o priveau cu groază amestecată cu o adevărată panică. O doamnă nu se aventura în Paris fără pălărie. Şi dacă, totuşi, o făcea, în nici un caz nu fuma. Un asemenea lucru nu se putea concepe. Dat fiind obsesia galică în ceea ce priveşte exercitarea autorităţii până şi în cele mai mărunte lucruri, cei doi s-au îndreptat spre fată şi i-au spus să înceteze pe loc. Tânăra americană, uluită de jignirea celor doi imbecili, obiectase. Dialogul începuse să se încingă, devenind aproape războinic. Între timp, se adunaseră o mulţime de spectatori, aproape toţi fiind de partea tinerei. Cei doi francezi refuzară să-şi revizuiască atitudinea. Cu toate acestea, fata nu se dădu bătută. În cele din urmă, îşi adună lucrurile şi se mută pe cealaltă parte a străzii, la Dome, însoţită de noul ei anturaj care o susţinuse. Era, oare, de acord Dome s-o primească în calitate de clientă? Desigur, mademoiselle. Şi astfel, istoria cartierului s-a schimbat irevocabil. De atunci, americanii şi englezii erau văzuţi întotdeauna la Dome, lăsându-i pe scandinavi, ruşi, nemţi şi alte neamuri, să se orienteze spre Rotonde. Hemingway însuşi scrisese despre crema societăţii din Greenwich care era uneori văzută la Rotonde, dar toţi ştiau că lucrurile nu stăteau chiar aşa. Clyde îi relatase lui Godwin întâmplarea cu pricina, iar acesta din urmă o transformase într-o mică schiţă pariziană pentru Swaine. Ori de câte ori dădea peste ea, Swaine spunea că ar trebui să scrie o grămadă de astfel de

istorioare, pentru noua rubrică intitulată „Nopţi pariziene”, într-o dimineaţă Godwin întrebă:

— Ce-i cu semnul acela pe faţa ei?

— Semn?

— Crucea aceea de pe obraz. Care e istoria ei?

— Cred că la asta se referea ea când spunea că bătrânul Clyde i-a salvat viaţa. E unul dintre lucrurile acelea obişnuite, nu e cine ştie ce de spus despre asta...

— Cum? Eşti nebun? Ce s-a întâmplat?

— Ei bine, semnul acela în formă de cruce de pe faţa ei se numeşte *croix de vache*[1]. I-ai văzut pe derbedeii, pe apaşii de aici. Se consideră nişte duri, cuţitari, se îmbracă în negru, şi mie mi se par nişte tâmpiţi oarecare, ceea ce nu sunt, pentru că sunt drăguţi, adică... sunt oarecum violenţi, ca indienii apaşi, cred. Când unul dintre derbedeii aceştia crede că o femeie l-a trişat cu un alt tip, adică i-a fost necredincioasă, atunci o bate măr şi-i crestează pe faţă, cu cuţitul, crucea aceea... asta e ceea ce i s-a întâmplat într-o noapte micuţei noastre Clothilde, acum câţiva ani, când avea, cred, vreo şaptesprezece, optsprezece ani. Aşa am găsit-o eu, zăcând pe o alee. Încasase o mardeală zdravănă, iar tipul o crestase cu cuţitul... Atunci am ajutat-o eu. La naiba, e o fetişcană drăgălaşă... şi nu-i o cântăreaţă rea, *o şanteză.* Am învăţat-o câteva noţiuni de frazare a melodiei, cu trompeta. Rânji. Asta-i povestea, nu-i mare lucru, cavalere.

— Ştii cine i-a făcut asta?

— N-a spus niciodată. O vreme a fost tare speriată, de aceea am făcut-o *proprietatea mea*, ca să se ştie, evident. Vreau să spun că e liberă ca pasărea cerului. Şi tu ştii asta. Dar i-am lăsat pe toţi să creadă că e prietena mea de suflet. Ideea că ar putea fi atacată din nou, îmi face rău de-a dreptul. Derbedeul acela nu s-a mai arătat, iar ea n-a dat în vileag niciodată cine era.

— Aş vrea să-l omor, spuse Godwin.

Era atât de fragilă. O vedea ghemuită în pat, micuţă, cufundată în somn.

— N-are rost să te bagi în mocirlă, cavalere. Acum totul s-a terminat, i s-a pus cruce. Uită. Ea se simte bine acum. Ia

1 Crucea vacii (lb. franceză) (n.tr.)

spune, nu-i aşa că te-ai îndrăgostit de ea?

— De ce nu?

— Dumnezeu s-o apere, e o târâtură, o ştii. Pentru mine e cel mai scump lucru din lume, n-aş suporta să spună nimeni un cuvânt rău la adresa ei şi m-aş lupta pe viaţă şi pe moarte ca s-o apăr, dar tu probabil că n-ai prea mare experienţă cu fete de factura asta... Faptul că se vând le afectează într-o privinţă pe fetele astea, unora dintre ele le vine destul de greu şi se simt foarte triste în inima lor. Clothilde face parte din această categorie. A avut momente dure în viaţa ei şi s-ar putea să-i frângi inima, asta e părerea mea. Nu cred că vrei să fii tu acela care adună cioburile. Dar tu eşti liber să faci ceea ce crezi tu că e mai bine, cavalere. Eu nu fac acum decât să gândesc cu voce tare, asta-i tot.

— Nu-ţi face griji pentru mine, spuse Godwin.

Ştia că Clyde îi relata adevărul gol-goluţ, dar al naibii să fie dacă voia să-l audă.

— Mă descurc eu.

— Nu mă îndoiesc nici un moment, cavalere.

Dar problema era că Godwin începea, evident, să se descurce din ce în ce mai puţin. Nu-l deranja faptul că micuţa Clothilde plătea în natură. Era în stare să înglobeze acest aspect în noua configuraţie a vieţii sale, ca şi cum ei toţi ar fi fost personajele unuia dintre romanele pariziene. Mai degrabă, începuse să-l deranjeze acel amestec format din ataşamentul lui emoţional tot mai pronunţat, faţă de Clothilde şi devotamentul ei de sclavă faţă de Clyde. Godwin dorea să-i spună că exagera, că Clyde nu aştepta de la ea aşa ceva, dar o privise, îi văzuse faţa micuţă şi solemnă, cu acea cruce săpată în obraz şi privirea plină de grijă — pentru el, pentru Clyde, pentru oricine, se părea, în afară de ea însăşi — şi nu se îndurase să pună degetul pe rană. Ea simţea ceea ce simţea pentru Clyde şi poate că avea dreptate. Nu poţi şti niciodată. Dar Godwin era cel care venise prea târziu. Şi el era cel pe care spunea ea că-l iubeşte, într-un fel cu totul diferit de cel în care-l iubea pe Clyde.

În unele seri, destul de frecvent, Godwin observa dispariţia lui Clyde, după ultima parte a programului. Un semn de salut cu mâna, un zâmbet şi dispărea. Se spunea că

ar avea o prietenă misterioasă, într-un loc neştiut de nimeni, o afacere scandaloasă. Se presupunea că era soţia cuiva. Nimeni nu punea întrebări indiscrete. La urma urmei, exista un cod, în astfel de situaţii. Existau nişte reguli.

Clothilde îşi petrecea serile târzii la club, cu Godwin, după ce acesta sosea de la vreun spectacol de operă, un balet sau vreun concert. În timp ce el era plecat la lucru, ea lucra, de asemenea, servind vreun client sau doi, între cină şi ultima parte a programului lui Clyde, când se întâlnea cu Godwin. Când o vedea în lumina difuză a clubului-cavernă, când venea să-l sărute, simţea gustul pastei de dinţi pe buzele ei, o uşoară senzaţie nisipoasă pe limbă, atunci ştia de ce avusese atâta grijă să se spele pe dinţi, pentru el. Trupul îi era, de asemenea, îmbăiat proaspăt, pudrat şi parfumat, iar cearşafurile de pe pat fuseseră schimbate. Asta făcea parte din viaţa ei, făcea parte din „înţelegerea" încheiată între ei şi Godwin încerca să nu se frământe pentru acest lucru. Şi, în cea mai mare parte, reuşea.

Clyde.

Clothilde îl iubea, iar Godwin era, şi el, al naibii de sigur că-i plăcea tipul şi-i era recunoscător pentru tot ajutorul şi confortul pe care i le oferise. Dar Clyde pătrundea în viaţa lui în cele mai ciudate moduri.

Pe de o parte, Clothilde era foarte preocupată de dispariţiile târzii din noapte ale lui Clyde, de zvonurile despre femeia misterioasă. Nu vorbea prea mult despre asta, dar Godwin îi putea citi pe faţă frământarea. Privirea uşor distrată, încruntarea sprâncenelor perfect creionate. Era, oare, geloasă? Sau era, poate, din motive inexplicabile, îngrijorată din cauza hoinărelilor lui nocturne?

Pe de altă parte, el părea să-şi aibă locul lui în viaţa lor intimă. Ea îi arătase, plină de cochetărie, unele haine cu care îi plăcea lui Clyde s-o vadă îmbrăcată, când erau în doi. Godwin încercase să râdă de ele, dar ansamblul se dovedea foarte incitant. Era îmbrăcămintea unei fetiţe de şcoală. O bluză de marinar albă, lungă, peste o fustă plisată, cochetă, tot marinărească. Ciorapi albi trei sferturi. Devenea brusc un copil de doisprezece-treisprezece ani, subţirică şi băieţoasă, dar trupul era molatec, de femeie. Îşi lăsa fusta să cadă şi

rămânea doar în bluza cea lungă şi în ciorapii trei sferturi, poza pentru el, zâmbind timid, seducându-l metodic. Iar Godwin pierdea orice noţiune cu privire la ceea ce se întâmpla cu el. Era dragoste, senzualitate, dorinţă, adoraţie? Mai conta oare, ce era? Se gândea că, poate, trebuia să conteze, dar plăcerea era plăcere, cum era *să te gândeşti* să despici firul în patru? Orice ar fi fost, era exact la celălalt pol faţă de concepţiile metodiste ale tinereţii lui.

Într-o noapte, Clyde o dorise după ultima parte a concertului. Godwin se minună de subtilitatea manierelor, de cât de normal şi de lin se desfăşura totul, ca şi cum Clyde nu dorea să rănească sentimentele cuiva. Dacă Godwin s-ar fi enervat, atunci însemna că ar fi încălcat codul. Trebuia să ştii cum să te comporţi. Godwin ştiuse întotdeauna. O sărută pe Clothilde înainte de plecare şi ea îi şopti că-l va trezi când se va întoarce.

Dar Godwin nu fusese în stare să lase lucrurile în voia lor. Singur, în camera ei întunecată, stând pe marginea patului lor, se uita de-a lungul aleii la fereastra luminată a apartamentului lui Clyde. Era cald şi, în josul străzii, cineva cânta la acordeon. Clothilde stătea la fereastră, cu coatele sprijinite de jardinieră cu florile roşii de geranium care păreau negre în întunericul nopţii, cu lumina venind din spate, dinspre cameră. Era aproape sigur că ea îl vedea. Stătea la fereastră şi fuma. Clyde se mişca în spatele ei, începu să-i sărute părul. Ea râse şi se întoarse spre el. Purta un fel de blazer şcolăresc, cu o monogramă pe buzunarul de la piept. Clyde se apropia de ea. Ea dispăru sprintenă din dreptul ferestrei şi Clyde o urmă. Era un joc. Puţin mai târziu, lumina se stinse. Pentru Godwin nu mai avea importanţă. Ştia exact ce se întâmplă acolo.

Când, în cele din urmă, adormi, ea nu se întorsese acasă încă. Când se trezi, era ghemuită lângă el şi-i păru că visase tot ceea ce se petrecuse în ajun.

Într-o după-amiază, după o întâlnire cu Swaine şi înainte de a se hotărî să revadă un ansamblu de balet din provincie, Godwin urca gâfâind spirala abruptă a scării ce ducea spre apartamentul Clothildei. Locuia acum în apartamentul lui, de

vizavi, dar continua să-şi petreacă cea mai mare parte a zilei la Clothilde. Pentru că ea îi purta de grijă şi pentru că dorea să-şi petreacă cât mai multe ore fericite, lipsite de griji, cu el, renunţase la ceea ce numea uneori „orele ei de model”. Godwin îi era recunoscător pentru aceste mici favoruri. În acea zi, totuşi, momentul ales pentru a veni la ea era nepotrivit, dacă nu chiar nefericit.

Pe când urca ultimele trepte, văzu uşa apartamentului ei deschizându-se larg, lovindu-se de perete şi un bărbat înalt, voinic, asudând din plin în cel mai călduros ceas al zilei, care ieşi brusc în hol. Bretelele îi erau la locul lor dar cămaşa îi atârna sub forma unor fâşii umede. Îşi ţinea haina sub braţ. Părul îi era în neorânduială. Ochii mici îl priniră scurt pe Godwin. Aveau în ei o pâlpâire stinsă care parcă ascundea ceva. Apoi trecu rapid pe lângă el, întorcând capul. Cobora scările cu greutate, ca şi cum i s-ar fi defectat frânele şi şi-ar fi pierdut controlul.

Clothilde stătea în bucătărie, făcea gargară şi scuipa în chiuvetă. Purta un halat de casă chinezesc, cu dragoni roşii, fără cordon. Era deschis în faţă. După ce termină treaba la chiuvetă, se întoarse spre el. Îi văzu sânii mici şi ascuţiţi, pielea îmbujorată, coapsele rotunde.

— M-ai speriat, spuse, cu respiraţia tăiată. Faţa i se topi într-un nepreţuit zâmbet franţuzesc. Sunt atât de bucuroasă că eşti tu!

Pe masă erau bani, lângă o vază cu flori. Luă un prosop de pe suport şi se întoarse uşor într-o parte. Se duse în spatele ei, lipindu-se de şoldurile rotunde. Era atât de excitat încât nu se putea opri chiar dacă ar fi vrut.

Ea se şterse cu prosopul între pulpe.

— Spune-mi că nu eşti supărat pe mine...

— Nu sunt, şopti.

Îi cuprinse sânii cu palmele.

— Viaţa ta îţi aparţine.

Ea îl împingea cu şoldurile. Termină de şters cu prosopul.

— Nu ştiam că vine. M-am trezit cu el aici, din senin. A fost foarte insistent. Întotdeauna a fost... un client foarte serios. Înţelegi, Rodger?

— Te doresc. Chiar acum.

— Eşti caraghios, Rodger. Chestia asta te excită, nu-i aşa?

Şoptea, respirând, dintr-odată, greu. Îşi închise halatul la piept. Pielea îi era roşie pe şolduri.

— Îmi trage palme la fund, oftă ea. Dar nu mă doare. Trebuie mai întâi să-mi facă asta, pentru ca altfel nu e pregătit, nu poate să... E ca un băieţaş râzgâiat...

Se aplecă în faţă, peste masă, jucându-se cu bancnotele. Îşi depărtă picioarele, sprijinindu-se de masă. Când el începu, ea îşi întinse mult braţele, apucând cu degetele marginea opusă a mesei, iar respiraţia i se transformă în gemete adânci, când el începu să se mişte ritmic. Murmura, printre gemete, anumite cuvinte pe care le repeta mereu, până când totul se termină. Apoi o ridică, un pachet moale, fără apărare. Schimbară sărutări, o legănă pe pieptul lui şi o duse până la pat. Se lungi alături de ea şi văzu cum zâmbea cu ochii închişi, în timp ce el îşi plimba buzele pe aşa numita „cruce de vacă”.

Mai târziu, ieşiră la o cafenea şi băură o *café au lait*[1] mestecând cu poftă pâinea fragedă şi proaspătă. Ea se simţea în siguranţă, iar el ştia că nu s-ar fi supărat dacă-i pomenea despre bărbatul din hol. Nu putea suporta s-o rănească. Poate că era dragoste. Ştia că era prea tânăr ca să fie sigur.

— Mi s-a părut cunoscut, spuse el. L-am mai văzut undeva. Cred că şi el a avut aceeaşi impresie, văzându-mă.

— Da, l-ai văzut. Vine la Toledo. Îşi aduce prietenul împreună cu fata aceea. Cei trei englezi.

— Desigur, ăsta e! Îl cheamă Tony sau cam aşa ceva. Iar celălalt bărbat e maiorul sau colonelul...

— Colonel, spuse ea. Nu-l cunosc nici pe el, nici pe fată. Numai pe Tony Dew-Brittain. El e — cum îi spun ei? E atât de insuportabil de englez...

Îşi apăsă buzele cu unghia vopsită în roşu-închis.

— Nobilime de ţară. Ridică din umeri. Presupun că asta înseamnă că are pământ. E o familie veche. El e foarte mândru de lucrul ăsta. Cred că nimeni în afară de chinezi nu-i preţuieşte atât pe strămoşi. Sau poate japonezii? Shintoism.

Întotdeauna spunea lucruri care-l luau prin surprindere.

---

1 Cafea cu lapte (lb. franceză) (n.tr.)

Shintoism, pentru numele lui Dumnezeu! Trebuia să se intereseze despre ce era vorba.

— Îl cunosc de aproape un an. Nu pot spune că mi-e prieten, dar atunci ce este? E un om trist, cred. E nefericit cu soţia pe care şi-a ales-o. Aşa cum sunt mulţi bărbaţi, n-am dreptate? Mă plăteşte bine. Şi e foarte expeditiv, iar pe deasupra, e uşor de mulţumit. Ceilalţi doi, colonelul şi eleva aceea... El nu vorbeşte despre ei. După cât am observat eu — ridică din umeri — nu se prea simpatizează.

Când era pe punctul de a pleca la spectacolul de balet, ea îi luă mâna.

— Rodger... vrei să nu mă mai văd cu el? Vrei să mă schimb? Spune-mi cum vrei tu să fac, Rodger.

El îi atinse obrazul cu cicatricea.

— Vreau să fii doar Clothilde a mea. Oricum ai fi, oricum te-ai schimba, pentru mine eşti tot tu.

— Te iubesc cu adevărat, Rodger.

În seara aceea mintea nu-i stătea la balet. Dar nu din cauza lui Tony Dew-Brittain se frământa el. Se gândea la Clyde. Se întreba dacă, în seara aceea, ea se va duce la Clyde.

Swaine stătea la cafenea, aşezat confortabil, relaxat, cu pălăria lui de panama aruncată pe un scaun liber. Fruntea-i palidă se înroşea văzând cu ochii în soarele amiezii. Mânecile cămăşii vărgate erau suflecate, dând la iveală nişte braţe albe, aproape fără pic de păr, grase şi cu pielea întinsă, gata să plesnească. Se uita cruciş, în sus, la un bărbat cu o înfăţişare de bufniţă care purta ochelari. Acesta, cu un aer năucit pe faţă, nu-şi privea pur şi simplu interlocutorul, ci-l examina cu mare atenţie. Apoi, bărbatul acela înalt îl examină, cu o evidentă curiozitate, pe Godwin, care se apropie, îşi consultă ceasul şi se aşeză la masă. Swaine mormăi un fel de prezentare, ceva despre Iowa care face cunoştinţă cu Ohio, iar tipul cu faţa de bufniţă îi dădu mâna şi se scuza că trebuia să plece, făcu un pas înapoi, dădu peste un chelner, apoi dispăru în grabă mare.

— Ce-i cu omul din Ohio? Cine-i arătarea asta?

— E cel mai bun redactor de ştiri din Paris, iată cine e. Îl

cheamă Jim Thurber. Tot încerc să-l angajez, să-l fac să plece de la zdreanţa aia a colonelului Mc. Cormick, ediţia parizianã a lui *Chicago Tribune.* Dumnezeule, ce adunătură de diletanţi e acolo! Mc. Cormick n-ar trebui să citească niciodată rahaturile lor afurisite, ar trebui să-i dea afară pe toţi. Elliot Paul — romancier, Eugene Jolas — poet, diletant dar nu prost, nu prost deloc. Dar acest Thurber e un geniu în prelucrarea ştirilor. Poate face treaba întregii echipe, dacă trebuie. Stai jos, stai jos. Tu chiar erai în cunoştinţă de cauză când ai scris articolul tău?

— Desigur că nu. Am tras cu urechea la ce vorbea lumea la deschidere şi am pus pe hârtie ce am auzit. Păreau să ştie ce se petrecea acolo.

— Exact ceea ce nu ştii tu, fiule. Trebuie să schimbăm foaia. Merle Swaine s-a gândit la asta şi când Merle Swaine gândeşte, cei puternici se înclină în faţa lui. Ia aminte la ce spun eu.

Probabil că Swaine avea doar vreo patruzeci de ani, dar avea părul rar, lung şi cenuşiu, faţa brăzdată de riduri, mai avea şi vreo zece kilograme în plus şi-i plăcea să facă pe bădăranul. Lui Godwin i se părea la fel de bătrân ca Matusalem. Bătrân şi înţelept.

— La ce te-ai gândit?

— Merle Swaine s-a gândit la Rodger Godwin şi la viitorul lui. Eşti ambiţios? Vrei să ajungi cineva? Astea sunt întrebările pe care şi le-a pus Merle Swaine. Ai fost vreodată testat?

— Da, da şi nu cred că e ceva de capul meu. Am abia douăzeci şi doi de ani.

— Ei bine, puţini flăcăi de vârsta ta au trecut rahatul ăla de test, acum câţiva ani.

Clipea în lumina soarelui.

— Fir-ar să fie, asta a fost acum zece ani. E o poveste veche. Tu ai un fel de fler căcăcios. Nu ştiu exact ce este, dar îl simt când citesc articolaşele alea ale tale despre succesele muzicale. Oamenilor le plac pentru că sunt scrise pe limba lor...

— Poate pentru că nu ştiu mare lucru în domeniul ăsta şi scriu întotdeauna ce spun alţii...

— N-are importanţă. E amuzant să le citeşti. Ating o coardă din pieptul lui Merle Swaine. Aşa că-ţi dau mână liberă să scrii despre prietenul tău, Rasmussen. Am întrebat şi eu pe ici pe colo, e într-adevăr aşa cum mi se spune, are o anumită autenticitate, o tentă personală, potrivit acestor tâmpiţi, şi autenticitatea e un lucru foarte important în zilele noastre. Mă forţez şi eu să umplu pagina culturală, fiindcă băieţii lui Mc. Cormick nu fac altceva decât blestemata aia de aiureală culturală.

Trase o ţigară franţuzească din pachet şi o aprinse. Chelnerul îi aduse lui Godwin cafeaua.

— Hai, puştiule, mănâncă-ţi omleta cu *fines herbes*[1]. Merle Swaine are planuri mari în ceea ce te priveşte. Ai să mai auzi tu multe pe tema asta.

În timp ce-şi mânca omleta cu *pommes frites*[2] şi bagheta crocantă, ascultă, cu uimire crescândă cum Swaine devenea tot mai expansiv. Soarele străbătea cupola albastră a cerului, făcând să alunece pe urmele lui câţiva nori pufoşi. Îi trecu prin cap că făcuse ceva demn de luat în seamă, din moment ce Swaine îl anunţă că are de gând să facă ceva din el. Din el, care, hai să fim serioşi, era un pârlit de mocofan din Iowa, un artist de rahat, un vânzător de pene jumulite şi, pe deasupra şi al dracului de mândru de toate astea.

— Haide să-ţi spun acum pe ce picior dansezi, fiule şi poţi lua ca literă de Evanghelie. N-are importanţă dacă e adevărat sau nu. Putem spune că adevărul e relativ. Uită, deci, adevărul. Nu există un asemenea lucru. E adevărat ceea ce spunem noi că e adevărat, pentru că noi suntem cei care scriem în ziare şi toată lumea ştie că trebuie să fie adevărat, din moment ce scrie în ziar. Să ţii minte întotdeauna, fiule, asta e legea, prima lege a acestei afaceri. Acum să revenim la oile noastre — să-ţi spun pe ce picior dansezi. Te afli în Parisul anului 1927, inflaţia a scăpat de sub control, francezii s-au săturat până-n gât, în Germania, nemţii s-au săturat până-n gât, iar italienii îl au pe cap pe căcănarul ăla de Mussolini care-i conduce... Dar aici nimeni nu se sinchiseşte pentru că ăsta-i Parisul, care-i cel mai

---

1 Ierburi care se pun în mâncare, pentru a-i da gust (lb. franceză) (n.tr.)
2 Cartofi prăjiţi (lb. franceză (n.tr.)

tulburător oraş din lume. Iar eu îţi dau ţie, o floricică proaspătă care priveşte totul pentru prima oară — şansa să scrii despre toate astea şi să devii celebru. Desigur, lucrul ăsta te va distruge, în aceeaşi măsură, dar e treaba ta să alegi.

Îşi scoase o basma roşie, uriaşă din buzunarul de la spate şi-şi suflă nasul zgomotos.

— Merle Swaine pune rămăşag pe Paris. Merle Swaine face prinsoare că s-ar putea să stăm pe un butoi de pulbere, din punct de vedere cultural, mă înţelegi ce vreau să spun. Pe de altă parte, îi avem aici pe toţi sonaţii, beţivii, afemeiaţii care scriu şi vorbesc unul despre celălalt.

Au pus pe picioare o întreagă industrie afurisită, un angrenaj perfect, destinat în întregime scopului de a se face celebri unul pe altul... Eu cred că tu ai destulă şmecherie din asta împuţită în tine, ca să intri în gaşca lor. Războiul ţi-a scăpat, dar majorităţii acestor găgăuţă le-a scăpat. De aceea face Hemingway atâta tam-tam pe socoteala lui. El a făcut războiul iar ei nu şi pentru Dumnezeu, el îi va face să plătească. Aşa că nu-ţi face griji în privinţa războiului. Tu nu faci parte din acea blestemată de Generaţie Pierdută de care mi-e greaţă şi am obosit să aud. Tu faci parte din generaţia următoare. Vă vom spune Generaţia Găsită... iar tu poţi fi acela care găseşte Generaţia Pierdută, e o idee, *au fost pierduţi dar acum au fost găsiţi şi omul nostru, Godwin, este cel care i-a găsit. Î*nţelegi, asta-i ideea mea. O putem folosi. Vezi cum încep să se lege lucrurile când îţi pui mintea la contribuţie? În noaptea aceea, Rodger Godwin se apucă serios de scris. Despre Paris, despre Clyde şi Clothilde, despre *curcanul* Henri căruia îi plăcea să-i ciomăgească pe bieţii cerşetori şi se dovedi că Swaine avusese dreptate din nou. Totul începea să se lege când îşi punea mintea la contribuţie. Swaine începea să ia, pur şi simplu, proporţii legendare. Personalitatea lui umplea mintea lui Godwin ca un balon pe care-l umfli într-o cabină telefonică. El încuraja, ocăra, redacta, sugera, aplauda, batjocorea, se alarma, dispreţuia, îţi pretindea şi uneori spunea că nu e rău, că eşti pe cale să prinzi şpilul, în timp ce Godwin lucra la schiţa despre Clyde şi despre lumea de la Clubul Toledo.

— Găseşte-ţi nota personală, spunea Swaine. Eşti pe-aproape, eşti gata s-o descoperi. Găseşte-ţi vocea ta proprie, distinctă şi-ţi vei afla norocul, fiule.

Într-o zi, Swaine îşi măsura biroul în lung şi-n lat, în maniera sa distrată. Când Godwin îşi vârî capul pe uşă ca să-l întrebe de ce era trist şi îngândurat, Swaine îl trase înăuntru şi închise uşa trântind-o cu putere.

— Nungesser şi Coli au dispărut.

— Nişte prieteni de-ai tăi?

Numele îi sunau ca un clopoţel îndepărtat.

— Prieteni de-ai mei? Doamne Iisuse Hristoase, da, sunt prieteni de-ai mei! Dar nu aici este problema. Iisuse, dar ce ignorant ticălos mai eşti!

Privi faţa lipsită de expresie a lui Godwin şi aruncă o cutie cu clame pentru hârtii, peste capul lui, în colţ, unde se împrăştiară peste tot, ca nişte mici gloanţe ce ricoşaseră.

— Merle Swaine are faţă de struţ care-şi ascunde capul în nisip! Sau şi mai şi, de găgăuţă cu capul în nori, lipit direct de un fund roz bonbon! Aşadar, ai pus mâna pe o gagicuţă franţuzoaică şi scrii o ditamai poveste despre amicul tău. Şi ce dacă? Asta îţi dă dreptul să te lepezi de neamul omenesc? Trebuie... *trebuie...* să te intereseze fiecare afurisit de lucru! Asta e prima lecţie, nu-ţi poţi permite să scapi din vedere nici cel mai mărunt lucru! Trebuie să iei în seamă întreaga astă lume împuţită! Nungesser şi Coli! Bun venit pe planeta Pământ, fiule! Acum, Merle B. Swaine îţi va spune câteva lucruri şi tu ai face bine să-l asculţi...

Toată iarna şi toată primăvara, interesul public pentru un zbor transatlantic New York-Paris, crescuse în progresie fantastică. Ideea părea irealizabilă şi încercările părură să-i întărească în credinţa lor pe cei ce se îndoiau. În 1919, numai cu o decadă în urmă, un pilot britanic şi pasagerul lui american efectuaseră, practic, un zbor nonstop, dar acesta se desfăşurase pe ruta cea mai scurtă — de la Newfoundland până în Irlanda, adică pe un traseu mai scurt de două mii de mile, în şaisprezece ore. Aterizaseră forţat într-o mlaştină de turbă şi informară lumea că fusese o experienţă de coşmar, un iad îngrozitor de gheaţă, ceaţă şi perturbări atmosferice.

Zborul New York-Paris urma să străbată o distanţă de două ori mai mare şi se estima, ca durată, la treizeci şi cinci — patruzeci de ore. Proiectele avansate păreau să nu fi atins parametrii unui avion capabil să efectueze un asemenea zbor. Totuşi, oamenii încercau în continuare.

Căpitanul Charles Nungesser şi căpitanul Francois Coli erau gata să facă încercarea, într-un biplan Levasse, *L'Oiseau Blanc*[1], care avea un motor de cinci sute de cai putere, cel mai puternic motor construit vreodată. Îşi calculaseră şansele şi rămăseseră pe poziţie, adică hotărâţi şi bravi, chiar dacă aveau de gând să zboare în ceea ce piloţii şi inginerii spuneau că este direcţia nepotrivită, Paris spre New York, contra vânturilor puternice, mai degrabă decât ajutaţi de ele. Singura lor grijă era greutatea aparatului: cinci tone şi jumătate. Dacă puteau să urnească de la pământ *L'Oiseau Blanc,* erau siguri că puteau străbate drumul până la New York. Intenţionau să „arunce", pur şi simplu, acest angrenaj greoi şi rezistent la vânt, peste ocean. Nu aveau nevoie să aterizeze la New York. Aeroplanul era etanş, impermeabil, din construcţie. Intenţionau să amerizeze în portul New York, chiar în faţa unui alt dar al francezilor... Statuia Libertăţii.

În timp ce Godwin era absorbit de propriile sale preocupări, Swaine devenise obsedat de şansele pe care le aveau Nungesser şi Coli. Ţinea la ei ca oameni, îi admira ca pe nişte aventurieri neînfricaţi. Vedea în ei nişte oameni demni de admiraţia lui, ceea ce era aproape o nouă experienţă pentru Merle B. Swaine. Îşi petrecu toată ziua de sâmbătă cu ei, în hangar, pe aeroportul Le Bourget, pustiu şi bătut de vânturi, în timp ce ei îşi făceau ultimele pregătiri dinaintea zborului.

Swaine se pomeni gata să plângă, ceea ce era o altă premieră, în timp ce privea, în semiîntunericul cenuşiu, motorul uriaş, accelerat la maximum. Avionul greoi ţopăia pe iarba moale, ca un burete. Swaine icni, când aparatul se ridică la vreo doi metri şi ceva deasupra ierbii, se lipi din nou de pământ, apoi ţopăi din nou. Avionul era prea greu. Nu

1 Pasărea albă (lb. franceză) (n.tr.)

reuşeau să-l ridice de la pământ. Swaine îşi şterse ochii, aştepta izbitura dureroasă, alunecarea avionului într-un şanţ... dar, în ultima secundă, împotriva oricărei logici, Nungesser reuşi să-l ridice cu „nasul” în sus. Swaine îl urmări cu privirea până când deveni cât o gămălie de ac, ce dispărea treptat, pe cerul cenuşiu, spre nord-vest.

— Duminică la prânz, spuse Swaine, prăbuşindu-se în spatele biroului său pe care era un talmeş-balmeş desăvârşit, au fost văzuţi părăsind coasta Irlandei, îndreptându-se spre ocean. Luni, adică ieri, am fost informaţi că au fost văzuţi deasupra lui Newfoundland, îndreptându-se spre New York.

Îl privi pe Godwin şi spuse sarcastic:

— Ai observat, oare, cum se dansa pe străzi noaptea trecută? Cum şampania curgea ca... ca... şampania? Ei bine, asta pentru că o pereche de francezi au făcut ceea ce era, aparent, imposibilul... Dar nu, tu erai mult prea ocupat ca să observi, am uitat.

Se ridică şi se îndreptă spre fereastra deschisă, încercând să ia o gură de aer. Îşi tampona fruntea arsă de soare cu basmaua lui roşie.

— Acum, calendarul lui Merle Swaine spune că e marţi şi nici un semn de la ei... În prezent trebuie să fi rămas fără combustibil. Tot ce putem face este să aşteptăm şi să vedem dacă cineva descoperă epava.... Un coşmar, Godwin. Merle Swaine face pariu că, sută la sută, băieţii sunt pierduţi. Oftă din rărunchi, privind pe fereastră.

Supărarea lui pentru lipsa de informare a lui Godwin se amplifica, în timp ce se gândea la cei doi aviatori dispăruţi şi la un nebun de american, pe nume Lindbergh, care era pe cale să le urmeze exemplul.

Sesizând atmosfera, Godwin se ridică şi începu să se îndrepte spre uşă. Swaine era, aparent, pierdut în gânduri îndepărtate. Turnul Eiffel focaliza un torent de lumină solară, care se revărsa printre norii purpurii. Când Godwin ajunse la uşă, Swaine spuse, privind în continuare pe fereastră, Parisul:

— Schiţa aia a ta despre Rasmussen e prea bună pentru zdreanţa asta de fiţuică a noastră. Şi prea afurisit de lungă. Aşa că am trimis materialul lui Arthur Honan. Îi place. Îl ştii

pe Arthur?

— Nu... Şi dacă şi ăsta se pregăteşte să zboare peste Atlantic, nici nu vreau să aud de el.

— Iisuse, mă îngrijorezi, Godwin. Încerc să te fac un... ascultă, Arthur Honan este redactor şef la revista *Europa.* New York, Londra, Roma, Paris. *Marea revistuţă...*

— Ştiu, am priceput. Dar Honan e obişnuit cu... scriitori adevăraţi... Gide, Cocteau, Fitzgerald, Gertrude însăşi, Ford... Eu...

— Îi place povestea ta. Ceea ce ai scris până acum. Prima jumătate.

— Adevărat? Îi place...

— Vrea s-o termini. El e de părere că ai surprins exact *lumina şi spiritul vremii şi al locului.* Aşa se exprima el. E atât de căcănar încât nu se poate muta naibii din apartamentul ăla al lui, plin de parfumuri, de astrologi, de draperii trase. E un găgăuţă de primă clasă, după părerea lui Merle Swaine. Trebuie să fie urnit dintr-un loc în altul. Sau cărat cu tron cu tot. Vreau să spun că este un spectacol dezgustător. Dar e deştept şi nu mă pot împiedica să-mi placă tipul. Te va face celebru dacă-l vei lăsa. Vrea să termini povestea. Nu-i pasă cât de lungă iese. Asta-i genul de tâmpiţi din care face el parte. Nu mă-ntreba pe mine... mă depăşeşte. S-a născut bogat, poate asta explică totul.

— Bine... să mă întâlnesc cu el? Vrea să discutăm despre schiţa mea?

— Mon Dieu! Niciodată nu se întâlneşte cu scriitorii pe care-i publică decât ca să-i umilească, dacă e cazul. Îi urăşte de-a binelea pe scriitori. Nu-i doreşte în preajma lui. Lui îi place numai scrisul în sine.

Se întoarse la biroul său, scotoci printre hârtii, până dădu de un plic.

— A trimis asta pentru tine. Godwin luă plicul. Se tăie la deget când îl deschise şi cecul căzu pe duşumea.

— El numeşte asta una dintre Camaraderiile de Călătorie Honan.

— Mai lucrez, în continuare, pentru tine?

— Desigur, Godwin, desigur.

Cecul era în valoare de cinci sute de dolari, în franci.

— E cam greu să-ţi vină toate aşa, deodată.

Godwin descoperea sensul expresiei „lacrimi de fericire”.

— Aşa este. Dar ştii cum e, fiule. Adesea — împotriva planului dumnezeiesc în privinţa universului — se mai întâmplă şi ceva bun. Acum du-te să-ţi termini povestirea şi vei mai căpăta un cec exact ca ăsta. Şi, Godwin — Merle Swaine te felicită.

— Rodger Godwin îţi mulţumeşte.

— Ieşi afară! Du-te şi te-mpuşcă! Sunt ocupat.

Godwin lucra într-o furie orbească, zi şi noapte, scriind, rescriind, gândind, plimbându-se de-a lungul Senei în orele de dinaintea zorilor, refăcând materialul iarăşi şi iarăşi, până când simţi că era bine, până când îşi percepu nota personală în el. Nu mai muncise cu atâta hotărâre şi râvnă din perioada când încerca să-şi croiască drumul la *Crimson,* de la Harvard şi-şi petrecuse, la fel, ore întregi, în miez de noapte, scriind. Uita să se bărbierească, o vedea foarte rar pe Clothilde, care zâmbea întotdeauna, văzându-i activitatea furibundă şi-l încuraja. Pe Clyde îl vedea şi mai rar. Doar o dată se oprise să-i pună câteva întrebări. Odată ce se concentrase asupra definitivării materialului, era momentul să fie singur, să-şi facă treaba, să se lupte cu paginile albe.

Programul lui Clyde era dezordonat. Avea obiceiul să dispară după masa de prânz. Făcea cu ochiul şi rânjea, ceea ce însemna că era vorba de o fată. Tot ce ştia Godwin despre afacerea asta era că fata nu era Clothilde, care — deşi habar n-avea — juca un rol din ce în ce mai important în schiţa despre Clyde şi lumea de la Clubul Toledo. Făcea doar aluzie la comportamentul ei sexual. Un cititor cunoscător ar fi tras, însă, propria sa concluzie. Dar faţa ei solemnă cu surâsul neastâmpărat şi cicatricea în formă de cruce, orele de dans şi felul cum se răsucea, dintr-odată, în piruetă când se strecura pe străzile aglomerate ale Malului Stâng, grija pe care o avea faţă de pantofii ei de poante, cântecele pe care le cânta uneori împreună cu formaţia, engleza ei cu un accent încântător, exteriorul ei fragil şi voinţa de oţel din interior, felul în care o găsise Clyde zăcând pe alee, după ce a fost bătută şi stigmatizată... Totul era real. În timp ce scria, putea

auzi muzica răsunând în *peştera* pe care o vedea în minte, putea închide ochii şi-i apărea faţa lui Clyde care se apleca şi se balansa, în timp ce sufla în cornul lui, printre norii de fum albastru şi gros, putea simţi parfumul Clothildei şi gustul gurii ei. Uneori îşi freca ochii obosiţi şi se gândea la englezul Tony, greoi, cu faţa rubicondă, care-i trăgea Clothildei palme peste fund, până când termina...

Se întreba dacă vreunul dintre eroii lui ar avea ceva de obiectat cu privire la portretele pe care le făcuse. Poate doar *curcanului* Henri ar fi putut să nu-i placă, dar el n-ar fi aflat niciodată, într-un fel sau altul. Dacă nu le plăcea, la naiba cu ei! El scria despre oameni reali, dintr-un loc real şi n-avea de ales. Scria despre ei pentru că era acolo, în maniera în care un pictor îşi folosea modelele. Să-i ia naiba, erau *proprietatea* lui din punct de vedere artistic, îi revendica aşa cum un explorator revendică un teritoriu virgin, aşa cum Hemingway pusese stăpânire pe Lady Duff Twysden şi cercul ei. Într-un fel, derulându-şi vieţile prin ochii lui Godwin, prietenii lui îşi pierduseră dreptul la intimitate, la vreun secret în viaţa lor. Dar, oricum, el îi făcea să devină celebri. Poate nu chiar celebri, dar oamenii din Paris, din Londra, din New York aveau să citească despre ei... şi ei îi vor citi opera lui Rodger Godwin. El era, într-un fel ciudat, creatorul lor. O idee căreia îi rămăsese credincios de-a lungul anilor. El îi crease, pe hârtie, pentru cititorii lui. Apoi le insuflase viaţă şi-i făcuse să trăiască. Era un sentiment plăcut. Orice ar fi gândit ei despre felul cum fuseseră folosiţi, nu-l interesa.

Godwin termină schiţa în noaptea de joi, 19 mai şi trecu pe la terasa de la Dome, unde-l găsi pe Swaine stând cu Thurber şi cu un alt bărbat numit Nesterby care scria materiale sportive pentru Swaine. Campania de debarcare a lui Thurber continua în mod evident. Swaine insistă ca Godwin să rămână cu ei. În timp ce aştepta să-i sosească minunata bere alsaciană pe care o comandase, Nesterby continuă să vorbească despre campionatele de tenis, contestate la Saint-Cloud. Când Nesterby se apucă să intre în amănunte, Thurber se aşeză tăcut, mulţumit că nu trebuia să vorbească deloc. Godwin apăsă plicul în palma lui Swaine.

— Aş dori să citeşti asta, domnule Swaine. Să-mi spui ce părere ai. Tu hotărăşti ce să facem cu ea. Dacă crezi că e bună pentru Honan, atunci expediază-i-o.

Thurber murmură:

— Arăţi la fel de obosit pe cât mă simt eu. Nu vărsa berea aceea.

Godwin încuviinţă din cap. Mâna îi tremura şi ochii-i ardeau de nesomn dar, în acelaşi timp, simţea că face parte din societatea acelor oameni de la masă, care ştiau, cu adevărat, ce făceau. Îl tratau ca pe un egal al lor şi Swaine vorbea despre revista *Europa* a lui Honan care tocmai achiziţionase o piesă care avea să-l plaseze pe Godwin pe orbită. Comandară un alt rând ca să toasteze pentru succesul lui şi, în cele din urmă, pe jumătate adormit, se îndreptă, clătinându-se pe picioare, dar fericit, spre casă.

Dimineaţă, în timp ce mai dormea adânc, se auzi un ciocănit în uşă. Era Helene, bătrâna zdravănă, cu mustaţă albă, pe care Clyde o angajase ca portăreasă a clădirii. Era vorba de un telefon urgent din partea lui Swaine. Godwin îşi aruncă pe el rasa de profet de doi bani şi coborî scările în fugă, în picioarele goale, la telefonul de pe biroul Helenei, aflat în cuşca de la intrare. Ea se întoarse la bidonul ei cu apă şi la jardinierele cu geranium de pe trotuar.

— Godwin la telefon, mormăi el, căscând.

— Chiar acum am primit veşti de la New York, zbiera Swaine la telefon. Chiar acum a părăsit Roosevelt Field. Este aeropurtat nebunul ăla blestemat! Acum e pe drum!

— Cine a părăsit? Despre ce vorbeşti?

Avea, oare, vreo legătură cu Honan?

— Cine? Cine să fie, pentru numele lui Dumnezeu? Charlie Lindbergh cu *Spirit of St. Louis* al lui, iată cine! Se îndreaptă spre Paris şi ştii ceva? Merle Swaine simte că puiul ăla de căţea va reuşi. Şi dacă reuşeşte, fiule, vom trăi cea mai fantastică poveste din viaţa noastră! Omul îl muşcă pe câine. Omul reuşeşte imposibilul. Yankeul vine încoace, fiule, yankeul e pe drum!

Când Swaine se mai potoli, Godwin spuse:

— Mi-ai citit schiţa?

— Iisuse, oftă Swaine. Actori şi Scriitori! Da, sigur că ţi-am

citit-o. E grozavă, plină de lumină şi farmec şi de pulsul vremii. Toate rahaturile astea, la un loc. Primul lucru pe care l-am făcut azi-dimineaţă, a fost să trimit un băiat s-o ducă la biroul lui Honan.

— Crezi, într-adevăr, că o să reuşească?

— Nu văd de ce naiba să nu reuşească. Biroul lui Honan e doar la şase case de aici.

— Nu, Lindbergh. Va reuşi?

— Tot ce pot să spun este că Merle B. Swaine aşa simte.

Godwin se băgă, din nou, în pat. Îşi închipuia că nimeni nu va mai auzi vreodată de acest Lindbergh.

La amiază, cineva bătu, din nou, în uşă. Cine naiba mai putea să fie?

— Godwin!

Cineva răcnea la el.

— E timpul să te scoli! Azi e o zi a dracului de mare! Ridică-te şi înviorează-te!

Era Clyde care se simţea deosebit de voios.

12

Clyde proiectase o ieşire la iarbă verde şi n-aveai nici o şansă s-o eviţi. Regizase totul pentru a fi un adevărat eveniment.

Campionatele de tenis ale Franţei ajunseseră în semifinale, la Saint-Cloud şi Clyde nu voia să rateze meciul cel mare al întregului turneu: americanul Big Bill Tilden contra francezului mărunţel dar iute ca o săgeată, Rene Lacoste. Va putea, oare, miniaturalul jucător de tenis să înfrunte serviciul lui Tilden, căruia nu i se găsiseră până acum replici pe măsură? Clyde avea un pumn întreg de bilete, iar Godwin, în timp ce făcea baie şi se rădea, se şi gândea la acest meci ca la o istorioară colorată despre americani la Paris, adunaţi să-şi încurajeze idolul.

Se dovedi că inventivul Clyde organizase o adevărată petrecere, minuţios elaborată, pentru ziua respectivă, al cărei centru de greutate se concentrase în direcţia mijloacelor de transport: un Rolls Royce galben, mare,

decapotabil şi foarte încăpător, care fusese fabricat la comandă, pentru prietenul său Anthony Dew-Brittain, englezul solid, cu faţa roşie, pe care Godwin îl ochise în seara întâlnirii cu Clyde şi după aceea, dăduse nas în nas cu el, în uşa apartamentului Clothildei. Maşina, cu coşurile pentru picnic, cu scaunele ei rabatabile, era baza acestei „acţiuni", pentru că putea transporta atât de mulţi pasageri. Conducea şoferul lui Dew-Brittain care, totodată, indica locurile din maşină, aranjându-i pe toţi în ordine de bătaie. Erau: Dew-Brittain însuşi, Clyde, Godwin, Clothilde — a cărei prezenţă a fost, evident, o surpriză pentru Dew-Brittain, acesta părând să se înroşească până-n vârful urechilor când o văzu cu Godwin şi cu Clyde — tânăra fată şi bărbatul îndesat cu cicatricea de şrapnel, cei care fuseseră prezenţi la club în acea primă seară.

Scăldat de un soare strălucitor, pe un cer inundat de lumină, Rolls-ul galben se îndreptă spre intrarea de la stradă a lui Clyde. Clyde îi prezentă tuturor pe Godwin şi pe Clothilde. Pe moment, Dew-Brittain păru să-şi piardă cunoştinţa. Clothilde era foarte demnă, ca o adevărată doamnă, dar nu prea distantă. Fata se numea Prissy şi era fiica lui Dew-Brittain. Celălalt bărbat era colonelul Max Hood.

Drumul spre Saint-Cloud păru destul de lung. Conversaţia luă cu asalt urechile lui Godwin ca ciripitul păsărelelor care zburătăcesc şi se bat prin copaci, scuturând florile. Încerca să izoleze crâmpeie din aceste conversaţii încrucişate, să şi le întipărească în minte, pentru a le transcrie mai târziu.

— Care este scopul artei din zilele noastre?

Dew-Brittain începea să transpire, plimbându-şi privirea de la un interlocutor la altul.

— Să-l provoace pe burghez. Nu să fie frumoasă, plăcută, ci doar să provoace o iritare blestemată, asta este. Dadaism. Suprarealism... Civilizaţia noastră e muribundă, cel puţin, din punct de vedere... Nu suprarealismul este cauza, dar, fir-ar el să fie, este un simptom...

Nimeni nu părea să aibă chef de o discuţie serioasă. Expresia de pe faţa lui Dew-Brittain oscila între supărare şi o deznădejde vagă.

— Ultimii mari inovatori au fost Impresioniştii. Preţurile nici nu mai pot intra în discuţie, evident. Mă bucur că am cumpărat ceva lucrări când se mai putea. Manet, primul impresionist... Când a murit el, soţia mea, îşi aduse brusc aminte de ceva, în legătură cu Manet, dar nu-şi putea aminti ce anume... Întoarse cu faţa un tablou aruncat sub scară, în spatele unui closet, îl aduse şi mi-l arăta: *E un Manet,* spuse ea. *Manet mi l-a dat...* dar greşea, în parte. Aşa face maică-ta Prissy, nu? Era un Monet pe care Manet îl dăruise sorei ei şi acea soră îl lăsase în casa noastră. Dar înţelegeţi ce vreau să spun. Frumos tablou, nu-i aşa, Prissy?

Godwin era cam nesigur cu privire la cea ce voise să spună Dew-Brittain.

— Le-ai încurcat, tată, spuse fata.

Faţa îi era încadrată de păr negru şi des, tuns scurt, urmărindu-i linia maxilarului. Se aplecă să caute în coş o cutie cu limonadă. Linia oblică a cefei continuată cu cea a gâtului lung, forma o săgeată perfectă. Purta o rochie albă, fără mâneci, fără guler, cu garnitură de dantelă din acelaşi material, la gât.

— Claude Monet este cel care a murit de curând. Manet l-a inspirat pe Monet, iar Monet l-a inspirat pe Zola... Era un *Manet* cel pe care *Monet* l-a dăruit sorei mamei...

Zâmbi foarte discret, fără a se adresa cuiva în mod special.

— Tata îi confundă întotdeauna pe cei doi.

— Fapt este, spuse Dew-Brittain cu o undă de blândeţe şi de mândrie pentru cunoştinţele fiicei sale, că amândoi erau nişte pictori ai naibii de buni.

Fata reluă:

— Monet a fost un bun prieten a lui Clemenceau. La moartea lui Monet, sicriul lui foarte simplu a fost cărat cu o şaretă de ţară, iar doi ţărani din satul lui, îmbrăcaţi cu haine de sărbătoare, l-au coborât în groapa lui din cimitirul satului Giverny. Clemenceau mergea, singur, în urma sicriului.

Era foarte gravă, acaparată de atmosfera povestirii ei.

Clothilde o cântări scurt, cu o privire vioaie.

— E frumos să ştii şi să poţi povesti atâtea lucruri. Te felicit.

— Asta îl face pe Monet să pară real, spuse fata. Nu-i aşa?

Uneori oamenii uită că marii artişti, marii oameni, în general, nu sunt decât oameni. Cred că nu trebuie să uităm aspectul ăsta, nu-i aşa?

— Sunt exact de aceeaşi părere, răspunse Clothilde, câştigată complet. E păcat, doar, că Monet n-a fost un pictor mai bun.

Cele două fete, între care era o diferenţă doar de câţiva ani, chicotiră la unison.

— Dar şi el se vinde foarte bine, spuse Dew-Brittain.

Fata întâlni privirea Clothildei şi amândouă oftară. Godwin avea sentimentul t;ă toţi făceau parte din aceeaşi familie, plecată într-o excursie de sfârşit de săptămână.

— Un Rousseau — portretul unui ţigan — a ajuns la jumătate de milion de franci, zilele trecute.

Dew-Brittain îşi şterse fruntea cu o batistă uriaşă de olandă.

— Îmi pare rău să vă spun, dar arta nu mai e artă. Acum a devenit negustorie, să nu uitaţi asta. Respira zgomotos. Cel care a reuşit să priceapă acest joc, e un om făcut! Am dreptate, Max?

— Nu mă pricep deloc la artă, Tony. Şi nici tu. Te pricepi la negustorie. Eu mă încred în judecata lui Prissy când e vorba de tablouri.

— Mamei îi plac Modigliani şi Braque şi Picasso, spuse fata.

— Dar ţie îţi plac?

— Destul. În special Modigliani.

— Asta mi-e de ajuns, Prissy, spuse Max Hood.

Dew-Brittain servi lumea cu pate şi cu castraveţi *cornichon*[1]. Mai avea un borcan de muştar şi pâine. Treceau pe sub castanii masivi, care se scuturau.

— Pate belgian, spuse, foarte bun, domnule Godwin. Gustaţi, în timp ce Godwin unse o felie de pâine cu pate şi o garnisi cu un

castravecior, Prissy făcu un semn şi exclamă:

— Vai, tată!

— Acum, acum, spuse tatăl, stăpânindu-şi râsul.

— Am să-i spun, zise fata, întorcându-se spre Godwin.

---

1 Castraveţi foarte mici, care se pun la murat (lb. franceză) (n.tr.)

Ochii îi erau atât de mari, de un căprui atât de misterios şi de catifelat, încât Godwin se simţi uşor jenat, ca şi cum ar fi fost prins spionând-o. Probabil că toţi erau impresionaţi în acelaşi fel, prima oară când o priveau în ochi.

— Domnule Godwin...

— Spune-mi Rodger. Te rog.

— Perfect, Rodger. Pateul belgian este una dintre micile glume ale tatei. Lui îi place. Dar cred că oamenilor ar trebui să li se spună adevărul. E un amestec de carne. Jumătate cal, jumătate iepure. Ştii ce înseamnă asta?

— Ce?

— Un cal la un iepure.

Un zâmbet subţire îi juca în colţurile gurii. Faţa îi era în formă de inimă, avea sprâncene groase şi întunecate, pometii înalţi. Cândva, urma să devină o mare frumuseţe. Era frumoasă încă de pe acum.

— Trebuie să gust? întrebă el.

— Cred că trebuie, nu-i aşa?

Stătea foarte liniştită, cu mâinile odihnindu-i-se în poală. Braţele bronzate contrastau cu rochia albă.

— Dacă nu guşti, vei fi considerat îngrozitor de laş. Mi se pare destul de gustos. Are şi fistic în compoziţie. Dar e, totuşi, carne de cal, pentru că, — ridică din umeri cu un gest fugar, tipic galic, — nu trebuie să uităm că suntem în Franţa.

Clyde şi Hood vorbeau despre meciul de tenis, mestecând pâine cu pate. Clothilde îi făcu fetei cu ochiul, apoi privi spre Dew-Brittain.

— Înţeleg că eşti la curent cu toate micile şmecherii ale tatălui tău.

Îi zâmbi dulce clientului ei, care-şi întoarse privirea, scotocind după ceva în coş.

Godwin îşi mânca pateul. Mâncase o mulţime de carne de cal de când se afla la Paris. Aşa cum spunea fata, picase în Franţa şi trăise ca atare.

— Când vom ajunge la terenul de tenis, spuse Dew-Brittain, vreau să ne concentrăm, cu toţii, asupra acestui meci important. Va fi o mulţime nemaipomenită. Se spune că vor asista cam cinci mii de oameni. Max pariază pe Tilden. Dumneata ce zici, domnule Godwin?

— Tilden. E ca şi Babe Ruth...

— Eu înclin spre Lacoste. Profesionalism, viteză, tactică.

Hood spuse:

— Serviciul lui Tilden îl va pune la pământ. Dar, desigur, în Franţa se poate întâmpla orice.

Mulţimea parcă strălucea, albă, orbitoare, în lumina soarelui. Cei doi jucători se mişcau ca nişte mecanisme de ceasornic, bine unse. Godwin jucase puţin tenis, dar niciodată nu privise un meci de zile mari. Îl sorbea, pur şi simplu, se îmbiba de toate momentele cheie, făcându-şi însemnări în minte şi regretând că nu-şi adusese hârtie şi stilou. Îl avea în stânga pe colonelul Hood şi în dreapta pe Prissy, Clothilde lângă ea, apoi Clyde şi Tony Dew-Brittain.

Hood îi spuse lui Godwin că-i citise câteva articole în *Herald.*

— Cum te descurci cu Parisul, domnule Godwin? Cum ţi se pare?

— Pentru mine, totul e o noutate. E ca şi cum aş trăi un roman. Ca să vă spun adevărul, nu mi-am închipuit niciodată că voi găsi oameni ca cei pe care i-am întâlnit aici. Ei trăiesc într-o lume în care arta şi scrisul sunt lucruri despre care se vorbeşte mereu, în legătură cu care se nasc dispute... e ca şi cum te-ai afla în centrul lumii. Dumneavoastră cum vi se pare, colonele?

— Cred că este un loc destul de plăcut. Eu vin din nord, de la Zidul lui Adrian, în apropiere de frontiera cu Scoţia. Nu te poţi adapta, fireşte, într-un mediu ca acesta... totul pare puţin frivol pentru un tip mohorât, aspru, cum sunt eu. Dar învăţ, în continuare... Oraşul Luminilor, da... E ceva cu care începi să te obişnuieşti.

— De cât timp sunteţi aici?

— Am sosit acum o lună. Dar am mai fost pe aici, bineînţeles.

— Unde locuiţi?

— Sunt destul de norocos, sunt oaspetele lui Tony. Are câteva case, nu prea departe de Grădinile Luxembourg. M-a instalat într-una dintre ele, pe perioada cât stau aici. E foarte confortabil. Tony e un tip tare de treabă. Iar fata lui e

încântătoare. Foarte matură pentru un copil — cred că ai băgat de seamă pe drum. Cred că a moştenit o anumită verbozitate de la mama ei.

Hood se cufundă în tăcere, concentrându-se asupra meciului, care era o confruntare pătimaşă, o luptă pe viaţă şi pe moarte. În încremenirea generală, erau destul de aproape de teren, pentru a auzi şuieratul ascuţit al mingilor lui Tilden. Godwin îi putea auzi pe cei cinci mii de spectatori icnind la unison când Tilden servea mingea. Dar Lacoste reuşea să-i facă faţă de cele mai multe ori, alergând de-i scăpărau călcâiele, când într-o parte, când în alta, lobând mingile, dând voleuri scurte sau dând mingea la rasul fileului, din rever, chiar în picioarele lui Tilden. Era o bătălie între forţă şi şiretenie. În cele din urmă, Lacoste nu mai avu nici o şansă şi primul set se termină cu 6-4 în favoarea lui Tilden.

— Scuză-mă, Rodger.

Era Prissy. Aşteptase până ce Hood îşi croise drum prin mulţime, pentru a se întâlni cu un vechi prieten, căci se zăriseră de la distanţă.

— Pentru care dintre *journaux*[1] scrii?

— *Paris Herald.* Îl citeşti?

— Voi începe de mâine. Despre ce scrii?

— Muzică, balet, artă, în general. Prima seară când te-am văzut era...

— În localul lui Clyde. Mi-aduc aminte. Tuturor ne place foarte mult muzica lui Clyde. Chiar şi mamei mele, când o putem găsi, fireşte.

— Clyde este omul care m-a salvat. A început să mă instruiască în domeniul jazz-ului. El este cel care m-a făcut să mă intereseze Parisul, cu adevărat.

— *Moi aussi*[2]. Este un profesor neîntrecut. Ştii multe lucruri despre vioară, de exemplu?

— Tot ce ştiu este că-mi place foarte mult cum sună. Foarte emoţionant.

— Îţi place, cu adevărat?

Faţa îi străluci dintr-odată, ochii căprui deschis deveniră,

---

1 Ziare (lb. franceză) (n.tr.)

2 Şi pe mine, la fel (lb. franceză) (n.tr.)

din nou, enormi.

— Mă bucur. Eu cânt la vioară. Tata şi doamna Javert cred că sunt un geniu. Dar nu sunt, se înţelege. Asta ar dori ei să fiu, dar sunt, deja, prea vârstnică pentru aşa ceva. Mult prea vârstnică. Dar dacă voi studia foarte mult încă patru ani, cred că voi putea să cânt... destul de bine. Tata a avut grijă — cu ajutorul doamnei Javert — să iau ceaiul cu câţiva compozitori: Milhaud, Satie, Poulenc..

Îi prinse privirea goală, fixată în ochii ei enormi, cu irisul pătat cu verde.

— N-ai auzit niciodată de ei, nu-i aşa? îmi pare rău, vorbesc prea mult. Tata îmi spune că sunt o gură spartă, când o iau razna în felul ăsta.

— Sunt sigur că ar trebui să ştiu câte ceva despre toţi.

— Aş putea să-ţi povestesc despre ei, într-o zi. N-ar fi plăcut?

— Dacă poţi să-i vii de hac ignoranţei mele...

Ea dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Îţi place să pescuieşti?

— Nu prea m-am ocupat cu aşa ceva.

— Dar aş putea să-ţi vorbesc despre compozitori în timp ce pescuim. Clyde mă ia uneori cu el la pescuit, pe Sena. E foarte amuzant. Îmi vorbeşte despre muzică, despre pescuit, despre tot felul de lucruri. Ai vrea să vii şi tu, din când în când?

— Desigur, am să pescuiesc şi eu.

— Uneori vizităm şi standurile cu cărţi şi tipărituri, de pe malul Senei. Eu îi vorbesc despre favoriţii mei. Avocaţii lui Daumier... Dar cu tenisul cum stai? Joci?

— Doamne, mă copleşeşti cu întrebările!

— Iartă-mă. Sunt o gură-spartă.

— Am jucat o vreme. La colegiu. Ridică din umeri.

— Unde?

— Massachusetts.

— La ce colegiu?

— Harvard.

— Clyde spune că „întotdeauna poţi să recunoşti o persoană care a studiat la Harvard, numai că nu prea ai ce să cunoşti la ea”.

Chicoti încântată de această butadă pe care, altfel, n-ar fi avut niciodată ocazia s-o plaseze.

Godwin râse, oarecum încântat. Se vedea că ea dorea atât de mult să fie prieteni...

— Cred că amicul Clyde are dreptate.

Hood se întoarse la locul lui, lângă Godwin. Tony Dew-Brittain se aplecă înainte şi îi strigă fiică-si:

— Uite-te la meci, Priss. Pentru asta am venit aici. Nu-l deranja pe domnul Godwin. N-o să mai ai ocazia să-l vezi pe Tilden, aşa că priveşte-l. Uite-te cum serveşte. Încearcă să înveţi ceva.

Faţa îi era cărămizie, în soarele arzător.

— Da, tată.

Îl înghionti uşor pe Godwin şi murmură:

— Nu voi putea niciodată să servesc ca Tilden, oricât de atent aş privi.

Se aplecă în faţă, cu coatele pe genunchi, cu bărbia în pumni, privind cu toată atenţia de care era în stare.

Cu îndemânare, reflexe extraordinare şi cu mingi îndrăzneţe, Lacoste reuşi să egaleze scorul în cel de-al doilea set, la 5-5. Era suficient pentru a-l face pe Godwin să-şi dorească să fie un cronicar sportiv, asemenea lui Bill Shirer de la *Tribune.*

Hood spuse:

— Un meci destul de bun. Se munceşte nu glumă, acolo. Joci? îmi tot caut un partener. Tony nu mai poate. Inima lui nu mai e ce-a fost.

— Joc ceva.

Prissy se aplecă spre ei:

— Să joace şi el cu noi? Colonelul îmi dă lecţii. Spune că vrei, Rodger.

— Dar...

— Doar un meci amical, spuse Hood.

Faţa i se înroşise peste bronzul mai vechi. Cicatricea părea mai albă.

— Te rog, Rodger, spuse Prissy, privindu-l pe sub pălăria de pai, cu boruri largi şi cu panglică albastră la spate, ca o codiţă de zmeu.

— Mulţumesc. Desigur. Mi-ar face plăcere.

Hood dădu din cap.

— Bun băiat.

Tilden îşi înteţi jocul în cel de-al unsprezecelea ghem, ajungând la 6-5. Serviciul în forţă îşi dădea roadele. Replicile lui Lacoste îşi pierduseră elasticitatea, mingile aveau mai puţină acurateţe. Tilden atacă cu lovituri ca de tun, făcând să explodeze, pur şi simplu, terenul de zgură. Câştigă meciul cu 7-5, în două seturi strânse.

La ieşirea din stadion, în înghesuiala şi îmbrâncelile mulţimii, cu razele oblice ale soarelui în ochi, Tony Dew-Brittain avu un atac de cord.

Godwin era cu Clyde şi cu Clothilde la câţiva paşi în urmă celorlalţi, când Dew-Brittain se clătină, se sprijini de Hood, în timp ce obrazul lui îşi pierdu roşeaţa, devenind cenuşiu ca cimentul ud. Se agăţă de mâneca lui Hood, genunchii i se înmuiară. Gura i se deschidea şi i se închidea sacadat, ca a unui peşte la suprafaţa apei. Hood îl duse până la o bancă şi-l ajută să se aşeze. Se prăbuşi pe spate, ca şi cum puterile l-ar fi părăsit complet. Prissy îngenunche lângă el. Căută, calmă în buzunarele jachetei lui. Godwin, în picioare, îl privea, întrebându-se dacă nu cumva era pe cale să-şi dea sufletul. Transpirase abundent, cămaşa i se îmbibase de sudoare. Hood îi desfăcu gulerul şi cravata. Prissy găsi flaconul cu pastile şi-i băgă una în gură, vorbindu-i cu blândeţe. El dădu din cap. Valurile mulţimii se scurgeau acum mai domol, privind spre ei în acel mod rece, care cântăreşte totul, atât de caracteristic francezilor, ca şi cum ar fi fost gata să-l anunţe ce şanse de supravieţuire are. Prissy se întoarse spre ei, pierzându-şi stăpânirea de sine pentru o clipă:

— *Allez, allez!*[1]

Îşi agita mâinile spre ei, ca o femeie care alunga păsările din uşa fermei. Spectatorii ridicară din umeri şi-şi văzură de drum, ca şi cum ar fi spus: *lasă-l să moară, atunci, nu ne priveşte pe noi.* Se întoarse lângă tatăl său. Clipea pentru că razele soarelui îi intrau în ochi, dar arăta mai bine, avea o privire normală. Prissy se întoarse şi privi în sus, spre Godwin.

— Se va simţi bine. Se mai întâmplă câte odată, dar are, în

1 Hai, hai! (lb. franceză) (n.tr.)

permanenţă, medicamentul la el. Te simţi mai bine, tată?

— Mă simt ca un prost afurisit, răspunse, cu o voce răguşită şi slabă. M-a plesnit dintr-odată.

Îşi mişca braţul foarte încet, ca să se ferească de soare.

— V-am stricat ziua. Mă simt îngrozitor de prost.

Clothilde spuse:

— Să vă aducem ceva? De băut? Să chemăm un doctor?

Se uita în jos, spre el, cu o privire plină de afecţiune. Îl cunoştea într-un fel complet diferit faţă de toţi ceilalţi şi el îi zâmbi. Avea încredere în ea. Era un client bun şi asta conta.

— Nu, nu, mă simt foarte bine. Bătrâna mea inimă, ce vrei. Dar ar trebui să vă întoarceţi la „tabără”, nu-i aşa?

Privi spre Hood.

— Mergem împreună, spuse Hood.

— Te suim în maşină.

Se uită în jur, îl văzu pe Claude, şoferul, pe partea cealaltă a străzii, lângă Rolls-ul galben.

— Godwin, vrei să-i spui să aducă maşina aici? Ne-ar fi de mare ajutor.

Godwin zbură într-acolo, predând mesajul şi când se întoarse, Prissy zâmbea radioasă, sărutându-l apăsat, pe obraz, pe taică-său.

Clyde chicoti către Godwin:

— Îl are pe bătrânul Tony la degetul mic. Face un atac de cord, ea îi pune o pastilă sub limbă... şi e Florence Nightingale. Dorinţa ei e poruncă pentru el. Femeile, cavalere, femeile! Ar trebui să înveţi, neapărat, că nu e de glumit cu ele, băiete.

— Imaginează-ţi-o când va fi mare!

— Va *provoca* atacuri de cord, cavalere.

Se îndepărtă de tatăl ei, cu mâinile la spate, zâmbind foarte liniştită, ca şi cum îşi ordona gândurile în minte, potrivit unui plan.

— Tata a spus că noi putem lua *bateau-mouche*[1] înapoi, iar colonelul va merge cu el în maşină. Ai mai mers cu *bateau-mouche,* Rodger? E atât de plăcut! Nu-i aşa, domnişoară Devereaux? Vezi toate luminile Parisului, apoi se cântă şi se dansează... te rog spune că vii cu noi.

---

1 Vaporaş cu care se fac plimbări de agrement pe Sena (n.tr.)

Privi în sus, aşteptând cu nelinişte, ca şi cum ar fi existat vreo îndoială. Pentru ea era atât de important! Era încă o fetiţă.

— Nu voi pierde ocazia, spuse Godwin. Dacă tatăl tău n-are nevoie de tine, Prissy.

Clyde îi cuprinse umerii cu braţul şi o scutură.

— Ţi-am spus eu că e de-al nostru. Bătrânul Rodger e gata la orice.

Stăteau pe punte privind Parisul care se îndepărta în lumina începutului de seară. Repere luminoase, familiare, străluceau pe acoperişuri, pescarii cu năvoadele şi undiţele lor, se îndepărtau pe Sena întunecată, îndrăgostiţii se plimbau tacticos, strâns îmbrăţişaţi. De pe ringul de dans le ajungea la urechi sunetul acordeonului şi al viorii. Beculeţele colorate, înşirate pe sârmă, înconjurau vaporaşul. Lui Godwin îi aminteau de lanternele japoneze de la clubul sătesc unde se desfăşurau seratele dansante, din afara oraşului Chicago, când el era numai de-o

şchioapă. Parcă fusese vara trecută. Clyde fuma o ţigară, bătând ritmul cu piciorul.

— Hai să dansăm, spuse plimbându-şi privirea de la Clothilde la Prissy Dew-Brittain. Cine începe?

În cele din urmă, Clothilde spuse:

— Promiţi să cruţi picioarele partenerei?

— Îmi voi da toată silinţa.

Părăsiră puntea către locul unde se vedeau sclipind mai multe lumini colorate şi unde lumea dansa, învăluită într-un nor de fum. Clyde cu trabucul lui ieftin făcea parte din peisaj, ca o rămăşiţă din vremurile lui Lautrec, la Moulin Rouge.

— Vrei să intrăm?

Godwin privi dintr-o parte, spre fată.

Ea clătină din cap.

— Îmi place aici, afară. E un peisaj ideal.

Arătă spre noaptea care-i înconjura din toate părţile.

— Priveşte secera lunii. Nu-i aşa că Parisul e frumos? Aici mă simt bătrână, adultă. Tata spune că am un suflet bătrân. Mă întreb ce poate să însemne asta?

Se aplecă peste parapet şi privi cum se oglindea luna în apa întunecată.

— Oare tatăl tău se va simţi bine?

— Desigur. Nu-ţi face griji. Într-o bună zi, unul din aceste atacuri îi va fi fatal, nu-i aşa? Dar deocamdată, nu e cazul.

— Desigur că ştii cum să-l îngrijeşti.

Ea oftă.

— Nu cine ştie ce, într-adevăr.

— Felul cum i-ai alungat pe mocofanii aceia — *allez, allez!* — a fost foarte reuşit. O voce autoritară. Am fost impresionat. Câţi ani ai? Dacă nu te deranjează întrebarea mea, Prissy. Vreau să spun că, de fapt, asta nu e treaba mea.

— Paisprezece. Nu mă deranjează. Vezi, sunt mult prea bătrână ca să mai fiu un copil minune. Dacă eram cu cinci ani mai tânără, da, dar acum nu mai e cazul.

— Dar îţi place să cânţi la vioară.

— E uşor să-ţi placă ceva la care eşti destul de bun, nu-i aşa? îmi place aproape orice, dacă nu trebuie s-o fac de mântuială. Urăsc acest lucru.

Zâmbi şi ochii îi străluciră, reflectând luminile colorate. Godwin privi în depărtare şi văzu luminile dansând în apă, lângă secera lunii.

— Mi-e teamă că iau totul în serios.

Devenise gânditoare dar se scutură îndată.

— Tenisul, *par exemple*[1]. Să nu-l crezi nici pe colonelul Hood. E serios când e vorba de tenis. E serios în privinţa tuturor lucrurilor — e un om trist. Şi singuratic…

Zâmbi strălucitoare, un zâmbet cam fals, pe undeva, gândi el, ca şi cum ar fi încercat să-şi depăşească o anumită parte întunecată a caracterului. Cum reuşise, oare, să pară atât de ambiguă, în parte copil, în parte nu?

— Vorbeşte-mi despre colonelul Hood, o rugă el.

Îşi ridică privirea spre el.

— E un mare erou de război. Tatei îi place compania lui şi are încredere în el. Uneori vorbesc despre mama. Ştii ce spune tata despre colonelul Hood? Cred că este semnificativ.

— Ce spune?

— Spune că Hood e pierdut fără război! Că-l aşteaptă pe

1 De exemplu (lb. franceză) (n.tr.)

următorul să izbucnească pe undeva şi atunci îşi ia tălpăşiţa! Ce zici de asta?

— Ai dreptate. Asta sună foarte trist.

— Tata spune că prietenul lui, colonelul Hood este, prin natura lui, un erou. Un erou de profesie, fără un război neapărat. Şi mai spune că nimic nu e mai trist decât un erou care să nu aibă ocazia să-şi dovedească eroismul. E ca şi cum ai fi şomer şi fără scop în viaţă. Nu ştiu ce este de făcut în cazul lui. Cred că e păcat de colonelul Hood, dar, oricum, nimic nu e mai rău decât un război, desigur... Nu pare să existe o soluţie prea plăcută pentru problema colonelului Hood, nu-i aşa?

Clothilde şi Clyde se întoarseră. Clyde vorbi cu fata şi cu tânăra femeie — aşa le categorisise Godwin în mintea lui — îşi privi ceasul, pentru că, în curând, trebuia să fie la club. Godwin îi privea. Vitalitatea lui Clyde le învăluia, le lumina feţele. Notre Dame se contura în faţă, apoi Ile de la Cit, cu luminile sale orbitoare şi cafenelele de pe Malul Stâng.

Clothilde o sărută pe fată pe amândoi obrajii. Se părea că părerea ei iniţială despre ea se schimbase radical. Pleca la club cu Clyde şi Godwin spuse că s-ar putea să treacă şi el mai târziu. Rămase cu fata pe celălalt mal, vizavi de Notre Dame.

— Ce ai vrea să faci acum?

— Trebuie neapărat să mă duc acasă, să mă asigur că tata se odihneşte.

— Unde staţi?

Ea arătă cu degetul.

— Nu departe de Grădinile Luxembourg.

— Te conduc, domnişoară Dew-Brittain.

— Eşti foarte amabil, domnule Godwin.

Zâmbi, având aerul că flirtează. Avea faţa întunecată, semănând cu un animal micuţ, cu ochii imenşi catifelaţi.

Godwin găsi un taxi şi călătoriră în tăcere, privind viaţa care forfotea în jurul cafenelelor şi pe stradă. Godwin nu mai cunoscuse o asemenea fată. Presupunea că asta se referea la fizicul ei, dar se gândea, în aceeaşi măsură şi la tot ce însemna fiinţa ei. Şi era atât de penibil de tânără! O puştoaică, un copil abia, dacă te gândeai mai bine. Totuşi

avea *acel ceva.* Când, după mulţi ani, o cunoscu pe Anne Lindbergh, fu izbit aproape în mod dureros de frumuseţea ei, de trăsăturile ei fine, miniaturale, pe un ten întunecat, care-i împrumuta înfăţişarea unui mic animal splendid, liniştit şi interiorizat. Îşi dădu seama imediat că Anne Morrow Lindbergh îi reamintea de Priscilla Dew-Brittain şi era aproape la fel de frumoasă.

Când ajunseră la zidul care împrejmuia casa, ea îi dădu mâna şi spuse:

— Noapte bună, Rodger şi-ţi mulţumesc foarte mult.

— Noapte bună, Prissy.

— Dac-ai şti cât de urât îmi e numele ăsta — Prissy! Sună ca un adjectiv, nu ca un nume! Nu e, pur şi simplu, îngrozitor, cumplit?

— Deloc...

— Eşti prea amabil ca să recunoşti. M-am gândit mult la treaba asta. Priscilla. E o catastrofă de nume. De ce râzi?

— De felul cum vorbeşti. Îngrozitor, cumplit, catastrofal!

— Asta pentru că trăiesc tot timpul printre adulţi. Cu copiii nu mă simt bine. Clothilde ar fi o prietenă simpatică... dar... numele meu. Cred că am găsit soluţia. Ce părere ai de Cilla? îmi place mai mult cum sună. Cilla Dew-Brittain? E bine?

Se uita în sus la el, pe sub borul de pai.

— Spune-mi că-ţi place...

— Cred că e frumos, spuse Godwin.

— Ce bine-mi pare că-ţi place! Eşti noul meu prieten şi eşti atât de drăguţ.

În mod cu totul spontan, se ridică în vârful picioarelor şi-l sărută pe obraz, ţinându-şi cu o mână pălăria.

— Nici tu nu eşti rea, spuse el.

— Şi bagă de seamă ce bine se potriveşte cu alte nume. Simţea că voia să-l tachineze.

— Ia să vedem... Cilla Godwin? Sau Cilla... Hood? Sau Cilla... Rasmussen? sfârşi enumerarea într-un hohot de râs. Nu, ultimul niciodată!

Chicoti veselă şi el o privi cum dispare pe uşă în timp ce zăvorul se închise în urma ei.

Îşi simţea sufletul uşor dezorientat, dar fericit, în timp ce se îndepărta de locuinţa familiei Dew-Brittain, fluierând şi

contemplând distrat o vagă promisiune de aurora trandafirie ce-şi trimitea lumina palidă peste acoperişuri şi peste vârfurile dese şi întunecate ale copacilor. Singur cu gândurile lui, se hotărî să nu se mai alăture grupului de prieteni de la Clubul Toledo. Pentru moment nu suporta ideea aerului fierbinte din subsolul acela, fumul şi muzica zgomotoasă. Ca să fie sincer, nu dorea să dea ochii cu Clothilde şi să rişte să nu meargă acasă la ea. N-avea chef de nici un fel de risc în noaptea aceea; ziua fusese minunată şi voia să-i păstreze parfumul încă o noapte.

Dar speranţele lui se dovediră fragile.

Se gândea la felul în care Clothilde se răzgândise şi se ataşase de fiica lui Dew-Brittain. Se întreba cum ar putea rezista cineva la farmecul şi frumuseţea solemnă a fetei. Era ceva inefabil în felul în care părea să oscileze între seriozitate şi dorinţa manifestă de a fi copilăroasă şi fericită. În fiinţa ei coexistau ambele porniri. Asta făcea micuţa ei faţă întunecată, în formă de inimă, atât de irezistibilă. Părea să-ţi ceară, în tăcere, să-i acorzi atenţie, mai mult chiar, simpatie, lucru pe care nu-l mai citise pe faţa cuiva, până atunci. Ce ştia ea despre viaţă? Desigur, el însuşi ştia atât de al naibii de puţin despre viaţă! Privind-o, erai impresionat de acea privire tensionată, de acei ochi obsedanţi, de dorinţa de a place, îmbinată cu nevoia de a se comporta după gustul ei.

La un moment dat, Godwin auzi un geamăt ciudat, un fel de gâlgâit amestecat cu suspine. Sunetul se repetă când dădu colţul pe sub copertina cu dungi verzi şi albe a lui Corre, un breton care era măcelarul cartierului. Briza răcoroasă a nopţii făcea să fluture pânza de cort pe care era pictat un cap auriu de cal, pe fondul dungilor. Godwin mai fluiera încă melodia „Ce-mi faci tu mie”, dar se opri, auzind cum cineva icnea şi vomita, în întuneric. Văzu o siluetă prăbuşită între o pubelă de gunoi şi o jardinieră grea de geranium.

Omul era îngenunchiat, probabil beat, dar în momentul când îşi ridică privirea dintre flori, unde vomitase, lumina îi dădu la iveală pielea julită, însângerată şi crestată adânc. Faţa i se umflase ca o roşie coaptă care plesnise. Nasul îi era turtit, pielea pometţilor crestată, o sprânceană despicată,

urechea stângă plină de sânge. Când Godwin se apropie, se ascunse, din nou, în întuneric, ridicând cu greutate braţele, pentru a se apăra de noi lovituri.

Godwin îl recunoscu. Era vânzătorul ambulant de castane, şchiopul care lucra câteva străzi mai încolo. Îi lipsea jumătate de picior şi purta un fel de aparat special, ataşat de ciot, cu o rotiţă ce-i înlocuia laba piciorului. Godwin nu prea-şi imagina cum o rotiţă să fie mai bună decât un piron gros sau o proteză, dar era o ciudăţenie pe care o notase şi o introdusese într-o povestire la care lucra, despre dimineţile atât de specifice din cartier. Acum rotiţa şi aparatul pe care-l purta de obicei zăceau lângă jardinieră. Cineva îl bătuse groaznic, îi smulsese rotiţa şi axul ei şi-l jefuise. Bietul om arăta prin semne toate acestea, luptându-se să-şi mişte buzele pline de sânge, pentru a vorbi. Godwin îl ajută să se ridice, recuperă rotiţa şi-l ajută să şi-o monteze. Când Godwin se oferi să cheme poliţia sau să-l însoţească la *préfecture*[1], omul se feri din nou, clătinând puternic din cap, bâlbâind necontenit numele *Henri.* Godwin înţelese imediat. Era vorba de *curcanul* Henri, jandarmul. El era cel care-l bătuse şi-l jefuise. Lui Henri i se dusese buhul în cartier, dar Godwin nu apucase încă să vadă cu proprii ochi o mostră a „îndemânării" lui.

Godwin ajută omul să se ţină pe picioare, îl sprijini, ca să-i dea puţină vlagă. Observă că plângea şi pe obraji lacrimile i se amestecau cu sânge. Oricum Godwin nu-l mai putea ajuta cu nimic. Îl întrebă dacă l-ar putea duce la un spital sau acasă, dar omul continua să refuze, clătinând din cap şi smiorcăindu-se. Printre buzele sparte, sângerânde, continua să repete un singur cuvânt: *merci, merci.* Se târa, şchiopătând, în josul străzii, adăpostit de întuneric, gemând uşor, din când în când.

Un vecin din cartier îi spuse lui Godwin că vânzătorul ambulant îşi pierduse piciorul în Flandra, în timpul Primului Război Mondial.

Urcă scara, simţindu-se, dintr-odată, epuizat şi demoralizat din pricina stării în care se afla vânzătorul de castane şi a împrejurărilor care-l aduseseră aici. Poate c-ar fi

1 Prefectură (lb. franceză) (n.tr.)

trebuit să-i dedice o întreagă povestire lui Henri...

Sub uşă găsi un plic gros, galben închis. Cu oboseală în suflet, îl deschise.

Rodger Godwin

Povestirea Dv. despre Clyde Rasmussen, superbă! Eşti mai matur decât vârsta pe care o ai. „Managerul" d-tale, Merle B. Swaine (ce-o fi vrând să însemne acest îmi spune că eşti un puişor. Cu toate acestea, d-ta vezi Parisul aşa cum aş vrea eu să-l pot vedea — dar nici acum, nici altădată n-am putut. Port, din naştere, un suflet obosit şi mă voi ruga pentru d-ta să nu devii niciodată obosit sau blazat sau sofisticat. Scriitorii cam aşa ajung. Vreau mai mult de la d-ta. Păstrează-ţi nota personală. Cred că-ţi dai seama că, în cazul d-tale, scrisul este personalitatea d-tale. Marshall Hacker de la Boni & Liveright, Publishers, New York, se află la Paris, pentru o lună sau mai mult. Îmi împărtăşeşte părerea despre scrisul d-tale şi intenţionează să scoată o carte pe baza povestirilor pe care le-ai scris. Îmi sugerează BOULEVARDIER sau, mai prozaic, SCHIŢE PARIZIENE, ca titluri posibile şi-ţi cere părerea în această privinţă.

Va lua legătura cu d-ta.

Tinere, joacă-ţi cartea cinstit şi eşti vin om făcut!

A. Honan
Revista Europa

Godwin citi scrisoarea de mai multe ori. Lucrul de căpetenie era să-i sesizeze importanţa. Simţea că aici se află punctul crucial al vieţii lui. Poate că i-ar fi trebuit ani de zile să-nţeleagă ce se întâmpla, cum toate amintirile vieţii lui prindeau contur, dar încerca să-şi menţină limpede fluxul memoriei.

Când ieşi din baie, auzi un ciocănit la uşă. Îşi îmbrăcă halatul şi străbătu sufrageria micuţă, ştergându-şi părul cu prosopul.

În uşă apăru colonelul Hood. Purta maiou de tenis, un sac alb, umflat, un pulover care-i atârna pe umeri, mânecile cămăşii albe suflecate, dezvelindu-i braţele pe jumătate.

Avea în mână două rachete şi o cutie de mingi de tenis.

— Ne-am înţeles să jucăm puţin tenis. Eu joc întotdeauna sâmbătă... şi, *voilà*[1] azi e sâmbătă dimineaţa. Prissy a spus că nu există moment mai potrivit ca ăsta. Ce zici?

— *Bonjour, m'sieur!*[2]

Era vocea cristalină a Priscillei, care-l urmase pe Hood sus, pe scară. Ducea o pungă de hârtie şi o sticlă cu frişcă.

— Am adus cornuri proaspete şi brioşe. Frişca e pentru cafea. Tot ce trebuie ca să te corupem să spui *„da".* Dar nu pari să fii gata încă. Aş putea prepara cafeaua în timpul ăsta. Pot? Ai *sucre*[3]?

— Da, desigur, aşa cred. Intraţi, vă rog. Văd că ţi-ai adus şi vioara.

Dădu mâna cu Hood, introducându-i în apartamentul lui, fericit că Clothilde nu era acolo.

— Ştiu, spuse ea răbdătoare.

— Ne pare rău că te-am luat prin surprindere, spuse Hood, aşezând cele două rachete într-un suport pentru umbrele, ieftin şi strâmt.

— Se pare că e o ocazie prea bună pentru a fi ratată. O dimineaţă superbă.

— Iar tu, spuse Godwin, întorcându-se spre fată, ai de gând să ne delectezi cu un acompaniament la vioară?

— Se vede că eşti, într-adevăr norocos — n-am de gând. Am lecţia de sâmbătă cu doamna Javert. Întotdeauna îl plimb pe colonel spre Grădinile Luxembourg, apoi o şterg la lecţie.

Se şi duse să prepare cafeaua în bucătăria micuţă. Fierbea apa şi punea cafeaua cu linguriţa în aparat. Godwin privea cutele fustei ei albe, mulându-se pe formele rotunde şi abia perceptibile ale trupului ei de paisprezece ani, zâmbi şi-şi scutură scurt capul, când Hood îi surprinse privirea. Godwin socotea în minte diferenţa de vârstă dintre el şi Cilla. Era cu vreo şapte-opt ani mai tânără decât el, dar simţea că amândoi erau mai maturi dar şi mai tineri decât vârsta pe care o aveau. Ea promitea să devină genul de femeie care te acaparează şi te face s-o doreşti ca un nebun. Te-ar face să

---

1 Iată (lb. franceză) (n.tr.)

2 Bună ziua, dom'le! (lb. franceză) (n.tr.)

3 Zahăr (lb. franceză) (n.tr.)

treci prin chinuri cumplite. Godwin nu ştia prea multe despre femei, dar percepuse genul acesta. În timp ce se îmbrăca în ceva ce aducea a costum de tenis, ea terminase de preparat cafeaua. Pe masa micuţă erau aşezate farfurioarele, ceştile, tacâmurile şi un bucheţel de flori pe care-l adusese de acasă. Găsise chiar şi şerveţelele. Colonelul muşcă dintr-o brioşă. Ea scoase şi câteva fructe dintr-un săculeţ şi le aşezase într-un castron. Îl servi pe Godwin cu o ceaşcă de cafea aburindă, cu frişcă deasupra.

— *Sucre? Oui?*

— Desigur, ai ghicit. Cum se simte tatăl tău?

— Bine. A dormit buştean, apoi s-a deşteptat, ocărând furios. Asta e una dintre glumele lui. E foarte jenat când i se întâmplă aşa ceva.

— E un norocos, spuse Godwin.

Ochii ei erau la fel de enormi, o catifea cafenie în lumina dimineţii, reflectată prin fereastră. Ea îşi plimba privirea de la Godwin la Hood, cu un surâs larg. Aşa cum îşi ţinea ceaşca de cafea cu amândouă mâinile, îşi arăta adevărata vârstă.

— Cu toţii suntem norocoşi, nu-i aşa? Precis că suntem cei mai norocoşi oameni din lume. Nu eşti de aceeaşi părere? Eu aşa gândesc.

O priviră îndepărtându-se. Soarele pârjolea terenurile de tenis de la Grădinile Luxembourg.

— Tare drăgălaşă mititica, nu-i aşa?

Hood se juca, făcând să-i ţopăie mingea pe corzile rachetei. Cicatricea de pe frunte i se încreţise.

— Parcă ar avea o mie de ani, spuse Godwin. În fetiţa asta s-a acumulat înţelepciunea secolelor.

— Ai multă experienţă la femei, nu-i aşa? Cel puţin aşa se spune despre americani. O experienţă serioasă în ceea ce priveşte femeile.

— Dacă te referi la americanul din faţa ta, atunci e vorba doar despre o experienţă modestă.

— Mă crezi fraier, bătrâne?

— Câtuşi de puţin.

— Ei bine, nici eu nu mă prea pricep la femei. Întotdeauna am fost prea preocupat cu tot felul de probleme afurisite.

Viaţa de soldat. Genul de femei pe care le întâlneşti în ţara asta poate fi... dubios, este, poate, cuvântul pe care-l căutam. Apoi — chicoti el — există faimosul sistem şcolar public, britanic. Dar eu nu sunt o victimă a bolii englezeşti, aşa cum e numită prin părţile acestea. Jucăm puţin, domnule Godwin?

— Spune-mi Rodger.

— Perfect, Rodger. Se pare că prietenii mei îmi spun Colonelul. Sau Max, uneori îmi spun şi Max.

Ridică din umeri, îndepărtându-se de fileu.

— Spune-mi cum vrei tu, Rodger. N-are nici o importanţă, nu-i aşa?

Hood juca „economic”, dur, lovind mingea vioi, mişcându-se cu rapiditate, dar cam rigid. După ce se familiarizară cu terenul plin de praf iar Godwin simţi corzile bine întinse şi după ce se încălziră bine, Hood începu să-i întoarcă mingile lui Godwin jos, la picioare, locul cel mai nepotrivit pentru ca un jucător înalt să le poată lua. Lacoste făcuse acelaşi lucru cu Tilden. Apoi, Hood schimbă tactica, trimiţând mingile în tot terenul, când în faţă, când în spate, dar fără să pară, vreun moment, că face un efort deosebit. În zece minute, Godwin îşi dădu seama că era în inferioritate absolută. Trebuia să se hotărască dacă să joace dur, încercând să fie, cât de cât, competitiv. De ce naiba să nu încerce? Singura lui speranţă era forţa brută care, însă, n-ar avea, niciodată, şansa să câştige în faţa colonelului Hood. Dar situaţia deveni amuzantă, când Godwin lovi puternic şi mingea se duse într-un colţ, mult prea departe ca Hood s-o mai poată ajunge. Dar aceste momente erau rare, suficiente doar pentru a-i menţine lui Godwin demnitatea neatinsă. Când se apucară să ţină scorul, acesta deja era 6-2, 6-1, 6-2, pentru colonel. Cu toate acestea, fusese o întâlnire bine venită şi amândoi răsuflau din greu când meciul se termină. Costumele lor de tenis erau înroşite din cauza prafului de zgură, de parcă erau vopsite.

Se aşezară pe o bancă, la umbră. Hood îi întinse un prosop pe care-l scoase din sac.

— Bună treabă, Godwin, va trebui să nu te slăbesc din ochi. Tot ce-ţi mai trebuie este puţină voinţă. Ai nevoie de puţină vlagă.

— Sunt nerăbdător. Mă agit prea mult.

— Greşelile tinereţii. Vrei să câştigi totul dintr-o dată, de la început. E ca în viaţă, nu-i aşa? Tânărul este cel nerăbdător, dar, paradoxal, bătrânul este cel căruia nu-i ajunge timpul. Iar ţie îţi lipseşte instinctul de a ucide. Priveşti tenisul ca pe un joc. Am putut observa asta când m-ai fugărit în colţ, apoi m-ai lăsat să-mi revin. *Fairplay,* de ce nu?

Venind de la el, suna ca o acuzaţie tristă. Nu era în vederile lui Hood să priveşti tenisul ca pe un joc. Dar războiul ce este, dacă nu un joc?

— Trebuie să mai jucăm.

Într-un fel, simţea că-l dezamăgise pe Hood.

— Am nevoie de exerciţiu.

Hood dădu din cap aprobator.

— Prissy mi-a spus că ai făcut războiul. Te deranjează dacă pomenesc despre asta?

— Să mă deranjeze? Nu, nici vorbă. Aş zice că tu erai prea tânăr când a avut loc acel eveniment.

— Da. Aveam nouă ani când a început.

— Adevărat? Nouă ani. Ai fost al naibii de norocos că ai scăpat. Totuşi, cred c-ai să-i simţi din plin, gustul, celui care vine. Nu va dura prea mult. Poate că vreo zece ani.

Zâmbi cu jumătate de gură la gândul acesta.

— Cel care vine? Dar se presupunea că acel război va pune capăt tuturor războaielor.

— Da, aşa este. Următorul nu va fi decât a doua jumătate a Primului Război Mondial. Toată lumea simţea nevoia unei perioade de odihnă, atunci, în 1918. Dar germanii sunt un neam care se reface repede, iar noi, învingătorii, am aranjat în aşa fel încât ei să nu aibă nimic de pierdut dacă încep din nou. Ar fi trebuit să-i tratăm omeneşte sau să-i trecem prin foc şi sabie. Legea de bază a războiului. Dar aşa cum au decurs lucrurile, noi le-am făcut viaţa mizerabilă. Nu, nu vor avea nimic de pierdut. Dar, desigur, toţi ceilalţi, vor avea *ceva* de pierdut. Aşa încât germanii vor începe din nou, iar noi toţi va trebui să luptăm, din nou, împotriva lor.

— Dar germanii nu pot mobiliza nici o armată, spuse Godwin. Le este interzis. Aşa încât, cum speră ei să

declanşeze un nou război?

— Aşa cum am spus, sunt un neam cu resurse nesecate. Iau totul mult prea în serios. Desigur, genul de înfrângere pe care au suferit-o ei — în special la masa tratativelor — poate face pe oricine să moară de râs.

Îşi şterse faţa cu prosopul, apoi şi-l duse la ochi.

— Vor găsi ei o modalitate. Va depinde de noi, însă — vom avea, oare, curajul şi înţelepciunea să-i oprim? Rămâne de văzut.

— Prissy spune că ai fost un erou.

Hood râse, cu gura înfundată în prosop, apoi îşi şterse faţa pentru ultima oară şi îngrămădi prosopul alături.

— E o fată frumoasă dar foarte tânără şi foarte impresionabilă. Crede că-i înţelege pe adulţi şi, uneori, s-ar crede că aşa este, dar de fapt, fata asta are multe de învăţat.

— Aveam un unchi, care a venit cu AEF[1].

— Infanterist. Cum s-a descurcat cu războiul?

— Nu ştiu.

— N-a vrut să vorbească despre asta?

— N-a putut. A fost ucis în septembrie, 1918.

— Mare păcat!

— Unde ai făcut războiul?

— Călare pe o cămilă, bătrâne, în cea mai mare parte a timpului.

— Ce vrei să spui?

— Ştii... nişte animale mari, al naibii de urât mirositoare, prost dispuse, pot străbate distanţe mari fără să bea apă, întotdeauna par să rânjească diabolic... cu câte un picior în fiecare colţ, pe scurt, o cămilă.

— Dar unde, asta vreau să spun...

— În deşert. Am fost acolo cu T.E. Lawrence.

Se ridică.

— Hai să mergem. O aştept întotdeauna pe Prissy la Fântâna Medici. Ai văzut-o?

— Mă tem că nu.

— Ar trebui. E cel mai frumos lucru din Paris.

Apa fântânii era încremenită ca sticla, pe faţa ei se

1 American Earth Force - Infanteria Americană (n.tr.)

odihneau frunze galbene şi verzi, muşchiul creştea ca o catifea verde, iar Parisul era şi el, la fel de încremenit, ca şi cum, deodată, şi-ar fi ţinut, răsuflarea colectivă. Priscilla Dew-Brittain privea apa fântânii. Cutia viorii se odihnea pe o bancă de piatră. Clyde Rasmussen privea şi el, tăcut, de partea cealaltă a fântânii. Ea stătea cu spatele la Hood şi la Godwin care se apropiau. Lumina soarelui străpungea, cu tăişul razelor, norii din înalt. Copiii se jucau săltând în cerc şi cântând, cu voci înalte, subţirele. Două călugăriţe îi vegheau. Clyde şi Priscilla păreau că n-au nimic să-şi spună unul altuia. Clyde mesteca gânditor un fir de iarbă.

— Clyde, spuse Godwin. Ce coincidenţă! Trebuia să fi venit pe terenul de tenis. Împreună, i-am fi oferit colonelului un joc decent.

— Nu e chiar o coincidenţă, cavalere, răspunse Clyde. Deseori am întâlnire aici cu bătrâna noastră Prissy, după ce-şi termină lecţia, şi-i ţin un soi de seminar.

— O meditaţie, spuse ea. Aşa încât l-am adus aici. Spune că-l cunoaşte pe singurul om din Paris care face o îngheţată ca lumea. Chiar acum îi spuneam să ne ducă şi pe noi, nu-i aşa, Clyde?

— Ca să fiu sincer, e ca la mama acasă, răspunse Clyde.

Dar în timp ce plecau în căutarea omului cu îngheţată, Godwin simţi că ceva nu era în ordine. Poate că era ceea ce simţise când se apropiau de fântână, ceva în legătură cu Clyde şi cu Prissy. O atmosferă îngheţată. Se certaseră? O tratase, oare, Clyde ca pe un copil, îi retezase vreo pornire de entuziasm sau era altceva? Niciodată nu-i văzuse atât de rezervaţi. Sau poate că totul se petrecea doar în mintea lui. Poate că totul era în ordine. Dar era absolut sigur că lucrurile nu stăteau chiar „ca la mama acasă”.

O lăsară pe Priscilla acasă, cu tatăl ei, care avea câţiva prieteni în vizită. Printre ei se afla poate şi soţia sa, Lady Pamela Legend, mama fetei. Priscilla îi mulţumi lui Clyde pentru îngheţată şi tuturor pentru că o conduseseră acasă. Godwin o privi închizând poarta curţii, întrebându-se dacă era, cu adevărat, doar o fetiţă, la urma urmei, o adolescentă care nu încerca să ţină pe nimeni sub control. Avea un aer atât de solemn când se odihnea, era atât de dulce, se bucura

atât de mult pentru lucruri mărunte, cum era, de exemplu, îngheţata aceea.

— Aţi observat-o?

Clyde îşi plimba privirea de la Hood la Godwin. Îi rămăsese o mică urmă de îngheţată în colţul gurii.

— Are în ea toate şiretlicurile femeieşti în legătură cu care m-a prevenit bătrâna mea încă de când eram un puşti.

Hood spuse:

— E atât de pitoresc atunci când vorbeşte ca un ţărănoi! Care este echivalentul american?

— Mocofan, răspunse Godwin. Ceafă arsă de soare.

— Nu sunt niciodată prea sigur ce vrea să spună atunci când vorbeşte ca un mocofan.

— Am să-ţi explic ce vreau să spun, colonele. Vreau să spun că avem în faţă o fetişcană de paisprezece ani. Trei bărbaţi în toată firea o escortează în tot Parisul, să-i caute îngheţată, *sticlindu-se* la ea ca nişte somnambuli, aşteptând-o... şi ea îi părăseşte în faţa porţii. Dacă ăsta nu e rezultatul şiretlicurilor femeieşti, să nu-mi spuneţi mie Clyde Rasmussen!

— Şi eu îmi puneam întrebări în ceea ce o priveşte, spuse Godwin. Uneori am impresia că *am citit-o...*

Hood spuse:

— Dar, bătrâne, abia ai cunoscut-o ieri.

— Dar îţi intră pe sub piele al naibii de repede, răspunse Godwin.

— Rodger, spuse Clyde, ai să descoperi în curând, că e cea mai rapidă mititică din câte ai văzut tu vreodată, în arta băgatului pe sub pielea bărbaţilor. Clasă internaţională.

Hood râdea.

— Voi amândoi! E un copil! Doar un dulce copil care creşte într-o societate de adulţi. Clătină din cap. După voi doi, s-ar zice că seamănă cu Kiki!

— Nu, asta e imposibil, răspunse Godwin, încercând să râdă în sinea lui. Pentru că, aşa după cum ştim cu toţii, Clothilde e Kiki.

— Fir-ar să fie!

Clyde îl bătu pe umăr.

— Nu-i grozav? Nu-i aşa că viaţa e grozavă? Ce zi, ce zi!

Poarta se deschise, scârţâind din balamale, în mijlocul acestei veselii generale.

Ea stătea în poartă, zâmbindu-le. Ţinea în mână un aparat de fotografiat.

— Zâmbiţi, vă rog, spuse ea.

Godwin gândi: „E cel mai frumos lucru pe care l-am văzut vreodată. Mai frumos decât Fântâna Medici”.

Clic.

13

Godwin voia să treacă pe la redacţie, să verifice dacă lui Swaine nu-i trecuse prin cap să-i dea ceva de lucru pentru sâmbătă seara. Clyde şi colonelul Hood îl însoţiră numai ca să vadă sediul redacţiei lui Paris *Herald,* despre care Godwin îi asigurase că nu e nimic deosebit. Era o după-amiază caldă de sâmbătă şi Parisul mirosea a castani şi a tot felul de flori.

În birou, ferestrele erau larg deschise şi ventilatoarele mari şi negre agitau aerul fierbinte înainte şi înapoi, în camera pe jumătate goală a redacţiei de ştiri. Cel care lucra la redactarea ştirilor nu era Thurber şi Godwin avea îndoieli dacă acesta va călca vreodată pe acolo.

Biroul lui Swaine era în capătul camerei ce amintea de o peşteră. Uşa era deschisă şi prin peretele de sticlă umbra lui Swaine se vedea mişcându-se înainte şi înapoi. Se auzea ţăcănitul câtorva maşini de scris. Câţiva reporteri purtând mânecuţe, priveau pe fereastră şi fumau. Îşi doreau să fie la Saint-Cloud, la campionatele de tenis de dublu.

— Intraţi, spuse Godwin. Vi-l prezint pe şeful meu.

Când îşi băgă capul prin uşa deschisă, văzu silueta scurtă şi îndesată, cu umeri rotunzi, a lui Swaine, care stătea lângă fereastră. Purta vesta lui obişnuită, cravata strâmbă îi ieşea de sub un guler vechi, gata să se desprindă de cămaşă. Vorbea la telefon.

— Merle Swaine nu dă nici o ceapă degerată, Hercule. Ai înţeles, băiete? Pariez cinci sute de dolari că americanul va reuşi.

Dădu din cap nerăbdător către interlocutorul de la capătul

firului şi-i făcu semn lui Godwin să intre, ridicând din sprâncene către ceilalţi doi care-l urmau.

— Exact, Broscoi *imbécile*[1] şi adulterin! Merle Swaine e bun la aşa ceva, întotdeauna a fost bun şi va fi. Merle Swaine pariază numai pe un lucru sigur! Ce? *Oui, oui,* secătură mizerabilă! *Cochon!*[2]

Izbucni în râs, pe neaşteptate.

— Şi ţie la fel, Hercule!

Trânti receptorul în furcă şi-şi privi oaspeţii.

— Tipograful meu din Paris. Cinci sute de marafeţi contra unei cote de zece la trei. Am o slăbiciune pentru sumele barosane care încep cu cinci. Prima regulă a pariurilor la jocurile de noroc este să nu te bazezi pe noroc. Asta este ceea ce-l zăpăceşte pe orice tembel care pariază — norocul! Mergi numai pe un lucru sigur! Asta e regula lui Merle Swaine. Cine dracu' mai sunt şi drăgălaşii ăştia, Godwin?

Godwin îi prezentă. Buza inferioară a lui Swaine ieşi în faţă şi dădu din cap admirativ.

— Măiculiţă, ia-mă-ncet! Rasmussen, parcă te-aş cunoaşte! Tânărul Godwin, aici de faţă, s-a dovedit a fi scriitor — împotriva tuturor legilor probabilităţii — şi a scris ceva destul de frumuşel despre dumneata. Etală faţă de musafirii săi un zâmbet sever. Ce părere ai despre asta?

— Dumnezeiaşule, spuse Clyde, jucându-şi cu hotărâre, rolul de mocofan. Nu mai lipsea decât târşâitul picioarelor. N-am citit. Bătrânul Rodger e un soi de tip demn de toată încrederea. M-am dat cu totul pe mâna lui. Câtă vreme e în stare să-mi pronunţe numele corect.

— Şi colonelul Max Hood.

— Merle Swaine e mândru să dea mâna cu omul care...

— Şi eu mă bucur să te cunosc, bătrâne. Te ţii de pariuri. Ia spune, e vorba de cai?

— De data asta nu, colonele.

Sudoarea curgea în pârâiaşe pe faţa lui Swaine, cămaşa îi era îmbibată şi-i atârna pe umerii rotunzi. Îşi dădu la o parte de pe frunte părul rar şi sur.

— Arunc şi eu câţiva marafeţi pe valul istoriei. Zâmbi şiret.

---

1 Neghiob (lb. franceză) (n.tr.)

2 Porc (lb. franceză) (n.tr.)

— Nu mai Spune! Trebuie că ai un simţ al prevederii nemaipomenit.

— Merle Swaine va dovedi valul istoriei, pentru că dacă nu-l dovedeşti, eşti înghiţit de el, înghiţit fără să laşi nici o urmă după tine.

— Despre ce dracu' tot vorbesc indivizii ăştia? Clyde rânjea.

— D-l C.A. Lindbergh, cunoscut şi sub numele de Valul Istoriei. Ceea ce înseamnă, desigur, să călătoreşti prin aer. I-am spus lui Godwin ieri — adică am ţipat chiar, la tine, nu-i aşa, Rodger? Îi spuneam că C.A. Lindbergh e pe cale să reuşească. Şi reuşeşte, vine încoace!

— Ah, pilotul, spuse colonelul. Ai vreo veste despre el?

— Simţi un fel de înrudire, nu-i aşa, colonele?

Swaine îl privi cu atenţie.

— Singur, acolo sus, pe cerul nopţii, trebuie să fie cam ca în deşert, asta-l face pe om să se simtă foarte mic şi al naibii de singur.

— Acolo nu eşti singur, spuse Hood. Ai deşertul şi cămila ta. Zâmbi cu buzele strânse. Domnul Lindbergh are cerul nopţii, avionul lui şi stelele. Nu, nu e singur. Numai că e într-un altfel de loc, asta-i tot. În afara timpului — eu ştiu, am fost acolo. Şi nu eşti deloc singur.

— Singur sau nu, l-am reperat! Am primit telegramele, au început să sosească azi-dimineaţă şi el vine încoace.

Flutură hârtiile telegramelor.

— A aterizat în Irlanda! L-au reperat deasupra oraşului Valentia, în Irlanda... la dracu'! A reuşit! Acum e doar o chestiune de pilotare! Şi Lloyd îşi menţine în continuare cota de zece la trei, pariind că nu ajunge la Paris! Poţi crede asta? Iisuse Cristoase, ăştia *merită* să-şi piardă şi chiloţii de pe fund!

Se îndreptă către o hartă desfăşurată pe masa lui lungă. Îşi puse degetul pe un punct.

— Aici e Valentia.

Cu celălalt arătător, căută şi indică Parisul.

— Parisul e aici. O distanţă păduchioasă de şase sute de mile. Dacă-i ajunge combustibilul... e o chestie sigură, colonele. Face o sută de mile pe oră.

Îşi scoase ceasul de buzunar şi-i desfăcu capacul.

— E patru. Va fi aici pe la zece. Beţi whisky scoţian, băieţi? Haideţi, trageţi-vă scaunele şi să toastăm pentru C.A. Lindbergh din Minnesota. Vom avea veşti în timp ce străbate Anglia. O va traversa chiar de aici.

Arătă spre Plymouth.

— Godwin, vezi dacă poţi face să meargă afurisitul ăla de ventilator, vrei? Sunt pe cale să fac un atac din cauza aburilor.

Godwin urmări cablul.

— Nu e băgat în priză, domnule.

— Doamne, fiule, bagă-l în priză şi să bem ceva. Valul istoriei ne ridică pe creasta lui. Trebuie să fim gata! Rânji şi-şi lipi o ţigară de buza inferioară.

— Bogat, domnilor. Sunt pe cale să devin un om bogat...

La şase sosi o telegramă. Lindbergh fusese văzut deasupra oraşului Plymouth, îndepărtându-se spre Canalul Mânecii, către Cherbourg, către Franţa.

Dăduseră gata sticla de scotch.

— E timpul să mergem, spuse Swaine. Se ridică şi-şi împinse scaunul turnant, scârţâitor, lângă pervazul ferestrei.

— Ce naiba v-a apucat? spuse Clyde. Staţi un pic, unde mergem? Am pe cap un bar de noapte care mă aşteaptă în seara asta!

— Nu tu, lătră Swaine, încheindu-şi vesta şi trăgându-şi în jos mânecile suflecate ale cămăşii. Nu vreau să fiu brutal, dar ultimul lucru de care am nevoie acum, e un cântăreţ la corn. Godwin eşti gata de plecare?

— Pentru ce să fiu gata?

— Aşa cum îţi spuneam, e cel mai mare eveniment din viaţa ta. Evenimentul secolului! C.A. Lindbergh e în drum spre Bourget şi noi la fel! Trebuie să-şi pună bebeluşul pe pământ cam în patru ore — trebuie să fim acolo cu mult timp înainte. Vrei să vii cu noi, colonele?

— Cu plăcere, răspunse el.

— Perfect, atunci.

Swaine se îndreptă spre uşă.

— Mallory! Fă-ne rost de două taxiuri. Tu şi cu Philpot

luaţi unul şi vezi dacă-l poţi face să nu-şi uite aparatul de fotografiat! Destinaţia Le Bourget! Dickens, tu rămâi aici ca să prelucrezi ştirile şi să faci telegramele. Ai grijă să fie trimise la timp. Godwin şi cu mine ne întoarcem dacă putem, dacă nu, vom telefona. Ai grijă să fie linia liberă. Trebuie să punem mâna pe ştirea asta pentru noi, dar, mai întâi, trebuie s-o transmitem la New York.

— Serviciul Telegrafic de Presă? Telegraful Western Union?

— Da, ambele. Şi Mallory, vreau să dai o fugă, ultima, ca să foloseşti Telegraful Comercial. Poate nimeni altcineva nu se va gândi. Acum fă rost de taxiuri!

Ieşiră din birou, coborâră scările şi ieşiră în stradă, unde Mallory chemase două taxiuri mari, zgomotoase. Philpot era acolo cu aparatele de fotografiat.

— Ce epave, mormăi Swaine. Taxiurile împuţitului de Marne! Urcaţi, urcaţi, vrem să ajungem acolo, aşezaţi-vă comod! Vreau să mă uit bine la pasărea asta. Pasăre? Da, una pe cinste! Dacă Lindbergh coboară din ceruri, e ca şi o pasăre.

Se sufoca pe bancheta din spate. Hood se întoarse spre portieră şi coborî geamul. Swaine se încruntă.

— Dă-i bice! îi strigă şoferului, care ridica, semnificativ, din umeri şi intră în vârtejul traficului parizian.

Traversară Porte de la Villette şi se blocară într-o masă compactă de vehicule. Godwin deschise uşa şi se urcă pe scara maşinii. Şoseaua cu două benzi spre Le Bourget dispăruse, ca şi cum ar fi fost înlocuită de un parcaj îngust şi nemaipomenit de lung. Cât putea vedea cu ochii, maşini bară la bară, târându-se din când în când înainte, apoi scrâşnind din frâne. Răsunau claxoane din toate direcţiile. Nu mai putea fi vorba de Lindbergh. Maşini, camioane, motociclete cu ataş. Până la micul aerodrom improvizat care deservea Parisul, erau patru mile. După părerea lui Godwin, s-ar fi putut, foarte bine, să fie şi patru mii de mile.

— Fir-ar al dracului să fie, spuse Swaine.

— Nu ştiam că sunt atâtea maşini în Paris, spuse Hood.

— Poate că se va da drumul. Poate că e vreun accident undeva, în faţă.

Swaine îl privi pe Godwin.

— Ai al dracului de multe de învăţat, bobocule. Când vorbeşti, se aude vocea afurisitului de optimism tineresc. Ţine minte întotdeauna, accident sau nu, acolo, în faţă, lucrurile nu devin deloc mai uşoare. Este ceea ce numim noi viaţă, fiule. Acolo, în faţă, întotdeauna te aşteaptă ceva mai rău. Ascultă aici, la Merle Swaine.

Oftă şi-şi şterse faţa. Să distribui înţelepciune era o treabă al naibii de grea.

— Iisuse, s-ar putea să avem de aşteptat un pic.

Nu părea deloc optimist.

— Băieţele dragă, stai tu afară, pe scară şi cască ochii.

Gulerul i se ofilise de tot, ca o frunză de salată.

Două ore de aşteptare şi avansaseră abia două mile, aproximativ. Mulţimea care se învârtea în jurul maşinilor creştea în mod constant. Colonelul Hood se cam săturase.

— Să vă povestesc ce mi-a spus odată T.E. Lawrence, domnule Swaine. În faţa noastră se întindeau aproape patru milioane de mile de nisip arzător al deşertului.

— Dumnezeu' meu! spuse Swaine.

— Mă fixă cu ochii aceia ai lui — bănuiesc că ştiţi ce ochi avea Lawrence.

— L-am întâlnit odată, aici, la Paris, după război, când venise să vorbească acelei comisii. Nu voi uita niciodată ochii aceia, niciodată... Ştii, până atunci n-am avut idee că era un filfizon atât de mic de statură, îmi venea cam până aici.

— Mic de statură, da, spuse Hood, dar nu era deloc filfizon, domnule Swaine.

Claxoanele urlau, nerăbdarea ajunsese la punctul de fierbere, oamenii se plimbau pe marginea drumului cu sticle de vin.

— Nu e lipsă de respect, te asigur. Doar că statura lui m-a surprins. Deci ce ţi-a spus în timp ce priveaţi tot acel nisip arzător?

— Pentru orice muritor, deşertul nu poate fi traversat. Nu poţi spera aşa ceva. El m-a fixat cu acei ochi ai lui şi mi-a spus, Max, hai să facem o plimbare. Şi am făcut-o. Am traversat deşertul.

— Hai să facem o plimbare, repetă Swaine, cu un ton confidenţial. Nu sunt sigur că înţeleg ce vrei să spui cu asta, colonele...

— Hai să facem o plimbare, omule, spuse Hood, ieşind din taxi. Plăteşte-i şoferului şi să mergem la plimbare. Asta, dacă vrei să ajungi la Le Bourget înaintea lui C.A. Lindbergh. Hai, Godwin, bătrâne, o luăm pe arătură.

Mii de persoane avuseseră aceeaşi idee, revărsându-se, ca un val omenesc, spre aerodrom, ca şi cum ar fi fost *valul istoriei* al lui Swaine. Godwin nu mai văzuse în viaţa lui atâţia oameni la un loc, înghesuindu-se, împingându-se, răcnind, râzând, ca o maree uriaşă ce pleca, exact în acelaşi moment, să-şi petreacă vacanţa anuală. Până ajunseră la aeroport, mai trecuse o oră. Era trecut de ora nouă. A doua zi, Godwin află că poliţia estimase mulţimea la jumătate de milion de oameni şi el nu avu nici un dubiu. Dacă te aflai în interiorul acestei mulţimi, te luptai cu ea, nu puteai vedea întreaga masă de oameni, dar era o mizerie: fierbinte, lipicioasă, haotică. *La gendarmerie*[1] era la faţa locului, în forţă, cu bastoanele pregătite, amestecându-se printre oameni, strigând şi împingând, încercând în zadar să controleze fluxul şi refluxul. După un timp, fură absorbiţi de năvala mulţimii. În cele din urmă, când un soi de panică începuse să-i îngheţe curajul, zări soldaţii de pe marginea aeroportului, loc destinat militarilor. Veneau câte doi, cu baioneta fixată la armă şi, pentru o clipă ţinură mulţimea sub control, deoarece începea să se reverse pe pista de iarbă unde trebuia să aterizeze *Spirit of St. Louis.*

Swaine pufăia şi transpira din belşug, fluturând legitimaţiile lui de presă în faţa gărzii care forma un cordon în faţa barăcii enorme care era terminalul. Se strecurară în silă prin uşă, într-o cameră plină de fum şi supraîncălzită, care era mai zgomotoasă decât nebunia de afară. Swaine îşi croi pârtie cu o superbă indiferenţă, pentru a-l saluta pe prietenul său şi se îndreptă către barul ţinut de o pereche de tipi ursuzi, care distribuiau carafe cu *vin ordinaire*[2] şi sendvişuri. Isadora Duncan bea şampanie şi stătea de vorbă

---

1 Jandarmeria (lb. franceză) (n.tr.)

2 Vin ieftin (lb. franceză) (n.tr.)

cu Shirer de la *Tribune.* Swaine se opri să-l întrebe pe Shirer cum dracu' făcea un reporter sportiv ca să „confecţioneze" o poveste adevărată. Shirer spuse că nu se putea trăi doar pe seama lui Bil Tilden, apoi au ajuns să vorbească despre yankei şi Babe Ruth, despre lucruri legate de Statele Unite şi Swaine se făli cu pariul său pe Lindbergh.

Afară se întunecase aproape şi lumea era iritată, privind încordată spre cer, de câte ori se auzea zgomotul unui avion. Reflectoarele de pistă se aprinseră. Dar nu era Lindbergh, ci un avion militar care se întorcea din patrulare.

Mallory ajunsese şi el, lăsându-l pe Philpot la marginea fâşiei de iarbă a pistei, cu trei aparate de fotografiat atârnate de gât. Mallory, un bărbat la vreo patruzeci de ani, cu un păr des ca un tufiş, şi o expresie îngrijorată pe faţă, clătină din cap.

— Nici o veste de câteva ore, şefule. Ştii ce cred eu? Cred c-o să luam plasă. Se repetă povestea cu Nungesser şi Coli. Rapoarte false. Probabil că Lindbergh zace acum pe undeva *adormit* definitiv... Îmi pare rău s-o spun, dar aşa se pare că stau lucrurile.

Swaine spuse:

— Aşa să-mi ajute Dumnezeu, Mallory, dar eşti un idiot! Merle B. Swaine şi-a pus toate economiile rămăşag pe capul lui Lindbergh. Merle B. Swaine o face doar când e vorba de ceva sigur. Reuşita nu poate fi pusă la îndoială. Merle B. Swaine nu poate, repet, nu-şi poate permite să piardă.

Mallory le aruncă o privire încărcată de mâhnire lui Godwin şi lui Hood.

După ce se îndepărtă de terminal, îşi croi drum prin mulţime, apoi se opri la marginea fâşiei de iarbă.

Deodată, mulţimea începu să se liniştească. Se făcu auzit zgomotul unui alt avion, în întunericul albastru, devenit aproape negru, de deasupra capetelor. Luminile pistei clipiră. Fascicolul luminos al proiectorului străpunse întunericul, măturând înălţimile, în căutarea sursei acelui zgomot. Cineva gâfâi lângă ei.

— Acolo! Uite-l! Dumnezeule, ce avion mic!

Se năpusti descriind un arc larg, strălucind ca o monedă de argint zburătoare în vârful luminos al reflectorului, mai

jos şi mai jos, înclinându-se uşor deasupra copacilor din capătul îndepărtat al pistei. Swaine îşi încrucişase degetele. Apoi avionul se aşează graţios pe sol, printre rândurile de reflectoare care şuierau şi fumegau.

Mulţimea începu să se tălăzuiască spre pistă, în vreme ce avionul se afla, încă, la vreo sută de metri distanţă. *Spirit of St. Louis* îi dobora, pur şi simplu, cu emoţia pe care le-o provoca. Dădeau din mâini, ţipau de bucurie, urlau, iar Godwin se lăsa, şi el, luat de val. Îşi simţi braţul strâns ca într-o menghină. Bliţurile aparatelor de fotografiat începură să pocnească, asemeni unor focuri de artificii. Godwin se întoarse. Era colonelul Hood.

— Ai grijă, îi strigă el. Elicea te poate face bucăţele... nebunii ăştia ar putea fi ucişi.

— Dar el îi vede, va opri avionul.

— Nu poate, spuse Hood. Avioanele nu au dispozitive de frânare. Nu sunt ca maşinile. Trebuie să ruleze până când se opresc.

Godwin îi zări pe Philpot cu Swaine şi Mallory, îndepărtându-se către centrul pistei.

Oamenii alergau nebuneşte spre avion, spre elicea strălucitoare.

În mod miraculos, elicea se opri la timp şi micul aparat argintiu îşi încetă şi el rulajul, la o distanţă de vreo zece metri de Godwin şi de Hood. Mulţimea ajunsese la avion. Oamenii se căţărau pe el ca nişte lăcuste, lovind, smulgând, împingând soldaţii şi numeroşi *gendarmes*[1] care nu-i puteau opri. Haos.

În cele din urmă, Lindbergh scoase capul prin fereastra carlingii, pe sub aripă. Părul îi era ciufulit şi zâmbea, mirat, năucit de o asemenea primire.

Imaginile din mintea lui Godwin începură să se învălmăşească, îi era greu să le ţină în frâu: zgomotul, luminile, mulţimea înfierbântată, figura de băieţandru din lumina reflectoarelor.

Swaine avusese dreptate întru totul, iar Godwin nu-l prea crezuse. Lindbergh reuşise. Era evenimentul secolului.

Lunga noapte a sosirii „zburătorului” abia începuse. Până

1 Jandarmi (lb. franceză) (n.tr.)

acum nu se mai petrecuse aşa ceva. Dar momentul acela, acea fărâmă suspendată în timp care se întipări în mintea lui Godwin pentru tot restul vieţii sale, nu-l privea pe Lindbergh ci pe colonelul Max Hood.

Cu coada ochiului, Godwin îl văzu zâmbind şi se întoarse spre el. Colonelul Hood îi zâmbea lui Lindbergh ca şi cum ar fi existat între ei o comunicare intimă ce se încrucişa deasupra capetelor acelei mulţimi zgomotoase, complet ieşite din minţi. Zâmbetul părea să fie îndreptat spre creierul, spre acea esenţă misterioasă a omului Lindbergh.

Pe faţa lui Hood alunecau liniştit lacrimi strălucitoare.

Godwin trebuie să fi părut mirat, fiindcă Hood se întoarse spre el şi spuse:

— E ceva să fii erou, bătrâne, e ceva totuşi.

După ani de zile, Godwin spunea că se scriseseră multe despre sosirea lui Lindbergh şi, vorbind în calitate de martor ocular, atât cât putea el să-şi dea seama, erau corecte. Orice s-ar fi putut întâmpla atunci şi poate că şi cea mai mare parte s-au şi întâmplat în noaptea aceea, la Le Bourget. Jumătatea de milion de oameni erau de nestăpânit, năuciţi şi fericiţi. Lindbergh avusese noroc să scape cu viaţă şi cu micul lui avion mai mult sau mai puţin intact. Lucrurile luaseră o întorsătură comică, de operetă, când un tânăr pe nume Wheeler fusese escortat, contra voinţei lui, la ambasadorul Herrick, care era acolo, pentru a-l primi. Herrick insista să creadă că tânărul era Lindbergh, dar acesta era foarte ferm pe poziţie, în ceea ce priveşte identitatea lui. Insista să le spună că numele lui era Harry Wheeler. În cele din urmă, Herrick se lăsă convins, dar dacă Wheeler era Wheeler, unde era Lindbergh?

Escortat spre alt hangar, de către o gardă înarmată, Lindbergh fusese smuls din calea „furtunii” şi pus la adăpost.

Pe la unsprezece, Swain deveni nerăbdător să se întoarcă la Paris şi să înceapă să-şi redacteze materialele. Situaţia transportului era, din nou, imposibilă. Jumătate de milion de oameni trebuia să se întoarcă în oraş. Swaine nu putea suporta, dar n-avea încotro şi trebuiau să se întoarcă pe jos. După ce făcuseră deja cam două mile de la Le Bourget,

găsiră un taxi. Swaine smulse din buzunar o hârtie de o mie de franci, o flutură pe sub nasul şoferului cu mesajul că viteza era, în momentul acela, lucrul cel mai important.

Ca prin minune, sosiră înapoi, în Paris, în birourile redacţiei, pe la miezul nopţii, colonelul Hood se oferi să împrumute un termos de la cafeneaua din colţ, pentru a face cafea. Swaine îi luă braţul lui Godwin.

— Când Mallory o să ajungă aici, *dacă* o să ajungă, o să scrie nişte chestii secundare, câteva ore de zbor în comparaţie cu săptămâni cât durau călătoriile pelerinilor, rahaturi dintr-astea. Şi poate şi despre interesul manifestat de mulţime, blocajul traficului, totul exprimat în cifre, bineînţeles, poate şi ceva interviuri luate unor poliţişti. Eu mă duc să fac rubrica celor mai importante ştiri ale zilei. Tu, fiule, vreau să scrii despre *cum a fost.* Înţelegi? Despre sentimentele pe care ţi le-a stârnit evenimentul, despre gândurile care ţi-au trecut prin cap, despre gustul sendvişurilor, despre întâlnirea cu Isadora Duncan, despre nebunii ăia care alergau, să intre în blestemata aia de elice, despre puştiul acela, Wheeler, despre privirea pe care o avea Lindbergh... E genul de rahaturi pentru care tu ai talent. Vom folosi materialul aici, la Paris şi Dickens îl va trimite la New York, unde probabil că-l vor folosi şi ei. Ai la dispoziţie cam jumătate de oră... şi ascultă, puştiule, scuipă tot ce ai în tine. Nu mai pupi tu niciodată o asemenea pleaşcă.

Până aseară la orele 10:24, se spunea adesea că Parisul, Oraşul Luminilor, aparţinea lumii.

Acum el aparţine unui tânăr yankeu ciufulit din Minnesota, cu un zâmbet molipsitor şi curajul unui obuz omenesc. Iar el, prieteni, aparţine secolelor. Oamenii obişnuiau să cânte că vin yankeii, vin yankeii... Ei bine un yankeu e aici, printre noi şi nimic nu se poate compara cu el. Ne-au dat statuia Libertăţii. Acum noi le-am înapoiat datoria, cu dobândă pe deasupra. Credeţi-mă, eu ştiu, am fost acolo.

Era introducerea articolului lui Rodger Godwin despre Lindbergh. Swaine avea, din nou, dreptate, desigur. Îi oferea un loc pe hartă, vorbind din punct de vedere jurnalistic.

Când articolul apăru la New York, ca şi la Paris, Godwin deveni un nume care trebuia luat în seamă. Honan şi Marshall dădură din buze; erau acolo, puteau să facă ei treaba, înaintea lui. Şi când acelaşi condei apăru într-o povestire despre alt american din Midwest, cel a cărui muzică îi captivase pe parizieni, atunci şi numele lui Clyde Rasmussen era pe buzele celor mai importante figuri din Paris.

Swaine citi articolul despre Lindbergh în drum spre telegraf şi nu putu scoate un sunet. Putea fi mândru că pusese mâna pe un alt învingător, dar n-ar fi recunoscut niciodată lucrul ăsta. Tot ce a avut de spus a fost:

— Milioane de oameni vor citi asta.

Aşteptă ca entuziasmul să i se „răcească”.

— Asta te va aşeza pe drumul spre glorie.

Făcu o altă pauză.

— Încearcă să nu ţi-o iei în cap cu totul.

Era unu şi jumătate când Swaine îi dădu afară din birourile lui *Herald.* Îl aştepta pe Mallory care intră cu Philpot. Acesta îşi scrise articolul şi plecă la reşedinţa ambasadorului Herrick, în Place d’Iene, unde era sechestrat Lindbergh. Philpot se luptă îndelung să se ţină treaz, lucrând la developarea filmului împreună cu Swaine personal.

— Ai făcut o treabă de zile mari, îi spuse Swaine lui Godwin. Ascultă puţin ce-i pe străzi! Ai putea să te duci şi tu. Serbarea va ţine toată noaptea. Dumnezeule, gândeşte-te! Cinci mii de dolari! Domnilor, spuse el cu un gest de concediere generoasă, Merle Swaine vă mulţumeşte că aţi fost alături de el în această zi a zilelor. Afară cu voi! Merle Swaine va sta treaz la cârmă, în orice clipă a nopţii acesteia. N-aveţi de ce să vă temeţi.

După ce-l părăsiră, Godwin şi Hood rătăciseră fără scop, fără să se agite, fără să vorbească prea mult, ascultând rumoarea celor ce sărbătoreau evenimentul, după ce părăsiseră Le Bourget. Îi priveau cum beau şi cum se învârteau în căutarea barurilor din Montparnasse. Dingo era supraaglomerat dar Hood propuse să intre, totuşi, pentru un coniac. Apoi o porniră din nou, trecură pe lângă măturătorii de străzi şi florăresele care se întorceau pe la casele lor şi pe

lângă negustorii de bijuterii ieftine. Un bărbat stătea în colţ şi mesteca cioburi mici de sticlă pentru câţiva gologani. În colţurile gurii avea spumă roşie.

Godwin spuse:

— E un neamţ. Am vorbit cu el. Spunea că mestecatul sticlei e viaţa lui.

Se îndepărtară de străzile principale aglomerate şi descoperiră o cafenea pustie, deschisă încă, o pată de lumină în întuneric. Câteva scaune cu spetează din sârmă împletită, răsfirate pe trotuar, maşina de făcut cafea şuierând înăuntru şi nori de aburi ridicându-se peste poliţele din lemn pentru ţigări. Barmanul avea ochii obosiţi. Se simţea mirosul cornurilor proaspete şi fierbinţi pe care le cocea pentru micul dejun, numai cu câteva ore înainte. Se înfundară în scaune şi comandară cafea şi două farfurii cu cornuri fragede, cu dulceaţă de *framboise*[1]. Le înghiţiră ca nişte căpcăuni. Godwin îşi simţea oboseala în oase, căsca de-i trosneau fălcile, dar cafeaua îl readuse la viaţă. Colonelul Hood îşi aprinse o ţigară şi se lăsă pe spate, în scaun.

— O zi de neuitat, spuse el.

— Tenis, Fântâna Medici, Cilla care ne-a făcut cafea. Cilla şi îngheţata ei, scotchul bun din biroul lui Swaine.

— Cum i-ai spus?

Hood îl privea printre şuviţele de fum ale ţigării.

— Cilla. Ea spunea că nu-i prea convine numele de Prissy sau Priss sau Priscilla... se gândea că Cilla e o variantă foarte bună a numelui ei de botez. Dar ţi-aş fi îndatorat să nu-i spui. S-ar putea să se simtă jenată.

— Nu-ţi face griji. Îmi place fata foarte mult şi ştiu că n-a dus-o bine deloc lângă Mămica şi Tăticu, într-un fel sau altul. În special lângă Mămica. Are o slăbiciune pentru tine. Mă bucur foarte mult pentru asta, pentru că pari un tip la locul tău. E o fiinţă singuratică. Mă are pe mine şi pe Clyde dar... are nevoie de prieteni. A ajuns la acea vârstă critică — nici copil în toate privinţele, dar nici femeie, desigur. Maică-sa ori o ignoră complet, ori îi dă un exemplu foarte rău. Taică-său, un tip destul de cumsecade, e un om cam slab, care ar trece complet neobservat dacă n-ar exista arătoasa lui soţie,

1 Căpşuni (lb. franceză) (n.tr.).

o femeie de proastă calitate. Ea i-a făcut o porcărie. A atentat la virilitatea lui, l-a „jefuit”, mai bine spus. El a răspuns provocărilor ei devenind un vânător de fuste, un client al oricărei lepădături de prostituată, toate astea în încercarea — cel puţin aşa se crede — de a se convinge că mai e, încă, bărbat. Pe undeva, căutarea asta disperată de a-şi menţine respectul pentru propria-i persoană, îl va ucide.

Oftă încet. Ochii lui reci, cenuşii, erau de nepătruns. Ochii unui erou, după cum presupunea Godwin, dându-l puţin de gol. Fuseseră vreodată, ochii lui Hood, nişte ochi de băieţandru ca ai lui Lindbergh?

Cunoscuse el, vreodată, bucuria care strălucea pe faţa pilotului, când acesta privise mulţimea de la fereastra carlingii avionului său? Poate că nu. Poate că tocmai acest lucru îi adusese, atunci, lacrimi în ochi.

— Priscilla se străduieşte atât de mult să facă totul cât mai bine. Vrea să fie fericită, vrea să-i facă fericiţi pe toţi cei din preajma ei. Aşa după cum poţi să-ţi dai seama, e un lucru foarte complicat. Aşa încât... mă bucur că-ţi place fata. Îţi place?

— Da. Are ceva anume... cum ar putea să nu-i placă cuiva? Vrea să pară atât de vulnerabilă. Se străduieşte foarte mult în privinţa asta. Şi acest lucru face să-ţi bată inima pentru ea.

— Exact. Trebuie să te felicit pentru sensibilitatea ta.

Sorbi ultima înghiţitură de cafea.

— E ciudat, dar... aceasta este, într-adevăr, o conversaţie de noapte târzie, nu-i aşa? Eram gata să spun că e ciudat, dar uneori, sunt pe jumătate încredinţat că o iubesc. Sunt un caraghios, desigur. Presupun că asta mi se trage dintr-o stare de imaturitate emoţională.

— Vei avea de aşteptat un pic, nu-i aşa?

— Aşteptarea nu e o problemă. Sunt un om foarte răbdător. Partea grea va veni după ce aşteptarea se va încheia şi va sosi momentul să acţionez, momentul să dau cărţile pe faţă... atunci se va pune problema stăpânirii de sine, nu-i aşa? Când vine timpul să acţionezi, întotdeauna e o chestiune de stăpânire de sine.

— Desigur că stăpânirea de sine nu constituie o problemă

pentru tine.

— Prietenul tău, Merle B. Swaine, avea dreptate. Ai tot optimismul tinereţii de partea ta. Desigur, adevărul este că pot eu să am toată stăpânirea de sine din lume, dar asta n-o va face să spună *da.*

Godwin era surprins de propria lui linişte faţă de ceea ce spunea Hood. Nu părea deloc ceva deosebit să discute despre ea în aceşti termeni, chiar dacă avea numai paisprezece ani. Poate că Hood nu făcea decât să dea glas propriilor sale gânduri care-i scormoneau mintea de când o cunoscuse pe fată. Desigur că Hood o cunoştea şi o cunoştea cu adevărat, iar ei erau doar doi indivizi care stăteau şi discutau, în miez de noapte, despre o femeie frumoasă. O fetişcană, asta era.

Oricum, era doar o flecăreală de miez de noapte.

Nu însemnă mare lucru.

Erau mai degrabă prieteni decât simple cunoştinţe când părăsiră micuţa cafenea, în întunericul nopţii. Strada liniştită mirosea a cafea şi a cornuri fierbinţi. În copaci zburda briza răcoroasă a nopţii, împrăştiind şoapte, ca o bârfă furişată printre frunze. Se împrieteniseră dintr-odată, în ciuda diferenţei de vârstă: Hood trebuie să fi avut treizeci şi ceva de ani, chiar treizeci şi şase sau treizeci şi şapte. Cu paisprezece sau cincisprezece ani mai vârstnic decât Godwin. Şi totuşi, asta se simţea, deveniseră prieteni.

Acesta este rezultatul discuţiilor despre femei. E o temă pe care oricând o poţi dezbate cu alt bărbat. Povestiri despre război. Povestiri despre femei. Îi apropie pe bărbaţi. Presupunea că asta ar trebui să-i spună ceva, dar nu voia să privească lucrurile în felul ăsta. Oricum, el nu prea ştia mare lucru despre femei. Toţi păreau să-l creadă plin de optimismul tinereţii până-n vârful unghiilor şi poate că aşa şi era, poate că ei aveau dreptate. Dar el era convins că nu putea exista pe lume ceva care să aducă mai puţin cu un război, decât Cilla Dew-Brittain.

Depăşiseră colţul care l-ar fi condus pe Hood acasă dar el dăduse din cap, spunând că nu era încă tentat să se retragă.

Godwin zări prăvălia măcelarului de cai, cu copertina ei

vărgată verde cu alb şi cu capul de cal auriu şi-şi aminti de noaptea precedentă, de omul bătut.

— N-o să-ţi vină să crezi ce am văzut chiar aici, noaptea trecută.

Hood îi puse degetul pe buze.

— Stai, ascultă...

Godwin nu auzea nimic.

Hood o luă repede după colţ, în umbrele lăzilor de gunoi. Godwin îl urmă în întuneric, de-a lungul zidului. Ceva sări cu iuţeală; o pisică străbătu ca o săgeată strada îngustă, unde se opri şi-i privi alene, obraznic, lingându-şi laba. În capătul aleii de peste drum ardea o lumină gălbuie, palidă. Pisica se îndreptă într-acolo, se furişă, apoi dispăru.

Se auzi un plâns înăbuşit, un suspin, mai mult decât un geamăt.

Hood arătă cu capul spre intrarea în alee.

— Stai aici în întuneric, şopti. Cineva e pe cale să fie omorât în aleea aceea.

— Ce tot spui acolo?

— Se simte după sunetul acela. E un sunet umed. Un sunet al morţii.

Se urniră din loc, spre partea opusă a aleii.

În capătul aleii bolovănoase, unde drumul se închidea într-o fundătură, zidurile se îngustau şi se curbau ca şi cum ar fi fost gata să se prăvălească în orice clipă. Doi oameni cu bâte şi *batons*[1] cărau lovituri îndesate în ceea ce părea să fie o grămadă de haine vechi, întinse, una peste alta, pe pietre. O făceau cu metodă, izbiturile îndesate ale bastoanelor căzând ritmic peste omul întins la pământ. Geamătul încetase dar cei doi continuau bumbăceala ca şi cum ar fi fost nişte automate şi nu se puteau opri, trebuiau să-şi continue mişcările mâinilor. O ţinură aşa până când se lăsară pe spate, sprijiniţi de zid, epuizaţi.

Godwin şopti:

— Trebuie să-i oprim.

— Nu.

— Trebuie!

— E prea târziu. Taci.

---

1 Bastoane de poliţişti (lb. franceză) {n.tr.)

Cel mai înalt dintre cei doi oameni împinse muşuroiul de jos cu cizma, apoi lovi în el cu sălbăticie, în hohotele de râs ale celuilalt.

— Dumnezeule, ştiu cine sunt!

— Şi eu, spuse Hood. Aşteaptă.

— Dar trebuie să-l ajutăm.

Godwin îşi simţea gura atât de uscată, încât abia putea să pronunţe cuvintele. Îi venea un gust amar de la bilă şi simţea cum i se întoarce stomacul pe dos.

— Nu-i putem lăsa...

— Taci, te rog. Cei doi întoarseră spatele muşuroiului neînsufleţit şi-şi aranjară cu grijă chipiurile înalte şi rotunde cu cozorocuri scurte, îşi neteziră uniformele pe trup, două umbre omeneşti în lumina difuză a aleii. Foarte calmi, se îndepărtară de acel trup, luând-o spre intersecţia aleii cu strada. Îşi mai potriviră o dată chipiurile pe cap. Lumina din colţul străzii căzu blând pe feţele lor. Sudoarea strălucea. Unul dintre ei avea un cap masiv, ca o sculptură a Olmecilor şi-şi ştergea faţa cu o batistă mototolită. Avea braţe prea lungi, ca de gorilă. Celălalt era mai scund, îndesat, cu umeri largi. Godwin privea din umbră faţa omului cu cap uriaş. Sprâncene ca nişte drugi de fier, ochi adânciţi în orbite.

— E Henri, şopti Godwin.

— Şi Jacques. Poliţişti.

Vocea lui Hood avea o intonaţie ca şi cum tristeţea condiţiei umane îl copleşea în acel moment. Cei doi *curcani* stăteau la intrarea în alee, aruncându-şi din când în când privirea în susul şi-n josul străzii înguste. În spatele lor, pisica începuse să inspecteze mormanul de zdrenţe din capătul aleii.

— Nu-i putem lăsa să plece aşa.

Hood nu răspunse, dar clătină din cap. Ce era cu el? Ce fel de erou era omul ăsta? Godwin o luă înainte, dar mâna lui Hood îl opri ferm.

Henri şi Jacques se întoarseră şi trecură pe lângă măcelărie, iar umbrele lor se întinseră-n lungul străzii. Dădură colţul şi se făcură nevăzuţi.

— I-am avut în mână, i-am prins asupra faptului.

— Trebuia să stăm liniştiţi. Hai să vedem ce-i cu victima.

— Să stăm *liniştiţi?* Lui Godwin îi tremurau genunchii.

Mormanul de haine nu mişca. Pisica fugise puţin mai încolo şi-i privea.

Godwin călcă pe ceva şi se sprijini de zid să nu cadă. Privi în jos. Proteza cu rotiţa la capăt zăcea la picioarele lui. Godwin se împletici printre boarfe.

Hood îngenunche lângă trupul celui căzut. Se uită în sus la Godwin care se apropia.

— Fii atent la sânge. Pisica a călcat în el. Vezi, urme mici de lăbuţe...

Pisica îşi lingea o lăbuţă.

— Nu cred că vrei să priveşti prea de aproape ce-i aici, bătrâne.

— E mort.

Hood dădu din cap.

Godwin se aplecă. Pricepu cu greu ceea ce vedea acolo. Apoi văzu un ochi în băltoaca întunecată de lângă zid. Se dădu înapoi, simţind că este gata să leşine. Aleea se învârti cu el. Se îndepărtă câţiva metri, îşi apăsă fruntea de zidul aspru şi vomită.

Hood îl luă de braţ şi-l scoase înapoi, în stradă.

— De ce au făcut... se auzi Godwin murmurând cu o voce răguşită. În gură avea un gust groaznic. Scotch combinat cu vin, cu şuncă şi cafea.

— Doar fiindcă... nu-i plătea?

Respira cu lăcomie aerul curat şi simţi o briză răcoroasă care-l înviora.

— L-au ucis doar ca să facă puţin sport, spuse Hood încet. Te simţi bine?

— Sport?

— Sau ca să nu-şi iasă din mână.

— Dumnezeule, ar fi trebuit să facem ceva!

Godwin simţi pe obraz lacrimi fierbinţi de furie. Îşi şterse ochii apăsat, cu mânie. Îşi îndreptă trupul şi înghiţi chinuit.

— De ce n-ai...

— Ar fi putut să ne omoare şi pe noi. Am văzut asta destul de des. Sete de sânge. Aveau chef să omoare. Noi nu. Erau ca într-o beţie.

— Iisuse, nu-ţi pasă?

— Am văzut o mulţime de oameni omorând şi o mulţime de oameni murind. Pofta de a ucide se hrăneşte din ea însăşi. Parcă ar fi fost dopaţi să ucidă...

Godwin se smulse de lângă Hood.

— Ştiu totul despre lucrurile astea, bătrâne. E genul de lucruri pe care trebuie să le înveţi. Trebuie să-ţi stăpâneşti emoţiile. Să priveşti. Să aştepţi. Să ai răbdare.

— N-ai făcut nimic! *Tu* puteai face ceva! Cum naiba te poţi suporta! Spre mirarea lui, Hood râse, un sunet fragil în tăcerea care-i înconjura.

— Uneori mă întreb şi eu. Acum să mergem.

Godwin păşi în faţă. Capul i se învârtea; se clătina pe picioare. Nu se mai putea controla, îşi simţea mirosul greu ca şi pe cel al hainelor grase, pline de sânge, murdare şi puturoase ale cadavrului. Ştia că e pe cale să vomite din nou, în curând. Se bălăbăni pe picioare, în jurul lui Hood.

— Ticălosule!

Căzu. Apoi privi în sus. Ce-şi închipuia el că face? Hood îl ridică.

— Hai, băieţaş. S-a terminat. Ai să te simţi bine. Nu eşti tu croit pentru astfel de lucruri. Aşa că uită. Uită totul.

— Ce afurisit de erou mai eşti şi tu!

Hood râse din nou şi sunetul păru că venea de departe.

— Hai, pisoi, strigă peste umăr. Pis, pis, vino-ncoace, pisoiaşule...

Hood, Godwin şi pisica cu lăbuţele mânjite de sânge ieşiră în strada liniştită.

A doua zi, Godwin transformă crima într-un articol de ziar. Îl intitulă: „Cum se face rost de o pisică într-un mod periculos”. În America s-a publicat dar Swaine spunea că la Paris era „prea aproape de foc”. Swaine spuse:

— Dacă public istorioara asta, te trezeşti mort a doua zi, în aceeaşi alee.

După ani de zile, când povestirea a fost publicată în *Trilogia pariziană,* Ernest Hemingway pe care nu-l cunoscuse bine niciodată, îi scrise o notă foarte scurtă: *„Chestia aceea despre pisica cu labele mânjite de sânge, nu e prea rea. Prea des, însă, ai un stil supraîncărcat. Mai uşor cu adjectivele şi adverbele. Dacă pisica mai trăieşte, dă-i o sardea din partea*

lui Ernie.” Nu se deranjase s-o semneze.

14

După noaptea aceea în care fusese martor la măcelărirea vânzătorului ambulant şchiop, Rodger Godwin învăţă să recunoască gustul cenuşii. Încântătoarea şi mişcătoarea noapte a sosirii lui Lindbergh, cursa spre aerodrom şi felul în care avionul ţâşnise din întunericul nopţii şi coborâse deasupra copacilor, cursa tensionată înapoi, spre Paris şi spre redacţie, scrierea întregii povestiri în cea mai mare grabă şi sub tensiune, relaxarea la micuţa cafenea de la periferie, cu Max Hood — totul se transformase în cenuşă din pricina crimei aceleia şi gustul era amar şi respingător. Bucuria şi plăcerea acelei nopţi erau pierdute pentru vecie. Spre deosebire de pasărea Phoenix, strălucirea acelei nopţi nu mai avea să renască vreodată.

Dar nu numai crima aceea încerca Godwin s-o uite — fără pic de succes, de altfel. La fel de tulburător, dar într-un fel mult mai subtil, fusese refuzul lui Max Hood de a acţiona împotriva ucigaşilor, cei doi *flics.* Era o altă experienţă nouă pentru Godwin: dezamăgirea faţă de comportarea unui erou. În primul rând, niciodată nu mai venise în contact cu un erou, de orice fel ar fi fost el, şi în nici un caz cu un erou al Primului Război Mondial care fusese cu Lawrence în deşert. În al doilea rând, cu toate că n-avea nici un fel de idee ce-ar fi trebuit să facă exact Hood în noaptea aceea, fusese izbit de lipsa de implicare a eroului în ceea ce se petrecuse sub ochii lor. Max Hood era rece ca un peşte. Asta era concluzia la care ajunsese.

Aşa încât Godwin încerca să uite, cufundându-se în noua lui muncă, înfruntând Parisul cu legitimaţia de la *Herald’s* care-i permitea accesul peste tot, pentru interviuri, zăbovind în umbrele marelui oraş, privind şi gândindu-se la maniera în care ar putea surprinde totul pe hârtie. Îşi observa cu atenţie prietenii şi „punea la o parte” frânturi din viaţa lor, pentru mai târziu. Trăgea cu urechea la viaţă. Nu se putea împiedica să nu vadă, să nu audă şi să nu-şi îmbogăţească

inventarul. Asemenea unui proprietar de magazin, avea nevoie de inventarul său, povestiri pe care să le scoată la lumină.

După câţiva ani, totuşi, ziua aceea îi rămăsese în minte nu datorită lui Lindbergh şi nici uciderii vânzătorului ambulant. Ziua aceea însemna, mai degrabă, îngheţata cu care se delectaseră cu toţii, hoinărind prin Paris cu Priscilla Dew-Brittain, ei trei — Hood, Clyde şi Godwin — stând în stradă, în faţa porţii când aceasta se deschisese şi ea îi „prinsese” cu aparatul ei micuţ de fotografiat; era flecăreala din cafeneaua de cartier, în mijlocul nopţii, cu mirosul de cafea tare şi pâine proaspătă care-i învăluia, şi Max care era gata să admită că, să fie al naibii dacă nu era pe jumătate îndrăgostit de fata aceea, Prissy, de numai paisprezece ani. Erau amintiri frumoase şi, cu timpul, le ştergeau pe cele dureroase, ceea ce era destul să te facă să fii recunoscător pentru aceste mici binecuvântări.

Amintirea cea mai bine păstrată era, probabil, strălucirea zâmbetului fetei, licărul pe jumătate nerăbdător, pe jumătate plin de speranţă din ochii ei enormi şi întunecaţi, felul în care colţurile gurii ei fremătau sau se răsuceau în sus, revelându-i, într-o clipă, esenţa fiinţei ei tinere. Pe cât de vulnerabilă era ea, totuşi îi ţinea pe toţi în mânuţa ei delicată, le controla acţiunile, dispoziţiile sufleteşti şi, uneori, chiar vieţile, ca şi cum îi pusese să se învârtească şi apoi trebuia să-i menţină în starea asta, asemenea farfuriilor din vârful prăjinilor subţiri, din binecunoscutul număr de circ.

Deoarece vremea caldă se stabilise definitiv la Paris în vara aceea, ea îşi făcu obiceiul să servească ceaiul de după-amiază, în grădină. Pentru tatăl ei, ea era stăpâna casei, un om de nădejde, calm şi reconfortant, o odihnă binevenită pentru Dew-Brittain care, potrivit lui Max Hood, era obişnuit să fie torturat şi umilit de către soţia sa — o soţie mulţumită, în aparenţă, să rămână absentă. Cel puţin la suprafaţă, nu răzbătea nimic în fata aceasta, care să amintească de tatăl sau de mama ei şi Dew-Brittain părea să înflorească sub ochiul plin de grijă al fiicei sale. Ea îşi lua foarte în serios toate îndatoririle. Lua, de fapt, totul foarte în serios. Jocul de

tenis cu Godwin şi cu Hood pe care-l asasina să-i dea lecţii iar el i le dădea de bunăvoie; lecţiile de vioară, lungile discuţii cu Clyde despre muzică... totul.

Dar cea care ocupa primul loc în gândurile lui Godwin nu era Priscilla Dew-Brittain, ci Clothilde. Era îndrăgostit pentru prima oară şi chiar complicaţiile deosebite pe care le presupunea dragostea pentru Clothilde erau, în particular, încântătoare, mai puţin ancorate în realitate. De exemplu, ocupaţia ei de bază, care continua să-l înnebunească când se gândea la ea. Îşi impuse să nu alerge sus pe scări, la ea, pe neaşteptate. Nu voia să rişte să dea nas în nas cu un alt client, voia să-l lase-n pace pe Tony Dew-Brittain să-şi consume pasiunea. Dar ocupaţia în sine, îl deranja totuşi. Cu cât trecea mai multă vreme de când o cunoştea, cu atât Clothilde lua noi dimensiuni. Rămase evazivă în privinţa trecutului ei, în special cu privire la crucea crestată în obraz, dar şi prezentul îşi avea propriile lui surprize. Promitea, într-adevăr, să fie o bună dansatoare şi vocea ei mică, fără suflu, tipic franţuzească, poseda un timbru pe care el nu-l mai auzise niciodată. Avea talent.

De asemenea, ştia o grămadă de lucruri despre viaţă, cu mult mai multe decât Godwin, cu toate că era cu trei-patru ani mai tânără decât el. El îi zâmbea tot timpul. Dar ea îl împiedica să-şi ia succesul rapid prea în serios. La asta se pricepea mai bine decât Swaine, totuşi pe el nu-l deranja niciodată. Era o binecuvântare. Când îi mărturisi că o iubeşte, ea chicoti încântată şi când îi atinse crucea de pe obraz, închise ochii, îşi întoarse capul şi deveni rigidă, mută. Şi ea, ca şi Godwin, fusese fascinată de Priscilla şi de viaţa ei în casa cea mare, ascunsă în dosul zidului, sub castanii uriaşi.

Priscilla se ataşase şi ea de Clothilde, se gândi s-o invite acasă la ceai sau la o cafea, unde puteau fi singure, să discute. Priscilla era foarte discretă dar nu se putu abţine să nu pună întrebări despre un subiect care începea să-i domine imaginaţia. Bărbaţii. Îi puse întrebări despre Clyde şi despre Godwin, ca şi despre toţi ceilalţi bărbaţi pe care Clothilde îi cunoscuse. Nu făcu niciodată vreo aluzie cum că ar şti că fata era o prostituată. Clothilde se întreba chiar, dacă ştia

acest lucru. Important era doar că Clothilde era suficient de tânără pentru a discuta cu ea şi suficient de vârstnică să fi avut unele experienţe practice cu privire la subiectul în discuţie.

Clothilde îi povesti lui Godwin despre una dintre discuţiile de început avute cu Priscilla, în timp ce stăteau pe terasa de la Le Dome şi beau cafea, într-o după-amiază târzie, privind perindarea trecătorilor. Godwin scrisese toată noaptea, luase o mică pauză după-amiază şi-şi petrecuse câteva ore cu Swaine, la redacţie. Întrerupse povestirea Clothildei cu o scuturare a capului.

— Stai puţin — sper că nu începi să-i dezvălui micile secrete intime care ne privesc doar pe noi. Şi prin asta înţeleg *pe mine.* Spune-i ce vrei despre tine, dar pe mine să nu mă amesteci. Bărbatului îi place să aibă micile lui secrete.

Îi zâmbi pe deasupra ziarului pe care-l frunzărise în căutarea ultimelor rezultate ale meciului de baseball din Statele Unite. Lindbergh nu mai domina ziarele chiar atât de năvalnic ca la început şi era o uşurare să te întrebi cum de alte subiecte mai reuşeau s-o facă.

— Vrei să ai secrete faţă de micuţa Priscilla? De ce? Eşti atât de prost! Ce crezi tu c-aş putea să-i spun?

Îl tachina în legătură cu sexul şi lui îi plăcea.

— Ar trebui să-ţi fie ruşine de tine! Cu adevărat, iubitule! Trebuie să-ţi spun că te adoră — pur şi simplu te adoră.

— Haida de, spuse el.

Îşi aminti felul în care fata spusese Cilla Godwin şi se simţi flatat.

— Copiii trec prin astfel de faze. E un şoc. Dar pe mine să nu mă amesteci.

— Dar îmi e foarte dragă, spuse Clothilde. Sunt caraghioasă dacă-mi este puţin milă de ea?

— Nu ştiu. Şi eu am simţit acelaşi lucru, uneori... Cred că, probabil, ea doreşte să ne facă să simţim în felul ăsta. E o nebunie să simt ce simt în legătură cu un copil... dar mă miră faptul că gândim, cu toţii, la fel, în ceea ce o priveşte şi, totodată, facem ceea ce doreşte ea. Dădu din umeri. Perfect, deci sunt sonat. Dar întrucâtva o găsesc amuzantă...

— Bărbaţii văd întotdeauna femeile într-o lumină

romantică, chiar şi pe cele foarte tinere. Râse cu blândeţe. În special pe cele foarte tinere.

— Tânără? Dar tu însăţi eşti, practic, un copil.

— Asta o ştiu şi eu, prostuţule.

— Ia te uită despre ce vorbim noi! Priscilla... Cilla...

— E singură, Rodger. N-are nici o femeie mai vârstnică în preajmă, căreia să-i poată vorbi... pe nici una de la care să poată învăţa. S-a ataşat de mine. E firesc.

— Mai vârstnică? Eşti cu numai cinci ani mai mare ca ea şi, oricum, tu n-ai avut o mamă căreia să i te adresezi. Unde e mama ei? Ştie cineva?

— Nu trebuie să ne confunzi, pe mine cu mica Priscilla. În cazul meu situaţia e foarte diferită. Eu abia dacă am observat că-mi lipsea o mamă, pentru că îmi lipsea totul, în aceeaşi măsură. Şi n-am avut decât o singură cale ca să încep să-mi umplu acel gol imens, aşa încât asta e ceea ce am făcut. Dar fetiţa asta, Cilla a noastră — mi-a vorbit despre ideea ei în legătură cu un nume, pedeapsă cu moartea dacă spun cuiva — ea are tot ce vrea, cel puţin tot ce se poate obţine cu bani. Şi unele lucruri care nu se pot obţine cu bani, lucruri care vin numai de la Dumnezeu... va deveni uluitor de frumoasă într-o bună zi...

— De acolo de unde stau eu şi e marţi, mi se pare că joi este acea zi.

— Ai grijă, mă faci geloasă.

— Frumuseţea ei nu e chiar un secret.

Îi făcu semn chelnerului să-i mai aducă o cafea. Teancul de farfurii creştea.

— Şi are mare talent la vioară. Şi e foarte inteligentă, în caz că n-ai observat.

— Şi-i place foarte mult îngheţata, tenisul şi să flirteze cu mai mulţi bărbaţi în toată firea. O fată emancipată.

— Da, flirtează, e adevărat. Înţelegi de ce?

— Am senzaţia că nu crezi că înţeleg...

— Doreşte din tot sufletul, cu disperare, să fie adultă. Are *nevoie* să fie adultă, are nevoie de cineva care s-o ajute... taică-său nu-i prea este de folos... când a început să-i vină ciclul, mi-a povestit cât de înspăimântată a fost — îţi poţi imagina, se simţea atât de singură. N-avea pe nimeni s-o

îndrume, să-i fie aproape. Încearcă cu atâta disperare să înţeleagă totul cu propriile puteri... aşa încât îmi pune întrebări despre viaţă, despre bărbaţi, despre tine şi despre Max Hood şi despre Clyde.

— Ia spune-mi, ştie despre tine şi tatăl ei?

— Sigur că nu. Uneori eşti atât de idiot! Ea nu e pregătită pentru genul ăsta de deziluzii atât de serioase. Ea nu ştie încă faptul că povestea cu bărbaţii e o poveste a deziluziei.

— Lasă gluma. Poate că ar trebui s-o iei cu binişorul.

— Poate că ea nu ar trebui să înveţe niciodată. Nu trebuie să abandonezi niciodată speranţa. Dar e curioasă în ceea ce priveşte viaţa. Cine o poate condamna pentru asta?

— Sunt de acord. Deci, care-i povestea cu mama asta a ei, Lady cum o cheamă?

— Nu ştiu prea multe, dar în legătură cu mama ei circulă ceea ce numeşte Tony, o poveste vulgară şi şocantă pe care îşi dă toată silinţa s-o întreţină. Mica Cilla nu ştie dacă trebuie să fie ca mama ei... strălucitoare şi rea întru totul... şi încearcă din greu, să joace acest rol. De fapt, nu înţelege nimic şi, mai puţin decât orice, ceea ce se aşteaptă de la ea. Aşa încât, ea e acum sufletul lui Tony, încercând s-o înlocuiască pe maică-sa într-un fel sau altul, încercând să-i cruţe sentimentele tatălui ei.

— Fir-ar să fie, spuse Godwin, cu un oftat, eu continui să cred că a aranjat lucrurile în aşa fel, încât să se afle în centrul vieţii noastre, a tuturor...

Dar, desigur, el nu ştia mai mult decât ceilalţi despre asta şi nici nu judeca lucrurile atât de dur cum tot încerca să spună. Mai târziu îşi dădu seama, pentru prima oară, că, pe atunci încerca, probabil, să pozeze. Mult mai târziu înţelese că o poză sau alta devenise însăşi natura sa, ajunsese să-i definească personalitatea. Când oamenii realizează aşa ceva, o numesc imagine proprie. Dar orice nume ar purta, era exact modul în care se desfăşurau lucrurile.

Dar toate aceste reflecţii apărură mult mai târziu în viaţa lui. Pentru moment, erau, cu toţii, doar nişte copii care se jucau cu cel mai formidabil balon de săpun, fără să fie conştienţi că se putea sparge în orice clipă. Mai târziu Godwin avea să scrie despre toate acestea: cum Hitler îşi şi

începuse opera infernală, împrăştiindu-şi veninul, cum marele crah din 29 era pe cale de a izbucni, îngenunchind întreaga planetă. Boom-ul de după război începuse deja să fie sugrumat. Dar era reconfortant să trăieşti în lumea unui Lindbergh, Babe Ruth sau Merle B. Swaine, care-ţi promiteau o şansă pentru întreaga viaţă.

Clothilde era şi ea îngrijorată în legătură cu Clyde Rasmussen. Începând cu cea mai fragedă vârstă, viaţa ei fusese atât de grea, atât de brutală, încât ar fi fost foarte de înţeles s-o apuce pe oricare dintre cele mai rele căi. Tratată cu sălbăticie de un şir întreg de monştri, n-ar fi surprins pe nimeni faptul ca ea însăşi să devină un monstru. Godwin se gândea că, dacă fata n-o apucase pe această cale, era cea mai evidentă dovadă că exista, cu adevărat, un Dumnezeu.

Atunci când nu încerca să fie mama şi sora mai mare pentru Priscilla Dew-Brittain, se întreba ce-ar fi putut să facă să-l împiedice pe Clyde Rasmussen să facă, din nou, prostii. Dorea să-i împărtăşească lui Godwin îngrijorarea ei, dar subiectul, privindu-l pe Clyde, era foarte delicat. Primul lucru pe care-l observase ea, era că pe Clyde nu-l mai interesa să se culce cu ea: asta îi convenea pentru că ştia că Godwin se frământa din pricina atenţiei pe care Clyde i-o acorda ei. Godwin încerca pe cât posibil să pară că nu-l deranja acest lucru, dar implicaţiile lui — bazate pe performanţele din trecut ale lui Clyde — îl făceau să sufere. Dacă Clyde nu se culca cu ea, atunci cu cine o făcea? Se punea problema manierei de abordare a acestui subiect. Dacă avea de gând să-l discute cu Godwin care-l iubea pe Clyde ca pe un frate, atunci trebuia să facă abstracţie de persoana ei. Aşa încât aşteptă până când avu oarecare dovezi în locul unei simple intuiţii nesigure.

Clothilde nu avea idee despre ceea ce ştia Godwin în legătură cu necazurile lui Clyde din trecut, cu privire la mica lui slăbiciune. Era, oare genul de lucruri care se discută între bărbaţi? Cum putea ea să ştie? Nu putea şti *totul* despre bărbaţi. La urma urmelor, n-avea decât nouăsprezece ani.

I se ivi ocazia într-o seară, la Clubul Toledo. Ea şi Godwin părăsiseră camera ei sufocantă pentru a lua o gură de aer proaspăt, răcoros. Dar norii se îngrămădeau deasupra

acoperişurilor şi coşurilor de fum, aşa încât nu găseai nici o adiere de aer proaspăt. Peste toate plutea mirosul ploii care ameninţa să înceapă în curând. Luminile cafenelelor erau difuze, cu halouri, din cauza umidităţii din aer. Pe stradă, aveai senzaţia că mergi pe sub apă. Uneori, Clubul Toledo, săpat adânc în piatră, ca o peşteră, se comporta ca un frigider natural, rămânând răcoros, oferindu-ţi o infuzie de sănătate când coborai în întunericul zgomotos de sub Malul Stâng. Ploaia începuse să răpăie pe frunzele copacilor, chiar când părăsiră strada şi intrară. Primele adieri de răcoare se simţeau chiar de la intrarea în coridorul cel lung.

Jos era o înghesuială de nedescris. Grupuri compacte de americani şi englezi care citiseră povestirile lui Godwin despre Clyde şi despre Clubul Toledo, în *Herald.* Deoarece Swaine îl îmboldise să scrie din ce în ce mai multe întâmplări din propria viaţă, Godwin pomenise mai des despre club, descriindu-l ca pe un loc obişnuit de popas în peregrinările lui de somnambul, în mijlocul vieţii de noapte a Parisului. Efectul imediat fusese atragerea unui număr uriaş de turişti, ceea ce era în favoarea lui Clyde. Aceştia cheltuiau bani cu nemiluita şi erau entuziasmaţi de şeful american al formaţiei. Se vorbea despre o nouă afacere — realizarea unor înregistrări sub etichetă americană. Un hotel celebru din New York îşi trimisese un reprezentant pentru a-l aduce pe Clyde Rasmussen acasă, viu şi nevătămat. Clyde începuse să-şi dea seama de influenţa scrisului lui Godwin, nu numai în Paris, dar şi la *New York Herald.*

— Puterea presei, spunea el, cu unul dintre acele zâmbete largi şi ştirbe care-i erau proprii. Pana este mai puternică decât sabia.

Era, evident, pe drumul care ducea spre vârful piramidei.

— Uite-o, şopti Clothilde. *L'Africaine*[1].

Negresa stătea la o masă de lângă orchestră. Lângă ea erau doi bărbaţi, dar ea era tăcută, părând că le ignoră prezenţa. Cei doi s-ar fi putut să fi venit acolo pentru înregistrări. Sau poate că unul dintre ei era reprezentantul hotelului din New York. Era masa lui Clyde, rezervată pentru musafiri deosebiţi. Fata era subţire şi purta o rochie neagră

1 Africana (lb. franceză) (n.tr.)

foarte simplă, strânsă pe corp. Părul îi era tăiat foarte scurt, aproape băieţeşte. Avea braţe lungi şi subţiri şi pielea neagră şi strălucitoare, ca abanosul lustruit, era foarte întinsă pe pomeţii deosebit de proeminenţi. Fruntea îi era înaltă şi bombată, iar buzele, privite din profil, arătau pline, dându-i un aer bosumflat. Părea să nu aibă piept deloc. Dacă o priveai superficial, aşa cum stătea aşezată la masă, singurele amănunte care-i trădau sexul erau cerceii de aur, un colier din mărgele montate în aur şi o brăţară lată, din aur, care-i strângea braţul.

Clothilde şopti conspirativ:

— Ea este cea cu care l-am văzut. De mai multe ori. Se plimbau pe malul Senei, pe lângă dughene. La cafenele. Ca şi cum i-ar fi arătat Parisul. Tu ai fost prea ocupat ca să bagi de seamă.

— Trebuie să fie fata cuiva, spuse Godwin. Poate că a vreunuia dintre muzicieni. Nu cred că are mai mult de douăzeci de ani. Uită-te la ea. N-are nici o formă feminină... ar putea fi băiat.

— Dar e fată. Şi e noua cucerire a lui Clyde.

— O negresă? Nu înţeleg.

— Aici nu e Ohio, Rodger.

— Şi nici Iowa.

Ea ridică din umeri.

— Negresele sunt la mare preţ pentru mulţi bărbaţi. În special la Paris. *Exotique*[1]. Tu-l ştii pe Clyde...

Îi căuta ochii, cu o expresie întrebătoare pe faţă. Îşi aprinse o ţigară şi se aplecă în faţă, cu un cot sprijinit de masă. Purta o beretă aşezată şmechereşte. Crucea de pe obraz era umbrită.

— Vrei să spui, negrese?

— Fete tinere, răspunse ea încet.

— Desigur. Îi place ca ele să *arate tinere.*

— Ce naiv eşti!

Se aplecă spontan şi-l sărută pe obraz.

— Când arată tinere e foarte bine pentru Clyde. Dar să fie foarte tinere, în realitate, e şi mai bine. E o slăbiciune. Un fel de boală. Oftă şi dădu drumul unui nor de fum albăstrui.

---

1 Exotic (lb. franceză) (n.tr.)

Înţelegi ce vreau să spun?

El dădu din cap. Nu-i plăcea să se gândească la asta.

— Dar o fată poate fi prea tânără. Fata asta de aici poate fi băiat, aşa-i? Vreau să spun că... ce-ar putea să-l atragă la ea, la prima privire? Nu, greşeşti. Precis greşeşti.

— Doisprezece, treisprezece. E destul de coaptă.

— Poate că lucrează la vreuna din casele acelea, spuse el.

— Poate fi foarte scumpă. Cred c-ar putea fi vreun model.

— Dar Clyde îşi poate permite. Şi-o poate permite.

— Dar dacă nu lucrează într-una din casele acelea... dacă e fata cuiva... Îşi muşcă buza. Mă tem pentru Clyde. Mă tem că va avea necazuri din nou.

— Ce vrei să spui? Ce necazuri?

— Nu ştiu...

— Clothilde, spuse el.

— Anul trecut a avut ceva necazuri. Dacă fata asta lucrează într-una din casele acelea, atunci nu se întâmplă nimic. Dar dacă într-adevăr e fata cuiva — îşi îndreptă arătătorul spre el, mimând ţeava unui pistol — bang, bang, ca anul trecut.

— Bang, bang, ca anul trecut! Despre ce naiba vorbeşti?

— Să nu-i spui că ţi-am spus. Promite-mi.

— Bine, bine.

— Când se bagă în chestii din astea, îşi pierde capul. Anul trecut a fost cu fiica unui om de afaceri american. A întâlnit-o aici, la club şi s-au împrietenit cu toţii. Spunea că fata l-a sedus ca să-l pedepsească pe taică-său. Poate că aşa a fost, cine ştie? N-are importanţă. Era un copil. Tatăl a descoperit toată tărăşenia. Fata era o mică perversă. Oftă grăitor, cu o ridicare din sprâncene. Sau nu — poate că avea motivele ei personale. Dar îl acuza pe taică-său pentru ceea ce făcuse ea... Taică-său, firește, puse mâna pe puşcă şi se duse după Clyde, trase două focuri, făcând praf tocul uşii şi speriind de moarte mai multe persoane. Apoi încredinţă „cazul” celor doi *curcani.*

— Henri şi Jacques.

Simţi cum îl străbate un fior de uimire amestecat cu groază.

— Exact. Tatăl le-a spus ce-i făcuse Clyde fiică-si. Viol.

Răpire.

Îşi aprinse, nervoasă, altă ţigară. În timp ce povestea, îi tremurau degetele.

— Îi cunoşti pe Henri şi pe Jacques? Ştii ce fel de oameni sunt?

Godwin dădu afirmativ din cap. Îi cunoştea mai bine decât putea ea să-şi închipuie. Dar acesta era secretul lui. Al lui şi al lui Max Hood.

— Într-o noapte l-au pândit. Şi i-au tras o mamă de bătaie. I-au spart nasul. I-au despicat buza. N-a mai putut cânta luni de zile. Asta l-a speriat cel mai tare... A venit la mine, când copoii erau pe urmele lui. Am crezut că vomită sânge, dar totul era de la buză.

Se cutremură la amintirea acelei imagini.

— I-au spus c-a avut noroc. C-au să-l castreze dacă se mai întâlnea cu fata aceea. Se ştie că ei nu ameninţă în vânt. Aşa încât... Oftă din rărunchi. Cine ştie ce mai e şi cu mica negresă? Poate că aparţine altui bărbat... unul gelos care e cu ochii pe ea...

Îşi încrucişă braţele peste piept, ca într-o îmbrăţişare, ca pentru a se apăra de o lume plină de primejdii.

— Dacă se întâlneşte cu fata asta, dă de dracu' din nou. Rodger, mi-a salvat viaţa şi acum mă tem foarte tare pentru el. Dar nu ştiu ce-aş putea face. Ce pot să-i spun? M-ar urî mai mult decât orice pe lume, pentru că-i aduc aminte de slăbiciunea lui...

Mai târziu, după ce Clyde terminase prima jumătate din partea a doua a concertului, Godwin şi Clothilde părăsiră clubul, şi urcară scările. Afară ploua cu găleata şi totul era umed şi lipicios. Căldura se prelingea ca un sirop, se revărsa în noapte ca un parfum demonic. Copertinele de deasupra capetelor lor se umflau ca un pântece de femeie însărcinată, gata să plesnească.

Godwin o trimise pe Clothilde acasă, singură. Umbrela ei micuţă sălta ca o floare luminoasă, în noapte. Ploaia bătea tamburina pe mesele goale de pe terasele cafenelelor şi mulţimea se revărsa prin culoare, afară, în ploaia torenţială. Fumul ţigărilor năvălea afară prin toate deschizăturile şi Godwin auzi, în josul străzii frânturi de muzică de dans,

cântată la acordeon. Un *bal musette.* Trupuri asudate dansând îmbrăţişate, degete încurcându-se într-o strânsoare înfrigurată. Clătină din cap şi traversă în grabă strada îngustă pentru a se adăposti în uşa întunecată a unei tutungerii, unde o copertină zdrenţuită flutura cu încăpăţânare în faţa lui. Strada era pustie. Apa şiroia şi gâlgâia în rigole. Un *pissoir* pustiu de la picioarele unui bloc, stătea în ploaie ca o sentinelă stingheră. În curând aveau să apară taxiurile pentru a culege mulţimea care părăsea Clubul Toledo. Şoferii de taxiuri ştiau întotdeauna ce se petrecea, îl cunoşteau pe Hemingway, pe Kiki, pe Josephine Baker şi pe Fitzgerald. Fie că era de crezut sau nu, un membru de la Academie în persoană vizitase pivniţa, *le cave,* adică Clubul Toledo, cu câteva săptămâni în urmă. Godwin privea cum se cernea ploaia în deschizătura uşii, întrebându-se ce aştepta acolo.

Îndată ce mulţimea începu să se reverse, taxiurile o înghiţeau ca nişte păsări de pradă. Godwin se dădu câţiva paşi înapoi, către *pissoir,* şi se urcă într-unul condus de un bărbat foarte gras, cu o mustaţă de morsă. Godwin îi spuse să aştepte şi omul mormăi ceva, se afundă apoi în scaunul care scoase un oftat deznădăjduit şi dădu drumul unei râgâieli. Mirosea de parcă acel *vin ordinaire* îi ieşea prin pori şi prin haine, din adâncurile fiinţei lui puhave.

Godwin pândea ieşirea. În cele din urmă, apăru şi Clyde, înalt, cu umerii largi, purtând o jachetă albă de frac, la două rânduri. Sub braţul îndoit, o purta pe tânăra fată, ca pe o păpuşă, gata să-i alunece în buzunar. Se uita în sus la el, în timp ce vorbea cu ultimul dintre binevoitorii care doreau să se poată lăuda că vorbiseră cu Monsieur Clyde şi fuseseră atât de aproape de acea micuţă de culoare, însoţitoarea lui, încât o puteau atinge.

În faţa intrării lunecă un taxi care se opri. Clyde ieşi în ploaie, deschise uşa şi o urmă pe fată, în maşină.

— Urmăreşte taxiul acela, spuse Godwin.

Şoferul scoase o exclamaţie scârbită dar ambală şi, în zăngănitul tăblăriei, luă curba.

Taxiul lui Clyde se îndreptă spre râu, apoi traversă, trecând de Notre Dame, către Malul Drept, unde Godwin

pierdu noţiunea locului unde se afla. Cunoştea l'Etoile şi Arcul de Triumf, spălate de ploaie, dar mai departe nu vedea decât o reţea de străzi laterale, întunecate şi mustind de apă, până când taxiul din faţă trase în faţa unei clădiri masive în stilul secolului al XVIII-lea, transformată acum în bloc de apartamente. Şoferul lui Godwin opri şi el, cu un oftat puternic şi începu să-şi sugă măselele, în timp ce Godwin aştepta atent. Va intra, oare, Clyde acolo, ca să-şi petreacă noaptea? Ce se întâmpla?

În cele din urmă, uşa taxiului se deschise, Clyde ieşi, o ajută şi pe fată să coboare şi o conduse spre intrare. Stătură de vorbă un moment, sub copertina îngustă. Apoi fata îi întinse mâna, Clyde i-o sărută scurt şi ea intră în clădire.

Clyde se întoarse la taxi şi se îndreptă spre casă.

Godwin coborî din taxi câteva case mai încolo şi porni, prin ploaie, spre apartamentul său, sperând că nu şi-a deranjat proprietarul.

Se îndoia că ar exista cineva — nici chiar Henri sau Jacques — care l-ar castra pe Clyde pentru că i-a sărutat mâna fetei într-un mod atât de cast. Afară de asta, Godwin nu era sigur că demersul său de detectiv dovedise mare lucru.

Într-o dimineaţă, Godwin se întâlni cu Hood într-o cafenea micuţă, nu departe de Grădinile Luxembourg. Îşi aduseseră cu ei rachetele de tenis. Pe un al treilea scaun îi aştepta o plasă de sfoară, cu mingi uzate. Hood citea *Herald,* concentrat asupra unui nou articol al lui Godwin despre o moştenitoare americană care vizita Parisul. Ea dansase goală pe o masă, într-un bar de mahala, pe unde hoinărea împreună cu mai mulţi prieteni de ocazie. Un francez, un spaniol, un englez şi un grec, deşi, până la urmă, se topise în întunericul nopţii cu un marinar din Marsilia. Angajase o formaţie de cântăreţi negri pentru a o însoţi în escapadele ei prin oraş. Parisul era fascinat de ea. Oamenii spuneau că noaptea aparţinea Amandei, americana.

Într-o seară îi fusese prezentată lui Godwin, îl luase pe sus timp de câteva zile, iar el se lăsase antrenat, intrând în suita ei, ca unul dintre curteni. Pentru el era un material foarte

preţios. Pe cât era de vulgară şi de proastă calitate, pe atât era de sinceră, de neprefăcută, iar în rarele clipe de odihnă, atât de dulce.

— Dacă nu poţi să te distrezi şi să fii neruşinat la optsprezece ani, Rodger, atunci când mai poţi s-o faci? remarcă ea, sărutându-l, în întunericul unui taxi.

În cele din urmă, Godwin pusese capăt hoinărelii fără rost şi scrisese „cronica" aventurilor ei, într-o suită de trei articole intitulate: „Fata care nu era Cenuşăreasa".

Când sosi cafeaua lui Godwin, Hood ridică şi el capul.

— Citeam despre prietena ta, Amanda. Tare obosit trebuie să te simţi!

Rodger aprobă din cap.

— E un subiect gras pentru mine. Tânără, americană, cu prea mulţi bani. Am cunoscut o mulţime de fete cărora le plăcea să pretindă că aveau stilul Amandei, dar asta are curajul să spună că-i dă dracului de bani şi aşa şi face.

— Înţeleg că ţi-a cam plăcut.

— E aşa cum trebuie. Nici un pic de creier, numai instincte. Înclinaţie pentru picanteriile vieţii, cum s-ar spune.

— Cred că te afli într-un moment hotărâtor pentru tine. Lasă-mă să-ţi dau un sfat, nu face vreo prostie.

Max aruncă pe masă ziarul împăturit.

— Ca de exemplu? Godwin simţi cum se zbârleşte.

— În cea mai mare parte, scrisul tău este inteligent. Plin de viaţă, nerăbdător să vadă lucrurile într-o lumină proaspătă... pentru că *tu vezi* totul pentru prima oară. Alegi exact lucrurile de care au nevoie cititorii tăi, te autodefineşti aşa cum te vor privi ei. Vrei ca ei să-şi facă o idee exactă. Aşa încât trebuie să priveşti lucrurile corect.

— Şi crezi că n-o fac?

— Îmi aduc aminte cum am fost eu când m-am pomenit în deşert pentru prima oară, am întâlnit prima cămilă, l-am cunoscut pe Lawrence... totul era nou, limpede şi strălucitor. Am înţeles ce mi s-a întâmplat... Înainte de a şti, credeam că o cămilă e cea mai mare eroare dumnezeiască, uram deşertul, credeam că Lawrence era complet nebun, un om care exultă de plăcere provocându-şi durerea sau suportând-o din alte surse. Tot ce vedeam, devenea rău şi crud, îmbibat

de sânge...

Vocea îi era foarte joasă, fără pic de emoţie. Îşi sorbi cafeaua şi împinse ziarul la o parte. Aşa cum era îndoit, numai articolul lui Godwin era vizibil.

— Apoi, totul s-a schimbat din nou. Am început să privesc lucrurile într-un mod realist, aşa cum erau ele de fapt. O cămilă era o cămilă, Lawrence era un om curajos care-şi îndeplinea misiunea, dar, desigur, cam obsedat de ea. Şi ceea ce făceam noi merita osteneala, trebuia făcut, era o parte a unui plan mai vast — îmi pare rău, n-am talent să povestesc despre toate astea. Dar mă uit la tine, văd felul în care viaţa ţi se schimbă pe negândite şi nu vreau să faci vreo prostie... cum ar fi aceea de a lua lucrurile în rău.

— Mă descurc foarte bine, spuse Godwin. Cel puţin, după câte ştiu eu.

— Nu mă refer la *asta.* Arătă spre articolul despre Amanda. Astea sunt fleacuri.

Godwin simţi cum i se urcă sângele în obraji, ca şi cum l-ar fi pălmuit cineva.

— Eşti critic? Nu ştiam.

— Oricine poate fi critic, obişnuieşte-te cu gândul. O mulţime de lume îţi va spune cât de minunate şi de colorate sunt toate aceste prostii despre Amanda. Dacă-ţi pleci urechea, nu eşti numai un fraier de duzină... eşti pierdut, chiar înainte de a începe.

— Cu ceea ce am scris aş putea înfrunta părerea oricui. Am pus pe hârtie povestea Amandei exact aşa cum trebuie, nu mai am ce discuta.

— Cu atât mai bine pentru tine! Dar s-ar putea pune întrebarea, la ce bun? La ce-ţi servesc toate astea? De ce să-ţi iroseşti talentul pe un subiect sub nivelul tău? Ai picat în povestea asta ca orice găgăuţă care cască gura la ea. Te-a impresionat proasta asta de fată, fără sare, fără piper care ar trebui trimisă la culcare nemâncată. Doamne, Dumnezeule, unde sunt părinţii ei? îşi numără dividendele? Cumpără America de Sud? Fata dansează goală, beată, jucându-se cu o adunătură de prinţişori cu sânge albastru, ca şi cum ar călări nişte ponei... şi Rodger Godwin, cu ochii holbaţi şi sărăcuţ la minte, cade în transă.

— Nu eşti corect.

— Fir-aş al naibii! Sunt foarte exact şi tu ştii asta. Nu eşti un reporteraş trimis să umple un spaţiu de ziar cu o prostie oarecare. Nu eşti stenograf al evenimentelor. Swaine ţi-a indicat să ataci un teritoriu complet diferit — ţi-a spus să scrii ceea ce gândeşti şi ceea ce simţi. Eşti cel mai norocos om din lume — ai priză la cititori pentru orice-ţi trăsneşte prin cap să scrii. Cu siguranţă nu eşti ziarist, oricât şi-ar forţa cineva imaginaţia.

— Dacă nu sunt ziarist, atunci ce crezi tu că sunt?

— Uită-te în jurul tău, omule! Trezeşte-te! Eşti scriitor! Nu se ştie de unde, din vreun izvor misterios, ascuns în fundul sufletului tău sau al strămoşilor tăi, te-ai izvodit scriitor. Asta nu înseamnă că eşti din cale afară de strălucit, sau, Dumnezeu ştie, înţelept, nu, nimic altceva decât, pur şi simplu, norocos şi talentat. Ai fost omul potrivit în momentul potrivit. Niciodată în viaţa ta nu vei mai avea un astfel de noroc.

— Şi ce naiba te doare pe tine?

— Tu. Nu vreau să-ţi iroseşti şansa. Nu vreau să te văd devenind un cronicar mărginit la rubrica mondenă. *Cartea morţilor* — ăsta e scopul tău? Zâmbi încet privind faţa îmbujorată şi năucită a lui Godwin.

— Nu acolo e locul unui bărbat. O ştii la fel de bine ca şi mine. Nu te lăsa sedus!

— Te-ai aprins al dracului de tare!

— Nu chiar, bătrâne. Ce am eu de pierdut? Dacă eşti genul care latră la fiecare toantă mică ce se scaldă în şampanie şi-şi vântură ţâţele în public — atunci nu reprezinţi cine ştie ce pierdere. Dacă ai o bază solidă, dacă eşti un bărbat adevărat, atunci vei putea suporta ceea ce-ţi spun eu. Dar a venit vremea să alegi. Şi eu nu fac decât să-ţi indic opţiunile.

Bătu cu degetele în ziarul de pe masă.

— Rahaturi ca astea... sau impresii personale despre Paris, adevăratul Paris. Articolul despre Lindbergh — a fost o treabă cu care se poate mândri un bărbat. Prostia asta — vei fi deştept dacă o vei lăsa de o parte. Şi chiar c-ar trebui.

— Mă faci să mă minunez, Max. Chiar aşa. Ştii ce eşti tu? Eşti un cowboy.

— Un cowboy?

— Toate chestiile astea despre ce e bine şi ce se potriveşte unui bărbat! *Tu* ar trebui să fii bărbat! Un bărbat face tot felul de lucruri. Gândi: „Un bărbat ar fi trebuit să aibă grijă de Henri şi de Jacques în noaptea când l-au omorât pe bătrân, în aleea aceea”.

— E o chestiune de onoare, de mândrie. O chestiune referitoare la misiunea care te face să fii ceea ce eşti. Desigur, eşti liber să fii orice altceva. Dar atunci nu vei călători alături de mine, cowboy-ule!

— Cine naiba ţi-a spus că vreau să călătoresc alături de tine? Am bătut tot drumul ăsta până la Paris ca să mă înveţe un englez legea Vestului? E nebunie curată!

— Nu, e viaţă, bătrâne. Jucăm un pic?

Godwin nu şi-a amintit niciodată meciul de tenis din ziua aceea, dar, în schimb, n-a uitat niciodată ceea ce-i spusese Max Hood. Trebuia doar să se obişnuiască puţin cu ideea.

I se părea că în fiecare zi cunoştea oameni noi. Scria fără întrerupere, stând în barul de la parterul blocului unde erau birourile ziarului. Îşi cizela însemnările, transformându-le în fraze coerente. Dormea cât mai puţin posibil, ca şi cum ar fi fost sub efectul unui drog care făcea somnul nenecesar.

Într-o seară, grupul format din Tony, Priscilla, Clothilde, Merle B. Swaine şi un alt reporter, un tip de la *The Times,* numit Sam Balderston, se îndreptă spre localul lui Joselli, în Piaţa Clichy, pentru a-l asculta pe Leslie Hutchinson cântând la pian şi din gură, cu o voce neobişnuit de catifelată. L-au ascultat cu unele dintre noile lui piese: „Among My Souvenirs”, „My Heart Stood Still”, „My One and Only”, tangoul „Jalousie”, „’Swonderful”, „Thou Swell”, „Side by Side”, „Strike Up the Band”... Godwin nu mai auzise şi nu mai văzuse niciodată un asemenea artist, o voce atât de pură şi de încărcată de mister...

În drum spre casă, după ce au făcut un scurt popas la o cafenea, Priscilla făcu în aşa fel încât să rămână singură cu Godwin, în timp ce Clothilde mergea alături de Tony, în faţa lor.

— Cred că tata s-a cam ataşat de Clothilde, spuse Priscilla.

Ţi s-ar părea o legătură nelalocul ei, în ceea ce-l priveşte?

— Ca să fiu sincer, cu cine te împrieteneşti...

— Ştiu că voi doi, Clothilde şi cu tine, sunteţi prieteni. Acum, tu mă cunoşti, nu sunt răutăcioasă. Dar între tine şi ea nu e ceva serios, iar pentru el ar fi atât de bine.

— Cine ţi-a spus că între noi nu e ceva serios?

Priscilla chicoti, apoi şopti:

— Tu nu eşti serios cu adevărat decât în ceea ce priveşte strict persoana ta.

— Ce vorbeşti? Cine ţi-a spus asta?

— O să te mire câte lucruri sunt eu în stare să ghicesc. Dar acum e vorba despre tata. Ieşirea din seara asta i-a făcut bine, ai văzut cât de mult i-a plăcut compania Clothildei. Asta e numai din pricina mamei, desigur, e ca o piatră de moară legată de gâtul lui. Ai auzit multe lucruri în legătură cu mama?

— Nu prea. Cineva a folosit cuvântul *vulgar* la adresa ei.

— Cam asta e şi părerea mea, spuse ea.

În faţa porţii îl mai reţinu un moment.

— Luăm şi mâine ceaiul împreună, Rodger?

— Dacă am să pot.

Ea surâse pe furiş. O briză uşoară adia printre crengile copacilor.

— Ai să poţi. Iei ceaiul cu mine şi joci biliard cu tata.

Se întoarse spre Clothilde.

— Noapte bună, Clothilde.

Tony Dew-Brittain zâmbi admirativ faţă de comportamentul „adult” al fiică-si. Îi făcu cu ochiul lui Godwin, cu un aer îngăduitor. Părea că uitase cu desăvârşire întâlnirea aceea cu ghinion din faţa uşii Clothildei. Ca şi cum ar fi fost vorba despre alţii. Godwin se întreba cât de des se întâlnea acum cu Clothilde, dar îşi şterse repede din minte această preocupare. Oricum, ce importanţă avea?

În vara aceea, Godwin deveni un musafir asiduu al casei DewBrittain, unde-şi petrecea după amiezile. Casa părea întotdeauna umbroasă şi liniştită, indiferent ce se petrecea în Parisul din afara zidurilor. Venea şi Hood aici, deseori. Jucau biliard sau stăteau de vorbă, fumând, sorbind coniac

cu sifon sau limonadă şi ascultând bâzâitul insectelor din grădină. Undeva, în casă o auzeau pe Priscilla care exersa la vioară şi, din fericire, cânta minunat. Poate că undeva, cu totul în altă parte, un alt grup de trândavi îl asculta pe Fritz Kreisler făcând aceleaşi exerciţii. Cântecul ei emana o căldură neobişnuită la o persoană atât de tânără. Când nu exersa la vioară, avea un anume fel al ei de a se mişca prin camerele spaţioase, curate şi luminate difuz, îmbrăcată în rochiţele ei de vară, schimbând apa la flori şi interesându-se, din când în când, dacă bărbaţii nu aveau nevoie de ceva reconfortant. Godwin îl pândea pe Hood, observa cum o urmărea cu privirea. În acele momente, pe faţa lui se aşternea o umbră ce trăda o anume deznădejde. Sau era, poate, dorinţă? Ştia foarte bine că Max Hood se deosebea, în majoritatea privinţelor, de tot ce întâlnise el vreodată.

Dew-Brittain şi Hood ieşeau câteodată împreună, pentru a-i vizita pe agenţii de bursă, pentru a merge la curse sau pentru a se întâlni cu oameni de afaceri. Atunci Godwin şi Priscilla ieşeau în grădina cu fântâna arteziană, se aşezau comod în scaunele de pânză şi citeau. Godwin citea *Roşu şi Negru* pe care ea o şi citise, desigur, iar acum se lupta cu *Middlemarch,* cu Trollope şi cu Thackeray. Câteva pisici de casă leneveau în jurul lor, dând impresia că dădeau o luptă grea să nu adoarmă dintr-o clipă în alta. Se mişcau doar atât cât să prindă o rază de soare, apoi se întindeau şi căscau prelung. În jurul bazei fântânii arteziene, se zărea praful care se înălţa uşor. Păsărelele zburătăceau când în soare, când sub copacii umbroşi. În cea mai mare parte a timpului, Godwin scria, iar Stendhal era dat la o parte. Simţea de fiecare dată când ea începea să-l privească lucrând, dar asta nu-l deranja.

Şi el o privea, ba chiar, uneori, nu-şi mai putea lua ochii de la ea. În parte, pentru că ştia ce gândea Hood despre ea, în parte, pentru că el însuşi încerca să ghicească ce anume era acel ceva care o făcea să aibă atâta putere asupra lor şi în sfârşit, pentru că o găsea din ce în ce mai frumoasă, cu fiecare zi care trecea. Îi aducea ceai la gheaţă şi-l surprindea măsurând-o cu privirea. Atunci zâmbea, de parcă îi dădea permisiunea s-o privească oricât de mult voia. Uneori îi

privea genele — erau neobişnuit de lungi. Alteori unduirea părului proaspăt tuns, unghiul pe care-l forma părul întunecat ce-i acoperea, în parte, urechea şi obrazul, ca un vârf de iatagan. Uneori, apariţia ei, ca o părere, plutind în evantaiul de lumini şi umbre al casei, era suficientă pentru a-l determina pe un bărbat să facă orice... chiar să scrie un poem.

Întotdeauna îi cerea să-i citească ceea ce scria. Stătea cuminte, ascultând cu atenţie, dând din cap sau încruntându-se când el îi citea despre Hemingway, despre Hutch sau despre Chevalier, sau despre un grup de americani care jucau baseball în parc, supravegheaţi de privirea ocrotitoare a lui Victor Hugo.

Într-o după-amiază, după ce stătuse noaptea până târziu, iar ziua fusese fierbinte fără o boare de vânt, Godwin aţipise aproape, lăsând să-i alunece pe genunchi *Roşu şi Negru*, când sunetul vocii ei îl trezi din amorţeală. Vorbea despre mama ei. Fără să aibă vreun motiv special, începu să vorbească, despre ea, pur şi simplu.

— Pe mama o cheamă Lady Pamela Legend. E dintr-o familie foarte veche din Buck. Ea pretinde că-şi dispreţuieşte originea, dar n-o uită niciodată. Asta face parte dintr-un joc pe care-l practicăm noi, englezii.

— Buck? Ce înseamnă asta?

— Din Buckinghamshire. Familia Legend din Buckinghamshire e intrată în legendă. E o glumă foarte plicticoasă, dar Lady Pamela, în! fundul sufletului ei, o tratează cu cea mai mare seriozitate. A existat un Legend pe vremea lui Wellington, altul pe vremea lui Nelson, iar un alt Legend şi-a condus cei şase sute de oameni în Valea Morţii şi cine mai ştie pe unde. A existat chiar şi un Legend care a făcut războiul la Jenkins’s Ear. Legenda lui Lady Pamela nu e chiar atât de „distinsă”... dar ea refuză să facă deosebirea între faimă şi notorietate. *Eu* ştiu asta foarte bine şi n-am decât paisprezece ani. E foarte frumoasă şi înclinată spre ceea ce oamenii numesc „indiscreţii”. Asta face lucrurile cam greu de suportat pentru tata. Bietul om! El este atât de blând! Cineva a spus odată că „sângele bătrânului Tony e atât de subţire încât nu-l interesează de fel cine-i înghesuie

nevasta, dacă nu trebuie neapărat". S-a crezut că eu n-am auzit toate astea, dar a spus-o un vechi prieten de familie din ţinutul nostru. Nu eram sigură ce însemna asta, până când am crescut puţin mai mare.

— Nu cred că e prea plăcut nici pentru tine, nici pentru tatăl tău.

— Lumea îi găseşte întotdeauna scuze lui Lady Pamela... O indiscreţie e o tragedie, două, sunt o nenorocire, dar dacă le faci cu nemiluita, atunci devin *stilul tău.* Max Hood mi-a spus asta. Nostim, nu-i aşa? E adevărat, Rodger?

— S-ar putea să fie. Dar eu nu mă prea pricep.

— Eşti ranchiunos?

— Sunt genul care trăieşte şi-i lasă şi pe alţii să trăiască. Sunt un comod.

— Acum un an, Tony s-a întors acasă şi a prins-o pe Lady Pamela asupra faptului — noi ştim ce înseamnă asta, nu-i aşa? — cu vărul ei, Marc Legend, pe masa de biliard. Asta s-a întâmplat la reşedinţa noastră, Belgravia House. Tony ă făcut mare tam-tam atunci... Eu dormeam sus şi am auzit tot zgomotul acela. M-am uitat pe fereastră şi l-am văzut cum îi arunca în stradă, pe ea şi pe Marc, în Eaton Square. Stătea în uşă şi striga la ea. Spunea că e „o târâtură, cu nimic mai brează decât cea mai ieftină cocotă..." Nu m-am putut stăpâni să nu privesc scena aceea. Mama stătea pe trotuar şi plângea — de furie, sunt sigură — rochia îi era ruptă, iar Marc avea o mutră îngrozitoare şi răcnea mereu că tata îi spărsese ochelarii...

Vocea Priscillei era blândă şi nu părea prea tulburată, de parcă ar fi povestit ceva cu care era obişnuită de multă vreme. Cu toate acestea, povestea era atât de tristă, venind din partea unei fiice, încât Godwin nu mai fusese în stare să se uite la ea. Îşi mută privirea asupra mişcărilor peste măsură de prudente ale unei pisici care pândea, din umbră, o pasăre.

— În cele din urmă, când s-a oprit din plâns, s-a uitat în sus, spre tata şi a spus: *„Nu sunt ieftină, Tony iubitule, crede-mă şi, pe deasupra, sunt cea mai bună pe care o vei avea tu vreodată!"* Apoi şi-a ridicat privirea şi m-a văzut la fereastra dormitorului cum îi priveam. A început să-mi facă

cu mâna, ca la o festivitate regală, ca şi cum nu se întâmplase nimic rău sau neobişnuit. Dar în Eaton Square se aprinseseră câteva lumini, oamenii auziseră zgomotul... Ea a intrat în Bentley-ul lui Marc şi şi-au luat tălpăşiţa. A fost ultima oară când i-am văzut...

Când, în fine, tăcu, Godwin o privi din nou. Pe obraz îi străluceau două lacrimi, pe care ea nu le şterse, ca şi cum nu le-ar fi simţit. Dintr-un impuls firesc, el se apropie şi i le şterse cu vârful degetelor. Ea îi prinse mâna, şi-o lipi de obraz şi el simţi şiroaiele de lacrimi calde. Apoi veni şi îngenunche lângă scaunul lui, îşi odihni capul pe pieptul lui şi suspină. El se porni să-i mângâie părul des, repetându-i mereu, cu voce, şoptită, că va fi bine, că totul va fi bine.

15

Rodger Godwin era foarte sigur că, pe la sfârşitul petrecerii de Ziua Bastiliei, la familia Dew-Brittain, începuse să ghicească cum stăteau lucrurile. În noaptea aceea totul se schimbă dintr-odată. Totul se raporta acum la petrecere. Toate se întâmplaseră înainte de petrecere şi După petrecere. Şi în timpul desfăşurării ei, toată lumea fusese de părere că era cea mai frumoasă noapte din vara aceea. Ca nici o alta.

Cu siguranţă că era marea reuşită a Priscillei. Nu numai că juca rolul de gazdă, de stăpână a casei, alături de Tony Dew-Brittain, dar ea însăşi organizase petrecerea, trimisese invitaţii scrise de mâna ei, comandase toate decoraţiunile şi florile, controlase meniul şi personalul de serviciu să-şi facă datoria. Era superbă, strălucitoare. Lui Godwin i se păru uimitoare, ca şi cum ar fi lăsat în urmă, dintr-odată, copilăria, devenind femeie, produsul — un produs rafinat — unui misterios ritual de transformare.

Când Godwin intră, din stradă, ea stătea în dreptul porţii, în grădină. Printre copaci şi în interiorul casei, erau montate lanterne japoneze care, văzute prin transperantele deschise, îşi amestecau strălucirea cu aceea a lumânărilor. Silueta ei se profila pe fundalul acesta strălucitor. Părul scurt îi

acoperea puţin gâtul graţios. Saluta pe toată lumea, cu gesturi timide. Cineva cânta la pian. Briza moale şi caldă purta melodia până la el. Lanternele se balansau uşor, de parcă o mână nevăzută le dirija mişcarea în ritmul muzicii. Godwin îi luă mâna şi o simţi umedă de emoţie.

— Ce fericită sunt că eşti aici! Spune-mi că totul va ieşi bine, Rodger! Aş vrea să nu mă fi avântat în aşa ceva... Crezi că va ieşi bine?

Purta o rochie de mătase mov, foarte scurtă, cu bride la umeri. Şoldurile care începuseră să i se rotunjească, căpătând forme feminine, făceau ca rochia să i se lipească de pântecele plat şi să se muleze strâns pe coapse. Dar vârsta, crudă încă, o trăda, cei paisprezece ani ai săi o făceau să nu fie sigură pe ea, în întregime. Rămăsese încă, una dintre acele fiinţe încântătoare, care mai oscilează între jocul de-a adultul şi realitatea acestei vârste.

— Totul va fi minunat. Fii sigură, îi spuse Godwin.

— Sunt prea nervoasă ca să stau locului. Nu vrei să intri şi să te prezinţi singur pianistului?

Zâmbi şi se duse să întâmpine un nou venit.

Avea să reuşească, fără îndoială; trebuia să aibă încredere în ea. La pianul cel mare din salon stătea Hutch în persoană; cu faţa netedă, zâmbetul discret şi accentul său englezesc, părea personificarea stilului, a spiritului scânteietor şi sofisticat. Mulţi parizieni trebuie să şi-l fi dorit ca oaspete la petrecerea lor, în acea seară deosebită — totuşi Cilla fusese aceea care reuşise să pună mâna pe el. Îi făcu cu ochiul lui Godwin când ea îi aduse o cupă de şampanie.

— Frumoasa domnişoară Dew-Brittain, spuse Hutch, se pricepe cu siguranţă, să organizeze o petrecere. Ea *lansează* o petrecere. Îţi spun eu, Raj, că se va vorbi mult despre felul cum o fetiţă...

— Sper să fie aşa, spuse ea, roşind.

Mai târziu, când casa începuse să se umple, Tony Dew-Brittain se apropie de Godwin, care stătea rezemat de o balustradă, în spatele uşilor franceze, privind musafirii care dansau în acordurile pianului.

— Te distrezi bine, Godwin? Unde-ţi este prietena? Clothilde?

— Vine îndată. E la un păhărel, în oraş, cu nişte vechi prieteni.

— Gata-gata să plesnesc de mândrie pentru fiica mea.

— Nu te condamn. Totul i-a reuşit de minune.

— Maică-sa şi cu mine făceam o treabă de amatori... Cine ar fi crezut că Priscilla va fi aceea care va reuşi să organizeze ceva demn de a-ţi da osteneala? Viaţa e plină de surprize. În cazul ăsta, e o surpriză plăcută. Nu-i aşa că ţi-e dragă Prissy?

— Foarte dragă.

— Uneori sunt îngrijorat.

— Pentru Priscilla?

— Într-un fel, da. E vorba despre inima asta a mea. Aş vrea să mai rezist până când se face mare şi începe să trăiască pe picioarele ei. Atunci va moşteni o grămadă de bani. Nu va mai avea nevoie de bătrânul ei tată. Apoi, pffft! Ce importanţă mai are? Dar n-aş vrea s-o las singură atât timp cât e încă un copil. Aşa încât mă frământ. Dar seara asta e o minunăţie. I-a reuşit întru totul, nu-i aşa?

Mulţi dintre musafiri îi erau complet necunoscuţi lui Godwin, dar el se bucura să-l vadă pe Merle Swaine, care-l remorca pe ziaristul cel gras, cu faţa rotundă şi cu ochelari de la *The Times,* Sam Balderston. Balderston avea un aer îngeresc şi viclean totodată, semănând în mod straniu cu o vulpe. Ochelarii i se murdăriseră şi pe cravată îi căzuse ceva lipicios. Lui Godwin îi amintea de un funcţionar de la asigurări, de la el de acasă. Balderston cunoştea bine Parisul şi întotdeauna se referea, cu dispreţ, la francezi, numindu-i „broaşte”. Îi plăcea mult să discute despre politică, un subiect care, pe vremea aceea, atrăgea prea puţin interesul lui Godwin. Flancată de Swaine şi Balderston, care se îndreptau spre Godwin, păşea Clothilde.

— Uite pe cine am pescuit! Balderston rânji viclean. Regina broaştelor a ta!

Ea îl privi pe Balderston ca şi cum n-ar fi înţeles o boabă englezeşte, îl luă pe Godwin de braţ şi-l sărută cu pasiune, pe gură.

— Am întâlnit-o chiar în faţa uşii, spuse Swaine. Transpira din belşug. Lucru mare, luminile astea colorate din copaci,

spuse el, lăsându-se luat de valul petrecerii. La ora asta din noapte, Sam e de găsit, de obicei, pe sub vreun scaun de bar. M-am gândit că ar trebui să vadă şi el cum se comportă, în străinătate, afurisita asta de societate englezească. Omul nu e decât un netrebnic murdar de cerneală pe degete. Balderston aruncă o privire prin salon.

— Hristoase, asta-i fata lui Dew-Brittain?

— Gazda noastră, spuse Godwin.

Clothilde aprobă din cap, că aşa era.

— Desăvârşită, nu-i aşa?

— Îţi ia piuitul, ca să mă exprim *elegant.* Când o vezi, îţi vine în minte că ar fi bună de pictat.

Balderston rânjea cu gura până la urechi.

— Trebuie să mă duc să schimb o vorbă cu tânăra doamnă. Cineva ar trebui să-i facă nişte poze.

Îl urmăriră cu privirea cum se „rostogolea” şi Swaine oftă din rărunchi.

— Piatra de moară de gâtul lui Merle Swaine, spuse el.

Clothilde cânta acompaniată de Hutch şi când îl luă pe Godwin la dans, evoluă cu atâta măiestrie, încât îl făcu să se simtă aproape în largul lui pe ringul de dans.

— Nu ştiu să dansez decât dansuri lente, spuse el. La Charleston nu mă prinzi.

Clothilde râse de el.

— Demnitatea îţi dă multă bătaie de cap, *m'sieur*[1]!

Godwin stătea în picioare în umbra scării privindu-i pe cei aşezaţi pe trepte la picioarele lui, când îl văzu pe Max Hood intrând şi ţinându-se liniştit de o parte, ca un simplu spectator la petrecere. În lumina strălucitoare a lumânărilor, protejat de distanţa dintre el şi musafirii de la picioarele lui, în timp ce Hood nu-l observase încă, Godwin avu sentimentul că-l vedea pe Erou pentru prima oară.

În acel moment, Hood era aproape neobişnuit de chipeş. Îmbrăcat ireproşabil, cu un smoching perfect croit şi cravată neagră, uşor bronzat după îndelungi meciuri de tenis şi partidele de pescuit şi de călărie în Bois de Boulogne. Dar exista, totuşi, un amănunt care-l făcu pe Godwin să rânjească

1 Dom'le (lb. franceză) (n.tr.)

în faţa acestei imagini: Max Hood era perfect dar, la urma urmelor, avea problemele lui. Godwin coborî scările şi se îndreptă spre Hood cu un sentiment pe care nu-l putea defini decât sub numele de „frăţie”. Îşi dădea seama că suna prosteşte, *era* ceva prostesc, dar ştia că nu se putea împiedica să simtă altfel şi al naibii să fie dacă ştia de ce.

Hood era o enigmă. Era atât de tăcut, de liniştit în sinea lui, încât te atrăgea, te făcea neputincios şi, în acelaşi timp, complice la secretul său, stabilind un fel de complot enigmatic. Efectul pe care-l avea asupra lui Godwin era să-l facă să-şi dorească aprobarea lui Max Hood în tot ceea ce făcea. Numai aşa se simţea bine. Îşi dorea să fie demn de prietenia lui Max Hood. Dorea să-l *câştige* pe acest om. Şi, în timp ce nici una dintre aceste aspiraţii nu părea să fie realizabilă, Hood părea, totuşi, să-l considere pe Godwin prietenul său. Godwin nu-şi căpătase acest statut; i se conferise, pur şi simplu, fără a-l fi câştigat. Totuşi, Godwin dorea să şi-l câştige prin propriile-i forţe, dorea ca Max să vadă şi să înţeleagă acest lucru. Dar cum?

Se antrenară în conversaţie, băură şampanie şi discutară mai deschis decât o făcuseră vreodată până atunci. Şi chiar când se despărţiră, Godwin continua să-l aibă în faţa ochilor şi să-l păstreze în minte. Toată seara Hood rămase singur, un observator tăcut, jucându-se uneori, cu pisicile, în grădină. Faţa lui părea o mască de nepătruns. Ceva îl rodea pe acest om.

La un moment dat, îl văzu cu coada ochiului cum se apropie de Priscilla şi începu cu ea o conversaţie însufleţită, semănată cu glumele obişnuite, felicitând-o, cu siguranţă, pentru petrecerea organizată de ea. Ea îl asculta cu atenţie. Zâmbetul lui era la fel de neutru că întotdeauna. Apoi o invită la dans şi ea primi. Se mişcau foarte lent, urmărind muzica şi nu păreau să-şi spună mare lucru. El privea cu un aer hotărât, peste umărul ei, fără a-şi schimba, deloc, expresia, dar o ţinea strâns, nu *prea* aproape — la urma urmei, nu era decât o puştoaică, nu o femeie în toată puterea cuvântului. Când dansul se termină, ea îi zâmbi timid iar el îi mulţumi cu o plecăciune uşoară şi, ca şi cum ar fi ridicat un val vrăjit, concentrarea ei de până atunci se topi, redevenind

gazda dinainte.

Godwin îi ascultă pe Swaine şi pe Sam Balderston cum discutau despre calităţile baseball-ului şi ale cricket-ului, când simţi că cineva îl trage de braţ. Era Priscilla care îl luă cu ea. Era aproape miezul nopţii şi petrecerea era în toi. Ochii ei străluceau. Godwin văzu cum se reflecta în ei lumina lumânărilor. Era fericită, deşi mai era încă neliniştită şi puţin nervoasă, dar în sensul bun al cuvântului. Reuşise. Petrecerea ieşise exact aşa cum şi-o dorise, ba chiar mai mult decât îşi imaginase.

— Nu e prea îngrozitor? Spune-mi Rodger. Ochii-i erau larg deschişi.

— E senzaţional, domnişoară Dew-Brittain şi tu ştii asta.

— E drăguţ, nu-i aşa?

Îşi îndreptă umerii şi privi zglobie în jur, redevenind subit o fetiţă care rămăsese trează târziu, în noapte.

— Toată lumea se distrează şi eu mă simt grozav din cauza asta. Sunt atât de bucuroasă pentru tata... M-a lăsat chiar să beau un pahar de şampanie.

— Cilla.

— Îţi mulţumesc pentru că în seara asta mi-ai spus Cilla. Ochii ei imenşi scânteiară.

— Cilla, chiar în clipa asta, trebuie, să-ţi spun ceva — nu, lasă-mă să-ţi spun. Eşti atât de, atât de... eşti frumoasă. Eşti... altfel decât toată lumea pe care am cunoscut-o vreodată. De fapt, sunt puţin năucit când te privesc. I se tăiase răsuflarea şi-şi dădea seama foarte bine cât de lipsit de tact era.

— Ce drăguţ eşti că-mi spui asta. Puţin ameţit şi foarte dulce. Dar dacă sunt atât de... prezentabilă... atunci de ce nu-ţi place să dansezi cu mine?

— Nu mă prea pricep la dans.

— Eu sunt groaznică, nu ştiu să dansez deloc. Ne vom face că dansăm, Rodger. Te rog, mai dansează cu mine o dată!

Îl conduse în grădină, sub lanternele japoneze şi dansară puţin pe dalele prăfuite, lângă fântâna arteziană, în locul unde îşi petreceau atât de des după amiezile, citind. Hutch cânta unul dintre cântecele îndrăgite în zilele acelea, mângâind cuvintele.

Crimă la lumina lunii,
Un alt mister.
Cupidon ne va găsi vinovaţi
De iubirea cea mai înfocată...

— Max Hood este complet cucerit de tine.
— Ştiu.
— Ştii?
— O fată simte asemenea lucruri.
— Ţi se întâmplă des?
— Desigur că nu, Rodger. Am numai paisprezece ani, prostuţule. Dar cred că e vorba chiar despre unul dintre lucrurile acelea.
— Care lucruri?
— Unul dintre acele lucruri cu care te naşti, dacă eşti fată.
— Mi-a spus... nu cred c-ar trebui să spun...
Nu era sigur de ce îi spunea ei toate acestea. Poate doar ca s-o încălzească. Dar nici despre asta nu era sigur. Poate că voia s-o împiedice să-l rănească pe Max Hood. Poate că şampania era cea care vorbea în locul lui.
— Înţeleg. E timid. N-a prea avut de-a face cu femeile. Ai cunoscut-o pe soţia lui?
— *Soţia lui?* Care soţie? Ai spus *soţie?* Hood?
— Cred că e bolnavă. A fost internată într-un sanatoriu în Elveţia.
— Tuberculoză?
— Nu prea sunt speranţe, din câte am auzit.
— Dar e o ruşine... totuşi. Max are anumite sentimente pentru tine.
— E-n ordine, Rodger. Arăţi atât de îngrijorat!
— E suficient de bătrân ca să-ţi fie tată!
— Dar nu mi-e tată. Şi, la urma urmei, ce importanţă are vârsta? Nu eşti prea romantic, după părerea mea. N-are nici măcar patruzeci de ani.
Îl necăjea, în glumă.
— Nu vârsta *lui* mă îngrijorează pe mine, Cilla.
— Atunci...
— Vârsta *ta.*

— Nu-ţi face griji, Rodger. Totul e-n ordine. Şi Max Hood e un gentleman perfect. Poţi avea încredere în el.

Apoi murmură, cu capul lipit de pieptul lui.

Crimă la lumina lunii
Un alt mister...

La vreo oră după aceea, când trecuse de unu noaptea, Max Hood apăru din întunericul grădinii, cu un aer neobişnuit de îngrijorat. Colţurile ochilor şi ale gurii trădau o expresie chinuită, iar faţa îi era scăldată de sudoare. Zărindu-l pe Godwin, îşi netezi repede, părul cu mâna şi-şi şterse fruntea, revenind, întrucâtva, la realitate. Cu un efort de voinţă, îşi reluă înfăţişarea normală, afişând unul din acele zâmbete studiate, aproape perfecte. Enigma lui era din nou, la locul ei.

— Ascultă bătrâne, ai văzut-o pe gazda noastră? Pe Prissy? Mă gândeam că am stat destul şi am încercat s-o găsesc ca să-i mulţumesc pentru această petrecere remarcabilă... dar mi-e imposibil să dau de ea. Am căutat-o peste tot. De fapt, bătrâne... Clătină din cap şi-şi umezi buzele. Nu e de găsit.

— Trebuie să fie ea pe undeva. Ai căutat-o la bucătărie?

— Nu m-am gândit.

— Acolo trebuie să fie. Hai să vedem.

Urmându-l pe Hood pe culoarul spre bucătărie, singurul gând care-l urmărea pe Godwin era că Hood avea o soţie! Ideea i se părea de neconceput. Max Hood avea o soţie în Elveţia, o soţie bolnavă, tuberculoasă şi ea era pe moarte... Nu se ştia niciodată, într-adevăr. Dar de ce nu vorbise niciodată despre ea? Şi ce naiba avea de gând, pe jumătate îndrăgostit de Priscilla, aşa cum era, din moment ce avea o soţie, pe moarte sau nu? Godwin se gândi că i-ar putea vorbi lui Clyde despre asta, el care era obişnuit cu comportamentul oamenilor în această parte a lumii. El ar fi putut să „interpreteze” situaţia.

N-o găsiră pe Priscilla nici la bucătărie, nici sus, în dormitoare, nici în pivniţa de vinuri. Tony juca biliard şi bea coniac cu Sam Balderston. Le sugeră, foarte natural, că, probabil, se dusese să-şi pudreze puţin năsucul. Sau poate că

şampania i se urcase la cap şi se ascunsese să tragă un pui de somn pe undeva pe unde ei nu se gândiseră s-o caute.

Godwin îl urmă, din nou, pe Max Hood pe scări, la etajul al doilea, apoi pe scara îngustă şi întunecoasă, spre etajul al treilea.

— Stai o clipă, spuse Godwin, cu respiraţia întretăiată, sprijinindu-se de perete.

Acolo sus nu era nimic altceva decât un întuneric de nepătruns.

— Nu e acolo, sus. E atât de cald acolo încât poţi frige un curcan.

Instantaneu, sudoarea începu să i se scurgă pe la colţurile ochilor, provocându-i mâncărimi. Cămaşa i se umezi şi i se lipi de spinare. Îl apucă de braţ pe Max Hood. Era ca şi cum te-ai fi lovit cu mâna de un drug de fier.

— Ea nu e acolo, sus, Max.

Nu-i putea zări faţa lui Max în întuneric, dar i se păru că a auzit ceva. Îşi încorda auzul.

— Ce s-a întâmplat, Max?

Max Hood suspina, un sunet înăbuşit, umed parcă, vocea lui şopti în întuneric.

— Am făcut ceva rău, Rodger. Am făcut ceva îngrozitor de rău şi de necivilizat. Şi acum nu ştiu ce să fac, mă înţelegi? Înţelegi ce vreau să spun, bătrâne?

— N-aş putea spune că înţeleg.

Voia să scape din întunericul acela paralizant. Mirosea a camfor, a flori uscate, a şoareci, miros pe care-l recunoscu pentru că-i amintea de podul casei părinteşti, în zilele fierbinţi de vară.

— Să plecăm de aici, Max. Nu pot să respir.

Coborâră în grabă treptele înguste.

Îşi simţi umărul prins puternic într-o menghină.

— Fir-ar să fie, Max! Nu văd nimic!

— Tocmai asta e, bătrâne.

Hood continua să vorbească în şoaptă, în tăcerea ce-i înconjură. Pianul se auzea de undeva, de foarte departe.

— Ce vrei să spui, Max? Ce s-a întâmplat? Care-i problema?

— Problema e întunericul. M-am făcut de râs. Şi nu vreau

să discut despre asta, la lumină. Îşi înghiţi pe jumătate un suspin. Nu sunt un laş. Îţi dau cuvântul meu în privinţa asta. Voi face ceea ce e nevoie să fac. Nu voi da, niciodată, bir cu fugiţii din faţa datoriei. Dar asta... asta e... Am făcut ceva îngrozitor... Într-adevăr, trebuie să-mi cer scuze... dar partea nostimă este că nu prea ştiu cum... un prost afurisit, mi-am pierdut controlul... fir-ar să fie! Tuşi. Acum îmi pare al naibii de rău că te amestec în treaba asta. Trebuie să încerci să mă ierţi, bătrâne... Mă simt un prost din cap până-n picioare. Am văzut bărbaţi care nu puteau! suporta mizeriile ofiţerilor. Acum mă simt exact în acelaşi fel.

— Ascultă, nu ştiu despre ce vorbeşti şi, ca să fiu sincer, Max, nu mai rămân nici o clipă aici. Acum coboară treptele astea, încearcă să-ţi revii şi...

— Pentru numele lui Dumnezeu, Rodger... am sărutat-o. Am *sărutat-o!*

— Pe cine? Doar nu vrei să spui... vai, Max.

— Pe Priscilla. M-am plimbat cu ea prin grădină, ne jucam cu pisoii, ea ţinea unul dintre ei lângă obraz şi pisoiul îi lingea obrazul... Pe moment, am simţit că înnebunesc. Nu mi s-a mai întâmplat niciodată aşa ceva. Nu-mi pot explica.

Începea să se calmeze şi Godwin îl conduse pe scări, până la coridorul etajului al doilea. Lumina lui se filtra prin ferestre, la ambele capete ale acelui culoar lung. Hood avea înfăţişarea unui om care suferise un şoc. Uluit, neînţelegând ce se întâmpla cu el.

— Am luat pisoiul şi l-am lăsat pe bancă. Ea mă privea destul de mirată. Apoi i-am luat faţa în mâini şi am sărutat-o pe gură... a fost ca săgeata unui fulger care m-a străbătut instantaneu... M-am simţit dintr-odată teribil de excitat şi ea şi-a data seama... Apoi am încetat s-o sărut, m-am dat înapoi — trebuie să fi arătat ca fantoma de la operă, rămăsesem fără grai după ce făcusem ceea ce făcusem... Ea mă privea şi eu îi spuneam în neştire că-mi pare rău, că-mi pare groaznic de rău... Şi ştii ce a spus ea, Rodger? N-ai să crezi. A spus: *Nu-i nimic, Max, nu fii supărat.* Vreau să spun, ce fiinţă!

Hood stătea rezemat de un dulap înalt din lemn de pin, clătinând din cap.

— Bine, spuse Godwin. Las-o baltă. A înţeles. Nu e

supărată pe tine... Şampania e de vină, asta e, Max. Noapte de vară, dans, o petrecere, şampanie.

— Dar n-am vrut să mă opresc, spuse Hood încet. Se comporta ca o femeie în toată firea, gura ei era gură de femeie, a trebuit să mă abţin... *O doream.* E un copil!

Rosti ultimele cuvinte cu un glas răguşit. Era la capătul puterilor. Cel puţin pentru moment.

Godwin nu-şi putea veni în fire. Dar era adevărat. Max făcuse ceea ce făcuse şi se simţea puternic zguduit de acţiunile sale. Poate că se gândise şi la soţia lui. Dar partea cea mai proastă era că Cilla era un copil.

— Şi acum n-o pot găsi, spuse Hood. Ce a făcut? Unde a plecat? Trebuie s-o găsesc.

— Ascultă-mă, Max, nu cred că arde chiar aşa. Acum eşti foarte tulburat. Nu eşti tu însuţi. Dacă aş fi în locul tău aş lăsa-o în pace. În noaptea asta, vreau să spun. Ea ştie că te-ai simţit prost şi asta e de ajuns. Ca să-ţi spun adevărul, eu cred că micuţa noastră Priscilla e mai matură decât ne dăm noi seama. Sunt sigur că înţelege. Pot să jur că nu-ţi va purta pică nici măcar o clipă. Doar e vorba de o petrecere, ce Dumnezeu! Nu face atâta caz, Max. Nu e chiar atât de grav.

— Ba e foarte grav, Rodger. Tu nu înţelegi. Ea poate că înţelege, dar tu nu.

Îşi aprinse o ţigară şi flacăra îi lumina faţa, reflectându-se în privirile lui abătute.

— Acum nu mai pot rămâne singur cu ea. Pur şi simplu. Simt c-aş începe iar, aş merge chiar mai departe... Nu-mi pot permite riscul. Nu înţelegi? Dacă vreau să-mi păstrez intacte eventualele speranţe în ceea ce o priveşte, nu le pot distruge acum. Înţelegi?

Godwin aprobă din cap, întrebându-se dacă, într-adevăr, înţelegea ceva. Dar poate că totuşi înţelegea. Ceea ce pricepuse însă acum era că Max Hood era mult mai mult decât „pe jumătate îndrăgostit” de Cilla Dew-Brittain.

Într-un fel, nu-l puteai condamna pe bietul om.

Godwin avea unele motive pentru care nu putea părăsi petrecerea. Poate că simţea în aer un soi de vrajă care prindea totul în mrejele ei.

O mare parte dintre invitaţi simţiră şi ei că nu puteau pleca în noaptea aceea, într-atât de seducătoare era muzica şi şampania şi compania în care se aflau şi sclipirile lumânărilor care pâlpâiau în adierea brizei de seară. Godwin stătea singur în grădină, sub lumina lanternelor japoneze viu colorate, filtrată de crengile copacilor. Îşi trecea alene degetele prin blana moale a unui pisoi, când o zări, din nou, pe Cilla. Trebuie să fi fost aproape trei dimineaţa şi el era somnoros, simţind cum i se îngreunează pleoapele. Fântâna şopotea lin şi sunetul apei era adormitor. Mintea îi hoinărise nestingherită. Auzi poarta dinspre stradă scrâşnind şi scârţâind uşor ca şi cum ar fi deschis-o cineva. Ea intră în curte.

Faţa îi era palidă în lumina alburie a lunii. Îşi dădu la o parte o şuviţă rebelă, din colţul ochiului. Îl zări pe Godwin şi zâmbi veselă, apoi îşi acoperi gura cu mâna, ca pentru a-şi ascunde un căscat neaşteptat. Se sprijini de fântână, cu faţa la el.

— Ţi-e somn, spuse ea.

— Te simţi bine?

— Desigur. Ce vrei să spui?

— Max şi cu mine te-am căutat peste tot, până acum.

— Pentru ce?

El ridică din umeri.

— Max voia să-ţi spună noapte bună şi să-ţi mulţumească pentru petrecerea reuşită. Era îngrijorat văzând că nu te putem găsi.

— Ah!

Degetele i se încleştară pe marginea vechii fântâni.

— Eşti sigură că te simţi bine? Eşti palidă.

— Sunt uşor năucită. Plecă ochii. Toate emoţiile astea... nu prea aveam experienţă în privinţa asta.

— Dar unde ai fost?

Se tot gândea cum o sărutase Max, îi rămăsese în minte imaginea lui ţinându-i faţa în mâini. Nu ştia ce să creadă despre toată întâmplarea. Era unul din acele lucruri foarte delicate.

— Îmi era foarte cald. Toate lumânările acelea, mirosul de ceară topită... şampania. Trebuia să ies, aşa că m-am

strecurat afară. Era prea multă lume, aşa încât nu m-am gândit că se va băga de seamă. M-am plimbat puţin, am stat în parc...

— Meritai să te relaxezi puţin, spuse Godwin.

Se ridică şi o îmbrăţişă scurt.

— Şi pentru mine a fost o noapte *grea.*

Ea se întoarse şi se îndreptă, alături de el, spre poarta care dădea în stradă. Stăteau unul lângă altul, când zăriră o figură cunoscută care venea spre ei.

Era Clyde Rasmussen.

Făcu un gest larg cu mâna spre ei.

— Salut, cavalere. Cum merge talmeş-balmeşul tău, iubito? Am ajuns prea târziu?

Îl bătu pe spate pe Godwin şi o sărută în grabă, pe frunte, pe Priscilla.

— E o reuşită extraordinară, spuse Godwin. Amândoi suntem copleşiţi.

— Foarte bine, mai prelungiţi-o puţin. Sunt un om care munceşte, ştiţi doar.

— Mai ai o groază de timp la dispoziţie, spuse ea. Intră şi bea un pahar cu şampanie. Hutch mai este încă aici.

— Diavolul ăla. Un rânjet larg şi ştirb.

— Ăla să vă ia pe amândoi, spuse Godwin.

— Rodger, tu eşti? Credeam că dormi.

Era Clothilde care trecea pe lângă fântână.

— Credeam că ai plecat fără mine.

— Am venit fără tine.

— Dar nu scapi tu atât de uşor!

Îl sărută pe obraz.

— Ce reuşită! se adresă Priscillei.

— Nici unul dintre noi n-o va uita vreodată, spuse Godwin.

— Lasă-mă să intru şi eu în temă, înainte să devină o amintire, spuse Clyde. Condu-mă, te rog, spre epoca de aur, tânără doamnă.

Priscilla se conformă. Apoi Clothilde îl luă de mână pe Rodger Godwin şi-l conduse acasă, în pat. Dar când, în cele din urmă, veni timpul să şi doarmă, ultimele lui gânduri se îndreptară către Max Hood.

După noaptea aceea, Godwin crezu că înţelesese totul, dar de fapt, nu înţelesese încă nimic.

Într-un anume fel, se cam plictisise de întregul lor grup. Îl oboseau, cu adevărat şi nu ştia exact cum să procedeze cu fiecare dintre ei. Era, în primul rând, Max Hood cu dragostea lui, cu ruşinea şi cu disperarea lui, toate în legătură cu Cilla; era Clyde cu pasiunea lui pentru fete tinere, acum, pentru mica *Africaine* misterioasă, care putea sau nu putea, din cauza elanului lui, să-l bage în mare încurcătură. Într-un fel cu totul ciudat îl îngrijora Cilla care era sufletul vieţii lor, al tuturor; rolul ei ambiguu de fată-femeie îl epuiza pentru că nu ştia cum să se comporte, nu ştia cât o costă pe ea acest rol. Aşa încât se ţinea, pe cât putea, mai departe de întregul grup, de casa cea elegantă cu pisoii şi fântâna ei arteziană şi cu teancurile de cărţi de pe scaunele de pânză din grădină. O vedea numai pe Clothilde, concentrat asupra muncii lui, scria mii de cuvinte pe zi despre Paris şi locuitorii lui şi despre felul în care vedea el toate acestea.

Prânzul cu Marshall Hacker de la Boni & Liveright Publishers dură aproape patru ore. Semnarea contractului îi dădu lui Godwin un sentiment sărbătoresc. Străbătu lungul drum spre casă, intră în coridorul care-i devenise atât de familiar, după ce se asigură că n-o va întâlni pe Clothilde acolo se hotărî să-l invite pe Clyde la un păhărel. Istoria cu Marshall Hacker, cu Fouquet şi Boni & Liveright, ca şi cea a contractelor, pur şi simplu, nu mai putea aştepta. Era evidenţa însăşi, proba concretă că vara aceasta nu fusese pentru el o halucinaţie prelungită.

Bătu cu hotărâre în uşa lui Clyde, apoi intră furtunos şi-l strigă pe nume.

— Clyde. Clyde, unde... Simţi cum i se moaie genunchii, ca şi cum ar fi fost lovit cu un par în cap sau ar fi făcut, subit, un atac de cord, sau ar fi văzut cel mai îngrozitor lucru din lume. Inima i se oprise şi simţi că sângele îi fuge din obraji. Apoi puse stăpânire pe el o imensă stingherealã. Voia să fugă, dar parcă îi crescuseră rădăcini în podea. Simţi cum stomacul îi sălta ca un ascensor în cădere liberă. Se simţi scăldat într-o sudoare rece. Toate acestea se petrecură într-o

clipă.

Clyde era gol, îngenunchiat pe podea, cu spatele la Godwin. Faţa îi era îngropată între picioarele unei femei, ale cărei coapse îi apăsau obrajii. Degetele ei îi greblau părul ţepos, trăgându-l cu putere spre ea. Singurul sunet care se auzea era respiraţia ei, un sunet chinuit, din gât, care puncta tăcerea, în timp ce ea se împingea apoi se retrăgea brusc în fundul canapelei pentru a se împinge, din nou, spre el.

Godwin avea impresia că privea scena asta de multă vreme. Căldura zilei intra în valuri prin fereastră, perdelele fluturau uşor, camera era întunecată şi mirosea a flori.

Ochii ei îi întâlniră pe ai lui Godwin. Dar nu putea fixa ceva decât în parte, îi luceau de dorinţă, obrajii îi erau în flăcări, sânii mici, goi, cu sfârcuri mari, dezvoltate, erau congestionaţi de căldura actului. Era la limita orgasmului, îndreptându-se rapid spre el şi în timp ce Godwin o privea, ochii ei se întoarseră de la el, privind în gol. Înainte ca el să poată fugi, înainte de a putea face ceva, orice, ea ajunse la apogeu, apoi se destinse cu un mic geamăt, muşcându-şi buza pentru a-şi înăbuşi ţipătul, în timp ce trupul îi vibra frenetic, ca şi cum era nerăbdătoare să termine cu totul, dar nu-şi putea încetini sau ignora mişcarea. Gemu, trăgând nesăţioasă aer în piept. Ochii ei enormi se întoarseră încet spre Godwin, în timp ce spasmele se răreau până când încetară cu totul. Îşi acoperi goliciunea cu un halat, se retrase în fundul canapelei, şi-i şopti blând ceva, lui Clyde. Îşi acoperi triunghiul întunecat şi umed şi-şi trase picioarele sub ea, subit pudică şi sfioasă, în timp ce Clyde se lăsa în jos, istovit, aşezându-se pe podea, cu un prosop strâns pe pântece, cu gura şi faţa strălucitoare. Îl zări pe Godwin şi mormăi; înjură, dându-şi ochii peste cap, ca şi cum ar fi cerut îndurare Atotputernicului.

— *Merde,* şopti el, fir-ar să fie...

Cuvintele îi scăpau. Se aşeză într-o poziţie piezişă, ciudată, ca o păpuşă mare, stricată.

Godwin îşi întoarse privirea spre femeia de pe canapea, rugându-se să se întâmple o minune, rugându-se ca ea să nu se afle acolo, să nu fie tocmai ea, Priscilla Dew-Brittain.

Stăteau laolaltă în camera întunecată, fiecare dintre ei ferindu-şi privirile de celălalt, fiecare dintre ei încremenit în învelişul îngheţat al şocului, de parcă o teribilă explozie îi orbise şi-i asurzise, lăsându-i neputincioşi. Godwin îşi simţea creierul complet golit. Pentru moment, nu înţelegea cum de era posibil ca cei doi prieteni, în care avusese încredere, să-l trădeze. Ceea ce se întâmplase între Priscilla şi Clyde nu avea nici o legătură cu el. Cel puţin, până ce apucase să intre pe această uşă. Dar se simţea, subit, foarte singur. Nu era foarte sigur că-i cunoştea pe aceşti oameni. Presupunea că va afla, în curând, totul despre ei, dar până atunci, nu era prea sigur.

Priscilla se duse în bucătărie, stoarse nişte lămâi şi aduse o cană mare cu limonadă şi pahare, pe o tavă. Apoi, o auziră din nou în bucătărie, cum spărgea, cu un cuţit, cuburi de gheaţă. Godwin îşi goli, dintr-o suflare, primul pahar, apoi începu să soarbă din al doilea, încercând să-şi ordoneze gândurile... Încercând, mai degrabă, să-şi *contureze* un gând. Mai curând sau mai târziu, unul dintre ei va începe să vorbească, dar pe moment, toţi rămâneau tăcuţi, transpirau, frământaţi, de îndoieli. Când ea vorbi, glasul ei îi destrămă într-un mod neplăcut sentimentul singurătăţii ce-l învăluise până atunci.

— Nu fi supărat pe Clyde, Rodger. Întâi de toate, trebuie să înţelegi. Eu sunt de vină. Cu mine se întâmplă ceva care, într-adevăr, nu e-n ordine. Sau, poate, e... altceva. Cred că semăn cu mama. Nu-mi dau seama. Uneori mă simt atât de optimistă... apoi totul mi se întunecă şi mă simt pierdută.

Clyde îşi îmbrăcase pantalonii şi cămaşa. Îşi trecea degetele prin părul în dezordine.

— La naiba, Rodger, tu ştii mai bine. Ea încearcă să mă scoată din rahat. Multă vreme m-am aflat la ananghie. Nu asculta ce spune ea. Dumnezeule, e un înger, o nevinovată, un înger demn de toată încrederea. Eu sunt vinovatul. Ştii şi tu, la fel de bine ca şi mine, pentru numele lui Dumnezeu. Mă cunoşti doar. Nu mă pot stăpâni. Uită-te la ea, Rodger. E un copil minunat. Eu sunt de vină, întotdeauna eu sunt de vină, n-o asculta pe ea...

Priscilla clătină din cap, calmă. Ochii ei păreau două

peşteri întunecate, enigmatice. Godwin nu putea vedea bine ochii aceştia imenşi, de culoarea cafelei cu lapte, dar îi văzu linia graţioasă a gâtului, când se întoarse spre el.

— Adevărul gol-goluţ este că eu l-am îndemnat... el era un gentleman perfect, orice ar spune acum. Am fost nebună. Voiam să se întâmple... trebuie să mă crezi. Şi apoi, nu m-am mai putut opri. Ascultă-mă, Rodger. *Acum nu mă mai opresc.* Nu mă... *nu pot.* Şi nici Clyde nu se poate opri acum. Poţi, Clyde? Poţi să te opreşti? Vrei, cu adevărat, să te opreşti?

În vocea ei se simţea un uşor tremurat, dar nu cine ştie ce. Era atât de calmă, încât Godwin se cutremură.

Clyde spuse:

— Cineva ar trebui să mă facă să mă opresc. Cineva ar trebui să-mi găurească pielea cu un glonţ şi să mă vindece definitiv... fir-ar să fie, pe drumul pe care am apucat eu, mi-ar face un mare serviciu.

Godwin spuse:

— Dacă Max Hood ar afla, să fii al naibii, desigur că el te-ar face să te opreşti.

Clyde râse zgomotos.

— M-ar omorî şi apoi ar dormi liniştit. Am auzit eu cum este, am auzit cum s-a purtat în deşert.

— Da, te-ar face să te opreşti. E foarte îndrăgostit de Priscilla.

— Încetaţi! strigă ea. Vă rog, încetaţi! Nimeni nu va afla şi nimeni nu va omorî pe nimeni. Nimeni n-a aflat până acum şi acum avem...

— Ce vrei să spui cu „până acum”? Adică asta nu e prima...

Godwin se opri. Când prinzi pe cineva cu ceva rău, nu e niciodată pentru prima oară, nu-i aşa?

— De cât timp durează treaba asta?

— De câteva luni, spuse ea. Imediat după ce ne-am cunoscut... cu mult timp înainte de a descoperi tu.

— I-am aruncat doar o privire, cavalere. Încearcă să înţelegi, încearcă să intri în pielea mea... cu slăbiciunea pe care o am eu. Totuşi, de data asta, e o mare diferenţă... de data asta sunt îndrăgostit. O iubesc. Nu e prea mică pentru a fi iubită... şi o voi aştepta, bătrâne. Mă auzi ce spun?

— Iisuse, Cilla! spuse Godwin. Toată lumea te aşteaptă.

Max, Clyde, se va face o coadă... totuşi, *aşteptare* nu mi se pare cuvântul cel mai potrivit pentru ceea ce face Clyde.

Clyde se întoarse către Priscilla.

— Ai spus că acum avem ceva. Ce anume?

— Acum nu mai suntem singuri cu secretul nostru. Avem un aliat. Pe cineva care să ne ajute. Îl avem pe Rodger... e cu totul altceva.

Godwin oftă. Ce mai era de spus?

Priscilla făcea baie. Clyde îşi îmbrăca fracul pentru a se duce la club.

— Ajută-mă puţin să-mi închei butonii ăştia, vrei, cavalere? Ia ascultă, cum stai, amice? Vreau să spun, mă urăşti pentru ceea ce s-a petrecut? Pentru ceea ce i-am făcut ei?

— Vai Clyde! Cum aş putea să te urăsc? Nici măcar nu pot să te condamn. Tot ce pot să fac e să mă uit la ea... Dar, să mă ierte Dumnezeu, eşti nebun. Ai să-ţi distrugi viaţa în mod sigur şi poate şi pe a ei...

— Pe a ei, nu, cavalere. În mod sigur nu. Tu nu-ţi dai seama... ea poate să-şi poarte singură de grijă. Poate că încă nu-şi dă seama, dar e clădită din aceeaşi rocă dură ca şi megaliţii de la Stonehedge.

— Henge. Stonehenge.

Godwin se dădu înapoi. Acum butonii erau încheiaţi. Respiraţia lui Clyde mirosea a coniac.

— Foarte bine, deci îţi ruinezi propria viaţă. E destul de trist.

— Ştiu, ştiu. Aş putea s-o mierlesc. Tony... nu ştiu ce mi-ar face dacă ar afla. Şi Hood. Mă trec fiorii. Nici măcar nu pot să mă *gândesc* ce mi-ar face. Prostul naibii nu ştie dacă e tatăl, fratele sau pretendentul fetei... Şi nu glumesc, cavalere — dacă ea mă părăseşte, jur în faţa lui Dumnezeu că mă omor. Nu sunt nebun, Rodger, dar mai bine mort, decât fără ea.

O iubesc pe fata asta. Mă potrivesc cu ea, cavalere, eu... eu...

— Şi cu negresa aceea cu care eşti mereu, ce e?

— Un paravan. A fost ideea lui Prissy. Spunea că ar trebui să avem un paravan. Dacă s-ar afla că am o nouă cucerire,

asta ne-ar pune puţin la adăpost.

— La toate se gândeşte fata asta!

— Are *grijă* de mine, Rodger. Ce să-i faci?

Îşi mai potrivi o dată cravata neagră.

— E cel mai desăvârşit exemplar pe care l-a avut vreodată această bătrână ţară, băiete. Oftă privind feţele lor în oglindă. Ce vei face acum în privinţa noastră, amice?

— Să fac? Nu ştiu ce voi face.

— Eşti alături de noi, sau împotriva noastră? Ce poziţie alegi?

Era rău pentru ea, era rău pentru Clyde, dar ce se putea face? Viaţa ei, viaţa lui. Desigur că aveau dreptul să-şi trăiască viaţa aşa cum credeau de cuviinţă. Clyde era pe picioarele lui — putea înfrunta consecinţele. Ştia al naibii de bine ceea ce făcea. Dar Priscilla era, în mod evident, un copil, jucându-se de-a copilul cel rău, în maniera adulţilor. Ce putea să facă Godwin ca s-o ajute, s-o facă să înţeleagă cât de periculos se comporta, cât de mult rău putea să-şi facă sie însăşi?

— Ca să-ţi spun cinstit, Clyde, nu ştiu nici eu.

— Acum depindem amândoi de tine, bătrâne cavaler. Suntem în mâinile tale. Dar cred că înţelegi lucrul ăsta. Du-o tu acasă, vrei? Tony şi Max s-au dus să joace golf la dracu-n praznic, la Versailles sau la SaintCloud sau dracu' ştie unde. Se întorc târziu.

— Cum poţi face aşa ceva, Clyde? E doar un copil.

— Ei bine, e şi nu e. Şi când e vorba de fete — vreau să spun *fete* — mă comport ca un consumator de opium, ca un toxicoman, o am în carne, în sânge. Lucrul ăsta o să mă distrugă, Rodger. Oricum, să nu fii prea dur cu ea. Văd că a înfruntat totul destul de bine, faptul că ai văzut-o în postura asta şi tot restul... Chiar dacă vrea să arate că ia totul în uşor, să nu crezi că nu face un efort pentru asta. În sufletul ei e foarte rănită. Procedează şi tu cum e mai bine, băiete. Vorbim mai târziu. Fă ceea ce trebuie să faci.

Îl bătu pe Godwin pe spate.

— Nu sunt în situaţia să cer favoruri.

Godwin şi Cilla făcură o plimbare lungă pe malul Senei discutând banalităţi, traversând spre Ile de la Cité, unde se

aşezară pe o bancă, sub copaci. Frunzele erau pudrate cu pelicula de praf a verii. Câţiva bărbaţi în cămăşi de lucru, în salopete sau veste, stăteau înşiraţi pe mal, la pescuit. Fumau, aşteptau şi-şi supravegheau undiţele, de parcă timpul nu avea nici o valoare pentru ei. Ea privi liniştită trecerea lină a unui *bateau-mouche,* ale cărui lumini se reflectau în apa întunecată, asemenea unor diamante uriaşe.

— Îţi aminteşti seara când ne întorceam de la meciul de tenis? Ea zâmbi acelei amintiri, privind vaporaşul. Tu şi cu mine am discutat atunci pentru prima oară... Vocea îi era foarte scăzută. Am sentimentul că te cunosc de foarte multă vreme, Rodger. Şi tu simţi la fel, în legătură cu mine?

— Desigur. Am sentimentul că te cunosc dintotdeauna.

— Te deranjează dacă am să fiu foarte sinceră?

— În momentul ăsta, lipsa de sinceritate ar fi ridicolă.

— Ei bine... ai fi putut fi tu. Sau ar fi putut fi Max Hood. Aveam de gând să încep cu cineva, poate chiar cu unul dintre voi doi. Şi dacă aş mai fi aşteptat puţin, s-ar fi putut să fie.

— Cu oricine dintre noi, fie cu Max, fie cu mine, ar fi fost, poate, mai logic decât cu Clyde.

— Aşa crezi tu? Eu nu. Dintr-un anumit punct de vedere, probabil că logica nu contează prea mult. Trebuia să fac ceea ce am făcut. Faptul că s-a nimerit să fie Clyde a fost cel mai bine venit — el este cel care mă interesează cel mai puţin. El nu mă iubeşte, trebuie să înţelegi asta şi desigur că nici nu are de gând să se omoare.

Purta un şorţuleţ şi o pălărie de pai, cu panglica ce-i atârna la spate. El îi privea profilul, buzele fin cizelate, linia oblică a nasului. Avea dreptate, desigur. Dacă l-ar fi ales pe el, s-ar fi aruncat nerăbdător cu capul înainte. În minte, îi reveni imaginea lui Clyde îngenuncheat în faţa ei, pulpele ei tari ţinându-l ca într-un cleşte, îi auzi respiraţia întretăiată, trădându-i dorinţa nesăţioasă. În clipa aceea simţi că voia s-o sărute. Era şi el om.

— Clyde nu ştie că am şi eu o minte, un suflet sau chiar un simţ al umorului. Pe el îl înnebuneşte, pur şi simplu, vârsta mea şi trupul meu, felul cum arăt... *Eu* însămi nu însemn nimic altceva pentru el. Din pricina asta trebuia să fie Clyde. În adâncul sufletului, el nu înseamnă nimic pentru mine,

după cum eu nu însemn nimic pentru el. Ştiam că nu va fi şocat, nici măcar tulburat, înţelegând ceea ce voiam eu. Ştiam că mai avusese experienţe în acest sens...

— De ce spui că *trebuia* să fie Clyde?

— Pentru că trebuia să fie cineva. Ţi-am spus, Rodger, cu mine *ceva* nu e-n ordine. O, Doamne, nu mă face să-ţi explic. Uneori mă gândesc că dacă aveam câteva prietene cu care să pot discuta aceste lucruri, aş fi descoperit, poate, o altă cale ca să pot înfrunta toate acestea... Vreau să spun că poate n-aş fi ajuns atât de departe... Clyde nu e primul, înţelegi.

— Cilla, te rog.

— Nu, trebuia să mă *spovedesc* cuiva. Niciodată n-am putut vorbi cu nimeni despre asta. La şcoală, când aveam doisprezece ani, profesorul de franceză... cred că eram complet lipsită de ruşine. Avea o soţie şi un copilaş bolnav. Era tot timpul, foarte trist. Părea un osândit. La început voia doar să mă privească... nu putea crede ce i se întâmpla... Îşi zâmbi sieşi. Spunea că eu sunt dovada că, în cer, trebuie să existe un Dumnezeu. Apoi a fost profesorul de muzică din Elveţia, vara trecută. Uneori era foarte brutal şi mă obliga să lucrez foarte serios la vioară, dar trebuia să-i vin eu de hac... Întotdeauna începe când îmi dau seama că nu se pot abţine să nu se uite la mine... La început, nu puteam înţelege de ce era aşa, voiam să descopăr cauza...

Godwin întrebă:

— Câţi ani aveai atunci?

— Treisprezece. Pe vremea aceea, era la şcoală o fată mai mare decât mine, avea optsprezece ani. Trebuia să înţeleg şi eu ce era lucrul acela pe care bărbaţii îl doreau atâta de mult. Tot ce făceam, ea şi cu mine, era foarte plăcut, foarte gingaş — nu era nimic rău, Rodger. Ea îmi spunea să nu-mi fac griji, pentru că nu făceam rău nimănui... Ea era foarte drăguţă cu mine, m-a învăţat atâtea, mult mai multe decât bărbaţii. Aşa încât, Rodger, nu-l condamna pe bietul Clyde... chiar dacă asta te face să mă urăşti, chiar dacă nu te mai poţi uita la mine fără să-ţi provoc dezgust, te implor, nu-l condamna pe Clyde pentru asta. Dacă tu crezi că e un lucru îngrozitor, asta e treaba ta. Dar nu sunt o persoană

îngrozitoare, nici eu nici Clyde şi nimic din tot ce s-a întâmplat nu e din vina lui Clyde.

— Chiar dacă e greşeala ta, el ar fi trebuit să te oprească. E evident că tu nu ştii ce faci.

Ea râse încet de indignarea lui cinstită.

— Ba ştiu foarte bine. Tocmai asta e. Trebuie să merg pe drumul meu. Asta-i tot. Nu există nici un motiv pentru care să nu-mi urmez calea.

Mirosul acru al ţigărilor pescarilor ajunse până la ei, un miros aspru, neplăcut. Ceva sări şi împroşcă apa.

— Problema este că trebuie să încetezi. Nu e prea târziu, nu eşti însărcinată.

— Nu fii vulgar.

— Nu fii atât de proastă! Vulgar. Doamne, Dumnezeule! Părerea mea este că nimeni nu ştie... aşa încât nu forţa mâna destinului. Altfel, te îndrepţi către autodistrugere.

— Nu vreau să spun că-i desconsider pe cei mai în vârstă decât mine, dar nu ţi se pare că eşti îngrozitor de melodramatic? Adică, într-adevăr, ce-i atât de îngrozitor? De ce spui că mă voi autodistruge? Nu sunt o fată de la ţară, înapoiată şi analfabetă, care, cu adevărat, nu ştie ce face... el nu-mi face nimic împotriva voinţei mele. Eu sunt ce sunt, iar el este ceea ce este. Nu ne poţi schimba. Eu nu vreau să încetez... asta nu *înseamnă* nimic... e chiar un lucru foarte interesant. Sunt aceeaşi persoană ca în ziua când ne-am cunoscut.

— Ei bine, eu sunt un băiat de la ţară, din Iowa şi nu pricep. Orice fată pe care o cunosc, de acolo, din ţinutul meu, ar ţipa, ar plânge şi ar cere iertare.

— Eu sunt altfel. Asta vrei tu să fac?

— Cred că nu.

— Totul e-n ordine. Tu eşti prietenul nostru. Nu sunt prea implicată emoţional în treaba asta. Clyde şi cu mine suntem ca nişte parteneri de joacă, nu înţelegi?

— Se pare că tu nu înţelegi, Cilla. El nu e partenerul tău de joacă. Clyde e îndrăgostit de tine.

— Sper că nu crezi *asta!* E atât de prostesc! Îi place trupul meu, asta-i tot. Lui îi place ceva ce-mi aparţine mie. Vai, Rodger, încerc să te fac să înţelegi... Vreau ca tu măcar,

dintre toţi, să nu fii prostuţ în privinţa asta. Vreau să fii aliatul nostru, prietenul nostru. Ne poţi ajuta... ne poţi ajuta să ne petrecem timpul împreună, tu poţi fi al treilea — persoana în care putem avea încredere şi cu care putem discuta despre asta, tu poţi încerca să-l împiedici pe Clyde să clacheze când se va sfârşi... În septembrie mă întorc la şcoală, la Geneva sau poate, înapoi, în Anglia. Va începe un nou an, prieteni noi, prieteni vechi, munca serioasă la vioară... Clyde va trebui să se obişnuiască şi să se descurce. Tu îl poţi ajuta. Se va gândi că are nevoie de un prieten.

— De asta poţi să fii sigură. Va avea nevoie de un prieten. Dar te iubeşte, fie că-ţi place, fie că nu, fetiţo.

Zâmbi melancolică. Briza îi flutura panglica şi ea îşi apăsa cu palma pălăria, ca să nu-i zboare.

— Dacă aşa e... Ridică din umeri. Dragostea e un soi de capcană îngrozitoare, nu-i aşa, Rodger? Vine şi pleacă. Eu n-am încredere în ea.

Nu cunosc pe nimeni căruia să-i fi adus ceva bun. Uite-te la sărmanul meu tată... Totuşi, cândva, vreau să mă îndrăgostesc, vreau să cred în dragoste. Tu nu? Zâmbi uşor. Dar ce aş putea să ştiu eu acum? Am doar paisprezece ani...

— Din gura copiilor...

— Ce înţelept din partea ta că înţelegi lucrul acesta!

Îi întoarse zâmbetul şi se simţi ca un idiot, rânjind fără sens.

— Când ai intrat în cameră...?

— Da?

— Când ne-ai văzut... ţi s-a părut că eram frumoasă în timp ce făceam lucrul acela? Sau era ceva urât, îngrozitor?

— Pentru numele lui Dumnezeu, Cilla!

— Ţi s-a părut că eram frumoasă?

— Da, da, desigur.

— Te excita ceea ce vedeai?

— Taci din gură, Cilla!

— Bărbaţii sunt un mister. Dar *ţi-ar plăcea* să faci asta cu mine, nu-i aşa?

Privea în sus, spre secera lunii care apăruse pe cer, pe neaşteptate.

Godwin o privi, apoi îşi întoarse privirea spre nicăieri.

Ea spuse:

— Mi-ar conveni să ştiu că ţi-ar plăcea. Nu-ţi face griji. Îmi eşti prea drag. De acum încolo nu mai putem fi prieteni apropiaţi. Eu cred că dragostea distruge prietenia. Am început să mă simt teribil, îngrozitor de obosită de sărmanul Clyde, din toate punctele de vedere imaginabile, cu excepţia unuia. Dar chiar şi acela... Vreau să se termine vara asta odată! Cel puţin acest aspect al ei. Adică *aspectul* Clyde. Totuşi vreau să fac lucrul acela cu el... ştii ce-mi place cel mai mult? Când mă priveşte... Te rog, ajută-ne şi apoi... Godwin clătină din cap.

— La urma urmei, de ce mă interesează pe mine toate astea? După ce vara asta se va termina, n-am să-l mai văd pe nici unul dintre voi, niciodată.

— Acum iar te prosteşti. Am impresia că bărbaţilor le plac, întotdeauna, vorbele mari, sentinţele îngrozitoare. Adevărul este că vom şti unul de celălalt, tot restul vieţii.

— Nu cred că aşa e în viaţă. Ne vom despărţi, vom apuca fiecare pe drumul său şi ce va fi, va fi.

— Cum? Tu crezi că ştii cum e viaţa? Nu eşti nici măcar cu zece ani mai mare decât mine şi te crezi o autoritate în materie de viaţă? Numai pentru că eşti scriitor, de aceea ştii atât de multe? Îl necăjea. Uite că iar eşti prost. Sunt sigură că eu m-am gândit la toate astea mult mai mult decât tine.

— Nu vreau să mă cert cu tine, Cilla.

— Asta e bine. Crede-mă, toată viaţa vom rămâne în legătură, va fi ca un dans sau ca un vis, un vis care se repetă. Vom continua să ne vedem, vom trece prin toate etapele vieţii noastre şi vom continua să ne cunoaştem unul pe altul. Citeşte-l pe Dickens, pe Tolstoi, pe Trollope şi pe Thackeray. Găseşti totul în cărţile lor. Şi să nu-ţi închipui că totul se termină odată cu moartea, pentru că nu e aşa...

Se plimbau de-a lungul Senei, privind reflectarea luminilor pe valurile unduitoare.

— Cilla, eu mă dau bătut. Nu ştiu nici măcar de unde să încep să mă gândesc la acest lucru. Sau la tine.

— Ţine minte doar, că eu sunt ceea ce sunt. Şi voi rămâne întotdeauna aşa. Niciodată nu ne schimbăm cu adevărat. Tu eşti un inocent fără leac, decent, cinstit, ca un personaj din

Barchester Towers. Max Hood e un erou, care cară după el povara aceasta enormă a caracterului, onoarei şi responsabilităţii — toată asta îl pune la pământ. Max se gândeşte la lucruri cum ar fi, de exemplu, Dumnezeu, onoare, codul lui moral... Seamănă perfect cu Tolstoi. Clyde e o victimă a slăbiciunii... *Slăbiciunea* lui. Aşa se autodefineşte el — fetele tinere, ele vor fi veşnica lui scuză. Mai târziu, se va apuca de băutură — îi place să-şi târască osânda peste tot, ascunsă în fundul sufletului. Parcă a ieşit dintr-un roman al lui Fitzgerald, nu ţi se pare? Iar eu sunt ceea ce sunt.

— O descendentă spirituală a lui Lady Brett, a lui Hemingway.

— Nu cred. Citeşte *Bâlciul deşertăciunilor.* Acolo mă vei recunoaşte, aşa cred.,

— Becky Sharp?

N-avea cum să nu zâmbească, gândindu-se la exactitatea percepţiei ei. Trebuia să-i recunoşti Cillei această calitate. El o surprinsese făcând dragoste cu Clyde, îşi revenise imediat din şoc şi acum îi dădea lecţii de intuiţie literară asupra propriilor lor vieţi. Ea ridică din umeri, jucăuşă.

— Gândeşte-te puţin. Aducătoare de necazuri. Tentaţii. Curiozitate. Dorinţa de a fi în centrul atenţiei. Nu mă privi atât de mirat, Rodger. Mă cunosc doar. Ştiu cine şi ce sunt. Trebuie doar s-o depistez pe Lady Pamela în mine, asta e tot.

Se opriră la parapet, se sprijiniră de el, uitându-se unul la altul. Godwin se gândi: „Doamne, ajută-mă”. Spuse:

— N-am mai cunoscut pe nimeni atât de plin de viaţă.

Era stângaci, dar, la urma urmei, era exact ceea ce voia să exprime.

— Eu cred că toţi suntem foarte plini de viaţă.

— E greu de crezut, după tot ce am vorbit în seara asta, că vom muri vreodată, că vom dispărea. Mă uit la tine, Cilla şi nu înţeleg cum se va putea, vreodată, să încetezi să mai exişti... nu tu, într-un fel nu tu... lucrul ăsta mă sperie, dar cred ca aş fi de acord să mor chiar acum, dacă prin asta tu ai putea continua să trăieşti...

— Credinţa mea fermă este că nu vom înceta niciodată să existăm.

— Ce vrei să spui?

Îi luă mâna şi-l privi în ochi, ridicându-şi capul.

— Încearcă să ţii minte ce-am să-ţi spun acum, Rodger. Nu ştiu de unde-mi vine, dar am sentimentul că întotdeauna am ştiut lucrul ăsta. Este secretul universului şi ţi-l voi împărtăşi, ca să devină al tău. Ascultă-mă...

Viaţa este veşnică
Şi dragostea nemuritoare
Ceea ce numim Moarte
Este numai Orizontul
Dincolo de care nu putem vedea.

Este tot ceea ce ai nevoie să ştii şi dacă vei găsi adevărata dragoste — dacă un asemenea lucru există — atunci, cu atât mai bine.

Godwin fu copleşit de un val de emoţie.

— De ce naiba mă simt atât de trist?

Dorea s-o ţină în braţe, s-o sărute, să-i simtă parfumul părului. Ce dracu' se întâmpla?

— Pentru că eşti un romantic incurabil. Ca şi cum i-ar fi ghicit fiecare gând care-i trecea prin minte, îl sărută. Gura îi era moale, caldă şi umedă. Îi înlănţuise gâtul cu braţele, în timp ce sărutul se prelungea. Apoi şopti:

— Nu fi trist.

El nu-şi imaginase niciodată că viaţa — sau o fiinţă omenească — putea fi atât de complicată, de fermecătoare, de ispititoare. După mulţi ani, avea să reflecteze la aceasta şi avea să înţeleagă că acea clipă când gustase căldura blândă a serii pariziene, lăsându-se sărutat de o fată de paisprezece ani, fusese clipa când adevărata sa viaţă, viaţa unor posibilităţi imaginate, bărbăţia lui, începuse cu adevărat.

16

În timp ce luna august se apropia, precedată de cei doi emisari ai ei, căldura şi umezeala, Godwin făcea mari eforturi să nu se gândească la Clyde şi la Priscilla.

Îl foloseau, dar el ştiuse că aşa vor face şi nu se plângea. Ar fi putut spune „nu”. Dar situaţia nu-l deranja. Era prea complicată pentru el, sau prea tulbure, prea coruptă sau prea irelevantă pentru propria lui viaţă. Dar ei se foloseau de el. Conspira împreună cu ei. Îi acoperea. Le crea condiţii ca să poată continua. Le dădea de ştire când drumul era liber. Ce coşmar!

Petrecea mai mult timp cu Max Hood sau cu Hood şi cu Tony Dew-Brittain, cărora le plăcea să rămână în oraş când mulţi parizieni se îndreptau spre plajele Atlanticului sau la ţară. Jucau golf. Se duceau la curse la Longchamps şi Godwin cumpără o pipă, un obiect foarte arătos, îmbrăcat în piele, cu un cal care sare, imprimat în aur, pe coadă. Jucau tenis în Grădinile Luxembourg.

Tot timpul erau ocupaţi cu aceste variate şi plăcute îndeletniciri. Godwin ştia că Priscilla şi Clyde erau împreună, încercând, probabil să pună capăt legăturii lor, tot ce era mai rău pentru sărmanul Clyde.

Era un lucru al naibii de greu să nu se gândească la ceea ce făceau ei, să se gândească numai la treaba sa cotidiană, în timp ce era urmărit de imaginea fetei oferindu-şi trupul bărbatului care pătrundea în ea.

Căldura afecta pe toată lumea cu excepţia lui Max Hood. Deşertul îl făcuse imun. Niciodată nu părea să se încordeze. Mişcările îi erau concentrate, dense, dar, în acelaşi timp fluide şi atunci când lovea mingea de golf, balansul corpului era categoric şi rapid, iar precizia venea de la sine. Godwin care era cu cincisprezece centimetri mai înalt, avea un balans mai lung, mai vertical şi fusese învăţat de timpuriu să-şi deplaseze corect greutatea corpului, folosindu-şi masa considerabilă la lovirea puternică a mingii. Îl întrecea pe Hood în mod regulat, dar bărbatul mai scund recâştiga, de fiecare dată, terenul pierdut. În general, erau parteneri potriviţi, dacă luai în consideraţie întregul meci de golf. În timp ce Godwin era leoarcă de sudoare şi epuizat la sfârşitul unei partide, Hood arăta de parcă s-ar fi întors de la promenadă.

Calmul lui începuse să devină un afront pentru Rodger

Godwin. Calmul său şi amintirea criticii pe care Hood o făcuse scrisului său cu câteva săptămâni în urmă. Se părea că, de atunci, se întâmplaseră o mulţime de lucruri, dar Godwin nu-şi putea şterge din minte acea dimineaţă. Deţinătorul Cărţii Morţilor. Alege, spusese el, fii bărbat... Dar Godwin continua să păstreze în amintire şi felul în care îi priviseră împreună pe cei doi *curcani*, pe Henri şi pe Jacques, omorând un om şi apoi dichisindu-se când totul se sfârşise. Îşi amintea cum Max Hood îl oprise, îl trăsese înapoi şi-i lăsase pe criminali să plece.

Şi totuşi Max Hood era cel care-l obliga să fie bărbat. Lucrul acesta îi crea o stare de spirit groaznică şi gândul îi stăruia în minte într-o după-amiază când se duse să joace tenis cu Max Hood în Grădinile Luxembourg. Terenul era fierbinte, umed şi plin de praf. Nici chiar jucătorii de *boules*[1] nu erau prezenţi la locul lor obişnuit. Deasupra Fântânii Medici bâzâiau roiuri de insecte. Terenurile erau pustii. Max îl aştepta.

— E al naibii de cald, Godwin. N-ar trebui să jucăm.

— Nu-i nimic. Hai să dăm câteva mingi.

Cămaşa lui albă i se lipise deja de spinare. Îl durea capul din cauza căldurii şi a soarelui. Ar fi putut să-şi dea chiar duhul pe terenul de tenis plin de praf.

Primul set dură puţin. Hood juca în maniera lui Lacoste. Dar Godwin nu-i prea călca pe urme lui Tilden. Cum ar fi reacţionat Max Hood dacă ar fi ştiut de Cilla şi de Clyde? Godwin se dădu înapoi şi privi chiorâş, în soare, zărind un roi de puncte negre. Simţea cum creştea în el sentimentul frustrării. Ce se alesese din viaţa simplă, lină, de fiecare zi?

Primele trei jocuri erau un fel de repetare a primului set, dar apoi, Godwin îşi intră în ritm şi simţi cum cordajul subţire al rachetei crescuse parcă atingând dimensiunile unei tobe bas. Mingea îi venea în rachetă cu o regularitate ideală, trimisă înapoi cu o lovitură puternică şi fermă.

— Bine jucat, strigă Hood când mingea izbi terenul la picioarele sale, ridicând un nor de praf. Acum ai atins eficienţa ta obişnuită, bătrâne.

Apoi Hood continuase.

---

1 Sfere, bulgări (lb. franceză) (n.tr.)

— Acum şansa e de partea ta, Max, îi strigă Godwin. Încă vin joc şi m-ai bătut, ticălosule!

Hood râse. Cămaşa îi era leoarcă, părul i se încâlcise, iar faţa îi era acoperită de un strat de sudoare amestecată cu praf.

— Godwin, mă termini.

— Nu uita de deşert, amice. Te va salva.

Imediat după ce ajunseră la egalitate, Hood mai luă un punct.

Jocul următor dură aproape o veşnicie. Godwin simţea că îi tremurau picioarele ca piftia. Braţul îi părea ca un adevărat baros. Max simţea şi el acelaşi lucru, mişcându-se ca o insectă prinsă în capcana hârtiei de muşte. Pantofii de tenis i se îngreunaseră, plini de praful de pe teren. Între două puncte câştigate, zâmbea întotdeauna:

— Lovitură bună pentru America, îi strigase lui Rodger Godwin şi vocea-i răzbătea atenuată de valurile de căldură.

Întrecerea dura atât de mult pentru că cei doi bărbaţi erau de mult epuizaţi. Godwin nu era foarte sigur de ce mai rămânea pe teren. Dar nu se putea opri. Simţea că lupta aceea devenise foarte importantă. *Pe viaţă şi pe moarte...*

Dar nu mai avea să reziste prea mult. O ştia şi Hood putea să vadă şi el acest lucru.

Apoi, dintr-odată, mingea zbură în faţa lui, planând ca mirajul unui colibri, ca şi cum ar fi fost legată cu o aţă. Se gândi că era pe punctul de a pierde chiar acum încă o lovitură. Încă o lovitură straşnică.

Mingea pluti, o putu vedea cum se răsuceşte în aer, acoperită cu un strat gros de praf, ca o căciuliţă pe un cap chel. O gaură neagră mişcându-se în lumina orbitoare a soarelui. Hood trimitea mingile la fileu, ca să-şi termine partenerul. Îi zâmbea de partea cealaltă a fileului, incitat de luptă, de efort, de mirosul fiarei ucise. Rodger Godwin duse braţul în spate, îşi potrivi racheta, izbi mingea cu capul, apoi simţi cum i se taie respiraţia şi icni zgomotos, în timp ce mingea se lovea de corzile rachetei.

Clipea din pricina picăturilor de sudoare care-i înţepau ochii şi următorul lucru pe care-l zări se petrecu mult prea rapid pentru a vedea bine. În câteva fracţiuni de secundă,

mingea îl lovi cu putere pe Hood în faţă. Sângele îi ţâşni pe nas, văzu cum racheta îi căzu din mână, alunecând încet în praf, apoi Hood se încurcă în fileu în timp ce sângele îi picura în neştire, în praf...

Când Godwin ajunse la fileu, văzu sângele ţâşnind la picioarele sale. Avu senzaţia că se afla în capătul unui tunel lung şi întunecat, zărind numai câteva luminiţe, cât gămălia de ac. Capul i se învârtea. Se temu să nu cadă cu faţa în praful terenului. Dar nu-i păsa prea mult.

Hood îşi ridică privirea cu mare încetineală. Sângele îi umpluse gura şi dinţii i se înroşiseră. Rânjea.

— A dracului de bună minge a fost asta, spuse.

Îşi linse sângele cu limba. Îşi şterse buza de sus cu mâna şi aşa plină de sânge cum era, o ridica pentru a da mâna cu Godwin. Acesta i-o luă şi, astfel, jocul se încheie.

— În ceea ce mă priveşte, mi-e de ajuns, spuse Hood.

— Să-i spunem scor egal?

— Spune-i cum vrei.

Godwin abia mai putea vorbi.

— Am să-ţi spun ce s-a întâmplat, spuse Hood, ştergându-se de sânge. Numai bărbaţii sunt în stare de aşa ceva. De aceea a fost atât de bună mingea asta.

Îl bătu cu palma pe spate pe Godwin, în timp ce se târau de-a lungul fileului. Pe cămaşa umedă rămase urma mâinii murdare de sânge.

— Învăţ, Max, învăţ.

Se aşezară pe o bancă, privind terenurile pustii care se coceau în soarele după amiezii târzii de vară.

— Pe viaţă şi pe moarte, continuă Godwin. Picioarele îi tremurau şi el nu le putea opri.

— Exact, spuse Hood. Chiar şi după ce am lăsat de o parte mingile şi restul, jocul continuă. Cred că înţelegi ce vreau să spun, nu-i aşa, bătrâne?

Godwin ştia exact ce voia să spună. În vara aceea, la Paris, în fiecare afurisită de zi învăţai câte ceva nou.

Când sosi luna august, Merle Swaine le făcu o surpriză, închiriind o casă la ţară, în Bretagne, nu departe de coasta stâncoasă şi sălbatică. Îi spuse lui Godwin să se ducă acolo

să se odihnească... şi să scrie câteva articole lungi pe care le pregătise. „Ia-ţi micuţa prietenă, dansatoarea sau cântăreaţa sau ce dracu' este, ia-o acolo şi petreceţi-vă o vacanţă pe cinste.

Godwin se duse şi o luă şi pe Clothilde cu el. Scria, se prăjea la soare şi făcea plimbări în răcoarea nopţii, pe stâncile de pe ţărm. Dar imaginile celor ce se întâmplau la Paris nu i se puteau şterge din minte. Era gata să-i povestească totul Clothildei, apoi reflectă mai mult la aceasta. Ce rost avea? Ea nu avea nevoie să ştie.

În cea de-a doua săptămână, Swaine ii vizită. Îşi cumpărase o maşină nouă, sport şi voia să le facă o surpriză. Părăsiseră Parisul doar de zece zile, dar Godwin se desprinsese complet de ambianţa lui. Swaine spunea însă că, în aparenţă, nu era „tipul de om de la ţară". Adusese unele ştiri proaspete şi Godwin le devora, pur şi simplu, ca şi cum fusese exilat pe altă planetă, nu doar în Bretagne. Babe Ruth îşi continua cursele între Paris şi casă, într-un ritm alarmant şi Godwin se întreba dacă Marshall Hacker se mai afla încă la Monte cu Willie şi ţinea legătura cu George H. Ruth, peste ocean.

Toţi trei stăteau afară, învăluiţi în lumina argintie a lunii, ascultând canonada valurilor care se izbeau de stânci. Sorbeau vinul pe îndelete când, deodată, Clothilde pomeni numele lui Max Hood.

— Cred că mi-a căzut fisa, spuse Swaine, în timp ce vinul îi picura pe piepţii cămăşii. Am noutăţi despre Max. Un om ursuz, ascuns, Max ăsta al nostru. Îmi ajung la urechi fel de fel de lucruri despre Max Hood.

— Ca de exemplu? întrebă Godwin prompt.

— Se pare ca fratele Hood este un soi de agent britanic. E omul de legătură al francezilor în afacerea cu un nou armament, cu amplasarea tunurilor, cu aeronave cu bombe de mare tonaj la bord, noi tancuri, artilerie... totul ultra secret. Dar, ca să fiu sincer, cine ştie dacă e ceva important? Aşa cum se prefigurează lucrurile acum, posibilitatea vreunui război pare foarte îndepărtată. Totuşi, *ultra secretul* trebuie menţinut. Şi, apropo, se şopteşte că ar exista şi o doamnă Hood! Ce spui de chestia asta?

— Am auzit şi eu zvonul ăsta, spuse Godwin.

— A apărut de undeva, ori din Dordogne, ori de la Deauville, ceva cu D, dar acum am încurcat borcanele. Se pare că Max nu dă pe dinafară de bucurie din cauza asta. Va trebui s-o cunoaşteţi. Amândoi. Are ochi ca de stăncuţă şi gheare ca de vultur.

— Ce încântător, murmură Clothilde.

— E romancieră, spuse Swaine, cu un dispreţ ce-i ieşea prin toţi porii.

— Una dintre acele doamne romanciere. Are un nume de genul Euterpe sau Eulalie. Un nume al naibii de enervant — *Esmé,* mi-am adus aminte. Dumnezeule! *Esmé!* N-ai altceva de făcut decât s-o urăşti. Hood trebuie să fi fost beat în ziua când a luat-o de nevastă. Lumea spune că personajele romanelor ei sunt luate din viaţa reală, cel puţin aşa spune omul nostru cel cult, cum naiba-l cheamă şi pe ăsta... Newman. El spune că are o mulţime de admiratoare. Lesbiene, făcu el cu ochiul, complice. Îi sunt foarte devotate. Altceva? Ah, da, călătoreşte cu o spanioloaică, titrată şi foarte sclifosită. Newman jură că li s-a dus buhul că sunt amante...

Swaine „radia” în lumina lunii şi întinse paharul spre a-i fi umplut din nou. Râse zgomotos.

— Max pare îngrozit de toată povestea asta dar îşi ţine gura al naibii de consecvent, aşa încât nu poţi fi sigur de nimic. Esmé Hood. Max al nostru a pus mâna pe o adevărată *comoară*, copii!

— Spune-mi, interveni Godwin, e bolnavă? Am aflat că are tuberculoză şi se află în sanatoriu în munţi.

Swaine ridică din umeri.

— Felul cum o descrii, pare mai degrabă desprins dintr-una dintre cărţile ei tâmpite. Nu este chiar ceea ce se cheamă o femeie robustă, dar nu arată nici ca una cu plămânii franjuri.

Întors la Paris, Godwin primi un telefon de la Hood, pentru a se întâlni într-o seară târziu, la Dingo, ca să bea un păhărel împreună. Hood arăta obosit, congestionat şi cu pleoapele tivite cu roşu. Bău cu mai multă nerăbdare decât îi era

obiceiul. Îi povesti lui Godwin despre Esmé şi despre Carmen şi vocea îi tremura puţin. Nu atât de supărare cât din cauza frustrării şi a neliniştii.

— Afurisită femeie, spuse Hood, atingându-şi mustaţa de parcă, pe moment, s-ar fi îndoit că mai era la locul ei. Am încercat s-o determin să accepte divorţul. De ani de zile tot încerc. Mă hărţuieşte, mă ironizează. Nu mai e de suportat, pur şi simplu, dar cred că nu există decât o singură cale pentru a pune capăt acestei poveşti şi eu nu sunt încă pregătit pentru asta.

— N-aveţi copii, din câte înţeleg.

— Copii? Dacă ar fi avut, i-ar fi înecat ca pe pisoi. Mi-e groază să-mi imaginez cum ar fi putut arăta descendenţii ei... Ah, tinere prieten, să fii foarte circumspect când este vorba despre imprudenţele tinereţii. În apărarea mea, nu pot invoca decât faptul că, pe vremea aceea, nu părea să fie un monstru.

Faţa lui frumoasă îi fu umbrită de un rânjet.

— Unul dintre secretele mele dureroase, asta este Esmé. În cea mai mare parte a timpului încerc să-mi imaginez că niciodată n-am întâlnit-o, că nu m-am căsătorit cu ea.

— Spune-mi, e bolnavă?

Râse cu asprime.

— Asta o ştii de la Tony?

— Nu, de la Priscilla. A auzit ceva în genul ăsta.

— Sărmana Prissy. Da, i-am spus lui Tony şi ea trebuie să fi fost, întâmplător, pe acolo. Esmé mi-a *spus* că e pe moarte... a fost ideea ei mondenă.

— Pare o nebunie, spuse Godwin.

— Şi, colac peste pupăză, mă gândesc la Prissy tot timpul. Să mă ia naiba dacă ştiu ce să fac. N-ar fi trebuit s-o sărut niciodată.

— Dacă aş fi în locul tău, nu m-aş mai gândi deloc la asta.

— Dar tu, spuse Hood, n-o cunoşti cum o cunosc eu.

— Probabil că nu, răspunse Godwin.

Şi Clyde Rasmussen i se adresă lui Godwin pentru ajutor şi mângâiere.

— Ştii foarte bine cât apreciem, Cilla şi cu mine, tot ce-ai

făcut pentru noi. Dar, de când ai plecat la ţară, a fost un adevărat infern. În primul rând, căldura asta nenorocită. Scuză-mi franceza mea, dar în unele zile e prea cald ca să te mai culci cu o femeie. Niciodată nu m-am gândit că ar putea să-mi iasă din gură lucrul ăsta. Tony stătea mai mult pe acasă. Apoi, blestemăţia aia de nevastă a lui Hood! Trebuie să fi fost înnebunit ca un purice beat! Oftă. Aşa încât Tony nu l-a putut avea pe Max drept partener de joc. Problema este că am impresia că Hood bănuieşte ceva despre Prissy şi despre mine...

— Mergi prea departe cu imaginaţia. Hood e prea ocupat cu ale lui.

Pe faţa lui Clyde se citi îndoiala.

— Nu, miroase el ceva. De fiecare dată când ne întâlnim, mă întreabă dacă am văzut-o pe Priscilla. Şi mai are şi privirea aceea rece. N-am încredere în el.

— Stai puţin. Tu eşti cel care nu eşti demn de încredere...

— Ştii ce vreau să spun. Omul îmi bagă frica în oase.

Tăcu, privindu-l pe Godwin în faţă.

— A fost un iad de când ai plecat tu, cavalere. Prissy o să-ţi povestească şi ea. Ai văzut-o de când te-ai întors?

— Nu.

— Sper să n-o pedepseşti pentru păcatele mele.

Îi făcu cu ochiul lui Godwin, dar faţa lui de ţărănoi era plină de tristeţe.

— N-am văzut-o încă.

— Ascultă, te poţi opri la ei mâine după-amiază, ca să-l vezi pe Tony? Ea va pleca la lecţie, aşa încât putem petrece o oră împreună... dacă tu îl poţi întreţine puţin pe bătrânul Tony. Poţi să faci asta pentru noi, cavalere?

A doua zi după-amiază, trecu să-l vadă pe Tony Dew-Brittain. Îl găsi moţăind, afară, la umbră. Nu arăta prea bine, dar, din cauza căldurii, a umidităţii şi a atmosferei apăsătoare, nimeni nu se putea lăuda că arăta prea bine. La puţin timp după sosirea lui Godwin, apăru şi Max Hood care li se alătură. El părea singurul care mai avea oarecare rezerve de energie. Gulerul cămăşii îi era proaspăt şi tare, costumul din in alb era scos ca din cutie, iar pantofii albi,

perforaţi, fără o pată. Nu mai arăta obosit.

Dew-Brittain remarcă aerul degajat al lui Hood şi întrebă, referindu-se la doamna Hood şi la prietena ei.

— Fetele pleacă din oraş?

Hood zâmbi şters.

— Aşa ar trebui să se întâmple. Dar, din păcate, nu. Aşa încât m-am hotărât să mă detaşez de problema asta.

Conversaţia se târa leneşă. La un moment dat, Hood intră în casă şi se întoarse cu un pahar înalt, plin cu un lichid limpede. Când trecu pe lângă Godwin, îi lăsă în nări un miros uşor. Hood bea gin cu înghiţituri lacome. Mâinile-i trădau o anumită nervozitate, dar altfel, nu era vizibil vreun alt efect al unei sănătăţi afectate.

După-amiaza se scurgea liniştită. Umbrele înaintau pe bâjbâite către mijlocul grădinii şi insectele începură să bâzâie deasupra lucrurilor. Godwin consideră, în sinea lui, că le acordase destul timp îndrăgostiţilor. Gândul la ei făcea să i se întoarcă stomacul pe dos, dar nu-l putea alunga cu nici un chip. Când, în fine, reuşi să se ridice din scaun, auzi scârţâitul balamalelor porţii dinspre stradă. Priscilla se întorsese acasă, moleşită de căldură. Purta o fustă roz cu alb şi o bluză care-i scotea în evidenţă faţa şi braţele bronzate şi sănătoase. Avea în mână vioara şi caietul de partituri şi le adresă un salut vesel, strigând ceva peste umăr, în timp ce urca cele câteva trepte, pentru a se pierde în întunericul casei. Tony Dew-Brittain care se mai sprijinea încă de scaunul său, privi în sus, spre Godwin şi spre Hood.

— Nu ştiu ce m-aş face fără fata asta. Datorită ei mă simt un om fericit.

Străbătând alene strada liniştită, Godwin pomeni de câteva ori numele Priscillei şi Hood spuse:

— Să ştii că ai avut dreptate în privinţa acelui episod pe care l-am avut cu ea. În cele din urmă, am încercat să mă scuz şi nostimada este că nici măcar nu sunt sigur dacă-şi amintea ce se întâmplase. N-a făcut decât să mă privească indiferentă şi a spus ceva despre seara minunată pe care o petrecuse. Apoi începu să-şi amintească amănunte în legătură cu petrecerea. Femeile. Cine poate şti ce se petrece în mintea lor?

— Încep să cred că e mai bine să nu ştim.

— Cred că ai dreptate. Pentru moment nu prea e în apele ei.

— Adevărat?

Se întrebă în sinea lui: Ceva în legătură cu Clyde? Să bănuiască, oare, ceva?

— Da, e vorba de câteva lucruri. Tu ştii cum a luat-o Clyde sub aripa lui protectoare, ca un frate mai mare. Îi vorbeşte mereu despre muzică, despre obligaţia de a exersa zilnic, despre intimitatea care se creează între muzician şi instrumentul său. Ceva cam în genul relaţiei dintre soldat şi arma sa, cred. Devii una, cum se zice. Ea spune că e, într-adevăr, foarte sofisticat în ceea ce priveşte teoria muzicii şi câte şi mai câte. Am senzaţia că a cam abandonat-o în ultima vreme. Se pare că nu prea mai calcă nici pe acasă pe la ea. Înţeleg că omul îşi are viaţa sa personală, fata aceea neagră cu care e văzut mereu, apoi exigenţele clubului... Nu vreau să spun că-l condamn, în nici un caz, dar sincer să fiu, cred că tânjeşte după acele flecăreli despre muzică... asta ar fi unul dintre lucrurile care o frământă acum, apoi mai e şi problema aceea cu maică-sa, Lady Pamela — se pare că ameninţă să-şi facă apariţia... va fi la fel de binevenită ca o viperă sub cămaşă. La fel de binevenită ca şi nevastă-mea. În orice caz, circulă zvonul că Lady Pamela s-ar întoarce la Tony în vara asta, ca să încerce să pună lucrurile pe linia de plutire. Eu i-am spus că ar trebui să-i dea un picior undeva, dar el tot mai crede că şi-ar putea reveni, devenind o mamă decentă pentru Priscilla. Rămâi uluit cât de orb poate fi un bărbat când e vorba despre o femeie, nu-i aşa? Pamela e o pedeapsă, pur şi simplu, nu greşesc când spun asta. Cum de nu-şi dă el seama? Oamenii rămân aşa cum sunt. Ai observat lucrul ăsta? Nu se schimbă cine ştie ce, nici măcar când capătă puţină personalitate.

Godwin aprobă din cap. Ar fi trebuit s-o asculte pe Priscilla.

— Vreo schimbare în bine, la tine acasă? Era ciudat, dar simţea că-i pare rău pentru Max Hood.

Hood râse.

— Nu, nu fac decât să încerc. Când ai de-a face cu Esmé,

începi să-ţi fie dor de sânge şi de urletele din tranşee. Şi dac-o mai pui la socoteală şi pe creatura aia spaniolă... Dar nu vreau să te plictisesc cu toate astea, bătrâne. E laptele meu vărsat şi n-are nici un rost să plâng acum după el. Dacă ai puţin noroc, poate că nu vei avea ocazia să le întâlneşti.

În acel august, Turnul Eiffel se cocea, pur şi simplu, perpelindu-se în valurile de căldură. Oraşul părea pe jumătate adormit în încremenirea fierbinte, prins de o toropeală lâncedă. Dar, pe neaşteptate, se trezi la viaţă, vibrând de emoţie, cu ocazia unei demonstraţii în sprijinul lui Sacco şi Vanzetti, a cărei dramă se consuma la mare depărtare, în Boston. Parizienii erau ferm convinşi că cei doi italieni fuseseră condamnaţi după o judecată sumară, pentru tâlhărie armată şi crimă, fiindcă erau străini şi anarhişti. Poate că aveau dreptate. Cum data execuţiei se apropia, în întreaga Europă se organizau demonstraţii. În Parisul relativ pustiu în momentul acela, te puteai încurca, fără veste, într-un grup de demonstranţi răguşiţi, care fluturau pancarte. Lui Godwin acest lucru i se păru destul de curios. Începea să ia contact cu înflăcărarea politică a europenilor.

În Paris era acea perioadă a anului când oraşul era înecat în valuri de căldură, totul era parţial paralizat, iar negustorii erau mai morocănoşi ca de obicei. Florile se veştejeau, se scuturau şi se uscau în ghivecele din ferestre. Câinii scoteau limba de un cot, moţăind la umbră. Cafenelele erau încă pline, dar flecărelile se auzeau numai în engleză. Acelaşi lucru era valabil şi pentru Clubul Toledo: afacerile mergeau bine dar nu mai era chiar Parisul dinainte.

Pe Rodger Godwin îl stăpânea o stare permanentă de nervozitate. Era ca o febră mocnită care nu se putea declanşa în afară, ca să te pună la pat. Primi un cec de la Marshall Hacker, aşa încât înţelese că avea ceva bani în bancă. Începu să se gândească la posibilitatea de a-şi cumpăra un mic automobil. Pusese ochii pe un model sport, roşu, englezesc, de două locuri. Se gândea la posibilitatea de a scăpa puţin de valul de căldură şi de a putea dormi liniştit noaptea, la oarecare distanţă de oraş.

Pentru prima oară de când o cunoştea, Clothilde era

nefericită. Voia să se debaraseze de viaţa ei de prostituată ocazională. Încerca să-şi găsească o slujbă în vreun bar, unde să poată cânta şi dansa în spectacolele de noapte, dar nu era uşor. Lucrurile nu mergeau bine. Noaptea, se ghemuia în braţele lui Godwin şi plângea. Căldura era prea apăsătoare, cleioasă. Abia se putea mişca. Se oferi s-o ajute cu bani şi lucrul ăsta o făcu să plângă şi mai tare. Spunea că, începând din toamna aceasta, nu mai avea de gând să se culce cu bărbaţi, pentru bani. Îl întrebă pe Godwin ce se gândea el să facă. Îi simţi genele lungi gâdilându-i pieptul. N-avea nici o idee, nici un răspuns şi lucru ăsta îl agasa.

Meciul de box fusese ideea lui Clyde Rasmussen.

De bilete le făcuse rost un tip care era un fan al jazz-ului şi un obişnuit al clubului. Clyde îşi acordă o seară liberă, închirie o formaţie de „negrişori” care să-i ţină locul şi-i invită pe Hood şi pe Godwin la o seară „între bărbaţi”. Era de părere că puteau petrece câteva ore împreună, fără companie feminină.

Meciul de box se desfăşura în cadrul unui *bal musette* „reprofilat”, unde ringul fusese instalat în grabă sub o lampă mare care atârna până jos, asemănătoare celor de deasupra meselor de biliard, dar mai mare. De fiecare parte, fuseseră instalate câte douăzeci de rânduri de scaune, iar în spatele lor mai era loc destul pentru mulţimea ce se înghesuia, în picioare. În jurul lămpii roiau nori de insecte şi din când în când se auzea cum se lovesc şi trosnesc în clipa în care se apropiau prea mult de bec şi se frigeau. Încăperea era îmbâcsită de fum albăstrui de ţigară şi de pipă şi duhnea a sudoare şi a vin borşit. Îşi găsiră locurile împingându-se prin mulţime, până în faţa ringului, chiar lângă cel care bătea gongul.

Godwin era foarte ocupat, făcându-şi însemnări în minte, înregistrând tot ce vedea: insectele care zumzăiau în lumină, sticla de bere alsaciană în mâna omului cu gongul, mustaţa umedă şi ofilită a arbitrului, scăunelul cu trei picioare care se clătina nesigur când vreun luptător se prăbuşea între reprize, chiloţii leoarcă de sudoare care atârnau ca nişte costume de baie grele de apă, hârdăul în care se scuipa,

buretele din care picura apă înroşită de sânge, ciorapii negri, scurţi, rulaţi peste pantofii de sport din pânză de in, picioarele netede, spâne, mănuşile de box grele ca nişte saci cu ciment ud, împroşcarea de sudoare şi sânge, când una dintre mănuşi izbea faţa adversarului, sângele scuipat printre dinţii sparţi...

Principalul meci se desfăşura între doi luptători de categorie uşoară, un sportiv scund din Monaco, cu părul tuns perie şi un marinar din Marsilia cu ţeasta rasă şi strălucitoare. Marinarul care avea un trup de om tânăr şi o figură încruntată şi dezamăgită de fochist de cincizeci de ani, îl puse la colţ pe monegasc, în dreptul frânghiilor, în repriza a treia, îi rupse o coastă cu un upercut de stânga şi, în timp ce bietul om icni şi se aplecă în faţă, îi sparse nasul cu o directă de dreapta. Sângele ţâşni în aer ca un curcubeu de sfârşit de lume, împroşcând faţa lui Godwin şi mânjind cămaşa lui Hood, ca explozia unui foc de mitralieră. Monegascul căzu în genunchi şi se ghemui la podea cu faţa în jos. Sângele murdări pânza de in pătată şi alunecoasă, în timp ce mulţimea urla şi tropăia. Buretele zbură printre frânghii şi ateriză la picioarele arbitrului ca un peşte mort.

Pe faţa lui Godwin şiroia sângele amestecat cu sudoare, în timp ce-şi croiau drum înapoi, prin coridorul creat de mulţime, către noaptea înăbuşitoare de afară.

Godwin simţea o uşoară greaţă, dar nu putea să nu recunoască faptul că savurase fiecare minut al meciului.

Făcură o scurtă haltă la un păhărel, apoi coborâră spre râu, sperând să profite puţin de briza răcoroasă a apei. Speranţele nu li se împliniră, dar ei îşi dădură toată silinţa să se simtă bine. Godwin încercase să-şi şteargă sângele de pe faţă, dar simţi cum rămăşiţele se uscau, transformându-se într-o coajă care-i strângea pielea obrazului. Îşi continuară plimbarea în lungul digului. Sunetul muzicii de dans se stingea în urma lor. Scurtară drumul, luând-o pe străduţele ce se desprindeau de malul râului, printre petele ciudate de lumină din colţuri, apoi reintrară în întunericul dens, brăzdat de zborul liliecilor din clopotniţele vechilor biserici.

Pe neaşteptate, un crâmpei din trecutul apropiat le izbi urechile ca un expres în viteză. Venea dintr-o fundătură

întunecată.

Un strigăt de ajutor, un suspin. Un sunet slab, întretăiat.

Hood se opri, ridică mâna, şi-o făcu pâlnie la ureche, ascultând atent.

Geamătul înăbuşit, umed parcă, se auzi din nou. Un sunet nearticulat ca al unui animal muribund.

La celălalt capăt al aleii scurte şi înguste, văzură o siluetă întinsă la pământ. Era un om. Godwin văzuse, nu demult, exact acelaşi lucru, într-o altă alee întunecată. Avu senzaţia că întâmplările respective, cea din amintire şi cea din prezent, îl ţintuiseră pe loc.

Omul încerca din răsputeri să se târască pe pietrele sparte, să iasă din conul de lumină albăstrie care, în clipa aceea, părea că vine de la o distanţă de mii de mile.

Hood alergă spre forma aceea omenească, ghemuită şi străbătută de convulsii. Clyde îl urma la o oarecare distanţă, neştiind prea bine ce se întâmplă.

Omul era mort dar n-o ştia încă.

Godwin veni şi el chiar lângă victimă, dar rămase, totuşi, la o parte. Nu suporta să se apropie prea mult.

Omul se răsucise pe spate. Hood îngenunche lângă el. Mirosea îngrozitor, ca într-un abator. Clyde icni dintr-odată, se întoarse cu spatele scoţând un strigăt ca de om care se sufocă, se sprijini de zid şi vomită tot din el, dar spasmele continuară o vreme.

În fine, Hood se ridică şi se dădu un pas înapoi, continuând să privească acel cadavru.

— Pleacă de aici, i se adresă lui Godwin. E mort. Nu se mai poate face nimic. Se îndreptă încet către lumina albăstruie.

De acolo de unde stătea, Godwin zări aburul care se ridica din trupul mortului. Chiar şi în căldura aceea a nopţii de vară putea exista abur. Se apropie, se uită în jos, spre faţa umflată, cu ochi care nu mai puteau să vadă. Obrajii erau puhavi. Un braţ atârnat arăta ca un cârnat prea strâns în ambalajul lui. Dădea impresia unui balon umflat la maximum. În cele din urmă, cămaşa i se deschise, nasturii săriră cât colo, iar pieptul i se bombă puternic.

Fusese bătut până când plesnise. Aburul. Lui Godwin îi trebui puţin timp ca să-şi dea seama ce se întâmplase. Îşi

îndreptă privirea spre mijlocul trupului, de unde ieşea acel abur.

Trupul umflat se desfăcu în bucăţi.

Fusese bătut sălbatic, până când îşi dăduse duhul, bătut până când pântecele inflamat explodase, împrăştiindu-i măruntaiele, care atârnau din cavitatea golită, ca un şarpe contorsionat.

Godwin se îndepărtă de cadavru şi-l auzi pe Hood şoptindu-i numele. Veni lângă el, în capătul aleii, peste drum de lumina albăstruie.

Hood arătă cu degetul spre petele de sânge de pe bolovanii de la intrarea aleii pavate cu cărămidă. Apoi îşi ridică ochii spre lumina albastră.

Strălucea deasupra uşii din dos de la *préfecture de police*[1].

Postul de poliţie.

17

Dimineaţa de 24 august aduse confirmarea oficială a condamnării la moarte a lui Sacco şi Vanzetti. Pasiunile se dezlănţuiau şi circulau zvonuri despre izbucnirea mai multor răscoale antiamericane. Toată lumea părea că plănuieşte o astfel de răscoală, aştepta să se alăture vreuneia de acest soi, sau, cel puţin, îşi alegea din vreme un locşor confortabil de unde să poată privi demonstraţia respectivă. Godwin încerca să-şi imagineze ceva care, desfăşurându-se la Paris, să poată determina o reacţie puternică în Statele Unite. Chiar ideea în sine era hilară.

Întâmplarea făcu ca exact în seara aceleiaşi zile familia Dew-Brittain să dea o nouă petrecere, ca un fel de premiu de consolare pentru cei care mai zăboveau, în acel august fierbinte, la Paris. Ocazia era un recital de vioară al Priscillei. Ideea aparţinea, totuşi, lui Lady Pamela Legend. Părăsindu-şi rolul de *femme fatale*[2], mama Priscillei apăruse de undeva, dintr-un loc care începea cu D, hotărâtă să-şi asume un rol mai domestic, acela de soţie şi de mamă.

1 Prefectura de poliţie (lb. franceză) (n.tr.)

2 Femeie fatală (lb. franceză) (n.tr.)

Lumea nu înţelegea din ce motive adoptase ea această stratagemă, deşi toţi îşi imaginau că toată cheltuiala era suportată de un anume buzunar bine stabilit. Fie că banii erau ai lui Tony şi, în acest caz, ea se întorsese pentru că nu mai avea un chior, fie că banii erau ai ei şi-i folosea pentru a-şi *cumpăra* revenirea în sânul familiei. Oricum, toţi erau de părere că banii erau mobilul.

În noaptea aceea, adierea primejdiei plutea în aer. Străzile erau înţesate de lume, agitate de o frământare neobişnuită, se fluturau lozinci şi steaguri, protestându-se vehement, în apărarea lui Sacco şi Vanzetti.

În aer se simţea o umezeală caldă, ca o promisiune a ploii ce urma să vină. Zgomotul produs de mulţime se ridica deasupra valului încremenit al căldurii, părând că se naşte chiar din acesta.

Petrecerea era una dintre acelea care străluceşte din toate punctele de vedere şi uneori aproape că te orbeşte. O mare parte dintre invitate purtau rochii lungi şi majoritatea bărbaţilor erau în frac. Luminile străluceau de-ţi luau ochii şi toată acea adunare părea să plutească suspendată într-un balon uriaş şi fragil. Esmé Hood era foarte înaltă. Părea aproape o fantomă, cu ochi enormi, conturaţi cu negru, cu pielea palidă ca pergamentul. Era atârnată de braţul rigid al spanioloaicei — Carmen. Hood era văzut adesea de partea cealaltă a soţiei lui, cu toate că ea nu părea să bage de seamă. Godwin era convins acum că Esmé Hood era bolnavă, poate chiar pe moarte. Lady Pamela era o femeie de o cu totul altă factură: mică de statură, cu o gură mare, cu buza de jos plină şi proeminentă, cu aceiaşi ochi căprui cu privirea liniştită pe care-i avea şi Priscilla. Părul negru şi strălucitor îi era tăiat scurt, părând lustruit. Era foarte iute, încântătoare, de o vioiciune impresionantă. Faţă de Godwin se arăta extrem de apropiată, stabilind repede o relaţie amicală cu el, foarte recunoscătoare pentru influenţa benefică pe care o avea asupra fiicei ei.

— E o uşurare pentru ea să aibă pe cineva cu care să vorbească despre cărţi şi despre scriitori, e atât de precoce pentru vârsta ei, iar în ce ne priveşte pe noi doi, pe Tony şi pe mine, suntem aproape nişte analfabeţi. Familii de

boiernaşi de ţară, ce vrei. Ignoranţa este dreptul nostru prin naştere şi-i rămânem credincioşi toată viaţa.

Diamantele îi străluceau orbitor în lumină. Dădu drumul unui hohot de râs argintiu, încântător.

Godwin încerca să-şi imagineze ce simţise Priscilla în noaptea aceea când mama ei plecase cu Marc, vărul ei sau ce-o fi fost, în timp ce Tony striga la ea în liniştea nopţii de pe strada Belgravia. Cum mai puteau oamenii să stea din nou împreună după o asemenea despărţire? Pentru Godwin era ceva straniu, imposibil de înţeles. Cu toate acestea, el era scriitor, devenit, de curând, un scriitor de succes, cu bani în bancă. Dintre toţi cei pe care-i cunoscuse la Paris în vara aceea, doar Lady Pamela era cea care-l făcuse să fie nesigur pe el însuşi şi pe primirea călduroasă a cititorilor. Înţelegea al naibii de bine că Lady Pamela era singura fiinţă cu care nu avea nici o punte de comunicare.

Priscilla cântă frumos. Uimitor de frumos. Se aşezase la piciorul scării, adresând adunării un surâs grăbit, pentru ca apoi să „dispară”, absorbită de muzică. Era acompaniată la pian de un tânăr, cu o înfăţişare ce-ţi amintea de d’Artagnan. Programul era de factură romantică: Ceaikovski, Paganini, ca şi alte piese încărcate de vraja tristeţii. Swaine se simţi obligat să-i atragă atenţia lui Godwin să închidă gura, atunci când recitalul ei se sfârşi. Godwin nu mai întâlnise pe cineva care să te poată face să uiţi de tine, aşa cum făcuse Priscilla Dew-Brittain, acum câteva clipe.

Swaine rânjea la el, iar fălcile i se revărsau peste guler.

— Deci puştoaica nu-i rea. Începu să chicotească. Ar trebui să te vezi cum arăţi. Relaxează-te, omule. Puştoaica nu-i decât un scripcar şi atât.

Profesoara ei, o femeie mai în vârstă, cu mustaţă albă, îmbrăcată într-o rochie neagră cu guler înalt, împodobit cu o camee, după moda secolului trecut, spuse:

— Cântă de parcă ar fi foarte bătrână şi ar fi văzut o mulţime de lucruri la viaţa ei, devenind foarte îngăduitoare cu viaţa, cu soarta. Ea pare să înţeleagă viaţa. Uneori mi-e teamă pentru ea. Poate că niciodată nu va mai fi la fel de înţeleaptă ca acum, draga de ea...

Priscilla veni spre Godwin doar pentru o clipă. Ochii îi

erau şi mai mari, lichizi şi strălucitori. Nu schimbară nici o vorbă. El o îmbrăţişă, strângând-o la piept câteva clipe şi când, în fine, se desprinse de el, Godwin îi şterse lacrimile de pe obraz. Nu putea ghici ce simţea ea în acele momente. Înţelegea doar că niciodată nu va şti cu adevărat şi că nu va putea afla decât ceea ce lăsa ea să se vadă în seara aceea. Apoi, deodată, dispăru, acaparată de maică-sa, de taică-său şi de prietenii lor. Godwin înţelese că, în orele ce urmau, nu va mai putea fi singur cu ea, nu se va mai putea bucura de atenţia ei întreagă.

Clyde trebui să plece devreme, imediat după recitalul Priscillei, deoarece clubul era înţesat de lume şi se mai aflau acolo şi câţiva băieţi care voiau să facă înregistrări. Transpira din belşug şi avea ochii injectaţi. Godwin o căută din ochi, puţin neliniştit, pe Clothilde, care, din nou, avea să ajungă târziu. Era vorba de un client şi ea întâmpinase posacă această întâlnire, jurând că se săturase până-n gât de „viaţă". Avusese o audiţie de mare succes pentru un angajament la un bar de noapte de pe Malul Drept. Dacă-i reuşea să obţină slujba, atunci putea pune cruce trecutului ei. Godwin simţi mâna lui Clyde pe umărul său şi damful dulceag şi greţos de absint. Clyde îl trăgea grăbit după el.

— Haide, cavalere, ieşi împreună cu mine. Mi-e inima grea, fir-ar să fie, aşa spunea bătrâna mea mamă... *Mi-e inima grea, Clyde, îmi frângi inima.* Acum înţeleg ce voia ea să spună...

La câteva blocuri după ce părăsiseră casa lui Dew-Brittain, Clyde începu subit să suspine şi se sprijini cu spatele de un copac. Îşi acoperi ochii cu palmele, ştergându-şi, cu sârg, lacrimile.

— Sunt într-o pasă groaznică, ştii totul doar... ea mi-a intrat în sânge, nu mai pot face nimic, nu mă mai pot împotrivi şi... ştii foarte bine tot ce face Clothilde pentru tine? Ei bine, am început s-o învăţ pe Priscilla toate lucrurile acelea. Îţi imaginezi cât contează asta pentru un bărbat? O fată ca Prissy? Fir-ar să fie!..

Se smiorcăi şi-şi trecu mâna uriaşă prin părul roşcovan şi rar apoi încerca să se liniştească, dar renunţă imediat.

— Ce-am să mă fac, prietene? Nu pot să renunţ, la ea...

— Ce s-a întâmplat? Se întoarce la şcoală?

— În privinţa asta m-aş putea descurca, găsesc eu un mijloc...

Sorbi cu nesaţ, aerul cald şi umed. Tună din nou şi cascade fierbinţi de fulgere brăzdau cerul până la orizont.

— Am s-o văd, nici o şcoală din lume nu mă poate opri s-o văd. Nu, de mine e vorba... Mi s-a oferit o grămadă de bănet să mă duc la New York. Ei spun că vor da localului Roof Garden de la Hotelul Cleveland acelaşi nume ca al clubului de aici... Clubul Toledo al lui Clyde, la Cleveland; ei cred că va fi foarte reuşit. E un hotel mare, cavalere, pe Lexington... o mulţime de bani, înregistrări, orice afurisit de capriciu pe care mi l-aş putea dori. Afară de Prissy. Aşa încât nu am decât o singură posibilitate...

Începea să-şi revină, îşi netezi haina şi-şi şterse faţa cu basmaua cea roşie, ridicolă. Godwin trebuia să întrebe, pentru că nu-şi putea imagina răspunsul.

— Ce *poţi* să faci?

— Vreau să vină cu mine!

— Cilla? Percepu mirarea din propria-i voce. Vrei ca Cilla să plece la New York? Dar, Clyde, nu are decât paisprezece ani. Nu e o micuţă vagabondă din Ozarks. Cum ai să procedezi?

Clătină din cap.

— Trebuie să-mi vină mie vreo idee. La naiba, am s-o răpesc... dar Hood, Dumnezeule, ştiu bine ce va face. Mă va urmări, mă va ucide, pentru că ticălosul ăsta are crima în sânge — nu cred că nu observi asta, prietene.

— Clyde dragă, n-o să meargă. Ea nu pleacă la New York cu tine. Ia spune, i-ai vorbit despre treaba asta? Trebuie s-o faci, trebuie să vezi ce părere are ea. Iar în ceea ce-l priveşte pe Hood, nu trebuie să-ţi faci griji. De Tony să te temi şi numai Dumnezeu te poate ajuta să scapi teafăr din mâna lui Lady Pamela. N-ai nevoie să ţi-o faci duşmancă.

— N-am nevoie să aud toate astea din gura ta, cavalere. Ceea ce am nevoie de la tine este doar o mână de ajutor.

— Te-am tot ajutat până acum al naibii de substanţial, mai mult decât ar fi trebuit.

Regretă pe loc ceea ce spusese, dar n-avea nevoie de lecţii de la Clyde Rasmussen.

— N-am nevoie să te aud spunându-mi că ţi-ar trebui o mână de ajutor de la mine. Ai avut tot ajutorul din partea mea, prietene. N-am nici o obligaţie să te ajut acum, într-o altă etapă a acestei nebunii.

— Atunci, asta e părerea ta în privinţa asta?

— Eu cred că ideea ta de-a o lua cu tine la New York e de-a dreptul nebunească, e o nebunie numai să te gândeşti la aşa ceva.

— Şi eu care te credeam prietenul meu... prietenul *nostru.*

— Asta şi sunt şi încerc să-ţi dau un sfat bun.

— Şi nu te sfieşti deloc, pentru Dumnezeu! Ştii ce cred eu, cavalere? Cred că o vrei aici... că vrei tu însuţi să te dai la ea!

Avea o privire grea, faţa îi devenise foarte palidă.

— Ei bine, Clyde, nu dau două parale pe ceea ce crezi tu. Eşti beat, te-ai îmbătat cu absint şi ţi-ai ieşit din minţi şi...

Clyde ridică brusc mâna dreaptă spre capul lui Godwin. Acesta i-o prinse ca pe o minge în zbor şi i-o împinse în jos.

— Nu te-ntinde la caşcaval mai mult decât îţi dă mâna, amice. Te previn în mod cinstit, Clyde. Nu cred că doreşti să te lupţi cu mine, cu adevărat, îţi promit...

Clyde îşi plecă ochii, îşi frecă mâna.

— Dumnezeule, Rodger, te-ai schimbat, ai devenit un ticălos...

— Nu ştii ce vorbeşti. Ne vedem mâine.

Godwin îi întoarse spatele şi plecă. De după un bloc din spatele lui, îl auzi pe Clyde Rasmussen, primul său prieten pe care şi-l făcuse la Paris, cum striga după el. Glasul îi străbătea chinuit prin valul dens al căldurii, prin vântul încărcat de umezeala care se juca printre crengile copacilor.

— Godwin... eşti un ticălos... ştii asta? Godwin... eşti un mincinos şi un trădător, afurisitule... Godwin...

În cele din urmă, tunetul îl sili să grăbească pasul.

Când se reîntoarse la petrecere, reproşurile lui Clyde îi mai ardeau încă urechile.

Îl găsi pe Swaine transpirând ca un adevărat porc în călduri, făcându-i cu mâna din celălalt colţ al camerei.

— Vino încoace, e un coşmar întreg ce se întâmplă la ambasada americană. Broaştele s-au răsculat! Oameni plini de temperament! Zâmbi fericit, cu un aer de atotcunoscător. Se ridică baricade. Am trimis un fotograf acolo. Hai să mergem şi noi.

— Sacco şi Vanzetti? întrebă Godwin când ieşiră în stradă.

— Sunt al naibii de sigur că e vorba de Babe Ruth, fiule, spuse Swaine. Trebuie să punem mâna pe un taxi. Dar uite-l pe Hood, a găsit el unul, vine cu noi!

După două ore şi jumătate, sleiţi de isteria care se dezlănţuise în jurul ambasadei, toţi trei, se întoarseră în propriul lor *quartier*, la o cafenea greu de descris, de pe terasa căreia puteai, dacă-ţi întindeai gâtul, să vezi uşa de la intrare a Clubului Toledo. Beau bere rece şi Godwin părea că nu-şi putea stăpâni bătăile inimii. Avea sentimentul că i se injectase o substanţă care-i afectase puternic echilibrul interior.

Toţi trei erau leoarcă de sudoare, cu respiraţia grea, cu picioarele tremurând din cauza alergăturii. Ori încotro priveai, puteai observa un amestec paradoxal de optimism cu furie în creştere, toate acestea alimentate cu prea mult vin. Indivizi care, în mod obişnuit, erau calmi din fire, îşi exprimau sentimentele de revoltă cu privire la nedreptatea care se comisese peste ocean şi înainte de a şti precis ceva, înainte de a înţelege lucrurile ei înşişi, răcneau şi erau gata să pocnească pe oricine.

În timp ce stăteau pe terasă, ploaia începu să cadă, în fine, udându-le mesele şi părul. Picăturile mari şi grele ţopăiau pe pavajul străzii, formând imediat băltoace. Era o ploaie caldă şi murdară, dar oricum, ploaie. Te simţeai ca şi cum ţi s-ar fi dat, pe loc, vacanţă, înainte de asta, oamenii discutau nervoşi, dar odată cu ploaia, zgomotul vocilor iritate păli şi începură să răsune acordurile a două cornuri şi bătăile unei tobe, venind dintr-un colţ. Câteva persoane din mulţimea adunată pe terasă, începură să danseze şi să strige. Mulţimea aflată de cealaltă parte a străzii li se alătură şi, pe neaşteptate, strada se umplu de perechi de dansatori al căror număr creştea mereu, ca o cantitate din ce în ce mai mare de lichid care inundă la nesfârşit străzile umede de

ploaie.

Muzica se auzea tot mai tare şi Godwin se pomeni târât în stradă de un val de petrecăreţi care ţipau şi cântau asurzitor. Hood stătea într-un colţ, impasibil, privind. Swaine râdea zgomotos, înconjurat de câteva fete drăguţe care dansau şi strigau, ridicându-şi fustiţele.

Hood părea singurul om de pe stradă care nu se amuza deloc. Gândul îi era în altă parte. Poate că era supărat din pricina lui Esmé. Poate că era îndrăgostit de Cilla. Poate avea dreptate Clyde că Max începuse să bănuiască ceva în legătură cu el şi cu Cilla. Godwin îl privea şi se întreba ce se petrece în spatele acelei feţe fin cizelate, cu un aer atât de îndepărtat. Se gândea la Max Hood şi la secretele vieţii lui, când atenţia îi fu atrasă de ceva zărit cu coada ochiului, ceva neobişnuit.

În umbra din colţ, stătea o femeie, sprijinită de un platan, acoperindu-şi faţa cu o mână. Purta doar un slip albastru deschis. Se ţinea de acel copac, iar în ochii ei se putea citi o disperare sălbatică. La început, Godwin crezu că se mânjise cu ruj pe faţă, dar suprafaţa era prea mare. Culoarea aceea roşie aprinsă se putea vedea şi în păr şi pe piept şi pe slip şi nimeni nu-i dădea atenţie. Era mânjită toată cu sânge. Ploaia îi lăsa dâre roşii de apă amestecată cu sânge, aşa cum stătea nemişcată, singură şi rănită. Pe piele îi curgeau şiroaie, de parcă trupul îi era din ceară şi se topea încet.

Era Clothilde.

O duseră acasă la Godwin, pentru că apa caldă curgea mai bine la el, iar ea spunea că-i era teamă să se întoarcă în camera ei. Buzele îi erau umflate şi sparte, obrazul cu cicatricea în formă de cruce era tumefiat, iar pielea tăiată adânc. Vorbea cu mare greutate. Unul dintre dinţii din faţă lipsea şi îşi muşcase limba. Avea sânge şi pe partea interioară a pulpelor iar chiloţii îi erau sfâşiaţi şi pătaţi de sânge. Godwin o dezbrăcă încet, cu mare grijă şi blândeţe şi îi făcu baie. Stătea în cadă fără să protesteze. Din când în când gemea de durere, iar el se apleca spre ea, îi săruta părul şi-i şoptea liniştitor.

Swaine se opri aproape de uşa băii, discret ca un

gentleman.

— Rodger, ar trebui s-o vadă un doctor. Să nu-mi propui vreo soluţie de rahat de-a ta. Ştiu unul bun care stă pe rue de Rennes. O să vină încoace.

Godwin o ajută să iasă din cadă şi o tamponă uşor cu prosopul. Zgomotele petrecerii care se desfăşura jos, în stradă, pătrundeau prin fereastra deschisă. Se auzi o bubuitură de tunet şi o rafală de ploaie lovi pervazul. Godwin o înveli în halatul lui şi o conduse spre pat. Ochii îi erau învineţiţi şi însângeraţi şi înghiţea cu mare greutate. O ajută să se întindă în pat şi o privi neajutorat cum se chinuia să se aşeze, ghemuită, cu genunchii la piept.

Max Hood fumase, stând în picioare la fereastră, privind în jos, în stradă. După ce Clothilde se întinse în pat, se întoarse încet şi veni să se aşeze lângă ea. Se aplecă deasupra ei şi-i întoarse, cu grijă, faţa spre el.

Lacrimile îi străluceau sub pleoapele închise. Godwin îngenunche lângă ea şi-i luă mâna.

— Cineva, spuse Hood, care ştia ce face.

Godwin îl privi.

— Ce vrei să spui?

— Individul care i-a făcut aşa ceva, nu era un simplu client. N-am dreptate, Clothilde?

Ea dădu din cap afirmativ, aproape imperceptibil.

— Terminaseşi cu clientul, spuse Hood. Erai singură... apoi ce s-a întâmplat?

Ea clătină din cap, îşi atinse buza spartă, murmură ceva indescifrabil. Ochii îi deveniseră nişte deschizături înguste în obrazul umflat. Godwin era încă atât de zguduit de cele întâmplate, încât nu putea să fie atent la altceva în afară de durerea ei. Îndreptă ventilatorul de pe birou spre pat, astfel încât să-i sufle puţină răcoare pe obraz.

Hood continua insistent, calm.

— E foarte important Clothilde. Clientul n-a făcut asta.

— Nu, şopti ea.

— După aceea a venit cineva..

— Au venit doi, m-au rănit...

— Te-au violat?

Ea aprobă din cap. Godwin îi ţinea mâna, îi mângâia părul.

Swaine spuse:

— Nu cred c-ar trebui să întârziem prea mult cu doctorul, domnilor.

— Un minut, spuse Hood cu blândeţe. Îi cunoşteai pe cei doi bărbaţi?

Ea încuviinţă din nou, cu capul, crispându-se de durere după această mişcare aproape imperceptibilă.

— Trebuie să-mi spui cine erau.

— Nu... se vor întoarce... el mi-a tăiat faţa... de mult...

— Faţa? Cu un cuţit?

Ea îşi atinse cicatricea de pe obraz, cu vârful degetelor.

— El era proprietarul meu... m-a cumpărat de la una din casele acelea, acum patru ani... m-a crestat ca să arate că-i aparţin... l-am părăsit acum doi ani, aveam cu mine un bărbat care mă apăra... Clyde... dar el mă pândeşte tot timpul... pe urmă, astă-seară...

Suspină, încercând să se întoarcă, plângând de durere. Sângele de pe faţa ei pătă perna.

— Nu te teme, spuse Hood. Spune-mi... cine sunt aceşti oameni?

— Nu pot... data viitoare m-ar ucide.

— Te asigur că nu vor face aşa ceva, draga mea. Spune-mi numele lor.

Ochii ei străluciră printre pleoapele umflate. Se uita la Godwin.

— Haide. Spune-i.

Godwin îi strânse mâna uşor.

— Jacques... şi Henri...

— Poliţaii? spuse Godwin. Ei ţi-au făcut asta?

— Jacques era proprietarul meu.

Lacrimile îi dizolvau petele de sânge, împrăştiindu-le.

Hood se aplecă şi o mângâie pe păr.

— Nu fii îngrijorată. Mă duc eu să discut cu Jacques şi cu Henri.

Se ridică de pe marginea patului.

— Rodger, tu rămâi lângă ea. Swaine, du-te să-l aduci pe doctorul ăla. Se va face bine. Dar adu doctorul.

Godwin spuse:

— Foloseşte telefonul de jos, Merle. Vin şi eu cu tine, Max.

Hood îl privi în faţă:

— Eşti foarte sigur, bătrâne? Mi-e teamă că se va petrece o treabă murdară la răscruce de drumuri.

Godwin nu mai auzise niciodată expresia asta.

Hood adăugă:

— Eu am ceva mai multa experienţă în asemenea treburi.

— Atunci am să învăţ şi eu de la un expert.

Hood zâmbi încet.

— Da. Dacă mă gândesc bine, Rodger, ai dreptate. La urma urmei, eşti exact omul potrivit pentru o astfel de treabă.

Hood se sprijini de gardul de fier negru care înconjura micul cimitir şi îşi înclină capul spre luminile din capătul blocului. O cafenea izolată în marginea drumului se pregătea să închidă şi-şi alunga clienţii în stradă, în ploaie. Sub copertina pe care ploaia bătea toba mărunt, cu hainele de uniformă descheiate, stăteau Jacques şi Henri supraveghindu-şi micul domeniu. Fumau, râzând din când în când şi urând noapte bună patronilor care le făceau cu mâna. Amândoi sorbeau din nişte pahare mici, iar pe masa verde, metalică, dintre ei, se afla o sticlă de vin goală.

Ploaia biciuia pieziş strada, se scurgea şiroaie pe turnul bisericii, spintecând aerul în lumina felinarelor. Privită astfel, în lumină, părea o grindină de gloanţe. Dar în realitate, era o ploaie caldă, de vară. Hood escaladă gardul, în curtea cimitirului, apoi îi dădu o mână de ajutor lui Godwin, care era un bărbat mult mai mare şi mai greoi.

— Fii atent la vârfurile ascuţite, spuse Hood. Te poţi răni.

Godwin sări pe pământ. Iarba era umedă, trebuia tunsă. Curtea cimitirului mirosea ca un teren de golf de acasă. O groapă deschisă, un morman de gunoaie care se transformau în noroi, o gaură căscată care-şi aştepta noul locatar. În spatele mormanului de gunoaie, se afla roaba groparului, care se umplea treptat cu apă de ploaie noroioasă şi o cazma rezemată de ea.

Cei doi se opriră, privindu-se pe deasupra gropii, cu obrajii şiroind de apă, cu părul lipit, uzi până la piele.

Hood puse mâna pe cazma şi-şi plimbă degetul pe

marginea ei tăioasă. Pe buzele lui fine flutură un zâmbet fantomatic. Se îndreptă cu paşi mari spre capătul gropii şi începu a izbi cazmaua de noua piatră de mormânt. Făcea un zgomot îndrăcit. Godwin îl privea uluit. Apoi, cu o voce baritonală, care-ţi spărgea urechile, Max Hood începu să cânte „Danny Boy”. Apoi, „Champagne Charlie”.

— Hai, bătrâne să cântăm puţin...

Mintea lui Godwin se goli dintr-odată şi începu şi el să cânte „Imnul de luptă al Republicii”.

Apoi începu alt cântec. O ţinu aşa până când se gândi că-i va plesni capul. Cântă până când Henri şi Jacques apărură lângă gard, privindu-i, mârâind ceva unul către celălalt. Jacques scurgea rămăşiţele din sticla de vin.

Hood se bălăbăni ca un beţiv, prin noroi, ca să ajungă în faţa lor, nas în nas, cântând o baladă militară. Jacques încercă să-l înhaţe cu iuţeală, dar Hood se dădu înapoi, căzu, râzând şi cântând mai departe, înjurându-i în franceză şi făcând din buze gesturi de dispreţ la adresa lor.

Hood puse mâna pe cazma, se întoarse împleticindu-se către piatra de mormânt şi începu să izbească din nou în ea.

Jacques apucă de gât sticla de vin şi o izbi de gard. Cei doi *curcani* găsiră poarta şi intrară în curtea cimitirului. Se apropiară, pregătiţi pentru un meci serios. Rânjeau. Ştiau ce aveau de făcut.

Hood îl salută pe Jacques, în maniera unui beţiv. Acesta, care se afla în frunte, îl făcu porc pe Hood şi-l înfruntă. În timp ce Jacques se apropia ţinând în mână sticla spartă, ca pe o armă, gândindu-se să omoare un alt beţiv, în timp ce Henri îl urma îndeaproape, şontâcăind în spatele tovarăşului său, în timp ce Godwin privea scena pe deasupra grămezii de noroi şi a gropii deschise, atunci, se întâmplă ceva.

Jacques îl lovi în faţă pe Hood cu sticla spartă. Sângele ţâşni printre picăturile de ploaie.

Deodată, Hood se sprijini de piatra de mormânt şi ridică mâna, legănând cazmaua în aer.

Chipiul lui Jacques zbură cât colo. Pe moment, Godwin crezu că era chiar capul individului. Sticla descrise un arc şi căzu, cu un plescăit, într-o băltoacă.

Jacques se dădu înapoi, acoperindu-şi faţa şi apucându-şi

gulerul hainei. Înainte de a cădea, cazmaua izbi din nou. Lama ei îi reteză degetele. Zburară prin aer ca nişte aşchii de lemn. Sângele ţâşni în aer ca nişte mici gheizere. Degetele-i erau tăiate iar gâtul crestat adânc. Căzu într-o parte, pe mormanul de noroi.

Hood făcu un pas către Henri, alunecă şi căzu în genunchi. Henri se repezi înainte, lovindu-l cu vâna grea de bou.

Godwin păşi peste gura căscată a gropii, îl apucă de cap pe Henri şi alunecă în noroi. Hood se rostogoli, se izbi de piatra de mormânt şi rămase ţeapăn. Henri se aruncă asupra lui, îl lovi drept în spate, îndoindu-l pe marginea pietrei. Îl izbi cu cizmele lui grele în rinichi, mârâind la fiecare lovitură. Hood alunecă alături de piatră, gâfâind, iar Henri căzu în faţă. Godwin trecu dincolo de piatră şi-şi înfipse degetele în părul unsuros al lui Henri, apoi începu să-l izbească cu faţa de marmora umedă. Nu-şi imaginase niciodată că e atât de puternic. O făcea cu uşurinţă. Continuă până când figura mânjită de noroi a lui Hood se ridică în faţa lui. Hood îşi scutură capul şi-şi puse mâna pe umărul lui Godwin.

Godwin se dădu înapoi şi trupul rămase atârnat de piatră, ţeapăn, scăldat de ploaia caldă.

— E mort, bătrâne. Ai făcut o treabă bună.

— Nu, nu, e numai năucit de lovitură... e leşinat.

— E mort de-a binelea. Înţelegi tu, i-ai zdrobit toate oasele feţei, ţeasta, toate oscioarele astea i-au intrat în ceea ce-i servea drept creier. Nu mai mare decât o nucă. Ai făcut o treabă al dracului de bună.

Godwin năucit, cu capul învârtindu-i-se, împinse trupul cu piciorul. Privi cum forma aceea alunecă de pe piatră şi se răsturnă pe spate. Orice indiciu al unei feţe omeneşti dispăruse. Godwin simţi cum i se întoarce stomacul pe dos, dar se luptă să-şi ţină firea. Pe faţa lui Hood, sângele se amestecase cu noroiul. Sticla spartă îi tăiase obrazul sub ochi.

— Mi-ai salvat viaţa, spuse Hood. Plânge dezastrul, cum spunea bardul, şi lasă câinilor războiului sau cuvintelor, urmările lui. Ai făcut o treaba bună în miez de noapte. Acum eşti omul nostru, unul dintre ai noştri.

— Unul dintre cine? Iisuse, l-am ucis.

— Unul dintre câinii războiului. Toţi cei care luptă pentru o cauză dreaptă.

— E o crimă.

Godwin îşi şterse picăturile de ploaie din ochi. Acum ploua cu o furie şi mai mare. Din când în când, torţa unui fulger aprindea orizontul, lovind coşurile de fum de pe acoperişuri.

— Am omorât doi oameni.

— Dar ştim că şi ei au omorât cel puţin doi oameni. Ştim ce i-au făcut Clothildei. Am făcut singurul lucru onorabil care se putea face.

Hood privea în jos, spre trupul lui Jacques. Cu o mână prinse cazmaua, iar cu cealaltă îşi şterse sângele de sub ochi.

— Max, i-am *ucis!*

— Mofturi, bătrâne. I-am executat. E o diferenţă enormă. Am fost instrumentele unui Dumnezeu drept dar răzbunător. Dacă asta te face să te simţi ceva mai bine.

Se apucă de lucru, folosindu-se de cazma.

— Acum nu mai vreau să mai aud nimic despre asta. Nu demult, m-ai socotit un ticălos laş, pentru că n-am făcut-o. Ei bine, acum am încheiat socotelile. Am ales momentul potrivit, pentru că unul dintre noi tot ar fi păţit-o. Le-am prezentat nota de plată.

Săpa pământul cu cazmaua, ajutându-se cu piciorul pentru a apăsa lama, ca un gospodar care-şi sapă grădina pentru a pune flori. Când Godwin se apropie, Hood ridică unealta. Capul lui Jacques, cu ochii larg deschişi, se odihnea pe lama cazmalei.

— Oricum, aproape că-şi pierduse capul de tot. E ca şi cum ai trimite un mesaj, înţelegi? În deşert înveţi asemenea lucruri pe care le-am putea numi simboluri.

Aruncă în roabă căpăţâna aceea, care ateriză cu o bufnitură şi cu un plescăit.

Se luptară împreună să tragă, apoi să ridice cele două cadavre, în roabă. Noroiul absorbea totul, pantofii din picioare, cadavrele, de parcă cimitirul acela se agăţa de ei, dorindu-i în sânul lui. În fine, cele două trupuri fură îngrămădite, unul peste altul, în roabă. La un moment dat,

capul se rostogoli într-o băltoacă. Hood arătă cu degetul în direcţia aceea şi aşteptă. Godwin prinse căpăţâna de urechea dreaptă, şi o îndesă între cele două trupuri. Gâtul rupt, în locul în care fusese capul, se căsca asemeni unei peşteri întunecate. Hood aruncă o bucată din uniformă peste grozăvia aceea însângerată.

Se îndepărtară de cimitir, împingând roaba pe străzile înguste. Ploaia cădea vârtos. Era patru dimineaţa şi oamenii se întorceau pe la casele lor. Rigolele erau inundate. Roaba cântărea o tonă. Iar mânerele de lemn erau alunecoase. Godwin îşi simţea capul uşor.

Hood se opri şi arătă spre aleea scurtă din faţa lor.

În capătul ei, o lumină albăstruie străbătea perdeaua ploii.

Îşi împinseră mai departe încărcătura, trecând de locul unde bătrânul beţiv fusese lăsat să moară.

Unindu-şi forţele, răsturnară trupurile celor doi *curcani* sub lumina albastră.

— Să omori un om nu înseamnă niciodată doar să omori un om. Hood îi puse mâna pe umăr lui Godwin, în timp ce reintrară în întunericul străzii pustii.

— Să omori un om înseamnă întotdeauna şi altceva. Lumea e plină de simboluri, Rodger. Ia de exemplu seara aceasta... pe Cilla, pe mama şi pe tatăl ei, pe tine, pe mine, pe Sacco şi Vanzetti, pe Clothilde, pe Jacques şi pe Henri... În seara aceasta, toţi au fost nişte simboluri. Într-o bună zi, îţi vei citi povestea propriei vieţi în simboluri. Am învăţat asta de la Lawrence. Şi e adevărat.

Nici unul dintre ei nu întoarse capul să se uite înapoi, la grămada pe care o alcătuiau trupurile, în ploaie. Capul se rostogolise la câţiva paşi mai încolo şi o pisică curioasă îşi făcu apariţia din umbră, înfruntând ploaia, concentrată asupra obiectului atât de ciudat. Dar scena aceasta le scăpă lui Hood şi lui Godwin.

— Te simţi bine?

Godwin dădu din cap afirmativ.

— Mă simt minunat.

— Deseori, un omor pe cinste, ca ăsta, te afectează. O treabă primitivă, desigur. Dar uneori prinde bine sufletului. La urma urmei, cu toţii suntem nişte primitivi.

Rodger Godwin îşi petrecu o groază de timp reflectând asupra faptului că ajutase la uciderea celor doi *curcani.* Îşi croia drum, cu mare dificultate, prin ţinutul încă virgin pentru el, al vinovăţiei şi al fricii. Nu putea mânca, nu putea dormi, nu se mai putea întâlni cu oamenii. Se ascunse câteva zile, întrebându-se ce se întâmplase, de fapt, în noaptea aceea şi încercând să-şi amintească fiecare amănunt. Dar amănuntele nu râmaseră acolo, în locul acela, de unde le putea chema când voia — nu, era o minciună, mintea îi era sfredelită permanent de ochii aceia larg deschişi şi mânjiţi cu noroi, care-l priveau, ochi de peşte mort, ochii unuia dintre ei, ce importanţă mai avea ai cui?

Era normal ca poliţia să vrea să rezolve cazul cu uciderea a doi dintre oamenii ei, deşi, pe colegii lor nu-i lega cine ştie ce afecţiune de cei dispăreţi. Toată lumea din *quartier* era interogată, toţi, în mod sistematic. Nu făcură excepţie nici Clyde, nici Godwin, nici Hood, împreună cu toţi amicii lor din restaurante şi baruri. Godwin încercă să mintă cât putu mai convingător. Nu, nu-i văzuse, da, el şi Max Hood fuseseră pe aproape, da, o cunoşteau pe prostituata Clothilde, da, Godwin putea spune chiar că, pentru el, era mai mult decât o simplă cunoştinţă, da, fusese bătută îngrozitor, nu, nu ştia cine o bătuse, nu, el nu ştia că ea avusese o legătură mai veche cu unul sau cu amândoi *curcanii* şi tot aşa, mai departe. Încerca să se poarte cât mai simplu cu putinţă. Încerca să joace rolul americanului din Iowa, un fel de ţărănoi inocent, dar era al naibii de greu să-i facă să înghită hapul. Poliţia ştia că e ziarist, un scriitor, nu un năuc oarecare. Dar nimeni nu văzuse când se comiseseră omorurile sau, dacă văzuseră, nu vorbeau. Toţi se bucurau că scăpaseră de ticăloşii aceia. După o săptămână, cercetările începură să bată în retragere. Cartierul deveni un loc unde puteai răsufla mai liber. Toată lumea spunea asta.

Dar Rodger Godwin mai vedea încă ochii aceia care-l priveau din roabă, încă se mai trezea în mijlocul nopţii fierbinţi şi se întreba ce i se întâmplase, ce-l împinsese să ia parte la acel măcel.

Se întoarse la Max Hood, care era nefiresc de liniştit. Şi

care începuse deja să se ocupe de planurile pentru toamna care venea. Se gândea să facă o excursie cu motocicleta în Alpi, dar nu era prea sigur. Vara se apropia de sfârşit. În aer plutea un fel de tristeţe, insinuantă şi inefabilă, dar care, totuşi, se putea sesiza. Apoi era panica, frica şi sentimentul vinovăţiei care-l rodeau în continuare pe Rodger Godwin.

Împreună cu Max Hood, făcu o plimbare pe malul Senei, într-o după-amiază târzie, când interogatoriile poliţiei încetaseră. Scotociră prin câteva standuri cu cărţi şi tipărituri, apoi se aşezară să privească Sena, cum se prelingea pe lângă Notre Dame.

— Eşti grozav, spuse Hood. Nu eşti insensibil la ceea ce s-a întâmplat, dar nu-mi poţi spune că regreţi. Nu-i aşa?

Godwin clătină din cap.

— Erau nişte ticăloşi ordinari. Mă bucur că i-am lichidat. Dar nu mai am somn, nu mă pot împiedica să nu mă gândesc la ei — îi aud, îi văd parcă, cât de uzi şi de grei erau când i-am cărat şi nici acum nu ştiu dacă erau uzi de ploaie sau de sânge. Simt în nări mirosul sângelui.

— Dar nu-ţi pare rău.

— Nu, nu-mi pare rău. Cineva trebuia s-o facă.

— Ai să-ţi depăşeşti starea asta. Cei mai mulţi oameni reuşesc. Când e vorba să omori, e cel mai bine să ai un motiv personal... asta face din război o asemenea risipă de vieţi. Oameni cumsecade care se omoară cu nepăsare unul pe altul. Oamenii aceştia — oamenii noştri — au înţeles ce urma să li se întâmple.

Îi cuprinse umărul lui Godwin cu braţul.

— Sus inima. Seamănă cu unul dintre acele ritualuri africane sângeroase, ceva în genul celor văzute de mine la triburile din deşert. Ucide-l pe unul dintre duşmanii tăi şi vei deveni bărbat. Mare parte din viaţa mea a fost, într-un fel, a naibii de primitivă, trebuie să recunosc.

— N-am să uit niciodată.

Godwin privea gânditor umbrele de pe faţa catedralei Notre Dame. Casa Domnului părea aproape o fiinţă vie.

— Nici n-ai să uiţi. Nu trebuie să uiţi. Dar să sperăm că nu va trebui să mai faci vreodată aşa ceva. E bine să ştii, însă, că eşti în stare s-o faci.

Surâse, îl bătu pe Godwin cu palma pe spate şi-şi luă braţul de pe umerii lui.

— Acum faci parte din tribul nostru, Rodger. Eşti unul dintre Băieţii lui Hood. Aşa s-au numit cei pe care i-am condus eu în Franţa. Băieţii lui Hood. Era o copilărie, dar simţeam o oarecare mândrie. Făceam ceea ce trebuia să facem. Şi acolo era noroi din belşug, alunecam şi ne târâm ca într-un ţinut pustiu, întrebându-ne dacă ne vom mai întoarce vreodată acasă. Uneori am reuşit. Ne-am întors.

— Băieţii lui Hood.

Godwin îl privi pe Max.

— Asta sunt eu acum?

— Mă tem că da, bătrâne. Demisia e interzisă. Ai intrat în trib şi aici vei rămâne pentru totdeauna. Ai primit botezul sângelui.

Se întoarse cu spatele la râu.

Privindu-l, Godwin îşi simţi inima umflându-se de o mândrie copilărească. Unul dintre Băieţii lui Hood! Acum şi pentru totdeauna. În clipa aceea i se păru că poate acesta fusese punctul forte al întregii veri. Max Hood. Swaine şi Clyde şi Priscilla şi Clothilde. Pentru prima oară se simţea palpitând de viaţă până în cele mai ascunse cotloane ale fiinţei sale, dar poate că totul i se datora lui Max Hood. Poate că Max Hood fusese cel care-l susţinuse, îl însufleţise. Aşa i se părea şi simţea că judecata aceasta era corectă. La drept vorbind, cu toţii îl susţinuseră, dar acum ştia: în cele din urmă, era unul dintre Băieţii lui Hood.

— Vino să bem un păhărel, Rodger.

— Vom bea în sănătatea Băieţilor lui Max Hood, spuse Godwin.

— Dacă vrei tu, spuse Max Hood. Pentru cei care au fost şi pentru cei care sunt.

— Şi pentru cei care vor veni, adăugă Godwin.

Băieţii lui Hood vărsaseră sânge omenesc împreună şi, în nici un fel, sângele acela nu se putea întoarce în potirul vieţii.

Tony cu Pamela şi Priscilla îşi făcură bagajele şi plecară la un castel de pe Valea Loarei. După cum spunea Priscilla,

care trecuse pe la Godwin, într-una din zile, pentru a-şi lua rămas-bun, castelul era proprietatea unor prieteni englezi. Tony lăsase în faţa porţii Rolls-ul cel mare, decapotabil şi plecase să cumpere ceva pentru nevastă-sa, după ce-şi luase şi el rămas-bun de la Godwin. Când rămaseră numai ei doi, Priscilla făcu înconjurul apartamentului, atinse lucrurile, unul câte unul, zâmbind amintirilor verii.

În cele din urmă, Godwin o prinse de umeri, o opri şi o privi drept în ochii ei căprui, calzi.

— Dacă nu ne vom revedea, îţi doresc să ai o viaţă minunată. Îţi doresc să poţi face tot ceea ce-ţi doreşti mai mult. Cilla... Îţi doresc să fii fericită.

Se simţea mult mai în vârstă decât ea şi totuşi, era mult mai tânăr în atâtea privinţe!

— Ah, Rodger, spuse ea în felul acela prozaic ce-i era caracteristic, nu fii melodramatic. E sigur că ne vom revedea. Vei veni în Anglia să ne vezi. De altfel, s-a hotărât să urmez şcoala acolo, acum că Lady Pamela şi cu tata au *negociat* un armistiţiu. Să ne gândim puţin: îmi pun capul că vei fi de Crăciun în Anglia şi ne vom vedea cu toţii în zorii primei zile a lui 1928! Sau vei veni în vizită la vară, cel mai târziu şi ne vom aminti împreună de minunata noastră vară petrecută la Paris. Ne vom duce amândoi la teatru sau ne vom plimba pe malul râului, pe sub turnurile romantice de la Oxford. Zâmbea, evocând un viitor aflat în mintea ei. Şi vom putea sta în grădină, unde eu voi cânta ceva insipid la vioară, iar tu îmi vei spune cât e de frumos... Vei putea să-mi citeşti ce-ai mai scris de curând şi... şi., aşa încât acum, nu fii prost ca să mă faci să mă simt tristă...

Îi dădu o bucată de hârtie cu adresa, o casă pe lângă Sloan Square, un loc despre care el nu mai auzise.

— Acum trebuie să-mi promiţi că ai să-mi scrii, să-mi povesteşti despre toate locurile minunate pe unde ai umblat, despre oamenii pe care i-ai întâlnit şi, în acelaşi timp, unde îţi primeşti corespondenţa — promite-mi, Rodger.

— Îţi promit, Cilla.

Îl sărută într-o manieră de femeie cu multă experienţă. O simţi în braţe, lipită de el în întregime, şi, deodată, sufletul i se umplu de un dor şi de o jale care-i aduseră lacrimi în ochi.

Pe moment n-ar fi putut exprima în cuvinte acel ceva de care îl făcuse să-i fie atât de dor — bănuia doar că era forţa cu care-l târau valurile vieţii — dar orice ar fi fost, ea făcea parte din acel ceva. Era ceva în strânsă legătură cu Clyde, aproape în acelaşi fel, în care era ceva legat de Max Hood. Niciodată acest sentiment nu-i mai umpluse astfel sufletul. Îi şopti numele la ureche. *Cilla Dew-Brittain.* Rosti aceste cuvinte de parcă voia să-şi amintească o incantaţie.

Apoi, ea coborî scările, iar el privi de la fereastră cum Rolls-ul se îndepărta şi în acel moment, era sigur că Cilla Dew-Brittain lua cu ea tot ce era viaţă şi veselie, oriunde s-ar fi dus de acum încolo, în toţi anii ce aveau să urmeze. Mai târziu, îşi dădu seama că uitase s-o întrebe despre sărmanul Clyde. Dar nu mai conta.

Sora Clothildei veni din Marsilia la Paris, să stea cu ea, iar Clothilde obţinu slujba de cântăreaţă de bar, pe care şi-o dorise cu atâta ardoare. Ea şi sora ei se mutară în alt cartier şi lui Godwin îi venea mult mai greu s-o vadă, odată ce nu mai stătea atât de aproape şi era atât de ocupată cu munca ei.

Părăsise pentru totdeauna viaţa de prostituată şi-i mulţumea lui Dumnezeu pentru asta.

Esmé Hood împreună cu prietena ei spaniolă plecară la Madrid, aşa încât Max Hood se simţi eliberat. Ultima dată când îl văzuse Godwin, află că era gata să-şi petreacă vreo două săptămâni în compania familiei Dew-Brittain, la castelul de pe Valea Loarei.

— Mă duc să mă plimb cu barca, visa Hood, să hoinăresc pe dealuri, să joc puţin tenis cu tânăra domnişoară. Şi voi încerca să nu mă mai fac de râs faţă de ea. Zâmbi. Voinţă de oţel, ăsta e Max Hood.

— Mult noroc, îi ură Godwin.

— Ne vedem mai încolo, Rodger.

— Sper.

— Contează pe asta, bătrâne. Exact când te aştepţi mai puţin.

— Vine Hood să te mântuiască.

— Lucrul ăsta e deja cunoscut, spuse Max Hood şi-şi strânseră mâinile.

Merle Swaine, omul cel mai raţional din grupul lor, îi spuse lui Godwin să-şi mai ia o vacanţă, pentru că muncise prea mult şi Swaine avea să-i dea ceva foarte important de lucru, când se va întoarce.

Godwin folosi o parte din banii trimişi de editorii lui şi-şi cumpără o maşină roşie, mică. În septembrie, o porni spre Biarritz. Era răcoare şi dinspre Atlantic începu să sufle un vânt prevestitor de furtună. Când se ducea să facă plajă la picioarele cazinoului, cerul avea, de obicei, culoarea cositorului vechi. Începuse să bea prea mult, deşi nu-i stătea în obicei. Nopţile, în camera lui, în timp ce furtuna făcea prăpăd afară, recitea „Bâlciul deşertăciunilor1 şi se gândea cum Cilla se comparase cu Becky Sharp. Presupunea că, la vremea aceea, ea se întorsese la şcoală. O fetiţă de şcoală.

Când, în fine, se întoarse la Paris, află despre Clyde că încercase, într-o noapte târzie, la club, să se împuşte, dar, din greşeală, glonţul nimerise în podiumul orchestrei. Îşi ţintise capul, dar dăduse greş şi după o noapte petrecută la spital, se întorsese, încredinţase clubul altcuiva şi ridicase pânzele spre New York, spre Hotelul Cleveland şi spre gloria care-l aştepta.

Swaine fusese cel care-i spusese toată povestea şi-i mai povestise şi că Max Hood trecuse prin Paris, la întoarcere şi întrebase de Godwin.

— Se pare că i-a părut rău că nu te-a găsit. A spus că o să te mai caute. Iar eu i-am spus că te poate contacta oricând prin intermediul lui *Herald.*

Unde plecase, oare?

— A spus ceva despre un safari. Swaine rânji. În inima întunecatei Africi. Poate că încerca să mă ia peste picior. Dar Merle B. Swaine i-a spus...

Nu mai conta ce-i spusese Merle B. Swaine. *În inima întunecatei Africi... vânătoare... alte ritualuri sângeroase...* Unul dintre Băieţii lui Hood dorea să fi putut merge cu el.

Treaba cea importantă se dovedi a fi o serie de articole, reportaje din marile capitale europene şi de pe „drumurile ce

le legau”, aşa cum se exprimase Swaine. Acesta a fost motivul care-l mână pe Godwin spre Lisabona. Era o după-amiază târzie, cu nori care se îngrămădeau deasupra râului Tagus de unde Magellan ridicase pânzele pentru prima oară, spre a-şi începe înconjurul globului pământesc, pe mare. Godwin tocmai se întorcea de la o cafenea micuţă, amplasată în spatele unor coloane din Piaţa Rossio. Se simţea posac fără grupul său de prieteni. Le vedea feţele în minte şi se întreba ce făceau în momentul acela. Ar fi dorit să flecărească puţin cu ei, dar pentru că nu avea cum, se simţea îngrozitor de singur.

De la Lisabona, plecă la Madrid, Roma, Viena, Berlin şi apoi, mai departe, spre Europa Centrală. Nu prea ştia ce anume căuta, aşa încât scria despre ceea ce vedea şi auzea, mirosea sau simţea, aproape ca şi cum ar fi scris prietenilor săi de acasă, din Iowa. Îşi dădea seama că ignoranţa lui era limpede ca lumina zilei, dar îşi făcea un merit din a se înfăţişa pe sine aşa cum era — un tânăr cu ochii larg deschişi spre lume, care asculta tot ce se putea auzi, care nu pretindea niciodată că ştie lucruri pe care nu le ştia. Era îngrijorat — îl informă el pe Swaine — că, într-o bună zi, se va descoperi că nu e decât un caraghios neinformat. Swaine îi spuse să nu-şi mai facă astfel de griji, să nu se mai gândească la el însuşi şi să nu se concentreze decât asupra celor ce se petreceau în jurul lui.

— Încrede-te în instinctele tale, Godwin. Nu te mai gândi că vei fi descoperit. Nu e nimic de descoperit, pentru numele lui Dumnezeu.

Asta era tot ce avusese de spus Merle B. Swaine în legătură cu problema respectivă. Godwin se gândi că poate, dacă ar fi stat să observe lucrurile suficient de multă vreme, ar fi putut, într-adevăr, să-şi dea seama ce se petrecea acolo şi după aceea, numai după aceea, ar fi devenit ceea ce dorea să devină... omul în trenci, corespondentul străin.

În seara de 16 octombrie 1927, îşi despacheta valiza lui cea mare, pe care o legase strâns cu o frânghie, la spatele micului său automobil roşu. Îşi despături halatul de baie, mai târziu îl îmbrăcă şi se aşeză la fereastră, privind

acoperişurile din ţiglă din Piaţa Rossio şi vechiul oraş care se înălţa în umbra depărtărilor.

Auzi un foşnet de hârtie şi, în buzunarul halatului, descoperi o foaie împăturită.

Era de la Cilla. O lăsase acolo, ultima dată când venise la el pentru a-şi lua rămas-bun.

R.
Până când ne vom reîntâlni, nu mă uita. Şi nu uita asta:

Viaţa este veşnică
Şi dragostea nemuritoare
Şi ceea ce numim noi Moarte
Este numai Orizontul
Dincolo de care noi nu putem vedea.

Cu dragoste, Cilla.

Rodger Godwin rămase la fereastră în timp ce seara se lăsa uşor şi un vânticel răcoros venea dinspre râu. Îi ajungea până la nări mirosul fumului ce se înălţa de la focurile aprinse de vagabonzi, pe malul râului,

În lăzi de gunoi, pentru a se încălzi, în vreme ce-şi petreceau timpul cu poveşti, strânşi unul lângă altul.

Godwin citi şi reciti biletul Cillei. Niciodată până acum nu-i fusese atât de dor de cineva. Nu i se întâmplase niciodată să simtă că îţi poate fi atât de dor de cineva. În fiecare zi învăţai câte ceva. Niciodată nu ştiai. Şi niciodată nu te puteai pronunţa.

PARTEA A TREIA

Anglia. 1942

18

Cilla Hood, văduvă de erou, văduva generalului Sir Max Hood care primise Crucea Victoria, rămase surprinsă, în acea dimineaţă geroasă de februarie, când Monk Vardan îi telefonă din Downing Street, Numărul 10. Afară era încă întuneric şi ea se simţea obosită. În spectacolul din seara trecută sincronizarea fusese la pământ, unele replici fuseseră sărite, Roddy fusese blocat de o criză respiratorie, totul fusese prea obositor pentru a putea fi şters cu buretele a doua zi dimineaţă. Mintea ei mai frământa şi acum acele impresii. În Sloane Square felinarele străluceau iar în casă, focul ardea deja în soba de cărămidă din bucătărie. Doica Jane pregătea micul dejun şi pusese prăjitorul de pâine în funcţiune. Cilla Hood stătea la masa de stejar sorbindu-şi ceaiul şi răsfoind *The Times*, în timp ce asculta banalităţile de la radio. Ţârâitul telefonului o făcu să tresară şi când ridică receptorul, îi trebui un moment ca să-şi dea seama că era vocea lui Monk Vardan.

— Se pare că Frumoasa din Pădurea Adormită s-a trezit, spuse el. Azi dimineaţă au fost doctorii pe la mine. Ştiu că nu e o zi potrivită pentru tine să baţi drumul până acolo, dar mă întrebam dacă nu te-ai putea hotărî să-i faci o vizită azi. Pot să-ţi trimit o maşină în ajutor, de la vreunul din ministere...

— Stai puţin, spui că s-a trezit?

Vardan avea maniera lui de a-i intra pe sub piele. În înfăţişarea lui era ceva insinuant, poate din cauza nasului proeminent ca de vulpe sau poate a mărului lui Adam, mare şi bolovănos, care părea să se legene ca o geamandură pe o mare furioasă.

— Ce vrei să spui? În *ce fel* se trezeşte?

— Doctorii îmi spun că murmură ceva. Nişte sunete abia bolborosite dar, în cazuri de acest gen, nu ştii niciodată. A fost inconştient multă vreme. Pe de o parte, creierul lui se poate să fi devenit mai degrabă un fel de ornic de buzunar. Dar chirurgii îmi spun că e destul de posibil ca mâine să facă avansuri infirmierelor şi să mănânce normal. Drăcia aia pe care i-au înfipt-o în cap...

— Domnule Vardan, nu e o drăcie. Căruţa fără cai era o drăcie, radioul era o drăcie. Ceea ce i-au introdus ei în cap e o platină — nu o drăcie. O trecură fiorii la gândul acesta. În zilele noastre aşa se procedează de obicei, când e vorba de răni la cap.

— Ei bine, vechitura asta funcţionează, asta-i o veste bună. Oricum, creierul nu i se mai scurge.

Cinismul şi uşurinţa cu care vorbea o făcură să dorească să-l strângă de gât.

— Bine, am să vin. Totuşi, nu vreau să dau buzna exact când domnişoara Collister îl „delectează” cu vizita ei.

— Nu-ţi face probleme. Am eu grijă de asta. Totul e în perfectă ordine.

— Atunci e foarte bine. Nu e nevoie de maşină. Mă descurc cu trenul. Cunosc foarte bine orarul.

Vardan o întrerupse, dar ea asculta numai pe jumătate. Ca şi războiul, Vardan era o calamitate ce trebuia suportată.

— Perfect. Te însoţesc.

— Te rog nu te deranja.

— Nici un deranj. Vin să te iau şi nu vreau să primesc un răspuns negativ.

În timpul călătoriei cu trenul spre Salisbury, Cilla abia dacă luă în seamă prezenţa lui Monk Vardan. Evita cu discreţie încercările lui de a lega o conversaţie, iar el nu se simţi jignit, cufundându-se în citirea unor rapoarte bătute la maşină, legate în nişte dosare cu coperte din piele. Ea se gândea mereu la sărmanul Rodger.

Erau atât de multe lucruri pe care el nu le ştia... Nu ştia cât de mult se schimbase lumea de când plecase în misiunea sa secretă cu Max. Nu ştia cât de mult se schimbase viaţa fiecăruia dintre ei. Se împliniseră trei luni şi jumătate de

când plecase. La plecarea lui, ea avea doar o fetiţă, acum mai avea una. Şi-o amintea oare, pe micuţa Dilys Allenby? Îşi amintea, oare, seara când fusese bombardat localul lui Dogsbody, pe mama lui Dilys care îşi trăia ultimele clipe în clădirea bombardată din josul străzii?

Ştia, oare, că Max murise? Cum va primi toate acestea?

Întrebările de acest gen făceau s-o treacă transpiraţii reci.

Mai era oare, mintea lui intactă?

Va mai fi oare, vreodată, un om întreg?

O va recunoaşte, oare?

O va iubi, oare?

Stătea la fereastra turnului de piatră al conacului. Peisajul îi devenise de acum familiar: la stânga, câmpia cu pete de zăpadă care se întindea până la zidul ameninţător al fortului Old Sarum, de pe colina romană, apoi la dreapta, perdeaua de copaci negri, goliţi de frunze, marele turn al catedralei Salisbury, abia vizibil printre norii de zăpadă răscolită de vânt. Zăpada era uscată, zornăitoare asemenea unor boabe mici de mazăre, aruncate pe o sticlă groasă. Stratul creştea văzând cu ochii, în curtea parcului de dedesubt. Câţiva câini mari lătrau, scuturându-şi capetele masive, cu limbile atârnate. Se spunea că proprietarul conacului crescuse lei în acel parc, cu câtva timp în urmă.

Casa aceea spaţioasă, cu patru etaje, cu turnuri şi acoperişuri triunghiulare fusese transformată în spital pentru „cazuri deosebite”, când Bătălia Angliei începuse să aibă ca urmări o avalanşă de răniţi grav. Arşi în accidente de aviaţie, nevroze grave, cazuri de orbiri sau de schilodiri. Tot acolo erau „cazaţi” cei care prezentau riscuri pentru securitatea statului şi spionii capturaţi. Spionii germani ocupau o aripă proprie, pentru a fi ţinuţi izolaţi şi în siguranţă faţă de alţi pacienţi. Unii dintre spioni îşi reveneau de pe urma efectelor interogatoriilor intensive. Întreaga clădire era înconjurată de un mare număr de gărzi înarmate ale siguranţei. De la fereastra ei, Cilla vedea mai mulţi soldaţi supraveghind poarta. Erau postaţi lângă un tun, care trebuia să apere peluza ce ducea la stradă. Alţi soldaţi formau detaşamentul de pază al parcajului.

Godwin zăcea liniştit, sub cearceafurile groase şi apretate, cu trăsăturile relaxate şi respiraţia regulată. Era încă în comă. Cilla venise la Salisbury de trei — patru ori pe săptămână, chiar înainte de Crăciun, când fuseseră făcute tot felul de pronosticuri foarte negre, referitoare la vreo îmbunătăţire a stării lui. O mare parte a laturii cutiei craniene îi fusese spartă şi lipsea. Timp de câteva săptămâni fusese îngrijit — ca un prim ajutor — la bordul unui submarin, apoi la Alexandria şi Cairo, până când, în fine, fusese trimis înapoi, în Anglia. El fusese darul ei de Crăciun, venit de pe lumea cealaltă. La început, trebuise să facă faţă ambelor pierderi, a soţului şi a iubitului. Apoi, unul dintre ei — sau, cel puţin ce mai rămăsese din el — se întorsese, odată cu complimentele lui Monk Vardan, care îi dăduse vestea, în acea manieră care-i era caracteristică.

Infirmiera termină să-i potrivească barba din foarfeci. Vardan era însoţit în vizita sa de către unul din administratorii spitalului. Doctorul care se numea Arbuthnot, intră vijelios, veni lângă Cilla, cu braţele încrucişate pe un dosar cu fişe pe care-l strângea la piept.

— Asta e situaţia, doamnă Hood. Evoluţia stării craniului e bună. Nu vreau să intru în detalii tehnice, dar nu am decât veşti bune în legătură cu dovleacul bătrânului nostru prieten. Ştiţi că nu e vorba de o paralizie. Pur şi simplu, nu se poate trezi... a trecut prin atâtea. Pare că este cufundat în somn. Dar... a început să vorbească. După câte ştiu, n-a deschis ochii, dar continuă să repete câteva cuvinte.

— Care cuvinte? Ce spune?

Arbuthnot clătină din cap.

— N-aş putea spune exact. Dar e acelaşi lucru, pe care-l tot repetă. Parcă ar fi un fragment dintr-un poem. Avem, cu toţii, mari speranţe. Veniţi mai aproape să vă uitaţi la băiat.

Monk Vardan se strecură înăuntru. Ea îl ignoră şi se aşeză pe scaun, lângă capul lui Godwin.

— Rodger, iubitule, mă auzi? Sunt Cilla...

Îi luă mâna care se odihnea peste cearceaf.

— Este cineva acasă, aici, la tine? Sunt sigură că mă auzi... e timpul să te trezeşti, nu-i aşa? De ce nu vorbeşti cu mine, Rodger?

Îi strânse mâna şi-l simţi cum i-o strânge şi el pe a ei.

— Asta este, *eşti* aici, nu-i aşa? A venit vremea să te trezeşti, iubitule...

Buzele i se mişcară, ea le văzu mişcându-se, formând cuvinte.

— Barba ţi-a fost aranjată foarte frumos, îi şopti ea la ureche, dorind din suflet să fi fost singuri.

Bandajul care-i acoperea capul se micşora treptat, de la o săptămână la alta, după ultima intervenţie chirurgicală.

Aş putea să jur că n-ai mai purtat niciodată barbă... Nu vrei s-o vezi? Am să-ţi ţin o oglindă. Te rog, deschide ochii şi trezeşte-te, Rodger...

El spuse ceva. Monk Vardan se aplecă deasupra lui, Cilla se aplecă şi ea, aproape de gura lui, simţindu-i respiraţia caldă în ureche. El repetă cuvintele, şi-i strânse din nou degetele. Ea surâse. El îi şopti din nou la ureche.

Arbuthnot nu se mai putu stăpâni.

— Ce spune?

Ea spuse: „Viaţa este veşnică şi dragostea nemuritoare...”

— Poftim?

— Este un fragment din ceva vechi... de demult.

Îşi trecu mâna peste ochi, încercând să-şi oprească lacrimile. Dar ele îi şi atârnau de gene, tulburându-i vederea.

Rodger Godwin zâmbi.

— Viaţa este veşnică... şi dragostea este nemuritoare... şi moartea...

Ea se aplecă şi-l sărută pe gură. Îi simţi zâmbetul sub buzele lor unite.

— Cilla, spuse el încet. Am ştiut că tu erai, ţi-am simţit parfumul. Trebuia să fii tu. Deschise ochii foarte încet, clipind.

— Pentru Dumnezeu... e bătrânul Monk... Îngerul morţii, proţăpit la picioarele patului meu... Ce se întâmplă aici? Cine e cealaltă pasăre? Unde naiba mă aflu? Iisuse, sunt ţeapăn!

Vorbea cu mare efort ca şi cum ar fi fost neobişnuit cu propria-i limbă.

Cilla îi duse la gură un pahar cu apă şi el sorbi, recunoscător.

— Cilla... am visat... era atât de real, încât nu cred că a

fost doar un vis...

— Ce ai visat?

Simţi cum îi strânge, din nou, degetele.

— M-am visat la Paris... În zilele noastre de demult... tu şi Tony şi... Max şi Clyde... Îţi aminteşti de Merle B. Swaine?

— Desigur, spuse ea, plângând de fericire şi uşurare, amestecate cu recunoştinţă. Era nevătămat.

— Era atât de real totul, murmură el. Eram din nou, cu toţii, acolo...

Clipea des, ca şi cum se chinuia să-şi amintească ceva.

— Max e mort... Dumnezeule, toţi sunt morţi...

Ea îl sărută încet.

— Îmi pare rău, îmi pare foarte rău. Toţi au murit... Unde naiba mă aflu, Cilla? Ce se petrece aici? Monk, tu eşti? Ce faci tu aici?

Încerca să se ridice, sprijinindu-se în coate, dar n-avea destulă putere.

— Am o afurisită de durere de cap...

Căzu înapoi, pe pernă. Ochii-i erau adânc înfundaţi în orbite. Barba o făcea pe Cilla să uite cât de mult slăbise. Pierduse aproape 25 de kilograme din cele 112 câte avusese.

Adormise din nou.

După câteva ore se trezi. Cilla stătea lângă pat şi bea ceai. El deschise un ochi.

— Miroase bine. Mi-e foame. Mor de foame.

Doctorul Arbuthnot îşi ridică privirea din însemnările pe care şi le lua.

— Ce bine-mi pare că eşti din nou printre noi, domnule Godwin, după atâta amar de vreme!

Zâmbea încurajator. Avea un păr nefiresc de negru, ceea ce-l făcea să arate ca un adolescent. Era un om scund şi îndesat şi radia de bună dispoziţie.

— Nu e nici o obligaţie, spuse Godwin încet. Sunt puţin ameţit. Îmi pare rău dacă v-am deranjat.

— Vorbeşti ca un erou, bătrâne.

Era Vardan care pufăia dintr-un Dunhill roşu, subţire şi foarte lucios. Printre fumuri, îşi freca pipa de plisc.

— Cum te mai simţi?

Godwin îşi întoarse încet şi cu grijă capul, pentru a-l privi pe Arbuthnot.

— Mi-e mai bine. Am o durere groaznică de cap. Şi pielea capului continuă să mă mănânce. Îmi spune şi mie cineva unde mă aflu?

— Eşti acasă. Înapoi, în Anglia. La Salisbury. Ai fost bubuit rău, dar acum, că te-ai trezit, eşti pe cale să devii iarăşi un dandy. Să nu-ţi pese de durerea de cap şi de mâncărime.

— Uşor de spus, pentru tine.

— Capul nu ţi-a căzut de pe umeri, e la locul lui. Şi asta e o veste grozavă.

Radia de mândrie şi mulţumire, privindu-şi pacientul, ca un om care-şi admiră un premiu câştigat pe merit.

— Cât timp am dormit?

— Cam zece săptămâni, una peste alta.

— Zece săptămâni! Vorbeşti serios? Da, desigur. O veste pe cinste, nu-i aşa?

Îşi plimbă ochii de la o faţă la alta, ţinându-şi nemişcat capul care continua să-l doară.

— S-ar părea că nu-mi amintesc unele lucruri... doar câteva crâmpeie... apar, apoi dispar.

— Toate sunt la locul lor, acolo în cap. Toate se vor întoarce. Ai fost lovit în tărtăcuţă, aşa încât maşinăria s-ar putea să nu funcţioneze imediat chiar ca un Jaguar.

Godwin zâmbi.

— Vrei să spui că *va merge* ca un Jaguar, un timp.

— Bună gluma, spuse Vardan.

— Toţi cu care am fost acolo au murit, nu-i aşa?

— Da, Rodger, spuse Vardan, mi-e teamă că aşa este.

Aprinse un chibrit şi absorbi flacăra în căuşul pipei.

— Vom vorbi mai târziu despre toate acestea. La timpul potrivit, nu te teme.

— Cilla, îmi pare îngrozitor de rău pentru Max...

— Fii cuminte, Rodger. Nu trebuie să te gândeşti la asta acum, nu trebuie să te întristezi. Te-ai întors, eşti singurul care te-ai întors. E un fel de minune care s-a întâmplat. Mă descurc eu foarte bine.... vom pune ordine în toate mai târziu.

— Max e mort. Fir-ar să fie! Am fost alături de el chiar la

sfârşit... eram aproape să reuşim... apoi gloanţele au început să-l lovească şi-l tot loveau...

— Te rog, iubitule, nu...

— Apoi a fost fulgerul acela îngrozitor. Oftă din rărunchi, frecându-şi cu degetele, bandajul de pe cap. Cum dracu' am nimerit aici? Vocea i se stingea. Sunt al naibii de obosit... capul mă omoară...

Când adormi din nou, Cilla îl sărută.

Vardan îi spuse că el trebuia să rămână în continuare la Salisbury.

— Vreau să-i vorbesc băiatului nostru. Trebuie să aflăm ce s-a întâmplat acolo, cu adevărat.

O conduse până la gară şi o sui în tren.

Trebuiau păstrate aparenţele.

Singur în camera sa, Godwin dormi mult, somn întrerupt doar de perindarea infirmierelor şi a doctorilor, de sosirea meselor pe tăvi, semnele recăpătării forţelor. Uneori, bătea încet cu degetul placa de metal din partea stângă a capului. Era o cicatrice remarcabilă, lungă de mai mulţi centimetri, la tâmpla unde-l lovise glonţul; apoi placa de sub piele şi un strat subţire de bandaje. Când ciocănea astfel cu degetul, suna a gol, sunetul părând că vine din interiorul craniului. Gândul acesta îl făcea să zâmbească şi şoptea: „Ajutor! Ajutor! Sunt prins în capcana ţestei acestui om..." Pe vremea aceea, lucrul acesta i se părea grozav de amuzant. Când îi povesti Cillei, ea îl privi ciudat şi critic şi-i adresă unul dintre cele mai palide surâsuri.

Godwin dorea să ştie ce se întâmplase dar nu avea destulă putere şi energie ca să insiste să afle totul dintr-odată. Toată puterea pe care şi-o putuse aduna, fusese cheltuită în întrevederea cu Monk Vardan.

Monk se instalase temporar la „Leul Roşu", în Salisbury. Când nu dormea, se afla la căpătâiul lui Godwin. Era tot timpul acolo, fumând ţigări sau pufăind din pipă. Stătea cocoşat lângă fereastră sau înfundat într-un fotoliu, cu picioarele lui lungi, de păianjen, încrucişate. Godwin îi arătă şmecheria cu ciocănitul în ţeastă şi Vardan se apropie de el ca să audă, cu un rânjet larg pe faţă.

— O şmecherie de salon, spuse. Cu aşa ceva o să te descurci bine în viaţă, bătrâne.

— Mi-ai spus atunci că va fi o felie de prăjitură, îi aminti Godwin, în prima zi când i se dăduse voie să aibă o discuţie adevărată. S-a dovedit că ai greşit-o.

— E prea adevărat, prea adevărat, din păcate. Te simţi în stare să discutam subiectul? E necesar, o ştii, mai devreme sau mai târziu.

— În mintea mea e o harababură. Am să fac ce am să pot. Ce ai putut afla până acum? Cum am scăpat de acolo?

— Ce mai e cu durerea ta de cap? Ţi-a trecut?

— E mai a naibii.

— Ne-am chinuit îngrozitor să aflăm ce s-a întâmplat. Nici un contact radio. Nu era nimeni acolo când submarinul s-a întors să te ia. Au fost ai naibii de norocoşi că au revenit în seara următoare, ai naibii de norocoşi că te-au văzut... Îţi aminteşti cum ai deschis focul pe stânci? Tu ai făcut-o. Nu se ştie cum. Continuă să rămână un mister cum ai găsit tu pluta ca să te întorci pe submarin... te scufundai, aşa încât au trimis doi oameni cu pluta lor proprie ca să te pescuiască din mare. Vardan clătina din cap. Nu mă mir că nu-ţi aminteşti. Delirai, erai mai mult mort decât viu. S-au uitat la tine şi erau gata să te arunce înapoi, în apă... aveai o rană îngrozitoare la cap... unul dintre ei a spus că a vomitat când a văzut în ce hal arătai.

— Ce bine-mi pare că-mi spui asta.

— Povesteai o istorie de coşmar dar nimeni nu ştia cât credit să-i acorde. Toţi erau morţi, nimeni nu-l văzuse măcar pe Rommel ca să-l omoare, un haos general, un masacru. Erau siguri că ai să mori pe submarin... spuneau că-ţi puteau vedea creierul prin spărtura aceea, bătrâne... nu era un peisaj prea încântător... au continuat să-ţi panseze rana, mulţumim lui Dumnezeu că era un doctor la bord şi tot ce trebuia pentru aşa ceva. Erau tot timpul pregătiţi pentru cazul că aveau să apară urgenţe de pe ţărm, altfel erau în stare să jure că ţi-ar fi cules creierii de pe podele, sau mai bine zis, de pe punte.

— N-am putea vorbi mai puţin despre creierul meu? Am priceput, îmi vine greu să-mi închipui că eu sunt acela

despre care vorbeşti acum.

— Te-au dus la spitalul din Alexandria, apoi la alte spitale mai bune din Cairo. Pe vremea aceea erai deja în comă. În cele din urmă, ai fost trimis aici. Un mic coşmar, dar l-ai trecut cu bine. Şi aici te afli în sânul unei naţiuni recunoscătoare, mai mult sau mai puţin. Ai ajuns înapoi, la bătrâna Pacoste, chiar de Crăciun. Ce încântare, ce cadou pentru proaspăta văduvă îndrăgostită! Mi-a făcut plăcere să-i anunţ chiar eu vestea cea bună. M-am simţit ca un Moş Crăciun.

— Apreciez bunăvoinţa ta, Monk. Eşti singurul care ar fi putut face asta pentru ea. Vreau să spun că nimeni nu ştie despre Cilla şi despre mine. Situaţia a rămas aceeaşi? Pentru prima dată i se întâmplă să nu-l mai intereseze chiar atât de mult acest lucru. Max Hood era mort.

— Ce-mi poţi spune despre misiune?

— Ce ştie lumea? Ce poveste aţi lansat? Şi războiul — cum mai merge războiul?

— Ia-o-ncet, băiete. Unchiul Monk îţi va spune tot.

Îşi aprinse pipa şi rămase gânditor, privind după-amiaza cenuşie, care-şi dezvăluia faţa de după fereastra turnului.

— Povestea ta şi a Cillei este încă un secret, desigur. E treaba voastră personală. Pufăi meditativ.

Un gând îşi luă zborul brusc, ca o potârniche speriată, din desişul care era acum mintea şi memoria lui Godwin. Un gând care se năpusti pe neaşteptate şi se întoarse apoi, acasă, în culcuşul lui. *Povestea ta şi a Cillei este, încă, un secret...* Dar nu mai era, nu-i aşa? îşi aminti de scrisoarea ameninţătoare pe care o găsise în apartamentul său. Cineva urma să-l omoare dacă avea să continue legătura cu Cilla...

— Te simţi bine?

— Uneori mă simt puţin ameţit. Lumea reală mă ia încă prin surprindere. Dar mă simt bine.

— Poate că ar trebui să menţionez că, în timp ce povestea voastră *este,* încă, un secret, cel puţin atât cât ştiu eu, există, totuşi o mică problemă. Nimic pentru care merită să te frământi, sunt sigur, dar Anne Collister a dat peste Cilla într-o zi, aici, la spital. Am încercat să pun totul la punct, i-am spus că tu şi Max eraţi cunoştinţe foarte vechi şi că este o

vizită de curtoazie. Era cel mai mic lucru pe care-l putea face Cilla pentru tine. Cuvintele şi-au făcut efectul. Cred că nu e nici o problemă.

— Aşadar misiunea nu mai e un secret pentru nimeni, asta vrei să spui?

— Nu chiar, bătrâne. Exact contrariul. Apropo, i-am sugerat domnişoarei Collister să nu-ţi mai facă vizite pe motiv că doctorii chirurgi le-au interzis.

— Bine, bine. Treci la misiune.

— Nu există nici un interes să faci public un coşmar.

— Dar despre mine ce se ştie?

— Că ai avut o sarcină specială.

— Aş vrea să-l văd pe Homer ce mutră face. Să le explici asta băieţilor de la reţea.

— Ei bine, am avut chiar eu o explicaţie cu ei, ca să-i liniştesc. O misiune secretă. Vor fi răsplătiţi în ceruri pentru amabilitatea şi discreţia lor.

— Glumeşti.

— Ba deloc. Am impresia că m-am descurcat destul de bine cu Hector Crichton al tău, dar fii atent în privinţa Fratelui Teasdale. Indivizii de soiul lui se lasă întotdeauna impresionaţi de soldaţii englezi, nu-i aşa? Vreau să zic băieţii de la reţeaua de pe Madison Avenue. Zâmbi mulţumit de sine. Acum, despre operaţiune. Iată puţinul pe care am reuşit noi să-l încropim. Rommel nu era acolo, nu era nici măcar în Africa de Nord... era la Roma, pentru a-şi sărbători ziua de naştere!

Monk părea să creadă că aşa ceva era un lucru destul de deosebit.

— Cum ai aflat asta?

— Un ştrengar ne-a trimis o scrisorică — nu, serios, am primit o scrisorică de la ticălosul de Rommel. Vardan chicotea. Ce tip! O scrisoare! Oricum, problema este că serviciul nostru de informaţii s-a dovedit incompetent, aşa încât tu...

— Stai! Informaţiile... dar asta era treaba lui Max.

— Da, sigur că el era omul de bază... şi a greşit, aşa cum s-a dovedit. Dar a greşit, oare? Poate că nu. În orice caz, Rommel s-a întors a doua zi sau cam aşa ceva. Foarte bine

pus la cale, nu-i aşa? Treaba curioasă este ce a făcut el după aceea. A dat onorul tuturor celor căzuţi, înţelegi. S-a îngrijit ca atât flăcăii noştri cât şi ai lui să fie îngropaţi cu toate onorurile militare. Avea deja pregătite crucile din chiparos proaspăt şi tânăr, pentru fiecare mormânt. Ştii că are un aparat de fotografiat cu burduf, ei bine, a trimis poze cu mormintele respective fiecărei familii... şi a scris scrisori tuturor, asigurându-i că cei dragi au murit ca nişte eroi. Înduioşător, nu ţi se pare, dacă te gândeşti ce puneam noi la cale?

— Ce poveste va ieşi de aici! Godwin oftă, uitând, pentru moment, orice altceva.

— Îmi place că începi să vorbeşti cum vorbeai tu altădată, bătrâne.

— Fotografiile, scrisorile, unde...

— Ei bine, da, toate dirijate cu propria lui mână. El le-a trimis la Numărul 10, iar eu am fost însărcinat cu distribuirea lor. I-am trimis-o Cillei pe a ei dar, cu rugămintea păstrării unui secret absolut, pentru moment. Familiile celorlalţi vor trebui să aştepte până la sfârşitul războiului, bănuiesc. Vor primi bucuria la primăvară şi se vor lăuda pe la cunoştinţe cu vitejiile mortului lor. Dar vom organiza şi noi o ceremonie frumoasă după ce împuşcăturile se vor linişti. Cere-i Cillei să ţi-o arate pe a ei. Un adevărat *souvenir.*

— Mai degrabă un preţ cam piperat, care s-a plătit, Monk.

— Aşa e, desigur. Totuşi e şi-o rază de lumină. Gândeşte-te la flăcăii care mor şi sunt lăsaţi să putrezească în noroiul anonimatului. Şi apoi, vorbind dintr-un punct de vedere mai personal, se simte un vânt prielnic, nu-i aşa?

— Ce naiba vrei să spui?

— E o chestiune de aritmetică simplă, nu-i aşa? Tu, doamna Hood, Max... scade unu din trei şi-ţi rămân doi, adică o pereche.

— Afurisit mai eşti, Monk. Godwin îşi simţi obrajii arzând, un alt semn de viaţă. Uneori nu eşti o companie prea plăcută.

— N-am intenţionat să jignesc pe nimeni, poţi fi sigur. Oamenii îşi cam pierd delicateţea în vreme de război.

— Şi pe Max l-am iubit. I-am iubit pe amândoi.

— Viaţa a simplificat lucrurile. Acum îl iubeşti numai pe unul dintre ei.

— Las-o baltă, te rog. Continuă-ţi povestirea. Ce s-a întâmplat cu CRUCIATUL? Am subminat, oare, lucrurile suficient de mult, ca să ajutăm cu ceva? Sau a fost, pur şi simplu, un dezastru inutil?

— Nu sunt eu în măsură să judec aşa ceva. Vreau să spun că operaţiunea PRÆTORIAN a însemnat o oarecare zdruncinătură, nu-i aşa? Cine ştie ce s-ar fi întâmplat dacă Rommel ar fi fost ucis... dar să ne întoarcem la CRUCIATUL.

Îşi frecă de nas căuşul pipei, făcând lemnul de trandafir să lucească.

— Începutul n-a fost bun. Vrei, într-adevăr, să asculţi toate astea?

— Aproape că era să-mi las pielea pentru CRUCIATUL şi tot restul camarazilor mei au murit, aşa încât, DA, vreau să ştiu totul.

Generalul Sir Claude Auchinleck îl delegă pe generalul-locotenent Sir Alan Gordon Cunningham să conducă Armata a Opta — vestita Forţă a Deşertului Apusean — în operaţiunea CRUCIATUL. Cunningham era optimist în ajunul celei mai mari ofensive britanice din deşert, dar era serios frământat şi necăjit din cauza sfatului doctorului său de a renunţa la fumat pipă. După cum spunea Vardan, era punctul cheie, pivotul pe care se sprijinea cariera lui Cunningham şi chiar soarta operaţiunii însăşi.

La început, optimismul britanic părea îndreptăţit. Armata a Opta număra 118.000 de oameni, peste 700 de tancuri, 600 de tunuri de câmp şi 200 de tunuri antitanc. Era sprijinită de Forţele Aeriene ale Deşertului care, numărau 650 de avioane.

Pe de altă parte, Rommel nu mai primise întăriri din luna iunie, cu toate acestea, armata sa avea şi ea un nou nume: Batalionul de Panzere Afrika. Avea o armată la fel de numeroasă ca a englezilor, dar numai 400 de tancuri, printre care se numărau şi 100 de tancuri italiene, nişte vechituri, scoase din uz. 50 dintre acestea erau tocmai în curs de

reparaţie, când britanicii declanşaseră ofensiva. Rommel avea în jur de 500 de avioane. Deoarece campania germană în Rusia eşuase îngrozitor după ce, în iunie, începutul fusese strălucit, Rommel nu se putea aştepta la nici un fel de ajutor de la ai săi.

Cu toate acestea, optimismul britanic primi un serios pumn în nas, aproape o lovitură de knock-out. Sâmbătă, 22 noiembrie, 70 de tancuri din Divizia 21 de Panzere, îi atacară pe englezi la Sidi-Rezegh. Brigăzile britanice a Şaptea, a Douăzeci şi doua şi a Patra blindată, au fost nimicite. În acest timp, divizia a 15-a de Panzere ajunsese şi ea la locul înfruntării. Cartierul General al Brigăzii a Patra Blindate fusese ocupat şi comandantul brigăzii luat prizonier. Aerodromul britanic fusese ocupat, 100 de tancuri şi 300 de oameni, pierderi.

Duminică a fost şi mai rău. Tancurile masate ale lui Rommel au luat cu asalt unităţile britanice din apropiere de Sidi-Rezegh şi le-au distrus una câte una. A fost o adevărată „serbare" mobilă a panzerelor. La căderea nopţii, deşertul era semănat cu carcasele a sute de tancuri în flăcări. Numai Brigada a Cincea Sud-Africană a pierdut 3.400 din cei 5.700 de soldaţi ai săi.

Chiar din start, operaţiunea CRUCIATUL fusese un eşec total.

— Cunningham era o epavă, spuse Vardan. Unii dintre oamenii lui spuneau că se află în pragul unei prăbuşiri nervoase din cauza blestematei aceleia de pipe interzise! Dacă era după mine, i-aş fi îndesat blestemăţia aia în gură, să-l fac s-o fumeze toată. Fapt este că omul a fost distrus, pur şi simplu, de proporţiile dezastrului. Dorea să considere CRUCIATUL o înfrângere, să-şi retragă armata în Egipt şi să-şi regrupeze forţele. În cele din urmă, îi ceru ajutor lui Auchinleck, care plecă, imediat, din Cairo. La sosire, Auk îşi făcu ochii roată, îi spuse lui Cunningham să-şi tragă ciorapii şi să întărească atacul... *până la ultimul tanc,* cred că astea au fost cuvintele lui.

Dar, credincios firii sale, Rommel porni atacul luni, conducând întreaga Afrika Korps şi câteva divizii italiene de tancuri, ca pe un berbec printre liniile britanice, sperând să

se întoarcă apoi cu un atac din spate şi să le facă mici fărâme.

Dar englezii, confruntaţi cu o lovitură atât de îngrozitoare, au rupt rândurile, înnebuniţi de panică şi s-au împrăştiat, într-o retragere haotică. Ceea ce-l înfuriase într-atât pe Churchill cu câteva luni în urmă, fusese prima ofensivă a lui Rommel în Cirenaica, o copie la indigo a atacului infam de la Tobruk. În timpul zilei, ambele armate s-au îndreptat către est, înecate, fără speranţă, în nisipurile răscolite de furtună.

— Rapoartele noastre spuneau că dacă n-ar fi fost atât de feşteliţi, ar fi fost teribil de gălăgioşi, observă Vardan ironic. Când se lăsă întunericul, unul din flăcăii noştri dirija circulaţia, încercând să împiedice ciocnirile în rândurile a lor noştri. Deodată îşi dădu seama că tancurile şi camioanele pe care le dirija el erau germane! Germanii nici măcar nu-şi dăduseră seama, iar el a spus apoi că făcuse pur şi simplu în pantaloni. Mai târziu, ai noştri au aflat că Rommel însuşi petrecuse noaptea în mijlocul trupelor britanice şi nimeni nu-şi dăduse seama.

La o distanţă de cincisprezece mile în inima Egiptului, Rommel ajunsese la fundul sacului în ceea ce privea proviziile. Era 26 noiembrie şi el rămăsese fără combustibil. Îşi făcuse greşit calculele şi acela fusese momentul când valul CRUCIATULUI se întoarse să-l nimicească.

În ziua în care Rodger Godwin fusese luat de submarin şi internat în spitalul din Alexandria, mai mult mort decât viu, Auchinleck îl degrevase pe Cunningham de îndatoririle sale, internându-l într-un spital din Cairo, unde i se pusese diagnosticul de epuizare psihică şi fizică.

— Şi mai ales, îl seca la ficaţi să tragă un fum, spuse Vardan.

Auchinleck alese, în expresia lui Vardan, „un boboc numit Ritchie” pentru a-l înlocui pe sărmanul bătrân Cunners. Ritchie era genul de manechin, un milionar care nu părea să priceapă cu adevărat ce naiba căuta el acolo. Dar ceea ce conta era că Auk dirija toată tărăşenia pe atunci. Pe la începutul lui decembrie, Armata a Opta, era din nou în formă şi gata să pună la prăjit picioarele Vulpii Deşertului. Acum Rommel era cel care se retrăgea, cel care înregistra pierderi,

deşi — ca să i-o recunoaştem — capitularea era la ordin şi numai după o luptă îndrăcită. În jurul datei de 28 decembrie — tu erai atunci înapoi, în Anglia, Rodger — el distruse 35 dintre tancurile noastre, în timp ce pierduse numai 7 dintre ale sale, dar era înfrânt, cel puţin pentru moment. Pentru prima oară, îi aruncasem cu adevărat mănuşa. Pe la mijlocul lui ianuarie, luasem treizeci şi cinci de mii de prizonieri şi distrusesem trei sute dintre tancurile lui. Nu trebuia decât să ne facem bagajele şi să ne întoarcem în Cirenaica. După toate acele lupte îndârjite şi morţi fără număr, îl împinsesem înapoi, exact în acelaşi loc de unde plecase, când venise în Africa în martie ’41.

— Acesta e punctul în care ne aflăm acum, bătrâne beţivan. Cred că toţi care se află acum în deşert sunt cam dezorientaţi, pentru moment.

Monk îşi scutură resturile de tutun din pipă, ceea ce însemna că se pregătea să plece.

Godwin spuse:

— Ce gândeşte Churchill?

— În legătură cu ce?

— Cu orice. Cu toate acestea. La operaţiunea PRÆTORIAN mă refer.

— Gândeşte şi el ce gândesc şi eu. El crede că informaţiile lui Max Hood au fost corecte.

— Dar cum s-a putut întâmpla?

— Au fost corecte în momentul când le-a primit. Apoi lucrurile s-au schimbat.

— Lucrurile s-au schimbat, repetă Godwin cu indiferenţă.

— Povesteşte-mi ce s-a întâmplat. Întoarce-te cu gândul la acea ultimă noapte la vila lui Rommel, sau Cartierul General, unde v-aţi dus cu toţii... Încearcă să-ţi aminteşti ce s-a întâmplat...

Godwin încerca, dar în mintea lui era un haos întreg de sunete, de imagini, de mirosuri, de ploaie, de focuri de armă, de vehicule care ardeau, de gloanţe care se înfigeau în trupul lui Max... Lui Godwin i se tăie răsuflarea, avu senzaţia că memoria i se fisurase şi se scurgea în afară, asemeni sângelui dintr-o rană... Îl văzu pe Max Hood jos, în noroi, cu mâna întinsă spre el... Max spunea ceva. Ce spunea, oare,

Max, când spusese lucrul acela?

— Max mi-a spus... a spus că ei ştiau că noi aveam să venim... sau că ne aşteptau, ceva în genul ăsta...

— Exact, spuse Vardan. El era un vechi combatant şi a înţeles imediat situaţia. A fost o trădare. Vă aşteptau. Mă întreb ce-ţi spune ţie lucrul ăsta?

— Nu ştiu, spuse Godwin, nerăbdător, fără chef să dezlege ghicitori. Era prea obosit. Spune-mi tu.

— Ei *ştiau* că voi trebuia să veniţi. Cum puteau să ştie?

— Le-a spus cineva.

— Asta e! Avem un spion printre noi.

— Dar asta este, pur şi simplu, imposibil. N-a ştiut nimeni... doar noi.

Vardan oftă. Îşi îmbrăcă haina lungă şi neagră, aranjându-şi fularul.

— Aşa se părea. Că nu ştia nimeni în afară de noi. De aceea trebuie să studiem problema cât putem mai îndeaproape.

Îşi încheie haina, şi-şi ţinu pălăria moale cu amândouă mâinile.

— Gândeşte-te la asta, Rodger, vrei? Cine le-a vorbit nemţilor despre operaţiunea PRÆTORIAN?

Se opri în uşă şi privi înapoi, spre Godwin:

— Cine i-a masacrat pe toţi flăcăii aceia?

19

Homer Teasdale sosi cu câteva valize burduşite cu ziare din toată perioada în care Godwin fusese, „de necontactat”, aşa cum se exprimase el, în maniera lui rigidă şi insipidă din Indiana. Îi spuse lui Godwin că simţea o mare mulţumire să-l poată vedea atât de refăcut.

— Ce părere ai despre întoarcerea mea la lucru, Homer?

— Depinde de tine. Crichton şi restul echipei au zbierat de mama focului desigur, dar eu le-am explicat pe cât am putut şi, ca să fiu sincer, Monk Vardan mi-a dat o mână de ajutor. Aşa încât ei aşteaptă să vadă dacă ai de gând să te întorci la lucru în curând. Ce vrei să le transmit?

— Mă gândeam că poate ar fi mai bine s-o iau mai încetişor. Poate doar câteva articole pe săptămână. Pe cine au în locul meu?

— E doar un provizorat. Îl folosesc pe Desmond Nickerson de la B.B.C. Le place accentul lui.

— Bine. Nu e periculos.

— Dar niciodată n-au avut intenţia să-i hărăzească acest rol. Iar treaba cu luatul mai încetişor, mi se pare cel mai potrivit lucru pe care-l ai tu de făcut acum. Ce-ai zice de ziare?

— Ar fi ei de acord, oare, cu un material pentru duminică? O coloană săptămânală, deocamdată?

— Vor fi de acord al naibii. Vom specula treaba cu misiunea secretă care nu poate fi povestită atâta vreme cât războiul continuă, apoi faptul că aproape ţi-ai dat viaţa pentru libertate. Cine ar putea rezista la toate astea? Faci un material din amintirile tale, fragmente, crâmpeie din ce mai reţii, un fel de povestire în povestire. Nu trebuie să te oboseşti prea tare. Îţi poţi aranja tot materialul în timpul prânzului, la Savoy.

— Am de gând să scriu o carte despre cele ce mi s-au întâmplat.

— Înduioşător. Secrete şi toate celelalte. Apropo, ce ţi s-a întâmplat de fapt? Frânturile care mi se tot flutură pe la urechi au vreo legătură cu adevărul?

— Ce ţi se flutură?

— Rommel. Un comando de atac. Dezastru.

— Cam mult pentru nişte secrete.

— Adevărat? E adevărat?

— Unde ai auzit toate astea?

— Vei fi surprins.

— Am să pot face faţă...

— De la Jolly Jack Priestly.

— Bravo... Înseamnă că are nişte legături al naibii de importante.

— Poli tocmai a declarat că, după Churchill, el este cel mai renumit bărbat în Anglia.

— Mă întreb care sunt, cu adevărat, sursele lui.

Homer dădu din umeri nepăsător.

— Vrei să le sugerez lucrurile astea diferiţilor tăi patroni?

Godwin dădu din cap aprobator.

— Atunci aş putea s-o şi iau din loc. Acum că te-am văzut în carne şi oase, sunt mulţumit că te-ai întors. De acum încolo, e numai o chestiune de timp până când îţi vei putea relua lucrul. Ţine-te bine, prietene. Ca întotdeauna, te poţi bizui pe mine.

Godwin citea ziarele ca un om care descoperă o ţară necunoscută. Evenimentele din 7 decembrie 1941 îl loviră ca un proiectil de tun a cărui unică substanţă era ironia. Japonezii — *japonezii* — ei împinseră America în război! Hitler reuşise, cu mare succes, să-i ţină pe americani de o parte, timp de doi ani; el făcuse chiar unele speculaţii cum că scopurile Americii şi ale Germaniei ar putea coincide, cu timpul. Dar japonezii schimbaseră configuraţia războiului. Godwin reflecta cu o plăcere sadică la iarna păcătoasă pe care o avea Herr Hitler, cu Rusia de o parte şi gigantul adormit de peste ocean, întărâtat de către aliaţii săi, japonezii, de altă parte. Godwin avea impresia, acolo, în camera lui din Salisbury, unde-şi recăpăta treptat puterile, că rezultatul acestui război nu mai putea fi pus acum sub semnul îndoielii. Odată cu intrarea Americii în război, imperiul Soarelui Răsare şi cancerul care era nazismul erau condamnate fără speranţă. Singurul lucru care avea acum importanţă, era cât timp va mai dura războiul, câte răni arzătoare vor mai sfâşia trupul planetei şi câţi oameni îşi vor mai găsi moartea.

Ironia era, pur şi simplu, că n-ar fi fost niciodată nevoie ca el să se fi dus în Africa de Nord pentru a-l omorî pe Rommel. Rolul lui Godwin fusese să povestească acest raid eroic publicului său american, să-i convingă pe americani să intre în luptă cu naziştii. Altă raţiune nu exista. Desigur, era o întreprindere de mare anvergură. Poate că ar fi trebuit, oricum, să se ducă şi el. Dar, în cele din urmă, hotărâseră pentru el patriotismul şi teama că americanii ar fi putut alege să stea, în continuare, deoparte.

Misiunea eşuase, el nu povestise încă nimic şi America intrase, oricum, în război. Niciodată nu ştiai şi nu puteai

prevedea ce întorsătură vor lua lucrurile.

Oricum, ştirile din Pacific sunau ca o litanie, un vaet al catastrofei declanşate de japonezii care atacaseră, invadaseră, ocupaseră. Pe lista „rănilor" figurau nume ca: Guam, Wake Island şi Filipine-Luzon, Manila, Bataan. Japonezii îl aduseseră pe MacArthur la Corregidor, la gura golfului Manila. Japonezii asediaseră Hong Kong şi în ziua de Crăciun, garnizoana britanică se predase. Furia japoneză se dezlănţui în Burma, apoi în urma unui atac sălbatic asupra oraşului Singapore, mătură Malaia şi Borneo, scufundă vasele *Prince of Wales* şi *Repulse,* ocupă Bangkokul, iar în China, garnizoana americană din Beijing căzu pradă armatelor împăratului Hirohito.

În acest timp, situaţia armatelor germane din Rusia devenise dezastruoasă. Soldaţii mureau degeraţi, îşi mâncau caii îngheţaţi şi chiar pe proprii lor camarazi, morţi de frig. Ruşii care aşteptaseră răbdători sosirea *generalului Iarnă,* contraatacau cu o sete de răzbunare sângeroasă în ochi. Churchill se adresă Camerei Comunelor cu cuvintele: „Putem considera de pe acum, după mai puţin de şase luni de lupte, că lansarea campaniei naziste asupra Rusiei, de către Hitler, a fost una dintre cele mai remarcabile gafe ale istoriei." În luna februarie, au fost totuşi şi câteva ştiri bune de pe frontul rusesc.

— Dragul meu, piesa este un mare succes. Eşti mândru de mine?

Stăteau în camera-solar a spitalului unde, în iarna aceea, scurtele apariţii ale soarelui deveniseră foarte preţioase. Câţiva pacienţi în halate de baie şi scaune cu rotile se înghesuiau în faţa unui cămin din piatră în care ardeau şi fumegau buşteni groşi. Cel care avusese ideea să amplaseze un cămin în camera-solar trebuie să fi fost, cu siguranţă, un geniu.

Godwin se ridicase din pat şi era îmbrăcat cu nişte pantaloni gri, largi şi o bluză marinărească, albastră, din caşmir. În dimineaţa aceea, ieşise să se plimbe în jurul parcului, avându-l drept însoţitor pe doctorul Arbuthnot. Picioarele îi erau încă nesigure după atâtea săptămâni

petrecute în pat şi, de aceea, se sprijinea într-un baston. Cilla sosise chiar atunci, îl sărutase şi-i spusese cât de bucuroasă era să vadă că-i revenise culoarea în obraji. Acum stăteau lângă o fereastră privind în jos, peste peluză, locul unde era amplasat tunul. Ea îl ţinea de mână iar ochii îi străluceau de o lumină încântătoare.

— Eşti mândru de mine?

— Sunt foarte mândru de tine. Trebuia să mă vezi parcurgând ştirile de război, ca să dau de articolul despre spectacol. Criticul acela spunea că ai fost minunată, seducătoare, frumoasă, şi plină de umor. Eram beat de mândrie.

— Da, cred că a fost un articol foarte obiectiv. Şi cu o notă foarte personală, faţă de celelalte.

— Spunea că tu ai fost liantul care i-a unit pe toţi.

— Liant. Da. Puteam să reuşesc şi fără asta.

Se sprijini de speteaza fotoliului adânc, îmbrăcat în creton.

— Spectacolul ăsta o să ţină mult afişul. Asta-l face cel mai fericit pe Greer. O să câştige o sumedenie de parale.

Îi vorbi despre Dilys Allenby care locuia acum cu ea. El rămase uluit.

— Ce responsabilitate enormă, Cilla.

— Nu este, dacă ai deja una cum e Chloe. Orice adaos nu poate fi decât infim. Ţi-o aminteşti pe micuţa Dilys?

— Desigur. Mi-o amintesc şi mai bine pe sărmana ei mamă. Ce noapte a fost aceea! Micuţa Dilys... din câte-mi amintesc, ea a dormit aproape tot timpul. Aceea a fost noaptea în care tu insistai să-mi spui mereu că mă iubeşti. Şi după câteva zile, mi s-a închis uşa în nas, pe cale poştală. Fermecător, Cilla.

— Hai să nu ne mai amintim de asta. A fost prea îngrozitor şi s-a terminat. Acum Dilys are aproape doi ani. Tatăl ei era în aviaţia regală. Pilot pe un Hurricane. A murit. Bunicii sunt bătrâni şi neputincioşi. Infirmiera din noaptea aceea de la Dogsbody şi-a amintit de grija pe care i-o purtam lui Dilys şi când a aflat că ea va fi internată într-un cămin pentru orfani, s-a hotărât să mă cheme. S-a gândit ca aş putea contribui cu bani pentru a-i asigura lui Dilys o viaţă mai bună. Infirmiera aceea e o femeie remarcabilă. I-am spus că soarta mi-a scos-

o în cale pe micuţă, aşa încât am spus că voi face mai mult pentru ea decât să contribui cu ceva bani. Îi voi oferi acestei micuţe un cămin adevărat, o viaţă asigurată, pentru că pierduse totul, chiar înainte de a se putea lupta, în vreun fel, cu viaţa.

Îngenunche lângă scaunul lui Rodger, privind focul. Ceilalţi pacienţi plecaseră. Îşi ridică privirea spre el, atingându-i fiecare deget cu degetele ei.

— Din prima clipă, ea şi Chloe s-au plăcut la nebunie. Acum sunt surori, Rodger. Niciodată nu le voi considera altfel.

— Aşa e scris, spuse el.

— Şi e al naibii de bine scris. Eu am scris asta.

Mai târziu, când ea se pregătea să se întoarcă la Londra pentru a pregăti *Hainele cernite ale văduvei,* rămase destul de aproape pentru ca el să-i simtă răsuflarea caldă pe obraz.

— Când vom putea să fim, din nou, singuri? Fără tine sunt ca nebună. Când erai în comă, nu era chiar atât de rău. Îmi concentram întreaga voinţă, dorind, pur şi simplu, să supravieţuieşti. Mă gândeam că sunt o călugăriţă cufundată în rugăciune. Dar acum, oftă ea din rărunchi, e altceva. Te simţi bine. Trăieşti şi eu stau ca pe jăratec. Dă-mi puţină speranţă, Rodger, te rog.

— Curând. Ai putea veni aici pentru o noapte?

— Aici? La spital?

— Nu. „Leul Roşu” e ceva mai ospitalier.

— Au să te lase să ieşi?

— Doar nu sunt prizonier aici.

— Am să văd când pot veni. Am să vin în ziua noastră liberă şi rămân peste noapte. Sunt, pur şi simplu, nebună de dorul tău.

Îl sărută, mângâindu-i buzele cu limba.

— Te iubesc, spuse el.

— Pun pariu că-i aşa, şopti ea.

O privi în timp ce se îndepărta, o privi făcându-i cu mâna de pe bancheta din spate a taxiului negru ca un cărăbuş care demară şi dispăru în curând.

Îi făcu şi el cu mâna, întrebându-se ce se petrecea în mintea ei. De fapt, mare parte din viaţa lui, asta făcuse: se

întrebase ce era în mintea ei. Dar de data aceasta era altceva. El înviase din morţi, în timp ce soţul ei era mort de-a binelea, era sigur de asta. Şi astfel, situaţia se schimbase în totalitate. Pentru prima oară în viaţa lor, între ei nu se mai afla nici o barieră. Ce vor face? Din câte bănuia el, şi asta era scris.

J.B. Priestly era un om foarte ocupat. De fapt, el însuşi se considera cel mai ocupat om din Anglia. Era, în acelaşi timp, celebru pentru emisiunile sale de radio, pentru romanele de mare succes, pentru colecţiile de eseuri, pentru conferinţele şi pentru bătălia sa neîntreruptă cu biserica. Aparţinea publicului în toate privinţele, asemenea lui British Museum sau Columnei lui Nelson. Cel puţin aşa simţeau oamenii — că le aparţinea.

J.B. Priestly nu era, însă, într-atât de ocupat, încât să nu poată alerga în ajutorul unui prieten, iar Rodger Godwin era un prieten care avea nevoie de ajutor, fie că o ştia, fie că nu. Aşa încât Priestly dădu o fugă la Salisbury, într-o după-amiază cu lapoviţă deasă. Godwin îl aştepta în barul hanului „Leul Roşu”.

Priestly era un tip cordial, dar grăbit să depăşească momentul amabilităţilor.

— Am tot felul de informaţii şi ştiu tot felul de lucruri. Cunosc oamenii. Acum aflu că va fi un coşmar îngrozitor să ne luptăm cu consecinţele eşecului acelei blestemate de operaţiuni PRÆTORIAN.

— Eu credeam că PRÆTORIAN este încă un secret absolut.

Priestly făcu semn din mână, luând paharul cu scotch.

— Am venit până aici să te previn, băiete. Se caută un spion şi vor găsi ei pe cineva. Li s-a ordonat să găsească, aşa încât trebuie să găsească pe cineva. Când ai de-a face cu Vardan, ţine-o, în continuare, cu povestea aia a ta.

— Ce vrei să spui, Jack? N-am inventat nici o poveste. Ştiu doar ce s-a întâmplat acolo. Asta e tot ce pot să spun.

— Cine crezi că a făcut-o? Cine a trădat operaţiunea?

— Nimeni. Cred că nimeni n-a trădat operaţiunea. N-a fost decât un ghinion. Un mare ghinion.

— Las-o baltă. Ei cred că a fost opera unui trădător. Pe faţa lui Priestly flutură un zâmbet acru, obosit. Ei sunt pătura conducătoare, Rodger. Pot fi nişte tipi foarte cumsecade, până în momentul în care hotărăsc să nu mai fie. Atunci îţi ard una peste fund cu un vătrai înroşit în foc, numai ca să-ţi arate cine este şeful. Tu nu faci parte dintre ai lor. Eşti american, exemplul perfect a ceea ce au spus ei întotdeauna despre americani: mult prea virili, mult prea bine plătiţi şi mult prea mult pe capul nostru! Fii cu ochii-n patru!

— Ce tot îmi înşiri aici, Jack?

— Să nu le întorci niciodată spatele, asta-i tot. Şi ţine minte cine sunt prietenii tăi.

El repetă aceste cuvinte mai târziu, în timp ce se aşează pe bancheta din spate a automobilului mare, negru, care îl ducea înapoi, la Londra.

Godwin stătea în singura cameră numită impropriu solar, citind ziarele în timp ce-şi lua micul dejun. Ştirile erau proaste, fără deosebire. Ministerul Alimentaţiei anunţa dispariţia pâinii albe pentru multă vreme. Avea să fie înlocuită cu mult mai sănătoasa „pâine integrală”. Erau consecinţele căderii Singaporeului. Era apoi un lung articol despre atrocităţile comise de japonezi asupra garnizoanei britanice din Hong Kong. Secretarul Afacerilor Externe, Eden şi vicontele Cranborne, secretarul colonial, se adresaseră ambelor camere ale Parlamentului pe această temă. Era o lectură care-ţi dădea fiori.

— Îţi cam ştirbeşte stima pe care s-ar putea s-o fi avut pentru cultura japoneză.

Godwin ridică privirea. Monk Vardan se uita în jos, în ziarul deschis, cu o ceaşcă de ceai pe farfurioară, în căuşul palmei.

— Niciodată n-am avut prea mare stimă pentru japonezi.

— Micii diavoli galbeni ne-au spus că soldaţii lor sunt conduşi în luptă de codul cavaleresc al lui Bushido, că au o consideraţie plină de compasiune pentru onoarea duşmanului. Aparent, toată această onoare presupune trecerea prin tăişul baionetei a ofiţerilor britanici luaţi prizonieri, refuzul de a îngropa morţii, violarea şi uciderea

sistematică a femeilor dintr-un întreg district chinezesc... Eu personal aş prefera să apăs pe un buton şi să distrug în întregime această rasă primejdioasă. Genocidul, bătrâne, nu este întotdeauna un lucru rău. Te simţi în stare să continuăm discuţia noastră?

— Desigur. De ce nu?

— Hai să mergem în oraş. Ne face bine să ieşim puţin.

Se plimbau pe străzile înguste. Un vânt îngheţat zbârlea copacii înnegriţi.

— Eu nu-mi fac decât datoria, bătrâne. Sper să ţii minte lucrul acesta.

— Ştiu, Monk. E doar slujba ta.

Îl privi cu coada ochiului, amintindu-şi de avertismentul lui Jack Priestly.

— Îmi vine foarte greu. Ne cunoaştem de un car de ani, desigur.

— Nu chiar de atâta vreme, Monk.

— N-aş vrea să crezi că prietenia noastră nu contează pentru mine. Dar, oricum, slujba e slujbă, superiorii mei nu trebuie să fie prostiţi cu... Vreau să spun că slujba mea nu e întotdeauna uşoară, nu aşa cum mi-ar conveni mie să fie.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Monk, ce tot înşiri acolo? Mă faci să mă apuce durerea de cap. Treci la subiect.

— Ei bine, pari că vrei să accepţi ideea că cineva a trădat operaţiunea PRÆTORIAN. Doar o mână de oameni au ştiut despre existenţa acestui plan. Ideea a venit de la Numărul 10, o ştii. N-au existat materiale scrise care să menţioneze, în nici un fel, scopul misiunii. Totul a fost condus personal, fără intermediari, exact în maniera în care s-a lucrat şi cu tine. Cel mai trist fapt este că, majoritatea celor care ştiau, sunt morţi, au murit chiar în misiune.

Oftă şi trase fularul, înfăşurându-şi mai bine uriaşul măr al lui Adam. Avea o voce nazală, de parcă nasul i-ar fi fost înfundat, ca un preludiu al unui guturai.

— Acum se fac mari presiuni asupra primului ministru... Ce n-a mers cum trebuia? De ce au murit toţi acei oameni? De-a ce naiba ne-am jucat şi cine ne-a stricat jocul?

— Dar cum de ştiu ei chiar şi faptul că ceva n-a mers cum trebuia? Dacă era atât de secret...

— Este imposibil să poţi acoperi multă vreme un dezastru. În special un dezastru în care Generalul Sir Max Hood a plătit cu viaţa... Împreună cu toţi acei flăcăi bravi care l-au însoţit. Cuvintele transpiră pe ici, pe colo. Zvonurile încep să circule... şi apoi Rommel trimite în Anglia aceste fotografii ale mormintelor eroilor... Nu există nici un anunţ *oficial,* doar o mulţime de zvonuri care te-ncolţesc din toate părţile. Ceea ce încearcă acum să facă primul ministru, este să răsucească la spate toate braţele pe care le poate prinde, pentru a împiedica discutarea întregii afaceri în Camera Comunelor — aceasta este *acoperirea* care trebuie menţinută. Îndată ce un membru conştiincios al Camerei Comunelor începe să facă scandal, acoperirea se duce naibii... un complot murdar ca să-l ucidă pe Rommel, un serviciu de informaţii incompetent, un erou naţional împreună cu toţi oamenii săi, morţi fără nici un motiv serios... este genul de pată pe care primul ministru n-o va îngădui niciodată pe firma sa.

— Dar cum îl va putea el opri pe oricare membru conştiincios al Camerei Comunelor să pună chestiunea pe tapet? Prin ce fel de presiuni?

— Patriotismul. Siguranţa necesară în vreme de război. Dar treaba va reuşi numai dacă scoate şi celălalt pantof.

— Şi care ar fi acest al doilea pantof?

— Zvonurile insistă asupra faptului că a existat un trădător. Primul ministru trebuie să joace cartea trădătorului, să facă să prindă şiretlicul.

Şi, ca să fiu sincer, primul ministru însuşi nici nu vede altfel lucrurile. Problema este că erau atât de puţini cei care ştiau...

— Atunci altcineva trebuie să ştie. Dacă ai tu dreptate, dacă germanii ştiau că noi ne îndreptăm spre ei... Precis ştiau, trebuie să fi ştiut...

— Eu continui să cred că s-ar putea să fie o coincidenţă.

— Dar chiar asta *este* ceea ce ai să spui tu, nu-i aşa?

— Asta ce vrea să mai însemne? Tradu, te rog pentru un individ mai greu de cap, Monk.

— Ei bine, asta înseamnă tocmai afacerea cu celălalt pantof, bătrâne.

— Da?

— Trădătorul. Primul ministru poate ţine lucrurile sub obroc dacă-l găseşte pe afurisitul ăla de trădător. Totuşi, în clipa de faţă, afacerea e prea la ordinea zilei, prea arzătoare şi va frige mâna aceluia care va răscoli... noi trebuie să-l urmărim pe trădător, trebuie *să se ştie* că facem totul ca să-l descoperim. Un cuvânt plasat în urechea potrivită... apoi se va uita.

— Foarte cinic, spuse Godwin. Şi ce oameni buni au murit.

Vardan ignoră comentariul lui Godwin.

— Primul ministru crede că am găsit omul pe care-l vrem.

— Nu mai spune...

— Trebuie să avem în vedere, însă, o posibilitate, chiar dacă este neplăcută, nu-i aşa? N-a fost, oare, neobositul, nemuritorul Holmes din Baker Street care a spus ceva în genul ăsta, că dacă rămâne fie şi o singură posibilitate, oricât de improbabilă ar fi ea, aceasta trebuie să reprezinte adevărul? Înţelegi, Rodger, primul ministru crede că tu eşti acea posibilitate.

Râsul lui Godwin explodă asemenea suspinului de moarte al unui om lovit în plexul solar de Joe Louis.

— Bine, spuse Monk Vardan, cel puţin am găsit omul care vede o latură amuzantă în această poveste mai degrabă josnică. Eram îngrijorat de felul în care ai să primeşti vestea.

— Chiar erai îngrijorat? Nu e atât de josnică pe cât e de absurdă. Nebunească. Acum pricep eu ce voiau să spună titlurile acelea: CEL MAI CUNOSCUT CORESPONDENT STRĂIN AL AMERICII — DEMASCAT! SPION NAZIST! E o adevărată nebunie, Monk. Dar pe tine te va face om! Ţi se va acorda rangul de cavaler şi ţi se vor face funeralii naţionale la Westminster Abbey, ambele în aceeaşi săptămână. Hai, arde-i un zâmbet pe faţa asta posomorâtă, prietene.

— Îmi pare rău. Nu pot. E o treabă prea serioasă.

— Monk dragă, dă-mi voie să ţi-o spun măcar o dată... Nu sunt spion nazist. Asta pentru memoriile tale..

— Nimeni nu spune aşa ceva. Cel puţin nu chiar aşa.

— Ce uşurare! Trebuie să le scriu alor mei!

— Nu e nici o glumă. Te asigur.

— E un rahat de la cap la coadă şi tu ştii asta şi dacă

Churchill mă crede trădător, atunci e sărit şi viitorul civilizaţiei, aşa cum o cunoaştem şi o iubim cu toţii, e în mâinile unui alienat limbut.

Vardan îl conduse pe Godwin către parcajul maşinilor. Ploua din nou. În lungul străzilor, umbrelele negre înfloreau una după alta. Godwin îl privi pe Vardan, uitând de vânt şi de ploaie.

— Te comporţi ca şi cum ai crede toată porcăria asta. Răspunde-mi cinstit, Monk, chiar crezi rahatul ăsta?

— Mă cunoşti, Rodger, sunt un om prevăzător, blochez toate ieşirile. Tu ce crezi? Eu cred că trebuie să studiem îndeaproape problema.

— Monk! Iisuse!

— Trebuie să începem de undeva, nu-i aşa? Mă gândeam că s-ar putea să doreşti să-mi povesteşti despre ceea ce s-a întâmplat la Cairo, acum doi ani. În 1940. Desigur că ai totul clar în memorie...

Godwin se răsuci ca să scape de mâna lui Vardan care îi ţinea mâneca.

— Nu acum, ticălosule, la naiba cu Cairo ăla din 40.

Godwin se poticni.

— Blestemat să fiu dacă-ţi povestesc ceva despre Cairo... Fir-ar să fie, Monk! Există, desigur, un trădător în toată afacerea asta, dar e al naibii de sigur ca nu sunt eu acela!

Ploaia începu să curgă şiroaie, dintr-odată, intrându-i în ochi, bătând darabana cu degete reci şi ude pe ţeasta lui cârpită. Avea senzaţia că i se îngreuiase creierul, gata să dea pe dinafară pe sub placa aceea de metal. Trebuia să se întoarcă la spital. Trebuia să-şi ia medicamentele... acum totu-l se învârtea cu el, îşi simţea capul gata să explodeze... apo-i simţi cum cade...

— Eşti sigur că poţi să faci asta? Ai destulă putere? Te simţi bine?

Îi şoptea la ureche în timp ce buzele ei îi mângâiau obrazul. Apoi se îndreptă puţin ca să-l poată privi în ochi.

— Cred că mă descurc foarte bine, şopti Godwin drept răspuns, luând în considerare situaţia în care mă aflu.

— Dar nu mă plâng, murmură ea, împingându-se în jos.

El stătea pe spate, cu braţele întinse deasupra capului, ţinându-se strâns de tăblia patului. Ea stătea deasupra, cu picioarele desfăcute, se apleca în faţă, se balansa, îndesându-se cu putere în el. Părul i se lipise de frunte. El deschise gura iar ea îi strecură unul dintre sfârcuri. Supse până simţi gustul sudoarei din piele, o auzi gemând şi o simţi căzând moale peste el. Gustul pieptului ei îi flutură pentru o clipă în creier o amintire din Cairo, dar el o alungă imediat.

— Încă puţin, şopti ea cu o voce întretăiată din cauza gâfâitului.

El rezistă cât putu, dar, în cele din urmă lucrul acesta deveni imposibil din pricina ei. Apoi, ea îl sărută îndelung, scoţând mici sunete de plăcere. El dădu drumul tăbliei patului şi o ţinu strâns în braţe. Îi simţea spinarea alunecoasă, udă de sudoare.

Ea rămase întinsă peste el şi trase cuvertura deasupra lor. Îl presa cu trupul ei de parcă s-ar fi temut să nu încerce să plece. După un mic răgaz, ea începu să se contracte din nou şi luară totul de la început. El auzea vântul cum izbea sălbatic în plăcuţa cu firma, auzea scârţâitul tablei, vedea strălucirea felinarului din curte, prin fereastra biciuită de ploaie. Deşi Cilla îl purta cu ea în vârtejul patimii, el îşi amintea stăruitor de ceva anume, o lampă care se legăna în ploaie şi în vânt, o santinelă singuratecă stând sub ea...

O oră mai târziu, stăteau unul lângă altul, înveliţi în păturile de lână, privind curtea înecată în ploaie a hanului „Leul Roşu.” Ramurile dezgolite ale viţei păreau să se zvârcolească în bătaia vântului, contorsionate pe ziduri. Un mic lăstar uscat, răzleţ, bătea în fereastră. Pietrele de dedesubt străluceau asemenea pietrişului din vadul unui râu.

Cilla bea tacticoasă şampania trezită, dintr-o sticlă pe care o adusese pentru marea ocazie. O deschiseseră înainte de a se urca în pat şi acum efectul ei începea să se „dilueze”. Bucuria posesiunii, încântarea erotică pe care o resimţiseră în reluarea relaţiei sexuale, se atenuaseră şi ele, iar acum se simţeau poate şi mai aproape unul de celălalt, dar nu într-un fel tot atât de plăcut.

Încercând să restabilească atmosfera, dar cu destulă

stângăcie, Godwin îi spuse că o iubea.

Ea avu un zâmbet fugar, îşi strânse mai bine pledul de lână în jurul trupului şi se cutremură, străbătută de fiori.

— Mă gândesc cât de confortabil, mult mai confortabil, ar fi aici, dacă focul — acest prieten cald, roşu şi strălucitor, de care noi, orăşenii, depindem într-atât — ar fi ajuns până în inima întunecată a Angliei.

— Ţi-e frig.

— E pentru prima oară că simt.

— Am un al şaselea simţ, în privinţa asta.

Ea se aşează pe pat, se culcă pe pernă şi-şi trase pătura în jurul genunchilor şi al picioarelor.

— Ce s-a întâmplat după ce ai căzut? Te-ai lovit la cap?

Îi luă mâna.

— Greu de spus asta. La mine, partea aceasta a corpului este metalică.

— Ce prostănac eşti! De acum, încolo, toată viaţa ai să faci glume nesărate.

— Atunci e mai bine să te obişnuieşti cu ele.

— Monk Vardan n-a vorbit serios, nu se poate să fi fost serios. Nazist! Ce idee...

— Dar lucrurile nu s-au petrecut chiar aşa.

— Ar trebui să-ţi povestesc şi eu despre mica mea problemă, spuse ea.

El îşi simţi inima tresărindu-i brusc în piept, de parcă ar fi fost străbătut de un curent electric.

— Ce problemă?

— Ştiu cât de stupid o să-ţi sune dar... Îţi aduci aminte de scrisoarea pe care ai găsit-o în apartamentul tău? Aceea despre noi şi ceea ce expeditorul urma să...

— Încerc să nu uit niciodată ameninţarea cu moartea...

— Iubitule, încearcă, te rog, să nu mai vorbeşti ca în finalul unei piese în seara premierei. Te iubesc mult de tot, zău că e adevărat, dar frivolitatea forţată uzează atât de repede.

— În acest caz, mă voi sinucide. Totul e putred, simţul umorului a murit şi asta e singura soluţie. E mai bine? Ce zici?

— Ceva mai bine. Dar eu m-am gândit mult la acea

scrisoare.

— Şi?

— Sunt urmărită. Pândită. Nu e doar imaginaţia mea. Am văzut un individ supraveghind casa, în timpul nopţii. Sunt sigură că l-am văzut la uşa teatrului, după spectacol... *ştiu.* Aşa că, te rog, nu-mi spune că am halucinaţii.

— De cât timp ai observat asta?

— Cam de trei săptămâni.

— Cam de când am dat semne că revin la viaţă?

Ea încuviinţă din cap.

— Asta m-a făcut să mă întorc cu gândul la scrisoare. În timp ce erai în comă... nu era deloc probabil să te întorci la mine în starea aceea. Dar când ai ieşit din comă... cred că-mi urmăreşti logica. A fost doar o chestiune de timp.

— Dar cine putea să ştie de starea mea? Că ieşeam din comă?

— Întotdeauna se pare că există oameni care ştiu anumite lucruri. Oftă neputincioasă.

— Există cineva care ştia, desigur. Monk ştia.

— Dar ce importanţă are pentru el dacă tu şi eu suntem...

— Mai mare decât ţi-ai putea imagina la prima vedere.

— Nu înţeleg nimic!

— Ascultă-mă, Cilla. Ei mă cred răspunzător pentru moartea tuturor celor care au făcut parte din misiune. În special pentru moartea lui Max.

— Eşti nebun! Cineva e nebun... personajul ăla îngrozitor, Vardan, el trebuie să fie băgat în toate astea! Dar nu pot fi serioşi, Rodger!

— Au început să bage groaza în mine într-un hal fără hal. Jack Priestly m-a prevenit. Cel puţin aşa mi-a spus. Au nevoie de un ţap ispăşitor. Aşa cum ţi-am povestit, Monk spune că asta e politica...

— Dar de ce tu?

— Sunt singurul supravieţuitor. Ei sunt siguri că nemţii au fost preveniţi. Aşa încât *trebuie* să fie un spion. Se fac presiuni pentru descoperirea spionului. Şi acela voi fi eu.

— Numai pentru că ai fost destul de norocos ca să supravieţuieşti?

— Asta nu e tot, iubito.

— Ce vrei să spui?

— Monk ştie că eu aveam un motiv pentru a-i dori moartea lui Max.

— Nu...

— Tu.

— Ah, nu, Rodger! Vorbeşte serios? Dar e monstruos.

— Da, aşa este.

— Eşti sigur?

— Vrea să-i vorbesc despre Cairo. Vrea să începem cu începutul.

Ea îşi întinse braţele spre el.

Lumina subţire şi apoasă a soarelui, cenuşie ca o burtă de calcan, se prelingea prin ferestrele înalte. Se părea că acea cameră fusese un fel de salon mare. În spital era cunoscută sub numele de Camera de Interogatorii. Odată urcase şi Godwin la etaj şi plimbându-se pe acolo, aflase de Camera de Interogatorii. Totul arăta foarte civilizat acolo. Uneori, ceaiul era servit dintr-un serviciu de argint. Spionii germani — nu neapărat germani, dar, oricum, spioni, potrivit bârfelor din spital — erau aduşi aici, erau serviţi cu ceai, trabucuri şi coniac, în speranţa de a-i îmblânzi, de a-i face să se relaxeze şi de a li se adormi vigilenţa, pentru ca apoi să „scuipe” tot ce ştiau. Nimeni nu era prea sigur dacă procedeul acesta avea efect sau nu, dar, cel puţin, niciodată nu fuseseră auzite urlete care să vină din acel salon.

— Eşti de acord ca tânărul Prestonbury să stea şi el cu noi, Rodger? Prestonbury este Scribul, cel care păstrează *papirusurile.* Va lua doar câteva notiţe. Are datoria să ţină registrele în ordine, în toată nebunia asta...

— Nu mă interesează câtuşi de puţin tânărul Prestonbury, să vină, să plece, cui îi pasă?

— Perfect, perfect. Bine. Stai destul de comod? Bătrâna căpăţână nu te mai supără? Nu mai dorim o altă istorioară ca aceea, fiule. Deci, suntem gata?

Godwin îl privi. Era tot vechiul Monk, dar avea senzaţia că nu-l mai văzuse până atunci. Renghiurile pe care ţi le joacă lumina, după cum spunea omul. Se gândea mereu la Priestly. Ori de câte ori avea dificultăţi să creadă ceea ce se întâmpla,

se gândea la Jolly Jack Priestly.

— Sunt gata, Monk.

— Dacă mă ajută memoria, spuse Monk Vardan, ai fost la Cairo de două ori. Prima dată a fost în primăvara târzie sau vara timpurie a lui 1940. Războiul încă nu se dezlănţuise cu adevărat, nu-i aşa? Dar tu ştiai ce avea să vină. Plutea în aer. La aeroport te-ai întâlnit cu Symonds, am dreptate? Derek Symonds, omul de la Reuters, cu ochii aceia strălucitori, mici şi înfocaţi... asemenea ochilor unui câine foarte vigilent...

20

Vara anului 1940.

Cairo, un oraş care nu seamănă cu nici un alt loc de pe pământ, părea senin, indiferent faţă de posibilitatea unui război iminent, în deşert. Cenzura hotărâse că nu era cazul ca acest oraş să afle cât de prost mergeau lucrurile pentru englezi la începutul războiului cu Hitler. Derek Symonds era nerăbdător să afle adevăratele ştiri de acasă, deoarece Cairo era un oraş care trăia din zvonuri. Godwin era bucuros să-i satisfacă curiozitatea, în timp ce savurau un prânz interminabil în salonul hotelului Shepheard, unde locuia el.

La despărţire, Symonds îi spuse:

— La ora şase, la bar, la un păhărel, de acord?

— Barul de la Shepheard... răspunse Godwin gânditor.

— Da, perfect. Eu n-am să vin. Aranjez întâlnirea asta pentru un tip care vrea să te vadă.

— Cine este?

— M-a rugat să nu spun nici dacă mi-ai smulge unghiile cu un cleşte înroşit.

— Bine, n-o să fie nevoie de aşa ceva, Symonds.

După cum se spunea adesea pe atunci, era foarte posibil ca piramidele să fi fost mai renumite decât barul hotelului Shepheard, dar la bar găseai băuturi al naibii de bune. Hotelul fusese ridicat în 1841 şi faima i se trăgea de la folosirea lui ca tabără pentru turiştii expediţiilor lui Thomas Cook, în 1870. Fiecare client îşi avea colţişorul lui favorit la

Shepheard. Terasa barului era unul dintre acestea, cu tot acel mobilier din răchită, cu muzica discretă a pianului, cu palmierii legănaţi de o briză uşoară şi cu strada lui Ibrahim Paşa aflată chiar în vecinătate. Era apoi Holul Maur, răcoros şi impunător, sub cupola din sticlă colorată, dotat cu mese octogonale, de o remarcabilă discreţie şi cu scaune îmbrăcate în huse elegante. În sala de bal se făceau remarcate celebrele coloane, copii ale celor de la Karnak, cu capitoliul în formă de floare de lotus, care făcuseră pe cineva să caracterizeze stilul hotelului drept cel al dinastiei a optsprezecea eduardiană. Cu nici un chip nu putea fi uitată scara în spirală a Holului Maur, cu perechea ei de cariatide înalte, din abanos, cu sâni spectaculoşi, împodobiţi, adesea, într-un mod provocator, de clienţii mai glumeţi.

Şi, desigur, mai era Barul Lung, unde Godwin îşi făcu apariţia la ora şase.

— Fir-aş al naibii, tu eşti! Tânărul Symonds va fi trecut pe lista execuţiilor.

Godwin îşi ridică privirea, recunoscând, în parte, vocea pe care n-o mai auzise de treisprezece ani.

— Ce mai faci, Rodger? Eşti în formă?

Obrazul îi era puternic bronzat, brăzdat de riduri pe la colţurile gurii şi la coada ochilor. La tâmple îi apăruseră şuviţe sure, pieptănate cu grijă după urechi. Sub ochi o cicatrice, amintirea unei nopţi din Paris. Purta un costum perfect croit, de culoare cafenie-roşcată, cu o cămaşă de mătase albastră şi o cravată de culoarea vinului de Burgundia. Trupul lui îndesat nu luase nici un kilogram în plus.

— Max, spuse Godwin, m-ai făcut praf, soldăţoi afurisit!

Îşi strânseră mâinile cu căldură şi Godwin îşi aminti că era unul dintre Băieţii lui Hood. Max Hood era singurul om de pe pământ cu care Rodger Godwin fusese „implicat în acţiune”, cum obişnuia să se exprime o anumită categorie de oameni. Uciseseră împreună.

— Tânărul Symonds mi-a povestit că l-a întâlnit pe renumitul Rodger Godwin. I-am făcut o impresie foarte puternică spunându-i că tu şi cu mine eram combatanţi vechi. I-am spus că ascultasem împreună dangătul clopotelor

de la miezul nopţii.

— A trecut multă vreme de la acel cimitir înecat în ploaie.

— Parcă ar fi fost ieri. O treabă straşnică de miez de noapte a fost aceea. Arătă spre un scaun.

— Te deranjează dacă mă aşez? Hai să bem ceva şi să ne povestim minciuni despre anii care au trecut de atunci. Vreau să ştiu ce te aduce pe tine în augustul ăsta, în colţişorul nostru de lume, plin de praf.

— Iar eu vreau să ştiu ce se petrece aici. Îmi spune mie inima că tu eşti omul potrivit să-mi răspundă la întrebare.

— De ce, Rodger? Doar tu eşti scriitorul cel renumit. Tu să-mi spui mie. Vrei gin cu apă tonică?

Făcu semn unuia dintre chelneri.

— Mă bucur că te văd, Rodger.

Ochii lui cenuşii rămaseră, pentru o clipă, aţintiţi în cei ai lui Godwin.

— M-am gândit la tine în ziua în care s-a declarat războiul. Până la urmă, ai avut războiul pe care ţi-l doreai, Max.

— Cam trist, nu-i aşa? Dar este lucrul pe care-l fac cel mai bine. Este drama vieţii mele, dar încerc să nu mă las copleşit. Pentru tine va fi o treabă bună. Ai picat, cu adevărat, în locul potrivit pentru a culege unele frânturi rătăcite de informaţii.

— Cairo?

— Barul hotelului Shepheard, spuse Max Hood. Ia contact cu Joe, barmanul. E elveţian, adună informaţii în maniera în care concetăţenii lui adună bani. Femeilor nu li se permite intrarea aici, aşa încât ai să descoperi niscai haine descheiate pe aici. Ciuleşte urechile şi vei afla tot ce te interesează. Locul e plin de spioni. Coborî vocea. Îmi vine să cred că şi eu sunt unul dintre ei.

— Dacă eşti spion, de ce naiba nu-mi spui ce se petrece acolo? Când încep luptele?

— Pot începe în orice zi. Mussolini înaintează încet dar hotărât, împotriva englezilor. E la fel de aproape ca favoriţii tăi de obraz. E gelos pe Hitler care a acaparat toată presa. Hitler mărşăluieşte prin întreaga Europă. Niciodată n-am mai pomenit aşa ceva. Mussolini a pus mâna pe Libia, Eritreea, Somalia şi Etiopia. Îşi închipuie că, la ora asta,

Anglia e ocupată până peste cap să lupte cu Hitler. Aşa încât acum e momentul să se năpustească asupra avantajelor pe care le are Anglia aici. Dacă va reuşi s-o înlăture, atunci îşi va tripla imperiul aici, pe continentul african. El îşi închipuie că va câştiga cu uşurinţă. S-ar putea să aibă, într-adevăr, dreptate. Rămâne de văzut. Mi-e teamă că şi Egiptul figurează în *menu.* Aici se află mai puţin de patruzeci de mii de soldaţi englezi şi Mussolini are un sfert de milion de oameni chiar în Libia, gata să pornească încoace.

— Chiar atât de critică e situaţia, Max?

— Da, mă tem că aşa este. Desigur, adăugă el cu un surâs fugar, soldaţii ăştia *sunt* italieni. Băieţi buni, comozi, îmi plac. Am executat o misiune de recunoaştere în Libia, — omul cu o mie de feţe, înţelegi — şi mi-am dat seama că atunci când vor veni aici, o să ne iasă pe nas. Gheaţa îi zornăi în pahar. Barul se umplea văzând cu ochii.

— Ne mutăm pe terasă? Se ridică şi o luă înainte.

Scaunele de răchită adânci erau îngrămădite în jurul unor măsuţe de lemn, ale căror scrumiere se umpleau cu repeziciune. Chelnerii purtau fesuri şi fuste lungi, albe. Aproape jumătate din cei prezenţi la mese purtau uniformă militară şi studiau însemnări, foi de hârtie îndosariate şi ziare. Conversaţiile erau purtate cu voce joasă, dar nu încetau nici o clipă. Sunau hotărât, forţându-se să convingă sau să extragă o adevărată pepită de informaţie proaspătă. Era o lume de seră şi avu impresia că privea o cameră plină de orhidee care încercau să supravieţuiască.

Se aşezară la una dintre mesele cafenii, lângă grilaj şi Hood se asigură că aveau băuturi reci.

— Acum e rândul tău să-mi povesteşti cât de critică e situaţia în Europa. Aici ne parvin informaţii trunchiate, chiar şi la garnizoană. Ce se întâmplă la Dunkerque? Până la noi nu ajung decât unele aluzii, insinuări, nici unul dintre noi nu-şi poate imagina de ce germanii nu distrug BEF[1]. Când are de gând Hitler să traverseze Canalul Mânecii? Există vreo cale de a-l opri? Rânji prosteşte, arătând ca atunci, la Paris, când îi spusese lui Godwin, că era pe jumătate îndrăgostit de Cilla Dew Brittain. La bar, îndată ce-l zări pe Max Hood,

1 Forţele Expediţionare Britanice (n.tr.)

Godwin se gândi instantaneu la ea, de parcă prezenţa ei s-ar fi făcut simţită alături de ei. Fusese o senzaţie mai mult decât tulburătoare. Godwin se întreba dacă trebuia să facă, în discuţia lor, vreo referire la ea, sau dacă era una dintre

acele amintiri care nu trebuiau scormonite. Dar Max punea întrebări numai despre războiul în desfăşurare în Europa şi poate că era mai bine să rămână numai la acest subiect.

— Nu e uşor de explicat situaţia de la Dunkerque, spuse Godwin. E aproape imposibil să interpretezi aparenţele. E imposibil să ştii de ce n-au venit să ne facă praf. Ne-ar fi putut arunca pe toţi în mare. Dar n-au făcut-o.

Ridică din umeri în faţa nestatorniciei minţii militare.

Teoretic, n-ar fi putut exista nici o modalitate pe lume de a-i scoate pe acei oameni de pe plajă. Dar ei se pare c-o fac. RAF le asigură o acoperire aeriană cum n-ai mai văzut. Când am părăsit Londra, ei începuseră, de vreo trei patru zile, evacuarea plajei. Am vorbit cu oameni care scăpaseră de acolo. Spuneau că mai rămăseseră încă vreo trei sute de mii de soldaţi, poate chiar mai mulţi, care trebuiau să vină. Dunkerque e bombardat sălbatic de către Luftwaffe. Când vasele britanice au ieşit din port, au nimerit în raza focului nimicitor al bateriilor germane de la Calais şi apoi au căzut pradă submarinelor germane care coborau din Marea Nordului.

Am zburat spre Paris pe 31 mai, în aceiaşi zi când sosea Churchill cu Attlee, cu Dill şi cu Ismay...

— Nu se apropie cam mult? Dintr-un moment în altul, Hitler trebuie să apese pe trăgaci, ţintind Parisul.

— La asta m-am gândit şi eu. Parisul îşi aşteaptă sfârşitul, dintr-un moment în altul.

— Ai mai întâlnit pe vreunul din vechiul nostru grup?

Godwin zâmbi.

— Merle B. Swaine spune că l-ar mira ca Broaştele să mai reziste două săptămâni. Niciodată n-a avut prea mare consideraţie pentru francezi.

— Ce planuri are?

— Cred că va încerca s-o întindă la timp. Sau poate că va rămâne pe loc. Se apropie de şaizeci de ani. Poate că naziştii

nu-l vor necăji prea tare dacă rămâne.

— Probabil că va încerca să găsească acelaşi şofer de taxi pe care am pus noi mâna când ne-am întors de la Le Bourget, în seara aceea.

Godwin râse.

— Ce noapte a fost aceea! Am aterizat la Lisabona şi am prins primul zbor spre Cairo.

— Lucrurile par o bagatelă sumbră, spuse Hood. Dar, desigur, vom suporta totul şi vom reuşi să ajungem la ţintă.

— Dacă nu credem asta, atunci ce e de făcut?

— Ne-ar fi de ajutor dacă voi, yankeii, aţi intra în horă.

— Vom intra, mai curând sau mai târziu.

— Să sperăm că asta se va face în timp util.

— Binecuvântează-mi sufletul, căci e cam zdrenţuit.

Cineva stătea în picioare în spatele lui Godwin.

— Unele lucruri îşi fac apariţia pe neaşteptate, în cele mai neobişnuite locuri. Bine ai venit în mica noastră familie, departe de casă.

Godwin se ridică şi se întoarse.

— Monk! Ce plăcere, moşneag nenorocit! De cât timp eşti aici? Max, îl cunoşti pe individul ăsta?

— Dacă mă cunoaşte? Monk scoase un oftat din nasul său lung, ca o trompă. Camaradul Hood şi cu mine am venit împreună. Apropo, aduc veşti proaste. Îndrăzneţii piloţi ai lui Herr Goering au bombardat Parisul acum câteva ore. Ştirea a sosit chiar acum.

Vestea a fost primită în tăcere. Apoi Hood spuse:

— Nici o veste de la Dunkerque?

— Cu Dunkerque s-a terminat. Ultimii soldaţi britanici au fost scoşi ieri de acolo. La ora asta, germanii trebuie să fi ajuns pe plajă. Aşa a fost să fie. Mi s-a comunicat că primul ministru se va adresa mâine Camerei Comunelor.

Monk Vardan se înfundă într-un scaun. Ţinea în mână un pahar cu bere.

— Mi-e teamă că pe frontul de acasă situaţia e cam complicată. Dacă Hitler traversează acum Canalul Mânecii, generaţia următoare de englezi vor vorbi limba germană foarte curgător. Nu e decât un fapt obişnuit. Se întâmplă în viaţă.

— Înţeleg «că n-au mai rămas decât vreo cinci sute de tunuri pentru apărarea pământului britanic, spuse Godwin.

— Şi multe dintre ele, spuse Hood încet, sunt piese de muzeu. Să ne rugăm lui Dumnezeu să nu vină Hitler.

— Am lăsat aproape tot ce aveam ca armament greu, pe pământul Franţei, spuse Vardan. Cam două mii de tunuri, şaizeci de mii de camioane, şaptezeci şi cinci de mii de tone de muniţie... şase sute de tone de combustibil. Trebuia să scoatem rapid soldaţii de acolo. N-aveam de ales.

— Monk al nostru ştie tot, spuse Hood.

Vardan zâmbi alene.

— N-aş spune decât că, de regulă, informaţiile mele sunt foarte corecte.

Godwin ridică paharul.

— Pentru Monk al nostru, spuse el şi băură cu toţii.

Seara se prelungise şi când se trezi a doua zi dimineaţă, Godwin se simţea de parcă fiecare minut din ajun i se imprimase în oase şi în muşchi. Furaţi de multele „rânduri" de băutură, de felurile de mâncare servite la cină, de trabucuri şi gesturi generoase, navigaseră înainte şi înapoi, pe valurile zbuciumate ale anilor. Max Hood spuse că obţinuse divorţul în 28 şi băură în cinstea acestei victorii, în timp ce Max îşi zâmbea sieşi, liniştit. Inima lui Tony Dew-Brittain cedase în timp ce vâna potârnichi în Scoţia şi reuşise să strângă un sac frumuşel în ultima lui zi. Clyde Rasmussen plecase pe drumul gloriei, spre America, apăruse în mai multe filme, în locuri celebre ca Sun Valley şi Palm Beach, părea să-şi împartă timpul între Los Angeles şi New York şi dirija formaţia sa la spectacolul săptămânal radiodifuzat avându-l ca protagonist pe Mickey Hopewell, comedianul.

Nici chiar cu puţin curaj, Godwin nu reuşi să pomenească de Cilla Dew-Brittain, de teamă să nu-i deschidă lui Max Hood o veche rană.

De asemenea, ieşi la lumină o imagine mai clară a legăturii dintre Hood şi Vardan. Amândoi erau oamenii lui Churchill, trup şi suflet, înainte de a i se cere să formeze un guvern, Churchill îi ceruse lui Max Hood să fie ochii şi urechile lui în Egipt. Când Churchill îşi mută reşedinţa la Numărul 10,

Vardan începu să fie folosit ca un reprezentant itinerant al primului ministru. Sosise în Egipt ca să stabilească legătura cu Comandantul-şef din Orientul Mijlociu, generalul Sir Archibald Wavell şi cu generalul-locotenent Sir Henry Maitland Wilson, cunoscut mai bine sub numele de Jumbo. Monk Vardan dădea informaţii despre restabilirea infrastructurii militare britanice, care se degradase după Primul Război Mondial. Slujba lui era extenuantă. Drumuri, piste de aterizare, plante care curăţă apa, linii de comunicaţii, conducte care să aducă apa din Nil în deşert, popote. Curăţau Palestina şi Egiptul pentru vehicule care puteau fi adaptate la circulaţia în deşert. Trebuia făcut ceva şi cu tancurile care fuseseră confecţionate pentru noroaiele Europei şi păreau să nu funcţioneze cu nici un chip în blestematele acelea de nisipuri. Motoarele se gripau, şenilele săreau, lovindu-se de stânci, filtrele de aer se obturau şi-şi dădeau duhul pe nisipurile mişcătoare.

— E pur şi simplu un coşmar, bătrâne, spuse Vardan vesel. Jumbo îşi dă toată silinţa. În cele din urmă, totul va fi în ordine.

Dumnezeule, fusese o noapte foarte lungă şi Derek Symonds arăta atât de strălucitor şi de proaspăt, încât Godwin tresări când îl văzu. O cafea ţeapănă, de o tărie industrială, îl ajută să se pună pe picioare. Puţin.

Vardan îi aranjase lui Godwin o întrevedere de o oră cu Wavell însuşi.

— A fost simplu, bătrâne, spusese el. Eşti renumit. Archie a dorit să te cunoască. Dar n-aş putea jura că ţi-a citit cărţile, nu te supăra. De la întâlnirea cu Wavell, se duse să-l vadă pe neuitatul Thomas Russel Pasha, la un prânz sofisticat la Gezira Sporting Club, de pe insula sa, pe Nil. După amiază, o scurtă întrevedere cu Miles Lampson, la ambasada britanică. Când Symonds îl „depuse” înapoi, la hotelul Shephard, Godwin se simţi terminat şi cu nimic mai bine informat decât fusese când Vardan terminase cu el, noaptea trecută.

Lucra la biroul din camera sa, trecând în revistă coloane de ziar şi emisiuni de radio, când auzi o bătaie în uşă. Era unul dintre băieţii din hol.

Max Hood îl ruga să-l însoţească la o mică reuniune într-o

căsuţă plutitoare, pe Nil.

Godwin stătea sprijinit de balustrada ambarcaţiunii, sorbind şampanie. Reflectarea lumânărilor uriaşe şi a felinarelor dansa pe valurile care clipoceau uşor. În spatele lui, în jurul lui, conversaţiile despre viaţa cotidiană din Cairo rămâneau suspendate în aerul cald, ca o nouă specie de baloane de baraj. El interpretase foarte pe scurt rolul vedetei aflate în vizită, promisese unui tip întâlniri la un pahar, la clubul Turf şi dădu un autograf unei femei care cumpărase una dintre ultimele lui cărţi. Toate acestea la cocktailul dinaintea plecării sale la Londra. Vardan făcuse cu el turul prezentărilor, apoi dispăru cu o pereche de husari, pentru a discuta despre Dunkerque. Godwin se strecură, în cele din urmă, pe uşile aurite, lucrate cu o remarcabilă minuţiozitate, spre puntea exterioară. Cairo avea o strălucire a lui, caracteristică, iar adierea vântului nu era doar caldă. Era fierbinte. Se întoarse cu spatele la apă, privi înăuntru, printre obloanele deschise, simţi mirosul de ceară arsă al lumânărilor şi văzu sferele din pene albe de struţ.

După o oră de la sosirea lui Godwin, îşi făcură apariţia Max Hood şi soţia sa. Lui Godwin îi ţinea companie un tip care se numea Algernon Nesbitt, de la Ministerul de externe şi care discuta despre bordelurile din Cairo. Deodată spuse:

— Iată-i, în fine, musafirii de onoare! După părerea mea, ea e destul de comună, nu-i aşa?

Pe moment, au fost înconjuraţi de ceilalţi oaspeţi. Femeia era cu spatele la el. Purta o rochie bej cu alb, cu epoleţi proeminenţi, de culoare cafenie-roşcată. Avea păr des, şaten-închis, tuns destul de scurt la ceafă. Apoi se întoarse, mai întâi în profil, apoi cu faţa spre el.

Acum era femeie în toată puterea cuvântului; trebuie să fi avut douăzeci şi şapte de ani. Cilla Dew-Brittain.

— O cunosc, spuse Godwin. Subit, îşi simţi gura uscată.

— O *cunoşti?*

— Am cunoscut-o pe vremea când era doar o fetiţă, la Paris. Cu ani în urmă.

— Dar ar fi bine să te duci s-o saluţi, nu-i aşa? Ai putea s-o prezinţi bătrânului tău prieten, Algie.

Max Hood nu era genul de om amator de frivolităţi sociale, dar îi făcu cu ochiul când îl observă pe Godwin care-şi croia drum spre ei, prin mulţime.

— Am o surpriză pentru tine, Rodger! Ţi-o prezint pe doamna Hood!

Cilla îi zâmbi lui Rodger. Ochii ei de culoarea cafelei cu lapte, striaţi cu verde, erau larg deschişi, în aşteptare. Îşi aruncă braţele de gâtul lui, ridicându-se pe vârful degetelor pentru a-şi lipi obrazul de al lui.

— Ah, Rodger, eşti atât de mare! Şi de celebru! E o plăcere să te privească omul! Şi canalia asta de soţ al meu nici măcar nu mi-a spus că vei veni aici. Max, să-ţi fie ruşine! Aş fi putut aştepta ziua întreagă evenimentul ăsta!

Max ridică din umeri, zâmbindu-le amândurora.

— M-am gândit că era mai bine să-ţi fac o surpriză plăcută. E plăcut să fim cu toţii, din nou. Luă mâna Cillei.

— De cât timp sunteţi căsătoriţi? Şi de ce n-am fost informat?

— Erai, probabil, plecat în Indochina sau pe Amazon.

Hood îl bătu pe spate.

— Ştiam noi că, mai curând sau mai târziu, vom da peste tine.

— Şi în plus, tu nu te dădeai în vânt să corespondezi, spuse Cilla. E vina ta, în întregime.

— Deci, de cât timp mă lucraţi pe la spate?

— De ani şi ani, răspunse ea veselă.

— Din ’35 Rodger, spuse Max. Ea nu e prea bună la aritmetică.

— Ne-am căsătorit la monstruozitatea aceea de proprietate a familiei Hood, din Northumberland! Se numeşte Stillgraves[1], un nume foarte potrivit pentru locul acela. I-am cărat pe toţi acolo. A fost înfricoşător.

— *Este* o mică excursie până acolo, spuse Max. Un vechi edificiu victorian.

— Deprimant, ăsta-i cuvântul, spuse ea, foarte deprimant.

Max o strânse de braţ cu afecţiune.

— Şi astfel au început patru ani de fericire neîntreruptă.

— Soţia mea este o violonistă de clasă mondială, Rodger.

1 Gropile tăcute (lb. engleză) (n.tr.)

Dă concerte în toată lumea. Iar acum tocmai a terminat două filme.

— Uite-te la el, Max! Toate astea sunt noutăţi pentru el! Ah, Rodger, doar tu ai debutat în calitate de critic *muzical* la Paris!

— Desigur că am aflat despre *cariera* ta, minţi Godwin. Dar cariera mea de critic muzical a fost scurtă, pe bună dreptate. Swaine a numit-o alunecarea oarbă în ridicol. Clyde a fost profesorul meu.

— Soţia mea a revenit, de curând, dintr-un turneu. Buenos Aires, Rio, Mexico City şi pe unde ai mai fost?

— Max, te rog nu-l plictisi pe sărmanul Rodger...

— Prostii, Cilla. Pleacă în Statele Unite, pentru o lună. New York, Boston, Philadelphia...

Mândria lui Max era dezarmantă, plină de inocenţă.

— Dar se pare că filmele sunt viitorul ei. Fir-ar să fie Rodger, ştie *să joace.* Viaţa e plină de miracole, bătrâne. Un tip care se pare că se pricepe, spune că va ajunge în West End... spune că e un talent înnăscut. Miracole, Rodger.

— Ce plăcere să te revăd! Când te-am văzut ultima oară erai doar o fetiţă.

— Dar eram foarte matură pentru vârsta mea.

— Da, e adevărat, aşa erai.

— Ascultă Rodger, spuse Max, are noutăţi foarte interesante. O altă figură din trecutul nostru. Îţi aduci aminte de Clyde? Ei bine, ea îmi spune că e pe cale să-şi pună pe picioare o nouă formaţie, în Londra, cu artişti adunaţi de peste tot. Nu e fantastic? Ce surpriză o să fie, pentru lumea cunoscătoare! Bătrânul Clyde era un băiat destul de bun! Avea nişte gusturi cu totul deosebite de ale mele, dar trăieşte şi lasă-l şi pe altul să trăiască. Rodger şi cu mine am vorbit despre Clyde nu mai departe de seara trecută.

— Îţi dai seama, Rodger? spuse ea. Clyde Rasmussen şi formaţia lui. Ceva în genul ăsta.

— Sunt uluit. Mă gândeam că are prea mult succes în Statele Unite ca să mai plece de acolo.

— Înţeleg că nu e chiar întâmplătoare venirea lui aici, spuse ea. Are aceiaşi manageri ca şi mine. Se pare că are un

nou contract de înregistrări formidabil. N-ar fi nostim să-l reîntâlnim?

Diamantele sclipiră scurt când luă o cupă de şampanie în mână.

— Amândoi aşteptăm evenimentul ăsta, spuse Max. El a fost un sprijin serios pentru Cilla, în Paris. A învăţat-o cum să înţeleagă muzica într-o manieră proprie. Se pare că acesta e secretul celebrităţii. Am oarecare dreptate?

— Oarecare, spuse ea.

Gazda lor îşi făcu apariţia şi-l luă pe Max, conducându-l în celălalt capăt al încăperii. Cilla se întoarse spre Godwin, cu un zâmbet fugar în colţul gurii, zâmbet care i se reflectă, abia perceptibil, în ochi.

— Nu-ţi face griji în privinţa lui Clyde şi a mea, bătrânul şi dragul meu Rodger. Mi s-a părut că ai rămas complet năucit. Am crezut că ai să ne dai de gol cu toate lucrurile acelea, după atâţia ani. În ochi îi jucă o luminiţă. Am secretele mele faţă de Max.

— Iartă-mă. Dar toate acele amintiri mi-au năvălit în minte pe neaşteptate...

— Ştiu, ştiu, dar mă bucur că n-ai fost indiscret. Aş dori să putem sta de vorbă pe îndelete, dar trebuie neapărat să mă ocup de toţi musafirii ăştia.

— Da, cred că n-ai încotro. A fost o plăcere să te revăd după atâţia ani.

Îşi luă ochii de la ea. Se simţea de parcă ar fi fost concediat, în clipa aceea, de către un specialist şi sângele fierbinte îi năvăli în obraji.

— Mă întreb dacă voi mai avea ocazia să te văd?

Ea îl privi, cu aerul fetiţei de altă dată.

— Când pleci din Cairo?

— Poimâine. Sau peste două zile.

— Ai puţin timp pentru mine mâine? După-amiază, spre seară?

— Mi-aş putea face, Cilla.

— Unde locuieşti?

— La hotelul Shepheard.

— Desigur, spuse ea, ironizându-l. Unde, în altă parte, poate locui Marele Godwin? Proastă mai sunt!

— Îmi pare foarte bine că ţi-ai făcut o carieră. Cândva ţi-am spus că e suficient să-ţi stabileşti principalele înclinaţii şi să te laşi în voia lor, pentru ca să poţi ajunge unde doreşti. Poate că, în cele din urmă, m-ai ascultat.

— Max nu glumea, înţelegi... Sunt pe cale să devin o stea de cinema... e complet absurd, dar se crede că am talent.

— Cred că cei care cred asta, au dreptate. Eu te-am văzut *jucând,* adu-ţi aminte şi o făceai foarte bine, aşa, sub *presiune,* cum erai.

— Greer Fantasia m-a prezentat unor tipi din echipa lui Korda şi a lui Gainsborough. Asta s-a întâmplat înainte de a lua eu treaba asta în serios.

— Îl cunoşti pe Greer? El este editorul meu.

— Ştiu. A fost foarte amabil şi de mare ajutor pentru mine. Se spune că obiectivul camerei „mă place", nu-i drăguţ?

— Ce-i cu turneul în America despre care vorbea Max?

— Am renunţat la el. Max nu ştie încă. În vara asta am de terminat un nou film... Nu mai dau concerte. Viitorul meu e filmul. Dacă se dovedeşte că mă descurc bine, au spus că pot ajunge chiar pe scenă, într-o bună zi, în West End. Totul pare prea neverosimil, dar nu se ştie niciodată. Lucrez cu un profesor foarte bun. Cred că vor difuza unul dintre filmele mele săptămâna asta, la Londra. Îmi promiţi că te duci să-l vezi?

Vorbind despre cariera ei, devenise surprinzător de însufleţită. Godwin putea vedea acum de ce obiectivul camerei o plăcea atât de mult. Max Hood era un bărbat norocos.

— Voi încerca, Cilla. Acum războiul e în toi. Şi eu sunt, la rândul meu, foarte ocupat, pentru moment.

— Nu fii prost, Rodger. Poţi să-ţi sacrifici două ore. Am să te duc chiar eu, dacă asta e singura soluţie. Am putea să ne dăm întâlnire. Va fi ca la Paris...

— Intenţionam să te întreb ceva...

— Da?

— Ai pus ceva în buzunarul halatului meu de casă, ultima oară când te-am văzut. N-am găsit bileţelul acela, acolo, decât după un timp. Îţi aminteşti de el?

— Mă tem că nu, dragă Rodger. E mult de-atunci, nu-i aşa?

Ce copilărie! Probabil că aveam un fel de slăbiciune pentru tine.

Ridică din umeri cu răceală, cu detaşare şi zâmbi.

— Mă întrebam doar. Nimic important. Mă gândeam că ţi-ai putea aminti unde ai auzit asta. Era o strofă dintr-o poezie.

— Bine, spuse ea, ne vedem mâine după-amiază. Acum trebuie să mă duc la soţul meu. Îi citesc în ochi privirea aceea de om prins în capcană.

Făcu câţiva paşi, dar se întoarse şi-l străpunse cu privirea.

— Te surprinde faptul că m-am căsătorit cu Max?

— Cred că, în felul în care lucrurile te iau, uneori, prin surprindere...

— A avut foarte multă răbdare. A aşteptat şi „şi-a depus candidatura”.

O privi cum traversa încăperea. În clipa aceea, cineva spunea că primul ministru va vorbi la radio în curând. Se va adresa Camerei Comunelor. Monk Vardan se apropie de el şi-i spuse:

— Vocea stăpânului meu. Mă tem că nu va fi foarte vesel. Acum e momentul să fii ceremonios şi toate celelalte.

Algie Nesbitt se lupta, nervos, cu discul telefonului. Se auzi o pocnitură şi o voce îi strigă că mai bine ar învăţa cum se foloseşte un radio simplu sau poate asta depăşea sfera cunoştinţelor celor din Ministerul de externe. Răsunară hohote de râs. Nesbitt scoase limba la cel care vorbise. Sudoarea îi strălucea pe faţa roşie.

Vocea familiară răsună pe neaşteptate la radio şi în cameră se făcu o linişte deplină, de parcă cineva ar fi acoperit cu o glugă o colivie cu păsărele. Godwin se mai gândea încă la Cilla Hood, devenită matură, încercând să lege imaginea actuală cu cea a fetiţei îndrăzneţe şi ispititoare pe care o cunoscuse la Paris. Pe atunci fusese foarte greu de stăpânit şi se pare că lucrurile nu se schimbaseră. Nu se sfiise să evoce trecutul. Godwin se îndoia că el ar fi fost în stare să facă asta cu atâta dezinvoltură; ea se comporta ca şi cum cei treisprezece ani se şterseseră din memorie cât ai clipi din ochi. Îi trimisese fel de fel de semnale, dar el nu găsise cheia codului. Presupunea că şi Churchill vorbea într-un fel de cod, ştiind foarte bine că era

ascultat de marii conducători din întreaga lume, ca şi de oamenii de rând. Dar codificat sau nu, mesajul difuzat în mod deschis, nu putea fi mai clar. Primul ministru vorbi despre Hitler care se pregătea să traverseze Canalul Mânecii şi să invadeze Anglia şi făgădui să angajeze în luptă, dacă era necesar, avanposturile întregului imperiu. Dar mai întâi, vor ţine piept, luptând cu dinţii şi cu unghiile, pe pământul Angliei.

— Vom lupta pe plaje, bubuia el, vom lupta pe câmpii...

Vocea era întreruptă de paraziţi şi apoi îl auziră spunând:

— Nu vom capitula sub nici o formă.

Godwin era în compania lui Vardan şi se pregătea de plecare, când Nesbitt îşi făcu apariţia, clătinându-se pe picioare. Îşi ştergea faţa cu o batistă albă.

— Ar fi trebuit să mă prezinţi doamnei. Sunt un admirator devotat al ei. Iar acum aflu că joacă în filme. Numele care se vântură prin baruri este Greer Fantasia şi habar n-aveam că-l interesează domeniul filmului. De fapt, se pare că nici nu-l interesa până când n-a cunoscut-o pe doamna Hood. Din câte am auzit eu despre doamna, sper să toarne filme de toate genurile. Se pare că i-a demonstrat lui Fantasia ce posibilităţi grozave are pentru o gamă variată de roluri. Unii spun că însuşi Korda a avut-o. Şi Jacob Epstein. Eu personal aş paria pe Fantasia. Mi s-a spus, dar fără să existe vreo confirmare, că ar exista unele fotografii secrete, cu scene intime dintre ea şi actorul acela, cum îl cheamă — Sam Townes. Nici eu nu le-am văzut, îmi pare rău s-o spun.

— Nu trebuie să credem tot ce auzim, spuse Vardan. E frumoasă şi celebră. Îndrăznesc să spun că nimeni nu şi-ar dori să devină rivalul lui Max. În orice caz, ar trebui să fie unul mai viteaz decât mine.

— Nu fii atât de sigur, spuse Nesbitt. Am aflat că i-a sucit atât de tare capul, încât s-ar putea preface că nu vede. Să creadă că-i doar o toană care-i va trece.

Godwin îl privea pe Nesbitt.

— Cred că toate astea sunt nişte porcării. Am auzit asemenea poveşti chiar despre mine... dar nu-i nimic adevărat. E numai dorinţa de a crede invenţiile murdare ale

tuturor nemernicilor. Oamenilor le place să creadă ce-i mai rău în legătură cu semenii lor, nu-i aşa? Max Hood nu e deloc un fraier. Şi nici nu se face că nu vede.

— Îl cunoşti bine, nu-i aşa?

— L-am cunoscut cu mult timp în urmă. E un bărbat adevărat.

— Nu mai spune, bătrâne! Nesbitt ridică dintr-o sprânceană. Tot ce am auzit despre vitejiile lui, este povestea aceea din deşert, cu Lawrence. Asta a fost demult de tot. Probabil că nu mai e un client atât de asiduu al deşertului cum era odată, acum când fetiţa şi-a înfipt dinţii în el.

— Şi eu am cunoscut-o pe doamna Hood, atunci. Era doar o copilă de paisprezece ani. I-am cunoscut şi familia.

— Ah, mama aceea a ei! Pamela Legend. Am auzit că tânăra Cilla a moştenit sângele fierbinte al acelei destrăbălate bătrâne. O adevărată mostră de desfrâu, ajunsă o căzătură, Lady Pamela asta.

— Cred că eşti al naibii de norocos că Max nu te poate auzi în clipa asta, spuse Godwin.

— Ai puţină încredere în mine. N-aş îndrăzni să-i spun aşa ceva lui Max Hood.

— Ar fi cea mai mare nesăbuinţă, să-i spui toate astea lui Max, spuse Vardan.

— Am aflat, şi asta e sigur, că Sidney Jacobs a avut-o pe Cilla Hood într-o noapte la Haga, sau poate la Amsterdam, după unul din concertele lor. Bătrânul Sid a întâlnit-o la o petrecere şi înainte de sfârşitul serii, ea ajunsese deja să cânte o melodie la flautul lui. Şi Bertie Wilberforce, voi îl cunoaşteţi, desigur, pe Bertie, de curând şi-a sărbătorit centenarul la Lords. Ei bine, Bertie era în şpriţuri într-o seară la Brats şi a făcut prinsoare cu tânărul Poole că va găsi o mică aluniţă în formă de inimă, un semn de frumuseţe, într-un anumit loc dintre picioarele Cillei Hood, dacă vreodată va fi în situaţia de a întreprinde o cercetare minuţioasă în zonă.

— Monk, spuse Godwin, ajunge câte am auzit pe tema asta.

— Stai uşor, bătrâne, spuse Nesbitt, rânjind, n-o lua şi tu ca pe o bădărănie. La urma urmei, ce e ea pentru tine? Fac şi eu conversaţie, povestind ceea ce am auzit. Îmi pare rău

dacă am mers prea departe.

Godwin îşi puse mâna pe umărul lui Nesbitt, apăsându-l cu putere.

— Las-o baltă, te rog. Vei descoperi că sunt mai *bădăran* decât ţi-ai putea tu imagina într-un milion de ani. Niciodată nu m-am dat înapoi să lovesc un bărbat dacă era meschin, prost şi beat pe deasupra.

— N-ai realiza mare lucru decât că l-ai „poci" un pic, observă Vardan cu înţelepciune. În schimb, apărând onoarea doamnei, ţi-ai putea aprinde paie-n cap. Vai, Algie, eşti o adevărată pacoste. Se presupune că eşti un soi de diplomat, dar în felul în care vorbeşti, viitorul tău nu se întrevede prea încurajator. Fă-te că nu-l auzi, Rodger. A băut prea mult şi...

— Eu plec de aici îi spuse Godwin lui Vardan. Te sfătuiesc să-l arunci pe amicul în Nil, acolo o să umple burdihanul primului crocodil întâlnit în cale.

A doua zi, ea veni în camera lui, la hotelul Shepheard. Purta un costum de mătase franţuzească, în acelaşi ton cu ochii. Avea o brăţară de baga, un colier din acelaşi material, în ton cu bluza de mătase crem, un inel cu camee pe o mână şi diamante pe cealaltă. Părul scurt îi era pieptănat spre spate, cu cărare, după moda bărbătească. Purta o pălărie de panama, o replică feminină a celor bărbăteşti şi când intră în camera întunecată, şi-o smulse de pe cap, aruncând-o la întâmplare, pe un scaun.

Godwin nu prea ştia în ce fel s-o întâmpine. Undeva, în adâncul conştiinţei sale, ea rămăsese pentru el, o fetiţă. Dar îi reveni în urechi sporovăiala interminabilă la adresa ei, a lui Algie Nesbitt şi nu mai ştia ce să creadă. Ea îi surâse, un surâs grăbit, nervos şi-l sărută fugar, pe gură. El stătea lângă uşă, privindu-i mersul mândru şi întrebându-se cum reuşise ea să-l facă să se simtă subit atât de mare, de stângaci şi de nesigur pe sine. Ea era atât de mititică şi atât de stăpână pe situaţie...

Se întoarse spre el, de parcă ştia că-i privea şoldurile ce se legănau, ca o promisiune, sub fusta croită ireproşabil.

— Ia spune, cum îţi place?

— Ce? Peisajul? Ai crescut, desigur.

— Hotelul Shepheard, prostuţule. Cum îţi place?

— E frumos. Dar nu mi-am petrecut prea mult timp în el. Am descoperit că n-am telefon în cameră.

— Doar paisprezece camere de aici au telefon. Nu ţi-a spus nimeni?

— Nu, nimeni.

— Ai nevoie de cineva *care* să-ţi poarte de grijă. Există Terasa aceea. Ştii ce se spune despre Terasa hotelului Shepheard?

— Nu cred că ştiu.

— Dacă rămâi suficient de mult timp acolo, încep să-şi facă apariţia cei mai plicticoşi indivizi pe care i-ai cunoscut vreodată. Şi e adevărat.

Îşi ridică privirea spre el, cu un zâmbet ce părea o concluzie în urma unei scurte evaluări.

— Te-ai schimbat, Rodger. Cred că ai înaintat în vârstă. Ăsta să fie motivul?

— Şi tu te-ai schimbat.

— În ce fel?

— Ştii doar.

— Hai, spune-mi. În ce fel m-am schimbat?

— Te-ai împlinit puţin prin anumite locuri „esenţiale”.

— Adevărat? Mi s-a spus că am cei mai mici sâni de pe scena actuală. Ah, am spus ceva ce nu se cade? N-am făcut decât să-i citez pe alţii, Rodger, aşa încât să nu crezi că sunt mai vulgară decât e permis...

— Vreau să-mi povesteşti despre viaţa ta, Cilla. Doreşti gin cu aşa ceva?

Adusese gin, apă tonică şi gheaţă. Pusese deoparte un pahar în timp ce o aştepta şi încerca să-şi alunge din minte cele spuse de idiotul ăla de Nesbitt, cu o seară înainte. Îi dădu şi ei un pahar. Ea se aşeză într-unul dintre fotoliile tapisate, el în celălalt. Doi oameni care nu se simţeau prea în largul lor, într-o cameră de hotel din Cairo. Ea nu părea deosebit de prevenitoare, aşa încât el se simţi obligat să înceapă conversaţia:

— Unde e Max? Cum îşi petrece timpul? Şi, în orice caz, ce te aduce pe tine la Cairo?

— Ah, Rodger, ce-mi pasă mie? Max a plecat cu milităria

lui, pe undeva şi complotează cu Monk Vardan ce vor face când se va dezlănţui marea tevatură în deşert. Nu vor veni decât italienii, aşa încât nu ştiu de ce îşi fac atâtea griji. Vor fi puşi pe fugă imediat. Cum poate cineva să fie atât de pornit, încât să lupte cu bieţii italieni? Eu am venit în vizită... Nu ştiu, poate ca să-i arăt lui că sunt destul de îngrijorată în ceea ce-l priveşte. Cairo e un loc destul de îngrozitor, nu-i aşa? Cea mai mare parte din el e atât de sărăcăcios... totul e atât de trist, iar bogaţii sunt prea bogaţi.

Zâmbetul îi era luminos.

— Exact ca în Anglia, nu-i aşa? Dar înţelegi ce vreau să spun, totul pare întotdeauna mult mai îngrozitor, atunci când se adaugă şi căldura, nu crezi?

— Tu şi Max, spuse el. Sigur că se îndrăgostise de tine încă de când aveai paisprezece ani. Dar niciodată nu mi-a trecut prin minte că voi doi veţi...

— Nu suntem grozav de fericiţi, Rodger. Vreau să spun că o mulţime de oameni nu sunt prea fericiţi în zilele noastre. Iar când războiul ăsta se va întinde, va fi şi mai rău. N-am fost bună cu Max; a trăit zile grele alături de mine. Uneori aproape că-i doresc să-şi împlinească speranţa lui cea mai scumpă... să moară pentru ţara lui, ca un erou. Pentru că asta este el. Un erou. Şi ăsta este singurul sfârşit potrivit pentru un erou.

— Îmi pare rău să aud aşa ceva. Poate situaţia se va îmbunătăţi.

— Da, poate. Şi eu am auzit, chiar zilele trecute, că porcii au început să zboare, în Surrey. Lasă banalităţile, Rodger. Situaţia nu se va îmbunătăţi deloc între Max şi mine. Oftă.

Jaluzelele ferestrelor erau închise pentru a proteja camera de năvala căldurii, iar un ventilator de tavan se rotea încet, deasupra lor. Rupea în fâşii lumina soarelui care intra printre jaluzele. O dungă de lumină căzu pe genunchii ei şi pe pieptul care se ridica şi cobora ritmic.

— Mi-e teamă că sunt prea *plină de viaţă* pentru sărmanul Max. Uneori suntem ca două culori care nu se armonizează. Evident, e rău pentru fiecare în parte. Ăsta e doar unul dintre inconveniente.

— Dar cum s-a întâmplat totul între voi doi? N-am nici un

fel de idee, n-am auzit nimic în legătură cu asta. Am plecat, pur şi simplu şi n-am mai privit înapoi.

— Da, ai şters-o cu maşinuţa ta roşie şi ştiu bine că ai minţit aseară când ai spus că mi-ai urmărit cariera. Eşti un nerod care se trădează foarte uşor. Eu, în schimb, ţi-am citit cărţile, mi-au plăcut foarte mult şi nu ştiu de ce recunosc asta faţă de tine. Am plâns când am citit ce scriai despre Paris.

El îi zâmbi.

— Şi eu am plâns, uneori, când am scris lucrurile acelea. Parisul a fost... ce? Tinereţea, cred. Oamenii se înduioşează întotdeauna când e vorba de tinereţea lor pierdută... Şi ai perfectă dreptate în legătură cu minciuna mea. Dumnezeu ştie, din punct de vedere cultural sunt total pe afară.

Ea avu un surâs tăios.

— Niciodată n-am fost un geniu, dar cu toţii m-au tratat ca atare. Totul din pricina ochilor mei, aşa cum spune mama, de câte ori are ocazia. Ea obişnuia să spună că toţi bărbaţii, fără excepţie şi jumătate din femeile care mă ascultau cântând, nu doreau decât să-mi dea jos chiloţii. Ea pretinde că m-am culcat cu toţi dirijorii şi impresarii renumiţi. Ce femeie! Am avut mare succes la Berlin. Le voi povesti nepoţilor mei că am cântat pentru grăsanul de Goering şi pentru nevastă-sa, iar după aceea, am băut şampanie cu ei şi am dansat cu el. Mult timp am fost departe de Max. Vieţile noastre nu prea se întâlnesc. Lui îi place locul acela singuratec, departe de lume, unde s-a născut şi a trăit familia lui. Îi place să hoinărească pe acolo ca un Quasimodo, prin frig şi prin ploaie, poate pentru că e atât de diferit de deşert, cine ştie? Dar acum e foarte aferat în legătură cu războiul.

Îşi umezi buzele cu băutura din pahar, apoi lipi paharul de „pernuţa” buzei inferioare, rotunde şi pline, care începuse să fie mai proeminentă decât fusese pe faţa ei de fetiţă.

— Mă bucur că, în fine, are războiul pe care şi l-a dorit. L-a aşteptat atâta vreme. Acum nu mai e un băieţandru. Are aproape cincizeci de ani. A picat exact la timp. Au nevoie de el pentru toate treburile acelea din deşert. Nimeni nu mai avusese nevoie de el în acest fel, de multă vreme.

— Dar cum ai ajuns să te măriţi cu el?

Ea se ridică în picioare, plângându-se de căldură. Îşi scoase jacheta şi o aruncă pe pat. Se duse la fereastră şi trase de levierul care deschidea stinghiile jaluzelelor, privi afară câteva clipe, de parcă voia să ia o hotărâre.

— Ne-am căsătorit în America, la Boston. Covor roşu şi toate celelalte. Eram la primul meu turneu în America. Am avut o presă foarte bună, mi s-a făcut reclamă din belşug. Pe atunci mă gândeam că, desigur, tu ai citit despre asta şi vei lua legătura cu mine. Dar se pare că n-a fost aşa.

— Dar... de ce? Îţi ceruse de multă vreme să te măriţi cu el?

— Ah, Rodger, se îndrăgostise de mine din ziua când ne-am cunoscut. La Paris. Sau poate e important pentru el să creadă acest lucru. N-a renunţat nici o clipă la idee. Mă întreba mereu dacă accept şi, în cele din urmă, i-am spus da. El ştia că aşa va fi. Îmi cunoştea slăbiciunile. Oftă. Dar mă dorea oricum aş fi fost. Fireşte, nu i-am spus... tot ce ţi-am spus ţie. Se întoarse de la fereastră.

— Ce mai ştii despre vechiul nostru grup din Paris? Ai mai văzut pe vreunul dintre ei?

— Nu. Când am părăsit Parisul, m-am gândit că-i voi reîntâlni... nu, mint, nu m-am gândit, cu adevărat, că-i voi reîntâlni. Dar mai încolo, mi-am tot amintit de ei, gândindu-mă că-i voi revedea, mai curând sau mai târziu. Într-un loc sau altul.

— Când l-am întâlnit pe Clyde la New York, era în culmea succesului şi a desfrâului. Fetele pe care le racola erau, se pare, din ce în ce mai tinere. M-am simţit *matusalemică.* Zâmbi din nou, scurt, ca o părere, cu buza inferioară împinsă înainte.

— N-a încercat să se sinucidă din cauza ta, la Paris?

— A încercat? Da, cred că da. Dar s-a făcut de baftă.

Oftă, făcu câţiva paşi prin cameră, se întoarse pe propriile urme şi respiră adânc.

— N-ar fi trebuit să vin aici. N-a fost o idee bună. Am crezut că va fi, din nou, ca la Paris, dar nu mai e acelaşi lucru, totul e altfel. Cred că eu sunt altfel. Oricum, ar trebui să plec. Zău că ar trebui, Rodger.

— Dar ce s-a întâmplat? Eşti foarte nervoasă. E din pricina

lui Max?

— Mi-ai scris, Rodger. Am primit scrisoarea ta în toamna aceea. Acum treisprezece ani. O am şi acum, ascunsă într-un loc foarte greu de bănuit. Pe atunci eram în Anglia, la şcoală şi mi-ai scris o scrisoare foarte tandră.

— La care tu n-ai răspuns niciodată, după câte îmi amintesc.

— Ba da, am răspuns. Dar nu vrei să-ţi aminteşti. Îţi vine prea greu. Ţi-am trimis-o la Viena, la biroul unei bănci. Acolo spuneai tu că vei fi.

— N-am primit-o.

— Şi astfel, îl tachină ea, se hotărăşte soarta bărbaţilor şi a femeilor.

— De ce spui asta?

— Ascultă, rosti ea cu respiraţia întretăiată, de aceea am venit să te văd... din pricina scrisorii pe care ţi-am scris-o şi din acelaşi motiv, trebuie să plec acum. A fost o idee prostească, în toate privinţele şi încă mai pot anula totul, ca să spunem aşa. Te rog, lasă-mă să plec.

— Dar de ce, Cilla? Totul s-a petrecut atât de demult.

— Pentru că îţi spuneam în scrisoarea mea tot ceea ce nu îndrăzneam să-ţi spun în faţă.

— Ascultă, aveai doar paisprezece ani.

— Dar ştii cum eram. Îţi povesteam totul, aproape toate secretele mele.

Îşi turnă gin şi apă tonică în pahar, le amestecă şi bău o înghiţitură.

— Nu mă aşteptam să-mi fie atât de greu. Dar dintr-odată m-am simţit, din nou, de paisprezece ani. Îţi spuneam în scrisoarea mea că tu erai cel de care mă îndrăgostisem în vara aceea. Din prima zi... a fost îngrozitor. Făceam toate acele lucruri cu Clyde şi mă gândeam că n-are nici o importanţă din moment ce nu ştia nimeni. Apoi te-am întâlnit pe tine şi ai fost atât de drăguţ cu mine, îţi petreceai atâta timp vorbindu-mi şi ascultându-mă, mă tratai ca pe un om mare... aşa încât când ne-ai descoperit, pe Clyde şi pe mine... Mă gândeam că, spunându-ţi totul, puteam deveni mai intimă cu tine... lucrul ăsta mă tulbura, mă excita şi speram să te excite şi pe tine... dar mă gândeam că dacă îţi spuneam că te

iubesc, tu m-ai fi luat, pur şi simplu, drept o zăpăcită de fetiţă, proastă şi precoce din punct de vedere sexual, care nu ştia nimic şi n-o interesa nimic decât sexul... Totuşi, nu mă puteam gândi la altceva decât la cât de mult te-aş fi dorit în mine şi să mă vezi goală... toate astea ţi le-am scris în scrisoare. Te rugam să vii în Anglia şi să mă iei de soţie sau să fiu amanta ta... În toţi anii ăştia m-am gândit că ai primit scrisoarea mea, ai citit-o, şi ai ignorat-o. Acum înţelegi de ce n-ar fi trebuit să vin niciodată la tine, şi să aduc vorba despre toate acestea, dar trebuia să te întreb de ce nu mi-ai răspuns niciodată. Mi-am pus pe tavă tot sufletul în scrisoarea aceea şi n-am primit niciodată un cuvânt de răspuns.

— Nu ştiu dacă te pot crede, spuse el.

— Dumnezeule, *eşti* un ticălos!

— Cilla, dacă primeam scrisoarea, ţi-aş fi răspuns...

— Îţi spuneam acolo cât de bine mi-a părut că m-ai prins în pat cu Clyde. Voiam să-mi vezi sânii mici. Întotdeauna m-am gândit că eram atât de sofisticată, cu toţi bărbaţii aceia care m-au avut şi despre care ţi-am vorbit, dar când te-am întâlnit, m-am simţit, din nou, copil, mă sileam din toate puterile să te fac să mă placi. Totul era în scrisoarea aceea, Rodger. Ar trebui să mă crezi. Îţi mai spuneam acolo toate lucrurile pe care le puteai face cu mine, lucrurile cele mai intime pe care le-am gândit sau le-am scris vreodată.

Veni spre el, se aşeză pe marginea patului, aplecându-se spre el.

— Niciodată nu ţi-aş fi putut spune lucrurile acelea, atâta vreme cât mă priveai în faţă... Faţa îi era transpirată, ochii rătăciţi, de parcă ar fi fost gata să leşine. Dar tu nu mi-ai răspuns niciodată la scrisoarea aceea iar Max era acela care mă aştepta să cresc, Max era cel care venea după mine peste tot şi-mi făcea vizite la şcoală, mă invita la restaurant, la ceai sau la prânz, îmi aducea daruri pe care le arătam colegelor şi mă încuraja. În cele din urmă, m-am căsătorit cu el, pentru că nimeni nu mi-a acordat atâta atenţie, atâta timp, aşa cum a făcut-o el. Da, m-am căsătorit cu Max, ne-am unit la bine şi la rău, iar pentru el a fost un chin. Crezi că ai putea să mă săruţi, Rodger?

— De dragul vremurilor de altădată?

— De dragul meu, bestia mea iubită.

Se aplecă spre el, îi luă faţa în amândouă mâinile şi-şi apăsă gura pe gura lui, timp de câteva minute nesfârşite. Când, în fine, îi dădu drumul, gâfâia şi avea răsuflarea întretăiată. Buzele îi străluceau.

— A fost chiar aşa un supliciu?

— Cilla, încearcă să fii raţională.

— Nu înţelegi? Asta n-are nici o legătură cu raţiunea. Eu n-am nimic de-a face cu raţiunea!

— Eşti soţia altui bărbat. Te laşi pradă amintirilor. La Paris nu mă iubeai. Nu făceai decât să-ţi descoperi puterea extraordinară pe care o aveai asupra bărbaţilor. Atracţia sexuală. Eu eram conştient de asta, copleşit, cu toţii eram... plutea în aer ca o mireasmă, erai atât de coaptă, atât de înzestrată şi de strălucitoare... şi atât de cumplit de tânără...

— Mă simţeam destul de nesigură în ultimii ani.

Ridică brusc capul spre el, gata să se apere împotriva acuzaţiilor.

— E adevărat. Pentru scurtă vreme, mă apucase un fel de nebunie... n-am stat chiar într-un balamuc, e adevărat. Doar într-un fel de sanatoriu. Am consultat doctori din Viena.

— Pentru ce? Rodeai covoarele şi lătrai?

Ea se făcu că nu-l aude.

— Ai auzit niscai poveşti în legătură cu mine?

— Ce fel de poveşti?

— Nu te ascunde după degete, Rodger. Dacă n-ai auzit încă, vei auzi. Şi dacă le-ai şi auzit, poţi foarte bine să le dai crezare.

Îşi deschise larg ochii. Păreau să-l înfăşoare ca un val de mare, păreau să-l înghită cu totul. Erau atât de neobişnuit de mari, iar culoarea lor nu se putea uita. În acea clipă, erau ochii unei fetiţe nevinovate care implorau.

— Sărmanul Max, mi-a fost foarte credincios de-a lungu-l unor ani de-a dreptul dezgustători. N-a fost uşor pentru el. Nu sunt făcută pentru căsătorie. Cred că ar fi trebuit să ştiu asta... mi-am făcut intrarea în viaţă într-un mod de-a dreptul scandalos, nu-i aşa?

— Precoce, cel puţin.

— Ai fost foarte norocos că n-ai primit scrisoarea mea şi că

n-ai venit după mine, Rodger. Ţi-aş fi făcut zile fripte.

Îşi îndreptă bărbia spre el.

— Mai pot s-o fac încă.

— Imposibil. Eşti soţia lui Max Hood.

— Vom vedea. Trebuie să plec foarte curând, aşa încât trebuie să-ţi cer o favoare.

— Care anume?

— Mai sărută-mă o dată. De data asta, sărută-mă tu. Numai o dată. Nu te muşc.

El o prinse de umeri şi o sărută apăsat, dar mânat de curiozitate, nu de pasiune. Îşi dădea seama că făcea o greşeală. Era adevărul gol-goluţ: ea era soţia lui Max Hood.

— Ţi-e teamă de mine, nu-i aşa, Rodger? Îţi imaginezi că dacă cedezi, vei fi pierdut de-a binelea. Sinceră să fiu, cred că ai perfectă dreptate, în privinţa asta. Mi s-a spus că pot fi aproape irezistibilă dacă-mi pun mintea.

— Nici o clipă nu mă îndoiesc de treaba asta.

— Mă iubeşti? Mă iubeşti un pic?

— Ce întrebare cumplită, Cilla. Nu te-am mai văzut de treisprezece ani şi pe atunci erai un copil.

— Nu vreau să mă cert cu tine, Rodger. Ţi-am pus doar o întrebare.

— Nu ştiu... cum aş putea să te iubesc? Mă tem că nu sunt foarte... tu eşti atât de frumoasă, atât de atrăgătoare... eşti măritată şi nu cu oricine, ci cu Max Hood! Ce te aştepţi să-ţi spun?

— Am sperat ca măcar să recunoşti acest lucru. Dar e abia începutul.

— E sfârşitul. Îl poţi înşela pe Max... Îl înşeli de fapt cu fiecare aluzie şi provocare, dar eu aş fi blestemat dacă aş face-o!

— Dar, Rodger, nerod mai eşti, nici pe el nu l-ai văzut de treisprezece ani. În vocea ei se citea triumful. Aşa încât, de ce să-i fii mai credincios lui decât mie?

— Sunt sigur că-ţi dai seama că e cu totul altceva.

— În toţi aceşti treisprezece ani, te-ai gândit la mine?

Se ridicase din nou în picioare, incapabilă să stea locului. Şoldurile i se lărgiseră faţă de cum erau pe vremea când era fetiţă. Îţi puteai face o idee despre puterea ei de atracţie

numai privindu-i şoldurile şi coapsele. Godwin nu-şi putea lua ochii de la ea.

— Nu pentru multă vreme.

— Mincinosule. Ai avut multe femei?

— Tone. Mii. Şi foarte frumoase. Toate mult mai frumoase decât tine.

— Ce mincinos îngrozitor eşti!

Se îndreptă către jaluzele, cu spatele la el. Când se întoarse, avea bluza descheiată. Îl privea în ochi şi faţa-i era solemnă.

— Cum naiba să-ţi atrag atenţia, spuse ea blând. Asta e întrebarea... ei bine...

Îşi trase în jos slipul, aplecându-se suficient pentru a-şi expune pieptul mic şi rotund. Mameloanele erau foarte mari, închise la culoare şi proeminente.

— Cilla, pentru numele lui Dumnezeu...

Veni spre el, îi luă mâinile şi i le ridică spre gură, unde-i apăsă vârfurile degetelor pe buzele ei. Apoi, îi apăsă cu grijă vârfurile degetelor, umezite cu limba, de sfârcurile sânilor.

— Trebuie să-ţi dai seama acum că nu mai sunt un copil. Trebuie să-mi dai atenţie. Trebuie să mă asculţi şi să mă iei în serios. Poţi face asta? Strânse sfârcurile sânilor între degetele lui. Poţi?

— Cilla, nu ştii ce faci.

— Ba da, Rodger, aici e toată problema. M-am gândit la tine atâta vreme. Îţi spun adevărul.

Îi trase capul în jos şi el o lăsă. Îi băgă în gură unul dintre sfârcuri.

— Suge, îi spuse. Gustă-mă numai puţin. Suge, vreau să-ţi simt dinţii cum mă muşcă. Te urăsc pentru faptul că nu te gândeşti la mine. Atâţia ani să nu te gândeşti la mine! Eu m-am gândit în fiecare zi la tine. N-am să te iert niciodată pentru asta, pentru că n-ai venit să mă cauţi. Ţi-aş fi făcut atâtea lucruri, încât nu m-ai fi părăsit niciodată.

Gemu ascuţit şi el îşi îndepărtă gura de carnea ei.

— Mă muşti. Uită-te la urmele dinţilor.

Îl lovi cu palma.

— Mă doare.

— Îmi pare rău

— Mi-a plăcut. Te mişti încet, Rodger. Şi eşti un ticălos atât de zdravăn! Totul la tine strigă că eşti independent, îţi proclamă independenţa, spune că n-are nevoie de mine. Ei bine, asta este doar ceea ce crezi tu. Hoinăreala ta liberă prin viaţă a luat sfârşit, iubitule. În toţi aceşti treisprezece ani, ai scăpat uşor din toate situaţiile încâlcite ale vieţii. La Paris erai plin de viaţă şi poţi fi sigur că eşti pe cale să devii, din nou. Ai avut toată libertatea în timp ce noi, ceilalţi, ne-am luptat unul cu altul, încercând să supravieţuim. Cineva ar trebui să te înveţe ce înseamnă viaţa adevărată şi durerea, dragă Rodger.

Ea îşi eliberase mâna şi-l mângâia.

— Am crescut. Acum e rândul tău. Poate că-ţi vei aminti de ziua asta, de ceea ce s-a întâmplat între noi. Nu crezi? Acum eşti excitat, nu-i aşa, Rodger, eşti aproape de final, o simt... ei bine, rămâi aşa, iubitule.

Se dădu înapoi. Amândoi gâfâiau în atmosfera fierbinte a camerei, îşi trase slipul la loc şi rămase în uşa băii, tamponându-şi faţa cu un prosop gros. Apoi i-l aruncă lui.

— Max vrea să ne întâlnim la cină, diseară. La ora nouă. Să nu întârzii. Şi să nu cumva să-ţi treacă prin cap să nu vii. Max te aşteaptă.

Îşi încheie bluza. Apoi îşi îmbrăcă jacheta şi rămase în picioare, privindu-l. Îi scrise adresa pe o bucată de hârtie. În cele din urmă vorbi şi el.

— Cilla, nimic din ceea ce a fost aici nu s-a întâmplat.

— Vai, Rodger. Râse. Ce visător eşti! Nici măcar nu ştii ce este ceea ce s-a întâmplat, nu-i aşa? Zâmbi vicleană. Abia ai băgat capul pe uşa care duce spre viitor. Ai aruncat o privire spre viaţa care te aşteaptă până-n ziua când nu vei mai fi. Îmi închipui că eşti puţin năucit, te înţeleg. Încearcă să nu-ţi faci prea multe griji. Vom supravieţui cu toţii sau poate că nu. Aşa e viaţa. Mă tem că va trebui să te obişnuieşti.

21

Godwin căscă, privind afară, la după-amiaza întunecată din Salisbury. Burniţa. Câinii care hoinăreau prin parc aveau

un aer abătut. Godwin reeditase povestea pentru Monk. Nu trebuia să ştie detaliile ci doar povestea în linii mari. N-avea rost să-i spună lui Monk să facă o plimbare până acolo, pentru că ei puneau întrebările, obţineau răspunsurile şi-şi construiau micul lor *caz* idiot, iar a face lucrul acesta aici şi acum, era calea cea mai uşoară. Au fost interogatorii peste interogatorii.

Aghiotantul Prestonbury plecase să aducă ceaiul cu biscuiţi. Godwin mârâi. Biscuiţi. De ce nu puteau să le spună fursecuri, ca toată lumea?

— Unora dintre noi le plac biscuiţii, spuse Monk, mie personal îmi plac cei cu zahăr. Uneori sunt ca nişte feţe micuţe, făcute din coacăze sau din stafide. În special aceştia îmi plac.

Godwin îl ignoră. Întrebarea era: care era scopul acestui „exerciţiu", ce încercau Monk şi băieţii lui să dovedească, în realitate?

— Hai să vedem unde am ajuns, bătrâne, spuse Monk. După treisprezece ani, tu şi doamna Hood v-aţi reîntâlnit în iunie 40 la Cairo.

— Ne cunoscusem când ea avea paisprezece ani. Max şi cu mine eram prieteni. Ne-am reîntâlnit la Cairo iar ea s-a întâmplat să fie acolo.

— Da, toate converg spre acelaşi lucru, nu-i aşa? Din fericire, foarte întâmplător.

Zâmbea, privind un tablou enorm şi de un gust îndoielnic, înfăţişând o vânătoare de vulpi. Părea, însă, destul de bine executat în ceea ce o privea pe vulpea cea vicleană. Îşi amintea, oare, asemenea evenimente fericite, când era într-o formă perfectă, gonind călare pe cai de rasă, însoţit de lătratul copoilor? Pe unde-i rătăcea mintea? Pentru Godwin era un mister.

Vardan îşi balansa piciorul, ca un metronom, peste genunchiul îndoit al celuilalt picior.

— Tu şi cu mine am luat parte la petrecerea aceea de pe vas şi apoi ai întâlnit-o din nou, a doua zi, la hotelul Shepheard, pentru o scurtă discuţie, fără urmări importante. Iar seara, ai cinat cu amândoi, cu generalul şi cu doamna Hood.

— Exact asta ţi-am şi povestit.

— Desigur, bătrâne, vreau doar să fim foarte precişi. Şefii mei pretind o mare precizie.

— De trei ori ura pentru ei, Monk. Precis că le plac la nebunie şi şaradele. Ca asta de acum.

— Să urmărim, pur şi simplu, rezumatul meu, bătrâne. Hai să vedem. Ah, Prestonbury, ca un Saint Bernard credincios, exact la timp. Uită-te la biscuiţii ăştia, Rodger... figurinele din coacăze. Bună treabă, Prestonbury. Gata? Continuăm? Nu-i da timp diavolului să se odihnească.

Muşcă o jumătate dintr-un biscuit şi zâmbi mulţumit.

— Tu şi doamna Hood v-aţi întors amândoi la Londra în iunie ’40. Vă pregăteaţi să faceţi faţă invadării Angliei, aşteptată dintr-un moment într-altul. Şi când a venit vremea, după ce i-aţi înfruntat pe nemţi pe plaje şi pe câmpii, aţi dat fuga să vă trăiţi viaţa.

Godwin trebui să râdă. Era bătrânul Monk, cel pe care-l ştia dintotdeauna.

— Mă citeşti ca pe o carte deschisă.

— Fusesem tot timpul alături de tine, în cursa asta, dragă băiete. N-ai revăzut-o de atunci, cel puţin n-aţi mai fost singuri, împreună, până când, într-o bună zi, aţi luat masa la prânz, iar tu, mai târziu, i-ai făcut o invitaţie la un picnic pe coasta sudică, unde puteaţi vedea şi luptele care se dădeau pe plajă. Într-adevăr, aţi petrecut o zi încântătoare, aţi văzut şi războiul la faţa locului şi, exact ca într-unul din filmele ei, v-aţi îndrăgostit unul de celălalt. O iubire castă dar, oricum, iubire. Amândoi ştiaţi că eraţi îndrăgostiţi când ai cinat împreună cu mine... asta a fost la restaurantul lui Dogsbody, în seara când am fost bombardaţi. A fost seara când mi-ai spus că erai îndrăgostit de doamna Hood. Am dreptate?

— Mai mult sau mai puţin, Monk.

— Acum, hai să vedem ce a urmat.

— A fost o legătură puternică, tensionată, plină de frământări. Amândoi eram distruşi sufleteşte. Sentimentul vinovăţiei faţă de Max, sentimentul frustrării pentru că ne ascundeam.

— Vinovăţie spui, îl întrerupse Monk. Pentru că-l trădaţi pe Max Hood. Îndrăgostiţii invocă suferinţele lor, sentimentul

lor de vinovăţie, de când e lumea şi pământul dar, în cele din urmă, atracţia trădării pare, întotdeauna, mai puternică. Fiinţele omeneşti, noi toţi, suntem o specie lipsită de onoare, într-un mod de-a dreptul uluitor.

— Îl iubeam pe omul acela, îl respectam, îl admiram...

— Cum sună proverbul acela? Cu prieteni ca tine, aproape că nu mai am nevoie de duşmani.

— Ce dureros ştii să înţepi, Monk! Nu-mi uşurezi deloc situaţia.

— Ca s-o spun pe-a dreaptă, nu sunt aici ca să-ţi uşurez situaţia. Noi credem că ai comis un act de trădare. Sau poate chiar o crimă. Îmi pare rău pentru tine, bătrâne, dar asta-i situaţia.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Monk, dar e ridicol, e absurd! E cineva aici care ba mă ia peste picior, ba mă ridică-n slăvi. Încă nu mi-am dat seama care din două mi se întâmplă acum. Oricum, nu-ţi pot explica prea bine, dar eu sunt opera lui Max, el m-a învăţat cum să mă comport, m-a învăţat codul... Din nefericire, în acelaşi timp, eram îndrăgostit de soţia lui.

— Dacă-mi pot permite o ipoteză, doar pentru o clipă, te-ai fi căsătorit cu ea dacă era liberă?

— Aş fi cerut-o de soţie. Dar ca să-i ceri ceva Cillei nu e niciodată o idee prea bună.

— Desigur că era imposibil pentru că ea nu l-ar fi părăsit pe Max Hood.

— Ne iubeam dar, în acelaşi timp, ea îi era foarte devotată lui Max Hood.

— Ah, complicaţiile vieţii! Dar doamna Hood a pus capăt acestei relaţii.

— Aşa este.

— Şi acum să trecem la *a doua* călătorie a ta la Cairo, aproximativ un an mai târziu. E luna martie ’41, războiul face ravagii acolo. În decembrie şi ianuarie i-am respins cu greutate pe italieni şi pare un moment numai bun pentru Rodger Godwin să dea o fugă să mai arunce o privire.

— Erau singurele veşti bune care veneau, în legătură cu războiul. Voiam să scriu şi să fac o transmisie directă despre ceva care mergea bine, asta doar aşa, ca o schimbare.

— Aşadar, i-ai dat de ştire lui Max Hood că ai să vii. Sperai că-ţi poate servi drept ghid de război în deşertul apusean.

— Erai şi tu acolo, Monk. Măsurai dimensiunile victoriei şi-l sprijineai pe Wavell în vederea inevitabilei campanii de ajutorare a Greciei! Dumnezeule, cât trebuie să se fi îngrozit Wavell, O'Connor şi Neame, văzându-te cum dădeai din aripi în toate părţile! Observai, cântăreai, dădeai fuga să-i ciripeşti primului ministru.

— Da. Îmi vine să cred că s-au cam îngrozit. Ce să-i faci? Aşa e războiul, neplăcut. Haide să ne întoarcem acum la Cairo, pentru a doua şi ultima oară... ia să vedem, asta a fost doar cu un an în urmă, nu-i aşa, Rodger? Martie '41?

— Mi se pare că a fost acum o mie de ani...

— Da, bătrâne, cred că aşa trebuie să ţi se pară.

Max Hood îl aşteptă pe terasa hotelului Shepheard. Trecuseră nouă luni de la petrecerea organizată în casa plutitoare de pe Nil, nouă luni în care Londra fusese bombardată, iar Rodger Godwin şi Cilla Hood se îndrăgostiseră unul de altul. Crăciunul adusese marile victorii ale englezilor în deşert. Max Hood pendulase înainte şi înapoi, între Anglia şi Africa de Nord, se întorsese la Cairo de Anul nou, pentru a fi prezent la ultima etapă a retragerii dezordonate a italienilor.

Hood arăta mai slab, mai obosit, dar zâmbetul îi era de un alb strălucitor, pe faţa întunecată, arsă de soare. Era agitat din pricina celor ce se petreceau în deşert şi se întorsese, într-adevăr, la Cairo, dintr-un avanpost îndepărtat, numai pentru că aflase că venea Godwin.

— Trebuie să ai datele clare în minte, spuse Hood. Pe 4 martie, sărmanul Wavell primeşte ordin să predea comanda şi să trimită şaizeci de mii de oameni în Grecia, cu Jumbo Wilson în frunte. Asta înseamnă că armata deşertului, care s-a dat peste cap să-i distrugă pe italieni, *înceta, pur şi simplu, să mai existe.* Cu trei săptămâni înainte ca Wavell să primească ordinele, Rommel a sosit la faţa locului, pentru a salva situaţia din Africa de Nord, pentru Hitler... şi te asigur că a fost un coşmar. Wavell fusese văduvit de armata sa, Rommel nu mai avea decât nişte rămăşiţe jalnice ale armatei

lui şi nici măcar nu era armata lui, ci a italienilor. Rommel trebuia să aştepte ca Hitler să-i trimită o armată...

— Din câte înţeleg, spuse Godwin, nimeni nu e gata să atace cu adevărat, cel puţin pentru moment. Pauză, nimeni nu se dă în vânt după o bătălie. Aşa este?

Max Hood aprobă din cap.

— Am vrut să trag puţin cu ochiul, aşa, ca pentru mine, la generalul ăsta german. Ştiam puţine lucruri despre prietenul nostru Rommel. El a condus divizia a şaptea de Panzere care a intrat în Franţa în mai, anul trecut. Au numit-o Divizia Fantomă...

Figura lui Hood se luminase în timp ce povestea toate acestea. Godwin îşi dădu seama cum trebuia să fi arătat când era mic şi se juca cu soldăţeii de plumb.

— Aşa că m-am costumat, m-am machiat ca să par arab şi m-am dus să mă uit la el. A fost distracţie mare. Era greu să-l faci să stea locului, era într-o permanentă mişcare. Dar, în cele din urmă, l-am găsit la Tripoli, pe 12 martie. Asta e la aproximativ o mie cinci sute de mile depărtare, la vest, de locul unde ne aflăm acum, foarte aproape de Tunisia, la aproape 200-300 de mile la sud de Malta. Oricum, mă aflam la Tripoli, arătam ca un om de afaceri arab, un negustor de cămile, cu experienţă, ca să zicem aşa, şi tot acolo se afla şi Rommel. Ah, Rodger, cerul era albastru, palmierii erau minunaţi şi nu ţi-ar veni să crezi înscenarea pe care el o punea la cale. Sunt sigur că făcea asta pentru toţi spionii englezi, oricâţi ar fi fost ei, care erau amestecaţi în mulţime. Ştia că spionii erau acolo... şi voia să joace un joc cu ei.

În piaţa centrală scoase aproximativ o mie de tancuri Panzer III şi IV, cam douăzeci şi cinci de tone bucata, toate vopsite în galbenul nisipului. Camuflajul deşertului. Tancurile se puseră în mişcare duduind, întreaga piaţă trepida ca la cutremur şi în turela fiecăruia se afla comandantul tancului; fiecare purtând uniforma tropicală, ca să se asorteze cu galbenul tancurilor... Fiecare dintre ei purta la rever ecusonul cu cap de mort. Era un peisaj al dracului de înfricoşător, cu toate blestematele de panzere din lume. Se părea că soarta lui Wavell era pecetluită, fără putinţă de scăpare... dar am observat un tanc cu o, caroserie

mai uzată, binecunoscută şi mi-am adus aminte că mai văzusem unul asemănător, mai înainte. Nu după mult timp, l-am văzut din nou şi m-am abţinut să nu scot un hohot de râs, tare. În el stătea Rommel, într-o ţinută de trecere în revistă, salutând, cu o faţă severă, cu ochi albaştri deschişi care priveau drept înainte. Ticălosul ăla şiret pusese tancurile să iasă dintr-un capăt al pieţei, să dea roată şi să intre prin celălalt capăt! Vrăjitorie curată, nu alta. Transformase un regiment într-un corp de blindate. Max Hood zâmbea larg. Omul ăsta va fi un adversar demn de luat în seamă. Ar trebui, cu adevărat, să foloseşti istorioara asta, Rodger. Întotdeauna e bine să-ţi cunoşti duşmanul. Adică e un ticălos arogant care ne crede nişte caraghioşi uşor. de dus de nas... un tip pitoresc, de altfel. Nu vrei să vii cu mine, Rodger? Mergem acolo, să vedem cum stau lucrurile în deşert. Ne vom distra puţin, Rodger...

— Pentru asta am venit, spuse Godwin. Să mă distrez puţin.

Entuziasmul lui Max Hood pentru ceea ce făcea, era contagios. Voinţa lui părea că-i insufla lui Godwin o anumită energie, foarte diferită de a sa proprie. După ce Hood îl convinse că acela era momentul potrivit, Godwin ardea de nerăbdare să plece mai repede în deşert, cu el. Doar ca să arunce o privire pe furiş, o „dekko”, cum spun englezii.; Iar logica, îşi închipuia Godwin, era de partea sa. Wavell tocmai se întorsese la Cairo, dintr-o vizită la Al-Agheila, pe unde trecea linia frontului britanic. Tripoli era la mai multe sute de mile depărtare spre vest, de-a lungul coastei Mediteranei; la jumătatea drumului între cele două oraşe, se afla Sirte, un alt punct pe hartă unde Rommel îşi instalase un soi de cartier general. Wavell era necăjit când Hood şi Godwin îi făcuseră o scurtă vizită de vreo oră, pe data de 21 mai. Nu era mulţumit de mijloacele de apărare ale lui Neame, de la Benghazi spre sud, până la Al Agheila; de fapt, cu toate că avea o mare consideraţie pentru Neame în calitate de combatant, Wavell considera „nebuneşti” mijloacele de apărare pe care acesta le pusese la punct. Şi, colac peste pupăză, jumătate din tancurile mari de croazieră din Divizia a Doua Blindate, erau în diferite grade de uzură. Dar, aşa

cum se exprimă el în încheierea conversaţiei lor:

— Am făcut ce am putut. Şi am dat de fundul sacului. Grecia este prioritatea numărul unu şi nu e nimic de făcut ca să schimbăm situaţia.

Hood care era la fel de familiarizat cu capacitatea de luptă a germanilor ca oricare ofiţer din comandamentul britanic, încerca să liniştească îngrijorarea lui Wavell. Văzuse cu ochii lui că jumătate din ceea ce părea să fie puterea de luptă germană bazată pe tancuri, era un fals: caroserii din lemn şi din mucava, altfel, cu dimensiunile unor tancuri adevărate, — montate pe automobile Volkswagen. Ferestre pavoazate, menite să intimideze pe cei mai slabi de inimă.

— Rommel le va utiliza doar pentru a ridica nori de praf, spuse Hood. E un peisaj al naibii de impresionant. Eu însumi am fost impresionat, prima oara când le-am văzut, deşi ştiam că era doar butaforie.

Îşi luară zborul spre Benghazi pe 22 martie, zgâlţâiţi de un avion-curier al RAF, ferm convinşi că nimeni nu avea de gând să declanşeze atacul prea curând. Godwin credea că avusese norocul să se încadreze perfect în timp.

După ce prânziră, băură un termos cu ceai, şi făcură turul taberei de la Benghazi, el şi Hood parcurseră într-un camion drumul de coastă care ducea spre cel mai îndepărtat avanpost britanic de la Al-Agheila. Mijloacele de apărare erau puse la punct cu multă migală. Era o căldură caniculară, muşte peste tot, iar soldaţii păreau în afara oricărei griji, pentru moment. Godwin se duse să doarmă într-un cort aflat în perimetrul din afara apărării, ascultând sunetul ciudat dar liniştitor al brizei nocturne care făcea să se cearnă nisipul prin pânza cortului. Era straniu să te gândeşti că Rommel şi armata lui erau acolo, în deşert, probabil în apropiere de Sirte, care era doar la vreo două sute de mile depărtare. Stăteau acolo aşteptând să le sosească mai multe tancuri, mai multe arme, mai mulţi oameni, pândind momentul începerii luptei. În timp ce simţea cum îl fură somnul, îi trecu prin minte imaginea tuturor acelor oameni care dormeau, în noaptea aceea, în deşert, vegheaţi de stelele din înalt, prieteni şi duşmani,

duşmani de moarte, oameni care nu aveau nici un motiv să se urască unul pe altul... Totul părea atât de absurd, atât de îngrozitor de inutil, cu atât mai mult cu cât totul era pus la cale de un singur om. Adolf Hitler. Stelele îi priveau din tăriile întunecate şi el se întreba ce ar fi putut gândi cineva de acolo, de sus, pierdut în imensitatea spaţiului, dar observându-le comportamentul pe pământ, despre o asemenea idioţenie furibundă. Cum putea lumea să fie ţinută în echilibru pe muche de cuţit, de către esenţa răului, cuibărită într-un suflet contorsionat?

Auzi zgomotul în timp ce mai stătea încă întins, străbătut de fiorii unor zori răcoroşi, dar se gândi că, probabil, era doar un vis sau vreo închipuire de-a lui. Era, în acelaşi timp, o vibraţie, dar şi un sunet distinct. Apoi apăru Hood care-l bătu pe umăr, zâmbind acru.

— O uşoară eroare de calcul, bătrâne. Sosesc. Rommel va fi aici, exact la micul dejun.

Sosiră ca o furtună de nisip. Deşertul îşi înălţă norii imenşi, trepidând sub picior, de parcă ar fi fost scuturat de fiori de frică. Hood îi povestise despre falsele tancuri, cum ar fi putut ele să stârnească norii de praf, creând iluzia unui atac de mari proporţii, dar în clipa aceea, când zări, pentru prima oară, tancurile lui Rommel, nu avea dispoziţia necesară pentru a da din umeri a nepăsare.

Traversară un front de aproximativ un kilometru. Aveai senzaţia că priveai un flux uriaş care se îndrepta spre tine, să te acopere. Îl privi pe Max Hood.

— Se pare că ne pun în imposibilitatea de a-i fenta, spuse el, vesel că descoperise o apropiere de westernurile americane. Ne cad direct în spinare, camarade.

Cei din comanda garnizoanei de la Al-Agheila împărtăşiră părerea lui Hood. Şi astfel, prima experienţă personală a lui Godwin în ceea ce privea războiul, a fost o retragere precipitată, sub tirul inamicului.

Lui i se părea că a venit sfârşitul lumii. Auzea tuşea ascuţită, spartă a tunurilor panzerelor şi i se părea că fiecare obuz avea înscris pe el numele lui. N-ar fi putut bănui cât de tare se vor înrăutăţi lucrurile în următoarele două săptămâni. Nu i-ar fi venit să creadă că avea să ia parte la

ceea ce s-a numit mai târziu, după ce zilele de panică rămaseră undeva în urmă, „Cursa de la Tobruk”. N-ar fi crezut nimic din toate astea.

Rămaseră să se odihnească puţin, într-o localitate numită Mersa Brega, aflată la o distanţă de vreo treizeci de mile, spre nord-est. Şi brusc, atacul se opri. Nu aveau deloc idee din ce motive, când, sau dacă urma să reînceapă. Luftwaffe îşi trimise în zbor câţiva mesageri, dar fără nici o urmare. Aparent, exista şansa ca Rommel însuşi să fi voit să-şi facă o imagine a situaţiei, de acolo, de sus. Îi plăcea să survoleze câmpul de luptă şi să facă fotografii.

Mersa Brega era, prin poziţia şi topografia ei, un punct natural forte, întâi de toate, pentru că era relativ uşor de apărat. Defileul pe care cel ce atacă trebuia să-l străbată, venind dinspre coastă, era un ajutor natural pentru cei ce se apărau, un fel de pistă de popice mortală.

Prevăzători, se pregătiră anticipat, săpând tranşee-capcană dinspre partea de unde trebuia să vina Rommel, dar, timp de o săptămână, nu veni nimeni. Godwin ar fi putut folosi unul din acele zboruri de ocazie, dar nu se grăbea, în special pentru că, pentru moment, Rommel părea să-şi fi oprit atacul. Era deosebit de instructiv să-l însoţeşti pe Max Hood. Acesta era o fiinţă a deşertului. În costumul kaki, prăfuit, cu ochelari de soare de aviator, cu sprâncenele albite de praf şi faţa bronzată aproape de tenta indienilor americani, Max se simţea mai în largul lui decât îl văzuse Godwin vreodată. Cunoştea deşertul aşa cum căpitanul Ahab trebuie să fi cunoscut oceanul şi balena albă, un vechi adversar implacabil. Orice ţi-ar fi putut face deşertul, oricât de groaznic ar fi fost, îi amintea el lui Godwin, nu era nimic de ordin personal. Niciodată nu trata deşertul la modul romantic, niciodată nu-l ocăra. Spunea că lucrul important era să-l înţelegi. El nu avea de gând să te înfrângă. Nu intenţiona să-ţi provoace vreun rău anume. Dar, pe de altă parte, nu erai un oaspete aşteptat, veneai acolo pe propriul tău risc.

Deşertului nu-i păsa ce se întâmpla cu tine, fie că era de bine sau de rău şi, cu siguranţă, nu avea de gând să se

schimbe de dragul tău.

Iscoadele veniră înapoi cu vestea că Rommel urca drumul de coastă, apoi se întorcea spre inima uscatului, pregătindu-se de atac. Trecuse o săptămână. Godwin recunoscu că ar fi trebuit să ia unul dintre acele avioane, când avusese ocazia.

Stăteau pe o stâncă dură, nisipoasă, cu o lungime de aproximativ o milă, privind în jos, spre panzerele care traversau deşertul şi se îndreptau spre ei. La început, părea o furtună de nisip uriaşă, dar apoi, puteai zări tancurile din prima linie.

Căpitanul Colin Torrey, un contabil competent din City, în viaţa de toate zilele, se întoarse spre Godwin, cu buzele strânse.

— Îmi pare rău, domnule, dar mi-e teamă că va fi o încăierare generală de toată frumuseţea.

Bătălia care a urmat a fost cea mai înspăimântătoare experienţă din viaţa lui Rodger Godwin. Se concentra în spaţiul îngust al defileului şi apărarea era energică, încăpăţânată, sângeroasă. Mai multe tancuri germane fură distruse şi scoase definitiv din luptă. Scuipau flăcări şi fum negru care se ridica în trombe uriaşe, din nisipurile deşertului. Godwin se aventură şi el în defileu şi pică în bătaia tirului intens. Odată cu lăsarea serii, gurile ştirbe şi rânjite ale tunurilor de pe tancuri, îndreptate spre el, deveniră nişte săgeţi aurii şi ascuţite, urmate de pămătufuri leneşe de fum alburiu. Avea senzaţia că dacă ai fi privit mai cu atenţie, ai fi putut vedea obuzul, i-ai fi putut urmări traiectoria, până în clipa când te-ar fi atins şi te-ar fi făcut mici fărâme. Când unul dintre tancurile germane fu lovit, uralele şi răcnetele de bucurie ale soldaţilor britanici îi amintiră de meciurile de fotbal din Iowa lui natală, un contrast dezolant cu tristeţea pe care o încerca la auzul gemetelor stinse ale celor care mureau în jurul lui, fie ei germani sau englezi.

Bătălia din ziua aceea se desfăşurase destul de bine pentru englezi, dar târziu, în noapte, Rommel trimise un batalion de mitraliere care urmau să se posteze, de jur-împrejur, pe câteva coline nisipoase, ceea ce le dădea

posibilitatea să-i atace dintr-un unghi favorabil pe cei care apărau defileul. După bătălia crâncenă din timpul zilei, acest asalt nocturn îi scoase din bârlog pe englezi care bătură în retragere în mare grabă, lăsând în seama soldaţilor victorioşi din Africa Korps, oraşul cu căsuţe albe, distruse de obuze. Picioarele lui Godwin erau numai răni, tăieturi provocate de şrapnelele şi de bucăţile de rocă sfărâmată; Max Hood i le dezinfectă, scăldându-le în coniac. Şi el suferise un şoc în momentul când un obuz cântărind vreo treizeci de kilograme explodase lângă el şi-l proiectase, cu capul înainte, într-un bolovan. El considera că scăpase ieftin.

Godwin privi înapoi spre talmeş-balmeşul nebunesc de la Mersa Brega, năuceala generală, întunericul, camioanele, tancurile, oamenii puşi pe fugă, automobilele blindate, răpăiala şi lătratul focurilor de armă, flăcările care-i urmăreau ca nişte demoni în noapte. Privi înapoi la toate acestea şi i se părură fără sens. Avea o durere de cap înfiorătoare, vomită de mai multe ori în timpul fugii în întuneric, picioarele-i rănite îl dureau ca naiba, iar pantalonii îi erau „apretaţi” din pricina a ceea ce spera să fie sânge, mai degrabă decât ceva mai puţin nobil.

Era într-un camion cu Hood şi cu alţi câţiva, hurducăiţi ca nişte bolovani, pe băncile de lemn. Înţelese că, deoarece n-aveau nici un fel de idee despre ceea ce urma să facă Rommel, se îndreptau spre drumul de coastă şi spre Benghazi. Nimic nu mai conta. Reacţia normală a omului la frică şi la haos. Puteai foarte bine să dai în primire, aşa încât, la sfârşitul zilei, nu mai dădeai doi bani pe orice s-ar fi întâmplat.

Pe 2 aprilie, marşul lui Rommel continuă. Cuceri oraşul Agedabia şi portul Zuetina. Apoi îşi împărţi forţele în trei: una trebuia să facă presiuni în nord, pe drumul de coastă spre Benghazi, alta, mai direct, spre est şi a treia, între cele două, era îndreptată spre Antelat şi Mechilil. Benghazi căzu pe 6 aprilie, iar coşmarul cursei Tobruk era în plină desfăşurare. Rodger Godwin, cu rănile sale de la picioare, îngrijite sumar dar eficient, a fost prins în vârtejul panicii create de ruşinoasa retragere. Oamenii erau la capătul puterilor, epuizaţi, bătuţi, nedormiţi, răniţi, năuciţi, simpli

oameni, atacaţi de o armată. Şi un alt om, Rommel, a cărui reputaţie crescuse peste măsură, nu le-a dat nici cel mai mic răgaz să se regrupeze şi să se organizeze pentru luptă. Godwin privea feţele rătăcite, îngrozite ale oamenilor. Zgâlţâiţi de colo-colo, în camioane, cu feţele încleiate de praful galben, cu ochii goi, privind în gol. Era ca şi cum morţii se ridicaseră din gropile lor şi hotărâseră că trebuie să o ia la sănătoasa undeva, oriunde. Văzu un soldat britanic cuprins de panică, învârtindu-se nebuneşte în cercuri, în nisip, strigând că Rommel în persoană venise la cortul lui, noaptea şi-i spusese să se predea, dacă nu voia să moară; un ofiţer care încercase să-l oprească şi nu reuşise, îl împuşcă, în cele din urmă, chiar în locul acela.

În vreme ce Benghazi cădea victimă nemţilor, Godwin şi Hood străbătuseră cam cincizeci de mile pe drumul de coastă, spre Barce, unde Neame îşi avea cartierul general. Wavell care tocmai îl vizitase pe Neame, trase concluzia că acesta pierduse controlul asupra armatei sale şi-l însărcinase pe O'Connor să preia comanda. Dar oricum, era prea târziu ca situaţia să mai poată fi salvată. În noaptea de 6 aprilie, Neame şi O'Connor se retraseră, în cele din urmă, din Barce, lăsând oraşul pradă germanilor. În acelaşi timp, Godwin şi Hood căutau şi ei un mijloc de transport care să-i scoată de acolo. Mai târziu, deveni practic imposibil să te orientezi prin acel haos, confuzie şi panică înnebunitoare, stârnite de mulţimea care se retrăgea. Ordinea a fost prima victimă a spaimei atotstăpânitoare. Hood dispăru, pur şi simplu, în nebunia aceea, dar apucase să-i spună lui Godwin să se agaţe de *orice* mijloc de transport, *oriunde* ar fi mers, în cazul în care s-ar fi pierdut unul de altul.

Godwin avea propriile idei cu privire la posibilitatea ieşirii din năvodul uriaş întins de Rommel. Camioanele pe care le găsi el, păreau să aibă alte planuri, iar el nu era prea nerăbdător să meargă în întâmpinarea destinului său, pe roţile vreunui năuc oarecare. Ştia că n-avea nici un rost să-l caute pe Hood. Noaptea îşi lăsă repede, din tării, valul de întuneric. Pentru Rommel acesta oferea un adăpost sigur. Godwin stătea într-un mic scuar, înconjurat de palmieri, întrebându-se dacă jocul încetase. Era foarte obosit.

Picioarele îl dureau. Se aşează la o masă singuratică din faţa unui soi de cafenea sau han, care părea complet părăsită. Totul în jurul lui părea părăsit, pustiu. Hotărî să aştepte şi să vadă ce se întâmpla. Poate germanii îl vor găsi şi-l vor lua prizonier. Poate că nici nu le va păsa de un biet ziarist. Poate că va putea să ajungă la Rommel însuşi. Vechiul lui prieten. Sau poate delira, pur şi simplu, din cauza epuizării şi a fricii. Aşa încât se aşează la masă şi aşteptă.

Deşi nu avea nici o posibilitate să ştie acest lucru, după numai câteva ore, în aceeaşi seară, Neame şi O'Connor înşişi, frânţi de oboseală, luară drumul în piept, în maşina militară a lui Neame, ca să doarmă puţin. Au fost treziţi în zori de armata lui Rommel şi şi-au petrecut următorii trei ani ca prizonieri de război în Italia.

Dar Godwin ştia doar că mintea i se golise de orice idee şi sufletul de orice urmă de speranţă. Aşa încât stătea în micul scuar pustiu, aşteptându-i pe germani şi privea nemărginirea cerească. Deodată auzi o voce care-l chema pe nume.

Presupuse că salvarea poate îmbrăca multe chipuri pe parcursul unui proces atât de aleatoriu cum este războiul. Soarta are multe feţe şi unele dintre ele par destul de absurde, deşi nu sunt mai puţin decisive, din această cauză. Când Godwin îşi auzi numele pentru a doua oară, îşi ridică ochii îngreuiaţi de oboseală şi privi în jur.

— Godwin, tu eşti? Tu, ăla de la masă? Ai face mai bine să te urneşti de acolo!

Era Sam Balderston de la *The Times.* Faţa sa lată, de prostănac, privea prin fereastra unui microbuz Ford, cu aripile din lemn găurite de gloanţe şi acoperite cu un strat gros de nisip. Dar era frumos, exact aşa cum Balderston însuşi oferea o vedere mai plăcută, mai ospitalieră, decât o făcuse vreodată, în mod normal.

— Sam, tu eşti ultimul om, în afară de unul singur, pe care-l aşteptam în această oază drăgălaşă. Mergi, cumva, în direcţia mea? Încerca din toate puterile să pară nepăsător.

— Care ar fi direcţia aceea?

— Vreau să traversez deşertul ăsta blestemat.

— Se spune că deşertul e plin de nemţi.

— Zvonuri neîntemeiate, scumpule. E un deşert foarte mare, cu o mână de germani împrăştiaţi pe întinderea lui. Şi e cel mai scurt drum spre casă. Asta e calitatea lui cea mai mare.

— Mă gândeam la Tobruk...

— E un nonsens. Toată lumea se îndreaptă spre Tobruk în această perioadă a anului.

— Fă-mă să înţeleg bine. Spui că nu e vorba să trecem prin Tobruk?

— E inutil, spuse Godwin. Nu e pentru de-alde noi. Am o hartă. Am cumpărat-o de la un arab. Cred că pot găsi pe ea drumul spre casă.

— Spre casă, bătrâne? Adică spre Iowa?

— Voiam să spun, spre Cairo.

— Să văd dacă înţeleg unde baţi, propui *să mergem cu maşina* până la Cairo? Bineînţeles, portbagajul acestei *lăzi* e plin cu canistre de benzină...

— E perfect. Dar vom încerca să vedem dacă putem face rost de un avion de undeva. Eşti pregătit pentru aşa ceva, Sam?

— Ce naiba, răspunse şi porniră în Fordul ciupit de vărsat care se aşternu la drum, pe ruta Barce-Cairo.

Godwin nu ştia ce se întâmplase cu Max Hood. Nu putea decât să-şi pună nădejdea în Dumnezeu că era teafăr.

Mechilil care se afla oarecum pe ruta lui Godwin şi a lui Balderston, căzu sub călcâiul lui Rommel pe 8 aprilie. În acea zi şi în acel loc pusese Rommel ochii, pentru prima oară, pe ochelarii uriaşi, de protecţie contra nisipului, rătăciţi printre efectele generalului britanic pe care tocmai îl luase prizonier, Michael Gambier-Parry. Îi atraseră atenţia şi-i declară captură. Îi potrivi pe şnurul aurit al chipiului său şi-şi făcu o poză cu ei. Acum era Vulpea Deşertului.

În aceeaşi zi, Wavell aflat de asemenea la Tobruk, într-un hotel de pe malul apei, anunţă că oraşul trebuia menţinut, cu orice preţ, spre a nu cădea în mâinile nemţilor. De atunci încolo, în cântece şi povestiri, numele Tobrukului ca şi al Leningradului avea să devină sinonim cu rezistenţa, fermitatea şi curajul. Germanii n-aveau decât să-şi aibă

Vulpea Deşertului a lor; englezii îşi aveau şi ei, de acum încolo, Şobolanii Tobruk-ului. Wavell era conştient că efortul de a menţine Tobruk-ul va crea probleme serioase; un exemplu era aprovizionarea, care trebuia făcută, în întregime, de pe mare, sub ploaia de bombe lansate de Luftwaffe. Dar, aşa cum le spunea Wavell oamenilor săi la Tobruk, nu prea aveau de ales.

— Între voi şi Cairo nu mai e nimic.

Pentru Rommel care dorea să cucerească Egiptul şi să pună mâna pe Canalul de Suez, problema era că nu-şi putea realiza planul din pricina Tobruk-ului, acest „abces" care supura mereu şi-i stătea în coastă. La Tobruk se închiseseră, ca într-o vizuină, treizeci şi cinci de mii de oameni şi Rommel nu putea să-i ocolească, să-i ignore, pur şi simplu. Dar pentru moment, Godwin nu ştia nimic despre toate acestea. El şi Sam Balderston încercau din răsputeri să găsească o cale de a ieşi din haosul războiului. Nu ştiau că Max Hood era dat pe lista dispăruţilor.

Făceau cu rândul. Când conducea Sam, Godwin făcea rugăciuni. Când conducea Godwin, Sam înjura maniera lui de a conduce şi stupizenia planului pe care porniseră să-l pună în aplicare. Harta era foarte amănunţită. Godwin judeca înaintarea lor şi în funcţie de epavele pe care le întâlneau, rămase în urma altor lupte. Majoritatea erau tancuri britanice, camioane, cadavre, toate recoltă destul de recentă, pentru că deşertul nu le înghiţise încă. Vântul îşi făcu mendrele, apoi părăsi zona. Găsiră mici avanposturi unde îşi umplură gamelele cu apă, găsiră ceva de mâncare şi-şi umplură canistrele cu benzină. Din când în când, puteau observa nori de nisip în depărtare, era semn că acolo se aflau Afrika Korps. Uneori norii apăreau în dreapta, alteori în stânga. Godwin şi Balderston erau întotdeauna la mijloc.

Odată nimeriră într-un mic crater făcut de o bombă şi trebuiră să împingă Fordul ca să-l scoată la drum. La un moment dat, în cea de-a treia sau a patra zi, ajunseră pe o culme de deal şi, pe jumătate asurziţi de şuieratul vântului, nimeriră, fără să-şi dea seama, în mijlocul unei bătălii de tancuri. Era noapte, cerul era spuzit de stele, mai multe

decât îşi imaginase Godwin vreodată că se pot vedea cu ochiul liber. Vântul cernea mărunt nisipul, ridicându-l în vârtejuri şi când flăcările îi înconjurară, era ca şi cum cineva apăsase pe un comutator şi stinsese pe cer, luna şi stelele. Flăcările izbucniră la câteva sute de metri deasupra capului. Păreau că atârnă, suspendate pe cer, proiectând o lumina ireală pe o suprafaţă de un sfert de milă pătrată. O altă flacără îşi adăugă strălucirea, apoi alta şi alta. Focurile izbucniră din spatele colinelor şi dunelor, apoi se stinseră.

Aşteptară, cu fiori de gheaţă în spate, complet descoperiţi, între un platou de o parte, unde vedeau gurile pline de flăcări ale tancurilor şi un şir de dune, ca din ciment, de altă parte, unde stăteau masate tancurile duşmane, în plin tir.

— Ce naiba facem? Ochii lui Sam erau la fel de mari ca farurile din faţă ale unui vechi Rolls-Royce.

— Nu se pune problema să ne ascundem undeva.

— Să ne ancorăm adânc în realitate, mârâi el.

— Hai să ne continuăm drumul.

— Vom pica chiar la mijloc, între ei, Godwin!

— Da, dar sub linia focului. Să sperăm că nu ne pot vedea din interiorul tancurilor. Altă idee mai bună nu-mi vine.

Balderston îşi contorsionă trăsăturile într-o expresie încărcată de pasiune.

— *Urăsc* toată afacerea asta! Auzeau obuzele şuierând deasupra capului, dar nici unul nu căzu în apropierea lor. Era o scenă în întregime suprarealistă.

După ce reuşiră să iasă din zona fierbinte şi se cufundară din nou, în întuneric, Godwin zări ceva care ardea, în faţa lor. Erau trei tancuri britanice, pârjolite şi arzând ca nişte torţe, în noapte. În nisip zăceau mai mulţi soldaţi morţi, în timp ce alţii atârnau afară din găoacea turelelor...

Noaptea următoare picară în mijlocul unui grup de opt tancuri ale lui Afrika Korps, dispuse în cerc. În nisip străluceau rămăşiţele unui foc de tabără, la care se pregătise cina. Nu se vedea nici un soldat. Era o noapte rece. Probabil că stăteau chirciţi, îngrămădiţi în tancuri, la adăpost de vântul rece. Trebuie să fi fost la fel de obosiţi ca şi Godwin şi Balderston.

În cele din urmă, luptându-se să iasă din mlaştină la Mersa

Matruh, într-o dispoziţie câinească, reuşiră să prindă un avion spre Cairo care, slavă Domnului, mai era, încă în mâinile englezilor.

Godwin îşi făcea socoteala că, în curând, vor înceta să mai tremure.

Când aterizară la Cairo era duminica Paştelui. Vestea reapariţiei lor, după acel haos al retragerii, se răspândi imediat şi Monk Vardan, adus de vânt, nu se ştie de unde, îi aşteptă pe pistă, în vreme ce se îndreptau spre hangar. Le făcu o inspecţie rapidă din priviri şi spuse:

— Ce pereche feştelită! Dar, oricum, e Paştele şi, într-un fel, v-aţi *înălţat* şi voi, dar ia staţi puţin, unde e Hood? Credeam că Hood e cu voi...

Desigur, asta era întrebarea în minţile tuturor, mai puţin a lui Sam Balderston care nu-l cunoştea prea bine pe Hood şi putea să nu-i pese de el. Godwin era îngrijorat pentru un vechi prieten. Monk Vardan era îngrijorat de pe poziţii oficiale. El era veriga de legătură între Hood şi Churchill. Se temeau cu toţii de tot ce putea fi mai rău, dar, aşa cum spunea Sam Balderston, în timp ce se îndreptau spre oraş, Hood era un tip energic, mobil şi suficient de şiret şi o mulţime de oameni puteau dispărea acolo, pentru ca, după aceea, să reapară. La urma urmei era un deşert uriaş.

Vardan îi cazase pe amândoi la hotelul Shepheard. La cină, se aplecă spre ei, sprijinit în coatele-i osoase, cu faţa prelungă în palme şi-i învălui pe cei doi corespondenţi, într-o privire melancolică.

— Desigur că mă bucur din toată inima că două specimene ca voi au scăpat cu viaţă. Ştirile pe care le-am primit sunt derutante şi sinistre. Aţi văzut cu adevărat, vreo ciocnire? A fost crâncenă?

— Dacă am văzut vreo ciocnire? Balderston râdea de-i tremura bărbia. Ba bine că nu! E minunea dracului că ne aflăm aici! Nemţi în dreapta, nemţi în stânga şi afurisitul de Rommel respirându-ne în ceafă!

Îi povestiră lui Vardan câte ceva din aventura retragerii lor, cum Godwin se trezise nas în nas cu tancurile care atacau Al-Agheila, în acea primă dimineaţă a retragerii lor din Barce. De atunci, arătă Godwin, nu făceau decât să

acţioneze orbeşte.

— Tot ce ştim, spuse Vardan, este că ne-au împins înapoi, la Tobruk. Acum Rommel aruncă în luptă tot ce are, împotriva celor prinşi în capcana Tobruk-ului. În punctul acela se dă cu banul, cine va câştiga. Rommel are nevoie de Tobruk. Este singurul port la est de Benghazi, prin care îşi poate aproviziona armata. Trebuie să recunoaştem că are nevoie de o mie cinci sute de tone de apă şi de provizii, în fiecare zi. Dacă nu le poate face să intre prin Tobruk, atunci toată încărcătura trebuie adusă cu avioanele la Benghazi sau la Tripoli şi apoi, transportată în camioane, prin tot deşertul. Aşa încât, cum vă spuneam, va face şi pe dracu-n patru ca să pună mâna pe Tobruk. Trebuie să-l captureze. Iar noi trebuie să-l împiedicăm.

Godwin încă mai dormea, când sună telefonul. Când deschise ochii, nu putu să-şi dea seama unde se afla. Asculta zgomotele deşertului, ale vântului şi ale nisipului. Auzi târşâit de paşi, râsete şi adulmecă mirosul inconfundabil al unei turme de cămile. Venea din stradă, de sub ferestrele sale închise cu jaluzele, sau era purtat de briza nopţii, din alt cartier al oraşului. Telefonul continua să sune şi, în fine, se dumiri unde se afla. Sări în picioare, cu inima apăsându-i greu pieptul. Apucă receptorul şi înghiţi în sec, simţindu-şi gâtul uscat. Poate că erau ceva ştiri de la Hood.

— Da? Aici e Godwin.

— Deci ai una dintre cele paisprezece camere cu telefon! Felicitări, *eşti,* cu adevărat, o persoană importantă.

O voce de femeie, cu inflexiuni catifelate.

Îşi scutură capul pentru a destrăma păienjenişul care-i încurca mintea.

— Cine naiba e la telefon?

— Ah, iubitule! Asta să fie pedeapsa mea? Eşti un măgar uituc. Eu sunt, Rodger. Acum am picat şi am auzit doi indivizi discutând, în bar, despre întoarcerea ta. Ai devenit o figura legendară. „Las pe ticălosul ăla de Godwin”, aşa s-au exprimat. Aşa încât m-am gândit să te sun.

— Cilla, pentru numele lui Dumnezeu...

Ultima oară când o văzuse, fusese în seara când

bombardaseră restaurantul Dogsbody. Se simţea mirosul clădirilor bombardate şi incendiate, se auzea şuieratul jeturilor de apă împrăştiate pe limbile de foc, apă care se transforma imediat în vapori fierbinţi. Toate acestea îi reveniră în minte odată cu sunetul vocii ei.

— Da, eu sunt, din păcate.

— Dar ştiu că nu se mai permite soţiilor să vină aici. Cum Dumnezeu i-ai păcălit ca să faci călătoria asta?

— E un soi de turneu artistic. Sunt aici cu Bea Lillie şi cu Vivien Leigh. Azi am petrecut o zi într-un spital unde se oficia slujba de Paşti şi noi am făcut pe şcolăriţele neastâmpărate, în faţa răniţilor. Habar n-aveam că eşti aici, iubitule şi deodată aflu că erai ocupat să Iaci pe viteazul, în deşertul ăsta. Ce mai faci, iubitule? A fost îngrozitor de trist fără tine...

— Nu mai spune.

Ea oftă.

— Presupun că merit asta.

— Şi eu presupun.

— A fost chiar atât de groaznic faptul că am scris scrisoarea aceea? Părea un lucru la locul lui.

— Da, a fost groaznic de laş şi cred că perfect îndreptăţit. Dar m-a scos din minţi.

— Ai putea descrie sentimentul acesta ca pe un cuţit rece, înfipt în inimă?

În vocea ei era o tentă uşoară de ironie. Parcă ar fi dat o replică, într-un film.

— Cam astea ar fi cuvintele potrivite.

— Spune, iubitule, cum a fost războiul?

— N-a fost unul din momentele glorioase ale Angliei.

— Blestemaţii ăştia de germani, spuse ea, implicându-se dintr-o dată. Încă de când m-ai luat să privim războiul din locul acela...

— Nu despre germani e vorba. Aşa e războiul, pur şi simplu.

— L-ai... văzut pe Max?

— Desigur, el e unul dintre cei care m-au luat cu ei, acolo...

Dar ea păru să uite de Max.

— Când te pot vedea, iubitule? Pot să vin acum la tine?

Când ajunse în camera lui, el îi povesti despre Max, cum dispăruse la Barce, când toată lumea căuta o cale de scăpare din haosul acela.

— Vrei să spui că nimeni nu ştie unde este? Pe faţa ei se citea neîncrederea.

Părul îi era tăiat tot scurt, încadrându-i faţa, ascunzându-i pometii şi oprindu-se la vârful bărbiei. Ochii ei de culoarea cafelei cu lapte, striaţi cu verde, îl învăluiau ca într-un soi de hipnoză şi-l făceau să simtă că-i fugea pământul de sub picioare.

— Cred că trebuie să fi avut el planurile lui. Probabil că nu voia să mă expună unor riscuri. Oricum, aş fi fost o povară pentru el.

— Dar unde ar putea fi el acum?

— Poate că a luat-o spre Tobruk. Poate că pune la cale ceva în deşert. Să-l saboteze pe Rommel...

— Poate că e mort, şopti ea.

— Se va întoarce.

Ea se lăsă într-un scaun. Bluza de mătase i se mula pe trup, pieptul îi zvâcni într-un oftat adânc.

— Ah, Rodger, aş dori să nu se întoarcă. Dacă nu s-ar mai întoarce niciodată, totul ar fi cu mult mai uşor. Tu şi cu mine... am putea fi împreună, fără sentimentul vinovăţiei, fără nimic...

El se întoarse cu gândul cu un an în urmă, la întâlnirea lor de la Cairo, după ce nu se mai văzuseră de la Paris. Îşi aminti cum venise şi atunci în camera lui, îşi arătase sânii şi-i spusese că partea uşoară a vieţii lui se sfârşise, că acum destinul îi ieşise în cale şi că nu va fi deloc uşor. Avusese perfectă dreptate. Nu fusese uşor. Nu-şi imaginase deloc cât tumult, cât dor, câtă dorinţă înăbuşită şi cât complex de vinovăţie, provocat de trădare, putea stârni această legătură.

— Nu-mi arde de joacă cu tine, Cilla şi nici nu vreau să fiu de partea ta în dorinţa ca Max să nu se întoarcă. Asta ar însemna să fi murit şi eu nu vreau lucrul ăsta...

— Dacă m-ai iubi cu adevărat, — din cauza asta niciodată nu mă pot încrede cu totul în tine, în sentimentele tale, —

atunci aş merita să sacrifici orice pentru mine, chiar ceva mai important decât viaţa lui Max.

— Taci din gură, Cilla.

— Totuşi e adevărat, spuse ea provocator, apropiindu-şi obrazul de al lui. Tu spui mereu că mă iubeşti, dar...

— Tu ai scris blestemata aia de scrisoare de rămas-bun, după bombardamentul de la Dogsbody, nu eu. Tu ai scris-o şi aşa să rămână lucrurile, cum ai scris tu. Max e soţul tău. De ce n-o iei ca atare? Eu nu vreau să intru în jocul tău...

— Stai puţin. Se pare că tu nu înţelegi — m-am răzgândit, Rodger. Din cauza asta mă aflu acum în camera ta. M-am întors. Te doresc. Am *chef* să fii al meu. N-are rost să fii rău cu mine... Pentru că te voi face să plăteşti negreşit, mai târziu. Mă iubeşti, ştii prea bine că aşa este.

— Te-ai răzgândit? De unde să ştiu eu? Trebuie să-ţi cer să-ţi dai cuvântul?

— Dar te voi convinge, iubitule. Îţi promit. Şi nu încerca să fii dur cu mine. M-am răzgândit pentru că nu mai suport să trăiesc fără tine, pentru că mă faci să mă simt bine, pentru că am fost îndrăgostită de tine jumătate din viaţa mea...

— Nu fii târfă, Cilla! Nu-mi spune că ai fost o târfă jumătate din viaţa ta.

— Sunt ceea ce sunt. Ţi-am mai spus-o. Poate că sunt o târfă, dar vreau să fiu târfa *ta.* Şi se pare că târfa ta e în călduri...

— Faci teste cu mine.

— Da şi vreau să te dedai la viciu împreună cu mine. Aşa că nu protesta şi dă-i bătaie. Şi... Rodger, te rog să mă faci să mă doară. Ştii tu ce vreau să spun... Ah, Rodger, am fost o fată atât de indecentă, de îngrozitoare...

— Ei bine, Tobruk-ul a rezistat. Practic, i-au dat peste bot lui Rommel.

Monk Vardan îşi ridică paharul la câţiva centimetri deasupra mesei. Cinau la restaurantul hotelului Shepheard, Vardan, Balderston şi Godwin.

— Pentru flăcăii noştri din Tobruk!

— Să ne rugăm lui Dumnezeu să reziste până la capăt, spuse Balderston, tamponându-şi petele de supă de pe

cămaşă. Altfel, peste o săptămână, ticălosul ăla neobrăzat va sta la masă, nas în nas cu noi. Am auzit că l-au prins într-o capcană, ieri. O fi adevărat, Monk?

— Da, aşa se spune. Morshead l-a lăsat să pătrundă în zona noastră, practic să tabere peste noi, cu panzerele şi infanteria lui asupra Tobruk-ului, apoi l-a atacat din faţă şi din spate. Nemţii au pierdut şaptesprezece tancuri. Când au încercat să se retragă, a trebuit să lupte pentru a-şi curăţa drumul de retragere, din spate. Aşa încât Rommel se va gândi acum de două ori, înainte de a mai deschide focul asupra lui Morshead.

— Al dracului australian! spuse Balderston. Ştiţi cum îi spun oamenii lui? Ming Neîndurătorul, ştiţi bucata aia comică a yankeilor, *Flash Gordon.* Are sub comanda lui treizeci şi cinci de mii de oameni, englezi, indieni, australieni şi neozeelandezi şi ştiţi ce spune? „Aici nu va fi al doilea Dunkerque. Dacă trebuie să ieşim de aici, ne vom lupta straşnic. Nu se pune problema capitulării, sau a retragerii.” Mă întreb dacă Rommel a intrat vreodată în horă cu un pui de căţea australian... Dacă Morshead e primul, cred că a şi început să-i simtă gustul.

— Am stat de vorbă pe scurt, azi, cu Carson Earle, spuse Godwin. În legătură cu materialele emisiunilor mele. Derek Symonds se ocupă de toate astea în locul meu. După ce te obişnuieşti cu el, e perfect, e un puşti ambiţios. Oricum, Earle îmi spune că Morshead trimite aceste patrule în fiecare noapte. Fac un adevărat prăpăd. A alcătuit o patrulă de hinduşi din casta războinicilor care sunt astfel formaţi, încât nu obişnuiesc să ia prizonieri.

— Cum merg emisiunile?

Vardan comandă prin semne trei coniacuri.

— Bine. Le-am vorbit celor de acasă despre războiul meu din deşert.

— Sper că n-ai spus nimic umilitor despre retragere.

— Am descris mai mult deruta care a fost, propria mea panică, fuga mea şi a lui Sam, ca nebunii, prin deşert, pentru a ne salva pielea, apoi despre Max. Max se va întoarce, sunt sigur.

Vardan ridică din umeri.

— Mulţi nu s-au întors.

Vreme de încă patru zile, Cilla dădu spectacole pentru soldaţii din Cairo şi din Alexandria şi-şi petrecu nopţile cu Godwin, la hotelul Shepheard. În tot acest timp, deveniră mai apropiaţi decât fuseseră vreodată. Stăteau împreună glumind despre fleacuri, amintindu-şi de Paris, de tinereţe. Cilla îi povesti despre căsătoria ei. Vorbi despre Hood cât de protocolar şi de timid putea să fie, cât de reţinut, cât de obsedat de tinereţea lui în deşert, alături de Lawrence şi cât de bucuros era să retrăiască acele vremuri... Făcură dragoste cu furie, cu disperare şi ea se lupta din toate puterile să-l convingă că era a lui, că într-un fel, problema cu Max Hood se va rezolva.

— Mergând pe drumul lui, ascultându-şi chemarea, va fi ucis în acest război, şopti ea.

Se lăsă pe spate, pe pernele umede de sudoare.

— Dar tu nu vrei aşa ceva, nu cu adevărat.

— Nu fii atât de sigur. Dar nu despre mine este vorba, Rodger. Cred că e vorba despre ceea ce-l face pe el să fie în culmea fericirii. Viaţa lui se mărgineşte la mine. Şi la Chloe. Dar rareori este cu noi. M-a pierdut, Rodger. Uneori cred că-şi dă seama de asta. Are un fel de vid în fiinţa lui. S-a dus la război la o vârstă prea fragedă şi după asta, nimic altceva nu i s-a mai părut important. Încearcă să trăiască la fel cu ceilalţi, dar e gol pe dinăuntru, în el răsună un fel de ecou... *el însuşi* e un ecou, o reverberaţie, o umbră a vieţii pe care încearcă s-o trăiască sau s-ar putea s-o fi trăit în vreun univers paralel. Nu ştie ce înseamnă viaţa adevărată... el este viu cu adevărat numai când moartea este la doi paşi.

Godwin se gândi la ploaia, la noroiul din cimitirul de la Paris, moartea.

— Acum, continuă ea, cred că acceptă, în sfârşit, nevoia de a muri.

Îşi aprinse o ţigară şi privi inelele de fum.

— N-are nici un fel de idee cum să procedeze cu mine. Eu sunt, pentru el, un animal sălbatic pe care a reuşit să pună mâna şi se luptă din toate puterile să mă ţină sub control. Dar ştie că lupta e fără speranţă. Aşa încât... va muri cât de curând, într-o manieră eroică, dezinteresată, astfel încât

băieţii, la masa de la popotă sau fumându-şi pipa în vreun avanpost îndepărtat, sau în faţa căminului, la club, să depene poveşti măreţe despre Max Hood... E adevărat, Rodger, el spune că atât timp cât camarazii îşi aduc aminte de tine şi amintirea forţei tale îi inspiră, înseamnă că nu vei muri niciodată cu adevărat, că eşti întotdeauna cu ei şi gata să-i ajuţi când au nevoie de tine...

În cameră era întuneric, era pe la mijlocul nopţii; erau departe de punctul de unde începuseră conversaţia şi aveau sentimentul că Max era, într-un fel, cu ei, ca şi cum avea să fie întotdeauna cu ei. Max Hood care dorea să fie prezent în amintirea camarazilor, la popotă, avea să fie întotdeauna cu ei.

Godwin o ţinea în braţe, îi simţea bătăile inimii, uşor neregulate, aşa cum fuseseră întotdeauna. Ea spuse:

— E cel mai trist om din lume, Rodger. Tot ce-şi doreşte este o moarte frumoasă.

Max Hood intră în barul hotelului Shepheard, în după-amiaza următoare, pe la ora patru, exact când toţi militarii de carieră se adunau la băutura zilnică.

Şi înainte fusese, în parte, o figură legendară, dar prezenţa lui în clipa aceea era genul de eveniment pe care, cei ce nu se aflaseră niciodată în apropierea hotelului, aveau să strige sus şi tare că-l văzuseră cu ochii lor. Era plin de praf şi de nisip, cu faţa aspră de vânt şi stătea la bar în faţa lui Tubby Cadwallader, ultimul om din încăpere care-l văzuse. Privi la ei cu îmbufnarea unei după amiezi obişnuite, observând subita încremenire generală, privi în toate părţile, îşi frecă ochii injectaţi şi dădu drumul unui strigăt de luptă.

— La naiba, priviţi cine a intrat!

Godwin auzi doar vorbindu-se despre momentul sosirii. Se opri la bar, cam după vreo jumătate de oră, fără să ştie nimic despre marea veste şi ochii îi căzură pe Max care bea gin roşu, cu toţi camarazii strânşi în jurul lui, ascultându-i, cu sufletul la gură, povestea. Monk Vardan stătea singur, în afara „adunării”, privind scena cu un sentiment de mândrie, aproape ca şi cum ar fi regizat el însuşi întregul spectacol.

Hood îşi ridică privirea, îl zări pe Godwin şi-şi întrerupse

povestea, pentru a-l chema în mijlocul lor.

— Slavă Domnului, ai reuşit! M-am simţit îngrozitor când te-am pierdut în felul acela. Ca şi cum n-ai fi fost cu mine! Dar te-ai descurcat perfect, nu-i aşa?

— Sam Balderston şi cu mine am traversat deşertul în maşină.

— Formidabilă treabă! Ia să te văd, toate la locul lor?

— Tu eşti cel pentru care ne-am făcut griji cu toţii.

— Am şters-o spre Tobruk. Asta le povesteam acum indivizilor ăstora...

— Dar cum ai mai ieşit de acolo?

— Pe jos. Am ieşit pur şi simplu, într-o noapte, am privit jur împrejur, am pornit la drum şi am ţinut-o tot aşa.

În mijlocul hohotelor de râs, cineva repetă cuvintele lui Max.

— Aţi auzit? A ieşit pur şi simplu... Max Hood a luat-o pe jos, pur şi simplu spre casă, venind de la Tobruk!

Godwin se aşează la masă şi ascultă povestea, cum Hood ieşise cu patrulele în fiecare noapte, cum fusese şi el cu hinduşii şi-i văzuse cum au tăiat urechile a treizeci şi doi de soldaţi germani, pentru a-şi dovedi reuşita. De asemenea, plecase cu brancardierii în regiuni părăsite, sub soarele arzător, pentru a căuta eventualii răniţi rămaşi în viaţă. Au dat nas în nas cu o patrulă germană care făcea acelaşi lucru. Ofiţerul german a ordonat oamenilor săi să-i ajute pe soldaţii englezi să-şi care răniţii şi apoi s-au aşezat în cerc, sporovăind câteva minute, bând limonada pe care germanii o aduseseră şi pe care o împărţiră de bună voie cu ei. Se plânseră unii altora în legătură cu calitatea mizerabilă a apei de băut pe care trebuiau s-o suporte cu toţii.

— Arăta ca o cafea, spuse Hood, şi avea gust de sulf. Dar limonada era straşnică. Nemţii se pricepeau al naibii de bine la tot felul de lucruri. Buni băieţi. Dacă o să-i întâlniţi după război, o să vă placă şi o să schimbaţi impresii şi povestiri de tot felul cu ei. Aşa stau lucrurile.

Ofiţerul de la Afrika Korps îi povesti lui Hood despre carnea conservată pe care trebuiau s-o mănânce şi care era atât de îngrozitoare, încât o porecliseră „popoul lui Mussolini”. Şi când limonada se sfârşi şi răniţii erau întinşi

cum se cuvine, pe brancarde, ofiţerul german le spuse cu amabilitate, că soldaţii britanici răniţi pe care-i găsiseră, primeau cea mai bună îngrijire posibilă.

— Exact ca oamenii noştri, spuse şi ridică din umeri.

Apoi, ambele grupe se îndreptară spre liniile lor, cântând cu voci de amatori, fals, cântecul care devenise imnul tuturor soldaţilor din deşert, „Lili Marlene”.

— În ziua aceea, acolo, m-am aflat printre viteji, spuse Hood, cu voce blândă, în barul de la Shepheard.

Godwin asculta povestirile şi-i zâmbea lui Max Hood, care, în momentele acelea, era un om fericit. Erau povestirile care aveau să fie repetate, pe timp de război şi pe timp de pace, de către bătrânii soldaţi, povestirile care aveau să-l ţină în viaţă pe Max Hood, pentru totdeauna.

Când, în fine, terminară, Max cu Vardan şi cu Godwin rămaseră singuri, să-şi termine băutura din pahare.

Max îşi ridică privirea obosită şi spuse cu o voce destul de timidă:

— Am aflat ca soţia mea se află pe aproape. Se poate aşa ceva? A văzut-o vreunul dintre voi?

Zâmbi spre Godwin.

— Hai s-o luăm prin surprindere...

PARTEA A PATRA

Stillgraves.
Iarna/primăvara anului 1942

22

Godwin stătea la fereastra biroului din clădirea aceea impunătoare, numită Stillgraves, unde ştia că Max Hood trebuia să fi petrecut ore fără număr şi fără odihnă, ore ale singurătăţii boreale. Era abia trecut de prânz dar norii se adunaseră, prevestind că noaptea avea să se lase curând, de parcă această zi deosebită merita o rapidă lovitură de graţie. Un suflu îngheţat se făcea simţit, venind probabil din vreo spărtură ascunsă a zidului. Îşi încălzea mâinile deasupra unei ceşti de cafea pe care o adusese în bucătăria unde doamna Morecambe părea să frece, să lustruiască, să scuture şi să zăngănească fără sfârşit. Era o bătrânică cu obrajii ca merele, care trebuia să se fi născut într-un şorţ înmiresmat, scuturat sumar de făină. Dădea impresia că întreţine, prin simpla-i prezenţă, atmosfera sinistră şi mohorâtă a acelei locuinţe. Cafeaua îi era întotdeauna gata şi fierbinte şi, în săptămâna în care Godwin locuise la Stillgraves, se obişnuiseră unul cu altul. Ea pregătea felii de pâine prăjită, de culoarea scorţişoarei, ceea ce-i amintea de mama lui şi scrumbii afumate care erau, pur şi simplu, delicioase.

Imaginea lui Godwin se reflecta în pătratele de sticlă ale ferestrelor, începuse să se refacă, să semene din ce în ce mai mult cu cel care fusese înainte. Luase în greutate şi costumul de tweed cafeniu îi dădea o înfăţişare de om voinic şi cumsecade. Revărsatul zorilor, îl află acolo, sus, colindând casa uriaşă, care scârţâia din încheieturi. Se plimbase timp de două ore pe câmpiile îngheţate, pline de cioturi şi de-a lungul stâncăriilor ce vegheau pista construită pentru Max.

Trebuia să-şi adune şi să-şi ordoneze gândurile. De aceea acceptase atât de repede când Cilla insistase să-şi încheie recuperarea la bătrâna şi vasta reşedinţă. Ea ştia că nu era pregătit să se întoarcă la Londra şi că avea nevoie de timp ca să reflecteze în linişte. Uneori credea că ea ştia tot ce se petrecea în mintea lui. Totuşi, el nu părea să ghicească

niciodată ce era în mintea ei.

Gândurile lui începeau şi se sfârşeau invariabil, cu Max Hood. Era casa lui Max Hood, *căminul* lui şi el străbătea, cu prezenţa-i nevăzută, fiecare cameră. Pe Godwin nu l-ar fi mirat prea mult să audă un zgomot de paşi pe coridoare şi ridicând privirea, să-l vadă stând în cadrul uşii. *Totul e o greşeală, Rodger, n-am fost ucis, am rămas în viaţă, am evadat şi m-am întors. Ce-ai spune despre o poveste de război? Ai face bine s-o foloseşti, Rodger, e o poveste a naibii de reuşită...*

Dar, desigur, Max era mort şi pace bună, nu avea să se mai întoarcă...

Cineva îl trădase, îi trădase pe ei toţi şi nimănui nu-i păsa, nimeni nu dorea să descopere adevărul. Monk şi primul ministru doreau un ţap ispăşitor, o soluţie rapidă, la îndemână, o situaţie care le permitea să mascheze adevărul, să-i ţină pe politicieni în frâu şi Godwin era cea mai indicată persoană pentru acest rol. *Nu vedeţi, oameni buni, că a scăpat caii cu soţia lui Hood, a lăsat să-i scape vreun cuvânt care a ajuns la urechile cui nu trebuia, un balamuc întreg, dar ce putem face? Să punem sub acuzare un ziarist american celebru, tocmai acum, când vieţile noastre depind de yankei? Nu prea merge! Acum vă daţi seama, desigur, de ce trebuie să rămână totul între noi...* Cu timpul, totul se va şterge, vreo nouă criză, vreun alt scandal sau o victorie va lua locul acestei drame, totul va fi uitat şi, în cele din urmă, nimeni nu va mai avea energia să continue cercetările. Atunci războiul va fi terminat, dosarul operaţiunii PRÆTORIAN va fi îngropat, Rodger Godwin va fi plecat, un ocean îl va despărţi de aceste locuri, iar valul timpului va înghiţi totul.

Godwin nu putea accepta această situaţie.

Îi va lua locul lui Max Hood. Hood l-ar fi descoperit pe trădător, l-ar fi vânat până la moarte, dar Hood nu mai era şi altcineva, în locul lui, trebuia să se ocupe de această vânătoare. Godwin era singurul care rămăsese în viaţă, deci Godwin trebuia să-şi facă datoria. Godwin era singurul căruia îi păsa de toate acestea.

În săptămâna petrecută la Stillgraves, frământase aceste

gânduri pe toate feţele.

Cilla îşi mai luase două zile libere, afară de cele în care nu avea spectacol şi luaseră trenul spre nord. Domnul Morecambe care se născuse la Stillgraves şi servise familia Hood toată viaţa, îi întâmpină la gară, cu vechiul Rolls care data de pe vremea tatălui lui Max. Îi acoperi cu cojoace lungi, din piele de oaie, de care era neapărată nevoie acolo sus, de-a lungul zidului lui Adrian, le luă bagajele, le legă centurile de siguranţă şi se asigură că stăteau confortabil pe bancheta moale din spate. Cilla îl instalase pe Godwin în acest cadru neprietenos, într-o cameră pentru oaspeţi, unde era scutit de grija pentru sensibilităţile soţilor Morecambe şi de veneraţia lor pentru familia Hood. Pentru prima oară după ce apuseseră vremurile Stăpânului cel Bătrân, când se clădise reşedinţa, Stillgraves aparţinea altcuiva decât unui. Hood. Max nu avusese nici un fiu, nici fraţi, nici surori. Niciodată, la Stillgraves, nu mai avea să locuiască un adevărat Hood.

— Trebuie să fim foarte prudenţi, spusese Cilla. Acesta e şi căminul familiei Morecambe. Pe mine a trebuit să mă accepte din pricina lui Max. „Stăpânul cel Tânăr”.

Cât a stat ea acolo, Godwin venea noaptea la ea, în camera stăpânului. Când ea plecă, el rămase musafirul şi locuia în camera de oaspeţi. Deşi le dăduse a înţelege foarte limpede soţilor Morecambe că avea nevoie de ei, că depindea de ei, totuşi Cilla le sugerase, la fel de clar şi fără nici un dubiu, că nu trebuia deranjată.

Cu toate acestea, în casă i se simţea foarte puţin prezenţa, nu-şi pusese în nici un fel amprenta în coridoarele lungi şi reci, în camerele lambrisate şi întunecoase, locurile copilăriei lui Max Hood. Numai în dormitorul stăpânului i se simţea parfumul. După ce ea se întoarse la Londra, Godwin intra pe furiş în cameră, numai pentru a trage pe nări parfumul rămas statornic pe pernă, în capoate şi în rufăria de corp, tânjind cu înfocare după ea, tot timpul.

Stând în fotoliul adânc, în faţa focului din cămin, în timp ce zăpada se cernea la fereastră, el încerca să-şi ordoneze gândurile cu privire la nenorocirea care se petrecuse.

În privinţa descoperirii persoanei care trădase misiunea,

nu putea face mare lucru acolo, în nord. Dar, în timp ce încerca să-şi recâştige forţele şi să se obişnuiască cu placa implantată în cap, întrebările începuseră să-l asalteze ca un stol de raţe gălăgioase.

În ce situaţie se afla el, cu adevărat, faţă de Vardan şi de primul ministru? Ce planuri aveau ei pentru a ieşi din încurcătură?

Ce era cu ameninţarea aceea pe care o primise chiar înainte de a se îmbarca pentru operaţiunea PRÆTORIAN? Cine avea de gând să-l omoare dacă nu înceta s-o vadă pe Cilla Hood? Moartea lui Hood schimba cu ceva lucrurile pentru ucigaş? Avea el curajul să bâjbâie în întuneric?

Era, oare, Cilla, urmărită? Putea exista, oare, acel urmăritor, numai în imaginaţia ei? Să zicem că avusese dreptate: atunci, de ce? Ce legătură avea omul care o urmărea pe Cilla, cu tot restul?

Ce alte lucruri, în plus, mai ştia Priestly? Trebuia să-l ia cu binişorul şi să-i pună câteva întrebări precise, pentru că era sigur că Jack ştia tot felul de lucruri uluitoare.

De unde ar fi trebuit să înceapă în acţiunea de căutare a trădătorului? Godwin era un fin observator atât prin darul său natural, cât şi prin profesie. Asumându-şi subminarea unei acţiuni, asumându-şi o aventură, ajunsese să se implice în operaţiunea PRÆTORIAN. Totuşi, oamenii de acţiune nu supravieţuiseră. Acum el se arunca, din nou, în luptă — numai de-ar fi în stare să citească semnele, să prindă un fir... Poate că era cazul să descopere singur o cale proprie... Cum naiba să ştie; ce trebuia să facă?

Se lupta cu toate aceste probleme şi cu multe altele, ştia întrebările pe dinafară, dar răspunsurile nu apăreau niciodată. Se trezea în mijlocul nopţii, tremurând, scăldat în sudoare rece, încercând să-şi amintească ce-i săgetase chiar atunci mintea, prin somn. Retrăia toată aventura lor, revedea totul până la declanşarea acelui fulger orbitor. Exista ceva despre care ştia că trebuia neapărat să-şi amintească... ceva foarte important...

În vis îi apărea Max Hood, uneori la hotarele tărâmului umbrelor, mişcându-se ca o fantomă, iarăşi şi iarăşi, figura centrală a aceloraşi întâmplări, numai două la număr:

noaptea din cimitirul parizian, desfundat de ploaie, noroiul, trupurile acelea... şi momentul morţii sale, în care ploaia era din nou prezentă. Îl vedea pe Max îngenunchind în noroiul blestemat al Africii de Nord, ridicându-şi privirea, apoi mâna, spre Godwin, în timp ce gloanţele îi ciuruiau trupul. Auzea vocea lui Max Hood, venind spre el din depărtări... *ştiau că ne îndreptăm spre ei...*

Dar cine putea să le fi spus?

Aceasta era întrebarea.

Unde să începi să cauţi răspunsul?

Într-una din zile, privea fotografiile în rame de argint, din bibliotecă. Rămase multă vreme în faţa uneia pe care o făcuse Cilla când avea paisprezece ani, în vara aceea, la Paris. Îşi amintea clipa aceea de parcă ar fi fost proiectat înapoi, în timp, felul în care ea îi surprinsese şi apăsase pe butonul aparatului... Max, Clyde, şi Rodger... acum cincisprezece ani, în altă ţară. Doamne, cât de tânără era pe atunci, cât de proaspătă şi nespus de frumoasă...

Mai era o fotografie pe care o făcuse cineva în grădina casei de la Paris. În lumina soarelui, filtrată de crengile copacilor, Godwin adormit în şezlongul său, cu o carte deschisă pe piept, într-o cămaşă albă cu mânecile suflecate, iar Cilla încolăcită pe o pernă, pe pământ, alături de el, rezemată de braţul şezlongului, absorbită de cartea ei, neatentă la fotograf, probabil răposatul ei tată.

Da, desigur, o iubise chiar de atunci. De ce putea să înţeleagă asta atât de limpede acum şi atunci nu înţelesese?

Presupuse că era genul de lucruri care trezeau în unii bărbaţi reverii poetice.

În ceea ce-l privea, el simţea numai dorinţa să plângă, gândindu-se la trecerea timpului, la dragoste... Dar îşi alungă hotărât aceasta pornire.

John Morecambe îl cunoscuse pe Max Hood de când acesta venise pe lume. Dacă Godwin ar fi vrut să descopere cine putea să fi dorit moartea lui Max Hood, dacă ar fi putut să ia la bani mărunţi viaţa omului pe care-l iubise, căruia îi pusese coarne, mai târziu, şi alături de care fusese la un pas

de moarte, atunci Morecambe era cea mai indicată persoană cu care putea începe.

Deveniră apropiaţi în urma unei partide de şah. John Morecambe era un tip prietenos, odată ce reuşeai să treci peste reţinerea lui de servitor de o viaţă întreagă. Doamna Morecambe spusese odată, în trecere, că nu era numai un jucător de şah pasionat, dar chiar unul dintre fondatorii clubului de şah din satul învecinat.

Într-o seară, se aşezară în bibliotecă să joace şi Godwin luă bătaie urât de tot. După două jocuri în care luptase destul de energic şi care se soldaseră cu înfrângerea sa, Godwin câştigase încrederea lui Morecambe. Sorbeau împreună dintr-un whisky vechi de douăzeci de ani, flecărind despre strategie, ocazie cu care Godwin îndreptă discuţia către Max Hood. Morecambe spuse, aproape cu mândrie, că stăpânul învăţase jocul pe genunchii lui, ai lui Morecambe. La vârsta de doisprezece ani, Max era un jucător bun, de nivelul unui adult şi pe la treisprezece ani câştiga primul joc în meciul cu profesorul său.

Bătrânului păreau să-i facă plăcere amintirile despre stăpânul său răposat. Nu se posomorî în timp ce-l asaltau aducerile aminte, ci îi făcea plăcere, în mod evident, să vorbească despre Hood cernându-şi amintirile strânse timp de cincizeci de ani.

Godwin spuse:

— Nu l-am cunoscut până în anul 1927. N-am mai întâlnit niciodată pe cineva care să-i semene. Un erou, un bărbat care fusese alături de Lawrence.

— Da, într-adevăr, niciodată n-a mers mai departe de atât. La vremea când l-aţi cunoscut dumneavoastră, cei mai buni ani ai lui rămăseseră undeva, în urmă.

Morecambe îşi netezi mustaţa, sârmoasă şi sură. Era un tip econom, care savura trabucul oferit de Godwin din rezerva lui Max.

— S-a ofilit de timpuriu. Li se întâmplă adesea bărbaţilor care fac războiul. A plecat de aici un băieţandru şi s-a întors un erou, dar ceva, în interiorul lui, se destrămase pentru totdeauna. Văzuse prea multe, făcuse prea multe. E ciudat s-o spun acum, dar îşi pierduse agerimea minţii în deşertul

acela, şi-o pierduse în război şi nu avea s-o mai recâştige vreodată. Nu se mai putea concentra în felul în care o făcea în copilărie. Nu mai putea să mă bată la jocul de şah, îşi pierduse îndemânarea de a se concentra corect. Anii ’20 au fost o decadă pierdută pentru el, dar pe vremea aceea, situaţia a fost identică pentru foarte mulţi oameni.

— Eu mi-am început viaţa în zilele acelea.

— Aţi fost norocos că n-aţi prins Primul Război Mondial.

— Într-un fel, nici pe cel de acum nu l-am prins.

— Nu e chiar aşa, domnule. Eu sunt un cititor avid al cărţilor dumneavoastră. Ştiţi să povestiţi. M-aţi făcut să mă simt de parcă aş fi fost la Paris cu dumneavoastră. Tânărului Stăpân îi plăceau cărţile dumneavoastră. Totuşi, poate că v-aţi ofilit şi dumneavoastră prea devreme, adaugă el, gânditor.

— Să sperăm că nu. Despre Max cred că s-ar putea spune că şi-a revenit în întregime, după ce s-a căsătorit cu Cilla.

Morecambe îşi scoase în afară buza de jos, afişând un aer critic.

— Asta, aţi putea-o spune dumneavoastră, domnule. Alţii însă, s-ar putea să fie de altă părere.

— Adevărat? Dar de ce să fie de altă părere?

— Aşa cum spune buna mea soţie, Tânărul Stăpân n-a avut noroc în dragoste. Prima lui soţie era foarte ciudată, domnule, aşa ceva n-am mai văzut. Soţia mea spune că această căsătorie cu Esmé a fost motivată de perioada de după război şi cred că are dreptate. A fost o greşeală, desigur. Nici unul dintre noi n-a luat-o în serios. Apoi, Stăpânul a divorţat. Dar a doua doamnă Hood l-a dat gata cu totul. Parcă îşi pierduse minţile. Era doar o copilă. Unii spun că aşa a şi rămas. Alţii spun că ea i-a distrus viaţa, că ea e aceea care l-a ucis în cele din urmă. Nu vreau să-mi dau cu părerea, dar suntem departe de un consens în ceea ce o priveşte pe doamna Hood. Întotdeauna ne-a tratat cum se cuvine, pe mine şi pe soţia mea, dar soţul ei n-ar fi putut spune acelaşi lucru.

Întotdeauna se găsea cineva să împrăştie zvonuri dezgustătoare pe seama ei, alţi bărbaţi, întotdeauna alţi bărbaţi. În majoritatea timpului trăiau despărţiţi. Când el era

aici, ea era la Londra, la Paris sau în America. Nu se potriveau deloc cu concepţia mea despre o căsătorie reuşită. Cei din familia Hood n-au alergat niciodată după lucruri sofisticate, iar ea era una dintre acele mironosiţe sofisticate — doamna Morecambe trebuie să ştie cum li se spune... tinere strălucitoare! Ea era una dintre acelea şi tare greu i-a mai fost Tânărului Stăpân. Nu era de el aşa ceva. Era un om simplu. Căsătoria cu ea a însemnat sfârşitul speranţelor pentru el. Aşa vă vor spune unii.

Pufăi mulţumit din trabuc. Era satisfăcut, poate uşurat să vorbească atât de deschis.

— Apoi, l-a ucis pe tânărul acela şi i-am spus eu doamnei Morecambe că asta a fost ca şi cum s-ar fi sinucis, am spus că a fost ca şi cum şi-ar fi tras un glonte-n cap. I-am spus eu atunci nevesti-mi că nu va mai dura mult.

— Stai puţin, opreşte-te. Cine a fost ucis? Ce tânăr a ucis Max? N-am auzit niciodată despre aşa ceva.

— Dar doamna Hood spunea că sunteţi un vechi prieten de-al Tânărului Stăpân.

— Da, dar au fost ani întregi în care nu ne-am văzut.

— Atunci aţi pierdut povestea cu omorul.

— Asta şi spun.

Godwin turnă generos în cele două pahare.

— Ce s-a întâmplat?

— Tot în legătură cu nevasta, înţelegeţi? A fost mai mult decât a putut îndura bietul om, totuşi, nu vreau să spun nici un moment că lucrurile s-au petrecut din dorinţa lui, nu, domnule, aş greşi. Dar s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat. A fost în văzul lumii, asta a fost.

— Povesteşte-mi. A fost prietenul meu.

— Vă povestesc imediat. După nuntă, el petrecea tot mai mult timp aici, la Stillgraves. Ducea o viaţă foarte retrasă, chiar prea retrasă pentru un bărbat cu o soţie frumoasă. Doamne, chiar aşa *este* ea — o soţie frumoasă şi tânără. Ea era mereu plecată să cânte la vioară, chiar şi în America de Sud a fost, apoi a început să joace. Ei bine, niciodată nu l-am cunoscut pe Tânărul Stăpân ca pe un băutor de forţă, nu vă supăraţi, dar după nuntă, a luat-o pe whisky scoţian şi, credeţi-mă, nu prea era apă vie pentru el. Am văzut bărbaţi

care n-aveau nici un scop în viaţa, iar el tocmai asta devenise, un bărbat fără scop în viaţă. Apoi l-a omorât pe individ, era un tânăr, ceva mai copt ca un băieţandru şi după asta, a fost şi mai rău... Apoi războiul i-a oferit o şansă... şansa de a muri acoperit de glorie.

— Pe cine a omorât? A fost, poate, vreun accident?

— Colin Dewitt îl chema. L-a ucis pe tânărul Colin Dewitt. Asta a fost cam la doi ani după ce s-a căsătorit cu doamna Hood. Oamenii spun că tânărul Dewitt se îndrăgostise de doamna Hood, pe când meşterea ceva pe aici, pe la casa asta...

— Atunci trebuie că dumneata ai ştiut, l-ai văzut împreună cu Cilla.

— Da, era pe aici, lucra pe pajişte şi curăţa vegetaţia de pe stânci. Era un flăcău înalt, voinic, la vreo douăzeci-douăzeci şi doi de ani, vesel, chefliu, cu toate fetele din sat după el, toţi îl ştiau pe tânărul Colin.

— Era ceva între el şi doamna Hood?

— Aici m-aţi prins pe picior greşit, domnule. Cu adevărat, n-aş putea să vă spun. Dar în vara aceea, doamna Hood s-a arătat foarte prietenoasă faţă de el şi Tânărul Stăpân era plecat la Sandhurst, la prelegeri, îi plăcea mult asta. Acu' Colin nu era genul de flăcău care să ascundă adevărul. Adică un surâs din partea doamnei Hood putea oricând să se transforme în ceva mai serios decât un simplu schimb de ocheade sau un păhărel-două... Şi uite aşa, vorbele au făcut înconjurul întregului ţinut. Eu mă făceam că nu ştiu nimic, dar totul se petrecea sub nasul nostru şi când Tânărul Stăpân...

— De ce nu-i spui Max, Morecambe?

— Da, desigur. Dar aşa am apucat să-i spun: Tânărul Stăpân, tatăl lui era Stăpânul, iar tatăl tatălui lui era Bătrânul Stăpân.

— Bine, perfect. Deci cum a murit Dewitt?

— Domnul Max era într-o seară la birt, cred că trebuie să fi fost cu doctorul, un vechi prieten de-al dumnealui şi băuse cam peste măsură. Aşa cum vă spuneam mai înainte, o dăduse rău pe băutură... Colin cu câţiva ciraci de-ai lui era acolo şi uite aşa, dintr-una într-alta, Colin cu băieţii se uitau

la el şi râdeau... În cele din urmă, au fost schimbate şi nişte *amabilităţi...* o scenă dezgustătoare din câte înţeleg... După câteva săptămâni, Max l-a împuşcat.

— Presupun că a fost un accident?

— Bineînţeles. O sută de oameni, chiar mai mult de o sută, au văzut întâmplarea. Era o partidă de vânătoare, cele mai bune familii din ţinut, floarea ţinutului Northumberland, puteai spune...

Trabucul lui Morecambe arsese aproape cu totul şi el privea visător la ultima rămăşiţă de cenuşă. Ceasul de pe consola căminului bătu ora unsprezece.

— Tânărul Colin era unul dintre hăitaşi... şi intră în bătaia puştii domnului Max... căzu fulgerat pe loc, a fost zăpăceală mare pe moment, dar era mort. Unii spuneau că fusese prea aproape de linia focurilor, alţii spuneau că domnul Max ar fi trebuit să fie mai atent. Cu toţii păreau să ştie că între ei fusese o ciocnire sângeroasă şi se ştia şi de ce... Unii spuneau că domnul Max îi prinsese asupra faptului, în seră... prostii, desigur... şi nimeni nu îndrăzni să spună că fusese o crimă. Cel puţin, nu cu glas tare, nu faţă de domnul Max sau faţă de mine... Doamne, ce zile triste au fost acelea!

— Şi totul a rămas aşa?

— Ce-aţi fi vrut să mai facă? *A fost* un accident tragic. Cu toţi martorii aceia...

Îşi puse trabucul aproape stins în scrumiera grea şi-şi trase batista din mâneca hainei sale din lână cenuşie, ştergându-şi energic nasul subţire.

— E ora mea de culcare, domnule. Mi-a plăcut foarte mult jocul.

— Am nevoie de ceva antrenament ca să mă pot măsura cu dumneata. Dar spune-mi... n-a existat nici un final la povestea cu domnul Max, Colin Dewitt şi doamna Hood?

— Tânărul Stăpân, adică domnul Max, s-a simţit tot mai rău... o depresiune nervoasă, dureri de cap îngrozitoare, zile întregi în pat. Dar în cele din urmă, şi-a revenit. Ştiţi, războiul a fost cel care l-a salvat, domnule. Şi l-a şi înghiţit. Dar aşa cum vă spuneam, omul dinlăuntrul lui murise demult...

Godwin rămase singur, târziu în noapte, lângă focul care

murea încet. Sărmanul Max! Şi Cilla, trandafirul... dar inima trandafirului era, oare, roasă de cangrenă? Acum el era pierdut, risipit în fiinţa ei, pierdut pe cărările de labirint ale minţii şi sufletului ei, ale dorinţelor ei. Va fi în stare, vreodată, să încerce să afle adevărul despre ea? Avea, oare, curajul? Putea, oare, să-l înfrunte?

De ce oare nu pomenise ea nimic despre uciderea lui Colin Dewitt?

Când Cilla îşi dădu seama că Godwin îşi revenise aproape complet, că se apropia vremea întoarcerii lui la tumultul vieţii londoneze, trimise invitaţii la o petrecere de sfârşit de săptămână, la reşedinţa de la Stillgraves. Să faci oamenii să străbată toată distanţa aceea până în îndepărtata provincie Northumberland, asta însemna că motivul era mai mult decât un simplu capriciu de societate. De aceea le trimise invitaţilor o mulţime de înştiinţări, aranjă, pentru ea şi pentru Roddy Bascomb să fie înlocuiţi în spectacolele de vineri şi de sâmbătă cu *Hainele cernite ale văduvei* — o binecuvântare pentru dublurile lor — şi se asigură că musafirii, un mic grup foarte select, să fie toţi în stare şi hotărâţi să participe la petrecere.

Cilla ajunse la timp pentru cocteiluri şi pentru un bufet simplu la cina de vineri, nimerind direct din gerul de afară, în braţele lui Godwin. Avea un aer foarte european şi comercial, înfofolită cum era, într-o haină de blană. Îi târa după ea pe dramaturgul Stefan Lieberman ca şi pe Roddy Bascomb, pe Greer şi pe Lily Fantasia, care se revărsară, cu toţii, din Rolls-ul uriaş, ca în scamatoria unui vrăjitor.

— Ah, iubitule, şopti ea, luându-l de braţ şi conducându-l în casă, unde buştenii ardeau din plin, în toate cele douăsprezece căminuri, ne-am întâlnit cu toţii în acelaşi tren. *Quel* şoc! Mă gândeam că voi fi singură, dar l-am întâlnit în gară pe Stefan, apoi au apărut Roddy, Greer şi Lily... Presupun că n-ar fi trebuit să fiu luată prin surprindere. Dar iată-ne împreună şi am făcut şi noi tot posibilul ca să ne simţim bine, o petrecere în miniatură.

Tresări, scuturată de fiori.

— Foarte obositor. Stefan căzuse pe gânduri în legătură cu

războiul... nu că l-ar condamna cineva pentru asta... şi Lily voia să stăm de vorbă între patru ochi, din motive inexplicabile, dar care nu sufereau amânare şi Greer, fie el binecuvântat, avea un manuscris pe care voia să-l citească dar a fost imposibil, iar el a fost atât de civilizat, încât asta mi-a dat o durere de cap înfiorătoare. Oh, arăţi minunat, iubitule!

Cilla îl strânse de braţ, lipindu-l de ea. Intrară cu toţii şi se iscă o zăpăceală veselă. Încercau să aleagă decoraţiile aduse pentru împodobirea camerelor, împărţeau îmbrăţişări, sărutări şi exclamaţii admirative pentru înfăţişarea lui Godwin.

După cină, Cilla, Lieberman şi Greer Fantasia se aşezară pe podea în faţa focului din birou şi începură să citească primul act din noua comedie a lui Lieberman, în care Cilla trebuia convinsă să joace. Lily studia teancul de discuri. Înregistrarea lui Sinatra cu „All or Nothing at All”[1] îi atrăsese atenţia. Godwin stătea lângă ea, privind neobişnuita delicateţe şi fragilitatea mâinilor ei, a feţei, a fiecărei mişcări.

— Niciodată nu mi-au plăcut jumătăţile de măsură în dragoste, murmură ea încet. Greer măsura camera în sus şi în jos, întrebându-se dacă ea putea da mai încet *larma* aceea de pe disc.

— Ce figură e Greer, spuse Lily râzând. Îl consideră pe Sinatra o *larmă.* L-am auzit odată spunând despre Oda Bucuriei că e *larmă.* Mi-e teamă că nu e nimic de făcut cu el.

— Vino cu mine. Vreau să plec de aici. Să mă mişc puţin, Lily.

— Asta înseamnă că ţi-ai revenit, cu siguranţă.

Îl urmă de-a lungul unui coridor rece, într-o sală de biliard.

Ea sorbea din paharul cu coniac, privindu-l cum lovea bilele, pe postavul verde.

— Cilla îmi spune că ai o farfurie în cap.

— Porţelan fin, nu glumă, spuse el.

— Întotdeauna eşti pus pe glume.

— Aşa sunt eu. Întotdeauna gata de picnic. Îmi aduc farfuria de acasă.

---

1 Totul sau nimic (lb. engleză) (n.tr.)

— Dacă ai avea şi haz, totul ar fi în ordine. Serios, Rodger, pari a fi în formă. Ai vreo problemă?

— Mă simt foarte bine. M-am obişnuit perfect cu farfuria. Cred că aş putea-o folosi ca să-i sperii pe copiii curioşi. Pare ceva mai serios decât este în realitate.

— Un mic preţ pe care l-ai plătit, ca să te întorci acasă ca un erou.

— Eu? Cred că glumeşti. Sunt doar un supravieţuitor.

— Lumea vorbeşte că ar fi fost o misiune secretă. Greer spunea că a auzit pe cineva cum că Max a fost ucis în aceeaşi misiune.

— Lily, nu pot vorbi despre asta. Dacă o fac, mă pot trezi cu bila în vârful coloanei lui Nelson.

— Aşa ceva n-ar fi de dorit. Greer spunea că a auzit la Brat vorbindu-se despre un spion.

— Nu ştiu nimic despre asta. Lily dragă, ai pus toate întrebările careţi erau permise.

— Dar, Rodger, n-am pe nimeni altcineva pe care-l să-l întreb...

— Întreabă-l pe Greer, se pare că e în temă, cu mine n-ai prea nimerit-o.

— Întotdeauna bărbaţii îşi iau prea în serios secretele. Dacă femeile ar face la fel, atunci ar fi atât de puţine lucruri despre care să vorbeşti... Dar am să fiu cuminte. Deci ce va face acum întreprinzătorul nostru Godwin? Are de gând să se întoarcă la treabă?

— Homer vine mâine aici. Şi presupun că vom discuta despre asta. S-au întâmplat o mulţime de lucruri de când mi-am părăsit eu treburile.

— Apoi ar mai fi şi viitorul tău *neprofesional.*

— Vai, Lily, oftă el, îndreptându-se de spate, apoi sprijinindu-se de lacul de biliard.

Îi zâmbi.

— Torquemada a pierdut un pariu când nu te-a desemnat anchetator. La ce anume te gândeşti când mă întrebi despre viitorul meu?

— Acum că Max s-a dus să-şi ia răsplata, primul lucru care mă preocupă sunt cei vii, adică Cilla. Ştiu că te iubeşte foarte mult şi cred că şi tu ai sentimente puternice pentru ea...

— Bravo, Lily, spuse el.

Nu putea fi absolut sigur că Cilla nu-i spusese adevărul lui Lily Fantasia. La urma urmei şi el i se destăinuise lui Monk Vardan. Trebuia să ai pe cineva căruia să i te spovedeşti, faţă de care să poţi gândi cu voce tare.

— Mi se pare mie că Biroul Matrimonial al lui Lily s-a pus pe treabă.

— Nu mă aiuri, Rodger Godwin. Eu tot ţi-o spun, fie că-ţi place, fie că nu. Cilla e o femeie caldă, plină de pasiune. Are o fire pasionată; n-are nevoie să fie stimulată, înţelegi ce vreau să spun? Pasiunea există.

Trebuie doar să-şi găsească obiectul. Ca să fiu sinceră, trebuie să spun că n-a prea avut parte de pasiune alături de Max, cel puţin, nu pentru multă vreme, poate niciodată... Problema era că el o adora, iar ea nu e făcută pentru adoraţie. Adoraţia este un sentiment mult prea rece pentru ea. Acum e liberă... are nevoie de o mână fermă care s-o îndrume, care s-o înflăcăreze, să-i satisfacă dorinţele, dar în acelaşi timp, s-o şi menţină în formă, cineva de care să se ataşeze şi de care să depindă...

— Ceea ce vrei tu să spui, cu adevărat, Lily, e simplu, — cineva care s-o suporte.

Ea îl ignoră.

— Tu o înţelegi pe Cilla. Ceea ce trebuie să înţelegi tu acum, este, dacă te simţi în stare şi dacă ţii atât de mult la ea... pot să fiu sinceră până la capăt, Rodger?

— Lily, tu n-ai fost, în viaţa ta, sinceră până la capăt.

— Ştii perfect de bine ce vreau să spun.

Se mişcă încet în jurul mesei, trecându-şi un deget pe lemnul negru şi lucios.

— Sper că nu vrei ca Cilla să obosească aşteptându-te...

— Lily, pentru numele lui Dumnezeu, Max abia a murit...

— De aproape cinci luni... şi cine ştie de când a murit el, de fapt, pentru Cilla? Problema este că sper că nu vrei ca ea să se plictisească aşteptându-te să-ţi clarifici intenţiile...

— Vorbeşti ca Jane Austen în cărţile ei, iar pe lângă asta, eu am fost în comă atâta vreme! Ce Dumnezeu aşteptaţi, voi, femeile, de la un bărbat?

— ...şi să se oprească la un altul, dintre atâţia pretendenţi

pe care îi are.

Îl fulgeră cu un zâmbet orbitor, menit să pună un punct categoric sentinţei ei.

El încercă să pareze efectul care aducea foarte bine cu o lovitură zdravănă în plexul solar. Nu se gândise niciodată serios la legătura dintre ei, altfel decât la clasicul triunghi Max, Cilla şi Rodger. Întotdeauna fuseseră ei trei.

— Cum naiba poate să aibă pretendenţi? E adevărat că e văduvă, dar sub haina asta, ghiceşti imediat ce-i poate pielea.

— Fii înţelegător, dragule. O femeie ca Cilla are întotdeauna pretendenţi. Max a trebuit să se obişnuiască cu situaţia şi oricine o alege trebuie să se obişnuiască.

— Descrii într-un mod foarte tentant postul de soţ al Cillei. Un adevărat noroc pentru bietul om.

— Nu fii prost şi meschin. Dacă o femeie are pretendenţi, asta nu înseamnă neapărat că le şi răspunde la avansuri. Trebuie să înţelegi că dacă o femeie este măritată, lucrul ăsta nu le anulează altor bărbaţi interesul sau apetitul. Bărbaţii sunt întotdeauna gata pentru o nouă aventură, Rodger. Aşa e viaţa.

— Eşti obsedată de aventuri amoroase, romantice, replică el, fără prea multă energie. Nu toate lucrurile trebuie să fie, neapărat atât de complicate.

— În mod obişnuit se rezolvă conform planului pe care l-am schiţat eu pentru tine. Şi anumite complicaţii, neimportante, sunt preţul care trebuie plătit pentru o femeie ca Cilla. Cu adevărat, Rodger, asta se vede pe ea. Are atât de multă energie! Gândeşte-te puţin la viaţa ei. Muzica, teatrul, filmele, copiii... Câte femei cunoşti tu care ar fi dorit s-o înfieze pe micuţa Dilys? E o femeie remarcabilă, pur şi simplu. Îşi urmează propria ei cale, cu perseverenţă. În ceea ce priveşte viaţa ei sexuală, e acelaşi lucru... are nevoie să şi-o trăiască din plin, nu înţelegi? Are nevoie de un bărbat care poate... Înţelegi?

— Asta mi se repetă mereu, murmură el.

Lily îşi ridică capul, ca o pasăre exotică.

— Pentru că aşa şi este. Nu iese fum fără foc. Sunt atât de fericită că am putut avea această scurtă conversaţie!

— Lily, de ce te preocupă atât de mult lucrul ăsta?

— Pentru că vă iubesc pe amândoi nespus de mult. Şi ştiu că Cilla are o slăbiciune pentru tine. Îmi fac datoria de femeie şi de prietenă. Adevărul este, Rodger, că aş vrea să câştigi întrecerea pentru mâna Cillei. Dar cursa a şi început.

— Eu nu vreau să particip la nici o cursă.

Ea râse şi se înălţă pe vârfuri pentru a-l săruta pe obraz.

— Ai face mai bine să participi. Dacă ea trebuie să aleagă pe cineva, atunci tu eşti cel pe care-l doreşte.

— Nu sunt pe pistă, Lily. Şi nu am nevoie să fiu ales, eu însumi voi face alegerea. Uneori mă gândesc că te-aş alege pe tine.

— Ştiu, dragul meu, ştiu. Întotdeauna bărbaţii îşi închipuie că ei fac alegerea, nu-i aşa? Ăsta este unul dintre motivele pentru care sunt atât de simpatici, de atrăgători. Ultima oară când unul dintre ei a făcut-o cu adevărat, Hadrian tocmai îşi începuse construcţia zidului său blestemat. În orice caz, eu pariez totul pe tine.

După ce Lily Fantasia şi Cilla se duseră la culcare, cei trei bărbaţi rămaseră singuri în bibliotecă, pentru un ultim păhărel. Godwin se simţea bine în compania lui Greer Fantasia şi-şi revizuise părerea iniţială despre Lieberman. Tipul crescuse în ochii lui; îl vizitase chiar, într-una din zile, la spitalul din Salisbury. Era un bărbat solid, bine clădit, cu pieptul larg, care ar fi putut părea orice altceva, înainte de a ghici că era scriitor. Asta până când luai aminte la ochii lui întunecaţi, hipnotici, irezistibili şi încărcaţi de suferinţă. Poate că acesta era lucrul pe care îl remarcau femeile la el. Reputaţia lui îl precedase, când venise în Franţa, pentru a scrie scenariile filmelor lui Korda. Piesa lui dedicată Cillei se bucurase de un succes enorm. Totuşi părea epuizat, îndurerat, nefericit. Când mergea, umerii i se gârboveau şi capul masiv, cu păr cârlionţat, era împins în faţă. Acum stătea în faţa focului, fumând un trabuc gros, cufundat într-o tăcere morocănoasă.

Fantasia îl asigură pe Godwin că noua piesă a lui Lieberman era o capodoperă.

— Foarte, *foarte* nostimă, spuse el, bătând o ţigară din

cele comandate de el în cantităţi uriaşe, în Jermyn Street, de o tabacheră de aur. Dar are un miez foarte serios. Acesta este motivul care-i va asigura un succes de excepţie.

Lieberman râse zgomotos la prezentarea făcută de Fantasia.

— Sunt dezgustat de mine însumi. Ai în faţă tratarea spumoasă şi frivolă a unei realităţi tragice, dar Greer îmi tot spune că râsul este cel mai bun medicament. Dar nu există nici un medicament pentru durerea noastră, a tuturor, nici o speranţă şi nici un medicament. Nu suntem cu nimic mai buni decât oricare altul, când e vorba de omul de pe stradă... lumea a devenit o latrină imensă, iar după noi toţi se trage apa... M-am născut cu durerea şi îndoielile în suflet şi chiar şi aşa, nu mi-am putut imagina niciodată cât de mult se vor înrăutăţi lucrurile...

— Dar te-ai născut şi cu un sănătos simţ al umorului, spuse Fantasia, aprinzându-şi o ţigară şi aşezându-se picior peste picior.

Cumva, nu se ştie cum, pantalonii lui îşi menţinuseră dunga în perfectă stare, în ciuda călătoriei atât de lungi.

— Întotdeauna umorul salvează ziua. Sau poate ar trebui să spun... salvează piesa?

Chicoti ca pentru sine.

— Îl vezi pe Godwin? E englez din cap până-n picioare. N-are nici un fel de simţ al tragicului, întotdeauna aşteaptă să se împrăştie norii şi soarele să strălucească din nou. Ei bine, soarele e o iluzie, o scurtă perioadă de acalmie între două accese pustiitoare de furie, care culminează cu crima în masă. Eu nu sunt altceva decât un vechi clişeu, un urmaş al evreului rătăcitor, care părăseşte un loc, îndreptându-se spre necunoscut, perfect conştient că nu va fi cu nimic mai bine, că poate, va trebui să plec din nou, spre alte zări... Mă întreb ce ne împinge pe noi s-o luăm mereu de la capăt... poate că aşa e destinul nostru, suntem condamnaţi să supravieţuim.

— Poate că aşa e scris, spuse Godwin.

— Asta o s-o repete la nemurire, Rodger. E stilul lui.

Apoi se aşează şi aruncă pe hârtie zece din cele mai amuzante pagini pe care le-ai citit vreodată. E un dar ăsta.

— Credinţa simplă a lui Greer într-un Dumnezeu englez

mă înveseleşte, când nimic altceva n-o poate face. El este Candide al meu. Totul e, într-adevăr, perfect, în cea mai perfectă dintre lumile posibile. Lumea lui Fantasia. Moralul mi se ridică, de fiecare dată, pentru cel puţin treizeci de secunde. Pentru Fantasia, tragedia este întotdeauna un inconvenient trecător, în timp ce comedia e perpetuă şi veşnică. Fiecare evreu care are sentimentul tragicului, adică fiecare evreu care este afectat de realitate, ar trebui să aibă un Fantasia al lui, care să-l gâdile la tălpi. Fantasia. Totul e o închipuire, dar el crede în ea, acest om bun crede în ea. Tu cum vezi viaţa, Godwin? Comedie sau tragedie?

— Cred că eu văd viaţa ca pe o aventură.

— Dar tu eşti american, spuse Lieberman. Asta explică totul. Nu-ţi este necesară o filosofie a vieţii. A fi american înseamnă să inventezi avionul şi automobilul şi întotdeauna să ştii că e corect. A fi american e suficient. Optimist. Nemuritor.

— Războiul ia o întorsătură în favoarea noastră, spuse Fantasia, orientând hotărât discuţia către un subiect mai practic. Frontul răsăritean îi nimiceşte pe nemţi într-un ritm năucitor. Luftwaffe e angrenată în lupta cu ruşii. RAF a câştigat războiul aerian în vest, uzinele Krupp din Essen au fost bombardate până-n temelii... vântul şi-a schimbat direcţia, deci. Acum e doar o chestiune de timp. Voi, yankeii, aţi intrat în horă până peste cap... războiul va fi câştigat. Deasupra stâncilor de la Dover vor zbura păsările albastre, pe Dumnezeul meu... şi întreaga lume va fi liberă.

— Mai e mult până atunci, spuse Godwin.

— E un drum al dracului de lung, în Pacific. Americanii abia au început să moară. Încearcă să-ţi ţii optimismul oarecum sub control.

— Ascultă-l, Greer, mormăi Lieberman din adâncul fotoliului de piele.

Focul mistuise toate lemnele din cămin.

— Mai e un drum lung de străbătut şi poporul meu e expulzat de pe faţa pământului. Aşa încât mă dezgustă propria-mi persoană ca şi *darul,* meu de autor comic. Nimeni n-ar trebui să râdă, nimeni, nimeni, nicăieri... Poporul meu e înghesuit în vagoane pentru vite, e ars în cuptoare şi

jumătate din omenire nu crede că se poate întâmpla aşa ceva, iar cealaltă jumătate e complet indiferentă, nu-i pasă, şi, în vremea asta, eu îmi scriu comedioarele. Clătină din cap în semn de dispreţ. Ce individ trist sunt. Iertaţi-mă. Deunăzi am aflat că unchiul si mătuşa mea au fost arestaţi de Gestapo, în Paris... da, ştirile circulă pe furiş şi ne parvin, într-un fel sau altul.

— Nu e nevoie să te scuzi, spuse Fantasia. E un coşmar în toată puterea cuvântului, desigur. Dar poţi fi recunoscător pentru darul tău, Stefan şi ar trebui să încerci să nu te mai implici atâta în tragediile care se consumă peste tot, în jurul nostru. Fiecare dintre noi luptă în felul său.

— Sunt sigur că e un sfat bun, spuse el. Am să fac tot ce-mi stă în putinţă să ţin cont de el. Godwin, ce bine-mi pare să te văd că ai trecut cu bine prin acea încercare atât de grea! Cilla a vorbit atât de mult despre tine în ultimele luni, încât simt că te cunosc bine acum.

Se ridică în picioare, îndesat şi mătăhălos, clădit parcă pentru a-şi pune la încercare puterea.

— Ne vedem mâine-dimineaţă, băieţi. Afară de cazul că sunt suficient de norocos ca să dorm până la prânz.

— Somn uşor, bătrâne. Ciup-ciup.

Godwin adăugă:

— Şapte purici pe un picior.

Lieberman râse.

— O pereche de năuci stând în faţa focului.

Când Lieberman urcase scările şi paşii lui nu se mai auzeau decât vag pe ultimele trepte, Fantasia oftă şi-şi turnă încă un deget de coniac.

— Bietul om, familia lui a avut de suferit, nu glumă. Colecţionari de artă, bancheri, artişti, în Polonia, în Franţa, în Germania, timp de aproape două secole. Nu ştiu câţi dintre ei au mai rămas în viaţă.

— E deprimat, spuse Godwin. Dar nu-l putem condamna. Cel puţin a plecat la timp.

— Cred că se simte îngrozitor de vinovat pentru faptul că el se află în siguranţă, de partea cealaltă a Canalului Mânecii, înţelegi ce vreau să spun. Ca tip, nu e rău deloc. Femeile par să-l găsească al naibii de atrăgător.

— Asta pentru că e deprimat, pentru că e trist şi cloceşte gânduri negre. Lucrul ăsta are un efect nemaipomenit asupra femeilor. Le înmoaie picioarele. Par să creadă că numai faptul de a umbla cu tipi deprimaţi, le conferă o aură aparte. Le face să se simtă serioase.

— Se vede că este un subiect care te-a preocupat, Rodger.

— Am cunoscut unul sau doi din specia asta, în viaţa mea. Şi eu am încercat, cândva, să joc rolul respectiv.

— Şi cum te-ai simţit?

— Nu prea bine. Am fost descoperit imediat. Dar în cazul lui Lieberman e altceva.

— E autentic?

— Absolut.

— Mi-e teamă că aşa şi este, spuse Fantasia. Bietul om şi-a primit porţia de suferinţă.

Godwin stătea în pat fără să poată dormi, ascultând vântul şi toate zgomotele casei. În minte i se încâlceau gânduri referitoare la Cilla şi la ceilalţi bărbaţi cu care avea legături, pretendenţii ei, aventurile ei. Ştia că lupta va avea un final nedefinit, nesatisfăcător. Ce bine ar fi fost ca Lily să-şi fi ţinut gura şi să-şi fi păstrat sfaturile pentru ea. Ea e a mea, fir-ar să fie, Lily... ar fi dorit să răcnească la ea, să-şi elibereze fiinţa prin acest strigăt. Vă înşelaţi cu toţii, Lily, ea mă iubeşte şi o iubesc şi eu şi asta nu de azi, de ieri, ci de multă vreme, totul e aranjat, Lily...

Dar acum stătea în camera de oaspeţi, încercând să menţină aparenţele faţă de toţi, astfel încât relaţia lor să fie văzută cum se defineşte treptat, mult după dispariţia lui Max. Era o chestiune de respect faţă de memoria lui Max Hood, totul de dragul aparenţelor, astfel încât nimeni să nu poată şopti prin unghere că ea îşi trăda soţul cu vechiul lui prieten. Perfect. Aşa trebuia procedat. Dar lucrul acesta nu-l oprea pe Godwin să-şi amintească despre tot ce-i povestise Cilla cu privire la ea, la imoralitatea ei, aluziile la sufletul ei corupt, tot ce-i istorisise referitor la influenţa mamei ei, sau la modul în care făcuse un adevărat iad din viaţa lui Max Hood... Îşi amintea cele povestite de ticălosul acela la Cairo, despre toţi bărbaţii care o avuseseră pe Cilla, printre ei

numărându-se şi Greer Fantasia. Absurd, în întregime absurd! Nu era aşa?

În cele din urmă, se extrase de sub cuvertura grea şi privi pe fereastră la ultimul viscol care-şi mai arăta colţii. Prin perdeaua groasă de întuneric zări farurile unui automobil care dădea colţul: luminile galbene străpungeau şi iscodeau întunericul viforos. Maşina urca lungul drum spre Stillgraves, drum care nu ducea nicăieri altundeva.

În timp ce se apropia, Godwin se întreba cine putea să sosească atât de târziu, în noapte. Încet, luptându-se din greu cu zăpada, cu anvelopele voluminoase scrâşnind, maşina se balansă ca un tren prin rafalele de vânt şi zăpadă. Era Rolls-ul şi Morecambe ieşi cu greu din spatele volanului. Aşteptase ultimul tren care, evident, fusese oprit din cauza viscolului. Era ora trei.

Noul venit era înfăşurat într-un impermeabil enorm, încins cu cordon, cu gulerul ridicat, cu o eşarfă groasă răsucită de mai multe ori în jurul gâtului, cu o pălărie pleoştită, trasă zdravăn pe ochi, dar în lumina slabă, Godwin zări proeminenţa lungă şi încovoiată ca un cioc. Dar nu despre Sherlock Holmes era vorba.

Monk Vardan îşi făcuse apariţia din întuneric.

Uşa dormitorului se deschise în spatele lui. Se întoarse, luat prin surprindere şi smuls brusc din gândurile lui. În uşă stătea Cilla, în capot.

— N-am putut să mai stau departe de tine. Eram nerăbdătoare să rămân singură cu tine, încă de când am sosit cu toţii aici.

Sări în pat ca o copiliţă, trăgându-şi păturile până la bărbie.

— Arăţi din ce în ce mai bine, Rodger. Eşti numai bun. Îţi dai seama ce ţi s-a întâmplat? *Trăieşti...* şi suntem *împreună.* Vino în pat, iubitule. Încălzeşte-mă. Chicoti.

Avea puterea de-ai alunga grijile, de a-l face să se simtă ca un băieţel.

— Mă simt atât de neastâmpărată...

Se furişă în pat lângă ea, se lăsă împins sub pătură unde ea însăşi se cuibări, acoperindu-se toată. Timp de o clipă,

capul ei reapăru, zâmbindu-i în întuneric. Îl sărută şi se retrase iar sub pătură. El se lăsă pe spate, eliberat, pentru moment, de orice griji, consumat de dorinţa ei arzătoare.

Făcură dragoste, fiecare atent să-l satisfacă pe celălalt, apoi ea rămase în braţele lui, strâns lipiţi unul de altul, până ce căldura patului le umezi pielea. Ardoarea care de obicei o însufleţea, se potolise. Avusese un chef nebun să facă dragoste şi acum ofta, relaxată. Îl întrebă ce făcuse de când plecase ea şi el îi spuse când una, când alta, fără a-i pomeni nimic despre ceea ce-i povestise Morecambe despre Max şi despre Colin Dewitt. De asemenea, nu-i spuse nimic nici despre hotărârea lui de a descoperi ce se întâmplase în cazul operaţiunii PRÆTORIAN, cine o trădase. Îi spuse, în schimb, în treacăt, că se uitase la colecţia de fotografii din tinereţea lor, că fusese mişcat de fotografiile lui Max, făcute de-a lungul anilor.

Ea asculta, întorcându-şi capul pe pernă pentru a-l privi în faţă, dând din cap pe măsură ce se depănau acele amintiri, apoi scoase un oftat; încărcat de nedumerire.

— Moartea lui Max a fost pentru mine ca o carte pe care ai terminat-o, ai închis-o, ai pus-o înapoi pe raft, la locul ei. Acum nu prea mă mai gândesc la el. A dispărut, e o părticică din trecut. Acolo îl situez eu, în gândurile mele... În trecut. Întotdeauna îmi apare în minte vara aceea, la Paris... pe atunci eram o fetişcană. Îi inspiram pe bărbaţi, nu-i aşa? Era atât de uşor... tot ce aveam de făcut era să *exist...* Trebuie să fi fost fascinantă, nu-i aşa?

Vorbea cu un aer melancolic. El nu ştia niciodată dacă juca un rol, dacă repetase aceste replici dinainte. Dar n-ar fi voit să fie aşa.

— Fascinantă, spuse el. Da, aşa erai. Era părerea tuturor.

— Oare lucrul acesta e pierdut pentru totdeauna, iubitule? Cred că da, nu-i aşa? întotdeauna se sfârşeşte şi niciodată nu bagi de seamă când. Nu-ţi dai seama decât că s-a sfârşit. Crezi că timpul e de vină?

— Nu fii proastă. Eu te văd şi acuma tot aşa, fascinantă, proaspătă şi...

Se freca de umărul lui.

— Eşti tare drăguţ că mă minţi. Bărbaţii pot fi atât de

drăguţi... Dar adevărul este că doar o dată în viaţă o femeie poate fi pentru un bărbat proaspătă şi fascinantă.

— Uneori lucrul acesta durează în timp. Eu unul aşa cred.

Ea rămase tăcută mult timp, încât Godwin crezu că adormise. Dar nu era aşa.

— Singurele clipe de triumf adevărat pe care le-am cunoscut, n-au fost cele din concerte, sau de pe scenă, nimic din toate acestea, au fost cele când eram împreună cu un bărbat pentru prima oară şi vedeam în ochii lui că era pierdut... pierdut în mine. Credea că ajunsese, într-un fel, la esenţa lucrurilor, că eu eram răsplata şi ţelul final... adică o clipă de triumf adevărat, total... Să simţi că ai devenit pentru cineva răspunsul aşteptat, că oamenii te iubesc pentru asta. Dar clipa asta trece repede.

— Ai citit acest lucru şi în ochii mei, ai văzut cât de pierdut eram în tine?

— Nu, iubitule, niciodată. Dar nu e vina ta.

— Ascultă-mă, Cilla...

— E vina mea, te-am văduvit de acea clipă, am distrus-o în ceea ce ne priveşte pe *noi* amândoi, a fost o greşeală îngrozitoare...

— Ce vrei să spui?

— Când m-ai văzut atunci, cu Clyde, când ne-ai surprins în postura aceea. Clyde între picioarele mele... Păcat, într-adevăr, lucrul ăsta a făcut imposibile acele clipe de triumf adevărat... a fost, în întregime, greşeala mea. O mică desfrânată zburdalnică. Nu face mutra asta tristă, iubirea mea. Mi-au trebuit ani de zile să-mi dau seama că n-am văzut niciodată în ochii tăi privirea aceea. De fapt, Rodger, una peste alta, tu eşti perfect, în afară de asta...

23

Era o petrecere de sfârşit de săptămână, o mică harababură în limitele obişnuite, cu plimbări prin zăpadă când se potolea vântul, cu eternele discuţii despre război; bârfă din lumea teatrului, antrenată în special de Roddy Bascomb, discuţii despre publicaţii şi emisiuni radio,

provocate de sosirea lui Homer Teasdale cu o frumuseţe în premieră, voinică şi plesnind de sănătate, o întruchipare perfectă a femeii engleze. Monk Vardan era în forma lui obişnuită, ironic, căutat în calitatea lui de „sursă din interior” în ceea ce privea războiul. Când rămase cu Godwin, conştient de privirea acestuia, clătină din cap şi spuse afabil:

— Asta-i petrecerea, ce să-i faci. Aici nu se discută chestiuni profesionale, bătrâne.

— Petrecere. Da, desigur. Dă-mi voie însă să te întreb, în calitate de *petrecăreţ,* cine dracu’ te-a invitat aici? Monk Vardan ridică din umeri, numai oase şi nevinovăţie rănită.

— Credeam că tu, bătrâne.

— Nu eu.

— Atunci Cilla. Ea trebuie să fi fost, prin eliminare.

— Nostim. Ea e cea care m-a întrebat dacă eu te-am invitat...

— Atunci e un mister, nu-i aşa? Dar sunt sigur că eşti de acord cu mine că mă distrez de minune. Asta-i important. Întotdeauna mi-a plăcut casa asta.

Îşi aprinse o ţigară şi zâmbi fericit.

— Nu putem primi aşa, pe oricine, aici. Este o casă particulară, Monckton, nu o grădină zoologică, deschisă publicului când sunt hrănite animalele.

— Da, pe Zeus şi mai e şi al dracului de departe de drumul bătut. Dar ospitalitatea ta te face să uiţi toate inconvenientele. Ascultă, bătrâne, ştii bine că întotdeauna ţi-am preţuit prietenia...

— Să înţeleg, oare, de aici, că tu şi stăpânii tăi v-aţi venit în fire?

— Poftim?

— Am fost şters de pe lista suspecţilor?

— N-avem nici o listă, Rodger. N-avem decât un singur nume. Cine ştie? Poate că totul se va uita.

Zâmbi pe deasupra vaselor de argint de la marginea mesei, unde-şi umplea farfuria.

— Cred că mai iau un biscuit.

Aşeză un biscuit peste celălalt, în turn. Era flămând.

— Acum mi-am amintit... da, era Lieberman. Am dat peste el în Strand, într-una din zile; el a spus, în treacăt, că vine

aici la sfârşitul săptămânii. M-am gândit, fireşte, că invitaţia mea s-ar fi putut rătăci. Adică, la ce altceva puteam să mă gândesc, bătrâne? Bătrânul Monk e întotdeauna binevenit la o petrecere de sfârşit de săptămână. Poate, dacă sunt încurajat ca lumea, îmi voi prezenta în seara asta, numerele mele de magie. N-ar fi nostim?

— De ce nu vrei să te topeşti, Monk?

— Mă numesc Bernard MacIntyre.

Era scurt şi îndesat, purta un costum păros de tweed şi un baston de promenadă, noduros, ciupit din loc în loc de urmele vizibile de dinţi ale ogarilor, Sherlock Holmes în carne şi oase.

— Veterinarul acestui loc. Aşa-i plăcea predecesorului dumitale, Max Hood, să mă considere. Acum îi asist mai mult pe locuitorii bipezi din micul şi posomorâtul nostru colţ de lume.

— Rodger Godwin. Aş fi vrut eu să fiu succesorul lui Max, dar nu sunt decât un vechi prieten al lui şi al soţiei lui. Şi, în prezent, sunt oaspetele permanent al acestei reşedinţe, aflat în convalescenţă. Îl cunoşteai de multă vreme pe Max?

— Dintotdeauna. Am fost prieteni de o viaţă. Ţi-am citit cărţile, te-am auzit la radio. Aş putea spune că te cunosc într-un fel. Cred că mulţi îţi spun lucrul ăsta.

— Se datorează, în întregime, radioului. Eu sunt, de fapt, un inocent de profesie. Oamenii mi-au tot repetat-o, până când am ajuns şi eu s-o cred.

— Înţeleg că nu mai eşti chiar atât de inocent, de când cu noua ta aventură.

— Nu ştiu ce ai auzit.

— Foarte puţine. Bârfele satului. Nu ştiu de unde vin. Se crede că ai plecat într-un fel de misiune de comando. Ne închipuim că e vorba despre aceeaşi poveste în care Max şi-a lăsat pielea.

— Îmi pare rău că nu-ţi pot fi de vreun ajutor. Nu am voie să vorbesc despre asta.

— Mi s-a spus că ai fost împuşcat. Asta o ştiu de la Cilla.

— Câteva crestături pe ici, pe colo. În principal, o rană la cap, mulţumesc lui Dumnezeu. Dar nimic periculos pentru

cutiuţă.

MacIntyre aprobă din cap. Mai auzise asta.

— Hai să mai luăm o înghiţitură, spuse Godwin şi să ieşim în tindă sau pe verandă, sau cum naiba i se spune.

Se îndreptă spre uşile franceze, apoi făcu semn spre aleea pietruită care ducea spre stânci.

— Aş dori să-ţi spun două vorbe despre Max. Între patru ochi.

Soarele încerca din răsputeri să străpungă norii cenuşii care se târau foarte jos. Peisajul era şters, în culori posomorâte de cenuşiu şi cafeniu, vârstate ici şi colo cu alb, acolo unde zăpada fusese adusă de rafale puternice. Vântul sufla printre crengile copacilor şi sus, pe stânci, dinspre spaţiul deschis al pistei aflate la picioarele lor, în vale. Faţa lui MacIntyre, tăbăcită de capriciile vremii, părea insensibilă la frig.

— Am nevoie să aflu dacă Max ţi-a povestit ceva despre misiunea în care am plecat noi.

— A spus doar că, indiferent în ce ar fi constat, era riscantă. Parcă-mi amintesc că a descris-o ca având şanse juma-juma.

— Ah! Şi ei care mi-au spus că e floare la ureche, nu alta!

— Aşa se întăreşte conceptul de încredere în vreme de război.

— Doreau neapărat să merg cu ei şi fără îndoială că-şi imaginau că eu m-aş fi gândit de două ori înainte de a mă hotărî să pornesc la o astfel de acţiune, cu numai cincizeci la sută şanse de reuşită.

— Da. Cred că toţi au avut aceeaşi şansă de supravieţuire.

— Max a greşit cu cincizeci la sută.

Se simţea uşurat să discute despre asta.

— Toţi au fost ucişi. În afară de mine, desigur.

— Trebuie să fi fost o treabă tare afurisită.

MacIntyre înghiţi scotchul, după ce şi-l plimbă printre dinţi.

— Totuşi Max a evitat o moarte care nu i-ar fi plăcut deloc. Şi-a împlinit destinul, pur şi simplu.

— Nu i-ar fi plăcut prea mult să îmbătrânească şi să fie un infirm, aprobă Godwin. Un declin lent şi lung.

— Oricum n-ar fi apucat el un declin lent şi lung. Nu asta voiam să spun.

— Nu te pot urmări.

— Max Hood era pe moarte şi el o ştia. De ani de zile trăia *pe datorie.* Credeam că poate ştiai. Sunt foarte sigur că nu i-a spus niciodată Cillei, dar credeam că în cazul tău... Ridică din umeri.

— Nu-mi pot da seama despre ce vorbeşti. Eşti foarte sigur?

— De faptul că era pe moarte? Da, foarte sigur. Avea o tumoră la creier. De ani de zile o avea, dar a rămas în stare latentă, o bună bucată de vreme. Apoi izbucnea din când în când, provocându-i unele tulburări. Era inoperabilă. S-a dus chiar şi în Statele Unite să consulte medicii. A aflat cu puţin timp înainte de a se însura. Mai târziu, a povestit, în treacăt, că fusese la Boston pentru o consultaţie minuţioasă şi eu am înţeles la ce se referea. Cu trei sau patru luni înainte de a pleca în misiunea sa secretă, toate vechile simptome îi reveniseră. Dureri de cap, vedenii stranii, depresiune nervoasă severă, referiri la sinucidere, pierderi ale atenţiei, amorţire temporară a membrelor.

— Când spui că au început toate astea?

— Chiar înainte de a se însura cu Cilla, atunci a avut primul atac serios. A fost prima oară când mi-a vorbit el despre asta. Se poate să mai fi avut unele simptome şi înainte, dar eu n-am ştiut. După asta, a mai avut câteva mici accese dar treceau şi se simţea foarte bine. Odată cu declanşarea războiului, cred că s-a simţit uşurat. Îşi putea aranja o moarte eroică...

— Asta a şi făcut, te asigur.

— Eşti foarte norocos că n-ai împărţit moartea asta cu el.

— În ce fel îi afectau comportamentul aceste accese care-i reveneau?

— Iritabil, îndărătnic, în toane rele... S-ar fi luat la ceartă cu oricine care-i cădea în mână. Mi-a povestit că se purtase urât cu Cilla. N-a spus el prea multe, dar am înţeles că o cam pocnise... Când era în starea asta, venea aici ca să se ascundă de lume. N-avea încredere în el, să stea în mijlocul oamenilor.

— Poate că într-un moment ca ăsta s-a întâmplat cu Colin Dewitt?

— Ţi-a povestit, nu-i aşa?

— Am auzit povestindu-se. Oricum, e doar o versiune.

— Ei bine, ai pus degetul pe rană. Avea dureri de cap îngrozitoare, îmi spunea că avea senzaţia că i se smulg dinţii cu un cleşte înroşit în foc. Cilla era aici şi Max a auzit bârfe în legătură cu ea şi cu tânărul Colin. Colin era unul dintre cei căruia îi plăcea să-şi facă reclamă singur, cunoşti genul...

— Era vreun sâmbure de adevăr în acele bârfe?

— Cum puteam eu să ştiu? Nu puteai crede nimic din cele ce spunea Colin, atunci când venea vorba despre femei şi nimeni nu era în măsură să ştie adevărul.

— Dar Cilla era în măsură.

— Mă îndoiesc că şi-ar fi dat jos pantalonaşii pentru un băieţandru cum era pe atunci tânărul Colin. Am auzit şi eu fel de fel de poveşti despre Cilla Hood, cine n-a auzit? Dar nu prea le acord cine ştie ce credit, întotdeauna mi-a plăcut fetiţa. Oricum, Max s-a băgat într-o mare dandana cu Colin şi cu câţiva prieteni de-ai lui care se aflau şi ei la crâşmă. Se purtau ca nişte bădărani, eram acolo şi am văzut totul. Au fost schimbate niscai lovituri de pumni. Colin s-a ales cu nasul rupt. L-am reparat eu cât m-am priceput. Apoi Max l-a împuşcat.

— Povesteşte-mi cum s-a întâmplat. Sunt sigur că a fost un accident.

MacIntyre râse.

— Eşti chiar atât de sigur? Eşti chiar mai sigur decât mine deşi eu sunt cel care stăteam lângă Max când a apăsat pe trăgaci.

— Vrei să-mi spui că n-a fost accident?

— Tocmai îţi spuneam că Max avea o tumoră la creier. Asta îi dădea nişte stări îngrozitoare. Era teribil de deprimat. Din cauza durerii pe care trebuia s-o suporte, avea o tendinţă către violenţa fizică. Şi un prostănac tânăr se făcea prin cârciumi că se culca cu nevastă-sa. Aşa că ce să cred eu că s-a întâmplat în ziua aceea, la partida de vânătoare? Cred că Max Hood vedea roşu înaintea ochilor, cred că Max Hood a sesizat ocazia, i se pusese pata şi l-a trimis urgent pe

lumea cealaltă. Asta este ceea ce cred eu.

— Care a fost reacţia Cillei?

— De ce n-o întrebi pe ea?

— Nu vreau să redeschid o rană veche.

— Ei bine, am să-ţi spun ce cred eu. Cred că nu-i pasă nici cât negru sub unghie de Colin, viu sau mort. E actriţă... poate că e obişnuită ca bărbaţii să se ucidă între ei pentru ea. Aşa sunt unele femei. Femei care arată ca Cilla, femei care se poartă ca Cilla. Ea nu dă doi bani pe toate astea, nu-i aşa? Cel puţin asta este părerea doctorului din acest ţinut.

— Şi nu crezi că Max i-a povestit Cillei despre boala lui?

— Am impresia că dorea s-o cruţe. Ştia că nu va rămâne ea de izbelişte, cu banii lui pe de-o parte, şi cariera ei pe de alta. Dar nu cred că ai face cuiva vreun rău dacă ai întreba-o acum despre toate astea. Sunt sigur.

Homer Teasdale era uşor afumat şi încercă să citească cu voce tare una dintre cărţile lui Godwin, dar acesta îl ameninţă că-l omoară pe loc dacă o va face. Roddy Boscomb antrena o ceată întreagă într-un joc de şarade, Lily Fantasia îi ghicea în cărţi lui Tarot, lucrul care o făcu pe Cilla să aducă o măsuţă Ouija, Monk Vardan povesti câteva istorioare răsuflate de-ale lui Churchill şi doctorul MacIntyre o sărută pe iubita lui Homer Teasdale, în sala de biliard. Vardan strigă la un moment dat că a pierdut o hârtie de o liră şi-apoi o găsi în urechea lui Lieberman. Vrăjitorie curată.

Vorbeau cu toţii despre război, se bea cam mult, se râdea cam tare şi se întrebau ce avea să se întâmple înainte de terminarea războiului.

Ascultau cu toţii câteva discuri noi, cu Sinatra, Al Bowly şi Hutch şi stăteau până noaptea, târziu, pierzându-se în discuţii interminabile.

— Ia spune, Rodger, spuse Homer, examinându-l prin ochelari, cu capul înclinat spre spate şi ochelarii ancoraţi de vârful nasului, ce gânduri ai pentru viitorul tău? A venit vremea să te preocupe problema. Te simţi suficient de refăcut ca să-ţi reiei munca?

— Mă simt foarte bine. Dar voi fi foarte greu de prins. Am o mulţime de „teme” pentru acasă.

— Vrei să te întorci cu avionul?

— Înlesneşte-mi, te rog, treaba asta. Mă pun pe scris de acum încolo. Fă-mi rost de o cursă o dată pe săptămână. Poate duminică seara.

Sâmbătă seara târziu Godwin urca scările, când Monk Vardan îşi făcu apariţia din întuneric şi-l strigă.

— Două vorbe, Rodger.

Godwin se întoarse, apoi coborî scările, înapoi.

— Încercam să te evit.

— Ce sensibilitate pronunţată, bătrâne. Dar poate că am putea să curăţim puţin atmosfera. Măcar parţial.

— De tine depinde, Monk, dar fă-o energic.

— Aici e frig. Vino cu mine să stăm lângă foc. Hai să ne punem mintea la contribuţie, împreună.

— Rahat, Monk.

— Eşti arţăgos. Te înţeleg.

— Arţăgos nu e termenul cel mai potrivit.

— Poate c-aş fi în stare să-ţi prezint lucrurile într-o lumină mai atrăgătoare. Cred că e foarte posibil să se ajungă la o aplanare a lucrurilor, ceea ce te va calma cu siguranţă. Se întâmplă să fii foarte norocos, bătrâne... foarte norocos, pentru faptul că a ieşit atât de puţin la lumină în ceea ce priveşte misiunea voastră. Parlamentul a tratat cu toată seriozitatea indicaţiile primului ministru. Şi-au ţinut gura cu toţii. Umilul dumneavoastră servitor, adică eu, a exercitat o presiune mai serioasă decât îţi poţi închipui, asupra anumitor parlamentari mai curioşi... şi totodată ţi-am întărit poziţia faţă de primul ministru însuşi, de câte ori se ivea ocazia. Încerc să-l conving că n-are nici un rost să încerce să-ţi facă ţie ceva, dat fiind faptul că tu eşti cine eşti.

Scormoni în focul care era gata să se stingă.

— Nu e cazul acum să speri prea mult, dar...

— Pentru numele lui Dumnezeu, Monk!

— Nu ştiu cum vor evolua lucrurile dar acum că voi, yankeii, aţi intrat în război, aş spune că viitorul tău poate fi o idee mai roz. Poţi fi mult mai folositor aliaţilor făcând ceea ce faci tu...

— Las-o baltă, Monk. Până când cineva mă va pune sub

acuzare, am de gând să fac ceea ce făceam...

— Dar odată întors la lucru, te-ai putea trezi că ţi se interzice accesul.

— Mă voi descurca eu, atunci.

— Cum doreşti.

— Dar aş vrea să-ţi pun o întrebare, Monk. Crezi că pot obţine un răspuns ferm?

— Vom vedea.

— Vei încerca tu, sau primul ministru, sau oricine altcineva, să descoperiţi ce s-a întâmplat *în realitate* cu operaţiunea PRÆTORIAN? Cineva ne-a trădat. N-am fost eu acela... deci cine a fost?

— Să fim serioşi, bătrâne, n-am voie să-ţi spun mai mult. N-am avut discuţia asta, să ştii, sfatul pe care ţi-l dau este să fii cât mai discret posibil...

— Vreau un răspuns, Monk.

— Să nu-l mai vrei. Întoarce-te la lucru. Voi încerca să se uite totul. Mă voi ocupa de primul ministru, dar tu ştii că într-un angrenaj există fel de fel de roţi; există persoane care vor neapărat să aducă pe cineva în boxa acuzaţilor.

— Vreau să-l văd pe şeful tău.

— Glumeşti, desigur. Monk dădu drumul unuia dintre rânjetele sale de aligator.

— Am de gând să descopăr cine l-a ucis pe Max Hood... cine ne-a trădat.

— Aş dori să nu te mai aud spunând asta, Rodger. N-ai să faci nimic de genul ăsta. Ai să te porţi cum se cuvine şi ai să speri în ce e mai bun.

— Eu nu ştiu ce se petrece cu adevărat, Monk. Dar am o datorie faţă de Max Hood. Voi descoperi ce s-a întâmplat.

— Rodger, îţi vorbesc ca unui prieten, las-o baltă.

— Vreau doar să ştii ce intenţii am. Dă-te la o parte din cale mea, Monk.

— Asta sună mai degrabă a ameninţare, bătrâne.

— Numai în cazul când te pui de-a curmezişul între mine şi persoana care a trădat operaţiunea PRÆTORIAN.

Prima emisiune a lui Godwin s-a difuzat la începutul lunii mai. Avea ca temă acţiunea care a devenit celebră sub

numele de raidurile Baedeker, după seria de ghiduri pentru locuri renumite. Aceasta era un atac al lui Luftwaffe asupra catedralei din Exeter. Multe vieţi s-au pierdut, catedrala a fost serios avariată. Godwin luă cu el un om zdravăn şi vizită a doua zi Exeterul. Luă interviuri oamenilor de pe stradă, unui şef de pompieri bătrân şi ursuz, care nu prea avea multe de comentat pe seama nemţilor... şi spuse povestea soţiei şi a fiicei unui doctor care-şi făcea serviciul în străinătate. Atât mama cât şi fiica au fost ucise. Şi astfel se făcea că războiul reclama mereu prezenţa lui Godwin, ca şi cum lipsise doar o clipă de la datorie.

Se mută înapoi în apartamentul său din Berkeley Street. Se vedea cu Cilla fără să se mai ferească, o întâlnea la teatru de mai multe ori pe săptămână, serile şi se întorcea cu ea acasă, în Sloane Street, unde rămânea câteva ore. Mergeau din când în când împreună la petreceri. Deveniră o pereche, punând temeliile legăturii pentru viitorul lor împreună. Cât de des se întâmplă ca o femeie să se îndrăgostească şi să se mărite cu un bărbat care fusese un bun prieten al răposatului ei soţ? Părea un scenariu promiţător.

Într-o seară, el şi Homer Teasdale se duseră să vadă noul show de succes al lui Bea Lillie — *Big Top,* la Teatrul Majestăţii Sale. În pauză, Godwin fu luat prin surprindere de o voce familiară, chiar lângă umărul său.

— Rodger, te-ai *întors* în oraş! Nu-mi puteam crede urechilor când am auzit vestea, nu m-ai sunat.

Era Anne Collister şi, spre mirarea lui, vederea părului ei blond şi a feţei palide şi perfect desenate, îl încălzi. Îi fusese groază s-o sune, să-i explice situaţia. Dar expresia ei în care se citea un reproş şăgalnic, răceala ochilor, îi plăcură. Îşi aminti câtă puritate era în iubirea pe care i-o purtase acestei fete.

— Când te-am vizitat la Salisbury, nu te treziseşi încă. Apoi mi s-a spus că ar fi mai bine să renunţ.

— Iată-mă înapoi, cu picioarele adânc înfipte în pământ. Ce bine-mi pare că te revăd, Anne!

— Am fost bolnavă de îngrijorare din cauza ta. Acum te simţi bine?

— Da, perfect. A mers greu... Eram scos din circulaţie,

eram pe linie moartă.

Apăru şi Edward Collister, cu o ţigară lipită în colţul gurii, cu părul atârnat pe frunte, cu ochii înfundaţi în pleoapele congestionate şi cu pungi vineţii şi pufoase sub ochi. Arăta şi mai rău decât ultima oară când îl văzuse Godwin.

— Rodger Godwin... Te-ai întors din războaie. Vorbea cu greutate, epuizat parcă. Ai fost un subiect de zvonuri, de tot felul de poveşti, de cântece la foc de tabără. Am auzit că ai murit, dar trebuie să fi fost vorba de altul. Annei i-a fost dor de tine ca dracu', miorlăia în fiecare seară până adormea...

— Te rog, Edward! Nu-i da atenţie, Rodger.

— Şi mie mi-a fost dor de tine, Anne.

— Mi-o dovedeşti sunându-mă la telefon? Mâine?

— Da, desigur. Vom fixa o întâlnire.

— Am auzit de prietenul tău. Mi-a părut rău pentru el. Edward zâmbi fără vlagă.

— Prietenul meu?

— Da, generalul Sir Max Hood.

— Îţi mulţumesc, Edward. A fost într-adevăr, o veste îngrozitoare.

— Ăsta e războiul, trebuie s-o recunoaştem. Totuşi, fiecare nor îşi are conturul lui argintat.

— Să fiu al naibii dacă văd aşa ceva în cazul morţii lui Max. Edward Collister dădu din cap aprobator.

— Poate că nu. Totuşi ştiu o mulţime de indivizi care exultă de plăcere la gândul că Cilla Hood a revenit pe piaţă. Asta în cazul în care a încetat vreodată, să fie.

— Mă tem că nu ştiu nimic în privinţa asta, spuse Godwin.

Godwin nu-i telefonă Annei Collister, aşa cum promisese. Îi venea foarte greu să-i înfrunte nevinovăţia şi tot ce reprezenta fiinţa ei, iar în plus, pentru Cilla începea o perioadă grea. În curând urma să toarne un film, în timpul zilei, iar seara juca în spectacolul ei, un stres care nu putea să fi nimerit o perioadă mai nepotrivită. Comportamentul ei devenea tot mai ciudat, mai schimbător. Îl făcea să sufere în modul cel mai dureros, iar el, neajutorat, n-o putea opri în nici un fel. Nu putea face nimic altceva decât să dispară din viaţa ei. Nici unul nici altul nu ştia cât timp va dura această

criză psihică. Ea era conştientă că se purta îngrozitor. Era trist, dar ea credea că aceasta era adevărata ei fire, ţinută în frâu multă vreme şi răbufnind acum prin membrana fragilă a autocontrolului.

El nu putea risca s-o vadă pe Anne Collister în săptămânile care au urmat după întâlnirea lor întâmplătoare la teatru. În disperarea pe care i-o provoca purtarea Cillei, ar fi putut face unele lucruri, ar fi putut promite alte lucruri, pe care, mai târziu, ar fi trebuit să le încalce. Anne merita mai mult decât îi putea oferi el, mai mult decât un bărbat obsedat de o femeie în care nu putea avea încredere, o femeie pe care uneori îi venea s-o ucidă.

Singur în apartamentul său, compunând scrisori adresate Cillei, pe care nu avea să i le trimită niciodată, lucrând la noua sa carte, încercând să înţeleagă şi să cuprindă cu mintea fenomenul războiului care evolua zilnic de o manieră tot mai capricioasă, Godwin îşi încheia ziua de lucru în tovărăşia permanentă a lui Max Hood. Ştia că nu se va putea elibera niciodată de umbra lui Max, până când, poate, nu va fi răzbunat, Se gândea la Max, care se ştia condamnat din cauza tumorii la creier, plecând într-o altă misiune... Max, Max, Max, ce se petrecuse, cu adevărat, în noaptea aceea? Era, într-adevăr, o misiune atât de riscantă? Ştiuse, oare, Monk Vardan, ce pericole o pândeau? Ştiuse, oare, Churchill? Sau era, într-adevăr, floare la ureche, cum i se spusese lui, care se transformase într-un coşmar, numai pentru că fusese trădată? L-ar fi trimis ei, oare, pe Rodger Godwin în acea operaţiune, dacă ar fi ştiut că şansele reprezintă doar cincizeci la sută, în cel mai bun caz? Cum putuseră, oare, să nu-l prevină, cel puţin? Ce se petrecuse, cu adevărat? Nu, era imposibil ca ei să fi ştiut ce se va întâmpla. Fusese floare la ureche. Până în momentul în care cineva îi vânduse. Aceasta era o realitate şi Godwin o ştia.

Într-o seară ploioasă, stătea singur într-o cârciumioară din Islington, departe de emoţiile Londrei şi ale războiului. Locul de întâlnire fusese ideea lui Alec Rakestraw.

— În zilele noastre, nu-mi pot permite să fiu văzut cu tine, Rodger. Nici vorbă de aşa ceva. Fii înţelegător. Arborează şi

tu o barbă falsă, un nas caraghios şi o pălărie moale, înfundată adânc pe cap, să-ţi acopere sprâncenele. Vardan a fost zărit adulmecând pe la colţuri şi vorbind cu toţi cei cu care ai stat tu vreodată la un păhărel. Am putea spune că au fost puse întrebări-cheie. Aşa încât, ori e vorba despre Omuleţul Verde care bântuie cartierele mărginaşe din Islington, ori e o aiureală.

Interogatoriile lui Vardan nu erau nici o surpriză pentru Godwin; auzise despre asta în mai multe cartiere. În plus, avea mare nevoie să-l întâlnească pe Rakestraw care avea oarecare influenţă şi greutate la amiralitate. Stătea într-un colţ întunecos, cu o halbă golită pe jumătate în faţă, neluat în seamă de obişnuiţii localului care ascultau ştirile de război transmise la radio şi aruncau, apatici, micile săgeţi într-un panou deteriorat. O rafală instantanee de vânt şi de ploaie şi Rakestraw apăru în uşă, cu gulerul ridicat, fără uniformă, arătând mai scund decât de obicei. Îl zări pe Godwin şi se grăbi spre el.

— Alec ai intrat la apă.

— Ai fi nemaipomenit de norocos dacă nu m-aş mai vedea deloc. Adu-mi halba şi obiectul acela care trece drept cârnat prin părţile astea. Am răspunsuri aproape definitive la întrebările tale. Mai întâi, însă, haleală pentru,marinarul flămând. Nu mă vând ieftin, aşa cum i-a amintit târfa episcopului.

Când Godwin se întoarse la masă şi puse halba şi cârnatul în faţa lui Rakestraw, musafirul său netezea cu grijă, pe masă o foaie de hârtie cu însemnări, încercând să evite stropii de aperitiv care formau băltoace minuscule. Luă o bucăţică de cârnat şi se strâmbă, sorbi puţin aperitiv, apoi îşi plimbă degetul pe lista cu nume.

— Martin Jellicoe, Cyril Pinkham, Bert Penrose, Brian Qualley, Alf Dexter, Reginald Smythe-Haven, Bill Cox, Lad Holbrook, Anthony Jones, Jim Steele, Boyd Malvern, Oxham Bester... asta e lista pe care mi-ai dat-o, Rodger.

— Iar tu ai căutat prin dosarele serviciului. Ce a reieşit?

— A fost o sarcină îngrozitoare, cea pe care mi-ai dat-o. Plină de capcane.

— Să zicem că-mi erai dator cu una dintre ele.

— Evident. Altfel aş fi pus mâna pe tine şi ei te-ar fi pus la zid şi...

— Alec, Alec, îmi *erai dator.* Deci, ce-ai descoperit?

— Nimic. Nici o firimitură. Dulapul era gol.

— Practic imposibil. Ei au existat. Trebuie să existe dosare, evidenţe.

— Sunt sigur că *au existat* evidenţe. Tocmai asta e, că acum nu mai există nici o evidenţă.

— S-au pierdut? S-au pus greşit la dosar? Ce s-a întâmplat?

— Au dispărut. Cum să te fac să pricepi treaba asta? Aceşti oameni nu există în evidenţele personalului. Şi eu pot să nu mai exist, doar pe motivul că am fost destul de prost inspirat că să întreb...

— Nu-mi vine să cred. Există o explicaţie simplă.

— Desigur. Dosarele obişnuite au fost înhăţate de persoane sus-puse. Nu că s-a pus pe ele ştampila cu *secret* sau cea cu ochi. Nu că au fost rechiziţionate de cutare departament sau de cutare minister. Au *dispărut,* pur şi simplu. Vreau să-ţi explic că există dosare centrale unde cariera unui individ de-a lungul vieţii este rezumată, notată, adnotată şi aşa mai departe. Există apoi alte dosare, care ies la lumină la momentul potrivit, dar chiar şi căutatul acestora este un lucru imposibil, ţi-ar lua luni de zile să faci săpături printre dosarele împrăştiate peste tot, pe teritoriul vitezei şi demnei noastre insule... şi nu te-aş sfătui să încerci să faci săpături de acest gen. Aici sunt implicate forţe nevăzute şi extrem de puternice, Rodger... dum-dum...

Dulapul Registraturii Centrale e curat ca un os albit de timp, iar în ceea ce mă priveşte, niciodată n-am pus întrebări. Totul s-a dat uitării. Niciodată n-am discutat despre asta la serviciu.

— Iar despre celălalt cuvânt pe care ţi l-am încredinţat, ce-mi spui?

— *PRÆTORIAN,* da. L-am lăsat la urmă, am întrebat două persoane în care am încredere că sunt discrete. Vreau să spun... *discrete.*

— Şi?

— Nimeni n-a auzit de aşa ceva. Eu mă mai pricep să

citesc în ochii oamenilor. Nici n-au clipit. N-a existat nimic cu numele de PRÆTORIAN. Ai cuvântul meu. Orice ai crede tu că este... nu este. N-a existat niciodată ceva numit PRÆTORIAN. Crezi că... ceva muştar ar putea îmbunătăţi gustul vreunui alt cârnat? Pe urmă trebuie să-mi iau tălpăşiţa neapărat. Vom pleca de aici separat, dacă n-ai nimic împotrivă.

Godwin şi-l amintea pe Lad Holbrook; expertul în jocul de cărţi care a măturat cea mai mare parte din banii existenţi pe submarin, omul care a înjunghiat cu cuţitul sentinela germană, cel al cărui braţ a fost făcut bucăţele din cauza împuşcăturilor şi care a murit ca un erou, la cartierul general al lui Rommel. Holbrook îi povestise lui Godwin că tatăl lui era funcţionar într-un birou undeva, în apropierea docurilor, că locuiau pe Kings Road, după Worlds End.

Godwin descoperi apartamentul, într-un bloc de cărămidă, un loc cu aparenţa unei sărăcii dichisite, în stilul Recesiunii, locuit de oameni care refuzau să admită că sunt săraci, deşi abia reuşeau să trăiască de la o săptămână la alta. Bărbaţii purtau gulere tari şi cravată; pentru ei asta avea o mare importanţă. Milieuri pe spătarele scaunelor, ceai slab, miros de legume fierte, barul electric care strălucea în micul salon... Mama şi tatăl lui Lad Holbrook tocmai îşi terminaseră cina târzie, alcătuită din pâine prăjită şi ouă. În ochi li se aprinse o licărire la auzul numelui lui Godwin, cu toate că n-ar fi fost de *bon ton* să admită recunoaşterea meritelor unui bărbat renumit. Se puse la fiert încă o porţie de ceai. O fată cu ochi mari şi o tunsoare foarte modernă aduse ceştile şi ceaiul pe o tavă. Turnă şi ochii ei mari prinseră, pentru o clipă, privirile lui Godwin, după ce ceaşca se umpluse. Era sora lui Lad, Diana.

— Eram prieten cu fiul dumneavoastră, spuse Godwin. Eram cu el când a murit. Vă pot spune cu mâna pe inimă că şi-a dat viaţa ca un erou şi fără nici o ezitare.

Doamna Holbrook zâmbi cu zgârcenie, în timp ce strângea în pumn o batistă de dantelă.

— Ni s-a dat a-nţelege că misiunea lui era secretă, spuse liniştit Oliver Holbrook.

Era un umil învăţător, un bărbat sfrijit care dădea impresia că fusese cândva gras. Rămăsese îmbrăcat în costum, deşi seara era pe sfârşite şi cina se terminase.

— Nu sunt deloc sigur că ar trebui să discutăm despre asta acum.

— Cum a murit? întrebă femeia. Colţurile gurii i se lăsară în jos.

Pe masă, lângă scaunul ei, se vedea o Biblie mică, frumos legată în piele.

— Biscuiţi?

Diana trecea prin faţa tuturor cu o farfurie. Nici coacăze, nici figurine. Nu erau biscuiţii favoriţi ai lui Monk Vardan.

— A murit înfruntând o ceată de germani care aveau un tun. I-a dovedit pe toţi.

— Vai, Doamne! întotdeauna a fost un băiat curajos!

— Asta i se potrivea lui Laddie, spuse Diana, ronţăind un biscuit.

— Acum, spuse Holbrook, cred că ajunge. Sunt sigur că sunteţi bine intenţionat şi tot restul, domnule Godwin, dar ni s-a spus că nu trebuie să suflăm o vorbă. Lucrul acesta trebuie să rămână în întregime secret. Nu se pune problema să continuăm discuţia pe tema asta.

— Unde a murit?

— Mamă, spuse Holbrook, făcându-i semn cu mâna. Ajunge, am spus.

— În Africa de Nord, spuse Godwin. Dar soţul dumneavoastră are perfectă dreptate. Am vrut să ştiu dacă vi s-a spus ceva despre operaţiune, dar acum îmi dau seama că nu. Şi sunt sigur că nici Lad nu v-a spus nimic.

— Nici un cuvânt, spuse mama lui. Era un bun soldat.

— Nu cred că am pus în pericol securitatea statului spunându-vă ce v-am spus, atâta timp cât rămâne între noi.

— Am fost foarte mâhnită că ni s-a spus atât de puţin. Îşi şterse ochii. Foarte mâhnită.

— Nu începe acum, mamă. Ştii bine ce ne-au spus.

Soţul ei se întoarse spre Godwin.

— Nici o întrebare, asta ne-au spus. Buna mea soţie a vrut să meargă mai departe, dar ne-au spus să nu punem nici o întrebare. E un lucru foarte important. Siguranţa siguranţei.

Regele şi Ţara, domnule Godwin. Acesta este motto-ul nostru.

— Cred că e foarte amabil din partea domnului Godwin să vină până aici...

— Îl iubeam pe fiul dumneavoastră. Era un jucător de cărţi al naibii de dibaci. *Regii persani.*

Holbrook râse pe-nfundate.

— Eu l-am învăţat jocul ăsta. Era doar un băieţandru pe atunci. În vacanţă la Brighton. Îţi aduci aminte, mamă. *Regii persani* şi Stânca de la Brighton, într-o după-amiază ploioasă.

Bâjbâia prin mânecă, în căutarea batistei. O duse la ochi.

— Ce zile fericite, ce zile fericite!

Se ridică în picioare şi-i strânse mâna lui Godwin.

— Mama are dreptate. Aţi făcut bine că aţi venit, domnule.

Godwin se opri la jumătatea drumului, după ce părăsi blocul. I-ar fi luat mult timp să se întoarcă pe jos, tot drumul acela, până la Mayfair. Poate chiar două ore, dar, între timp, avea o mulţime de lucruri la care trebuia să se gândească.

Auzi pe cineva alergând în spatele lui, apoi o voce.

— Domnule Godwin, staţi puţin.

Era Diana.

— Cu ce pot să-ţi fiu de folos?

Îi zâmbi, o plăcu imediat.

Ei i se tăiase respiraţia şi obrajii ei palizi se îmbujoraseră.

— Foarte frumos din partea dumneavoastră să veniţi aşa, pe neaşteptate, la noi. Vă ascult emisiunile la radio; trebuie să fiţi teribil de ocupat.

Mama şi tata au fost luaţi prin surprindere când v-aţi *materializat* aşa, din senin, ca un strigoi.

— Asta am şi intenţionat, să-i iau prin surprindere.

— Fapt este că ei nu v-au spus totul. Şi pentru că sunteţi atât de drăguţ să vă opriţi, v-aş putea povesti despre individul care a venit la noi, într-o seară. Spunea că reprezintă Regele şi Ţara. Chicoti, punându-şi mâna la gură. Ca şi cum ar fi spus că reprezintă un restaurant... dar vă puteţi închipui cât de tare i-au plăcut vorbele astea tatei. Regele şi Ţara. I s-au aprins beculeţele, era numai ochi şi urechi.

— Tatăl tău e un patriot, Diana.

— Fără îndoială. Oricum, individul acela a venit la noi, aproape de Crăciun, în timpul vacanţei. Eu citeam într-un colţ şi tata uitase că eram acolo. Omul acela le-a spus despre moartea lui Lad — li se spusese mai demult că era mort — dar ei nu trebuiau să înceapă nici un fel de cercetări. Trebuiau să se potolească, pentru că mama fusese în audienţă la Poliţia Militară; dorea să ştie ce se întâmplase cu Lad. Cel care răspundea de noi, domnul Spears, i-a spus după câteva zile, că nu se mai putea obţine nici o altă informaţie... apoi s-a arătat individul acela şi le-a dat mamei şi tatei un pachet cu bani. Nu un cec, fiţi atent. Bani. Un plic mare cu bancnote, nu-mi puteam crede ochilor.

Ochii ei erau larg deschişi în timp ce păşea privind în sus, spre Godwin.

— Nu te condamn. E ciudat, nu-i aşa? Nu aşa se fac lucrurile în mod obişnuit.

— Individul spunea că banii reprezintă un premiu special pentru marea pierdere suferită... numea asta primă unică de asigurare, din partea unui guvern recunoscător.

— Altceva?

— Înainte de a pleca, le-a spus de mai multe ori că nu trebuiau să se mai ducă pe la domnul Spears, că nu trebuiau să mai pună nici o întrebare, sau să discute acest lucru cu cineva... Spunea că exista riscul să fie auziţi de urechi nepotrivite, ceva în genul ăsta.

Îşi dădu la o parte părul de pe obraz şi-şi îndesă mâinile în buzunarele hainei. Promitea să devină foarte frumoasă, tot aşa cum Lad fusese un băiat chipeş.

— Am văzut un film cu George Raft. El a dat cuiva bani ca să tacă. Banii ăia se numeau „bani confidenţiali”. Eu cred că ceea ce le-a dat individul mamei şi tatei erau „bani confidenţiali”. Eşti plătit ca să-ţi ţii gura.

— Cum arăta tipul?

— Era înalt şi cred că era foarte subţire, dar purta un fel de manta. Haina asta şi nasul lung m-au făcut să mă gândesc la Sherlock Holmes. Îi tot spunea tatei, *bătrâne.* Nu cred să-i mai fi spus cineva, vreodată în felul ăsta. Era cam caraghios. Ce părere aveţi?

— Părerea mea este că ai calităţile unui bun reporter.

— Nu se poate! Vorbiţi serios?

— Eşti un foarte bun observator. Mi-ai fost de mare ajutor. Să ştii că nu glumesc.

— Credeţi c-aş putea deveni, vreodată, reporter? Într-adevăr?

— De ce nu?

Îi dădu cartea lui de vizită şi când privi în urmă, ea mai era încă acolo, de parcă îi crescuseră rădăcini în acel loc. Când văzu că se întoarce spre ea, îi făcu cu mâna şi, fără falsă pudoare, îi trimise o sărutare.

Peter Cobra îl zări de îndată ce intră în întunecimea salonului de la Dogsbody. Îşi făcu loc prin mulţime.

— Rodger, îţi dai seama ce îngrozitor de greu este să serveşti o masă decentă la un preţ maxim de cinci şilingi? Noile reglementări ne ucid, nu alta. Putem angaja doi până la şase oameni pentru cabaret, dar asta înseamnă să asigurăm noi spectacolul ăsta îngrozitor! Astfel, un violonist ţigan va trece printre mese. Sau vărul lui, un cântăreţ portughez de fado. Sună ca o pisică în căldurile morţii sau ale pasiunii. O mică distincţie, dar nu e mare diferenţă. La ce ne-a redus războiul ăsta! Cel cu care ai întâlnire se află într-unul din cele mai întunecoase colţuri. Zâmbi îngăduitor, ca unul care se gândeşte la toate.

Monk Vardan sorbea un Martini. Arăta ca într-un tablou prerafaelit, cu ţeasta lui înşurubată pe gâtul lung. Îi făcu semn cu degetul lui Godwin, apoi îi indică bancheta de lângă el. Apoi i se adresă lui Peter Cobra:

— Fii atent să nu vină la mine violonistul ăla, că nu garantez pentru acţiunile mele.

Cobra ridică din umeri. Vardan spuse:

— Mă bucur foarte mult că ai venit, bătrâne, având în vedere cât de ocupat ai fost. Acum umezeşte-ţi gâtlejul, tinere Godwin şi pregăteşte-te, că am de gând să te dojenesc.

— Doar n-o să glumim toată seara. Un Martini, Peter, dar bine preparat.

Cobra se încruntă şi numaidecât una dintre fetişcanele

sale apăru cu băutura ideală.

— Dar înainte de afaceri, lucrurile plăcute, spuse Vardan, scoţându-şi monoclul de la ochi. Ce mai face frumoasa Cilla? Trebuie să-ţi spun că a fost un sfârşit de săptămână minunat, acolo sus, la Stillgraves. Cei cazaţi în aripa unde am stat eu ar putea să-l considere o bagatelă spumoasă, dar părerea mea este că a fost înviorător. Apa de la toaletă, era îngheţată. Ţi-am spus?

— M-ai scutit.

— Un fleac. Deci cum vă mai simţiţi voi doi?

— În ultima vreme n-am prea văzut-o pe Cilla. Munceşte foarte mult în perioada asta.

— Mi se pare mie sau miros o notă de iritare în glasul tău, bătrâne?

— Trece printr-una dintre perioadele ei dificile. Dar o va depăşi.

— Cu siguranţă, pare să aibă o tendinţă pronunţată către astfel de perioade de...

— Las-o baltă, Monk. Ce intenţii ai? De ce m-ai chemat aici?

— Pentru că ai fost un băiat cam neascultător. Dumnezeule, l-am prevenit pe Peter în legătură cu ţiganul ăsta, hei, tu, de colo! Şterge-o! Ce ticălos, Peter ăsta! Pot să jur că l-a trimis intenţionat aici! Pentru numele lui Dumnezeu, Rodger, neascultător ai mai fost! Corupi conduita guvernului Majestăţii Sale. Trădare. Doar ţi s-a spus să te porţi cum se cuvine şi să-ţi pui lacăt la gură. Noi am fost extraordinar de corecţi faţă de tine, dată fiind situaţia. Dar tu nu ne-ai ascultat şi te-ai băgat din nou în belea. Ce să facem cu tine? Îi tragi însă şi pe alţii în mocirla ta... Nu e un plan prea bun, bătrâne. Ar fi trebuit să ştii asta.

Lui Godwin îi trecu un fior pe spinare.

— Treci la subiect.

— De pildă, să-l luăm pe sărmanul Rakestraw. A făcut ce-a făcut şi şi-a compromis vechea poziţie pe care o avea. *Finito.* Niciodată nu va mai putea merge mai departe şi ca s-o spunem pe-a dreaptă, e greşeala ta. Nimeni nu i-o va spune în faţă, dar, în curând, îşi va da seama el singur. Nu ne-a informat că tu l-ai solicitat; mare greşeală... dar unele dintre

persoanele pe care le credea sigure şi cărora le-a pus întrebări, s-au dovedit a fi oameni care-şi cunoşteau datoria şi ne-au pus la curent în legătură cu cercetările pe care le făcea el.

— Murdară treabă, Monk.

— Mai degrabă o treabă alunecoasă, aşa cum spunem noi. Ce vrei, e război, Rodger. Apoi, să-l luăm pe Oliver Holbrook, un englez de formaţie veche. A ştiut cum să procedeze când l-ai vizitat. A spus că eşti un băiat bun, dar el trebuia să-şi facă datoria.

Vardan îşi aprinse o ţigară şi trase fumul prin port-ţigaret.

— Acum ascultă-mă, Rodger, nu ne putem permite să te lăsăm să rătăceşti încoace şi încolo, aruncând la întâmplare „seminţe" din care ar putea răsări probleme foarte supărătoare. O încercare nereuşită de a-l ucide pe Rommel, toţi morţi... Nu ne putem permite ca afacerea să iasă la lumină. Eşti sigur că înţelegi situaţia?

— Nu arunc nici o sămânţă şi, în mod sigur, nu voi face nimic public din toate acestea, deşi, pe Dumnezeul meu, aş putea s-o fac. Oricum, nimeni nu va crede povestea voastră prostească în care eu am rolul de trădător... Nu vreau decât să descopăr în ce mod a fost trădată operaţiunea PRÆTORIAN şi cine a făcut asta. Ai putea să mă şi crezi uneori, Monk.

— Cu ce scop o faci? Unde vrei să ajungi? Serios, bătrâne, ce speri tu să realizezi? Aceasta a fost o operaţiune ultrasecretă; noi vrem ca şi urmările ei să rămână la fel. Noi ţi-am cerut să te astâmperi şi să încetezi să mai...

— M-aţi acuzat, Monk...

— Ia spune-mi, Rodger. Ai luat-o pe arătură? Vorbesc foarte serios. Ai avut o rană îngrozitoare la cap. Nu crezi că ar trebui să fii examinat? Medicii noştri îţi stau la dispoziţie...

— Să cred că dacă mă veţi interna într-un spital, n-am să mai ies de acolo?

— Nu ştiu ce trebuie să crezi tu, Rodger. Mie mi se pare evident că ai putea, într-adevăr, să-ţi pierzi minţile. E numai un gând de-al meu.

— Dacă asta m-a făcut să doresc să descopăr identitatea

trădătorului, atunci, în aparenţă, sunt nebun.

— Mă îngrijorezi, oftă Vardan. Sunt împuternicit să-ţi spun doar, să te pun în gardă, pentru ultima oară, s-o laşi baltă. Te amesteci în treburile statului, în desfăşurarea războiului. Lucrurile acestea ţi le spun direct din partea şefului meu. Dacă nu te porţi cum trebuie, Rodger, faptele tale, nu ale noastre, vor antrena consecinţele.

— Cum ar spune un prieten de-al meu „Ce fioros, dragă băiete”.

— Foarte fioros, te asigur. Acum trebuie să te ameninţ din nou şi, cu adevărat, nu-mi place deloc acest lucru. Cu toate acestea, ceea ce trebuie făcut, trebuie făcut. În timp ce erai la bordul vasului *Kismet* care se îndrepta către Beda Littoria, ai scris o scrisoare care i-a fost încredinţată căpitanului vasului, Stanley Wardour. Era genul *acela* de scrisoare pe care oamenii o scriu când pleacă într-o misiune periculoasă şi întotdeauna există şanse să nu se mai întoarcă. Era adresată Cillei Hood şi trebuia predată lui Homer Teasdale. Dar s-a întâmplat ca tu să nu mori, aşa încât scrisoarea n-a ajuns niciodată în mâna lui Teasdale. Şi nici a doamnei Hood, evident. Împreună cu toate celelalte lucruri care-ţi aparţineau, mi-a parvenit mie. Băgăreţ cum mă ştii, am citit-o... o scrisoare foarte emoţionantă, mişcătoare. O declaraţie de dragoste foarte emoţionantă, adresată soţiei altui bărbat... iar acest bărbat se întâmplă să conducă operaţiunea la care luai parte... o expunere destul de clară a unui motiv pentru crimă. Scrisoarea asta, Rodger, sau o versiune a ei, ar putea ajunge, în mod misterios, în mâna unuia dintre cei mai puţin responsabili tipi de pe Fleet Street. Ştii bine că ar putea fi chiar folosită ca evidenţă împotriva ta şi a doamnei Hood, voi amândoi complotând să-l ucideţi pe soţul ei. Îţi poţi da seama ce rahat ar putea să iasă de aici? S-ar putea să nu ajungă neapărat la tribunal, dar imaginează-ţi ce prejudiciu ar aduce nu numai carierei tale dar şi carierei ei — ea e destul de proastă şi de dezechilibrată ca să se arunce de pe Westminster Bridge sau ceva în, genul ăsta, la fel de dramatic. În orice caz, ar ieşi un scandal deosebit de meschin... Gândeşte-te numai puţin, vrei? Asta înainte de a te hotărî să joci, din nou, rolul eroului detectiv.

Godwin ieşi din spatele mesei şi se ridică în picioare.

— Monk, mă uluieşti. Se ştie, oare, la Eton, cum te porţi tu în prezent? Încă un moment în compania ta şi mă tem că te voi face să-ţi înghiţi Martini-ul cu pahar cu tot.

— Ştiu, spuse el, privind în sus, la Godwin. Nevoia care mă împinge să mă port astfel, mă mâhneşte. Cu adevărat. Ridică din umeri cu o expresie disperată. Ce face un patriot pentru ţara sa!

La începutul lui iunie 1942, RAF lansa cel mai mare raid din istorie, raidul celor o mie de bombardiere, deasupra oraşului Köln. Godwin se duse pe unul dintre aerodromuri, pentru a lua interviuri piloţilor care se întorceau şi membrilor echipajelor, pentru ascultătorii săi americani.

Un tânăr pilot din Halifax cu o mustăcioară rară, de băieţandru, clătină din cap a uimire pentru întreprinderea aceea îndrăzneaţă la care tocmai luase parte.

— Mulţimea aceea de avioane umpleau cerul, cât vedeai cu ochii, şi în faţa şi în spatele nostru. La fiecare şase secunde trecea un bombardier pe deasupra Köln-ului. Credeţi-mă, domnule, parcă era traficul din Picadilly Circus, chiar mai rău.

Un altul abia putea realiza distrugerea care avusese loc.

— Eram deasupra coastei Olandei, în drum spre casă, adică la vreo 140 de mile de Köln şi, aşa să-mi ajute Dumnezeu, mai puteam zări încă, incendiile care rămăseseră în urma noastră. Şi noi, evident, toastam pentru pacostea asta.

Un tunar tânăr, cu faţă palidă şi vorbă domoală, şopti cu jumătate de glas:

— Nu ne putem împiedica să nu ne simţim abătuţi pentru cei de acolo, de jos. Am două surioare, pe mama, tata şi un bunic şi n-aş vrea să li se întâmple ceva asemănător... Londra, în clipele ei cele mai grele, n-a fost decât,un fleac pe lângă Köln.

Câteodată Godwin se întorcea, iarăşi, în emisiunile sale de duminică seară sau în coloanele ziarelor, la nume şi locuri familiare. Uneori îi venea greu să înţeleagă că, în tot acest timp, se afla sub semnul aceluiaşi război uriaş care, din

Marea Nordului se îndrepta spre Rusia ce urma să deschidă ofensiva de primăvară în Crimeea, apoi spre Burma, spre Malta, spre Golful Bengal, spre Köln, până în acele localităţi din deşert, ale căror nume deveniseră cunoscute. Acolo, în deşert, se dădea o bătălie uriaşă de tancuri, între Bir Hacheim şi El Adem, la numai douăzeci de mile la sud de Tobruk. RAF făcea prăpăd printre tancurile naziste, dar Rommel continua să aibă în obiectiv Tobruk-ul. Englezii îl ţineau cu înverşunare. Fraza oficială care se difuza de la cartierul general al lui Auchinleck era că „nu există nici un motiv de nemulţumire”, o observaţie pe care Godwin o incluse în emisiunea sa ca pe un exemplu de adevăr spus doar pe jumătate, tipic britanic. Deveni una dintre poantele sale. O mulţime de americani o repetau în zilele acelea.

Ascultătorii erau bucuroşi să-i audă vocea şi să-i citească articolele care apăreau acum de două ori pe săptămână. Se simţea foarte bine, în afara problemelor cu Cilla, care-l urmăreau şi noaptea, răpindu-i douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Dacă ar fi putut pune lucrurile la punct cu Cilla... Trebuia să creadă că va reuşi în cele din urmă. Într-un fel sau altul.

Acestea erau împrejurările când cineva încercă să-l omoare.

24

Un general american dăduse o petrecere la Dorchester în onoarea unui senator american, cunoscut ca având legături solide cu o mulţime de bătăuşi care fac curăţenie în Washington, în special cu Harry Hopkins, ceea ce însemna că avea acces direct la urechea lui Franklin Roosvelt. De aceea, adunarea din acea seară era bogată şi pestriţă: militari, oameni politici şi funcţionari, un număr mare de femei frumoase. Lily Fantasia adunase în jurul ei un buchet de admiratori.

Când Greer şi Godwin discutaseră în noaptea aceea, bunul simţ al lui Greer îl împiedicase s-o pomenească pe Cilla. Astfel Godwin înţelese că Greer ştia despre ei, de aceea, avu

sentimentul că Cilla plutea deasupra capetelor lor. Mai târziu, la acea petrecere, după ce Godwin fusese abordat de senator care-i ceru un autograf pentru fetiţa sa Sue, ce-l credea frumos ca o stea de cinema, Lily îl ţintui, în cele din urmă, lângă zid. Îi strânse mâna tare şi îndelung, în timp ce în ochi i se oglindea o mare tristeţe.

— Vai, Lily... spuse el.

— Stai, Rodger, totul va sări în aer. Ştiai cum o să fie, Rodger, nu poţi spune că habar n-aveai...

— Despre ce vorbeşti? Nu ştiu mai mult decât cei de aici, cred că-ţi dai seama.

— Glumeşti, asta e, Rodger, dar inima ţi-e sfărâmată, iar Cilla simte că fiinţa i se sfâşie în bucăţi.

— Eu pot face faţă.

— Dacă simţi nevoia să vorbeşti, spuse ea, urechea mea prietenească îţi stă la dispoziţie.

— Mulţumesc, Lily. Dar eu sunt clădit din material solid. Suspinul meu înfundat se aude în Mayfair pe la trei dimineaţă şi eu, în obişnuita mea formă strălucită, îmi fac apariţia în zori.

— Şi, desigur, e vorba de prietena ta, domnişoara Collister. Zilele trecute, la prânz, cineva a încercat să parieze cu mine pe zece lire că Arme Collister va fi doamna Godwin până la sfârşitul anului.

— Ce ciudat obiect de pariu!

— Nu vreau să dau nume. Dar persoana spune că este o prietenă a familiei Collister. Familia însăşi pare să fie într-o stare vagă de agitaţie.

— Lily, trebuie să plec. Ai avut vreodată sentimentul că vrei să pleci, dar, în acelaşi timp, vrei să rămâi? Exact aşa simt eu acum.

Godwin o sărută pe obraz.

— În plus, îmi simt capul ca o ladă burduşită după serata asta.

Ea îl sărută a doua oară şi el plecă, încercând să nu se gândească la privirea curioasă din ochii ei, în timp ce-l urmărea cum se îndepărtează. Stefan Lieberman se apropiase de ea şi Godwin îl salută din cap, apoi plecă.

Ceaţa era deasă şi mirosea de parcă după bătălia de la

Azincourt, până în seara aceea, se tot ardea cauciuc. Îţi intra în ochi, te făcea să-ţi simţi faţa unsuroasă, îţi înfunda nările ca o cârpă murdară. Godwin stătea în colţ, privind înapoi, spre Deanery Street care făcea un unghi cu Park Lane şi se gândi mai bine ce să facă. În partea aceea, ceaţa părea solidă ca cimentul. O luă pe jos pe Park Lane şi se simţi atras de Curzon Street. Da, ştia fiecare centimetru din Curzon Street; putea găsi drumul pe pipăite. Totuşi, înainte de a-şi da seama, o coti spre Shepherds Market unde se sprijini de un felinar, încercând să se orienteze. Necazul era că toate clădirile cunoscute erau reduse doar la contururi vagi şi îţi venea greu să ştii în ce direcţie te îndreptai, cu adevărat. Auzi un zgomot de paşi, înăbuşit în ceaţa consistentă. Se apropiau şi se îndepărtau, se opreau, din când în când se auzea câte o sudalmă nedesluşită care urma unui pas greşit, unei glezne răsucite la o curbă care nu mai fusese niciodată în acel loc, Doamne, Dumnezeule!

Godwin se asigură, în cele din urmă, că găsise direcţia corectă spre Berkeley Square şi se puse din nou în mişcare, cu vârful de metal al umbrelei punctând pavajul în faţa sa, asemenea bastonului unui orb. Ajunse pe o stradă largă. Paşii îi erau mai mărunţi şi mai deşi, ca şi cum se temea să nu piardă contactul cu pământul. Piccadilly... Mersese exact în direcţia opusă. Rămase pe loc, în colţul lui Down Street sau Brick Street, care naiba din ele o fi fost...

Acum, desigur, ştia unde se află. Înainta cu grijă pe marginea curbei, ajunse la ceea ce ştia el că era Half Moon Street, unde locuiseră multă vreme Bertram Wooster şi excepţionalul Jeeves.

— Godwin... Godwin? Tu eşti?

Auzi vocea, dar era moale, îndepărtată, nedesluşită, sau era aproape de el?

— Da? Cine este?

Nimic, nici un răspuns. Venise, oare, vocea aceea, dinspre Half Moon Street? Sau de undeva, din faţa sau din spatele lui Piccadilly? Tuşi, înecat, pentru o clipă, de acea umezeală grunjoasă, unsuroasă, uleioasă.

O luă în sus, pe Half Moon Street, un teritoriu familiar. Nu se putea rătăci în nici un fel. La dreapta, pe Curzon Street,

apoi la stânga şi iată Berkeley Square. Era în *parohia* Annei Collister, la un minut de casa ei... Acum, ia să vedem, desigur, aceasta era Curzon Street...

— Godwin? Eşti acolo? Tu eşti? Nu văd nimic... Godwin? Stai pe loc... Te găsesc eu...

Vocea plutea, venea parcă din toate părţile. Se opri, cu ochii arzând.

— Cine e? Unde eşti? Spune cine eşti?... Unde naiba eşti?

Paşii se pierdură la stânga, sau în spatele lui? Sau înapoi, pe Curzon Street, în direcţia lui Hyde Park? Apoi se auziră alţi paşi. Totul părea că ricoşează, lovindu-se de zidul de ceaţă, de zidurile clădirilor; toate zgomotele veneau în acelaşi timp, de peste tot şi el nu mai înţelegea nimic. Cu fiecare respiraţie, ceaţa îi sfâşia gâtul ca o gheară. Cine-l striga? Sau nu era decât imaginaţia lui? Ceaţa naşte multe lucruri stranii. Parcă pluteai într-o direcţie sau în alta, fără a avea un punct de referinţă; era ca într-una din acele piese în care toţi sunt morţi dar n-o ştiu. Poate că şi el era mort şi n-o ştia şi dacă aşa era, cui naiba îi păsa de asta?

Nu ştia deloc cum făcuse tot drumul acela până la Berkeley Street, pe partea cealaltă a scuarului, dar acum îi ajungea până la nări mireasma ierbii tunse proaspăt şi înţelese că ajunsese acasă. Acum nu-l mai striga nimeni. Privi prin perdeaua de ceaţă, ştiind că în spatele ei se afla micul parc care ducea spre apartamentul lui. Tocmai ajunsese lângă gard; îl pipăia cu vârful degetelor, plimbându-şi mâna pe netezimea lui umedă, când auzi, deodată, păşi grăbiţi, tropăind foarte aproape, în spatele lui.

Se întoarse pe jumătate, umbrela i se prinse de gard şi-şi pierdu echilibrul. Era gata să spună ceva, când alunecă pe bordura umedă, simţi cum i se răsuceşte glezna, simţi cum cade la pământ, auzi zgomot de haină sfâşiată, mâinile lui ridicate prinzându-se de buzunarul impermeabilului celuilalt. Se gândi că-i rupsese haina bietului om, apoi se lovi de caldarâm, zdrelindu-şi genunchiul şi sfâşiindu-şi stofa pantalonilor. Celălalt căzu şi el pe spate, mârâi şi un obiect metalic sună pe pavaj, apoi alunecă lângă mâneca lui Godwin, acolo unde căzuse el.

Godwin simţi obiectul cum alunecă şi ricoşează la

contactul cu trupul lui. Îl atinse. Era un cuţit, de felul cuţitelor de vânătoare pe care le văzuse acasă, pe vremea când era puşti. Semăna cu un cuţit de comando.

Deodată, silueta celuilalt se clătină ca un munte pe rotile, ieşind din ceaţă şi veni să se prăbuşească peste el. Dintr-un motiv inexplicabil, Godwin simţi cum o furie oarbă îi urcă sângele la cap, simţi ceva de felul unei neobişnuite lucidităţi, un sentiment clar de insensibilitate furioasă la pericol şi-şi rostogoli gabaritul său considerabil, se ridică şi lovi cu piciorul, cât putu de tare, în silueta lungită pe pavajul umed. Se întoarse să găsească cuţitul dar nu putu, se lăsă într-un genunchi, sperând să-l adune de pe jos, dar dădu greş. Auzi şi simţi, în parte, respiraţia greoaie a acelei siluete care se lupta să se ridice. Godwin nu era sigur unde se afla exact acea formă omenească şi, dintr-odată, o simţi că-i sare în spinare şi-l trânteşte pe spate. Dar Godwin era mare şi solid şi se repezi în direcţia unde presupuse că trebuia să fie faţa individului, găsi o ureche şi o răsuci. Simţi cum aceasta se desprinde de ţeastă, apoi cum ţâşneşte o trombă de sânge gros şi cald, ca un gheizer, auzi ţipătul şi se simţi aruncat într-o parte, în timp ce omul invizibil era înghiţit în ceaţă…

Ţipătul se stinse, zgomotul de paşi se îndepărtă şi el. Godwin îşi simţea capul plutind ca într-un vârtej şi se aşeză, sprijinit de gardul care înconjura parcul din centrul scuarului Berkeley. Simţea că se sufoca în timp ce încerca să-şi recapete respiraţia. Nu putea gândi coerent, nu încerca să analizeze ceea ce i se întâmplase. Încet-încet, se ridică în picioare. Genunchiul îi era julit şi sângera. Mâna şi mâneca îi miroseau, încleiate de sângele scurs de la urechea ruptă a individului. În partea stângă a hainei se căsca gaura unei rupturi, acolo unde cuţitul alunecase prin haină şi prin căptuşeală.

Nu-şi putea găsi umbrela. Nu putea vedea nimic. Nu avea altceva de făcut decât să urmărească grilajul gardului pe partea scuarului unde se afla locuinţa sa. Glezna îl înjunghia la fiecare pas. În genunchi parcă ar fi avut sticlă pisată. Impermeabilul îi era zdrenţuit şi păstra urma unei împunsături în partea laterală. Duhnea a sânge. Pâlpâirea unei amintiri îi străbătu memoria: mirosea exact ca în

coridorul acela blestemat din Beda Littoria...

Încercă să bage cheia în broască şi în momentul acela, auzi în spatele lui, vocea din ceaţă.

— Godwin? Tu eşti? Răspunde, omule m-am rătăcit fără speranţă...

— Aici. Stau în faţa uşii de la intrare. Când mirosul de sânge îţi ajunge la nas, ia-te după el. Nu mă poţi pierde. Cine naiba eşti?

O faţă mare se desluşi din ceaţă.

— Eu sunt. Stefan Lieberman. Am tot încercat să pun mâna pe tine. Vreau să-ţi vorbesc... ceaţa m-a împiedicat să ajung la tine. Doamne, Dumnezeule, ce ţi s-a întâmplat? Arăţi ca după un bombardament, lasă-mă să-ţi dau o mână de ajutor. Sângerezi ca un porc înjunghiat!

Păşi spre el, gata să-l ajute.

— Nu te nelinişti. Nu e sângele meu. Acum câteva minute i-am întors unuia urechea pe dos. Mă mir că nu te-a trântit şi pe tine, cu ceaţa asta.

— N-am văzut pe nimeni.

— La ora asta cred că a şi leşinat.

— De ce i-ai făcut asta?

— În principal, pentru că a încercat să mă omoare. Cu un cuţit. O lucrătură neglijentă, din fericire.

— Mai bine am face să intrăm.

— Dacă vrei. Mă simt foarte bine. O să bem un păhărel.

— Dar de ce a încercat omul ăsta să te omoare? Ca să te jefuiască? Te-o fi luat drept altcineva?

— Nu, nu cred.

Când Godwin se întoarse în sufragerie, spălat, dezinfectat, pansat şi uscat, Lieberman fuma un trabuc, aproape de dimensiunea unei şine de tren. Îi întinse lui Godwin o cutie cu capace din piele.

— Serveşte-te.

Godwin îi tăie capătul şi îl aprinse. Turnă un coniac Napoleon, mai vechi decât vârsta pe care o avea el. Lieberman îl tratã ca pe o apă de gură, îl înghiţi, apoi îşi mai turnă un pahar.

— Putea să fie şi mai rău, spuse, mormăind în semn de

apreciere. Simpatică licoare. Cunoşteam un tip la Los Angeles, care bea o sticlă întreagă din afacerea asta, pe zi. Un ovrei fanfaron. Ca mine. Nu-i de mirare că eram prieteni.

Mârâia sau râdea. Godwin nu era pe deplin sigur ce auzea, dar nu era Stefan Lieberman, cel pe care-l cunoscuse el. Părea că-şi punea în lumină acum, o parte cu totul nouă a personalităţii sale.

— Tu? În Los Angeles? Asta e ceva nou...

— Îţi arde de glumă cu mine? De ce naiba nu Los Angeles? Ştii cât plătesc ăia? Am fost de trei ori, am scris nişte scenarii pentru Louis Mayer, Jack Warner, drace, m-am însurat chiar cu o actriţă mexicană, pe care mi-a prezentat-o Tyron Power. Au fost doi ani de delir. Avea un obicei afurisit de a face pipi în momentele cele mai prost alese. Niciodată nu ştiai când are de gând s-o facă. Era cam sărită, dar avea spirit, avea haz. Fiecare studio se bucura să aibă câţiva evrei europeni prin preajmă, ca nişte iezuiţi îmblânziţi, la curte. Se mai adăugau şi câţiva *cultcha,* cum le place lor să spună, iar cei care lucrau în studiouri, erau cu toţii evrei ruso-polonezo-germani. Îi făceau să se simtă importanţi, ca şi cum şi-ar fi adus familia în Pământul Făgăduinţei. Dar, aşa cum cred că ai observat, aici, la Londra, nu prea fac mulţi purici, printre britanicii ăştia daţi dracului. E mai avantajos să le arăt cealaltă parte a lui Stefan Lieberman, sărmanul evreu rătăcitor ticălos, cu naziştii care-l ciupesc de fund, dar totul e adevărat. Ambele mele laturi, cei doi Stefan Lieberman din mine, sunt adevăraţi, ceea ce vede Londra în mine este refugiatul european, dramaturgul, scenaristul, nu soţul hollywoodian al lui Lupe şi nu mai ştiu cum. Are o raţiune. Pentru că trebuie să-ţi cunoşti publicul. Să nu-l laşi să te îngrijoreze. Iată, ceva îngrijorător este ceea ce ţi s-a întâmplat ţie în seara asta. Ce vrei să spui? Că n-ai fost luat drept altul? De ce să vrea cineva să te omoare?

Godwin îşi revizuise răspunsul sincer pe care-l dăduse pe stradă la întrebarea iniţială a lui Lieberman.

— Cred că ai dreptate, trebuie să fi fost o intenţie de jaf sau m-a luat drept altul. Ce noapte ceţoasă, cum să fi putut şti pe cine naiba înjunghie?

— Dar pare un gest cam violent pentru un simplu jaf.

Niciodată nu ştii ce au de gând să facă oamenii, în zilele noastre. Mai bine ai anunţa... omul a pierdut o mulţime de sânge.

— Mâine dimineaţă, spuse Godwin. Voi avea grijă de asta dimineaţă.

Mai petrecură câteva minute făcând ipoteze asupra atacului.

Godwin emise probabilitatea unei violenţe întâmplătoare, aflându-se într-un loc nepotrivit, într-un moment nepotrivit. Îl asculta pe Lieberman şi se minuna de cea de-a doua personalitate pe care o dădea la iveală acelaşi om. Ar fi preferat-o mult mai mult pe cea de-a doua, cea cunoscută de curând, pe cea a scenaristului ex-hollywoodian, care-i învârtea pe englezi aşa cum o meritau. Desigur, era adevărat, probabil, că ambele personalităţi erau reprezentări corecte, cele două laturi ale aceluiaşi individ. Dar pe el îl atrăgea aspectul de om calculat pe care-l demonstra Lieberman. Niciodată nu se ştia. Niciodată nu puteai spune nimic sigur.

— Spuneai că voiai să-mi vorbeşti...

— Da, blestematul ăsta de război... lumea n-a început să înţeleagă ce face Hitler, cu adevărat.

Lieberman îşi frecă sprânceana groasă care-i atârna peste ochi, apoi îşi trecu mâna prin părul buclat, lipit de ţeastă. Ochii îi ardeau în mijlocul orbitelor întunecate. Privit de aproape, arăta la fel de încordat şi de obosit ca şi Edward Collister.

— Au omorât peste un milion de evrei până acum şi nu e decât începutul. Trei sferturi dintre ei numai în Polonia... Nu cred că lumea înţelege ceva din chestia asta, de pildă, ce înseamnă *a planifica* exterminarea unui întreg popor... şi a te lăuda cu aşa ceva! Până acum au operat în est, dar sunt pe cale să înceapă în Franţa, în Olanda, în Belgia şi, desigur, în Germania. De pildă în România, au ucis 125.000 de evrei şi, înainte de a-i omorî i-au făcut pe bieţii oameni să semneze un document prin care admiteau că ar fi fost răspunzători pentru declanşarea războiului. Apoi, în Cehoslovacia şi în Ungaria... dacă ajung şi în Anglia...

Îşi îndreptă umerii masivi.

— Familia mea... dacă mă gândesc la ea, simt că înnebunesc şi mă gândesc tot timpul. Oamenii trebuie determinaţi să înţeleagă ce se petrece acolo.

Îşi legănă braţul lung, iar scrumul se scutură din trabuc.

— Războiul e un lucru... dar, în mod sistematic, meticulos, se procedează la suprimarea unui anumit grup de oameni, cum ar fi, de pildă, cei cu ochi albaştri, sau cei cu chelie, sau doar populaţia Statului Iowa, statul tău, nu numai cei mobilizaţi în luptă, ci toţi, *absolut toţi...* Imaginează-ţi, Godwin, foloseşte-ţi imaginaţia ta americană, etanşă şi protejată de intemperii, încearcă numai să te gândeşti cum vine poliţia din Iowa şi bate la toate uşile, îi ridică pe toţi, băieţaşi în pantaloni scurţi şi fetiţe de trei ani cu ochi trişti şi rochiţe roz, le iau păpuşile favorite, îi încarcă pe toţi în vagoane de tren, unde sunt aproape sufocaţi de mirosul propriilor excremente, adunate de câteva zile, apoi îi descarcă, îi pun să sape un şanţ, şi să sară în el, după care nemţii trag în ei cu tunurile... Nu te gândi la Varşovia, un ghetou plin cu evrei pe care nu-l vei cunoaşte niciodată şi nici nu ţi-ar face plăcere să-i cunoşti... gândeşte-te la Iowa şi vei căpăta o imagine a acestor lucruri.

Se făcuse foarte târziu. Godwin turnă din nou în pahare. Trabucurile-mamut urmau să mai dureze încă o oră bună.

— Hitler. În întreaga lume, timp de mai multe generaţii, oamenii, în frunte cu savanţii, vor încerca să descopere ce geniu dement şi contorsionat a fost, o adevărată întrupare a diavolului.

Godwin râse zgomotos.

— Vor avea dreptate numai pe jumătate. E adevărat că e un rahat diabolic şi dement. Dar un geniu? Ce povară e asta! Un ţicnit, pe trei sferturi incult, o târâtură dezamăgită, complexată şi obsedată, care a transformat un popor mare şi în general nobil, într-o maşină de tocat carne, pentru a doua oară în douăzeci şi cinci de ani. Pentru o raţiune oarecare, necunoscută, un popor decent de altfel şi cu frica lui Dumnezeu, se conformează uneori, celor mai întunecate resorturi din fiinţa lui... Ticălosul de Herr Hitler a adus la suprafaţă ce e mai rău în fiinţa unui popor mare, chiar dacă acest popor nu e dotat cu un nemaipomenit simţ al umorului.

Lieberman părea să mârâie încet şi poate că aşa făcea de o bucată de vreme, deşi Godwin observase de curând. Paharul îi căzu din mâna păroasă. Lieberman nu mârâia. Lacrimi mari îi şiroiau pe obraji, izvorând din spatele ochelarilor cu multe dioptrii. Spuse, printre suspine:

— Iartă-mă pentru pahar... Un popor mare şi nobil... sper că nu te referi la blestemaţii de germani care-i îndeasă pe ai mei în cuptoarele lor, îndată ce le construiesc, înghesuie rudele mele, cât de repede pot, în bou-vagoane şi apoi, din vagoane, direct în cuptoare sau în lagăre de muncă forţată unde muncesc până când cad din picioare... tu la ăştia te gândeşti, la *creaturile* astea, ca la un popor mare şi nobil?

— Bach, Beethoven, Goethe.

— Hitler, Himmler, Goering.

— Da, în ultima vreme n-au fost prea nobili. Nu despre *aceşti* germani vorbeam eu. Dar dacă ne gândim la republica de la Weimar, erau un model de...

— Nu în noaptea asta, prietene, prietenul meu american. Nu-mi vorbi mie de calităţile nobile ale germanilor. Un individ a încercat să te omoare în seara asta. Dacă tu continui să-mi vorbeşti despre cât de nobili şi minunaţi sunt Friţii ăştia, mă tem că va trebui să termin treaba. Ce părere ai despre asta?

— Cred că mai bine-i las baltă pe germani.

Lieberman râse cu voce tare şi pocni cu palma, într-un gest camaraderesc, genunchiul zdrelit al lui Godwin.

Godwin stătea în camera întunecată, înconjurat de formele ameninţătoare ale unor mobile cu care era obişnuit, ascultând tic-tacul unui orologiu mare, aşezat pe consola căminului. Prin fereastra deschisă se simţea parfumul unei adieri uşoare. Era o noapte caldă şi mirosurile ce veneau dinspre Gara Victoria se mişcau încet, şovăitor, prin apartament. Pe masă, o vază cu flori proaspete, un tablou înfăţişând o bătălie navală, aşezat deasupra unei sofale adânci, îmbrăcate în husă de creton, lămpi de masă cu abajururi cu ciucuri, un bufet cu băuturi, cărţi depozitate pe podea, lângă fotoliul uzat, favorit, al gazdei. După această cameră, urma un dormitor, un hol, o cameră de baie şi o

bucătărie, la celălalt capăt al holului. Auzea trenurile din gara Victoria, scrâşnind şi pufăind. Apartamentul era la ultimul etaj al unui bloc uriaş şi turtit situat între gara Victoria şi catedrala Westminter, marele aşezământ al catolicismului englez, pe care turiştii continuau să-l confunde cu Westminter Abbey, care e complet altceva.

Godwin stătuse acolo, toată după-amiaza, aşteptând. Avea de gând să aştepte oricât. Îşi făcuse destul sânge rău pentru a se asigura că era acolo şi nu avea de gând să plece până nu obţinea ce dorea.

Cincizeci de lire din buzunarul său o viraseră spre Dickie Flyte, care era genul de individ util cu care dădeai nas în nas, dacă te învârteai prin cârciumi printre ziariştii de duzină şi frecventai întâlnirile dubioase, din miez de noapte. Era tipul care făcea aranjamente dubioase. De asemenea, era un informator al poliţiei, în ultima vreme. Aducea cătuşele şi pistolul.

Era aproape unsprezece, când Godwin auzi cheia scrâşnind în broască. Apoi uşa se deschise spre hol şi auzi acordurile blânde ale concertului pentru vioară al lui Mendelsohn, auzi umbrela aruncată în suportul ei şi bătăile propriei lui inimi, ca un ciocan mecanic, în piept. Simţi revolverul Smith şi Weston ’32 ca pe un bloc de ciment, apăsându-i genunchiul. Îl ridică, îl luă în mâna dreaptă, pe braţul cu tapiţerie groasă al fotoliului.

Paşii străbătură holul şi silueta întunecată rămase nemişcată în arcada din sufragerie, de parcă s-ar fi oprit să adulmece aerul şi să asculte un sunet familiar, reconfortant. Apoi omul intră în cameră, trase de lanţul lămpii, una dintre cele cu abajur împodobit cu ciucuri. Lumina se aprinse brusc.

— Rodger, de ce Dumnezeu stai aici, pe întuneric? Dacă era altul în locul meu, care am nervi de oţel, l-ai fi speriat de moarte. Trebuie să-ţi spun că m-ai luat prin surprindere. Ţi-ai luat ceva de băut? Nu? Gin sau altceva? Şi ce-i cu măgăoaia aia îngrozitoare din mâna ta? Sper, bătrâne, că n-o să ne dai bătăi de cap!

— Trage-ţi un fotoliu şi aşează-te, Monk. Lasă naibii ginul, ceaiul, biscuiţii cu figurine şi coacăze, lasă baltă toate

rahaturile astea. Pune-ţi doar fundul în fotoliu. Stai jos, pentru Dumnezeu!

— Bine, bine, mă aşez, cu toate că tu *te-ai aşezat* în fotoliul meu. Ce ai de gând să faci acum?

— Cred că am de gând să te împuşc, Monk dacă nu limpezeşti totul, precum cristalul.

— Totul? Ce vrea să însemne acest *totul,* la care te referi tu?

— Ascultă-mă, Monk, dar ascultă-mă cu cea mai mare atenţie de care eşti în stare. Viaţa ta depinde de asta. M-ai băgat într-o adevărată maşină de stors. M-ai băgat, în primul rând, în operaţiunea PRÆTORIAN, fluturându-mi expresia aceea cum că e floare la ureche. Max considera că, în cel mai bun caz, şansele erau juma-juma. Nimeni nu şi-a bătut capul să-mi spună că Max era pe moarte din cauza unei tumori la creier, de aceea lui nu-i păsa atât de mult pe cât îmi pasă mie să rămân în viaţă... Apoi, toţi au fost ucişi, iar eu trebuie să fiu condamnat pentru că am vrut s-o păstrez pe soţia lui Max pentru mine. Desigur, asta căpăta o semnificaţie, deveneam un blestemat de sabotor nazist, aşa încât trebuia să mă asigur că Max va fi omorât, că *toţi* vor fi omorâţi, *în afară de mine,* şi asta, de dragul Cillei... şi, desigur, sunt foarte aproape să fiu omorât, dar ce naiba, nu e decât o fisură minoră în planul meu strălucit, dar, printr-o minune tâmpită, scap cu viaţă... şi ajuns în acest punct, tu mă transformi într-un paria, luându-i la întrebări pe toţi cei pe care i-am cunoscut şi lăsând în urmă mici insinuări cum că sunt suspectat... şi când încerc să descopăr cine a trădat, cu adevărat, operaţiunea PRÆTORIAN, tu îi distrugi cariera prietenului meu Rakestraw... dar asta nu e de ajuns...

— Noi ştim cine a trădat misiunea PRÆTORIAN, bătrâne...

— ...nu, asta nu-ţi este de ajuns, să-l distrugi pe sărmanul bătrân Rakestraw, trimiţi un bătăuş musculos să încerce să mă înjunghie, într-o noapte ceţoasă. L-ai văzut de curând? L-am scurtat de o jumătate de ureche, nu-l poţi confunda. Ai să te convingi al dracului de bine, în următoarele minute, cum o să te simţi după cea mai serioasă sperietură din viaţa ta, afară de cazul că poţi fi norocos ca mine şi să scapi cu viaţă.

Se opri să-şi tragă sufletul.

— Ce spuneai adineaori?

— Noi ştim cine a trădat operaţiunea PRÆTORIAN.

— Nu mă asculţi, Monk. Nu v-aţi orientat spre persoana care trebuie. Mă dezamăgeşti, Monk...

— Nu, nu e vorba despre tine, bătrâne. Niciodată n-am crezut cu adevărat că erai tu, desigur, dar era important să te facem să crezi că aşa gândeam. Nu mai tot îndrepta obiectul acela spre mine... Poate că ai dreptate, poate dacă ai îndrepta mitraliera încolo, spre fotoliul meu de lemn tapiţat, pe care-l am din copilărie, atunci probabil că aş putea să-ţi explic.

— Ascultă-mi sfatul. A sosit timpul să te explici.

— Cu tot respectul pe care ţi-l datorez, fiule, ai fost o momeală. Un rol ingrat, dar foarte necesar. Ideea era să lăsăm să se strecoare, ici şi colo, părerea că tu eşti acela care eşti investigat. Sperăm că adevăratul agent german să se simtă destul de în siguranţă pentru a-şi continua activităţile — cum să-i spunem, ca să nu sune ca una dintre aventurile din filmele lui Roddy Bascomb? De unde crezi tu că-şi iau subiectele scenariştii de filme, bătrâne? Mă tem că de la noi. Aşadar, am mirosit că erai încurcat cu nevasta lui Hood, că aveai acest motiv personal ca să doreşti să-l faci să dispară pe Max, că, de fapt, poate că l-ai ucis chiar tu... da, totul e o prostie, ştim asta, dar dacă te puteam convinge că eram serioşi şi tu reacţionai ca şi cum ai... ridică din umeri... l-am fi putut convinge pe adevăratul spion. Apropo, te-ai descurcat de minune, te felicit.

— Să nu faci nici o mişcare în timp ce mă feliciţi. Godwin oftă. Cine e spionul? Ce idee a fost asta să-l pui pe cuţitarul tău să mă omoare?

— Ştim că omul pe care-l urmărim se numeşte Pangloss.

— Dr. Pangloss? Din *Candide?*

— E fantastic! Şi tu, în calitate de american, de asemenea. Mă uimeşti. Din păcate, asta e tot ce ştiu despre el, numele conspirativ. N-avem ce face decât să aşteptăm să se dea singur în vileag. Cu toate acestea, a apărut ceva nou, după cum spui tu, are o jumătate de ureche lipsă.

Cu cât aştepta mai mult să se întâlnească cu Anne

Collister, cu atât se simţea mai rău şi cu atât i se părea mai greu întregul demers pe care trebuia să-l facă. Era genul de lucruri care se întâmplau mereu altora; se temea de clipa respectivă, se temea să dea ochii cu durerea, cu sfiala şi cu încercarea ei de a-şi ascunde sentimentele. Era o englezoaică de bună calitate; ştia cum să se comporte. Dar el aproape că dorea ca ea să nu ştie acest lucru.

Se întâlniră la Savoy, ca să ia prânzul împreună, într-o zi cenuşie şi umedă, de sfârşit de iulie. Părea că ploaia era gata să înceapă dintr-o clipă într-alta, în timp ce Godwin străbătea cartierul Ştrand, părăsind agitaţia omenească sporită de mulţimea porumbeilor, din Trafalgar Square. Încercă să-şi închipuie, emoţionat, ce-i va spune ei şi cum i-o va spune. Ea aştepta în capătul salonului, lângă fereastră, privind vegetaţia bogată a grădinilor de pe Digul Victoria. Îi adresă un zâmbet strălucitor şi-i făcu semn, pocnind din degete. Era gata să soarbă dintr-un pahar cu vin decolorat.

— În sfârşit! Ce mult ţi-a trebuit! spuse ea cu o veselie forţată. Nu-ţi pot spune de câte ori am ridicat receptorul să te sun, dar judecata mea sănătoasă mi-a salvat ziua, de fiecare dată. Ştiam că vei suna când vei fi gata.

— A fost o adevărată luptă, am petrecut o mulţime de timp la BBC ca să mă reobişnuiesc cu lucrul. Adevărul este că am pierdut o parte din vitalitatea mea obişnuită, în timp ce mă jucam de-a războiul.... nu mi-am revenit încă pe deplin.

— Am să fac tot posibilul să nu te solicit prea tare.

Ochii ei albaştri îl priviră, întârziind asupra lui o secundă-două. Purta o rochie albastră, un model parizian dinainte de război şi un inel cu safir şi diamant.

— Dar, iubitul meu, reticenţa şi autocontrolul meu englezesc sunt pe punctul de a mă părăsi. Am *nevoie* de tine, Rodger. Înţelegi ce vreau să spun cu asta? Mă asculţi, iubitule?

— Desigur, înţeleg.

Îi acoperi mâna cu mâna lui, pe faţa de masă albă şi scrobită.

— Eu mor de foame. Tu nu?

— Rodger, îţi fac o propunere cât se poate de indecentă. Am aşteptat foarte mult. Ştiu că tu nu mi-ai cerut nimic, ştiu

că tot ce am gândit şi am făcut mă priveşte numai pe mine. Dar acum ai revenit; a sosit momentul să luăm totul de unde am rămas. Da, da. Voi lua nişte calcan, ceva legume, de fapt nu mă prea interesează ce mănânc. Comandă tu pentru amândoi, Rodger. Apoi vom vorbi despre război şi tu nu te vei teme de ce am să spun eu. După aceea, vom vedea cum stăm, bine?

Privind-o, simţi aşa cum simţise adesea, că ea merita mult mai mult decât îi dădea el. În conversaţia lor, căuta un refugiu în subiectul; războiului. Toată lumea vorbea despre Tobruk.

În cele din urmă, Tobruk-ul căzuse în mâinile lui Rommel împreună cu douăzeci şi cinci de mii de prizonieri. Zece zile mai târziu, aliaţii trasară linia frontului pentru bătălia decisivă, care urma să decidă, inevitabil, soarta Egiptului. Trasară această linie într-un loc îngust, un fel de „gât de sticlă" aflat la şaizeci de mile de Alexandria, numită El Alamein. Acest „gât de sticlă" permitea un front lat de patruzeci de mile, care ţinea de la povârnişul spre depresiunea Quatarra, până la mare. Aici urma să se instaleze Armata a Opta. De ambele părţi, soldaţii erau epuizaţi, după o lună întreagă de lupte neîntrerupte, la Tobruk. Urma ori ca furia atacului lui Rommel să fie adusă într-un punct mort prin sosirea întăririlor Aliaţilor, ori bătălia pentru Nordul Africii era terminată. Nimeni nu părea să aibă o idee clară despre cât de mult urma să ţină înfruntarea aceea.

— Să nu-mi spui că ai de gând să te întorci acolo.

— Nu, sunt foarte sigur că participarea mea la război s-a cam terminat. Sunt un laş, Anne. Nu cred că m-aş întoarce acolo, în bătaia puştii.

Ea zâmbi şiret:

— Atunci, vrei să spui că eşti un om distrus?

— Destul. Şi nu vreau să mai încasez o nouă porţie.

— Atunci mă bucur că te-ai întors definitiv. Nu mi-ar plăcea să te pierd acum. Am fost, deja, la un pas de asta. În voce i se simţi un tremur. Te-am crezut mort. Edward a auzit fel de fel de lucruri... credeam c-am să înnebunesc. Aveam sentimentul că n-am reuşit niciodată să te cunosc, că

întotdeauna mi-ai ascuns o mare parte din tine. E foarte greu să te cunoască cineva, dar acum avem tot timpul să completăm locurile goale. Avem tot timpul din lume, chiar dacă este război sau nu.

Nici după prânz ploaia nu începuse. Godwin propuse o plimbare şi o luară spre Dig. Umezeala părea că întinase priveliştea spre Tamisa. În spatele lor, Savoy se vedea strălucitor, dar estompat. Godwin se sprijini de parapetul de deasupra apei şi ea veni lângă el. Vocea îi era mai puţin reţinută, acum că se aflau în aer liber. La fel şi emoţiile.

— De ce nu m-ai sunat, Rodger? Te-ai bazat pe bunele mele maniere de domnişoară englezoaică, gândindu-te că n-o să te deranjez? Ai luat de bun consimţământul meu de a aştepta, în neştire, un cuvânt venit de undeva, de sus? N-ai încercat, cel puţin, să-ţi imaginezi cum mă simţeam? Lumea mă întreabă ce mai faci şi eu ce pot să le spun? Eu nu ştiu ce mai faci, căci nu te-am urmărit... Mi s-a spus că ai fost văzut la fel de fel de petreceri şi eu care trebuie să-i las să înţeleagă că nu ştiu nimic despre tine, despre ceea ce faci tu.

Strângea balustrada parapetului, mânjindu-şi mănuşile albe, privind în neştire apa murdară, impenetrabilă.

— De ce-mi faci asta, Rodger? Părinţii mă întreabă despre tine; îmi spun că trebuie să te aduc la ţară pentru o vacanţă mai lungă, de sfârşit de săptămână. Ce să le spun eu, Rodger? Că te porţi ca şi cum nu m-ai mai cunoaşte?

— Anne, există nişte lucruri pe care trebuie să ţi le spun. Ar fi trebuit să ţi le spun cu mult timp în urmă, dar n-am ştiut cum... Nu ştiam dacă trebuia să-ţi spun. Dar acum situaţia s-a schimbat. Acum trebuie să punem lucrurile la punct. Ai fost atât de nemaipomenit de răbdătoare cu... cu...

— Cu bivalenţa ta? E un cuvânt la fel de potrivit ca oricare altul. Ştiam, desigur, că nu mă bucuram de atenţia ta întreagă. Încercă să zâmbească, dar nu reuşi. Buzele-i tremurau uşor. N-am de gând să-mi placă aşa ceva, Rodger.

Îi atinse braţul, ca pentru a căpăta puteri noi.

— Nu, poate că nu, dar eu trebuie să...

— Ah, fir-ar să fie! Nu e momentul potrivit pentru veşti proaste. Chiar acum, de curând, am fost bombardată cu o mulţime de veşti proaste. Nu, nu mă întreba nimic, n-am

venit aici să vorbesc despre asta. Şi nu intenţionez să te fac să te simţi prost... simt nevoia să stau jos...

Se lăsă moale pe una dintre băncile de fier, din secolul al XIX-lea, decorate cu faimoasele statui egiptene, înaripate şi maiestuoase. Se rezemă, încercând să tragă adânc în piept aerul dens şi impur.

— Bine, Rodger. Ar fi cazul să continui.

— Sunt îndrăgostit de o altă femeie. Am fost îndrăgostit de ea toată viaţa. Acum e liberă. Pur şi simplu n-am ce să fac. Nu există leac. N-am altă cale de rezolvare.

Plângea pe tăcute, ţinându-şi o batistă la gură. Ochii ei se opriră o clipă pe faţa lui, apoi se întoarseră în altă direcţie.

— Ai fi putut, la fel de bine, să-mi bagi groaznicul ac al Cleopatrei, în inimă, Rodger. Cred că-ţi dai seama de asta.

— Nu e chiar atât de îngrozitor. Încearcă să înfrunţi situaţia în mod cinstit, Anne. N-a existat nici o înţelegere între noi, nu ne-am luat nici o obligaţie, am fost doar buni prieteni, dar eu n-am încercat niciodată să împing lucrurile mai departe...

— Desigur, cum aş putea uita lucrurile pe care nu le-ai făcut? E greşeala mea, în întregime, imaginaţia mea. Cine e ea?

— Cilla Hood.

— Ah, Rodger, ce îngrozitor! Eşti un prost fără pereche, înspăimântător, de neînchipuit.

Se oprise din plâns şi-şi băgă batista înapoi în poşetă.

— E o târfă cu renume. Îţi va ruina viaţa. E într-adevăr o târfă. Toată lumea o ştie. Şi, desigur, asta te deranjează...

— Nu te înjosi, Anne. Nu se cade ca tu să comentezi aşa ceva.

— Nu cred că e cazul să-ţi faci griji pentru *înjosirea* mea. Ai şi avut tu grijă de asta. Am fost înjosită de un expert. E vorba de mama ei, ştii, te tot împiedici de mama asta a ei, sărman prostuţ ce eşti... Trebuie să te fereşti de ea, pentru binele tău... te rog, ascultă-mă... am auzit bârfe despre tine şi despre ea, cu mult înainte de moartea soţului ei...

— Ce vrei să spui?

— Doar nu crezi că poţi păstra un secret absolut când e vorba de astfel de lucruri? Ah, eşti atât de credul... dar am

crezut că era o veche prietenie, iar Max Hood îţi era, şi el, prieten vechi. Nu puteam concepe că tu erai orb la ceea ce era ea într-adevăr şi, din câte am auzit, întotdeauna a fost aşa. Nu puteam crede că, dintre toţi, tocmai tu, yankeul robust, Rodger Godwin, l-ai putea trăda pe vechiul tău prieten, Max Hood, Eroul Deşertului... Spune-mi Rodger, te-ai culcat vreodată cu amândouă în aceeaşi zi? Ai trecut vreodată din patul ei în al meu?... Ah, Rodger şi eu care te iubeam cu adevărat... Am fost eu, oare, o fată atât de stângace, atât de uşor de prostit, atât de uşor de manipulat?

— Anne, nu e nimic de genul ăsta, nu e nimic atât de înspăimântător, nu e deloc aşa... nu e nimic atât de *rău* în privinţa asta...

— Ba da, este. Ai să descoperi tu, în curând, cât de rău este... ai fost un porc, nu-i aşa? Ei bine, am să mă asigur că-ţi dai seama cât de rău este. Spun despre ea că e târfă, dar eu n-am fost nimic altceva pentru tine, decât tot o târfă.

— Anne, pentru numele lui Dumnezeu! Nu fii proastă, suntem adulţi, ne-am bucurat unul de celălalt, ce rost are să ne lăsăm un gust amar acum?

— Pleacă, Rodger, dă-mi pace. Ai fost un porc îngrozitor faţă de mine, iar eu am fost îndrăgostită de tine... ce caraghioasă am fost... mă gândeam că puteam fi atât de fericiţi, Rodger şi Anne... Edward m-a prevenit, mi-a povestit despre tine, m-a prevenit în legătura cu tine şi cu Cilla Hood, iar eu i-am râs în nas şi i-am spus: „Neddie, nu fii prost şi melodramatic...” De ce nu l-am putut crede atunci pe Ned, când mi-a povestit, dar eu am spus nu, el şi Cilla sunt doar vechi prieteni, Rodger îl cunoaşte pe Max dintotdeauna... Edward avea dreptate în privinţa ta, în privinţa voastră, a tuturor...

Godwin stătea în faţa ferestrei deschise, sorbind briza nopţii calde, care adia printre platanii din Berkeley Square. Sorbea metodic încet, calm, dintr-o sticlă cu băutură preparată din malţ, E’Dradour. În acest timp, încerca să claseze în minte, sistematic, frânturile de informaţii de un interes deosebit, care începuseră, dintr-odată, să se aglomereze. Se întreba — în timp ce băutura îşi răspândea,

nestingheritã, efectul ei fericit în creier, adumbrind, într-o dulce slăbiciune, Dumnezeu ştie câte celule mititele şi cenuşii — dacă nu cumva uitase ceva important, în timp ce-şi făcea lista.

În primul rând, cea mai recentă curiozitate... Edward Collister, dezmierdat cu afecţiune Ned, de către sora lui, Anne. Cum putuse Edward s-o avertizeze pe Anne în legătură cu el şi cu Cilla? Cum putuse să ştie despre ei? *Nimeni* nu ştia. Nici măcar o fiinţă cu antene sofisticate, nici măcar Lily Fantasia, care-l îmboldise pe Rodger să se ţină după Anne însăşi, chiar înainte de operaţiunea de la Beda Littoria. Nimeni nu ştiuse, în afară de Monk. Şi, aşa cum se părea, sărmanul Edward Collister, cel permanent epuizat. Cum descoperise el, oare? Avea vreo importanţă? Fusese, oare, vreo invenţie de-a lui? Dar în ce scop? De ce să-i spună Annei? Ca s-o apere? Asta era problema, că se ridicau o mulţime de întrebări. Şi scotchul părea să le multiplice.

În al doilea rând, cineva *încercase* să-l omoare. Monk nu-l întrebase nimic despre asta. Dar înainte ca Godwin să părăsească acel *pied-à-terre*[1] al lui Monk, în seara aceea, Monk jurase că nimeni nu fusese trimis să-l omoare.

— E adevărat, bătrâne. Râsese. Lasă baltă gândul ăsta. Dacă ar fi fost unul dintre băieţii de la Serviciile Speciale, ai fi fost mort acum şi n-am mai fi avut această discuţie încântătoare. Va trebui să mă crezi, Rodger. Nu te-aş minţi eu pe tine.

— Tu eşti cel care mi-a spus că operaţiunea PRÆTORIAN e floare la ureche, Monk. Şi a fost o minciună.

— A fost o greşeală. Cu totul altceva.

Dacă, întâmplător, Monk spunea adevărul, atunci cine încercase să-l omoare?

În al treilea rând, Monk îl folosise ca momeală. Asta era o veste bună. Totuşi, exista un spion. Şi asta era o veste proastă. Dar ei îi cunoşteau numele conspirativ. Pangloss. Asta era o veste bună. Dar ei nu ştiau cine este acest Pangloss. Dacă Pangloss afla că ei îl credeau pe el, pe Godwin, adevăratul vinovat, asta l-ar fi făcut pe Pangloss să se simtă la largul lui? Ştia, oare, Pangloss despre Godwin?

---

1 Locuinţă provizorie (lb. franceză) (n.tr.)

Cum puteau fi ei siguri că ştia? Nu ştiau cine era Pangloss... şi nu ştiau răspunsul la cea mai importantă întrebare dintre toate: Cum a aflat Pangloss despre operaţiunea PRÆTORIAN?

Se uită la ultimul punct de pe listă.

Cilla.

De ce nu răspundea ea la telefon?

Telefonul sună.

Era Jack Priestley.

— Voiam să vorbesc cu tine, spuse Godwin.

— Sunt la Brat's. În salonul pentru fumători. Pofteşte la un păhărel. Am pus mâna pe un crâmpei de informaţie bizară. Ţi-aş pasa-o.

Când Godwin ajunse acolo, Priestley era zdrobit, dărâmat, într-un fotoliu de club, vechi şi adânc. Băuse deja câteva pahare şi era într-o dispoziţie foarte bună — volubilitatea în persoană. Nu era singur.

— Rodger, mormăi Priestley, stai jos şi încetează să te mai vânturi atâta. Îl cunoşti pe Stefan Lieberman.

— Desigur. Ce mai faci, Lieberman?

— Infect, dacă vrei un răspuns. Dar tu?

— Şi mai infect, dacă asta e posibil. Am băut.

— Şi noi la fel, spuse Priestley şi mă cam îndoiesc că am terminat.

Se îndreptă către unul dintre vechii chelneri, în uniformă, care dădu din cap aprobator şi aduse porţii proaspete de whisky.

— Pentru victoria finală, spuse Lieberman, ridicând paharul.

Godwin închină şi el:

— Pentru victorie.

Priestley dădu din cap afirmativ, mormăind şi bău.

— Am suportat grozăviile din seara trecută, spuse Priestley.

— Cum asta?

— Lieberman şi cu mine am venit de la o serată literară a Ligii pentru1 întâlnirea cu Autorii, ţinută de doamne. Imaginează-ţi, dacă vrei, un vătrai înroşit în foc, care ţi se introduce încet pe beregată, dar prin fund; şi aş spune că ai

o imagine completă. Pe Dumnezeul meu, am dat şi noi ce-am avut mai bun în noi.

Lieberman chicoti pe înfundate cu ochii înecaţi de râs.

— Am venit aici ca să ne reparăm, cu o libaţiune.

Priestley trase flacăra unui chibrit în căuşul pipei.

— Şi mă gândeam să te chem... Te simţi bine, nu-i aşa, acum că te-ai întors în miezul problemelor?

— Minunat.

— Arăţi pe jumătate beat.

— Miroşi de parcă ai fi pe jumătate beat, adăugă Lieberman.

— Sunt pe jumătate beat, admise Godwin. Deci, hai să ne continuăm acum treaba.

— Care naiba e problema?

Priestley privi încruntat pe sub sprâncenele sale ca sârma ghimpată. Îi urmări buzele. Era un tip cunoscut pentru nerăbdarea şi irascibilitatea lui.

— Ziceai că ai ceva *să-mi* spui.

— Da, da, aşa ţi-am spus.

— Ei bine, J.B.?

— Îţi aminteşti că te-am pus în gardă în legătură cu Vardan şi gaşca lui? Ţi-am spus eu că te vor lua în colimator; tu eşti o resursă pe care ei nu-şi fac probleme s-o exploateze. Dar în timp ce-şi pierd vremea cu tine, caută şi un spion nazist... ei bine, aproape că au pus mâna pe el.

— Adevărat?

Godwin se simţea de parcă îşi pierdea treptat sensibilitatea membrelor. Era o senzaţie destul de plăcută. Ca şi cum ai pluti.

— Candide, spuse Priestley, făcând cu ochiul. Nume conspirativ. Candide.

Lieberman conducea o maşina împrumutată. Îşi croi drum, cu un pas şovăielnic, de la uşa barului până la maşină şi deschise portiera din spate.

— Trei într-o barcă, spuse el, râzând. Domnilor, vă duc acasă.

— Albany, mormăi Priestley. Nu e departe.

— Şi Berkeley Square, pentru mine.

— Perfect!

Dar îndată ce Lieberman puse mâna pe volan, situaţia începu să se deterioreze în mod misterios. Nu părea să poată conduce cum se cuvine. Dispoziţia i se schimba mereu, trecând de la violenţă la amuzament. Priestley râdea atât de tare, încât se îneca mereu. Godwin moţăia, zâmbind. De câte ori se trezea, i se părea că se învârteau ca titirezul în jurul statui lui Eros din Piccadilly Circus. În cele din urmă, Lieberman scoase un răcnet de frustrare.

— Nu-ţi face griji pentru Berkeley Square, spuse Godwin calm. Sincer, pot să merg pe jos dacă-mi dai drumul de aici.

— Pariez pe zece lire, oftă Priestley, nu cred că poţi traversa strada fără să cazi grămadă.

În cele din urmă, Lieberman trase pe Jermy Street şi opri motorul.

— Nu pot să merg mai departe. Ticăloşilor, acum descurcaţi-vă singuri. Blestematul ăla de Eros... oriunde mă duc, dau peste blestematul ăla de Eros... mă urmăreşte, se furişează după mine... totul e atât de afurisit de englezesc.

Într-un târziu, se aşezară, ca trei maimuţe, pe bordură.

Godwin privea în sus, în spaţiu, fără să vadă nimic. Deodată, i se aprinse un beculeţ în creier şi se întoarse către Priestley.

— Jack?

— Ascultaţi! Cineva mă strigă pe nume!

Cea mai dură dintre priviri se întoarse să-l supravegheze pe Godwin.

— Nu Candide.

— Candide, vă spun eu. Şi cu asta, basta.

Lieberman spuse:

— Oriunde mă duceam, era acelaşi lucru. Statuia aia îngrozitoare. Vă asigur, domnilor, sunt sobrietatea în persoană. Statuia aia se mişca. Mă urmărea.

— Pangloss. Ăsta e numele conspirativ. Dr. Pangloss. E din *Candide.*

— Să nu îndrăzneşti să-mi vorbeşti mie despre Candide! Eu ştiu cine e Pangloss, idiotule!

— Unde ai auzit tu de Pangloss?

— Să aud? Am citit cartea, tâmpitule!

— Nu, mă refer la spionul Pangloss. Ai auzit tu de el?

— Dumnezeule, *sunt* J.B. Priestley. Doar nu trăiesc pe sub pământ! Îmi trec şi mie pe la urechi fel de fel de lucruri. Mi le spun oamenii.

— Cine e Pangloss?

— Mi-ai spus chiar acum, Godwin, cred că-ţi pierzi controlul! E prietenul lui Candide, sfetnicul, profesorul..

— Nu, spuse Godwin răbdător, cine este spionul numit Pangloss?

— De unde vrei să ştiu eu? Priestley făcu cu ochiul apăsat. Am auzit că s-ar putea să fii tu!

Apoi se prăbuşi în rigolă şi adormi buştean.

25

Se întoarse în apartament într-o seară de august şi găsi în cutia poştală o notă de la Clothilde Devereaux, la al cărei simplu nume, trecutul i se revărsă prin canalele memoriei ca un râu năvalnic. Îi reveneau în minte serile calde când stăteau împreună pe terasele cafenelelor pariziene, buchetele de flori vesele pe care i le aducea în dar, trupul ei care-l învăluia cu căldura lui şi-i absorbea bărbăţia, glumele care le stârneau râsul, dansul ei graţios, durerea pe care o simţea, dar nu voia să recunoască, la gândul că ea petrecea cu Clyde sau cu unul dintre clienţii ei. Clothilde Devereaux dorea să-i ofere un prânz a doua zi, acasă la ea, în Cheyne Walk, lângă râu. Dacă era disponibil, n-avea decât să se arate, iar dacă nu putea, trebuia s-o sune şi să lase vorbă menajerei ei. Era evident că micuţei Clothilde îi mergea foarte bine. Godwin ştia că ea venise în Anglia, dar o văzuse numai în trecere, o singură dată în câţiva ani, la o petrecere a lui Lily.

Era în grădina din spatele casei. Menajera îl conduse prin camerele frumos aranjate, afară, la lumina soarelui. Clothilde purta o rochie simplă, cenuşie, fără mâneci, care-i punea în valoare braţele subţiri, uşor bronzate, o pălărie cu boruri largi şi mănuşi mânjite de noroi. Se întoarse spre el, scăpă din mână făraşul de grădină şi îşi scoase, într-o clipă, mănuşile şi pălăria. Părul vopsit era tăiat scurt şi, pe alocuri,

îi cădea pe frunte. Avea ochii mari şi-şi dezveli într-un zâmbet dinţii proeminenţi. Era foarte posibil să fi fost mai frumoasă acum decât pe vremea când era adolescentă. Liniile ce formau un evantai pornit din colţurile ochilor, erau completate cu cele din colţul gurii şi toate păreau să vorbească despre lucrurile pe care le văzuse, despre secretele care-i fuseseră încredinţate, o viaţă pe care o trăise şi o înţelesese cu un sănătos simţ al umorului. Buzele-i erau moi şi calde şi se atârnă de el pentru o clipă, ca pironită în loc de amintiri.

— Eşti minunată, spuse el. A trecut atât de mult...

— N-am mai stat de vorbă cu adevărat de ani de zile, spuse ea. Dar acum te am în întregime, numai pentru mine, în grădina mea. Am crescut amândoi, Rodger. Nu mai suntem copii.

— Nu, dar şi azi e o zi fierbinte de vară. De câte ori mă gândesc la noi, nu-mi vin în minte decât zilele şi nopţile fierbinţi de vară şi florile din jardinieră...

— Iar eu eram o biată elevă care urma cursuri de balet. Atunci te-am întâlnit pe tine şi mi-ai schimbat viaţa, o ştii.

— Nu prea.

— Ba da, desigur. Gândeşte-te ce a însemnat pentru mine, un tânăr american drăguţ care s-a îndrăgostit de mine! Lumea largă îmi făcea cu ochiul, binevoitoare. Ce vară a fost aceea!

— Şi acum, nu mai eşti o *chanteuse*[1] de renume, ci eşti, în mod evident, bogată şi locuieşti în Cheyne Walk! La, la, la...

— Asta vine din partea unui bărbat care locuieşte în Berkeley Square! Uită-te la tine, Rodger!

Râse fericită, trecându-şi degetele prin părul roşcat. Mirosea foarte frumos. A ceva franţuzesc, ceva de dinainte de război.

— Cum ai pus mâna pe casa asta?

Pe veranda din spatele casei se simţi, pentru o clipă, o adiere fugară, venită dinspre Tamisa. Nori albi şi pufoşi punctau cerul decolorat, asemeni unor baloane de baraj.

— Ferestre boltite, porţi de fier forjat, o uşă de intrare superbă, de toate.

---

1 Cântăreaţă (lb. franceză) (n.tr.)

— M-am măritat cu ea. Lordul Bell. Sunt Lady Bell, când am chef să mă recomand.

— Când s-au întâmplat toate astea, pentru numele lui Dumnezeu?

— În 1940. Nu e o bogăţie, iubitule? Restul familiei lui abia a început să vorbească cu noi. Aş putea adăuga că originea şi trecutul meu sunt învăluite în mister şi sunt destinate să rămână ca atare. E un meci foarte corect. Percy este primul meu lord iar eu sunt prima lui „afurisită de Broască" exotică, aşa cum s-ar fi exprimat tatăl lui, înainte de a se sinucide. Nu, nu eu am fost motivul, îţi jur! E o casă frumoasă, nu-i aşa? Percy a cumpărat-o pentru mine, un dar de nuntă. Mi s-a spus că e în stil georgian. Dante Gabriel Rossetti a locuit chiar aici, iar poveştile care ni s-au depănat sunt atât de tipic englezeşti... S-a mutat aici nu mult după ce frumoasa lui soţie, Elizabeth, a murit de tuberculoză. Ea i-a pozat pentru multe tablouri, iar el i-a dedicat o mulţime de poeme. Ea era pe jumătate moartă când s-a măritat cu el şi când, în cele din urmă, a murit, el a îngropat, împreună cu ea, câteva dintre poemele sale. Învelite în pletele ei, nici mai mult, nici mai puţin. Ce romantic! Totuşi, după câţiva ani, când şi-a dat seama că poemele sale au o oarecare valoare, a dezgropat-o pentru a-şi recupera manuscrisele... asta n-a fost prea romantic, dar iarăşi, atât de tipic englezesc!

Menajera le aduse limonadă, apoi prânzul alcătuit din pui rece, salată, vin, totul servit ireproşabil, în serviciu de masă chinezesc, cu emblema soţului ei în mijlocul fiecărei farfurii. Pe măsură ce mâneai, aveai sentimentul că descopereai, treptat, adevărul.

Clothilde era fascinată de tot ce era englezesc. Bagajul ei de povestiri despre Rossetti era foarte bogat.

— Creştea o pereche de canguri într-o şură. În cele din urmă, puiul şi-a ucis mama. Apoi mai avea şi un raton despre care se spunea că ar fi omorât cangurul rămas. Cu toate acestea, favoritul său era marsupialul australian. Ştii, Rodger, Rossetti era prieten cu Dodgson care nu era altul decât Lewis Carroll. Se spune, şi asta din surse competente, că marsupialul a fost modelul pentru alunarul de la petrecerea Pălărierului Nebun!

Făcu o pauză pentru a-şi trage sufletul.

— Când vom avea copii, le voi spune povestea asta. Mai creştea şi câţiva tatu. Ce om deosebit!

— Şi ce tipic englezesc, adăugă Godwin, pentru a-i face plăcere, rezemându-se de spătarul scaunului. Măritată. Am auzit eu ceva...

— Am încercat să dau de tine, oftă ea, dar a fost imposibil. Erai în altă parte. Am fost foarte tristă.

— Unde e Lord Bell acum? Mi-ar face plăcere să-l cunosc.

— E un fel de savant. Lucrează cu alţi savanţi. Ceva în legătură cu Cambridge, dar vag. Sau poate că e vorba de Oxford? Niciodată nu le pot deosebi. Nu, e Cambridge. Sunt sigură. Dar sărmanul meu Rodger, ce înseamnă toate aceste lucruri pe care le aud despre tine? Poveşti caraghioase, aventuri uluitoare, evadări care-ţi ridică părul în cap. Trebuie să-mi povesteşti totul.

— Nu ştiu ce ai auzit. Desluşeşte-mă.

— Am vorbit cu Clyde zilele trecute şi mi-a spus că a auzit cum că erai gata să fii omorât, pe când făceai ceva teribil de îndrăzneţ... a aflat de la Cilla, acum câteva săptămâni. Se pare că ea trece printr-una din acele perioade nefericite ale ei, înţelegi? Asta după părerea lui Clyde. În ceea ce mă priveşte, niciodată Cilla nu mi-a părut chiar atât de dificilă, nu, e o minciună, mi-a *părut,* dar asta n-are importanţă, nu-i aşa? Problema este că Cilla a petrecut cea mai mare parte a unei zile pe care Clyde a descris-o ca fiind o zi foarte chinuitoare, vorbind mai mult despre tine... a plâns mult, s-a tras de păr... apropo, Clyde a avut impresia că voi doi sunteţi foarte legaţi. Şi a venit încoace să-mi povestească. Era foarte deprimat gândindu-se la Cilla şi şi-a băut minţile până a căzut într-un fel de apatie. Îl ştii pe Clyde, întotdeauna e afectat de trecut. N-a putut niciodată să se vindece de micuţa Priscilla, dar îmi închipui că ştii toate astea...

— Toţi suntem afectaţi de trecut, spuse Godwin. Toată lumea. Fiecare om îşi poartă trecutul undeva, într-un colţişor al creierului. E imposibil să scapi de trecut. Din asta suntem făcuţi, iubito, suntem suma trecutului nostru. E tot ce avem.

— Te rog să nu devii posac! Nu pot suporta. Deci, erai gata să fii omorât?

— Mai mult sau mai puţin. Am fost împuşcat în cap. Dar acum mă simt bine.

— Max Hood e cel care a murit. Încep să pun lucrurile cap la cap. Tu şi cu Cilla sunteţi amanţi?

— Din când în când.

— Dar lucrul acesta trebuie să fi îngreuiat situaţia pentru tine şi pentru Max. Voi doi eraţi foarte apropiaţi, după câte-mi amintesc. Cafea? Limonadă?

Arşiţa stăruia deşi era o oră târzie a după amiezii. Godwin bău limonadă.

— Max n-a ştiut niciodată despre mine şi despre Cilla.

Clothilde ridică privirea. Ochii îi erau rotunzi, buzele ezitau între un zâmbet şi o exclamaţie.

— *Mais non!* Rodger, crede-mă, *ştia!* Da, el ştia. Ştia ce simţeai tu pentru ea.

— Ce vrei să spui?

— Eu însumi l-am cunoscut foarte bine pe Max.

Îşi plecă genele.

— Când?

— E o poveste destul de complicată, *chérie.* Mai poţi rămâne?

— Când se întoarce soţul tău?

— Nu înainte de sfârşitul săptămânii şi povestea nu e *chiar atât* de complicată. Ştii, înainte de a te întâlni pe tine la Paris, i-am făcut unele *servicii* lui Max Hood. Roşeşti, Rodger, exact aşa cum obişnuiai tu... dar trebuie să ţinem minte cum a început totul, nu-i aşa? Max era un client... Ah, sărmanul Max e mort, o asemenea viaţă...

— Ce vrea să însemne asta?

— Max avea unele probleme. Putem fi sinceri unul cu altul, nu?

— Desigur.

— Max nu putea face faţă. În pat. După câteva vizite, a încetat să mai încerce. I-am spus că bărbaţii trec prin asemenea faze, am încercat din răsputeri să-l conving de lucrul ăsta... Şi ce cavaler era! A continuat să vină să mă vadă, a insistat să-mi plătească pentru timpul petrecut cu el. Stăteam de vorbă, mi-a povestit despre perioada petrecută în deşert... Cred că acolo, în deşert, trebuie să i se fi întâmplat

lui ceva... dar nu ştiu, nu mi-a spus niciodată... dar când s-a căsătorit cu Cilla DewBrittain, aproape că am leşinat. Ştiam că era îndrăgostit lulea de ea când era doar un copil, dar mai ştiam că e impotent. Clothilde vorbea cu o mare tristeţe în glas. Era nebun după Priscilla. Iar Clyde era complet prostit din cauza ei... Îndată ce se culcau cu mine, poc, se şi îndrăgosteau de ea! Şi apoi, în vara aceea, Max şi cu mine stăteam de vorbă, cred că te aşteptam pe tine, beam cafeaua, tu erai plecat undeva cu Swaine, şi el mi-a mărturisit că şi tu erai îndrăgostit de ea, de Priscilla! Eu am rămas ca paralizată!

— Dar era un nonsens. Max era beat de-a binelea. Îmi plăcea foarte mult, dar...

— Max spunea că era sigur, că-ţi studiase comportamentul faţă de ea şi că nu era nici o îndoială, erai şi tu, îndrăgostit de ea.

Ea ridică arătătorul, împiedicându-l s-o întrerupă.

— Dar spunea că tu nu-ţi dădeai seama că eşti îndrăgostit de ea! Imaginează-ţi ce efort depusese el pentru a analiza situaţia! Spune-mi Rodger, avea dreptate? Erai îndrăgostit de mica Priscilla de atâta vreme?

— Poate că eram. Dar el avea dreptate. Pe atunci nu-mi dădeam seama. Dar asta n-are nici o legătură... n-am revăzut-o după vara aceea petrecută la Paris, decât acum doi ani. Am dat peste Max la Cairo. A încercat să-mi facă o surpriză cu identitatea soţiei sale... Era Cilla, desigur. Aşa am aflat şi eu că se căsătoriseră.

— Acum poţi fi sincer cu mine, Rodger. Aminteşte-ţi cât de apropiaţi eram, dragul meu... când ai revăzut-o, mai erai îndrăgostit de ea? Sau te-ai îndrăgostit, din nou, de ea, chiar atunci?

— Ce joc faci, Clothilde? Unde vrei să ajungi?

— Ţi-am spus că relaţia mea cu Max era complicată. Ştii, am venit o dată în Anglia, iar Max şi Cilla erau căsătoriţi. Max m-a găsit... am reînnodat prietenia noastră, în felul în care fusese şi la Paris.

— Vrei să spui că a venit la tine pentru sex?

— Rodger, tu nu mă asculţi. Ţi-am spus, doar, sexul n-a fost niciodată o reuşită între noi.

— Vrei să spui că nu-şi depăşise... faza?

— Îţi spun că Max era impotent. Soldăţelul lui nu voia să facă drepţi... ce tristeţe, şi ce mai *soldat* era el!... Era foarte îngrijorat în legătură cu Cilla, adică în legătură cu relaţiile sexuale, desigur. Ştia că starea lui o înnebunea... Alături de Max, ea a trecut printr-o perioadă *trés difficile*[1]. Mi-a mărturisit că-l apucau furiile, spunea că o lovise, se ura pe sine însuşi pentru faptul că nu putea s-o satisfacă, o ura pe ea pentru faptul că se ducea în altă parte, la alţi bărbaţi, era sfâşiat sufleteşte, Rodger... niciodată nu era sigur ce făcea ea, dar făcea presupuneri logice.

— Dar au o fetiţă, spuse Godwin.

— Spunea că era posibil să fie a lui. Se pare că ea reuşea totuşi... cu el... rareori, dar el nu putea vorbi niciodată despre asta... se poate să fi fost o minciună, poate voia să mă facă să cred că fetiţa *putea* fi a lui... Era posibil s-o fi fertilizat? Cine ştie? În mod sigur, nu în felul în care o făcea când era cu mine... Dar mi-a povestit că te întâlnise întâmplător la Cairo. Era foarte însufleţit, emoţionat, mi-a spus *îl iubesc pe omul ăsta,* adică pe tine, *l-am ajutat să devină bărbat, spunea, suntem fraţi,* Red, îmi spunea Red, *suntem fraţi de cruce* dar fraza asta mie nu-mi spunea nimic. L-am întrebat ce înseamnă lucrul ăsta*, fraţi de cruce* şi mi-a spus că poate aveam dreptul să ştiu... apoi mi-a povestit...

— Ce ţi-a povestit?

— Spunea că era un lucru pe care numai voi doi îl ştiaţi... mi-a povestit despre cei doi *flics.*

Godwin o privea.

— Mi-a povestit cum voi doi i-aţi omorât pe cei doi *flics* care mă bătuseră, mă violaseră şi aproape mă omorâseră. Spunea că niciodată nu povestise vreunei fiinţe omeneşti întâmplarea aceea şi se întreba dacă şi tu făcuseşi la fel. Mai spunea că nici între voi doi nu mai pomeniseraţi vreodată despre lucrul ăsta. Da spunea că poate eu ar trebui să ştiu, spunea că tu ai înţelege asta.

— Da, înţeleg.

— Rodger, acum mă simt ridicolă... N-ar fi trebuit să-ţi spun... dar, într-un fel, doream să ştii că eu ştiam asta. Acum

---

1 Foarte grea (lb. franceză) (n.tr.)

Max a murit şi am rămas doar noi doi... există o legătură puternică între noi. Eu eram aproape pe moarte, iar tu, scumpul meu apărător, amantul meu american, ai ucis pentru mine...

Privi în depărtare, peste grădina vârstată cu lumini şi umbre, unde câinele moţăia liniştit şi florile strălucitoare se ofileau leneşe, în paturile lor udate proaspăt. Ea aştepta, amintindu-şi, controlându-se cu grijă.

— Apoi, continuă ea, când Clyde vorbi despre tine, cum că amândoi iubeaţi aceeaşi femeie... asta m-a făcut să mă gândesc la Max care-mi vorbea despre legătura care ne unea pe *noi* trei... şi mi-am amintit cum spusese că atunci când te-a întâlnit la Cairo, şi-a dat seama că încă o mai iubeai pe Cilla...

— Ce altceva a mai spus despre asta?

— Ah, era foarte calm, foarte filosof, nu era deloc supărat, spunea că nu te condamnă nici cât negru sub unghie şi râdea foarte blând. Dar era sigur de lucrul ăsta... era sigur că tu erai îndrăgostit de soţia lui. Spunea că tu o vei adora întotdeauna de la distanţă. Era de părere că era destul de trist dar şi amuzant, în acelaşi timp şi apoi a mai spus: *Şi acum avem pe cap războiul ăsta blestemat.* Îl mai aud şi acum, Rodger şi m-am gândit că acum era un moment prielnic să te văd, să-ţi povestesc toate acestea.

— Ei bine, e chiar mai amuzant şi mai trist decât a crezut Max. Cu Cilla se întâmplă ceva rău... A ajuns la fundul sacului. Dintr-odată, mă urăşte, nu vrea să mă vadă, nu vrea să mă sune la telefon sau să-mi răspundă la scrisori. Aşa încât, oftă el, eu pot s-o iubesc, nu mă pot împiedica să n-o fac, dar oare lucrurile se vor îndrepta vreodată? Vor avea, vreodată, vreun rost? Mă îndoiesc, Clothilde. Ceva nu e în ordine cu ea...

— Eu am, desigur, teoria mea, spuse ea. Vino să ne plimbăm puţin pe malul râului. Danvers are nevoie de mişcare. La ora asta se stârneşte puţin vânt şi se mai răcoreşte atmosfera. Vino, Danvers!

Spanielul căscă, se ridică, apucă lesa din piele care zăcea alături şi păşi încet peste peluză. Ea se aplecă şi prinse lesa de zgarda uzată, din piele.

Clothilde îşi petrecu braţul pe sub braţul lui Rodger, în timp ce se plimbau pe malul râului. Soarele strălucitor sclipi pe suprafaţa apei, transformând-o în vălurele de aur topit.

— Max o iubea pe Cilla, spuse ea şi Clyde o iubea pe Cilla şi tu o iubeşti pe Cilla... Făcu o mutriţă drăgălaşă şi amuzantă, tipic franţuzească. Dulce-amară, dar amuzantă. Şi, în vara aceea, toţi v-aţi culcat cu mine. Cred însă că singurul care s-a culcat cu noi amândouă în acelaşi timp, a fost Clyde.

— Deci ştii şi tu. Sunt uluit că ţi-a spus.

— Nu mi-a spus el. Cilla mi-a spus, la un prânz, chiar după declanşarea războiului. Ne întâlnim o dată sau de două ori pe an şi ne facem destăinuiri. Conversaţie strict feminină. Atunci ea avea o stare proastă, a purtat ochelari negri tot timpul cât a durat masa. Spunea că avea o infecţie la ochi... mai târziu a mărturisit că Max o lovise. Aşa cum îţi poţi imagina, a început să-mi povestească totul. Spunea ca n-avea noroc la bărbaţi, mi-a povestit despre Clyde şi cum i-ai prins tu într-o zi, asupra faptului... mi-a spus că se îndrăgostise foarte tare de tine atunci, dar că tu nu-i dădeai nici o atenţie, în felul în care voia ea. Spunea că Clyde a făcut o încercare nereuşită de sinucidere când ea a terminat cu el. Şi toate acestea la paisprezece ani! Chiar şi eu am fost şocată. Apoi Max s-a ţinut după ea timp de mai mulţi ani, să fi fost vreo opt ani? În cele din urmă, s-a măritat cu el, iar el s-a schimbat. Ea spunea că nu se simţea bine. Nu ştia ce anume avea, dar spunea că, rareori, arăta oarecare dorinţă pentru ea, că nu era în stare să ducă la bun sfârşit actul sexual... Aşa cum au tendinţa s-o facă femeile, spunea că numai ea era de vină... se pare că majoritatea femeilor se autocondamnă. Înţelegi, Rodger, tocmai asta e. Ea nu te urăşte... se urăşte pe ea însăşi, se autocondamnă pentru problemele pe care le are cu bărbaţii, pentru precocitatea ei sexuală, pentru *tot...* pentru impotenţa lui Max şi acum, fără îndoială, pentru moartea lui... mă tem că nu va fi niciodată fericită şi dacă o iubeşti, sărmane Rodger, nici tu nu vei fi vreodată fericit. Poate doar dacă o vei face să aibă încredere în ea...

— Era atât de fermecătoare ca fetiţă, spuse el.

— Şi acum e fermecătoare, nu-i aşa?
— Poate să fie. Tocmai asta e problema.
— Danvers, ne întoarcem.
Ajunşi acasă, în Cheyne Walk, ea îi zâmbi.
— Rămâi cu mine în noaptea asta.
— De dragul trecutului?
— Spune-i cum vrei.
Rămase. Noaptea era caldă. Lumina lunii cădea la picioarele patului. Fereastra era deschisă.
Ea se trezi înainte de revărsatul zorilor şi observă că el o privea.
— Ce este? îl întrebă.
— Întoarcerea în timp e posibilă.
Îi atinse sânii şi-i simţi sfârcurile întărindu-se.
— Niciodată n-am crezut că se poate realiza.
— Da, se poate. Dar scumpul meu Rodger, e un şiretlic ieftin cu care ne ameţim amândoi.
— Un şiretlic?
— O iluzie. Te poţi întoarce în timp, asta e adevărat, dar numai pentru o noapte. Asta e mica tragedie a vieţii... te poţi întoarce în timp, dar, din păcate, nu poţi rămâne acolo. Îţi defilează prin faţa ochilor, dar când iluzia s-a sfârşit, te afli iar în prezent. E atât de trist, nu-i aşa? Dar nu poţi schimba nimic. Poate doar pentru o singură noapte.

Era o zi fierbinte, încremenită, somnolentă. Se adunaseră nori grei care acum stăteau agăţaţi de vârfurile copacilor. Godwin parcurse ştirile de război din ziare, ascultă mesajele radio transmise de BBC, îşi scrise emisiunea pentru seara aceea.
Deşi convins că n-are şanse, apucă impulsiv telefonul şi o sună pe Cilla. Răspunse cu respiraţia întretăiată, dar altfel, cu o voce foarte normală. Foarte normală, după o vară întreagă în care refuzase să vorbească cu el.
— Ah, Rodger, mă gândeam şi eu să te sun. Mă mustră conştiinţa.
— Să nu te mustre. O conştiinţă încărcată este cel mai nepotrivit motiv pentru a suna pe cineva.
Nu putea suporta ideea. Nu suporta să fie povara penibilă

a cuiva, datoria: Ah, trebuie să-l sun pe sărmanul Rodger, am uitat de el...

— Oricare ar fi motivul, intenţionam să te sun.

Ascultând-o, avu o tresărire: nu spunea că-i fusese dor de el. Nu-i fusese dor de el. Pentru ea n-avea nici o importanţă.

— Am terminat filmul, o altă bucată de celuloid pentru posteritate. Şi repet noua piesă a lui Stefan pe care o prezentăm peste două săptămâni. Mă tem că în actul doi sunt câteva scene dificile, aşa încât e puţină bătaie de cap... apoi Jacob Epstein îmi face bustul, adică nu bustul *meu,* ci un bust în bronz, pentru care pozez. Îţi vine să crezi că mă imortalizează? Într-o bună zi, când voi fi moartă demult, oamenii se vor holba la mine în vreo galerie întunecoasă de muzeu şi se vor gândi: cine naiba mai era şi târfuliţa asta? E îngrozitor, dar destul de emoţionant în felul său, nu ţi se pare? Ne purtăm cu toţii de parcă am avea cine ştie ce importanţă, dar nu avem, nu-i aşa? Nici unul dintre noi nu contează...

— Nu fii proastă. E minunat. Acum am întreaga imagine: înţeleg. Bronzurile lui Epstein din ’42... Churchill, De Gaulle, Ghandi, Cilla Hood...

Ea râse.

— Ca de obicei, vezi lucrurile aşa cum trebuie. În faţa morţii, toţi suntem egali, cel puţin aşa se spune. Foarte frumos. Dar tu ce-ai mai făcut? Ai petrecut o vară plăcută?

— Am supravieţuit, într-un fel sau altul. Un tip a încercat să mă omoare, într-o noapte.

— De ce?

— Motivele lui rămân un mister. S-a dovedit că, în realitate, n-am fost spionul suspectat. Totul a fost o parte din planul inteligent al lui Monk, destinat să stârnească confuzie în rândul duşmanilor noştri. E posibil ca asemenea manevre să reuşească? Presupun că trebuie....

— Monk! Sigur că tu nu eşti spion! Niciodată nu m-am gândit că poţi fi spion, nici un moment! Incredibil! Ce alte noutăţi mai ai?

— Am văzut-o de curând pe Clothilde.

— Adevărat?

— Şi pe Lily şi pe Greer şi pe J.B. Şi dau mereu nas în nas

cu domnul Lieberman al tău. Ştiai că este o veche figură a Hollywood-ului?

— Nu e comic? Niciodată nu ştii ce să crezi despre Stefan, sau, mai exact, cu care Stefan ai de-a face. Cred că tocmai asta îl face să fie un scriitor atât de bun.

— Şi Homer, continuă el cu pleiada lui de fete, apoi Rakestraw... aceeaşi veche gaşcă.

— Nu cumva ai uitat, pe careva?

— Nu, nu cred.

— N-ai pomenit-o pe Anne Collister.

— Cred că nu.

— Mă tem că aţi fost văzuţi împreună.

— La Savoy? Când luam masa de prânz?

— Nu, dar în apropiere. Pe malul Tamisei, lângă Acul Cleopatrei şi tu o făceai să plângă. Să-ţi fie ruşine, Rodger.

Părea o conversaţie între doi prieteni. Nimic mai mult. N-a ştiut niciodată ce a vrut să însemne asta. Îl văzuse ea, oare? Cine era ea? O persoană pe care o putea iubi sau o femeie pe care o cunoştea în mod accidental?

— Mă tem că îi dădeam niscai veşti proaste.

— Şi eu aş vrea să-i dau asemenea veşti. Aş *putea* chiar să-i dau câteva.

— Ca de pildă?

— Fratele ei, Edward, era nebunul care mă urmărea. Îţi aminteşti că ţi-am povestit despre bărbatul pe care-l văzusem?

— Da, desigur.

— Ei bine, aveam şi eu un detectiv particular care mă supraveghea. Exact ca în filme, iubitule. Detectivul l-a descoperit pe individul care stătea la pândă şi a început să-l urmărească şi nu era altul decât Edward Collister! Îţi vine să crezi?

— Dar ce motiv avea? Ce a spus?

— A negat, desigur, s-a plâns că lucrurile devin periculoase când un londonez nu mai e liber să se plimbe pe străzi. Dar omul meu nu l-a abordat până când nu l-a observat mai multe nopţi la rând, pândindu-mi casa. Trebuie să spun că l-a speriat de moarte. Aşa încât misterul ăsta s-a clarificat. Dragostea aprinsă a unui postadolescent pentru o

stea de cinema? Cine ar putea spune? Fapt este că n-a mai repetat figura şi lucrul ăsta s-a petrecut acum o lună sau chiar mai mult. Iubitule, să vin să te văd? Ţi-ar plăcea? Doica e plecată cu copiii, toată ziua, la un fel de serbare, aşa încât am o după-amiază liberă. Spune da, Rodger.

— Vino neapărat.

— Voi fi la tine într-o clipită.

Îi trimise o sărutare prin telefon.

El o aşteptă în Berkeley Square, când ea sosi grăbită. Zâmbea veselă, zburdând pe lângă el, prea departe pentru un sărut. Purta o rochie crem cu liliachiu, cu pliuri care-i unduiau pe şolduri ca o fustă făcută din fire dese de iarbă. Faţa îi era cam suptă iar ochii păreau şi mai mari şi mai strălucitori. Fragilitatea feţei şi a torsului ei era mai evidentă ca oricând, sau poate că el o putea observa mai bine pentru că o privea foarte de aproape, dar picioarele îi erau puternice. Avea un ţopăit nervos în timp ce se plimbau, se tot întorcea spre el în timp ce vorbeau, rămânea apoi în urmă, contând pe el s-o ajute dacă s-ar fi poticnit. El asculta doar pe jumătate, neputându-şi lua ochii de la ea. Parcă ar fi avut din nou paisprezece ani. Privind-o, nimeni n-ar fi putut crede că depăşise vârsta adolescenţei. De parcă ar fi deţinut vreun secret preţios, ca şi cum tinereţea îi aparţinea ca o haină, pe care o îmbrăca atunci când voia. Curgerea şi sinuozităţile timpului îl iritau, îl făceau să se simtă bătrân. Uneori avea sentimentul că ar fi putut foarte bine să fie un vizitator de pe altă planetă, sau, poate, era mai corect să spună că ea era vizitatorul care sosea din altă lume.

Străbătură Piccadilly şi intrară în Green Park. Era linişte, o duminică liniştită. Ea se calmase şi-şi potrivise pasul după al lui. El îşi simţea inima bătând mai repede doar pentru faptul că era atât de aproape de ea. Ar fi dat orice numai să nu fi fost aşa, dar în cazul acesta, ar fi ratat fiorul acestei clipe. Când se pătrundea de fiorul apropierii ei, se simţea eliberat de apăsarea războiului, de dorul de ea, chiar şi de umbra lui Max. Ea înlocuia toate acestea cu prezenţa ei, cu parfumul, cu energia, cu râsul ei, cu ochii ei, cu unduirea fustei. Cum reuşea? Cum făcea ea să şteargă totul cu o

simplă mişcare a mâinii? Era nebun, oare? I se întâmpla, oare, oricărui bărbat să găsească, într-o bună zi, o astfel de femeie? Sau era doar sângele care vorbea?

Se aşezară pe o bancă şi priviră doi băieţei în pantaloni scurţi care încercau să convingă un zmeu să se înalţe de pe iarbă. Nu era nici un pic de vânt şi treaba nu mergea. El îi povesti despre Monk şi despre individul din ceaţă ca şi despre felul cum îl aşteptase pe Monk cu pistolul pregătit.

— Pangloss, spuse ea încet, repetând numele.

— Problema este, cum a aflat Pangloss ăsta despre operaţiune. Spune-mi, gândeşte-te serios, Cilla, a pomenit Max, vreodată, ceva despre locul unde urma să ne ducem, despre ceea ce urma să facem? A pomenit el, vreodată, numele conspirativ PRÆTORIAN? Dacă ţi-a spus ţie, dacă a lăsat să-i scape asta, s-ar fi putut să-i scape şi în altă parte... poate că tu ai repetat, neştiind cât de important era...

Ea tăcu îndelung, privind băieţii care se munceau cu zmeul pe pământ.

— Nu. Era unul dintre secretele lui. N-a scos nici un cuvânt. În orice caz, sunt absolut sigură că nu ştiu despre nici un spion.

— Totuşi Pangloss există pe undeva. Un spion german care există în realitate.

— În privinţa asta, nu ştii decât ceea ce ţi-a spus Monk Vardan. Asta nu constituie cine ştie ce garanţie a adevărului.

— În clipa aceea îi ţinteam cu pistolul primul nasture al vestei. E genul de situaţie în care oamenii spun adevărul.

— Este exact genul de situaţie în care eu aş minţi de-ar îngheţa apele.

Cum de înnoda ea atât de uşor firul lucrurilor, de acolo de unde se rupsese? Oare timpul se oprise în loc pentru ea? Cum putea ea să considere că nimic nu era în neregulă? De ce dorea el să înfrunte totul în mod deschis, în timp ce ea nu voia? Ce-l făcea pe el să fie cel care dorea cu atâta ardoare un răspuns?

Ea îi povesti despre şedinţele de pozat pentru Jacob Epstein, despre cum mergea cu piesa lui Lieberman, îi povesti apoi mici istorioare despre Chloe şi Dilys, de parcă erau şi copiii lui, în aceeaşi măsură în care erau ai ei. Chiar

aşa şi simţea, de parcă erau ai lui. Apoi, norii inevitabili începură să se întunece şi se părea că ploaia sta să înceapă dintr-o clipă în alta.

— Hai să te conduc acasă, spuse ea.

Rămase tăcută tot timpul cât dură drumul de întoarcere spre Berkeley Square. Nu mai ţopăia, de parcă spectacolul se sfârşise.

— Vino sus, spuse el.

— Foarte bine. Dar nu pot să stau mult.

Ajunşi în apartament, ea se rezemă cu spatele de uşa deschisă, trăgând adânc aerul în piept de mai multe ori.

— De mult n-am mai fost aici.

— Ce se întâmplă cu tine, Cilla?

— Rodger... sunt atât de tristă, atât de al naibii de *tristă...* nu ştiu ce să mă fac... am încercat din răsputeri şi apoi mi s-a întâmplat... Nu ştiu ce e cu mine... tristă, sunt atât de tristă în legătură cu orice, totul pare în zadar, totul nu e decât o imensă risipă.

Îşi muşcă buza de jos. Privirile-i erau tăioase, străpungeau camera ca nişte lame de cuţit, îi străpungeau viaţa, tot ce-i aparţinea lui. Ea tremura.

Godwin îi cuprinse umerii, ţinând-o strâns, simţind în acest timp cum trupul îi devenea rigid.

— Cilla, nu e nimic. Totul va fi bine. Te-ai scufundat şi nu e nimeni să te ajute să ieşi la suprafaţă. Te crezi singură, dar nu eşti singură, noi ne avem unul pe celălalt, te poţi bizui pe mine oricând... Te-am iubit întotdeauna. Aminteşte-ţi când ne-am întâlnit prima oară la Paris, ziua când ne-am dus cu toţii la tenis...

Îi vorbea, îi şoptea, încercând s-o liniştească, aşa cum îi spui unui copil neastâmpărat, o poveste înainte de culcare. În apartament era întuneric. Lăsase radioul deschis. Crainicul vorbea despre război. Un milion de germani atacau Stalingradul. Avioanele B-17 bombardau Rotterdamul. Germanii încercau să ajungă pe coasta Mediteranei, în spatele Armatei a Opta engleze. Dacă reuşeau, alte divizii germane, suplimentare, aveau acces la Nil. Cea mai încurajatoare ştire era că Rommel nu mai avea combustibil. Englezii tocmai scufundaseră un mare petrolier în portul

Tobruk. El îi dădu drumul din braţe, îi sărută părul, îi sorbi parfumul.

— Totul va fi bine. Îi atinse bărbia, îi ridică obrazul spre el. Ochii ei păreau să privească în gol. Era ca şi cum ar fi privit într-o oglindă prăfuită. Irisul ochilor ei se mişca asemenea unor umbre. Buzele lui îi atinseră faţa.

Ea se smuci brusc de parcă ar fi fost curentată. Se smulse din îmbrăţişarea lui, se dădu la o parte, de parcă el ar fi încercat s-o sugrume. Ridică brusc un braţ şi un vas de sticlă plin cu flori se izbi de pervazul ferestrei.

— Nu mă atinge! strigă ea, tresărind la sunetul propriei sale voci, apoi şopti: Să nu îndrăzneşti să mă atingi!

Izbucni, dintr-odată, în plâns, colţurile gurii i se lăsară în jos, trăsăturile îi deveniră înspăimântătoare, o mască pe care el n-o mai văzuse niciodată.

— N-am vrut să spun asta, Rodger, am vrut să spun să nu te degradezi, să nu-ţi murdăreşti mâinile atingându-mă. Simt că înnebunesc, Rodger... fac lucruri nebuneşti, fără sens, lucruri periculoase... e mai rău decât a fost vreodată până acum...

Nu avea importanţă cât efort făcea, n-avea importanţă cât de adevărate puteau fi emoţiile ei, nu se putea împiedica să pară că joacă un rol din filmele ei. Poate asta însemna că, la urma urmei, filmele aveau dreptate. Poate că filmele îşi luaseră substanţa din viaţa reală. O privi, fără să poată şti dacă poza sau era copleşită de emoţie adevărată. Cum ar fi fost să-şi petreacă toată viaţa alături de ea, fără să ştie vreodată ce şi cât era realitate?

Ea privi cioburile vasului spart, îngenunche încet şi începu să le adune. Îşi privea mâinile. Vocea îi era monotonă, golită de expresie şi demnă de milă.

— Sunt complet nebună. Poate că războiul e de vină... nu, sigur că nu războiul. Mama îmi spune mereu că sunt o târfă, exact cum a fost şi ea, dar eu cred că e şi mai rău... ea a fost o târfă, dar eu am mers mai departe, ei îi plăcea, eu sunt doar, doar... Îţi poţi imagina, dragă Rodger, ce am făcut eu acum câteva săptămâni? Un bărbat mă dorea, m-a făcut să înţeleg că auzise fel de fel de lucruri despre mine, era foarte plastic... mi-a spus că văzuse câteva poze de ale mele, le-a

descris şi mi-am dat seama că spunea adevărul... aşa încât i-am spus *da,* l-am lăsat să mă privească în cele mai intime locuri, în timp ce se masturba, dar înainte de a-mi scoate rochia şi chiloţii a trebuit să-mi dea o mie de lire... era funcţionar în City, erau destui bani, dar nu chiar atât de mulţi încât să conteze pentru el... apoi a vrut să mă lingă şi aşa au mai ieşit o mie de lire... apoi a vrut ca eu să fac acelaşi lucru şi câte şi mai câte fantezii pe care le avea în minte, iar eu continuam să adun banii... Înainte de a termina cu mine, pusese pe masă şapte mii de lire. Încercă să râdă. Am cumpărat câteva acţiuni. Vai, Doamne... şi apoi am refuzat să-l mai văd. I-am spus că nu-şi putea permite luxul ăsta cu regularitate...

Nu-şi ridica privirea, continua să strângă cioburile ascuţite, în palmă.

— Trebuie să te descotoroseşti de mine, Rodger, uită Parisul, uită fata pe care ai cunoscut-o acolo, fugi de toată mizeria asta, chiar de atunci ţi-ai dat seama că ceva nu era în regulă cu mine, aşa încât, pleacă, lasă pe altcineva să ducă povara asta, sau bate-mă, bate-mă până când te vor durea braţele... sau însoară-te cu Anne Collister, fă orice îţi stă la îndemână ca să mă răneşti. Părăseşte-mă, povesteşte-le tuturor despre mine... Ah, Dumnezeule, nu ştiu pentru ce fac asta... vreau să fiu ca mama... poate cred ce spunea ea întotdeauna despre mine... o urăsc, iar pe mine mă urăsc şi mai tare... De ce nu putem să murim şi să fim daţi uitării, ar fi fost tot una...

În cameră era acum întuneric de-a binelea. N-o putea vedea clar, îngenuncheată cum era, lângă pervazul ferestrei. Florile şi apa erau împrăştiate pe covor, se auzea zgomotul sticlei care se lovea de alte bucăţi de sticlă.

Ea lăsă să-i scape un ţipăt scurt de durere.

Ah, Cilla, pentru numele lui Dumnezeu...

O culese de jos şi o ridică în picioare. În lumina care venea dinspre fereastră, văzu ciobul ascuţit dintr-o mână, zgârieturile de la încheietura celeilalte mâini, acolo unde încercase să găsească vena.

Îi smulse bucata de sticlă din mână.

— Târfă proastă!

— Ce mai bărbat! Gâfâia, saliva albă i se revărsa din gură. Acum ai înţeles. De ce nu mă loveşti? Răneşte-mă, Rodger, fă-mă să mă port frumos, fă-mă să fiu bună.

— Dumnezeule, ce pacoste poţi fi! spuse el. Şi încetează, te rog, să-mi mai spui povestea aceea de groază şi, pe deasupra, plictisitoare, despre omul mare şi rău din City...

— Dar e adevărat, ticălosule!

— Şi ce dacă? Cui îi pasă? Pentru mine nu eşti nici un mister, ai încetat de mult să mai fii. Eşti o pacoste şi eşti ţicnită... de ce naiba mă mai deranjez să spun toate astea? Oricum, pentru tine e acelaşi lucru, iar pentru mine va fi la fel. Vei fi şi de acum încolo o smucită, iar eu te voi iubi în continuare. Vorbesc de pomană.

— De ce nu mă omori? Fă-mi un serviciu, omoară-mă.

— Nu pot.

— De ce nu?

— Pentru că tu eşti destinul meu. Aşa cum e el.

— Şi pentru că nu eşti un ucigaş.

— Ba da, sunt un ucigaş pe cinste.

— Atunci?

— Dar destinul meu nu este să te omor. Destinul meu este să te iubesc.

El se îndepărtă şi ea veni lângă el, odihnindu-şi capul pe pieptul lui.

— De ce? *De ce?* Salvează-te, Rodger.

— Ah, iubita mea! Ah, Cilla, nu pot, pur şi simplu.

— De ce nu?

Una dintre tăieturile de la încheietura mâinii ei sângera. Nu era nimic grav. Ea o atinse cu limba. El îi ridică mâna şi-i sărută rana însângerată.

— Pentru că aşa e scris.

— Ah, Rodger, asta era vorba lui Max. Cine spune că e scris?

— N-are importanţă. E scris. E tot ce trebuie să ştii.

Godwin se afla din ce în ce mai mult în stăpânirea a două obsesii, pe măsură ce vara îşi lua adio de la anul acela. Trebuia să se gândească cum să procedeze cu Cilla, să găsească o cale ca să poată supravieţui amândoi, o cale să-şi

poată împlini destinul. Aruncase peste bord logica şi raţiunea. Trebuia s-o aibă, trebuia s-o ia aşa cum era. Fusese prea mult timp în inima şi în mintea lui, ca să renunţe la ea. Ştia că dragostea lui devenise acum o obsesie, chiar distructivă, dar n-avea rost să-şi mai facă griji din cauza asta. Oriunde l-ar fi dus ea, acolo se ducea. Era un sentiment straniu, simţea un soi de linişte misterioasă în miezul fiinţei lui şi, în final, se abandonă cu totul acestei senzaţii noi. Acum nu mai conta nici un fel de explicaţie. Se gândi că poate se întâmplase când o văzuse îngenunchind pe podea, cu lacrimile şiroaie pe obraji, tăindu-se patetic cu bucata de sticlă spartă şi mânjindu-şi frumoasa rochie cu sânge. În clipa aceea, toate sentimentele lui pentru ea se cristalizară: iubire, milă, dorinţă, nevoia aproape mistică de a o apăra de coşmarul pe care-l avusese. Credea, cu dreptate sau fără, că ei i-ar fi fost mai bine alături de el, decât fără el. Avea nevoie de cineva care să stea între ea şi prăpastie. Nu-şi dădea seama că lăsa la o parte orice consideraţie cu privire la confortul său spiritual. Nu mai avea importanţă. Şi în plus, fără ea, nu era nimic, nici un fel de confort, numai pustiu.

A doua obsesie care creştea văzând cu ochii era nevoia de a-l răzbuna pe Max Hood. Cu cât afla mai multe despre caracterul complex al lui Max Hood, despre latura întunecată, supusă veşnicei torturi, cu atât devenea mai important să-l descopere pe omul care-i pusese la cale moartea. Trebuia să-i ofere lui Max puţină odihnă, puţină pace, de care nu avusese parte în viaţă. Asta însemna să-l găsească pe Pangloss. Dar treaba părea aproape imposibilă. Sau aşa ar fi fost, dacă n-ar fi existat câteva legături ciudate, care permiteau licăriri foarte slabe de speranţă.

În primul rând, Vardan îl folosise pe Godwin ca să-l inducă în eroare pe Pangloss. Putea să fi reuşit sau nu, dar Godwin era un termen al ecuaţiei.

În al doilea rând, Godwin luase parte la operaţiunea PRÆTORIAN, deci, din nou, un termen al ecuaţiei.

În al treilea rând, într-un fel sau altul, Pangloss descoperise secretul operaţiunii PRÆTORIAN şi-l transmisese duşmanului. Supravieţuirea lui Godwin se datorase, în întregime, norocului. Deci, era ceva personal.

În al patrulea rând, cineva încercase să-l omoare pe Godwin, în Berkeley Square. Oricum, se dovedea că persoana lui era importantă.

În al cincilea rând, legătura lui Godwin cu Cilla Hood nu fusese chiar atât de secretă pe cât crezuse el. Erau unii care ştiuseră. Şi unul dintre ei îl ameninţase cu moartea.

Aşa încât Godwin văzuse cum lucrurile începeau să se contureze, un crâmpei de ici, altul de dincolo. N-avea nici o idee cine era Pangloss. Nu putea forţa nota; nu ştia de care parte putea să apese tubul. Tot ce putea face, era să stea cuminte, să aştepte, să nu renunţe. Poate pentru că era o părticică a „desenului”. Desenul însuşi s-ar fi putut dezvălui, în cele din urmă, în întregime.

26

Era o dimineaţă de vineri plină de strălucire şi de o prospeţime înviorătoare când Monk Vardan îl sună acasă. Godwin îşi bea cafeaua şi lucra la emisiunea de duminică seara. Sunetul telefonului îl întrerupse din gândurile sale în legătură cu generalul american Dwight Eisenhower, desemnat de curând să ia comanda unei operaţiuni secrete în Londra, în legătură cu înspăimântătoarea bătălie între forţele navale şi japonezi, la Guadalcanal, în legătură cu teribilele lupte corp la corp, de pe străzile Stalingradului.

— Ai auzit?

— Nu ştiu despre ce vorbeşti.

— Despre Anne Collister. A încercat să se sinucidă săptămâna trecută. Mai eşti la telefon, bătrâne? M-ai auzit?

Godwin simţi un gol în stomac.

— Da, sunt la telefon. Rămase ca paralizat, stană de piatră. N-am ştiut. Nu mi-a ajuns nimic la ureche. Ce s-a întâmplat?

— Era tristă, deprimată, se retrăsese în casa părintească de la ţară. Obişnuitele somnifere. Cred că a înghiţit suficiente ca să adoarmă un batalion întreg.

— Îngrozitor. Acum se simte bine?

— Se pare că va supravieţui. Are dureri îngrozitoare de

stomac şi un cap ca o baniţă.

— Nu-mi vine să cred. Are de toate: familie, bani, o înfăţişare plăcută...

— De toate, afară de tine. Unele femei se orientează în acest caz spre preocupări intelectuale şi se apucă să scrie sonete. Altele înghit un pumn de orice au la îndemână şi-l dau pe gât cu gin. Nu ştiu ce e mai rău. Totuşi, trebuie să fii mai degrabă mândru. Nu oricine are iubite părăsite care încearcă să se omoare pentru el.

— Mare noroc ai, Monk, că nu pot pune mâna pe tine chiar acum.

— Cu lipsa ta totală de spirit sportiv, mă bucur întotdeauna când se întâmplă să am acest noroc.

Godwin nu ştia la ce făcea aluzie şi nici nu-i prea păsa în momentul acela.

— Cum ai aflat de Anne?

— E o chestiune foarte personală, dar s-a întâmplat să dau nas în nas cu amicul tău, Eddie Collister, la Amiralitate. Abia se ţinea pe picioare, avea obrajii supţi şi o strălucire nesănătoasă a ochilor. Era în stare de şoc, ce mai, se pare că ţine foarte mult la Anne.

— Ce ţi-a spus?

— Nu era prea vorbăreţ. Spunea că, în ultima vreme, Anne era foarte deprimată, că avusese nişte şocuri neplăcute de curând, asta putând să însemne orice. Eu cred că cel mai important a fost faptul că tu ai fugit din patul ei.

— Monk, de unde ştii tu aşa ceva?

— Doamne, bătrâne, dar legătura ta cu Cilla nu mai e un secret acum... şi îmi vine greu să cred că un tip decent şi cinstit ca tine ar dori să jongleze cu femeile. Tu nu eşti un individ duplicitar, Rodger. La tine, ce-i în guşa şi-n căpuşă, ai inima în palmă, cum s-ar zice. Încântătoarea fire americană. Oftă.

— La revedere, Monk.

— Nu e nimic atât de rău în legătură cu faptul că ai fost folosit ca momeală. Te porţi copilăreşte.

— Îţi iau în nume de rău faptul că nu mi-ai spus-o.

Monk îi dădea dureri de cap. Privea furiş şi răuvoitor spre Berkeley Square. Anne Collister... Grozăvia întâmplării îi

cuprindea treptat mintea. De ce o făcuse? Se putea să aibă vreo legătură cu el? Sigur nu. Totul era atât de prostesc şi Anne nu era proastă. În ziua aceea îi spusese că, în ultimul timp, primise prea multe veşti proaste. Dar nu spusese despre ce era vorba.

— Oamenii reacţionează foarte diferit atunci când li se încredinţează secrete. Tu eşti ca o carte deschisă, niciodată n-ai fi scos-o la capăt.

Trebuia să te facem să-ţi manifeşti în mod activ furia, frustrarea şi teama...

— Dar asta are, într-adevăr, o importanţă atât de mare?

Godwin se ura pe sine pentru că fusese din nou pus în încurcătură, dar n-avea încotro.

— Cum putea să afle adevăratul Pangloss, că eu eram cel bănuit?

— Nu înţelegi, bătrâne? Pangloss este persoana care putea să ştie despre operaţiunea PRÆTORIAN. Este *foarte aproape.* Provine dintr-un grup foarte restrâns, foarte select. Este cineva pe care-l *cunoaştem*, pentru că ştia despre PRÆTORIAN. S-ar putea să-l cunosc. Poate şi tu… sau Max... sau Cilla... dar trebuie să admitem că Max nu i-a vorbit niciodată Cillei despre operaţiune. Într-un fel sau altul, Pangloss a descoperit totul în legătură cu o operaţiune foarte secretă şi foarte bine păzită. Aşa încât, trebuie să-i fi ajuns la urechi sau trebuie să fi observat neliniştea ta... iar suspectarea ta era exact lucrul în care dorea el să creadă. Din câte ştie el, tu eşti încă suspectat. Zvonul acesta este încă în circulaţie. Mi-e cam milă de tine, ca să-ţi spun drept... Ideea i-a fost inoculată; acum vom aştepta să facă o mişcare greşită. Pândim pe toată lumea. Reţeaua noastră este foarte deasă. N-are cum să se strecoare printre ochiurile ei.

Satul era îngrămădit la capătul unui drum lung de o milă, care ducea, din artera principală, la ocean şi la Canal. Godwin sosise seara devreme, frânând scurt pe caldarâm, după excursia de sâmbătă, grăbită şi monotonă, prin Cornwall. Rătăcise gâfâind ca un nebun, în sus şi în jos, prin toate cotloanele, printre ruinele bătute de ploi ale legendarului castel al regelui Arthur din Tintagel. Ceea ce

părea să fi fost cândva fundaţiile castelului, era acum un adevărat labirint de pământ, acoperit din abundenţă de muşchi şi iarbă deasă. Vântul sufla nebuneşte, ploaia era rece şi tăioasă şi Godwin nu-şi permise să tragă adânc aerul în piept, până ce nu ajunse din nou la şes, îndreptându-se spre maşină. Sabotul avariat avea acum o nouă scurgere şi trăgea spre dreapta, nu se ştie din ce motive. Satul părea atrăgător, privit de pe şosea, unde vântul se hârjonea în voie cu micuţa maşină roşie, de parcă ar fi fost o jucărie. Simţea nevoia să bea şi să mănânce ceva. Nu se uitase nici o clipă la ceas toată ziua şi simţea o nemărginită plăcere pentru faptul că nimeni nu ştia unde se afla, nici cine era. Pentru moment Monk şi Pangloss, Max şi Cilla, ca şi toţi ceilalţi, dispăruseră în ceaţă. Era o relaxare binevenită. Nu-şi putea reaminti când mai simţise o asemenea eliberare de tensiunea care-i apăsa sufletul ca o povară grea. Pentru moment, îşi permitea puţină destindere şi, în acel moment, războiul nu mai exista pentru el, nici Monk nici Cilla, nici Pangloss nici individul care voise să-l omoare la adăpostul perdelei de ceaţă, nici măcar un singur lucru pentru care să-şi facă griji.

Străzile înguste erau alunecoase din cauza ploii şi nu puteai evita în nici un fel bubuitul asurzitor al valurilor care se izbeau de ţărm şi bucăţile uriaşe de stâncă ce blocau ambele extremităţi ale parcelei de nisip. Plaja trebuie să fi fost aceea care a justificat existenţa acelui loc. Altfel, linia coastei nu prevestea nimic bun, nu prea era un loc favorabil vacanţelor sau pescuitului. Ploaia împrăştia apa în rafale, străzile erau pustii, crâşmele erau înţesate, aşa cum se putea constata din scurtele răbufniri de cântece şi din vacarmul conversaţiei, atunci când se deschidea vreo uşă.

Se opri la Wheatsheafs şi găsi un loc liber la bar. Prin fereastră, prin perdeaua groasă de fum ce se înălţa din toate pipele şi ţigările, se putea zări un palmier singuratec şi murdar de noroi, răsucit de vânt, ca o sentinelă solitară, uitată şi părăsită de armata sa, care se retrăgea. Era acea parte a Angliei care se mândrea întotdeauna cu palmierii ei, încercând să-i convingă pe neaveniţi că, la capătul căii ferate britanice, se afla un paradis sudic, cald. Palmierii o dovedeau.

În crâşmă mirosea a lână umedă, a tutun, a bere şi a apă sărată, care, asemenea bubuitului neîntrerupt al valurilor, răzbătea peste tot. Dincolo de palmier, era un doc de lemn, orientat în direcţia continentului, adresându-i acestuia un aer trist şi plin de dor, de parcă nu ştia că acolo războiul îşi făcea mendrele. Godwin îşi sorbea berea şi privea jocul cu săgeţile înfipte într-un disc. Aproape că nu-l observa pe cel care se, aşezase lângă el, la bar. Nu era decât un alt trup care se înghesuia ca şi el, aşteptând să bea un păhărel. Pentru moment, nu-şi dădu seama că omul vorbea cu el, apoi îşi auzi numele, repetat de câteva ori.

— Rodger... Rodger? Eu sunt. Ce faci tu aici, în locul ăsta uitat de lume?

Godwin se întoarse şi-l văzu pe Eddie Collister. Arăta mohorât şi neîngrijit. Nu era ras şi faţa îi era pătată şi golită de expresie, părul gras, ochii injectaţi. Pălăria udă îşi pierduse forma şi bricheta îi tremura în mână când se strădui s-o pună în contact cu capătul ţigării.

— Am fugit de toţi şi de toate, Edward. Tu ce faci aici? Coincidenţa, nu-i aşa?

Cum avea să se descotorosească de el? Chiar şi simpla vedere a sărmanului Edward era deprimantă. Buna dispoziţie, senzaţia de libertate, erau pe cale să pălească.

— Nu e chiar o coincidenţă Rodger. Te-am urmărit. Trebuie să-ţi vorbesc. Am repetat în minte ceea ce aveam de gând să-ţi spun.

Ţigara îi tremura pe buza de jos. Purta ochelarii lui obişnuiţi, care se aburiseră, aşa încât ochii îi dispăruseră în spatele lentilelor înceţoşate. Îi scoase şi-i şterse cu capătul fularului.

— Ei bine, Edward, sunt la dispoziţia ta.

Cineva câştigase meciul cu săgeţi şi se auzi un murmur general în timp ce erau comandate noi halbe cu bere. Fata de la bar, mică, îndesată şi cu păr roşu, îşi croi drum printre clienţi, purtând o tavă cu căni grele cu capac, pline cu bere.

— A trebuit să aştept să-ţi vorbesc. A trebuit să mă asigur că eram pregătit, că-mi puteam stăpâni nervii.

Dacă acum spunea că era stăpânit, Godwin se întreba cum trebuie să fi arătat mai devreme, când nu era. Bău puţină

bere, care i se scurse pe bărbie. Scrumul ţigării i se scutură în cana cu bere. Godwin privi în altă parte şi spuse:

— Perfect, tu ştii cel mai bine.

— E mai degrabă o problemă personală. S-ar putea să calc pe cineva pe bătături.

— N-ai de gând să fii mai clar? Să mă faci să înţeleg? Despre ce poate fi vorba?

Godwin zâmbi, încercând să-l facă să se simtă în largul lui. Era o treabă grea, delicată, ca şi cum ai încerca să dezamorsezi o bombă gata să explodeze.

— Ascultă, Edward, e vorba de Anne? îmi pare foarte rău, nu ştiu deloc ce să spun. E o fată desăvârşită, atât de echilibrată, nu-i aşa? Monk mi-a povestit...

— Pentru mine a fost o uşurare. Nu ştiu de ce i-am spus, bănuiesc că mă aflam într-o stare de şoc, i-aş fi spus oricărui om cu care m-aş fi întâlnit. Dar nu vreau să ajungă de domeniul public.

— Mie ar fi trebuit să-mi spui. Aş fi venit imediat sau aş fi rămas de o parte, sau aş fi făcut orice considerai tu că era cel mai potrivit. Anne mi-e dragă ca ochii din cap. O ştii. Cum se simte?

Îşi muşcă buza.

— Nu prea... bine. Dar n-ar trebui să te plictisesc cu asta...

— Dar e în afară de orice pericol, nu-i aşa?

Collister se încruntă. Buza îi era zdrenţuită din cauza muşcăturilor nervoase. Privi în cana cu bere, văzu scrumul plutind, dar bău, totuşi, câteva înghiţituri.

— Da, de data asta e în afară de orice pericol. Dar mă tem îngrozitor că va încerca din nou. E foarte deprimată. Nu vrea să vorbească nimic despre acest subiect.

— Ascultă, dacă sunt răspunzător în vreun fel, dacă am spus sau am făcut ceva care a împins-o la acest act disperat, mă simt îngrozitor în situaţia asta. Dar am încercat s-o iau cu blândeţe. Poate că am dat greş. Nu-mi închipuiam că are s-o ia chiar aşa...

Părea că nu se mai putea opri din scuze, dar ce naiba urmărea Collister când o pândea pe Cilla?

— Nu te mai condamna, Godwin. Doar nu tu i-ai pus în mână pastilele, n-ai trădat-o şi nu i-ai făcut viaţa nefericită,

nu-i aşa? Un rânjet perfid flutură pe faţa lui Collister.

— Jur că n-am făcut asta. Poate că am fost lipsit de tact, poate că am fost insensibil. Dar niciodată n-am indus-o în eroare, Edward, îţi jur. Niciodată nu i-am promis nimic, pentru ca apoi să nu mă ţin de cuvânt.

— Nu, sunt sigur că n-ai făcut-o. Nu e stilul tău, nu-i aşa, Rodger? Nu eşti un duplicitar, niciodată nu te-aş putea acuza de aşa ceva. Dar asta e o ţară bătrână, noi suntem un popor vechi şi peste tot, în jurul nostru, există duplicitate. Ia în considerare acest lucru.

Stinse mucul într-o scrumieră mare şi privi ultimul inel de fum care se înălţa. Sudoarea îi scălda fruntea. În cele din urmă, îşi scoase pălăria cafenie, udă şi şi-o aşeză pe contoarul barului. Părul îi era lipit de cap.

— Anne avea o mulţime de probleme pe cap, în ultima vreme... ea e ca şi tine, nu e duplicitară. Pune-o faţă-n faţă cu trădarea şi încrederea ei în viaţă e distrusă.

— Da, a pomenit ceva referitor la nişte veşti rele pe care le-a primit de curând.

Ochii lui Collister se dilatară, arzători pentru o clipă.

— A pomenit ceva despre mine?

— Despre tine? Nu, nu nici o vorbă. Afară de faptul că era îngrijorată pentru cât de mult munceşti, că te epuizezi peste măsură. Era îngrijorată pentru sănătatea ta, războiul ăsta te costă atât de mult.

Collister râse cu asprime şi-şi şterse fruntea cu fularul.

— Asta-i un lucru înţelept, într-adevăr, foarte bun. Avea dreptate, Dumnezeu ştie. Avea dreptate să fie îngrijorată... treaba este că, vezi tu, Godwin, bătrâne prieten, este că am mers prea departe...

Cineva începuse să cânte „The White Cliffs of Dover”[1] şi unul dintre jucătorii de săgeţi adăuga versuri obscene, spre entuziasmul multora care-l aplaudau.

— Ce spui?

Collister se dădu mai aproape de urechea lui Godwin.

— Cred că am înnebunit de tot. Muncă în exces, căutarea unor răspunsuri... Moralitatea mi-a străbătut inima, creierul,

1 „Stâncile albe de la Dover” (lb. engleză) (n.tr.)

ca o ţepuşă. Dau din colţ în colţ.

Arătă spre cei care cântau în gura mare.

— Hai să ne aşezăm acolo. E un colţişor liniştit. Nu pot suporta gălăgia asta.

Godwin îl urmă, întrebându-se dacă nu avea ceva comun cu Dr, Freud. Toţi veneau la el şi-i spuneau că erau ţicniţi. Aproape că se săturase de scenele astea, dar în cazul lui Collister, era ceva care-l înspăimânta. În ochii Cillei citise un fel de durere sălbatică; în ochii lui Edward Collister era o licărire de nebunie. Dar ce dracu' avea asta de a face cu el? În ce scop îl urmărise prin tot ţinutul, ca într-un soi de vânătoare ridicolă?

În colţul din spatele căminului era întuneric şi linişte. Se furişară într-un ungher de sub păienjenişul care se ţesuse deasupra capetelor, între pietrele întunecate ale coşului.

— Ce vrei să spui, Edward? Nu prea înţeleg. Ce-i cu moralitatea ta? Suntem amândoi prea obosiţi ca să mai dezlegăm şarade. De ce naiba m-ai urmărit tot drumul până aici?

— Dar tocmai asta e totul, nu-ţi dai seama? Ăsta e războiul... asta e viaţa, o blestemată de şaradă după alta şi nici una dintre ele n-are vreun sens. N-ai observat? N-ai fost atent la asta? Nimic nu este ceea ce se crede că este, nimic nu este cum a fost întotdeauna, înainte. Eu stau aici, noaptea întreagă, nu mai pot dormi, întrebându-mă de ce nici unul dintre răspunsurile pe care le-am aflat despre viaţă, cum să-ţi trăieşti viaţa, cum să te porţi bine, nu mai sunt valabile. Ce s-a întâmplat? Totul e rău. Totul e atât de tulbure, încât omul nu mai ştie ce e cu el...

Se aplecă în faţă, în poziţia exagerată a cuiva care destăinuieşte motivul unui important complot.

— Totul a început să meargă prost, de fapt, totul a început să meargă nebuneşte, când am aflat despre Coventry... bombardarea oraşului Coventry, asta mi-a pus mie capac. Nu era deloc treaba mea, e adevărat, se presupunea că n-am nici o posibilitate să descopăr. Dar am descoperit şi de atunci nu mai ştiu ce este liniştea...

— A fost groaznic, Edward. Să arunci bombe asupra unor oameni nevinovaţi — şi asta se numeşte război! La ce să ne

mai aşteptăm, atunci, de la Hitler? Aici nu e vorba de nici o şaradă. Răul e rău şi noi ne-am cam obişnuit cu el, de acum, nu-i aşa?

— Nu, nu, nu, nu despre asta vorbesc eu. Drace, trebuie să mă asculţi!

Îşi şterse, din nou, fruntea cu fularul, apoi sorbi berea. Avea o răbufnire de frustrare înăbuşită multă vreme.

— Nu, mă refer la adevărul despre Coventry. N-are nimic de a face cu Hitler. Diavolul Hitler — asta a fost lumea cea veche pe care am înţeles-o. Coventry — acesta a fost momentul în care a început şarada care nu poate fi dezlegată. *Asta* a fost o şaradă... şi tânărul Collister a dat nas în nas cu adevăratul diavol... şi ştii cum a fost, Rodger? A fost astfel încât să nu ştii ce dracu' să faci!

Scutură altă ţigară pe masă, o bătu cu un capăt de lemnul blatului. Îl privi pe Godwin. Avea un secret.

— Ceea ce spui tu n-are nici un sens, Edward.

— Coventry ăsta, afacerea asta mă sfâşie, mă devorează, pur şi simplu.

Îşi umezi buzele şi-şi lipi ţigara de buza de jos. În cele din urmă, o aprinse şi zvârli chibritul ars pe podea.

— Vezi tu, faptul că eu ştiu e un fel de accident. Dumnezeu a vrut ca eu să ştiu, altfel n-aş fi fost pus în situaţia aceea. Dumnezeu, Rodger, ţi-l aminteşti? El m-a pus în calea cunoaşterii adevărului — asta sare în ochi, e evident. Dar El nu mi-a spus ce dracu' să fac cu ceea ce ştiu! Sper că nu sunt nebun.

— Nu, nu eşti dacă accepţi existenţa lui Dumnezeu, Edward...

— Dar tu eşti sigur că o accepţi?

— Sigur, sigur. De ce nu?

— Trebuie să existe. Neapărat. E atâta rău în lume, încât trebuie să existe un Dumnezeu. Pentru a-l contracara pe diavol, pentru a contracara răul din lume. Existenţa răului este o dovadă a existenţei lui Dumnezeu, sunt sigur de asta. Am citit-o undeva şi mi-a făcut o impresie puternică.

— Linişteşte-te, Edward. Relaxează-te. Coboară glasul. Îmi povesteai despre Coventry.

— Da, în mod normal, n-aş fi aflat niciodată despre el, dar

am intrat în contact cu băieţii de la cifru, ei m-au pus de serviciu la chestiile alea, trebuia doar să completez, a fost doar o pură întâmplare... şi astfel am descoperit eu adevărul despre Coventry. În aparenţă, o greşeală în întregime, o coincidenţă, dar coincidenţele nu există, am dreptate? Şi asta am citit-o undeva. Orice coincidenţă este calculată să se întâmple. Nu, eu personal eram sortit să descopăr afacerea Coventry... dar nu înţeleg *de ce!* Ce trebuie să fac? Ce aşteaptă Dumnezeu de la mine? Îmi oferă, El, oare, vreo cale de ieşire din toate încurcăturile mele? Dai cum? Sunt pierdut, Rodger...

— Povesteşte-mi despre Coventry. Ce ţi-au spus băieţii de la cifru? Ce te frământă?

— Codul, desigur! Ei au descifrat codul german, n-au spus când, dar au reuşit s-o facă pentru o clipă. Şi descifrând codul, au aflat, înţelegi, nu-i aşa? Au descifrat afurisitul de cod şi au aflat despre Coventry...

— Cine şi ce a aflat despre Coventry? Edward, linişteşte-te, trebuie să te aduni puţin...

— Noi am aflat, *noi,* băieţii cei buni au aflat... că naziştii se pregăteau să bombardeze Coventry, noi am aflat cu câteva zile înainte... şi n-am făcut nimic, n-am evacuat oraşul, n-am avertizat populaţia, i-am lăsat să-şi vadă de vieţile lor în continuare... şi bombardierele şi-au făcut apariţia.

Înghiţi chinuit şi îşi frecă ochii obosiţi.

— Deci blestemaţii de germani nu ştiau că noi aveam codurile lor, că ştiam ce aveau ei de gând să facă... oamenii aceia au murit, dar noi nu i-am lăsat pe nazişti să afle că aveam codurile lor... Ai ştiut toate astea, Rodger?

— Nu, n-am ştiut.

— A fost o hotărâre luată la cele mai înalte nivele. Mă înţelegi?

— Cele mai înalte nivele.

— Primul ministru. Consilierii lui cei mai apropiaţi. Ştii tu.

— Vardan?

— Sigur, Vardan şi Dumnezeu mai ştie cine. S-a hotărât să-i lase să continue bombardamentul. Oftă, privind în gol. Şi din acel moment, prietene, am început să-mi pierd simţul de orientare. Unde mă aflam? Ce era drept şi ce era nedrept?

Ce era bine şi ce era rău? îmi pierdusem direcţia.... sextantul meu fusese înghiţit de valuri, era o noapte întunecoasă, fără stele şi mă simţeam pierdut. Şi atunci am început să-mi pun cea mai îngrozitoare întrebare dintre toate. Exista, oare, bine pe lume? Dacă *ei* reprezentau răul şi *noi* reprezentam tot răul... atunci unde era binele? Mi-am pierdut speranţa.

Îşi aprinse altă ţigară de la mucul celei dinainte care arsese în întregime.

— Atunci am început eu să simt că înnebunesc cu totul... şi Anne ştia, desigur. N-avea rost să mă ascund de ea, mă cunoştea prea bine. Nu era chiar atât de îngrijorată în privinţa muncii mele în exces — poate că aşa ţi-a spus ea ţie, dar e o glumă. Ea a înţeles că aveam de gând să plec i la Colney Hatch sau la Bedlam. Ce zici de asta, Godwin? Tu te-ai culcat cu soră-mea, ea era îndrăgostită de tine şi ştia că eu sunt pe cale să-mi pierd minţile... Închipuie-ţi-o pe sărmana Anne. O situaţie de două ori nefericită, nu-i aşa?

— Toate astea sunt adevărate, Edward? Şi ce vrei să spui cu asta, că eşti pe cale să-ţi pierzi minţile? Obosit... năucit... epuizat... Drace, du-te la club! Nu eşti nebun deloc, Edward. Doar că ai sesizat seriozitatea situaţiei. Dar eşti absolut sigur despre povestea cu Coventry?

— Ia-o de bună, bătrâne. Şi după asta — aici vine ceea ce vreau eu să-ţi spun, numai ţie, tu eşti singurul — după asta a venit momentul când am început să pierd urma lucrurilor. Perioade întregi de timp îmi piereau din memorie. Începeam să beau de seara şi dimineaţa nu-mi aminteam ce se întâmplase noaptea, unde fusesem... mă gândeam la toată afacerea asta care mă urmărea, rău, corupţie, minciuni, mocirla în care ne bălăcim cu toţii... Trebuie să mă asculţi, Rodger, nu sunt un nebun flecar.

Tuşi tare şi tuşea îi provoca o criză de sufocaţie. După ce se luptă din răsputeri să-şi recapete respiraţia, spuse:

— Tu nu înţelegi încă, dar ăsta este doar „fundalul”... nu ştii că aici e totul în legătură cu tine şi cu Max, cu tot ce s-a întâmplat. Vei deveni al dracului de interesat înainte de a termina eu, amice, aşa încât ascultă-mă cu mare atenţie.

— Ascult, Edward, ascult. Continuă, te rog. Vreau să aflu unde duce povestea asta.

Brusc, Collister se ridică în picioare, împingând masa la o parte.

— Trebuie să ies de aici. Hai să mergem afară. Să luăm puţin aer. Ploaia a încetat. Fir-ar să fie, am nevoie neapărat de puţin aer proaspăt. Ajungem la miezul povestirii mele... îţi voi spune imediat cât de nebun sunt.

— Bine, Edward. Mergem să ne plimbăm.

Ploaia nu încetase, dar era plăcut, după căldura din cârciumă. Aerul sărat îi limpezi capul lui Godwin. Cântecul beţivilor fusese înlocuit de ecoul valurilor izbite de stânci. Luna intra şi ieşea din spatele câmpiilor călătoare ale norilor. Străzile înguste şi spălate de ploaie erau pustii şi întunecoase. Plimbându-se în lungul falezei care mărginea plaja stâncoasă, auziră scrâşnetul docului de lemn, ca un strigăt de durere venit de la sute de metri depărtare. Cu mâinile înfundate în buzunarele impermeabilelor, cei doi bărbaţi călcau cu paşi mari pe pietrele umede ale pavajului, treceau pe lângă cei câţiva palmieri îndoiţi în bătaia vântului, siluete singuratice într-o noapte umedă şi rece.

Edward Collister nu se putea opri din vorbit. Se curăţa pe dinăuntru.

— Moralitatea, spuse el, toate lucrurile în respectul cărora fusesem crescut, totul era aruncat pe fereastră. Nimic nu mai rămăsese. O luam de la capăt cu o sumă de reguli pe care nu le înţelegeam. Eram îngrozit. Apoi a fost o altă lovitură, un alt lucru dintre acelea care i-au dat brânci sorei mele şi au dus-o la... ceea ce a făcut săptămâna trecută. Banii. Noi am crezut întotdeauna în banii noştri, banii familiei Collister, o avere veche şi frumoasă, despre care bancherilor le place atât de mult să vorbească. O frumoasă şi veche avere de familie. Aşa au numit-o întotdeauna părinţii noştri şi părinţii părinţilor noştri. Ei bine şi ea a fost făcută fărâme în faţa ochilor noştri, mai întâi în faţa ochilor mei, apoi a trebuit să-i spun Annei, când nu s-a mai putut evita. Tatăl meu a fost vinovatul, sărmanul de el, nici măcar nu-l pot urî pentru asta. Aşa cum a ieşit la iveală, el pierduse în mod constant frumoasa şi vechea avere, începând cu crahul din Wall Street şi continuând cu anii 30... dar nouă nu ne-a spus niciodată, nu suporta ideea să ne spună. A menţinut

aparenţele făcând împrumuturi şi ipotecând pământul nostru, pe care l-a pierdut treptat, bucată cu bucată. Era ca şi cum într-un an ţi s-ar amputa un braţ, apoi ţi s-ar scoate un ochi anul următor, apoi un picior... acum n-a mai rămas aproape nimic. Tata a avut un atac şi nu mai poate vorbi, iar mama stă în camera ei, nu vrea să iasă de acolo şi vorbeşte numai cu părinţii ei care au murit amândoi, de un car de ani. Casa stă să se dărâme... n-a mai rămas nimic, înţelegi, familia Collister a ajuns la fundul sacului şi e târziu...

Se opri şi-l trase pe Godwin de mânecă. Godwin privi în ochii mici, plini de durere, privi buzele tremurătoare, ceaţa sau lacrimile sau amândouă, îngheţând pe obrajii palizi, acoperiţi de ţepii întunecaţi ai bărbii nerase. Totul era atât de prozaic, de patetic. Omul avea probleme băneşti. A lăsat-o baltă cu frica, cu morala, cu ruşinea şi a atacat problema banilor. Dar de ce să-l amestece pe Godwin în ea?

Se plimbau, îndreptându-se spre capătul fâşiei de nisip, acolo unde plaja ceda locul formaţiunilor stâncoase. În faţa lor se întindea o cărăruie îngustă, un tighel săpat în stâncă.

— Nu poţi înţelege, nu-i aşa?

Collister îşi aplecase capul pentru a se feri de vânt, ţinându-şi cu o mână, pălăria la locul ei.

— Tu ţi-ai câştigat întotdeauna drumul în viaţă, tu ai această îndemânare deosebită. Eu n-am idei, n-am îndemânări, talente, nimic... Sunt un om de ştiinţă mediocru, un birocrat acceptabil, astea nu sunt căi pe care să mergi pentru a reuşi.... Tu nu poţi înţelege un om ca mine... Vocea îi era răguşită, luptându-se cu vântul. Ştiai că eu am fost cel care ţi-a trimis scrisoarea referitoare la legătura ta murdară cu soţia lui Max Hood? Ştiai asta?

— Spuneai că ai să mă omori...

— Poţi să-ţi imaginezi unul ca mine trimiţând o asemenea scrisoare? Cum am putut aluneca atât de jos? Cu toate astea, crede-mă, mai târziu, aveam să alunec mult, mult mai jos... aşa cum vei vedea.

— Dar de ce, Edward? Care a fost raţiunea? Îmi ameninţai viaţa...

— Aş zice că e evident, bătrâne. Doar eşti celebru. Trebuie să câştigi o mulţime de bani... o mulţime de bani...

— Chiar dacă ar fi aşa, murmură Godwin.

— Nu gândeam clar. M-am gândit că dacă te speriam, puteai să scoţi bani, într-un fel... eram înnebunit, e o glumă, într-adevăr, o glumă tâmpită. E ceva inexplicabil, în afară de cazul că eram nebun, nebun de legat. Dar am început să te urăsc, ştiam că te întâlneai cu Anne, ştiam că ea nutrea speranţe în ceea ce te privea, era îndrăgostită pentru prima oară în viaţa ei şi eu nu aveam încredere în tine... aşa că am început să te spionez, te pândeam, ştiam că te întâlneai cu Cilla Hood! Porcule! Mă gândeam că te-aş băga în maşina de stors rufe pentru asta... aveam de gând să te ameninţ că mă duc la Max, că mă duc să-i spun totul lui Max... eram atât de sigur că mă vei plăti ca să-mi ţin gura! Atunci am început eu să pun la cale aceste comploturi nebuneşti, atunci am descoperit că uitam ce se întâmplase zile întregi de-a rândul, nu-mi puteam aminti ce făcusem, unde fusesem, mi-era teamă să nu pomenesc ceva despre Coventry, căci ei ar fi trebuit atunci să mă omoare, ca să mă facă să tac... nu mă puteam gândi decât la dezintegrarea binelui şi al răului, la pierderea averii familiei, la trădarea ta mizerabilă faţă de Anne şi de Max, cu târfa de Cilla — simţeam că înnebunesc din ce în ce mai tare! Anne era îngrijorată din cauza mea, dar ea nu ştia nimic despre adevărata mea stare... ea se gândea că m-aş putea sinucide, Doamne, ce glumă bună, niciodată n-aş face asta, dar să omor pe altcineva? Da, asta aş putea s-o fac, cred că sunt foarte capabil să omor pe altcineva, pentru că acum ştiu că nu mai există dreptate sau nedreptate şi, în plus, toţi sunt pe moarte, în zilele noastre... nu mai am nimic de pierdut. Nu mai există asemenea lucruri precum ocara, nu pentru familia mea cel puţin, trebuie să am bani, înţelegi...

Se sprijini de balustradă, privi spuma valurilor care se loveau de stânci, prinzând în luciul lor lumina lunii, pentru ca apoi să explodeze ca un duş de meteoriţi, deasupra capului. Se întoarse şi-şi târî picioarele către cărarea dintre stâncile uriaşe. Godwin îl strigă pe nume, dar el nu-i dădu nici o atenţie şi Godwin se luă după el. Trebuia să afle restul poveştii.

— În cele din urmă, m-am dus la Hood, spuse Collister, cu

capul plecat, pentru a se feri de vânt şi de stropi. Îţi scrisesem scrisoarea, dar nu ţi-o expediasem. Înainte de a mă duce la tine, voiam să mă duc la Hood însuşi, la urma urmei, poate că aveai de gând să te însori cu Anne şi nu voiam să mă urăşti. Nu voiam să declanşez scandalul, mă înţelegi?

— Continuă. Te-ai dus la Max.

— Da, da. M-am dus la Max, i-am povestit despre tine şi Cilla, i-am spus că te-am urmărit, că eram sigur...

— Dumnezeule... când a fost asta?

— Nu pot să-mi aduc aminte. Acum un an, în septembrie, dar n-are importanţă. Mă tem că m-am cam făcut de râs. I-am spus că erai încurcat cu nevastă-sa, i-am povestit despre tine şi Anne. I-am atras atenţia la scandalul care s-ar declanşa dacă m-aş apuca să le spun oamenilor, i-am spus să se gândească la faptul că părea un caraghios, încornorat de un vechi prieten şi de o soţie tânără, i-am prezentat tabloul în culorile cele mai sumbre, te asigur...

Urcau cărarea.

— Trebuie să vezi priveliştea asta extraordinară. Noaptea luminată de lună, oceanul rostogolindu-şi valurile...

— Te-ai dus la Max, i-ai spus povestea ta...

— I-am cerut bani, desigur. Nu ştiam dacă banii ăia trebuiau plătiţi în chip de răsplată pentru ce-i spusesem sau pentru a-mi ţine gura, nu era nici o diferenţă. I-am spus că secretul lui va rămâne secret în ceea ce mă privea. El îşi putea permite să mă plătească, familia lui era fabulos de bogată, înţelegi. Ar fi trebuit să-i vezi faţa... *A râs de mine!* A spus că sunt un om deosebit de josnic! Eu! El mă trata de sus... pe un Collister! A râs şi a spus că se pare că nu eram în temă, că nevastă-sa era renumită pentru acest lucru, că îl făcea cu jumătate din bărbaţii Londrei, a spus că era în firea ei şi că nu se putea face nimic în privinţa asta... a spus că era mai degrabă dezamăgit în ceea ce te privea, dar, la urma urmei, nu erai decât un om şi tu... A spus că nu-mi va da nici o para chioară. A spus că, în orice caz, nimic din toate astea n-avea nici cea mai mică importanţă pentru el, deoarece, foarte curând, va fi mort.

Se opri să-şi tragă sufletul şi se sprijini de un bolovan

umed.

— Vino, nu mergem mult mai departe. Obişnuiam să mă joc printre: stâncile astea când eram copil. Ne jucam amândoi, Anne şi cu mine. Aveam pământuri în apropiere. Acum, nu mai avem, desigur.

Respira cu greutate, înaintând în urcuş.

Godwin simţi stropii udând colţii duri ai stâncii. Străluceau în lumina lunii. El era leoarcă. Impermeabilul şiroia de apă. Inima i se izbea de coaste ca un obuz de tun.

Collister se opri din nou, chiar sub creastă. Se agăţă de el.

— Dumnezeule, am uitat ce obositor... Respiraţia îi era răguşită, şuierată.

Godwin trăgea nesăţios în piept rafale de vânt.

— El a spus că era pe moarte?

— Da, a spus că avea ceva care-i creştea pe creier, era inoperabil, că era numai o chestiune de timp. A spus că ar fi fost o nenorocire să aştepte să se stingă, că avea de gând să termine cu viaţa mult mai repede. Avea de gând să prindă momentul şi locul, o afurisită de şansă. A spus că îi era scris că va muri ca un războinic — vorbea ca un afurisit de mistic şi tot ce doream eu era să-mi dea ceva bani! Pune-mă în rahatul tău de testament, am spus şi el a găsit asta extrem de amuzant, a râs ca toţi dracii, iar eu l-am întrebat ce are de gând să facă, cum avea de gând să moară ca un războinic... Mi-a spus că, în curând, pleacă într-o misiune secretă, o misiune sinucigaşă, pentru Rege şi Ţară. Eram într-o cârciumă împuţită, undeva, la periferie, la „Elefantul şi Castelul”, pe o stradă întunecoasă... mi-a oferit un pahar, spunea că-i pare rău pentru mine... Christoase, l-aş fi omorât pe ticălos... dar am continuat să bem...

Valurile explodară, izbite de stânci.

Godwin se încordă pentru a auzi vocea. Lumina lunii se revărsa pe faţa lui Collister. Pe buzele subţiri avea un surâs viclean, dement.

— Mi-a spus că avea să plece în Africa de Nord, să-l omoare pe Rommel... şi că avea să moară şi el cu ocazia asta.

Collister îi zâmbi lui Godwin, cu faţa strălucitoare în lumina lunii. Godwin avu senzaţia că stătea de o parte, privindu-se pe sine şi pe Collister. Se văzu pe sine

încordându-se, văzu rânjetul amar al lui Collister. Era rictusul unui om bolnav, fanatic. Lui Godwin abia îi venea a crede. Îl privea pe omul care ştiuse ceea ce nu trebuia să ştie. Şi Max fusese fisura pe unde se scursese totul.

— Tu ai ştiut de operaţiunea PRÆTORIAN?

— Da, aşa-i spunea el. Părea foarte la largul lui. Dar băuse prea mult. Mă privea şi era îngrozitor de trist, bătrâne, dar nu mă putea ajuta. Dar acum aflasem ceva de mare valoare, îţi dai seama? Aflasem un secret important... Problemele mele băneşti luaseră sfârşit! Aveam ceva de vânzare! Eram în al nouălea cer!

— Aveai de gând să vinzi ceea ce ştiai?

— Desigur.

— Ştii că tu ai fost cel care ai făcut din operaţiunea PRÆTORIAN o misiune sinucigaşă, ea nu trebuia să fie aşa.

— Asta nu mă mai interesează. Deci, am găsit un cumpărător... Dar ticăloşii nu m-au plătit nici până în ziua de azi! Îţi poţi imagina aşa ceva? Nu mi-au dat nici o para!

— Ţi-au lăsat partea trădătorului.

— Trădător? Pe cine naiba faci tu trădător? Despre ce vorbeşti? Cine poate fi numit trădător într-o lume bântuită de bine şi de rău? O lume a tragediilor gen Coventry? Este, oare, Churchill trădător? Nu înţelegi? S-a terminat cu moralitatea. Acum e altceva... oricum, Max a murit exact aşa cum plănuise şi nimănui nu i-a păsat ce s-a întâmplat cu sărmanul Edward...

— Mie îmi pasă ce se întâmplă cu tine, Edward.

Lui Godwin îi tremurau mâinile.

Faţa lui Collister străluci.

— Ştiam eu, ceva în adâncul fiinţei îmi spunea mie că eşti un băiat bun. La urma urmei, te-am antrenat în destăinuirile mele. Ţi-am spus povestea mea... M-am abandonat în mâinile tale. Sora mea a încercat să se sinucidă din cauza ta... Acum mă vei ajuta un pic, îl vei ajuta pe bătrânul Edward, coada de topor, nu-i aşa? Fie că plângea, fie că pe faţa lui se scurgeau picăturile de apă împrăştiate de valuri. Sunt un om disperat, Rodger...

Îşi scoase pumnul din buzunarul impermeabilului. Ţinea în el un pistol. Părea că abia îşi dădea seama de prezenţa lui.

— L-am adus cu mine. Mă gândeam să te împuşc dacă ai fi râs de mine, sau dacă mi-ai fi spus că te doare-n fund, cum a făcut el...

— Eu nu râd de tine, Edward.

— Dumnezeule, era un porc, Rodger, atât de arogant, atât de condamnat de destinul lui glorios şi tot ce dorea sărmanul Eddie era o... părticică de...

Respiră adânc, trăgând aerul în piept cu lăcomie. Pistolul se legăna în mâna lui mică şi albă.

— Deci, ce ai de gând să faci pentru mine? Te rog, scapă-mă de mizeria asta...

Godwin se privi stând acolo, în timp ce erau împroşcaţi de picături fine de apă, în lumina lunii. Se privi cu oarecare interes, de parcă era curios să afle cam ce ar fi putut face pentru Edward Collister. Ce avea el de gând să facă pentru omul care-l omorâse pe Max Hood?

— Dă pistolul la o parte, e o insultă pentru noi amândoi.

— Ce ai de gând să faci pentru mine?

— Am de gând să te scap de condiţia ta mizerabilă.

Se gândise atât de des la confruntarea cu omul care-i trădase şi-i trimisese la moarte. Nimic nu mai avea importanţă în afara acestui lucru. Fusese o misiune cu adevărat sinucigaşă, dar numai în mintea lui Max Hood. Devenise astfel în realitate, în momentul când fusese trădată. Se gândise la ce va face, dar nu-i trecuse niciodată prin minte că va fi atât de uşor, un adversar atât de neînsemnat.

Collister încuviinţă din cap.

— Perfect, atunci. N-o să-ţi pară rău. Îţi rămân dator pentru veşnicie.

Mâna cu pistolul îi căzu, pe lângă trup. Godwin desprinse pistolul dintre degetele lipsite de vlagă. Îl scăpă, îl auzi lovindu-se de stânci şi rostogolindu-se cu un zgomot sec, în căderea lui în hăul întunecat, dintre stânci.

— Ce naiba...

Collister nu era un bărbat bine clădit. Prima lovitură îl proiectă pe suprafaţa strălucitoare şi umedă a stâncii. Nasul îi sângera.

Godwin îl izbi cu capul de stâncă. Părea o treabă care nu cerea cine ştie ce efort. Simţi cum oasele cedau ca o coajă de

ou, lovit de marginea unei farfurii.

Trupul era moale şi foarte uşor.

Godwin îl îndesă, cu capul în jos, în spărtura întunecată dintre stânci, unde dispăruse pistolul.

Totul se terminase. Făcuse bine, făcuse rău, acum era chit în faţa lui Max Hood.

PARTEA A CINCEA

Toamna 1942

27

Joia următoare Monk Vardan telefonă. Renunţă la glumele lui obişnuite care voiau să pară total întâmplătoare.

— Apropo, spuse el, l-ai văzut pe Edward Collister săptămâna asta?

— Nu, nu l-am mai văzut de săptămâni întregi. Aş fi vrut să-i spun cât de rău mi-a părut pentru Anne.

Godwin se întreba dacă Monk Vardan îi putea auzi bătăile inimii. Palmele îi erau uşor umede şi făcea un efort de voinţă considerabil pentru a-şi menţine vocea sigură.

— Sunt cam îngrijorat. Se pare că s-a rătăcit de vineri seara. Sau *a fost* rătăcit. Totul e destul de derutant.

— Ce tot spui? Poate că e la ţară, cu Anne.

— Ah, nu sunt destul de explicit. Să vedem. Lipseşte. Nu s-a întors nici dimineaţă, la semnalul de deşteptare. Nu-l putem găsi pe bietul băiat.

— Înţeleg. A dispărut.

— Afurisită treabă, bătrâne.

— Trebuie să fie el pe undeva. Ai căutat cu de-amănuntul, aşa cum obişnuia să spună maică-mea?

— Am căutat foarte amănunţit. Acum se face o mică razie. N-au găsit nici o urmă, iar el era, ca să fim sinceri, unul dintre oamenii regelui.

— Se va întoarce.

— Da, vom vedea. Deţine o mulţime de secrete, de date, de amănunte, toate înmagazinate în acel creier mititel. Ar putea fi util multor indivizi dubioşi... aşa că, anunţă-mă, te rog, dacă dai de el...

— Vrei să dau sfoară în ţară, printre oamenii mei?

— Nu, să nu faci asta. E o treabă foarte delicată, sunt sigur că vei înţelege. Când un om care ştie nişte secrete, dispare dintr-odată, nu ne putem permite să intrăm în gura presei de doi bani, nu-i aşa? Tu doar să fii cu ochii-n patru să nu se-ntâmple vreo tâmpenie...

— Probabil că e plecat la vreun chiolhan, cu surle şi tobe. Se va întoarce mâine cu un cap cât hotelul Ritz.

— Sper să fie aşa, Rodger. Pe curând.

În săptămânile ce urmară, Godwin nu mai primi nici un semn de viaţă de la Vardan şi nici de la altcineva, în legătură cu dispariţia lui Edward Collister. Parcă ar fi fost şters de pe faţa pământului, ceea ce, la drept vorbind se şi întâmplase. Godwin nu încerca nici un fel de sentiment ai vinovăţiei ci, mai degrabă, un sentiment de uşurare. Nu se simţea, însă, nici triumfător, nimic de genul ăsta, în primul rând pentru că răzbunarea morţii lui Max Hood semănase foarte mult cu strivitul unui gândac de bălegar. Lui Edward Collister i se pierduse urma cu totul. Îşi vânduse ţara, trădase nişte oameni adevăraţi care muriseră şi, pe deasupra, îi divulgase lui Max Hood secretul lui Godwin. În drum spre moarte, Max aflase adevărul. Cum spusese Collister? *Dezamăgim* Max fusese dezamăgit în privinţa lui Godwin, când Collister îi dezvăluise adevărul. *Dezamăgit...*

Gândul acesta îl făcea pe Godwin să-l treacă sudori reci. Toată vinovăţia, toată ticăloşia legăturii lui cu Cilla, toată trădarea aceea îngrozitoare...

Şi Max care ştiuse totul. În drum spre moarte, aflase.

Fie şi numai pentru acest lucru, Eddie Collister meritase să moară.

23 Octombrie 1942. Începea unul dintre primele momente cruciale ale războiului. Godwin era tot timpul în preajma BBC-ului şi a ministerelor, clădea telefoane, stătea de vorbă pe stradă cu sursele lui de informaţii, punea ştirile cap la cap. I se părea că simte mirosul Egiptului, al deşertului, al cămilelor, al bazarului, al fumului de ţigară din barul Shepheard, unde băieţii aşteptau, beau prea mult şi transpirau în aceeaşi măsură, întrebându-se ce naiba se petrecea acolo. Ar fi dorit să fie şi el acolo. Ba nu. Era o

minciună. Dar îşi imagina cum trebuie să fi fost acum.

Începea a doua bătălie de la El Alamein. Timp de douăzeci de minute, peste o mie de piese de artilerie ciuruiră liniile Axei, un preludiu al atacului terestru care se pregătea. Era pe cale de a se naşte Montgomery al Alamein-ului, doar generalul Bernard Montgomery, la începutul bătăliei.

2 noiembrie. Începea operaţiunea SUPERCHARGE. Liniile lui Rommel de la El Alamein au fost lovite în plin de un atac furibund condus de Divizia a Doua Neo-zeelandeză, care a deschis drumul Brigadei a Noua Blindate. În cursul zilei următoare, Brigada a Noua a suferit pierderi în proporţie de şaptezeci şi cinci la sută, încercând să stabilească un cap de pod, în apropierea zonei minate a duşmanului. În jurul datei de 4 noiembrie, Rommel era în plină retragere.

5 noiembrie. Montgomery proclamă victorie totală în Egipt. Comandantul adjunct al lui Rommel, generalul Ritter von Thoma, căzu prizonier, împreună cu alţi zece mii de germani şi douăzeci şi cinci de mii de italieni. Şi astfel, Egiptul a fost salvat. În aceeaşi zi, Eisenhower îşi stabili cartierul general la Gibraltar, pentru a pregăti asaltul Africii de Nord. George S. Patton studia cartea lui Rommel despre luptele de tancuri. În nordul Africii aveau să moară o mulţime de oameni, dar la urma urmei, aşa era scris.

8 noiembrie. Aliaţii au aterizat pe coastele algeriene şi marocane. Germaniei i se refuzase accesul pe coasta de vest a Africii. Cel mai important lucru era stabilirea unei baze pentru atacul inevitabil al Europei meridionale.

10 noiembrie. După atacul Africii de nord, Churchill se pronunţă: „Acesta nu este sfârşitul. Nu este nici măcar începutul sfârşitului. Dar este, probabil, sfârşitul începutului.”

Războiul prindea viteză, puterea lui distrugătoare era în plină creştere, strivind totul sub tăvălug. Când Godwin se gândea la lucrurile pe care i le spusese Eddie Collister, de exemplu, povestea aceea nebunească despre Coventry, toate i se păreau întâmplate cu mult timp în urmă. Îşi aminti seara când cinase împreună cu Anne şi cu Edward. Părea că păleşte în aburul ceţos al timpului — încă o victimă a tăvălugului evenimentelor. Ca şi ziua când el şi Cilla se

duseseră pe plajă să privească luptele aeriene şi făcuseră dragoste sub încleştarea aceea sălbatică de pe cer. Ca şi ziua când plecase cu maşina spre Cambridge, pentru a-l întâlni pe Monk, ziua când auzise pentru prima oară despre operaţiunea

PRÆTORIAN, de la Churchill... Ce mult era de atunci... Un an... Abia un an...

15 noiembrie. La capătul pământului, în Pacificul de sud, afurisita aceea de bătălie prelungită pentru Guadalcanal era aproape pe sfârşite. Japonezii nu mai puteau să-şi aprovizioneze garnizoana. Americanii câştigaseră jocul cel mare. Acum, pentru japonezi, bătea un vânt potrivnic. Gloria lor pe mare apusese la mai puţin de un an după ce bombardaseră Pearl Harbour.

19 noiembrie. Ruşii începură ofensiva de iarnă, care reprezenta o uşurare pentru apărătorii Stalingradului. Tunurile mugeau, pământul se cutremura, Donul se rostogolea şi lovea sălbatec malurile, răscolit de amplitudinea şocurilor. Temperatura ajunsese la minus treizeci de grade Celsius. Germanii erau foarte departe de casă.

La Whitehall soseau unele veşti proaste din Norvegia. Echipa de sabotori norvegieni şi englezi care încercau să distrugă proviziile de apă grea ale germanilor, de la Norsk Hydra, din provincia Vemork, intrase într-o mare încurcătură. Se zvonea că nimeni n-a scăpat cu viaţă.

22 noiembrie. Armata a Şasea germană, mai bine de un sfert de milion de oameni, era încercuită de Armata Roşie, la o distanţă de cincizeci de mile la vest de Stalingrad.

2 decembrie. La Chicago, sub stadionul de fotbal, abandonat, al Universităţii, Arthur Drompton şi Enrico Fermi reuşiseră să obţină prima reacţie nucleară în lanţ. Din punct de vedere tehnic, era vorba de fisiunea izotopului de uraniu U-235. Lumea din afară nu ştia ce însemna acest lucru, nu ştia că viaţa urma să nu mai fie niciodată ceea ce fusese înainte.

Ca urmare a morţii lui Edward Collister, viaţa urma să fie mai bună pentru Rodger Godwin. El continua să se

gândească la Max Hood, îşi amintea mereu cât de mult îl iubise şi-l respectase pe acel om, continua să regrete faptul că-l trădase şi regreta încă şi mai mult faptul că Max Hood ştiuse de această trădare, dar înlăturarea lui Edward Collister ştersese trecutul cu buretele. Viaţa devenise nouă şi proaspătă. El era liniştit. Îi plăcea munca lui. Se bucura de tovărăşia prietenilor. Sufletul îi era ridicat la suprafaţă de talazurile ştirilor de război.

Răzbunarea morţii lui Max Hood îl eliberase pe Godwin, îl făcuse să fie mai expansiv, mai puţin apăsat de griji. Abandonase obişnuinţa de a se izbi, chinuit, de nicovala comportamentului haotic al Cillei. O lăsa în apele ei. Se detaşase. Lăsa timpul să rezolve lucrurile. Dar între timp, o lăsa în apele ei.

Noua piesă a lui Lieberman avusese premiera în septembrie şi cronicile fuseseră favorabile; mai mult decât favorabile pentru Cilla Hood. Părea puţin mai liniştită. Lily Fantasia îi spuse că Cilla începea „să se însănătoşească”.

La câteva săptămâni după ce spectacolul începuse să se joace regulat, după ce se aflase de dispariţia lui Eddie Collister, Cilla îl sună şi-i propuse că, dacă dorea să vadă piesa, ea îi va face rost de o invitaţie şi poate, după spectacol, vor lua cina la Café Royal. Seara era plăcută şi Godwin spera să nu fie tulburată de nici un incident. Nu se făcuse nici o aluzie răuvoitoare. Era, aşa după cum se exprima Homer Teasdale, „altceva”. Când ajunseră la cafea şi Armagnac, Cilla îi spuse că, pentru o vreme, voia să abandoneze viaţa sexuală, înţelegea el oare? Godwin zâmbi. Îi spuse că trebuia să facă exact aşa cum dorea. Oricum ar fi fost, pentru el era în ordine. La urma urmei, era treaba ei. Atitudinea lui o luă prin surprindere şi lucrul acesta îi plăcu lui Godwin.

Sănătatea lui Lady Pamela se înrăutăţi în cursul toamnei şi exact aceea a fost perioada când Cilla se întoarse la Godwin. Era primul ei pas spre reconciliere, primul ei pas, cel puţin, într-o manieră hotărâtă, din acea duminică în care fiinţa ei se fisurase ca o oglindă, chiar acolo, în faţa ochilor lui şi încercase să-şi taie venele cu un ciob de sticlă. Nu se scuzase, nu dăduse nici o explicaţie, nu făcuse nici o referire

la vreuna dintre întâmplările trecute. Nimeni n-ar fi ghicit că între ei se petrecuse vreodată ceva rău.

Ea îl rugă pe Godwin să stea o zi cu Chloe şi cu Dilys în timp ce ea se ducea la mama ei, pentru a aranja să aibă mai multe infirmiere, dacă acest lucru era necesar, sau să fie internată într-un spital. Avea să fie o zi foarte zbuciumată sau poate chiar două şi nu avea rost să le tulbure pe cele două fetiţe cu astfel de lucruri. Godwin luă copiii, îi spuse doicii să nu aibă nici o grijă şi îi duse la o sărbătoare bisericească din Hampstead.

Jucară o mulţime de jocuri, făcură o vizită unui ghicitor cu o înfăţişare înspăimântătoare, cu un neg uriaş chiar pe vârful nasului şi câştigară o prăjitură, ghicind câte bile se aflau într-un vas mare cu prăjituri. Prăjitura era făcută din ouă şi unt adevărat, avea un gust delicios de lămâie şi glazura albă şi groasă era împodobită cu figurine comestibile. Una peste alta, ziua a fost o mare reuşită, fetiţele aveau degetele lipicioase, bărbiile mânjite cu zahărul din glazură şi erau moarte de somn când ajunseră acasă, în Sloan Square. Doica le întâmpină de parcă se întorseseră de pe frontul de răsărit. Intrară în baie amândouă odată. Godwin le frecă cu buretele, în timp ce ele se jucau cu răţuştele şi balenele de gumă, pe care le făceau să plutească încoace şi-n colo. Godwin nu-şi putea aminti când se mai distrase el atât de bine. Poate că niciodată. Era posibil.

O privea pe Chloe cu uimire: era pe cale să devină o replică a mamei ei. Când o privea pe Dilys, împroşcând apa şi chicotind veselă, observa că şi ea era o copie exactă a mamei ei, pe care el o văzuse doar o singură dată, în ceasul morţii. Ochii i se umeziră la gândul acesta, la gândul că, într-un fel, într-o anumită orânduială a lucrurilor care depăşeşte înţelegerea noastră, mama lui Dilys trăia în fiica ei, că ceva din ea supravieţuise, că poate firul vieţii era neîntrerupt, veşnic.

Cilla avea grijă de amândouă fetiţele, le iubea cu pasiune pe amândouă, îi spusese lui Godwin că, pentru ea, erau o singură fiinţă, că Dumnezeu i le dăruise pe amândouă, în felul Său deosebit. A fost singura dată când el o auzise vorbind despre Dumnezeu şi în vocea ei se putea descifra

limpede că, în nici un fel, nu i se putea pune la îndoială credinţa în intenţia divină potrivit căreia îi fuseseră dăruite cele două fetiţe, Godwin îi citise în ochi acest lucru, se vedea în maniera nepărtinitoare în care se purta cu fetiţele, în hotărârea cu care avea grijă ca lui Dilys să nu i se întâmple nimic din ceea ce numea Cilla „un afurisit de ghinion”. Pentru el era aproape jenant de înduioşător s-o privească pe Cilla în timp ce se ocupa de cele două fetiţe. Cele trei fiinţe îi atingeau, fără să-şi dea seama, o coardă foarte primitivă a sufletului. Le privea şi în puternica lor legătură de „frăţie” care le unea, le vedea ca pe nişte luptători, extrem de hotărâţi, debordând de energie. Nimic nu era mai emoţionant decât curajul femeilor, curajul Cillei care se lupta cu demonii ce-i sfâşiau fiinţa, curajul mamei lui Dilys, care se luptase cu moartea, numai pentru a-şi vedea fiica în mâini sigure, curajul micuţelor fragile care abia deschiseseră ochii în viaţă, şi aveau deja grijă una de cealaltă şi de mama lor, când simţeau că aceasta are nevoie de grijă. Faţă de curajul femeilor, în general, curajul fetiţelor era copleşitor, irezistibil. Când o vedea pe Cilla vorbind cu fetiţele, necăjindu-le în glumă sau abandonând maniera adulţilor de a face pe proasta cu ele, Godwin îşi dădea seama că era imposibil s-o iubească mai mult, că nu exista o dragoste mai mare decât cea pe care i-o dăruia el. Avea sentimentul că, în fine, îşi descoperise sensul vieţii.

Ajunul Crăciunului.

În mijlocul după amiezii, o zăpadă uşoară începu să se cearnă deasupra Londrei. Oraşul se odihnea. La căderea nopţii, Londra era liniştită. Se depuseseră doi-trei centimetri de zăpadă, când Godwin o luă spre Sloane Street, către casa aceea atât de familiară, care, acum, devenise un liman pentru el. În lumina lunii, mica piaţă părea pavată cu diamante. În stradă, în colţul din spatele casei, silueta unei bombe neexplodate, care căzuse în timpul Blitz-ului şi fusese considerată neprimejdioasă, căpătase un contur strălucitor de zăpadă.

Nici un musafir în ajunul Crăciunului. Doar Godwin, Cilla, Chloe, Dilys şi doica. Familia. În căminul din bucătărie ardea

un foc vesel care dădea încăperii un aer plăcut, tihnit. Făcuseră economii la raţia de alimente şi acum se coceau în cuptor o mulţime de bunătăţi. Mirosul de ghimbir, scorţişoară şi plăcinta cu mere înviora plăcut nările. Fetiţele în rochii de casă şi şorţuleţe ajutau la rularea aluaturilor, apoi tăiau şi împodobeau prăjiturile de Crăciun în forme de cămile, copăcei şi Moş Crăciuni. În frigider se lăfăiau o gâscă şi o pereche de pui uriaşi. La postul de radio BBC se transmiteau cântece de Crăciun.

Fetiţele râdeau dar erau, totodată, foarte serioase cu privire la îndatoririle lor de a pregăti prăjiturile, erau mânjite de făină, îmbujorate, privind foarte atente la Cilla care le încuraja, arătându-le diferite secrete culinare. Le spunea că şi bucăţelele cu forme mai bizare şi ciudat împodobite ale resturilor de prăjitură, erau frumoase, poate chiar cele mai frumoase dintre toate. Godwin încercă să ia şi el parte la preparative şi făcea fel de fel de prostii, iar femeile râdeau de el cu toatele, îl necăjeau şi când el se prefăcea jignit, Chloe şi Dilys se agăţau de el şi-l sărutau până când se pronunţa, foarte serios, că-l făcuseră să-i treacă supărarea.

După ce terminară toată treaba din bucătărie, se duseră cu toţii în salonaş şi terminară de împodobit bradul, cu dulciuri atârnate de sforicele. Doica le aduse cacao fierbinte şi alt rând de dulciuri, după care se aşezară în jurul bradului, discutând despre diferitele bucurii ale sărbătorilor. Ea, doica le povesti despre Crăciunurile copilăriei ei din West Riding, în Yorkshire, cum de un Crăciun învăţase să patineze pe un lac îngheţat, de la tatăl ei, care lucra în comerţul cu lână şi dovedise o remarcabilă măiestrie pe gheaţă, spre surpriza fiicei sale. Cilla îl rugă pe Godwin să le povestească despre Crăciunurile lui, petrecute în Iowa, pe când era copil. Fetiţele ascultau fermecate când le povesti despre stratul de zăpadă groasă de aproape un metru şi jumătate, despre curcanii fripţi, uriaşi, care cântăreau în jur de douăsprezece kilograme, despre prima lui bicicletă cu două roţi, pe care o găsise sub brad, cu mânerele legate cu panglică, despre derdeluşul de pe Bunker Hill, despre cum coborâse el scările pe furiş, în dimineaţa zilei de Crăciun, când în casă era încă

frig şi pendula bunicului, de pe palier, ticăia tare, cum se dusese în vârful degetelor până la brad, să vadă dacă Moş Crăciun trecuse pe acolo. Le povestise despre o cină de Crăciun în cursul căreia tatăl său, după ce tăie curcanul, fusese rugat să-i ducă acasă pe cei doi băieţi gemeni ai doamnei Anderson şi, după ce se întoarse acasă, toată lumea, douăzeci de persoane: mătuşi, unchi şi bunici, mai erau încă la masă, pentru că nu terminaseră curcanul. Le povesti cum mama îi reîncălzise tatei toată cina, de la început şi cina asta nu se mai termina, până când el, Rodger, fusese lăsat să se ducă să se joace cu prima lui maşină de scris şi cum scrisese el prima povestire pe care o intitulase „Crăciunul Doctorului, 1917”. Avea, pe atunci, doisprezece ani. Nu se ştie din ce motiv, pe faţa lui Chloe şi a lui Dilys nu se mişcase nici un muşchi, cât timp le povestise toate acestea. Stăteau acolo ascultând, cu ochii mari, cu gurile uşor întredeschise. În cele din urmă, Chloe anunţă:

— Vreau o maşină de scris când voi avea doisprezece ani. Mămico, crezi că Moş Crăciun ar putea să-mi aducă una?

Cilla îi spuse că avea foarte multe şanse ca Moş Crăciun să-i facă exact acest dar. După o pauză destul de mare, Dilys, care avea un simţ înnăscut al comicului, scoase un oftat puternic, se rostogoli, şi căzu într-un somn adânc, cu zâmbetul pe buze. Cilla care avea o voce joasă, frumoasă, cântă „Silent Night”[1] şi „Good King Wenceslas”[2], în timp ce duseră copiii sus şi-i băgară în pătucurile lor. Godwin aproape că putu să zărească imaginile zaharicalelor şi a lui Moş Crăciun, dansând în căpşoarele lor adormite.

Jos, în hol, îşi îmbrăcă haina. Cilla îl privea, cu braţele încrucişate, cu un surâs stins pe buzele ei proeminente. Avea părul atât de des, încât părea cioplit şi lustruit.

— Crăciunul îţi prieşte, spuse ea.

— E plăcut să petreci un Crăciun vesel. Copiii au să-şi aducă aminte de el.

— Ştiu. Într-o bună zi, prin 1975, ele le vor povesti copiilor lor despre seara asta, Crăciunul din 1942, din vremea faimosului război. Ele te fac să simţi că totul merită

---

1 Noapte liniştită (lb. engleză) (n.tr.)

2 Bunul rege Wenceslaw (lb. engleză) (n.tr.)

osteneală, că e interesant, nu-i aşa? Pentru ele există atâtea speranţe... Poate că ele nu vor ajunge să întineze lucrurile.

— Cred că întotdeauna există speranţă. Dacă n-ar exista nici o speranţă, n-ar exista nici războaie. Nimănui nu i-ar păsa. Dar noi ne gândim la copii. Ei sunt speranţa noastră, a tuturor. Iartă-mă, sună ca în emisiunile mele sentimentale, de sărbători.

— Rodger... te-am pus prea mult la încercare.

Era surprins. Oftă. N-avea nici un fel de idee despre ceea ce se cădea să spună.

Ea continuă.

— E important ca tu să-ţi dai seama că eu ştiu asta.

— De ce, Cilla?

— Pentru că mă tem că te-aş putea pierde.

— Ah!

— Te iubesc atât de mult, Rodger, încât când mă gândesc la asta şi renunţ la autocontrolul meu... mi-e teamă că am să leşin. Te-am privit când te ocupai de Chloe şi de Dilys... Mă gândeam că o să-mi cedeze inima.

— Ştiu, spuse el. Şi eu simt acelaşi lucru când te văd pe tine lângă ele.

— Totul se schimbă, spuse ea. Nu sunt sigură că înţeleg ce se întâmplă, dar simt schimbarea.

— Ştiu.

Orologiul din hol bătu miezul nopţii. O sărută cu blândeţe şi-i şopti la ureche:

— Crăciun fericit, Cilla.

Ea scoase un mic sunet, îşi puse mâna la gură, dădu din cap în tăcere, şi-şi şterse lacrimile pe furiş.

— Ne vedem mâine, spuse el.

Ea dădu din nou, din cap.

Godwin ieşi afară, în noaptea îngheţată, lăsând urme de paşi în zăpada proaspătă. Merse pe jos tot drumul spre Mayfair. Era o noapte minunată.

Crăciun fericit, domnule Godwin şi Dumnezeu să vă odihnească pe voi, fericiţilor.

Ziua de Crăciun.

O zăpadă cenuşie, rece şi uscată era suflată de vânt în

ferestre şi mătura Berkeley Square. În zorii întunecaţi ai dimineţii de iarnă, Godwin stătea în pat, îşi bea cafeaua şi-şi corecta şpalturile noii sale cărţi. Într-un târziu, făcu o baie, se îmbrăcă, mai bău puţină cafea şi se îndreptă spre Sloane Square, unde ajunse puţin înainte de ora prânzului. Gâsca şi puii se rumeneau în cuptor, Cilla era sus şi se îmbrăca, iar fetiţele erau copleşite de emoţie, scuturând pachetele în ambalaje strălucitoare pe care Godwin şi Cilla le ţineau ascunse în casă de câteva săptămâni. Nerăbdătoare, o îndemnau pe mama lor să se grăbească.

— A venit, a venit!

Cilla coborî, într-o rochie de un roşu-aprins, iar fetiţele purtau rochiţe de un verde-închis, cu garnituri de dantelă albă. Doica sosi şi ea din bucătărie, lăsând, pentru moment, bucatele să se facă singure. Copiii erau aproape gata să facă explozie, în efortul lor de a-şi păstra calmul. Deschiseră darurile: păpuşi, jocuri, cărţi, hăinuţe, fiecare dar ales cu grijă, împlinind exact câte o dorinţă sau o speranţă tăinuită. Moş Crăciun era un adevărat erou, se vedea clar.

Dilys, încă foarte mică, începuse să se smiorcăie, iar lui Chloe se părea că-i făcea plăcere să se arate grijulie faţă de ea. Godwin îi ceru să fie atentă şi Chloe, fixându-l serioasă, cu ochii ei de culoarea celor ai mamei sale, culoarea cafelei cu lapte, îi spuse:

— Eu sunt mic, ştii.

Aşa pronunţase: *mic.*

— Dar Dilys este şi mai mic. Şi uneori uită să-şi folosească batista. Dar e o fetiţă foarte bună, nu-i aşa? Chiar dacă e aşa de mic...

În câteva clipe, covorul din jurul bradului era acoperit cu un morman de hârtii de împachetat, pe care doica le adună şi le făcu să ardă în cămin, alături de bucăţelele de cărbuni. În timp ce fetiţele se jucau, fericite, cu păpuşile şi scoteau exclamaţii de încântare privind pozele din cărţi, Cilla îi dădu doicii darurile ei: o flanea, un set de piepteni foarte eleganţi din baga şi un album legat în piele pe care-l umpluse cu fotografiile lui Chloe şi ale lui Dilys. Doica îi dărui Cillei un set de şervete de ceai şi feţe de perne, pe care le brodase cu mâna ei, cu multă trudă. Cilla o strânse în braţe cu putere,

cu o pornire spontană de dragoste, aşa cum ar fi strâns în braţe o mamă şi cum nu o făcuse niciodată cu Lady Pamela. Apoi doica se întoarse în bucătărie, de unde venea un miros la fel de îmbietor ca acela care trebuie să fi fost al raiului. Godwin observă, din nou, cât de des, în aceste zile, gândurile îi alunecau pe panta sentimentală şi lacrimogenă. Era aproape de vârsta mijlocie. Şi era îndrăgostit. Îndrăgostit cu adevărat. I se părea că e un student în anul doi, dar ştia bine că nu era aşa şi că de mult timp nu se mai purtase ca un student în anul doi. Poate că gândurile sentimentale, în limita rezonabilului, erau gânduri bune. Poate că voiau să spună că îndeplineai un ritual al „trecerii" sau ceva de genul ăsta şi dacă era aşa, totul era în legătură cu afurisitul ăsta de timp.

Cilla traversă încăperea şi îngenunche lângă fotoliul lui, unde se jucau fetiţele, făceau schimb de păpuşi, de cărţi, de hăinuţe, scoţând ţipete ascuţite.

— Sunt atât de nepricepută în privinţa cadourilor, n-am ştiut ce să-ţi iau. Aşa încât asta este la ce m-am oprit în cele din urmă.

Îi puse în mâna pachetul.

Era cel mai frumos stilou pe care-l avusese vreodată. Era lucrat în aur, cu iniţialele lui gravate pe capac. Luci cald în mâna lui. Nu mai văzuse niciodată aşa ceva. Un Montegrappa de dinainte de război.

— Îţi place?

— Da. E foarte... e grozav.

Deschise mica felicitare pe care ea scrisese: *Să sperăm că are în el toate cuvintele, exact în ordinea potrivită. C.* Strălucea de bucurie în timp ce el citea.

— Iar asta este pentru tine, spuse el. Era un inel baroc, cu perlă, montat în aur. Ei i se tăiase răsuflarea când îl văzu. Îl puse pe deget, îndepărtă mâna, îl admiră. El îi atinse părul.

— Ce semnificaţie are asta? întreba ea. O perlă barocă?

— E ceva foarte deosebit. Are o proprietate ciudată... are semnificaţia pe care doreşti tu s-o aibă.

— Un inel magic. Oftă.

Musafirii începură să sosească pe la ora trei. Casa se

umplu cu prieteni, cei mai mulţi ai lui Godwin, dar şi ai Cillei, în aceeaşi măsură, iar printre ei, o mulţime de „orfani” ai filmului şi ai teatrului care nu aveau unde să se ducă în ziua de Crăciun. Şampania curgea în valuri, din toate părţile se auzeau cântece şi râsete şi părea, se gândi Godwin, mai mult o scenă dintr-un film, decât una din viaţa reală. Dar totul era aşa cum trebuia, toată lumea se simţea bine, erau momente tihnite, departe de război.

Lily şi Greer, desigur, Homer şi Stefan Lieberman, Roddy Bascomb, un vârtej de figuri, de voci, de toasturi. Dacă ar fi fost vorba de un film, ar fi fost un montaj făcut cu dăruire, zăbovind asupra momentelor unice, caracteristice Crăciunului. Tranşarea gâştei, un actor care recita un *colind de Crăciun* invitaţilor aşezaţi în linişte în jurul bradului, Godwin care găsise o clipă propice pentru a rămâne singur în biroul lui Max, gândindu-se la cel pe care-l răzbunase şi al cărui loc îl lua treptat, Santo Colls şi Peter Cobra care soseau cu sticle mari, proaspete, de şampanie, zăpada care se cernea în tăcere dincolo de fereastră...

Clyde Rasmussen ajunse târziu şi rămase până târziu. Făcu observaţia că se simţea foarte muritor în ultima vreme şi râse mult pe tema asta. Se lungise pe o canapea, cu capul în poala Cillei, după ce restul musafirilor plecase şi Crăciunul era pe sfârşite.

— Noi trei, spuse Clyde gânditor, pe jumătate adormit... noi trei... toţi anii aceştia...

Vocea i se pierdea în depărtare, ochii i se închideau, acoperiţi de pleoapele grele.

— Ştie cineva ce înseamnă toate acestea? Rodger? Tu eşti un fel de expert în privinţa semnificaţiei lucrurilor... Nu-i aşa, Cilla? Cineva de aici trebuie să ştie. Câţi ani ai, Rodger?

— Împlinesc treizeci şi opt.

— Şi tu, frumoasă Cilla?

— Am împlinit treizeci, în octombrie.

— Deci sunteţi destul de copţi, cel puţin Rodger este, oricum. Atunci de ce naiba nu ştiţi?

— Nu sunt destul de înţelept, murmură Godwin.

— Ei bine, eu ştiu cine ştie. Tu ştii cine ştie? Am să-ţi spun. Ţi-l aminteşti pe Swaine? Redactorul de la Paris?

— Merle B. Swainee, spuse Godwin.

— Drace, aşa este, Swaine. Aş putea să jur că bătrânul ticălos ştie... Christoase, mă întreb dacă e teafăr? Crezi că mai e la Paris?

— Cine ştie...

— Mi-ar plăcea să-l văd. Să-l întreb pe *el* ce înseamnă asta. El trebuie să ştie.

Clyde se ridică dintr-odată, gata de plecare. În uşă, o privi pe Cilla, i apoi o înlănţui cu braţul, se aplecă şi o sărută pe gură. Mâna lui Godwin mai era pe umărul lui.

— Ah, Dumnezeule, drăguţule, spuse Clyde melancolic, n-am mai sărutat o fată atât de frumoasă din... 1927.

Purta joben, din cine ştie ce motive, haine de seară, o pelerină. Ieşi în zăpada uşoara de afară şi se întoarse să-i privească, aşa cum stăteau în uşă.

— Cilla, draga mea, am încercat să mă omor din cauza ta.

— Erai atât de găunos, de lamentabil.

— Da, cred că aşa eram. Singura femeie pentru care am încercat, cu adevărat, să mă sinucid. Pe vremea aceea gândeam foarte limpede. Tu eşti acel gen de femeie, o ştii. Da, eşti, dar nu ştiu de ce. Asta e, nu-i aşa? De ce, de ce, de ce? Nu e vina ta, dar n-ai lăsat să-ţi scape niciodată vreun bărbat. N-am dreptate, Rodger?

— Se întâmplă, Clyde. Fata nu se poate stăpâni.

— Voi doi, ce pereche! Cilla stătea cu o mână în şold, iar cu cealaltă făcea semn, nerăbdătoare să oprească acest dialog.

— Du-te acasă, Clyde! O să mor de frig...

— Dar vă iubesc şi e Crăciunul şi nu puteam pleca fără să v-o spun. Amândurora. Eşti un băiat bun, Rodger, chiar dacă ai furat prietena altuia. Apa trece, podul rămâne, aşa spun eu. Şi tu eşti „băiat bun”, Cilla. Amândoi. Băieţi buni, nu-mi pasă ce spun alţii. Oricare ar fi ei. Vreau să luaţi act de asta. Crăciun fericit, petrecere frumoasă şi acum trebuie să plec...

Când uşa se închise în fine, ea îl conduse pe Godwin, înapoi, în salonaş. Se aşează în faţa focului, cu capul pe umărul lui.

— Vrei să rămâi aici, în noaptea asta, Rodger? Pare stupid să ne despărţim...

— Îmi place să aud asta. Rămân.

Se sprijini de el, somnoroasă.

Focul se stinse.

Ea adormi în aceeaşi poziţie şi el o duse în braţe până sus. Intră în camera lui Chloe şi a lui Dilys. Trase pătura peste ele şi le ascultă respiraţia liniştită. Fiecare dintre ele era înconjurată de darurile preferate. O sărută pe frunte pe Chloe. Dilys dormea pe spate, gângurind uşor. Ridică pumnul micuţ şi-i lipi degetele fragile de buzele sale.

Pentru o clipă, auzi vocea lui Clyde Rasmussen întrebându-se ce însemnau toate acestea şi Godwin se gândi că, probabil, el ştia răspunsul.

Dar în plin vârtej al vieţii, aripa morţii îşi aruncă şi ea umbra asupra existenţei noastre.

Cilla era încă fragilă din punct de vedere emoţional când venea vorba de legătura lor, de parcă, în anul care tocmai se încheiase, rolurile lor se inversaseră. Cu un an în urmă, Godwin fusese adus înapoi în Anglia, mai mult mort decât viu, suspendat, într-un fel de viaţă artificială, între trecut şi viitor. Ar fi putut merge în oricare din cele două direcţii. Acum era rândul Cillei. În încleştarea cu demonii ei, în sforţarea de a se elibera de ei, ea dădea o bătălie pe care Godwin ştia bine că n-o putea influenţa în nici un fel. Nu făcea parte din ea, acesta era adevărul. El nu făcea decât să aştepte, să privească, asemenea unui spectator de la galerie, dar spectacolul în sine, nu-l putea influenţa în nici un fel. Ea nu vorbea niciodată despre asemenea lucruri. Dacă pierdea bătălia, dacă nevoile şi pornirile ei cele mai întunecate ieşeau învingătoare, atunci nimic nu mai conta. Atunci trebuia hotărât ce se va întâmpla: Godwin putea alege să rămână şi să suporte tortura, sau să plece şi să trăiască cu durerea pierderii. Dacă ea biruia, dacă se putea sustrage răului, atunci viaţa ei şi a lui se va schimba într-un fel încă necunoscut nici unuia dintre ei. Şi el era sigur că, oricum, avea să fie mai bine.

Exista, însă, o întrebare pe care n-o putea evita şi la care nu găsea nici un răspuns: va cunoaşte, oare, bătălia din interiorul ei, vreun sfârşit?

Totuşi, oricare ar fi fost rezultatul, acum ea era fragilă. El credea că Cilla era pe cale să câştige bătălia, partea cea bună, cum altfel putea s-o numească? Dar avea nevoie de timp şi de spaţiu, chiar dacă-şi dădea seama sau nu, de acest lucru. Aşa încât, el păstra distanţa. Îşi trăia viaţa.

Nu era întotdeauna liber, dar, atunci, asta făcea parte din terapia ei. El nu era o cârjă, nu era un câine credincios, era un bărbat care o iubea, dar care trăsese linia, îi spusese că, adesea, era imposibil de suportat şi că el se putea descurca şi fără cabotinism. Ea trebuia să se maturizeze, după cum era expresia la modă, sau avea să-l piardă. Şi el avea s-o piardă pe ea. Depindea de ea. El nu ştia precis pe ce cale simţea acest lucru, intuitivă sau intelectuală, dar realitatea era că pentru ea nu exista altă ieşire. Ori se maturiza ori nu.

Ea nu putea fi apărată, oricât de mult ar fi dorit el să formeze un scut pentru ea, în calea realităţilor nemiloase.

În ajunul Anului Nou, Godwin se duse la o petrecere la BBC şi plecă la ora unsprezece. Cilla avea spectacol, apoi se duse direct acasă şi-l aşteptă, când el îşi făcu apariţia la unsprezece şi jumătate. Ciocniră împreună pentru Noul An 1943, doar ei doi. Mare parte din ceea ce exista între ei rămase nerostit, de parcă prea multe cuvinte ar fi putut zdruncina pacea şi liniştea acelei seri.

Telefonul sună la cincisprezece minute după răscrucea între ani.

Ea se duse în birou să răspundă. Când reveni în încăpere, el scormonea focul, ridicând un nor de scântei în cămin. Ea îşi luă paharul de şampanie, zâmbi şters şi sorbi o înghiţitură înainte de a vorbi. Îngenunche lângă el, îi luă mâna, privind focul din cămin.

— Lady Pamela a murit, Rodger.

Moartea mamei operă un soi de miracol în fiinţa fiicei ei. La început, încolţi o mlădiţă timidă a unui miracol, dar Godwin o privi prinzând rădăcini, observă o transformare în comportamentul Cillei. Tensiunea şi neliniştea părură să se dizolve, de parcă o sarcină excedentară de energie electrică era canalizată în altă parte, pentru a alimenta un alt motor. Ea deveni mai blândă, mai lentă în reacţii, mai puţin tăioasă,

mai maleabilă.

Moartea mamei sale o eliberă pe Cilla de ceea ce crezuse întotdeauna că era destinul ei. Toata viaţa ei se considerase o replică a lui Lady Pamela, prinsă pentru totdeauna în capcana neastâmpărului şi insatisfacţiei sufletului ei, sigură că era nedemnă să primească adevărata dragoste.

Acum mama ei plecase dintre cei vii şi, aşa după cum se dovedea, Cilla era renăscută. Când era vorba de teorie psihologică, Rodger Godwin nu era un tip sofisticat; după părerea lui, mama ei murise şi Cilla fusese eliberată. Nu putea judeca lucrurile de o altă manieră.

Şi Cilla îşi dădea seama de ceea ce se întâmplase cu ea. Maniera în care se autojudeca se schimbase. Îşi pierduse mama. Godwin se schimbase şi el, într-un fel. Ea era liberă să-l câştige, dacă-l dorea. Şi în această direcţie era sprijinită cu hotărâre de către Lily Fantasia.

Ea îl dorea cu adevărat. Era destul de bună ca să-l merite. Şi îl câştigă.

Nu era chiar atât de complicat.

Monk Vardan voia să-l vadă urgent. Avea acest fel de a face lucrurile să pară că sunt o poruncă venită de sus. Era spre sfârşitul lui ianuarie, o zi geroasă, cu vânt puternic. Pălăriile erau luate de vânt şi oamenii în toată firea cădeau, alunecând pe gheaţă. Godwin îşi consultă agenda şi-i spuse lui Monk că se puteau întâlni, dacă era chiar atât de important.

— Dar dacă-l aduci pe Churchill sau îmi pui în cârcă o altă misiune secretă, pe jumătate aranjată, o altă floare la ureche, îţi spun de pe acum că n-ai noroc cu mine. Nu-mi pasă, chiar dacă ar fi ca soarta omenirii să depindă de asta.

— Nu fii bădăran cu mine, bătrâne. Vorbeşti cu vechiul tău camarad, Vardan. Ce zici de localul lui Dogsbody?

— Cine plăteşte?

— Regele, bineînţeles.

— Perfect.

— La ora opt?

— Perfect.

— Apropo, îmi pare foarte rău de moartea lui Lady Pamela.

— N-o ducea bine cu sănătatea. A fost o binecuvântare.

— Da. O viaţă lungă şi activă. La ora opt. Cu bine.

În seara aceea, Monk aştepta într-un colţ retras, când Peter Cobra îi aduse la masă un Godwin agitat.

— Rodger, bătrâne, îţi urez cu întârziere sărbători fericite. Sper că ai gustat din plin bucuriile sărbătorilor.

Îi făcu semn lui Peter.

— O tărie, cea mai tare.

Cobra se înclină imperceptibil. Îndată ce Godwin se aşeză, Vardan îl fixă cu un ochi ce clipea des, uşor mărit de sticla monoclului.

— Spionii mei îmi spun că tu şi iubita ta v-aţi împăcat. Pot să-ţi spun cât de fericit sunt că aud asta?

— Pot să-ţi spun că asta nu te priveşte câtuşi de puţin?

— Ah, acelaşi Rodger dintotdeauna. Desigur, poţi spune ce vrei. Ai strâns un munte de ranchiună împotriva bătrânului Monkton, te înţeleg. Sfatul meu este însă, să cauţi să te ridici deasupra lui, bătrâne. E nesănătos. Te îmbolnăveşte. Îţi ridează obrazul de băieţandru.

— Ce era atât de urgent, Monk?

Sosiră băuturile, un paté.

— Ţi-l aminteşti pe Collister? Cel care a dispărut, care ne-a scăpat printre degete?

Godwin îşi simţi părul gâdilându-l, gata să i se ridice pe cap.

— Da, desigur, îl ţin minte. Doar nu vrei să-mi spui că şi-a făcut apariţia la postul lui?

Cuvintele îi ieşeau chinuite din gâtlej, era, cu adevărat, un actor de proastă calitate. Ce se întâmplase, de fapt, Collister nu murise? Era posibil, oare? Sigur că era *posibil.* Poate că fusese reanimat de apa rece, poate că acolo, jos, printre pietre, era un spaţiu mai mare decât estimase Godwin, poate că reuşise într-un fel să se ridice, să urce la suprafaţă, cu memoria puţin zdruncinată.

— Monk, ai privirea aceea tipică, grea de secrete. Spune-mi, odată. S-a dat în stambă la cheful chefurilor? Un şobolan beat, ca unii dintre indivizii de la Dogsbody?

— S-a întors. A fost o adevărată uşurare. Eram, cu toţii, foarte îngrijoraţi.

— E teafăr?

— Puţin cam umflat de apă.

— Scuipă tot, Monk!

— Mă tem că e mort. Se pare că a căzut rău de tot, ţopăind pe stânci, acolo, în sud, a căzut în golful canalului. Înecat...

— Ce ruşine!

Şi chiar în acel moment simţi că era o ruşine, o ruşine că viaţa omului nu reuşise să triumfe.

— E, mai degrabă, o grozăvie. Marea l-a tot izbit de stânci, înainte şi-napoi. Stătea în apă, Dumnezeu ştie de câtă vreme... poate chiar de când a dispărut, după câte ştiu eu. Izbit îngrozitor, toate oasele sfărâmate şi făcute piftie, carnea descompusă. În fine, e o uşurare pentru noi. Dar e o poveste tristă.

— De ce spui că e o uşurare?

— Ne temeam că ar putea să treacă de partea cealaltă. Deţinea diferite secrete cu profil ştiinţific. Şi bietul nenorocit stătea cu lupul în faţa uşii... avea o nevoie cruntă de bani. Îl ţineam sub observaţie, nu era ceva constant, totuşi eram cu ochii pe el, din când în când. Am fost destul de alarmat când i-am pierdut urma, atunci, la Cambridge. Ne gândeam că, departe de Londra fiind, va încerca să contacteze partea adversă şi să organizeze o trădare.

— Eddie Collister? Nu-mi vine să cred.

— Ba s-o crezi, bătrâne. Noi ştiam că a ieşit pe piaţă cu un produs foarte proaspăt, ştii tu ce înseamnă asta.

Mormăi foarte încet cuvântul *bum!* şi făcu un gest cu mâinile care sugera o explozie. Era subiectul despre care nu se vorbea. Superbomba.

— Contactase pe câţiva dintre ai noştri din guvern şi încercase să ne vândă unele informaţii. Era incredibil de imprudent, dar Eddie nu fusese niciodată premiantul clasei, nu-i aşa? Nu, nici o legătură cu ştii tu ce.

Şi făcu, din nou, gestul cu explozia.

— Nu, a fost chiar mai subtil. N-ai să crezi, dar ştia totul despre micul nostru show cu Rommel — operaţiunea PRÆTORIAN. Şi poţi tu să te uiţi mult şi bine, de parcă ai fi descoperit un rahat de câine în farfuria de supă, el *ştia.* Spunea că nu va da publicităţii informaţia asta, despre

operaţiunea sortită să fie sinucigaşă, cu toţi participanţii la ea morţi şi câte şi mai câte, dar tăcerea lui va costa foarte mult. Încerca să aplice puţin machiaj, dar acesta era târgul pe care-l oferea. Noi i-am spus că dacă suflă o vorbă despre asta, îi facem maţele jartiere şi i se va intenta şi proces pentru trădare. Poate.

— Monk, înţeleg că vrei să-mi spui că Eddie Collister era Pangloss?

— Eddie? Pangloss? Ah, dragul meu…

— Dar ştia despre PRÆTORIAN, a încercat să-ţi vândă ţie secretul şi a dat greş, dar asta nu înseamnă că nu l-a vândut germanilor înainte de a avea loc operaţiunea. *Ştia.* Pangloss, potrivit propriei tale definiţii.

— Nu, nu şi nu. Eddie Collister n-ar fi putut găsi un agent german cu o hartă provenită de la Hitler însuşi. Nu, sărmanul Eddie Collister nu era Pangloss.

Dintr-odată, Godwin simţi că nu se mai putea abţine. Nu, Monk greşea cu siguranţă. Monk era şi el supus greşelii. Nu putea şti chiar orice afurisit de lucru. Nu avea dreptate în privinţa lui Collister. Greşea neapărat. *Trebuia* să greşească. Sau Godwin omorâse pe cine nu trebuia. Nu putea scoate un cuvânt, aşa încât era al naibii de bine că Monk continua să vorbească.

— Eddie Collister nu era nazist, nici simpatizant al naziştilor, nici un naiv care să creadă în nazişti. Afecţiunea lui se îndrepta în cu totul altă direcţie. Ştii ce era Eddie Collister?

Godwin clătină din cap. Stomacul i se întorcea pe dos, gura i se uscase. Cuvintele alunecau pe lângă el. Ce făcuse? Pentru numele lui Dumnezeu, ce făcuse?

— Era comunist. Monk râse cu amărăciune. Eddie era un Roşu. Cel puţin, din punct de vedere filosofic. Dar nu era un om de rând. Era fiul unei familii bogate, educat la Cambridge. Când banii familiei s-au dus pe gârlă, ce a făcut el? A dat fuga la comunişti… la drăguţul de Moş Ivan.

Godwin gândea cu încetineală.

— Dar de ce să vândă operaţiunea PRÆTORIAN ruşilor?

Vardan clătină din cap. Îşi scoase monoclul de la ochi şi-l şterse de buzunar. Godwin îşi umezi gura cu puţin scotch.

— De ce, într-adevăr? Totuşi, deoarece ruşii o duc foarte greu, aprovizionându-se cu apă de la cişmea şi cu lumină de la lumânare, deoarece sunt, mai mult sau mai puţin, la nivelul începutului de secol al XIX-lea, tânărul Collister avea ceva important de vânzare rusnacilor... *ştiinţa.* Secretele ascuţitorii de creioane, misterele tunsului peluzelor, genul ăsta de lucruri. Şi omul nostru mai ştia şi alte lucruri. Ştia ce au realizat americanii la Chicago, în luna decembrie şi ştia şi cum. Mai ştia şi cât de departe suntem noi în acelaşi domeniu. Aduna toate aceste date spre vânzare. După câte ştiu eu, ne-am înşelat, dar poţi fi al dracului de sigur că Ivan, în laboratorul lui, încercând să perfecţioneze roata, nu ştia asta.

— Vrei să-mi spui că era spion al ruşilor?

— Bătrâne, nu poţi avea nici un fel de control asupra acestor lucruri. Era un om disperat, gata să trădeze pentru bani şi înclinaţiile personale l-au mânat către Roşii. Era un posibil trădător, un vânzător virtual de secrete. De aceea nu-l slăbeam din ochi. Trebuia să fi făcut *ceva.* Aveam două posibilităţi la îndemână. Unii dintre cei mai impulsivi sugerau ceea ce sugerează ei întotdeauna, ceea ce domnul Edward G. Robinson al vostru ar numi o pereche de galoşi de ciment, în estuarul Tamisei. Eu, pe de altă parte, ca adept al manierelor elegante, mă gândeam că un aşezământ secret şi foarte bine păzit ar putea să-l scoată din scenă pe Fratele Collister... şi, în acelaşi timp, să-i rezolve criza financiară imediată. Dar a intervenit Destinul, Collister nu mai există. Din câte s-ar putea presupune, fără nici un neajuns, afară de cazul când ar fi divulgat ceva cuiva şi, în loc să-l plătească, i-au făcut de petrecanie. Dar pentru moment, n-are rost să ne facem probleme în privinţa asta, nu-i aşa? N-am face decât să intrăm în încurcătură. Drept să-ţi spun, eu mă cam îndoiesc că moartea lui Collister a fost un simplu accident, totul pare mai degrabă ciudat, nu-i aşa? Ce făcea el acolo, te întreb?

— Unde? întrebă Godwin.

— O mică ladă de gunoaie. Oricum, n-are nici o importanţă.

Îşi puse degetele arătătoare osoase pe buzele sale cizelate.

— În orice caz, povestea lui Collister s-a terminat.

— Dar cu Pangloss cum rămâne?

— Ţi-am mai spus... uită-l pe Pangloss. Nu e treaba ta în nici un fel.

Rămas singur, Godwin îşi dădu seama că ucisese pe cine nu trebuia. Recapitulă în minte ultima scenă cu Eddie Collister, îl auzi povestind, din nou, toată tărăşenia cu Coventry, cum fusese luată hotărârea ca locuitorii să nu fie preveniţi. Şi Monk fusese implicat în treaba asta. Nu spusese el aşa? Da, desigur. Godwin dori să fi putut ataca subiectul acesta de faţă cu Monk... dar nu putea risca. Monk ar fi vrut să afle de unde ştia el adevărul.

Omorâse pe cine nu trebuia. Collister fusese vinovat de o mulţime de lucruri, poate chiar de trădare, dacă era să-l crezi pe Monk, dar murise pentru ceea ce nu făcuse. Nu el trădase operaţiunea PRÆTORIAN.

Pangloss era încă în viaţă. Iar Rodger Godwin nu era tras pe sfoară, la urma urmei.

Rodger Godwin şi Cilla Hood au fost uniţi prin căsătorie în luna iunie a anului 1943, Chloe şi Dilys au luat parte şi ele la nuntă.

Unirea lor a fost sărbătorită după ceremonie, la o petrecere fastuoasă, oferită de soţii Fantasia. Toată lumea era acolo. Ziarişti şi politicieni, actori de teatru şi de film, prieteni vechi şi miniştri din guvern, dramaturgi şi romancieri, regizori şi militari şi cei mai vestiţi dirijori de formaţii muzicale din Londra. Una peste alta, era un zaiafet în toată puterea cuvântului.

Darurile erau foarte originale, aşa cum era de aşteptat de la o asemenea adunare de personalităţi. Două erau, însă, de o calitate deosebită.

Jacob Epstein prezentă bustul în bronz al Cillei, care-i ţintui locului de uimire pe invitaţii la petrecere. Erotismul figurii, al atitudinii ei, surprins în curbura buzelor, era aproape şocant, cu toate acestea era o realizare absolut decentă şi fidelă.

Monk Vardan le dărui o clepsidră uriaşă, înaltă de aproape un metru, datând de la începutul secolului al XIX-lea. Era un

obiect minunat, încărcat de ani şi de o demnitate impunătoare, de spiritul familiei Vardan, care îl înaintase în grad, la loc de frunte printre obiectele case şi, de atunci, le însoţise mereu existenţa. Monk scrisese pe felicitarea lui:

Un memento pentru a vă bucura din plin de orice clipă, pentru că Timpul nu stă niciodată pe loc, ci aleargă neîncetat.

Charles Hugh Maxwell Godwin se născu la Londra, pe 16 mai 1944. Când Cilla îşi ţinu fiul pentru prima oară în braţe şi-i mângâie cu buzele căpşorul acoperit cu puf, privi în ochii soţului ei şi-i spuse:

— Rodger, iubitule, trebuie să ne gândim la Eton. Tatăl meu a studiat la Eton, după cum ştii.

Godwin încuviinţă din cap şi o sărută. Vorbise deja cu Monk.

28

La începutul toamnei lui 1944, Godwin abandonase aproape speranţa de a-l mai descoperi vreodată pe adevăratul Pangloss. În mod simbolic, omorâse un Pangloss, un trădător şi un altul ar fi putut considera ziua aceea o zi mare: îşi dusese la bun sfârşit răzbunarea şi cum ar fi putut el să ştie că tânărul Collister nu era persoana în cauză?

Se împlineau aproape trei ani de când operaţiunea PRÆTORIAN eşuase şi Godwin presupunea că un altul în locul lui s-ar fi lepădat demult, ca de dracul şi ar fi abandonat cercetările. Părea că Max Hood murise cu zeci de ani în urmă, dar realitatea era că cel care-l omorâse era încă în viaţă şi în siguranţă. Şi lucrul acesta nu se putea accepta. Dar nu era numai asta. Godwin devenise perfect conştient că, în ordinea naturală şi prestabilită a lucrurilor, îi luase locul lui Max. Era soţul Cillei, era acum tatăl lui Chloe, era acasă la el în biroul lui Max, în Sloane Square. Trădându-l pe Max şi apoi înlocuindu-l, apărea necesitatea morală de a-l răzbuna — cel puţin aşa vedea Godwin lucrurile, în calitatea

lui de moralist născut în Iowa. Deoarece dăduse greş o dată, imperativul de a reuşi devenea cu atât mai puternic.

În visele sale, căutarea lui Pangloss îmbrăcase o nouă formă: devenise o siluetă înfăşurată în manta, care ieşea treptat din ceaţă. Trecuse multă vreme de când Godwin nu se mai gândise deloc la individul misterios şi încă neidentificat, învăluit în ceaţă, care încercase să-l omoare în noaptea aceea, în Berkeley Square. Dar în noaptea aceasta, silueta înfăşurată în manta din visul său se metamorfoza în individul din scuar şi Godwin simţi în nări mirosul ceţii şi al sângelui şi, sub picior, bucata de ureche pe care călcase...

Se trezi, leoarcă de sudoare, tresărind speriat. Întinse mâna şi simţi trupul Cillei care dormea liniştită alături de el. Ferestrele erau deschise şi perdelele tremurau uşor în adierea vântului. Era ora şase dimineaţa, îşi scoase picioarele la marginea patului şi se ridică în capul oaselor. În minte îi stăruia încă silueta omului din ceaţă. Cine fusese? *Cine?*

Cilla se întoarse spre el, se sprijini în cot şi căscă. Se lupta să deschidă ochii.

— Te simţi bine? E Charlie cel care se aude?

— Mă simt bine şi e vocea lui Charlie. Mă duc să văd ce face Tânărul Stăpân. Tu culcă-te la loc.

Cilla pregătea o versiune cinematografică a piesei de succes *Hainele cernite ale văduvei* şi aceasta era una dintre rarele zile libere pe care le avea. Zâmbind, se lăsă să cadă înapoi pe pat.

Tânărul Charlie Godwin, în vârstă de patru luni, făcea o larmă îngrozitoare, ce se auzea în tot holul, dar Godwin se vedea încă în Berkeley Square, iar urechea individului era pe caldarâmul umed. În timp ce se îndrepta spre camera fiului său, se lupta să-şi alunge din minte această imagine. Adulmecă în aer mirosul îmbietor care venea din bucătărie unde se cocea ceva în cuptor, apoi rămase în uşă, îmbrăţişându-şi cu privirea băiatul, pentru prima oară în ziua aceea.

— Charlie Godwin, de ce naiba te trezeşti atât de devreme? Te întreb. Ţi-e foame? Doamne, omule, îţi curg balele... ce vor spune cei de la club? Şi cred că ţi-ai şi făcut

treburile de dimineaţă. Foarte bine, flăcăule, las-o-ncolo de demnitate, să ne punem pe treabă şi să ne facem toaleta poponeţului...

Charlie începuse să surâdă la auzul vocii tatălui său. Godwin îl gâdilă pe piept şi foarte curând, râdeau amândoi, încât... pentru moment, îl uitase pe omul din ceaţă.

Pe vremea când tânărul Charlie Godwin împlinise abia o lună, Aliaţii debarcaseră în Europa. Era cea mai mare debarcare din istoria omenirii şi Hitler îşi activase „armele răzbunării", cum le numea el. Englezii le numeau V-1, sau bombe bâzâitoare, sau rachete zburătoare. Avioanele fără pilot erau opera unui tânăr savant numit Werner von Braun şi a unui expert în artilerie din Primul Război Mondial, Walter Dornberg. În acel iunie al anului 1944, naziştii lansară acele rachete primitive, dar mai sofisticate, totuşi, decât avusese oricine până atunci, din strâmtoarea Dover, în direcţia Londrei, aterizând în Kent, în Essex şi în Londra.

Prin septembrie, rachetele V-1 cedară locul celor numite V-2, cu o rază mai mare de acţiune şi mai puternice. Spaima pe care o stârneau era, în consecinţă, mai mare. Aspectul de roboţi al bombelor părea să le facă şi mai înspăimântătoare. Cerul nu mai era înţesat de bombardiere, aşa cum fusese în timpul Blitz-ului. În acele zile exista cel puţin un motiv al bombardamentului, existau ţinte la sol, totul avea un sens în contextul naţiunilor implicate în război şi se putea prevedea natura atacului. Acolo sus, pe cer, erau tineri piloţi germani care-şi riscau vieţile. Exista un factor uman. Dar cu rachetele era altceva. Pentru germani nu mai exista nici un risc, odată ce erau lansate aparatele V-2. Nimeni nu ştia unde vor cădea. Totul era un joc al întâmplării; de aici, acea teroare inexplicabilă.

Dintre cele treizeci de scene principale ale teatrelor londoneze, numai opt rămaseră deschise. Când Cilla lipsea pentru că turna vreun film, publicul se împuţina la *Arsenic şi dantelă veche* la Teatrul Strand, la *Ultima dintre doamnele Cheyney* de la Savoy şi la *Suflet voios* de la teatrul Duchess. Din ce în ce mai mulţi copii erau evacuaţi la ţară, pentru a fi în siguranţă, la adăpost. Cilla o trimisese pe doică la

Stillgraves cu Chloe şi cu Dilys, cu puţin înainte de naşterea lui Charlie. Apoi, ea şi Godwin îl luară pe fiul lor nou-născut acolo, pentru lunile iulie şi august. Lăsându-le pe fetiţe cu a doua doică, se întoarseră la Londra în septembrie, cu bătrâna doică şi cu Charlie, pentru două săptămâni, deoarece Cilla începuse să lucreze la film. Dar atacul violent al rachetelor V-2 o îngrijoră pe Cilla pentru fiul său, aşa încât Charlie împreună cu doica lui se întoarseră la Stillgraves. Era o perioadă agitată, dar, într-o măsură, erau, cu toţii, foarte siguri că vor câştiga războiul în cele din urmă. Cilla şi Godwin regăsiseră încrederea şi fericirea. Copiii erau sănătoşi. Războiul avea să fie câştigat. Cu toţii aveau să reuşească.

Totuşi, ameninţarea constantă a rachetelor V-2 nu putea fi ignorată. Puteau să apară în orice moment, ziua sau noaptea. Dar nu se îndoia nimeni că de venit, vor veni. Din punct de vedere profesional, atacurile rachetelor fuseseră un subiect gras pentru materialele lui Godwin. Dar altfel, erau o ameninţare permanentă.

Priestley îl chemă pe Godwin în apartamentul său din Albany la un păhărel, într-o seară târzie de octombrie. Îl găsi bând whisky. Îşi sprijinea picioarele pe un scăunel, în faţa focului. Rânjea ca un heruvim matusalemic şi foarte cinic, pufăind dintr-una din pipele lui negre şi noduroase.

— Trage-ţi un fotoliu şi toarnă-ţi un pahar. Să stăm puţin la taifas.

Pe la miezul nopţii, când dangătul clopotelor răsuna în tot oraşul,

Priestley îşi mai turnă un pahar şi-i dădu apoi sticla lui Godwin.

— Înţeleg că soţia ta toarnă un nou film şi că lucrează din nou cu Lieberman. Ce crezi despre el?

— Ce se poate crede despre el? Niciodată nu ştiu ce să cred despre europeni. Avem puncte de referinţă diferite. Niciodată nu ştiu ce gândesc *ei.*

— Acum e vorba despre o cultură veche. Persecutaţi, purtaţi dintr-un loc într-altul, nevoiţi să se bazeze pe ei înşişi pentru a supravieţui. Lieberman e un tip deosebit. Are o

energie animalică, debordantă. Exact ceea ce aşteaptă o femeie de la un bărbat.

Pufăituri din pipă.

— Dar tu ştii lucrul ăsta.

Priestley se aşează pe scăunel şi scormoni jeratecul.

— Zilele trecute am dat nas în nas cu o altă prietenă veche de-a ta, cred că-ţi aminteşti de Anne Collister. Se învârteşte într-un cerc destul de restrâns, umblă cu un avocat tinerel, de familie bună. N-a avut prea multe de spus, adică avocatul. Am fost izbit de teribila asemănare cu Eddie Collister, de care mi-a amintit. Probabil că din cauza asta s-a îndrăgostit de el. Femeile sunt fiinţe ciudate. Mama ei a murit acum aproape şase luni, iar tatăl ei, la o lună după maică-sa. Mi se pare că moartea misterioasă a tânărului Eddie le-a pus şi lor capăt vieţii. Un tânăr moare şi întreaga familie se ofileşte din cauza asta.

Godwin aprobă din cap.

— E o poveste tristă.

Se gândea la Anne care-i povestea fel de fel de istorioare despre tatăl ei. Cum fata în casă sau bucătăreasa sau altcineva din personalul casei, turnase porridge pe fereastră, peste o bomba germană. Oricum s-ar fi petrecut lucrurile, povestea îl distrase la vremea aceea. Acum toţi dispăruseră, în afară de Anne.

— Anne a întrebat de tine. Aflase că eşti proaspăt tată. A zâmbit şi a spus că erai făcut să ai o familie. Era sincer fericită pentru tine, Rodger. M-am gândit că ţi-ar plăcea să ştii asta.

— Sper ca avocatul să fie omul potrivit. Dumnezeu ştie, ea merită din plin un bărbat bun.

— Spunea că-i lipseşte Edward, că se gândea la el ca la o victimă a războiului. Biata fată, e deosebit de emotivă. Foarte vulnerabilă. Frate-său, maică-sa, taică-său, unul după altul. În şir indian. Trebuie să fie la capătul puterilor la ora asta. Totuşi, ce rău i se mai poate ei întâmpla acum?

— În orice caz, a avut dreptate în privinţa lui frate-său. Era unul dintre cei condamnaţi. Ştii, Jack, eu... Îţi aduci aminte de Pangloss? Misteriosul agent nazist care l-a trădat pe Max?

Priestley sforăi, în mijlocul unui nor de fum parfumat.

— Desigur. Una peste alta, nu sunt ţicnit, Rodger. Nu e un lucru pe care îl poţi uita atât de uşor.

— Ei bine, ai putea crede că eu sunt ţicnit, dar am început să aflu unele lucruri despre Eddie şi punându-le cap la cap, am început să cred că el ar putea fi Pangloss. Când a dispărut, m-am gândit că ştia o mulţime de secrete... e o poveste lungă şi încâlcită, dar detaliile se potrivesc...

Priestley îşi coborî bărbia în piept şi trase cu putere din pipă.

— Nu l-ai omorât tu pe sărmanul ticălos, nu-i aşa?

— Jack, pentru numele lui Dumnezeu...

— Eşti un prost dacă crezi că el era Pangloss. Era compromis, era un om de nimic, destul de patetic, dar cu greu îl puteai crede trădător.

— Desigur, tu ai dreptate şi eu n-am avut.

Ar fi dorit ca Priestley să nu fi făcut remarca aceea cum că el l-ar fi omorât pe Eddie. Era genul de întrebare ce-l făcea pe un om vinovat să fie sigur că toată lumea ştia care era adevărul. Priestley privea flăcările din cămin, pleoapele-i cădeau grele peste ochii aproape închişi, dar un zâmbet răutăcios i se răsucea în colţurile gurii.

— Dar de unde ştii tu că eu am dreptate? De unde ştii că nu el era Pangloss? Poate că într-adevăr era, cum poţi tu să fii sigur?

— Sunt sigur. Dar tu cum ai ghicit că eram atât de sigur?

— Aha! Eminenţa cenuşie, prietenul nostru Vardan! Sunt teribil de tentat să fac din el personajul unui roman, sau al unei piese. Îmi aminteşte mereu de un personaj aflat în culisele Revoluţiei Franceze. El e cel care te asigură că Eddie nu era Pangloss, nu-i aşa? Monk ăsta al nostru e atât de amabil!

— Da, dar continui să mă întreb... eu credeam că era Eddie şi uite că nu era el. Aşa încât m-am întors de unde am plecat. Vreau, în continuare, să aflu adevărul.

— Nu mai spune, a trecut cam mult timp de atunci, nu-i aşa? De ce nu laşi baltă subiectul ăsta?

— E mult de atunci. Dar nu chiar atât de mult. A murit în braţele mele, Max, vreau să spun. Am văzut fulgerul glonţului care m-a lovit...

— Ce naiba înseamnă asta? Gloanţele care te lovesc nu produc nici un fulger. Te lovesc şi atât. Durere, s-ar putea.

— Max a murit în braţele mele. Vreau să aflu cine a fost vinovat de toată întâmplarea asta. Tu nu?

Priestley ridică din umeri.

— Dar tu eşti un băiat atât de iertător, atât de blând. Eu nu sunt aşa.

— Nu pot să uit şi nu pot să iert. Max şi cu mine ne cunoşteam de multă vreme. El a făcut din mine un bărbat. E... e...

— Ceva personal. Voiai să spui că e o problemă personală?

— Da, Jack.

Priestley se afundă şi mai mult în fotoliul său, mormăi, mai mult pentru sine, îndesându-şi scrumul în pipă. Era actor, lucru pe care-l puteai uita cu uşurinţă. Dar tot timpul condusese conversaţia în direcţia în care voise el, realizând un adevărat spectacol şi acum urma să-şi primească plata pe care o merita.

— Repetă, te rog, Jack. Ce ai spus?

— Am spus că ştiu cine este. Adică individul pe care-l cauţi tu.

— Ai face bine să fii mai explicit.

— Ştiu cine este Pangloss.

— Jack, nu este un subiect cu care se glumeşte.

— Dar nu glumesc deloc. Informaţia mi-a ajuns la urechi. Am pus lucrurile cap la cap. Ştiu, într-adevăr, cine este Pangloss. Un agent german. Nu e nici o îndoială, crede-mă.

Priestley zâmbi alene, ca un copil dispreţuitor, în timp ce ochii lui se îndreptau încet spre Godwin. Era un om căruia îi plăcea să deţină secrete. Îi plăcea să le ştie pe toate.

— Ai vrea să-l cunoşti, Rodger?

Godwin ajunsese la timp în Cable Street, dar problema era că ceaţa era atât de deasă, încât Priestley ar fi putut să se afle oriunde şi să nu-l observe. În cele din urmă, văzu conturul incert al unei siluete de om scurt şi îndesat, îmbrăcat într-un impermeabil care mătura caldarâmul şi cu o pălărie trasă mult peste ochi. Mirosul fumului de pipă se adăuga ceţii care învăluise totul. Era Priestley.

Se îndreptară împreună spre colţ, la subsolul blocului învecinat, către strălucirea difuză ce anunţa localul *Mielul şi Hamalul.* Priestley mormăi, cu pipa strânsă între dinţi.

— Vine aici pentru a-şi întâlni oamenii de legătură. O pereche de irlandezi în solda germanilor. După câte ştiu prietenii mei, irlandezii lucrează în docuri şi prin împrejurimi, adunând, pe cât posibil, mai multe frânturi de informaţii. Prietenii mei nu ştiu cum a intrat Pangloss în legătură cu aceşti ticăloşi, dar într-un fel au făcut-o. În orice caz, se întâlneşte cu ei săptămânal, stau de vorbă, apoi se despart. Sunt convins că el e omul nostru.

Micile restaurante din toată Londra făceau afaceri bune în timpul acestor luni aflate sub semnul bombelor zburătoare. În aparenţă, perspectiva morţii în tovărăşia amicilor era mai tentantă decât aceea de a da ortul popii în apartamentul propriu, ascuns sub masă. Deşi treburile nu prea mergeau la *Mielul şi Hamalul,* localul era plin şi îmbâcsit de fum şi de căldură, asemenea altor o sută de cârciumi din East End. Jocul cu săgeţi trase la ţintă era în plin avânt, berea era trezită iar patronii, în cea mai mare parte muncitori, umblau în hainele lor ţepene şi pătate. Pe perete se vedea o hartă soioasă care înfăţişa cotropirea Europei. În jurul ei se strânseră câţiva bărbaţi care se certau pe probleme de strategie.

Godwin era neliniştit şi iritabil, nu-i ardea deloc de vorbă. Rămaseră în umbră, ocupându-se de berea din pahare. Priestley care se temea să nu fie recunoscut, îşi ţinea pălăria trasă pe ochi şi figura învăluită într-un nor de fum. Căldura şi berea clocită îi provocau lui Godwin o durere de cap care rima perfect cu răceala lui. Tocmai îşi dorea să fi avut o aspirină la îndemână, când se simţi înghiontit uşor. Priestley dădea din cap în direcţia a doi indivizi care intrau pe uşă. Unul dintre ei, mare, cu faţa brăzdată, cu umeri greoi, purta o şapcă din stofă; celălalt, mult mai scund, cu faţa rotundă, cu păr roşu, rărit şi privire crucişă. Îşi luară câte o halbă de la bar şi se postară într-un colţ de unde puteau supraveghea uşa. Îşi aprinseră pipele şi se aşezară tăcuţi.

— Tipii ăştia? Imaginea lui Godwin despre spionii nazişti suferea o înfrângere.

— Îţi dau cuvântul meu. Sunt o sursă grozavă de informaţii. După douăzeci de minute, intră al treilea bărbat, care se îndreptă glonţ spre acel colţ, fără a privi o clipă în jur. Era solid, cu o constituţie puternică şi purta trenci cu cordon. Îşi scoase mănuşile şi luă loc lângă cei doi irlandezi.

Godwin privi pe noul venit, apoi se întoarse spre Priestley.

— Eşti foarte sigur?

— Asta e Pangloss.

Godwin se întoarse şi-l privi pe Stefan Lieberman, aplecându-se peste masă şi lăsându-l pe omul cu faţa brăzdată să-i aprindă ţigara.

Îi pomeni întâmplător Cillei de Lieberman, într-o seară când ea adusese două ceşti de ceai în biroul unde Godwin lucra la un articol. Era obosită dar bine dispusă, într-un fel cum n-o mai văzuse încă dinaintea căsătoriei lor. El se obişnuise acum cu felul în care Cilla părea să-i aducă o anumită linişte, ori de câte ori se apropia de el. Totuşi, întrebarea obişnuită, răsărită pe moment, îi trecu prin minte o scurtă licărire: adusese ea, oare, la fel, cândva, ceaiul pentru Max Hood, sau pentru nenumăraţi alţi anonimi, în camera asta? îi plăcuse, oare, lucrul acesta, mai mult atunci decât acum? Nu-i venea să creadă că asemenea întrebări vor dispare vreodată. Erau întrebări reflexe. Va fi întotdeauna gelos pe trecutul ei şi pe secretele pe care le ascundea el. Dar era o gelozie benignă. Pentru Cilla trecutul era o carte închisă definitiv. Aşa încât întrebările care-i apăreau prin ungherele minţii, în momente stranii, nu-l deranjau cine ştie ce. Doar că se aflau acolo, inevitabile, fără să aibă vreo semnificaţie demnă de luat în seamă. O privea cum se cuibărea ca o pisică, în capătul canapelei, după ce-şi aşezase ceaşca şi farfurioara pe birou. Citea Jane Austen, *Mansfield, Park.* Începuse să poarte nişte ochelari micuţi, pentru citit, cu ramă de baga, pe care-i lăsa să alunece pe vârful nasului. Avea treizeci şi unu de ani acum. Ideea de a-şi petrece toţi anii ce urmau să vină, alături de ea, îl ameţea.

— Zilele trecute, cineva m-a întrebat ce cred despre Stefan Lieberman. Şi n-am prea ştiut ce să răspund. Nu-l cunosc îndeajuns. Totuşi am sentimentul că vine în casa asta de

secole.

— Cine Dumnezeu te-a întrebat despre Stefan?

— Cineva de la BBC. Se pare că acum Lieberman vrea să ia contact direct cu războiul. În calitate de corespondent. Cred că BBC-ul l-ar putea trimite. Poate că vor să-i dea să facă vreo emisiune oarecare. Cine ştie? Au un fel misterios de a-şi pune la cale surprizele... Mă gândeam că ar fi bine să-mi împărtăşeşti gândurile tale despre el, iar eu să le transmite mai departe.

Sorbi ceaiul şi simţi cum aburul îi desfunda căile nazale.

— Vreau să spun că ai lucrat cu el la fel de mult ca oricine. Ba chiar mai mult.

— Da.

Îşi puse degetul între file ca să ştie unde rămăsese.

— Întotdeauna mi-a fost milă de el. Obişnuia să povestească despre familia lui, despre cei care rămăseseră în viaţă şi care trăiau suportând teroarea lagărelor de concentrare. La Viena, nu-i aşa? Poate că acum sunt morţi. Lieberman nu mai pomeneşte nimic despre ei... e atât de îngrozitor, oameni care mai mor încă, acum când războiul e pe cale să se sfârşească.

— Mă întreb dacă are vreo posibilitate să descopere ce e cu ei? Cândva, părea să aibă o persoană de legătură acolo...

— Nu ştiu. Dar este îngrozitor de îngrijorat, asta o ştiu. N-am mai văzut pe nimeni care să fi îmbătrânit atât de mult în ultimii ani. Cred că faptul de a nu şti nimic despre ei a fost cauza.

— Nu voi uita niciodată seara când mi-a povestit despre cealaltă viaţă a lui, ciudat lucru, două vieţi complet diferite, care aproape că nu au nici o legătură între ele. Totul atât de bine calculat. O viaţă în Europa, alta la Hollywood, apoi, o a treia aici, în timpul războiului. El însuşi e un actor perfect. A trebuit să fie.

— Interludiul american.

Suna îngăduitor.

— Da, e puţin cam cabotin, e adevărat. Toată viaţa lui pare un fragment dintr-un spectacol. Îl plâng pe biograful lui.

— Se spunea ceva despre o soţie mexicană, o fată misterioasă sau cam aşa ceva...

— Da, ceva mai degrabă tenebros. Zâmbi.

— Se pare că e nemaipomenit cu femeile, nici una nu-i rezistă.

— Aşa am auzit şi eu. Omul tău de la BBC ţi-a spus asta?

— Cam aşa ceva. Mi-a spus-o ca pe un lucru cunoscut de toată lumea. Ca şi în cazul lui Homer Teasdale.

— E destul de atrăgător, nu-i aşa?

— Homer?

— Lieberman, iubitule. Are în el ceva animalic, fascinant, nu ţi se pare? Ca şi cântecul... dă-mi un om primitiv.

— Ce vederi politice are? Ştii cum sunt cei de la BBC.

— Nu l-am auzit niciodată discutând politică. În afară de discuţiile despre nazişti, desigur.

— Cum mai trebuie să-i urască, spuse Godwin încet.

— Fără-ndoială. Dar ceea ce cred eu că-i mai puternică decât ura, e... presupun că e frica. Pare să aibă faţă de ei o frică viscerală, foarte personală.

— Poate că asta se asortează cu fascinaţia animalică. Nu se ştie niciodată ce gusturi pot avea femeile.

— Poate că nu e nevoie să-i pomeneşti omului tău de la BBC despre fascinaţia animalică.

Se ridică de pe canapea şi veni în spatele lui, punându-i mâinile pe umeri.

— Bea-ţi ceaiul, iubirea mea. Îţi va face bine la gât.

Îl aşteptă să bea toată ceaşca.

— Acum vino în pat. Am unele planuri în legătură cu tine... Te voi face să transpiri până-ţi iese toată răceala... dacă crezi că eşti dispus.

Îi şopti ceva la ureche, gâdilându-l.

Priestley adulmeca vânatul şi nu-l putea lăsa din gheare. Prin natura lui era un aventurier, un om căruia îi plăcea să joace teatru şi se simţea în largul lui făcând acest lucru. Era atât de sigur în privinţa lui Lieberman, încât era hotărât să-l facă pe Godwin să vadă cu ochii lui. Cu această idee în minte, îşi petrecu o parte din preţiosul său timp în discuţii interminabile cu un detectiv particular pe care-l cunoştea de ani de zile, încercând să dea la iveală orice fel de dovadă a perfidiei lui Lieberman. Îi luă ceva timp, dar, în cele din

urmă, se dovedi că meritase, într-adevăr, efortul.

Godwin tocmai ieşea din clădirea radiodifuziunii, privind cum strălucea Portland Place, spălată de ploaie şi luminată de farurile taxiurilor, când Priestley ţâşni de după o uşă şi, într-o clipă, se afla exact în spatele lui.

— Te-ai hotărât?

— Cilla spune că e-n ordine cu el. Sincer să fiu, Jack, e greu să ţi-l închipui lucrând pentru nazişti.

— Îţi pot înşira nenumărate motive. Poate că nici nu este evreu aşa cum susţine el. Poate că s-a băgat în treaba asta pentru bani. Sau poate că la mijloc e dragostea pentru vreo femeie. Poate că e şantajat. Nenumărate motive.

Godwin dădu din cap afirmativ.

— Da, şantaj. Asta e.

— I-am descoperit femeia. O femeie oarecare. Nu e genul la care te-ai aştepta de la prietenul nostru Lieberman. Nu e o vedetă de revistă, nimic de genul ăsta. Dar el o vizitează regulat, o dată pe săptămână, cel puţin. O căsuţă mică, în Golders Green.

— Ce interes ar putea prezenta ea pentru noi?

— Nu ştiu, Rodger. Dar nu se arată deloc, iar el se furişează acolo... când ai de-a face cu o persoană în care n-ai încredere, atunci tot ce face ea devine interesant. Cine e femeia asta? De ce e atât de misterioasă? Poate că ea constituie obiectul şantajului... sau poate că e superiorul lui pe linie de spionaj... poate că o iubeşte şi că amândoi sunt nazişti, problema este că noi trebuie să aflăm.

— Cum, Jack?

Godwin nu era făcut pentru toate aceste sforării, cum le numea Priestley. Lui Priestley îi plăceau, însă, la nebunie.

— Eu sunt actor. Vom face o mică piesă din treaba asta. N-ai nici un motiv să te nelinişteşti.

Casa din Golders Green era izolată, avea trei nivele, în faţă o grădiniţă cu flori veştejite, din care nu mai rămăseseră decât tulpinile înalte şi planta agăţătoare care şerpuia pe tencuiala veche şi umflată de umezeală, prin dreptul ferestrei dormitorului, ca o venă sclerozată. Ferestrele de la stradă erau întunecate, dar din dosul casei venea o lumină

palidă. Era frig şi umed şi nimeni nu se aventura pe aleea acoperită cu iarbă sau pe suprafaţa vopsită, pe care cădeau fulgi de zăpadă.

Priestley se propti în sonerie. Figura lui îşi pierdu însufleţirea, se încruntă — o mască sinistră, un personaj macabru din piesă. Se lăsă cu toată greutatea pe sonerie şi, în vreme ce auzea un zgomot de partea cealaltă a uşii, deveni dintr-odată, un alt om, intrat perfect în pielea personajului. Uşa se deschise încet, ca pentru a zări prin crăpătura ei cine era acolo, Priestley îşi strecură vârful ghetei înăuntru pentru a o propti, iar vocea i se insinuă joasă şi guturală, în dialectul din North Riding. Mormăi ceva despre Poliţia Metropolitană, arătă un soi de legitimaţie cu ecuson, pe care Godwin n-o putea zări şi dădu buzna în vestibul. Lui Godwin îi pătrunse în nări un miros ca de flori strivite, în întunericul rece şi neospitalier.

Femeia era mică de statură şi subţire, uşor adusă de spate, cu părul sur strâns în coc. Purta o rochie de lână frumos croită, peste care avea o flanelă grea, tricotată, fixată la gât cu un lanţ. Avea faţă îngustă, capul uşor aplecat, ca o floare gata să se vestejească pe tulpina firavă a gâtului ei. Îi conduse printr-un coridor, într-o sufragerie prost luminată, la o masă acoperită cu o faţă de masă din dantelă îngălbenită, fără vase şi fără nimic altceva în mijloc.

— Ce am făcut?

Doar trei cuvinte, cele mai patetice pe care le auzise Godwin vreodată.

— Trebuie să vă pun câteva întrebări, doamnă. Îl cunoaşteţi pe un oarecare Stefan Lieberman, nu-i aşa?

— Dacă-l cunosc? Desigur. S-a întâmplat ceva? E teafăr? Avea un accent german mai pronunţat decât al lui Lieberman. După socoteala lui Godwin, trebuie să fi fost trecută de cincizeci de ani şi era foarte înspăimântată. Din pricina lui Priestley care făcea pe poliţistul? Sau poate din alt motiv, mai misterios? în orice caz, nu era vedetă de revistă, nici vreo damicelă ascunsă în taină de Lieberman. Nu era nici vreun superior nazist pe linie de spionaj. Îi amintea lui Godwin de o persoană pe care o contactaseră când căutau să angajeze doica numărul doi.

— Facem cercetări în legătură cu activităţile desfăşurate de domnul Lieberman. Ne puteţi fi de ajutor. Ah, acesta este ibricul dumneavoastră, presupun?

— Pentru ceai. Stefan e bine?

— N-aş refuza o ceaşcă de ceai, în nici un caz. Îţi scoate frigul din oase. Vă rugăm.

Se ridică de la masă, încurcată. El luă loc.

— Da, pentru moment, Lieberman se simte foarte bine. Facem doar nişte cercetări, doamnă. Foarte confidenţiale, înţelegeţi.

El o urmă, se opri în uşa bucătăriei, în timp ce ea scotea ibricul de pe foc, după ce conţinutul dăduse în fiert.

— Tot ce aveţi de făcut, doamnă, este să fiţi foarte sinceră cu noi şi totul va merge de minune atât pentru dv. cât şi pentru Lieberman.

Ea îşi făcea de lucru cu serviciul de ceai, făcând să sune porţelanul ceştilor.

— Stefan are probleme? Trebuie să-mi spuneţi. Vocea îi era umedă, de parcă era gata să izbucnească în plâns. Poate că se închipuia înapoi, în Reich. Îi puteai ghici frica în voce, o persoană obişnuită să se ghemuiască în propria spaimă, ca într-o carapace de protecţie, în faţa autorităţilor. Pe undeva, îi atinsese un punct dureros din trecutul ei şi femeia cedase.

— Voi face orice-mi cereţi, dar vă rog, nu-i faceţi vreun rău lui Stefan, nu e vina lui, nimic din tot ce se ştie nu e vina lui...

— Faceţi cum vă spun, vom proceda cum e mai bine pentru Lieberman. Acum să bem o ceaşcă de ceai şi să ne cunoaştem. Nu aveţi nici un motiv să vă fie frică, noi nu suntem de la Gestapo. Să ne aşezăm şi să ne povestiţi totul. Deşertaţi-vă sacul.

Pentru că Priestley îşi îmblânzi, dintr-odată, manierele, frica femeii se topi. Dorea să şi-l apropie pe torţionar; era singura ei speranţă. Se grăbi să aducă ceaiul în sufragerie şi se scuză pentru frigul din casă. Turnă în ceşti pentru fiecare dintre ei şi ochii ei întârziară curioşi, pentru o clipă, asupra lui Godwin, care îi zâmbea încurajator. Godwin vedea toate acestea în maniera lui Kafka. Încerca să se pună în locul ei, o femeie care nu avea nici un fel de idee despre ceea ce se

întâmpla, despre cât de serios era pericolul, doi străini care-i luaseră cu asalt casa şi-i ceruseră ceai... Trebuie să fi fost o situaţie disperată, i se dăduse brânci pe scenă fără a fi prevenită, fără a avea nici un indiciu cu privire la piesa care se juca acolo şi tot ce putea spera ea acum, era să aibă parte de cât mai puţină suferinţă. Priestley abandonase aerul înspăimântător şi oficial, în favoarea unuia mai confortabil — un drăguţ de poliţist, mai copt, sorbindu-şi ceaiul fierbinte din farfurioară. Godwin se întreba dacă era adevărat sau era vorba doar, de o pură simulare. Pentru Priestley era, oare, doar un joc? S-o sperie de moarte pe biata femeie, s-o facă să ciripească şi poate să afle dacă Lieberman era spion nazist? La ce i-ar fi folosit asta lui Jack Priestley? Da, pentru simpaticul Jack era un joc.

Jack nu trebuia să se ducă şi să omoare pe nimeni.

Mintea lui Godwin pornise să rătăcească în depărtări şi când reveni la realitate, tresări.

— Descrieţi, vă rog, relaţia dumneavoastră cu domnul Lieberman.

— Relaţia? Dar e clar că dumneavoastră ştiţi...

— Să presupunem că noi nu ştim nimic.

— Sunt sora lui, desigur...

Priestley îl privi pe Godwin o clipă, apoi se înfundă iar în scaun, mângâlind nişte însemnări într-un carnet.

— Desigur... dar lucraţi cu el? Nu vă supăraţi, spuneţi-ne adevărul sau va da de bucluc... şi dumneavoastră de asemenea, dragă doamnă, pentru că noi, englezii, suntem foarte conştiincioşi în cercetarea acestui gen de lucruri cum sunt afacerile fratelui dumneavoastră...

Femeia făcu un ultim apel la normalitate, o ultimă fâlfâire de aripi înainte de izgonirea din Paradis.

— Fratele meu scrie piese de teatru. Englezilor nu le plac? E o crimă, oare, să scrii piese de teatru care nu plac poliţiei?

Priestley clătină încet din cap, îşi lăsă mâna pe mâna ei, o bătu uşor ca un metronom ce măsura ultimele ei clipe de siguranţă. Era un gest teribil de rău prevestitor şi Godwin simţi că-l trec fiori.

— Nu, nu e vorba despre piese... Se făcu că-şi consultă însemnările pentru a-i afla numele mic, dar ea i-l dădu

imediat, din spirit de cooperare: *Renate.*

— Nu, Renate, nu-mi amintesc să fi suspendat nici o piesă de-a lui vreodată... şi să n-ai nici un dubiu, Renate Lieberman, dacă nu ne ajuţi, fratele tău va ajunge pe mâna călăului, foarte curând. În bătrâna noastră ţară spionii sunt spânzuraţi. Asta în cazul în care-i prindem cu mâţa-n sac, desigur. Spionajul... e o treabă a naibii de periculoasă, dezgustătoare. Spionajul în vreme de război, livrarea secretelor către duşman, cu consecinţa pierderii unor vieţi omeneşti... Nu, eu aş spune că spânzurătoarea e o pedeapsă prea blândă pentru astfel de oameni, dar vremea bănuielilor şi a categorisirilor a trecut, din păcate, acum faceţi ce puteţi să vă salvaţi fratele, domnişoară Lieberman. Dezvăluiţi-ne toate murdăriile în care a fost implicat fratele dumneavoastră...

Ea încercă să pareze atacul direct, dar lacrimile îi ţâşniră într-un şuvoi tăcut, generos şi neîntrerupt, scăldându-i obrajii. Părea mai bătrână, mai obosită, o victimă a unui renghi urât, gândindu-se că viaţa unui om era în mâinile lui Jack Priestley. Depindea de ea, poate era în stare să salveze viaţa fratelui său. Era o scenă dint-una din piesele lui Priestley, cum ar fi, de exemplu, din *Scurtele vizite ale unui inspector.* Pentru ea, reprezenta realitatea, pentru Priestley era un joc.

Sărmanul Jack nu ştia. Nu ştia că, la urma urmelor, viaţa unui om era, cu adevărat, supusă riscului.

Ea începu să vorbească.

După o oră era epuizată de plâns, de zbucium. Priestley o bătuse cu blândeţe pe umăr şi o asigurase că, spunând adevărul, îi salvase viaţa fratelui ei. Atâta vreme cât ea nu-i spunea nimic, autorităţile îl puteau supraveghea şi probabil, era doar probabil, cazul lui nu va ajunge vreodată la Curtea cu Juri. Priestley îi dădu speranţe şi părăsi casa cu degetul pe buze.

— Nici un cuvânt, domnişoară Lieberman. Această mică discuţie n-a avut loc niciodată. Poate că nu ne vom mai vedea niciodată.

Găsiră o cârciumă pe o străduţă întunecoasă şi liniştită, departe de strada principală şi se aşezară, cu halbele în faţă,

epuizaţi de spectacolul care tocmai se terminase. Godwin era epuizat de maniera remarcabilă în care Priestley demontase viaţa sărmanei femei, pentru ca apoi, s-o remonteze cu grijă.

Bărbia lui Priestley se înfundase adânc în gulerul impermeabilului. Mormăi ceva ca pentru sine, apoi spuse:

— Nu sunt prea mândru de recitalul ăsta. La un moment dat, mi s-a părut o idee bună, dar torturarea unor nevinovaţi nu poate fi niciodată amuzantă. Fir-ar să fie!

— Avea dreptate. De multă vreme era îngrijorată. Acum crede că i-a salvat viaţa lui frate-său. Ai făcut din ea o eroină.

Priestley mormăi fără entuziasm.

— Cel puţin acum ştiu adevărul. El e omul nostru. El e Pangloss. Acum nu mai poţi avea nici o îndoială.

Recapitulă toată povestea, făcând tot felul de observaţii. Era foarte simplu. Familia era în mâinile naziştilor — soţia lui Lieberman, părinţii, câteva rude — şi ei îl asiguraseră că vieţile le vor fi cruţate. Dar în schimb, Lieberman trebuia să devină Pangloss. Dar în tot acest târg murdar, era o mare ticăloşie: în toţi aceşti ani, Lieberman acţionase doar pe baza cuvântului pe care i-l dăduseră naziştii. N-avea nici o dovadă. Puteau să fie în viaţă, dar tot atât de bine, puteau să fi fost demult gazaţi în vreun lagăr. Dar dacă el nu făcea ce i se cerea, putea fi sigur că i-ar fi aşteptat cuptoarele.

— Ce Dumnezeu se aşteaptă ei să descopere Lieberman?

Priestley mormăi din nou.

— E un scriitor de succes, ia masa frecvent în oraş, aude fel de fel de lucruri, ar putea auzi, cu aceste ocazii, exact amănuntul picant şi folositor pentru ei. Te cunoaşte. Mă cunoaşte şi pe mine. Află tot felul de lucruri. În plus, eu nu sunt chiar un nimenea.

Strănută şi-şi şterse nasul.

— E omul nostru, repetă el. Cel puţin acum ştii cui i se datorează moartea lui Max Hood.

— Dar tocmai asta e, Jack, spuse Godwin. Adică el e musca prinsă într-o picătură de miere.

— La naiba, omule, despre ce tot vorbeşti tu acolo?

Priestley strănută din nou. Începea să nu mai aibă răbdare.

— El trebuie să fie spionul *cel adevărat,* nu înţelegi? Nu-mi

pot imagina în nici un fel cum a aflat el despre operaţiunea PRÆTORIAN.

— Christoase, omule, tu vrei neapărat ca ploconul ăsta să fie legat şi cu panglicuţe, nu-i aşa?

— Trebuie să mă asigur că el este, cu adevărat, asta e tot.

Jack Priestley nu înţelegea.

Dar asta pentru că el nu ştia că Godwin omorâse, deja, pe cine nu trebuia.

29

Într-o seară, pe la mijlocul lui noiembrie, chiar după cina pe care Cilla o luase de una singură, una dintre acele afurisite de rachete V-2 ateriză în stradă, în spatele casei din Sloan Square şi făcu prăpăd. Godwin era la radiodifuziune, împreună cu Homer Teasdale, pentru a discuta contracte şi pentru a plăti sporuri. Cele două guvernante erau la Stillgraves cu copiii. Când racheta V-2 explodă la sol, oul fiert de pe farfuria Cillei alunecă şi căzu pe covor, urmat de două felii de pâine prăjită. Explozia — un zgomot înăbuşit care răsună la o distanţă de aproximativ cincizeci de metri, poate mai mult, zgomotul îndepărtat al geamurilor sparte, ce putea fi considerat cu greu un sunet *adevărat,* mai mult un efect sonor — zgudui câteva dintre ferestrele casei. Aparent, asta a fost totul, când, deodată, o a doua explozie, mult mai aproape, dărâmă zidul din spatele casei, umplând aerul de praf, zidărie şi tencuială, împrăştiind peste tot, cioburi şi bucăţi din tavan. Conducta principală de apă plesni şi în spatele casei apăru o adevărată fântână arteziană, iar fumul şi flăcările umplură strada.

Cilla ieşi în hol, clătinându-se pe picioare, venind dinspre bibliotecă, unde ciugulise ceva la cină, îşi croi drum prin praf şi prin fum, până ce văzu flăcările şi apa care ţâşnea, pe locul unde ar fi trebuit să fie zidul. Peretele din spatele bucătăriei lipsea şi flăcările se îndreptau spre ea. Se îneca din pricina fumului gros. Oamenii ieşiră în stradă ţipând şi, peste drum, Cilla văzu cum ardea un acoperiş. Era dezorientată şi năucită, rămase încremenită pentru o clipă,

apoi îşi aduse aminte că în casă nu era nici un copil, nimeni pentru care să se alarmeze. Îşi aruncă blana de samur pe umeri şi se întoarse s-o ia înapoi, prin foaier, dar se opri dintr-odată, ascultând un zgomot ciudat, nedesluşit, ca un scâncet, ce venea de deasupra. Clipi. Luminile ba se aprindeau, ba se stingeau. Se simţea ameţită. Ieşi şi se ţinu de balustradă ca să nu cadă, dar i se păru că scara se îndepărtează de ea. Îşi ridică din nou privirea. Candelabrul scânteia iar ciucurii de cristal sunau subţirel şi vesel. În câteva clipe candelabrul se înclină şi toate luminile se stinseră.

Bâjbâind prin întunericul de smoală, Cilla se întoarse spre uşa de la intrare, făcu un pas, apoi auzi din nou sunetul ce aducea cu un scâncet. Înţelese că însăşi clădirea se văicărea, auzi lemnul şi cuiele cum se dezmembrau, auzi zgomotul năucitor al bucăţilor de sticlă care se loveau între ele, apoi, în întuneric, candelabrul se desprinse din locul vinde era fixat în tavan şi se sfărâmă de podea, chiar lângă ea. Cilla făcu un pas înapoi când candelabrul căzu şi următorul lucru de care-şi dădu seama a fost că stătea lipită de podea, cu faţa în jos, şi sute de cioburi de sticlă explodau în jurul ei. Greutatea aceea îi lovise umărul în cădere, proiectând-o la o distanţă suficientă pentru a scăpa de lovitura fatală. Dar scuturându-şi capul şi luptându-se să rămână conştientă, simţi sticla cum îi taie mâinile. În aceeaşi clipă, mintea care-i lucra cu febrilitate, o făcu să se roage ca nu cumva faţa ei, devenită celebră, să fi fost desfigurată...

Când Godwin se întoarse în Sloane Square, văzu maşinile pompierilor, simţi mirosul lucrurilor arse, al fumului, dar flăcările erau acum domolite şi, pentru moment, casa lui părea intactă, fără nici o stricăciune. Traversând scuarul, trecu pe lângă ferestrele sparte ale papetăriei şi văzu o infirmieră şi un doctor îngenuncheaţi lângă o persoană aflată chiar în pragul casei lor. Începu să alerge printre maşini, strecurându-se prin mulţimea de gură cască. Era Cilla. Stătea în capul oaselor şi vorbea cu însufleţire când el ajunse lângă ea, în timp ce ascultătorii se minunau de norocul pe care-l avuseseră, să vadă o stea de cinema! Oricui i se putea întâmpla să dea nas în nas cu o V-2, nu se ştia niciodată.

— Rodger! Ce experienţă extraordinară! Casa noastră e cam avariată. Candelabrul a căzut pe mine şi zidul din spate nu mai există... o să fie foarte multe reparaţii de făcut...

O sărută, o strânse la piept, apoi doctorul îndreptă o lanternă spre faţa ei şi Godwin văzu câteva bucăţi strălucitoare de sticlă înfipte în carne sau atârnându-i pe frunte şi pe obraji. Doctorul îndepărtă cu penseta cioburile aflate mai la vedere, procedând cu cea mai mare grijă pentru faţa ei. Infirmiera îl luă pe Godwin de o parte.

— Nu cred că e cazul să vă faceţi griji, domnule Godwin. Nu cred că va rămâne nici o cicatrice mai importantă. Pentru moment, e încă sub influenţa şocului. O vom duce la spital, puteţi merge şi dumneavoastră cu ea. Acolo o vor examina foarte atent. Dar totul va fi bine.

El îi mulţumi şi-l văzu pe unul dintre pompieri privind-o pe Cilla. Godwin se apropie de el. Făcu semn cu capul în direcţia casei.

— Casa mea. Ştii cumva cum s-a întâmplat? Vreo rachetă V-2?

— O V-2 care a căzut mai jos, a aruncat în aer patru case, cât ai clipi din ochi. Bucăţi de trupuri omeneşti peste tot. Chiar în spatele casei dumneavoastră, şefu'. A explodat şi, după cum a reieşit din discuţia cu soţia dumneavoastră, aici şocul trebuie să fi reactivat o bombă veche UB, care zăcea chiar în spatele bucătăriei dumneavoastră. Pot să jur că fusese verificată şi răsverificată şi declarată bombă care nu explodează, apoi uitată acolo de câţiva ani, din timpul Blitz-ului.

Ridică din umeri şi-şi şterse faţa cu mănuşa murdară de funingine,

— Apoi, deodată, a făcut *bum,* ştiţi, şefu'? Cam aşa ceva. Dar am putea să fim şi puţin filosofi. Soţia dumneavoastră e o doamnă foarte norocoasă că n-a fost în bucătărie... foarte norocoasă, de asemenea, că focul nu era aprins. Acum totul s-a isprăvit, nu mai aveţi de ce să vă temeţi niciodată.

Sorbi dintr-o cană cu cafea pe care cineva, care locuia în apropiere, o adusese pentru muncitori.

Godwin spuse:

— Aţi intrat în casă? Ce s-a ales din ea?

— Nu puteţi dormi acolo la noapte. După părerea mea, o puteţi salva dacă puneţi mâna pe un constructor ca lumea şi asta foarte rapid. Va fi nevoie de ceva efort, bineînţeles. Niciodată nu poţi şti cât de tare a fost afectată structura însăşi, dar bătrânii din epoca victoriana ştiau ei cum se construieşte o casă.

Godwin îi mulţumi din nou, din cap şi se întoarse la Cilla. Îşi mai pierduse din energie. El o ţinu de mână tot drumul până la spital. Ea îi strângea degetele din când în când, iar el îi şoptea că totul va fi bine, că o iubea, că era foarte norocoasă şi că nu trebuia să-şi facă griji.

Doctorii erau hotărâţi s-o ţină pe Cilla internată câteva zile. Spuneau că trebuie ţinută sub observaţie, că era puţin şocată, avea câteva luxaţii şi zgârieturi. Dar în rest, era teafără, spuneau ei; poate puţin subponderală. Niciodată nu poţi fi îndeajuns de atent cu o comoară naţională, spuneau ei şi Godwin presupunea că aveau dreptate.

Imediat după ce află că Cilla avea să se înzdrăvenească, se cufundă din nou în obsesia lui legată de Stefan Lieberman, încercând să uite faptul că îl îndrăgise în ultimii ani. Nu voia să creadă că Lieberman era spion. Dar faptul era sigur. Sora lui nu lăsase loc pentru îndoieli, oricât de obositoare ar fi fost împrejurările. Godwin dorea să creadă că Lieberman era un spion neeficient, un spion doar cu numele. Şi poate că aşa şi era. Dar Renate Lieberman spusese că numele lui conspirativ era Pangloss. Şi Monk Vardan spusese că Pangloss era omul care trădase operaţiunea PRÆTORIAN. Totul se potrivea şi dacă n-ar fi fost datoria lui faţă de Max Hood, Godwin s-ar fi dus, pur şi simplu, la Monk Vardan, i-ar fi spus că Lieberman era Pangloss şi cu asta, vânătoarea s-ar fi terminat. Dar nu putea risca, nu i-l putea da pe tavă pe Pangloss lui Monk Vardan, pentru că atunci răzbunarea ar fi fost ratată şi tocmai asta urmărea el, să se răzbune. I-o datora lui Max.

Dar cum aflase Stefan Lieberman de operaţiunea PRÆTORIAN? Cine-l condusese spre acest secret, atunci, în 1941?

Godwin îşi epuizase toate resursele inteligenţei sale, când

îi veni în minte Lily Fantasia. Da, Lily, desigur; ea i-ar fi putut oferi o cheie de acces spre dezlegarea şaradei. Ea îl indusese pe Stefan Lieberman într-unul dintre proiectele sale, el era unul dintre „mascotele” ei. Petrecuse foarte mult timp punându-l în temă cu întreaga scenă socială a Londrei din timpul războiului. S-ar fi putut ca Lily să-şi amintească ceva, ar fi putut ascunde undeva, în memoria ei, vreun indiciu. Fir-ar să fie, avea nevoie de ceva mai mult, de ceva care să-l asigure că pusese mâna pe omul care trebuia.... o legătură... atunci ar fi ştiut ce avea de făcut...

Lily era încântată să-l primească într-o după-amiază târzie, la reşedinţa din Belgravia. Îl îmbrăţişă, îşi atinseră obrajii, apoi îl servi cu un vin de Xeres, la o măsuţă de lângă fereastră. Fulgi de zăpadă uşori şi fragili dansau prin întunericul înserării timpurii. Nu ninsese destul ca să se strângă un strat pe caldarâm, totuşi era un avertisment că iarna începuse. În camera de zi, camera personală a lui Lily, ardea un foc vesel şi Godwin îşi aşează trenciul pe spătarul unei canapele joase.

— Cum se simte Cilla azi? Ieri când am dat pe acolo să-i duc flori proaspete, avea o durere de cap îngrozitoare...

— Se simte foarte bine. O dor coastele. Blestemat candelabru. Dar ascultă, Lily, n-am venit la tine în legătură cu ea...

— Rodger, ai o figură atât de ciudată... nici urmă de aerul tău flegmatic obişnuit. S-a întâmplat ceva? Ce te frământă?

— Trebuie să te rog să fii foarte atentă, să nu pomeneşti absolut nimic despre vizita asta. Nu-mi pune nici o întrebare şi, pentru numele lui Dumnezeu, nu spune nimic nimănui. Am nevoie de câteva răspunsuri. Bine? Am nevoie de ajutorul tău...

— Desigur, iubitul meu Rodger. Eşti trist. Întreabă-mă tot ce doreşti. Ştii de unde vin. Sunt un monument de discreţie.

— Am nevoie să aflu câteva lucruri despre Stefan Lieberman... orice îmi poţi spune tu. De pildă, când l-ai întâlnit prima oară.

— Vai, Rodger... Oftă, dintr-odată prost dispusă. Eşti foarte sigur că vrei să te bagi în treaba asta? Ar fi mai bine s-o dăm uitării.

Îl privi aproape cu reproş. Dar Godwin nu prea luă în seamă dispoziţia ei.

— În ’41, în toamna acelui an. Aminteşte-ţi de vizionarea filmului Cillei, *Floarea de ciuboţica cucului,* apoi de marea petrecere. Vorbeşte-mi despre Lieberman cel de atunci, spuneai că făceai din el una dintre mascotele tale. Povesteşte-mi despre ceea ce făcea, cine îi era cea mai apropiată persoană? Poate Monk? Sau Max? Sau Cilla...?

— Dar ce importanţă mai are asta acum? Stefan era atât de bucuros că trăia, îşi fortifica puţin muşchii...

— Mergea de colo-colo, nu-i aşa? Cunoştea lume multă, se ducea peste tot...

— Nu e nevoie să mă iei pe departe în felul ăsta, ţi-a spus Cilla ceva? Sau a negat? Ţi-a ajuns ceva la ureche şi vreau să ştiu cine e autorul.

— Ce să nege? Nu, Cilla n-a negat nimic...

— Vezi? Asta o să te convingă. N-are rost să negi, a fost cu mult timp în urmă şi cel mai bine este să uităm totul...

— Despre ce naiba vorbeşti, Lily?

— Despre persoana cu care Cilla se întâlnea foarte des. La urma urmei, Rodger, după câte îmi amintesc eu, tu şi Anne Collister eraţi foarte legaţi pe atunci. Iar Cilla îşi trăia şi ea viaţa...

— Nu, nu, Lily, asta s-a terminat în toamna lui ’41. Cilla şi cu mine eram... Lily, despre ce naiba vorbeşti tu?

— Vorbesc despre Cilla şi Stefan, desigur. Şi-ţi pot spune că n-a fost niciodată mai mult decât un flirt.

— Cilla şi Lieberman? Doar nu vrei să spui că...

— Ba da, desigur. Nu despre asta vorbim? Ai spus că Cilla n-a negat, şi de ce ar fi făcut-o? Asta a fost cu ani de zile în urmă, când ea era epuizată de muncă şi Max se purta foarte urât cu ea, ceea ce nu era deloc de mirare. A fost, totuşi, o experienţă şi de ce să nu fi avut o combinaţie cu un bărbat interesant cum era Stefan Lieberman? Rodger, arăţi îngrozitor. Nu fii stupid, tu şi Cilla sunteţi cea mai fericită pereche pe care o cunosc, pe care am cunoscut-o vreodată şi ce importanţă are dacă drumul spre iubirea adevărată a trecut şi printre pietroaie? Nu e aşa întotdeauna? Revino-ţi, nu fii prost...

Godwin înghiţi în sec.

— Ai dreptate, înţeleg tot ce spui. Dar nu ştiu... În timp ce Max şi cu mine eram acolo, încercând să devenim eroi, în timp ce Max era ucis, iar eu, gata să fiu făcut bucăţele, nu ştiam că Cilla era... era...

— Ei bine, scoate-ţi asta din minte. A trecut multă apă pe sub pod, sau pe sub dig, sau pe unde spuneţi voi că trece apa, o mulţime de apă s-a vărsat de atunci....

— Lapte. Lapte vărsat. Da, ai dreptate.

— Şi Cilla noastră este cu totul altă femeie faţă de cea de atunci. Lasă-mă să-ţi dau un sfat, Rodger. Când e vorba de probleme sentimentale, nu aşeza trecutul între tine şi persoana iubită. Gândeşte-te la suferinţele prin care ar fi trecut Greer, dacă punea pe tapet trecutul meu. I-ar fi putut distruge sentimentele pe care le are pentru mine şi uite că am fost fericiţi şi ne-am iubit şi avem o viaţă minunată şi o dragoste la fel. Nimic n-ar mai fi fost aşa, dacă mi-ar fi reproşat trecutul, ar fi dat foc la tot.

— Şi s-ar fi transformat în cenuşă, Lily. Totul...

— Şi fără nici un motiv serios. Nu mai sunt aceeaşi cu cea care am fost când eram tânără. Acum n-aş mai face ceea ce am făcut atunci. Acelaşi lucru e valabil şi pentru soţia ta. E soţia ta şi te iubeşte cu fiecare fibră a fiinţei ei. Aveţi un copil împreună. Nu mai e fiinţa zbuciumată şi nefericită care era cândva, aşa încât uită-l pe Stefan Lieberman, uită-l şi iubeşte-o pe soţia ta. Ai iubit-o când era ceva mai mare decât o copilă şi o iubeşti şi acum, când e femeie. E ceva care te umple de mulţumire, Rodger, înţelegi?

— Da, Lily, înţeleg.

Se aplecă şi o sărută blând pe gură.

— Înţeleg fiecare cuvânt. Nimeni nu mi-a dat, vreodată, un sfat mai bun. Vorbesc serios.

— Iubeşte-o. Nimic nu e mai important ca lucrul acesta.

— Lily, fetiţa mea iubită, m-ai eliberat de o grijă.

Străbătu Eaton Square, îndreptându-se spre sărmana casă bombardată din Sloane Square şi se opri la unul dintre localuri pentru un păhărel. Îşi scoase pipa pe care Priestley îl făcuse s-o fumeze la ore târzii, o îndesă cu tutun şi o aprinse.

Lily îl eliberase de o grijă, de o întrebare care-l obseda.

Cu tot ce-i spusese despre Cilla.

Şi pentru că-l legase strâns pe Stefan Lieberman de lumea lui Max Hood. Cumva, undeva, ceva scăpase printre ochiurile plasei. Ceva confidenţial ajunsese la urechile lui, transformându-se în informaţie preţioasă. Ceva ce ieşise din gura Cillei. Poate că ea văzuse acest lucru pe biroul lui Max. O notă, o însemnare, o mâzgăliturăă, ceva.

Unui spion care ştia că viaţa familiei lui atârna de un fir de păr, nu-i trebuia prea mult.

Pentru Rodger Godwin venise clipa să-şi găsească omul.

Parisul fusese eliberat în august 1944 şi pe la mijlocul lui octombrie, cu excepţia înăbuşirii brutale de către naziţti a răscoalei din Varşovia, Aliaţii se îndreptau, în mod ferm, spre est, atacând liniaSiegfried, în timp ce ruşii făceau presiuni hotărâte spre vest. Nu era chiar atât de uşor. Germanii luptau ca nişte posedaţi pentru ceva pe care mulţi o apreciau drept o cauză pierdută. Totul era complet inevitabil. Bombardierele Aliaţilor ciuruiau Reich-ul. La Dumbarton Oaks, în suburbiile Washingtonului, se făceau deja planuri pentru securitatea colectivă a lumii de după război, care urma să fie organizată de Naţiunile Unite.

14 Octombrie. Vulpii Deşertului, feldmareşalului Rommel, poate cel mai mare erou de război al Germaniei, i s-a dat posibilitatea să se sinucidă, mai degrabă decât să fie judecat şi, în mod sigur, executat, pentru implicarea într-un complot ce ţintea să-l ucidă pe Hitler. El şi-a provocat moartea luând o pastilă de otravă, iar guvernul german a anunţat oficial că murise din pricina rănilor căpătate în război. Lui Godwin îi păru rău când află ştirea de la Departamentul de Informaţii Secrete. Şi-l amintea bine pe omul acesta, îşi amintea lungile discuţii avute la Paris, nebunia aceea din ziua când Rommel câştiga războiul într-un film. Era un om bun, chiar dacă era din tabăra duşmană. Lui Godwin i-ar fi făcut plăcere să-l întâlnească într-o lume a păcii.

20 Octombrie. Generalul Douglas MacArthur debarca pe coasta Filipinelor, la doi ani şi jumătate după ce părăsise aceste meleaguri. De fapt, într-un interval de numai câteva zile, el debarcă pe coastă de mai multe ori, în timp ce

camerele înregistrau, numai pentru a se asigura că prinseseră bine secvenţa. Ca urmare, mulţi au susţinut că generalul ajunsese târziu aici, că-l văzuseră apărând la câteva zile după soldaţii lui. În orice caz, el a avut posibilitatea să-şi ţină unul dintre faimoasele sale discursuri, atât de dramatice. *M-am întors...*

Între 23 si 26 octombrie, în sudul Pacificului se desfăşura cea mai mare bătălie navală din istorie. A fost numită bătălia pentru Golful Leyte. Flota imperială a Japoniei a suferit o lovitură mortală, pierzând treizeci şi cinci de vase, inclusiv trei mari vase de război, patru portavioane, zece crucişătoare, treisprezece distrugătoare şi cinci submarine. Flota Statelor Unite a pierdut şase vase.

În ultima zi a lui Octombrie, optsprezece torpiloare ale Aliaţilor au bombardat cartierul general al Gestapoului din Aarhus, Danemarca, distrugându-l, dar cruţând două spitale care nu erau la o distanţă mai mare de aproximativ o sută de metri.

Pe 17 noiembrie, Franklin Delano Roosevelt a fost ales pentru a patra oară preşedintele Statelor Unite.

Epoca navelor de război luă sfârşit pe 12 noiembrie, când 32 de avioane Lancaster ale RAF distruseră, în cele din urmă, puternicul *Tirpitz,* lovindu-l în plin, cu trei bombe de şase tone. De atunci încolo, puterea pe mare avea să fie zdruncinată mai mult de pe marile portavioane decât de pe puternicele nave de război.

Unul după altul, marile evenimente luau cu asalt paginile istoriei şi Godwin le prindea din fugă, scria despre ele, difuza la radio povestirile sale, încerca să creeze auditorilor săi o perspectivă istorică. Perspectiva, acesta era aspectul cel mai plăcut al muncii lui, la care ţinea atât de mult, încercând, cât putea mai bine, să ghicească adevăratul sens al evenimentelor.

În luna noiembrie, germanii trecură, din nou, la atac, în Europa. Pe la sfârşitul lunii, bombardierele americane B-29 aruncau o ploaie de bombe deasupra oraşului Tokio. În Anglia, după o lună de atacuri cu rachete, victimele se cifrau la 716 morţi şi 1.511 răniţi, printre care se număra şi Cilla Hood, cu toate că vindecarea ei mergea foarte bine.

Nimeni din afara înaltului comandament german nu bănuia că Hitler făcea mari presiuni asupra generalilor săi, plănuind să rişte totul pe o ultimă rostogolire a zarului. Nimeni nu-şi imagina că armata germană şi aviaţia aveau de gând să se implice într-un ultim atac de mari proporţii. De acum încolo, avea să fie un măturoi general, o ofensivă ca un tăvălug, ce avea să treacă peste câmpiile şi oraşele scăldate în sânge, până la căderea finală a Berlinului. Nimeni nu se gândea prea serios la faptul că defensiva trebuia organizată din nou.

Stefan Lieberman trăsese sforile pentru a obţine acreditarea în calitate de corespondent de război. Plecase spre Paris pentru a scrie povestea sfârşitului războiului, pentru o revistă cu pretenţii; povestea Parisului după plecarea germanilor, primul Crăciun liber, fără naziştii în uniformele lor cenuşii pe Champs-Elysées, apoi despre felul cum priveau francezii toate astea. Avea să vadă cu ochii lui breşa făcută în linia Siegfried, trecerea Rinului, distrugerea finală a celui de al treilea Reich. Apoi, plănuia să se întoarcă la Viena, pentru a-i căuta pe cei care mai rămăseseră în viaţă din familia sa. Spusese, dacă bineînţeles ăsta nu era un joc, că ar fi mai bine pentru el să-şi găsească un alt gen de ocupaţie.

Homer Teasdale aduse toate aceste informaţii într-o după-amiază când Godwin trecu pe la biroul său, care se afla în imediata apropiere a lui Café Royal.

— Dar de ce vrei tu să ştii unde este Lieberman?

Homer se juca, încercând să arunce cărţile de vizită într-o pălărie adâncă, ceea ce însemna că treaba săptămânii se cam încheiase. Era vineri după-amiaza.

— Am auzit că a întins-o. Norocos mai e ticălosul ăsta! Homer, dacă el poate să treacă pe continent, un simplu autoraş de piese de teatru, ce Dumnezeu, atunci pot şi eu s-o fac. Auzi?

— Să nu începem iarăşi, Raj. Ştii ce spun toţi băieţii de la reţea, băieţii de la ziare, băieţii de pe Madison Avenue? Spun că-l aşteaptă pe Roger Godwin s-o pornească spre casă... Eroul cuceritor se întoarce, radioul îl aşteaptă, Televiziunea e după colţ, e timpul potrivit pentru glorie, îndată ce

căcăciosul ăsta de război se va termina — iartă-mi expresia — şi tu vei deveni unul dintre stegarii timpurilor noi.

— Şi ce legătură are asta cu preţul fasolei?

— Ei cred că eşti plecat cu sorcova, de pe urma accidentului.

— Plec, Homer. Mă obişnuisem să trăiesc la Paris. Acolo am cunoscut-o pe Cilla... fir-ar să fie, acolo i-am cunoscut pe toţi. Vreau să mă întorc. Vreau să revăd oraşul, acum că naziştii au plecat.

— Ascultă, Raj, nimeni nu te poate opri, cu adevărat. Dar, personal, şi eu cred că eşti plecat cu sorcova, după accident... de ce să nu aştepţi până se termină războiul? Nu mai e mult până atunci...

— Homer, când se va termina războiul, oricine se poate duce. Eu *vreau,* oricum, să mă duc, când se va termina războiul. Dar voi pleca şi acum. Lieberman e doar un autor de piese de teatru... Să presupunem că eşti agentul şi managerul meu, fă-mi rost de scrisori de acreditare, de transport, de toate celelalte.

Când era gata să iasă pe uşă din biroul lui Teasdale, Homer întrebă:

— Cilla e bine?

— O doare puţin capul.

— Staţi la Dorchester?

— Până când se repară casa.

— E imposibil să pătrunzi la Dorchester. Teasdale clătină din cap admirativ. Dar tu şi Cilla sunteţi al naibii de *importanţi.*

— Ţie ţi-o datorăm, Homer.

— Mulţumesc, dragul meu supus.

În cele din urmă, una dintre cărţile de vizită nimeri în pălărie.

— Nu e uşor să faci aşa ceva.

— Totul e mâna care o face, Homer.

30

Decembrie 1944.

Belgia.

Lui Godwin nu-i fusese niciodată atât de frig.

Atât de frig, atât de foame, atât de frică. Era murdar. Epuizat, Speriat. Zgomotul, reverberaţiile chinuitoare, nesfârşite, cutremurarea pământului şi a zidurilor, bucăţile de zăpadă îngheţată care cădeau din brazi ca mii de avalanşe în miniatură, aerul mereu îmbâcsit din cauza zăpezii, a murdăriei, a schijelor şi a fragmentelor de dărâmături. Petrecuse în Londra momentele Blitz-ului, dar ceea ce se întâmpla aici era de cu totul alt ordin. Şi era sigur că începuse să surzească. Îşi simţea în continuare stomacul gol, revoltându-i-se, dar nu-l mai auzea. Se întreba cât timp trecuse de când plecase. Mult? Puţin? Destul?

Hoinărise atât de mult prin acest imperiu al distrugerii, monoton şi trist, un imperiu al zloatei, al zăpezii şi al făgaşelor de noroi îngheţat, care fuseseră, cândva, drumuri, se împleticise atâta prin kilometri de păduri care acum nu mai existau decât sub formă de buturugi sfâşiate şi rupte în bucăţi, într-un peisaj aşternut cu cadavre, cu camioane, cu jeepuri şi tancuri abandonate, încât începea să piardă noţiunea timpului. Poate aşa păţeai înainte de a muri. Poate că nu-ţi mai păsa ce zi era, atunci când nu mai dormiseşi de multă vreme, şi te hrăneai numai cu frică şi furie şi aproape că uitaseşi cum era să nu-ţi fie frică. Fumul, zăpada şi ceaţa murdăreau soarele, noaptea nu era decât o umbră ceva mai întunecoasă. Ce importanţă mai putea avea în ce zi ţi se dădea, în fine, un hârdău cu masa de prânz şi asta se numea viaţă?

Se lupta cu nevoia de a dormi. Îşi îndrepta spatele, lipindu-l de zid şi-şi sufla în degetele îngheţate. Se gândi să aprindă un foc, dar el ar fi putut pârjoli restul clădirii şi atunci ce-ar fi realizat? Aşa încât încercă să-şi amintească ce se petrecea exact. Nu era prea uşor să depene firul...

Petrecuseră, toţi trei, prima noapte pe drumul ce ducea afară din Paris, în vechiul Citroen negru şi jos, căutând faimoasa breşă germană din Belgia, încercând să ajungă din urmă războiul, căutând frontul prin ploaie, prin noroi şi prin zăpadă. Nu ştiuseră că frontul era peste tot în jurul lor şi schimbau mereu direcţia, în timp ce panzerele şi un sfert de

milion de soldaţi germani se luptau să treacă râul Our şi să-şi croiască drum spre Antwerp. Nu ştiuseră că tot războiul acela blestemat le va cădea în spinare, venind ca un tăvălug, format din oameni, tancuri şi arme de foc. Armata germană făcea un ultim efort, încercând să câştige un avantaj de ultim moment...

Petrecuse o noapte într-o fabrică de cherestea, după ce pierduse urma camarazilor săi într-o mlaştină cleioasă, în vecinătatea unui loc numit Manhay. O noapte într-o fabrică de cherestea, respirând mirosul umed al pastei de lemn, al gazelor şi al fumului Citroenului, care ardea mocnit în zăpadă. Fabrica de cherestea funcţiona douăzeci şi patru de ore pe zi, folosind materialul lemnos adus din pădurile de lângă Saint Vith, la construirea adăposturilor de iarnă pentru trupele Aliaţilor care, în curând, vor face mici fărâme ultimele rămăşiţe ale Reich-ului... Dar cum se lumină de ziuă, toată lumea începu să alerge înnebunită pentru a-şi salva viaţa, fiindcă panzerele germane ieşiră fioroase din pădure, făcând copacii una cu pământul în faţa lor. Din ceaţa deasă şi din zăpada învârtejită ieşeau tunuri clănţănitoare, sute de soldaţi fantomatici, îmbrăcaţi în pelerine albe şi căţăraţi pe tancuri, părând că plutesc pe lângă ele, în timp ce tunurile mârâiau continuu, pe măsură ce avansau...

Fuseseră nopţi întregi când nu ştiuse unde se află, îngrămădit împreună cu alţi bărbaţi în jurul unui foc, în salonul gol şi rece al unui castel cândva elegant, unde ofiţerii americani fuseseră încartiruiţi cu câteva zile în urmă. Acum salonul era gol şi mânjit de fum, iar pereţii ciuruiţi de găuri de gloanţe. Fusese şi o noapte când stătuse de veghe cu un soldat singur şi înspăimântat, din Dubuque, căruia i se dăduse o bazuka şi i se spusese să păzească răscrucea, în caz că Armata a Şasea de Panzere a lui Sepp Dietrich s-ar fi nimerit să pice acolo. O bazuka era mânuită, de obicei, de doi oameni: un ochitor şi un încărcător de obuze. Dar camaradul soldatului auzise un zgomot infernal în copaci, în jurul cotiturii noroioase, un zgomot venind din ceaţa groasă şi spusese nu, mulţumesc, şi se topise în josul drumului, lăsând soarta democraţiei şi umanităţii în seama celor dotaţi mai bine pentru această trebşoară. Godwin dăduse peste

puştiul cu bazuka chiar înainte de căderea nopţii. Amândoi erau pierduţi, înspăimântaţi, uzi până la piele, tresărind la fiecare zgomot de bătălie, venind dinspre pădurea înecată în ceaţă, unde zăpada era înaltă până la genunchi. În noaptea aceea vegheaseră împreună frontul de vest, iar Sepp Dietrich alesese, poate, o altă direcţie...

Fuseseră o mulţime de nopţi, nopţi amuzante, nopţi fioroase, iar acum se afla în Malmédy care fusese cândva un sat mic şi cochet. Acum dispăruse aproape complet de pe faţa pământului.

Bombardamentele continuau neîntrerupt, de două-trei zile, dar ce mai conta? Dintr-un motiv oarecare, pe care nu-l mai înţelegea, dacă-l înţelesese vreodată cu adevărat, americanii bombardau satul Malmédy. Poate că era o eroare cumplită. Sau poate că ştiau ce făceau şi neglijaseră, pur şi simplu, să-i informeze pe cei de la batalionul 291 ingineresc ca şi pe toţi ceilalţi care treceau pe acolo sau aveau treabă în Malmédy. Dar ce importanţă avea?

Din câte constatase el, şi americanii şi englezii şi germanii omorau tot ce le ieşea în cale, poate chiar pe toţi locuitorii Belgiei. La asemenea situaţie ajunsese războiul în ultimă instanţă, dar Godwin nu era implicat în război. Cel puţin, nu cu totul. El avea o misiune personală. Cu două săptămâni înainte, îşi făcea, la Londra, obişnuita transmisie pentru Statele Unite, îşi redacta coloana pentru ziar şi medita la al şaselea Crăciun londonez, petrecut sub semnul războiului, iar acum era aici, stând ca un prost, într-o clădire bombardată, dintr-un sat devastat de armata germană, un sat în care văzuse un grup de pifani americani, proaspăt capturaţi, împuşcaţi cu sânge rece de germani... Aceasta era maniera în care se desfăşura războiul acum. „Să-i ia naiba de prizonieri, nu ne trebuie nici un prizonier”. Era un ecou îndepărtat, al războiului în deşert, dar aceasta era situaţia la care se ajunsese acum.

Îşi amintea cum se ascunsese într-un subsol, împreună cu o mulţime de alţi oameni înspăimântaţi, într-o localitate numită Trois Ponts. Tot acolo auzise răpăitul mitralierelor şi simţise casa de deasupra lor cutremurându-se din încheieturi. Un bătrân îi spusese că nemţii folosesc împotriva

populaţiei tunurile Berta cea Mare, cele mai mari tunuri fabricate vreodată, care puteau trage la o distanţă de câteva mile, de pe partea cealaltă a liniei Siegfried şi trăgeau de pe şine speciale pentru amortizarea reculului...

Şi acum, Doamne Dumnezeule, se afla în micul Malmédy, centrul însângerat, noroios, înzăpezit, plin de fum şi de ceaţă al universului.

Îl găsise pe omul lui, apoi îl pierduse în acea nebunie dezlănţuită de germani, dar acum îl urmărise până la Malmédy. Godwin îl urmărise până în sărmanul Malmédy, părăsit de Dumnezeu şi acum îl aştepta să intre pe uşă. Pangloss avea să-şi găsească moartea.

Godwin nu era singur în cameră. Toate geamurile erau sparte, zăpada era suflată de vânt înăuntru, printre grinzile zdrenţuite şi prin acoperişul spart, iar noaptea începea să înece totul în întuneric. Depărtat şi stins, în intervalele dintre împuşcături, se auzea un cântec...

Godwin aprinse o lumânare care pâlpâi în adierea îngheţată, apoi prinse putere şi lumina ei palidă se îndreptă spre colţ, unde căzu scurt asupra celuilalt ocupant al camerei. Era operatorul radio. Era răsturnat pe spate, cu ochii deschişi. Murise cu trei ore în urmă.

Godwin crezuse că era Pangloss, cum stătea aşa, aplecat asupra aparatului de radio, încercând să informeze cartierul general german asupra mersului bătăliei. Godwin îl împuşcase. Dar nu fusese Pangloss.

Acum Godwin aştepta — un ucigaş răbdător, înconjurat din toate părţile de moarte. Ţinea în mână un revolver german Smeisser, aşteptând să audă zgomotul paşilor în vestibul.

Pangloss trebuia să fi ştiut de atacul german încă de pe când se aflau cu toţii la Paris. În noaptea aceea la Paris, cu o săptămână în urmă, o săptămână? Mai mult? Nu, o săptămână, aşa era, da, în seara asta era ajunul Crăciunului... Îşi amintea şi-şi simţea pleoapele foarte grele când se gândea la Merle B. Swaine şi la Sam Balderston. Încerca să nu se gândească la tăişul de cuţit al gerului care i se insinua în trup...

Când ajunsese la Paris, pe la începutul lui decembrie, acreditat, încă o dată, în calitate de corespondent de război, oraşul era umed, rece şi cenuşiu, o vreme făcută anume pentru pneumonie. O deosebire ca de la cer la pământ faţă de vara pe care o petrecuse aici, acum şaptesprezece ani. Vizitase totuşi vechile locuri, trecu pe străduţa îngustă unde locuise cu Clothilde şi găsi Clubul Toledo unde Clyde îşi făcuse un nume; se oprise la casa unde locuise Tony Dew-Brittain şi unde Priscilla fusese o stăpână atât de seducătoare, unde ea le schimbase tuturor vieţile. Se duse să viziteze cimitirul unde el şi Max Hood îi omorâseră pe cei doi *flics* care terorizau cartierul. Totul se schimbase, în afară de cimitir, care rămăsese exact în aceeaşi stare. Trecuse mult timp de-atunci şi lumea, Parisul şi Rodger Godwin se schimbaseră foarte mult. Şi atât cât putea el să priceapă, lucrurile nu se schimbaseră în bine.

După ce făcu turul birourilor de presă şi începu să-l caute pe cel pe care venise să-l omoare, după ce stătuse mai multe zile aici, luă, într-o dimineaţă, un mic dejun întârziat, la o cafenea micuţă de pe trotuar, pe malul Senei opus catedralei Notre Dame. Era singurul client care stătea la mesele de afară, înfăşurat în trenciul său şi cu pălăria trasă adânc pe ochi. Cafeaua era fierbinte, cornul era crocant şi călduţ, iar în faţa lui, ceaţa de pe râu se înălţa leneşă. Nu avusese noroc să-şi descopere prada şi începuse să aibă îndoieli că o va găsi. Dacă omul părăsise Parisul, ar fi fost imposibil să-i găseşti urma în toată harababura aceea stârnită de război. Pangloss era şi el tot un fel de corespondent la Paris, dar cu puţine şanse, după părerea lui Godwin. Dacă-şi luase zborul spre front, putea fi oriunde, aproape peste tot. Era prea devreme ca să se lase păgubaş, dar Godwin se simţea cam nefericit.

Şi atunci auzi vocea care venea din trecut.

— Asta ori e Rodger Godwin, ori eu nu sunt Merle B. Swaine!

Omul părea ceva mai scund decât şi-l amintea Godwin şi se îngrăşase. Fălcile-i erau grele, revărsându-se peste guler, iar părul i se rărise, devenise alb. Faţa îi era roşie, cravata ecosez îi stătea pieziş, iar ochii lui mici şi strălucitori erau

plini de neastâmpăr.

— Domnule Swaine! Merle... pentru numele lui Dumnezeu, tu eşti! Vino încoace, fir-ar să fie, ce plăcere să te revăd!

Depănară amintiri din timpuri de demult, nume din trecut şi Godwin îi povesti cum se însurase Max Hood cu Cilla, cum Max a fost ucis şi cum, în prezent, el însuşi este soţul Cillei. Îi povesti lui Swaine despre naşterea lui Charles Hugh Maxwell Godwin, despre întâlnirea cu micuţa Clothilde şi despre Clyde, bineînţeles. Swaine „înghiţi" totul şi-i povesti lui Godwin cum rămăsese la ziar până la mijlocul anilor '30, apoi se însurase cu o franţuzoaică, o aristocrată cu o avere şi o stare considerabile. În timpul războiului, fratele ei fusese colaboraţionist şi acum era pe lista celor vânaţi de Rezistenţă; ea îl atrăsese pe Swaine în mişcarea de Rezistenţă de lângă Lyon, unde fratele ei îi oferise o acoperire excelentă. Ea aruncase în aer un pod şi un cartier general al poliţiei colaboraţioniste.

— O nebună, Godwin. Nu cunoaşte sensul cuvântului frică. Dar ca să-ţi spun mai sincer, Merle B. Swaine, ştie al naibii ce e frica şi eu nu am nici tăria de caracter, nici simţul aventurii unei franţuzoaice aristocrate. Era cât pe ce să mă omoare şi asta pe lângă faptul că eram aproape să fac câteva atacuri de cord din cauza ei. Dar tot ea m-a scos din necaz. Acum ne-am întors la Paris. Ce mai război îndrăcit a fost, nu-i aşa? Dacă tot trebuia să se întâmple, cel, puţin mă bucur că Merle B. Swaine n-a pierdut ocazia să ia parte la blestemăţia asta. Am şaizeci şi patru de ani. Nu-mi vine să cred! Cum naiba s-a întâmplat? Merle B. Swaine are şaizeci şi patru de ani!

Godwin cină în casa familiei Swaine, o casă elegantă de pe Malul Drept, întreţinută cu grijă din averi foarte vechi, sau din ceea ce mai rămăsese după ce nemţii trecuseră pe acolo. Godwin ascultă povestiri de război, depănate de sublima soţie a lui Swaine, Marie-Claire, o femeie în jur de patruzeci de ani, înaltă şi cu un aer foarte demn. Godwin le povesti puţin despre Africa de Nord şi despre Blitz, despre care ei nu ştiau prea multe. Când seara se sfârşi, Swaine îl conduse, pe jos, împreună cu pudelul său uriaş, Richelieu, tot drumul până la hotelul Ritz, unde Godwin îşi stabilise reşedinţa.

Fusese o seară de neuitat.

Până dimineaţa, Godwin nu se mai gândi la Pangloss. Dar chiar a doua zi dimineaţă îl descoperi sau, mai bine zis, Pangloss a fost acela care l-a descoperit pe Godwin şi îl salută, cu un amestec de surpriză şi încântare, în holul hotelului.

— Nu-mi închipuiam că eşti aici. Stai mult?

Godwin zâmbi, dădu mâna cu el, se întâlniră la masa de prânz şi, în tot acest timp, se gândea cum, unde şi când îi va face de petrecanie puiului de căţea.

Apoi, în cele două săptămâni cât mai rămăsese în Paris, balonul a fost luat de vânt.

Sam Balderston de la *The Times,* care, mai târziu, deveni celebru în cercurile de conferinţe de după război, ca Sam Balderston „Socotit-Mort-la-Podul-Remagen”, intră vijelios pe uşă, din ploaia şi ceaţa de afară, în timp ce Godwin stătea într-un fotoliu de trestie la Deux Magots, la ora trei dimineaţa, în ziua de 17 decembrie 1944.

Era o noapte rece de iarnă, care învăluia totul într-o pâclă îngheţată. Godwin şi Merle B. Swaine îşi sorbeau coniacul cu sifon, când Balderston îşi făcu apariţia pe uşă şi privi în jur ca o pasăre de noapte, din pricina căldurii care îi aburise ochelarii rotunzi. Purta un impermeabil, militar, vechi şi mizerabil care era pătat în locurile îmbibate de umezeală. Timp de câteva momente, privi în jur cam dezorientat, căutând în mulţime figura care-l interesa. Restaurantul, ca loc de întâlnire, era plin. Toate locurile de întâlnire fuseseră pline ochi în lunile care trecuseră de la eliberare. Dacă francezii nu alergau în toate părţile ca să-i omoare pe vechii colaboraţionişti, sau dacă nu vorbeau fără încetare despre restabilirea onoarei şi a gloriei, sau dacă nu explicau de ce germanii intraseră în ţara lor şi băgaseră groaza în ei, atunci îşi pierdeau timpul prin baruri, încălziţi de maniera în care îşi proclamau independenţa şi libertatea. Ca de obicei, se zvonea că, mai târziu, s-ar putea să apară şi Hemingway. Cu cât lucrurile se schimbau mai mult, cu atât ei rămâneau aceiaşi.

Balderston îşi lustrui lentilele cu capătul cravatei care arăta cam apretată după întâlnirea destul de recentă cu o

farfurie de *boeuf bourguignon*[1]. După ce-şi aşează ochelarii la loc, pe faţa rotundă şi îmbujorată, îşi croi drum prin aglomeraţie, clătinându-se şi scuturând scrumul ţigării pe impermeabilul său găurit de arsuri şi pătat, sau pe orice persoană întâlnită în cale.

— Godwin, strigă, plecăm din nou la război, *mon ami!*

— Cum aşa, Sam?

— Să fie al dracului, omule, afurisitul de balon a întins-o!

Godwin zâmbi discret. Swaine stătea în dreapta lui. În stânga, al treilea la masă, era unul pe care hotărâse să-l omoare într-o oră.

— Linişteşte-te, dragă prietene, trage-ţi un scaun.

Vorbise Pangloss. Acest nume îi veni acum în minte lui Godwin, cu toate că-l cunoştea de ani de zile sub numele lui adevărat. Gândul că urma să-l omoare atât de curând, făcuse ca seara să devină destul de tensionată.

Şi acum iată că apare Sam Balderston, un maestru în arta de a pica la momentul „nepotrivit”, lucru constatat, afară de cazul când încercai, disperat, să fugi din calea lui Rommel şi nu aveai la dispoziţie vreun alt mijloc de transport. În acele împrejurări, bătrânul Sam picase tocmai bine. Swaine comandă încă o porţie de coniac cu sifon, pentru noul venit. Balderston pufăia şi gâfâia, îşi şterse faţa cu un şervet luat de la gâtul unui bărbat de la masa vecină, apoi se înfundă în cel de-al patrulea fotoliu, răsturnând o scrumieră plină cu mucuri de ţigară, pe jos. Nu dădu nici o atenţie ţipătului îngrozit. Era Balderston în toată splendoarea.

— Balonul a întins-o, spuse din nou Balderston.

— Despre ce balon este vorba, Sam? întrebă Pangloss.

Balderston îşi plimbă privirea de la o figură la alta. I se tăiase răsuflarea şi transpirase ca o purcea premiată. Bărbia dublă îi acoperise nodul cravatei.

— Moartea marelui şi blestematului al Treilea Reich, pentru care Monty se temea că va fi atât de mult întârziată... se pare că a fost... cam exagerată.

Muşcă din capătul umed al trabucului ca pentru a spori efectul dramatic.

— Spionii mei îmi spun că ieri, cu aproximativ optsprezece

1 Friptură de vacă cu sos de Burgundia (lb. franceză) (n.tr.)

ore în urmă, germanii au declanşat cel mai afurisit atac din tot războiul, în Ardeni... de-a lungul întregului front... nemţii sunt peste tot, ninge, sunt nemţi în uniforme de soldaţi americani, un coşmar... am intrat în rahat până-n gât.

Luă o gură de aer.

— Afurisitul de Hitler crede, cu adevărat, că va câştiga războiul ăsta blestemat.

— Belgia.

— Presupun că ar fi trebuit să ştim, spuse Godwin. Ei găsesc repede o soluţie şi o folosesc. Aşa au făcut în 1870, în 1914, în 1940, când şi-au bulucit trupele în trecătoarea Losheim din munţii Eifel...

— Asta e, spuse Balderston, sorbind din coniacul cu sifon, trecătoarea Losheim.

— Au invadat Ţările de Jos, Olanda, Belgia şi Franţa, spuse Godwin. Acum repetă figura.

Swaine încuviinţă din cap şi-şi trecu mâna prin părul ciufulit şi alb.

— Ce poveste afurisită. Toate drumurile astea imposibile, în cruciş şi în curmeziş... niciodată nu ne vine să credem c-o vor face cu adevărat, întotdeauna credem că va fi un eşec, întotdeauna credem că încearcă să ne păcălească şi apoi ei îşi încarcă boarfele şi vin să caute ursul în vizuina lui, chiar aici, în trecătoarea Losheim. Nu ne mai învăţăm minte niciodată.

— Putem să te citim între ghilimele cu vorbele astea, Merle?

— Îţi vine să te minunezi, spuse Godwin. Noi suntem ca Bourbonii. Niciodată nu învăţăm şi niciodată nu uităm.

Îl privi pe Balderston.

— Cât de critică e situaţia?

— E critică.

Balderston scuipă bucăţele din învelitoarea umedă a trabucului.

— Americanii sunt făcuţi una cu pământul. Suntem puţini, iar nemţii vin cu tancuri uriaşe. Nu numai Tigri, ci Tigri Regali. De şaizeci de tone. De două ori mai mari decât Sherman-urile noastre. *De două ori!* Şi mai folosesc şi avioanele astea noi, blestematele astea de avioane cu

reacţie. Abia le poţi vedea pe cer, afurisitele. Suntem strânşi puternic în chingi, iar nemţii ne găuresc sistematic liniile. Şi nu e decât începutul. Louis şi Schmeling din nou, dar germanii câştigă. Fără bancuri, soldaţi germani în uniforme americane, antrenaţi să răspundă tuturor întrebărilor tipic americane, despre echipele proprii de baseball, despre filme şi cine mai ştie ce alte lucruri. Un coşmar dezgustător.

— Trebuie să ne ducem acolo, spuse Godwin.

— Exact aşa mă gândeam şi eu. Acum uite care-i noutatea senzaţională... grupuri de băieţi de la 101 Aeropurtate sunt aici, în Paris, gata de plecare, chiar m-am nimerit să le fiu prin preajmă, unica lor mascotă. Au luat un camion şi se întorc în nebunia aia, cam peste o oră. Generalul de brigadă McAuliffe a fost desemnat pe loc să se ocupe de 101 şi s-a format un convoi de patru sute de camioane care se îndreaptă spre Bastogne... băieţandrii ăştia ai mei nu vor să piardă amuzamentul. E loc şi pentru noi. Dar totul e acum sau niciodată, băieţi.

Pangloss îl privi pe Godwin:

— Eu am Citroenul acela uriaş. N-ar fi un lucru nemaipomenit să mergem la război în propria noastră maşină mică?

Godwin dădu din cap afirmativ:

— Oriunde te duci tu, prietene, merg şi eu.

— Atunci s-a hotărât. Vrei să vii cu noi, Sam?

— Eu voi sta cu fundul pe o provizie de coniac.

— Şi Merle? Maşina e foarte încăpătoare, bătrâne.

— Nu, mulţumesc. Eu mi-am luat porţia de război. Dar să o întrebaţi pe nevastă-mea, pentru că se va aşeza imediat pe locul din faţă şi va da indicaţii, chiar înainte de a vă putea dezmetici. Dar pe mine, ştergeţi-mă de pe listă.

— Bine, vom fi eleganţi.

Godwin îi zâmbi lui Pangloss. Era cel mai norocos om din Franţa. Noaptea aceea nu era noaptea în care urma să moară.

— Noroc, băiete şi nu uita: Merle B. Swaine va fi cu tine... cu spiritul!

Plecară la război râzând.

Şi acesta era locul unde-l adusese războiul. În mijlocul ruinelor reci, prăfuite, înzăpezite, fumegânde, ale unei case din Malmédy, unde stătea cu spatele lipit de zid, aşteptându-l pe Pangloss să se întoarcă.

Se uită la ceas, îl scutură pentru a se asigura că mai mergea. De patru ore aştepta. Frigul făcuse şobolanii să iasă din noroi şi din zăpadă şi Godwin observase urmele graţioase de lăbuţe, asemenea urmelor lăsate de păsări, în stratul gros al prafului de tencuială. Adulmecau mereu trupul mortului din colţ. Din când în când, Godwin arunca în ei cu câte o bucată de tencuială desprinsă din zid, dar ei erau foarte hotărâţi. Pe măsură ce se lăsa întunericul, nu mai putea să-i vadă. Din nefericire, putea încă să-i audă cum miroseau, apoi cum rupeau bucăţi din trupul mortului, începând cu faţa, fără îndoială, pentru că era partea cea mai expusă. Nu puteai suporta să te gândeşti la ceea ce se întâmplă. În cele din urmă, nici nu se mai sinchiseau de bucăţile de zid dărâmat pe care Godwin le arunca în ei şi-şi vedeau de treaba pe care o începuseră.

Bombardamentul încetase şi lui Godwin începu să-i revină auzul. Şuieratul vântului, mormăielile şi poticnirile soldaţilor — nu ştia ai cui soldaţi — afară în întuneric, gemetele şi înjurăturile ocazionale. Scotoci în buzunar şi scoase o bucată de brânză învelită în hârtie ceruită, un dar din partea cuiva din Trois Ponts. Despachetă brânza şi o mestecă încet, plescăind. Nu era multă.

Undeva, în noapte, pifanii care erau în tranşee începuseră să cânte „O Come, All Ye Faithful[1]”. Flăcările lingeau laturile clădirilor, limbi de flăcări intrau ca nişte suliţe prin ferestrele întunecate, fumul atârna ca un val uriaş, înţepător, deasupra satului bombardat, de parcă era însăşi disperarea, dusă în spinare ca o povară. *„Silent Night, Holly Night*[2]”. Godwin se trezi cântând încet „Holly Night”. Dar sclipeau, oare, stelele vesele? Nu le putea vedea din cauza fumului.

Se opri la mijlocul frazei, uită de cântec.

Auzise paşi pe scară.

Paşii grei ai unui om epuizat.

---

1 „Veniţi, voi toţi cei credincioşi” (lb. engleză) (n.tr.)

2 „Noapte liniştită, noapte sfântă” (lb. engleză) (n.tr.)

Cumpăni Smeisser-ul pe genunchi. Tremura de frig şi tremura gândindu-se la ceea ce era pe cale să facă.

În timp ce uşa se deschise încet, scârţâind din balamalele deformate, se gândi, pentru o clipa, la soţia şi la copiii săi, la ultimul său fiu şi dori din tot sufletul să fie cu ei, eliberat de această urmărire blestemată...

Acolo, în umbră, stătea Pangloss, singur în fine, pregătit, parcă, pentru a fi ucis. Singuri. Numai ei doi. Nici un martor care să povestească ce se petrecuse.

Noi, cei trei crai de la Răsărit suntem... Afară se mai auzeau, încă, oameni cântând.

— Pangloss!

— Ce?

— Asta e pentru Max Hood...

— Ce? Cine e acolo? Cine e?

Pistolul răpăi zgomotos. Lovitura îi străbătu braţul ca un şoc electric, bang, bang, bang, izbindu-l.

Lieberman fu proiectat înapoi, în cadrul uşii — dacă ar fi făcut un zgomot, acesta s-ar fi pierdut în ecoul repetat al focului de revolver — şi aruncat pe duşumea, unde zăcea ca un sac cu rufărie umedă.

Godwin nu făcu, mult timp, nici o mişcare. Apoi se luptă să se ridice în picioare şi cercetă faţa mortului la lumina lumânării. Fără ultimele cuvinte, fără întrebări capitale, mort şi gata.

În final, nu fusese nimic de spus. N-ar fi avut rost să stea de vorbă cu individul. Nici o milă, nici o scuză. Pentru Max Hood şi pentru oamenii lui nu existase aşa ceva.

Auzi o voce de bărbat.

— Lieberman? Eşti acolo sus?

Cineva urca scara.

— L-ai găsit pe Godwin?

Se poticni pe scări, în întuneric şi înjură.

Godwin nu se putea opri să nu-l privească pe mort. Durase atâta timp. Ani.

— Ce naiba se întâmplă aici?

În cadrul uşii apăruse o siluetă. O rafală de vânt suflă puternic flacăra lumânării.

Omul îl privi pe Godwin care mai ţinea încă revolverul

strâns în mână, apoi îşi coborî privirea spre trupul de pe podea.

— Ce dracu’ ai făcut, omule? Era Sam Balderston.

Pe moment, Godwin nu se putu gândi ce anume ar fi trebuit să spună.

N-a fost o problemă prea complicată să se dea o explicaţie oficială cu privire la cele întâmplate în acea clădire întunecoasă, ciuruită de gloanţe şi pe jumătate în ruină, din Malmédy, în toiul bătăliei de la Bulge. Lumea nu se miră atât că sărmanul Stefan Lieberman fusese ucis în nebunia aceea, ci, mai degrabă, că Balderston şi Godwin scăpaseră cu viaţă. Toţi erau de aceeaşi părere şi în privinţa faptului că fuseseră complet nebuni, inconştienţi, ca nişte adolescenţi cu minte de bibilică, să plece din Paris în împrejurările acelea. Părerea unanimă, în Fleet Street şi în Portland Place, era că cei doi fuseseră al dracului de norocoşi să scape teferi şi au fost închinate multe pahare în cinstea afurisitului de Godwin, cel cu nouă vieţi. Sam Balderston plecase să scrie povestea sfârşitului războiului, plecase pentru a fi punctual la întâlnirea cu destinul, de la Podul Remangen. Prima povestire, chiar de la sursă, a lui Godwin, în care era descrisă violenţa copleşitoare a bătăliei de la Bulge, gata să-l înghită şi pe el, întâlnirea cu soldatul singuratic, cu o bazuka la şold, căruia i se ordonase să apere răscrucea aceea de atacul lui Sepp Dietrich, mărturie pe care istoria a înregistrat-o imediat, ca pe una dintre cele mai oribile atrocităţi, masacrul prizonierilor de la Malmédy, toate aceste lucruri la care Godwin fusese martor ocular, n-au făcut decât să-i sporească celebritatea şi să-i aducă altă grămadă de lauri. Dar numai Godwin ştia că misiunea lui în Europa fusese îndeplinită cu adevărat la Malmédy, că nu mai era nevoie să continue măcelul până-n pânzele albe.

Moartea lui Liebermann a fost comentată o singură zi, ca un eveniment de senzaţie, în coloanele ziarelor londoneze, apoi a avut loc un serviciu religios de pomenire la sinagoga Golders Green, completat de către un grup de actori din West End. Cilla citise un pasaj dintr-o piesă de-a lui, care se potrivea în această împrejurare, iar Greer Fantasia vorbi

despre moartea unui om al Renaşterii. Trecu ceva timp până să se poată îndeplini toate acestea, deoarece, mijloacele de comunicaţie cu frontul erau deplorabile, dar în prima săptămână a lui februarie, toate detaliile au fost puse la punct.

Monk Vardan îl chemă pe Godwin într-un ungher tihnit dintr-un birou aflat în subsolul clădirii de la Numărul 10 şi-l întrebă cu severitate, cam în maniera de demult, când se jucaseră cu toţii acuzându-l pe Godwin că e agent nazist, — o perioadă ciudată, chiar nostimă, privită retrospectiv, — ce naiba se întâmplase, cu adevărat, acolo, la Malmédy. El transformase toată această poveste într-o bagatelă. Considera, însă, că merita o explicaţie din partea lui Godwin şi dacă ar putea pune mâna, vreodată, pe grăsanul acela ticălos de Balderston, ar stoarce şi din el întreaga poveste. Din acest motiv — eventuala „stoarcere" a lui Baldeston într-o cameră de interogatoriu — povestea lui Godwin trebuia să fie foarte apropiată de ceea ce-i spusese el lui Sam atunci, sub presiunea momentului, când Sam dibuise drumul sus pe scări şi dăduse de cadavrul lui Lieberman.

— La naiba, tinere Godwin, cum dracu' a dat prietenul nostru Stefan, peste omul care i-a venit de hac?

În lumina orbitoare din subsol, monoclul părea opac şi impenetrabil, ca o clapă pentru ochi, împrumutându-i lui Monk Varden un aer pirateresc.

— Trebuia să fii acolo, Monk, ca să-ţi dai seama de atmosferă.

— Dar pot să-mi dau seama şi fără prezenţa la faţa locului, nu-i aşa? Îmi este de ajuns că ai fost tu acolo. Doar eşti scriitor. Descrie-mi tot tabloul, povesteşte-mi cum s-a întâmplat.

— Era o mare învălmăşeală, înţelegi, iar Stefan, Sam şi cu mine am fost aruncaţi, fiecare în altă parte, chiar de la început. Nu-ţi poţi imagina cam cum era, zăpadă, ceaţă, noroi, ploaie, bombardament de artilerie, fum, foc, toţi alergând ca năucii, încercând să-şi găsească unităţile lor, toate tancurile acelea germane uriaşe, teribile, le-am văzut, Monk, arătau de parcă te urmăreau cu privirea, de parcă erau îndreptate spre tine, personal. Copacii erau sfărâmaţi în

bucăţi de obuze, răcnete, mădulare rupte şi bucăţi de crengi zburând prin aer, zăpada care se scutura din copaci, sub forma unor mii de mici avalanşe, soldaţii arătând ca nişte oameni de zăpadă. Îţi spun eu, Monk, trupele continuau să sosească la nesfârşit, aşa ceva n-ai mai văzut... Eu rătăceam ca un năuc, în toate direcţiile, îi căutam pe Stefan şi pe Sam şi la un moment dat, stăteam pe marginea drumului, când au trecut pe acolo camioane încărcate cu soldaţi germani, iar eu parcă eram invizibil, eram prea obosit ca să mai încerc să mă ascund şi cred că ei m-au privit ca pe un biet civil năucit, stând acolo ca un buştean. Se părea că trecusem prin Malmédy de două-trei ori, poate chiar de mai multe ori, când cineva îmi spuse că Sam se ascunsese în clădirea aceea dărăpănată şi m-am gândit să-l aştept... omul avea o figură prietenoasă, familiară, aşa că am urcat scările până în camera aceea întunecoasă, care nu mai avea decât o parte din acoperiş. Auzeam soldaţii cântând colinde de Crăciun... apoi am adormit sau cam aşa ceva şi deodată, uşa se deschise, cineva strigă ceva, destul de tare ca să mă sperie din somn... m-am trezit, năuc, apoi cineva a început să tragă... Se dovedi că în camera aceea mai era un individ, un soldat care dormea şi el şi când se trezi din somnul adânc, trase în omul care striga. Ăsta se dovedi a fi Lieberman, iar eu i-am smuls revolverul acela german, un Smeisser şi am început să trag în cel care trăsese. Apoi totul s-a cufundat într-o linişte adâncă, iar eu era să fac un atac de cord, când Sam, care venea după Lieberman, urcă scările şi ne descoperi... Asta a fost Monk, o comedie a erorilor. Dar şi o tragedie, în acelaşi timp, desigur.

Vardan îl privi pe Godwin mult timp, frământându-şi buzele gânditor, de parcă prin gând îi treceau fel de fel de lucruri nu prea plăcute. În cele din urmă, monoclul îi căzu din ochi şi-şi deşiră, cu mişcări încete, trupul slăbănog, ridicându-se în picioare.

— În mod sigur, o tragedie pentru evreul nostru rătăcitor, care ar fi trebuit să rămână să locuiască în Clapham sau Bayswater Road şi să aştepte sfârşitul războiului.

— Dar locuia de fapt în Belgravia, spuse Godwin.

Monk nu răspunse şi continuă să-l privească.

— Ce să-i faci, sunt lucruri care se întâmplă. A fost ziua lui cu ghinion.

— Lucruri care se întâmplă, repetă Monk. Nu-i aşa? Deci asta e povestea ta?

— Da. Şi, sincer să fiu, mi-o menţin.

— Sunt sigur. Hai, întinde-o!

— Monk, a fost o mizerie, un coşmar, acolo...

— Da, da, îmi dau seama.

În nordul Angliei şi în Scoţia cădeau ninsori abundente. Serviciul de cale ferată întâmpina, din când în când, mari greutăţi care-i perturbau funcţionarea, în unele locuri erau porţiuni îngheţate. În Londra şi în regiunile sudice, mai ploua încă, la întâmplare, cu rachete V-2. Reparaţiile în Sloane Square avansau încet şi viaţa la Dorchester devenea obositoare. Copiii făceau tot posibilul să se acomodeze cu locuinţa neospitalieră şi cam strâmtă, dar erau, totuşi, copii, la urma urmei. Cilla îşi revenise din punct de vedere fizic, dar iarna şi lipsa de spaţiu începeau s-o afecteze. Nu avea nici un loc unde să repete, n-avea nici un film în program, până la sfârşitul primăverii, iar în plus, simţea că pe soţul ei îl muncea ceva. El clătina din cap şi nega, dar n-o putea înşela. Pentru Godwin era o perioadă ciudată, în care uşurarea era amestecată cu nehotărârea. Se simţea uşurat pentru că Max fusese răzbunat în sfârşit. Acum că o făcuse, era surprins că cea mai puternică reacţie a sa era uşurarea. Dar mai rămânea ceva pentru a şterge complet trecutul cu buretele. Trebuia să-i povestească totul Cillei. Secretul cântărea prea greu, durase prea mult, pentru a continua să trăiască singur cu această povară. Avea nevoie să ştie că exista cineva pe pământ cu care să-l împartă. Şi Cilla era, desigur, acea fiinţă. Avea nevoie de un răgaz, singur cu ea, pentru a face marea destăinuire.

La începutul lui februarie, la puţin timp după slujba de pomenire a lui Lieberman, lucrurile se rezolvară de la sine. Un V-2 căzu prea aproape de ei ca să mai rămână liniştiţi şi Cilla, împreună cu doica numărul unu, hotărâră că cel mai bun loc pentru copii era reşedinţa lui Lady Pamela, de pe coasta sudică. Folosită doar sporadic, pentru scurte vacanţe,

de la moartea acesteia încoace, casa trebuia deschisă şi aerisită. După ce încărcară copiii, doicile şi un munte de bagaje şi-i văzură plecaţi, Cilla spuse că se temea de câteva petreceri care se conturau la orizont, în zilele următoare.

— N-am putea pleca şi noi? Doar noi doi, singuri? Am fost prea mult timp întemniţată în hotel... N-ai vrea, Rodger? Hai să mergem la Stillgraves. Va fi frig, mormane de zăpadă, ne vom simţi în siguranţă şi vom putea face plimbări... şi vei putea să-mi spui ce te apasă. Ştii, cred că am oarecare idee despre ce ar putea fi vorba.

— Mă îndoiesc, spuse el.

— Te gândeşti la sfârşitul războiului. Va veni în curând şi totul va trebui reorganizat, întreaga lume. Şi tu te gândeşti la ce vom face noi atunci... te gândeşti la reacţia mea când îmi vei spune că vrei să te întorci la New York. Zâmbi răutăcios.

— Nu e asta. Nici măcar nu eşti pe aproape.

— Aha! Deci admiţi că există ceva, oricum.

— Stillgraves mi se pare o idee excelentă. Hai să mergem.

— Vom lua trenul de noapte. Poate că ne vom împotmoli într-un morman de zăpadă...

— Gândeşti ca într-un scenariu de film.

— Mulţumesc, iubitule.

— Trenul de noapte. Foarte romantic.

— Va fi minunat, Rodger. Doar noi doi. Sunt atât de bucuroasă că te-ai întors, din nou, de pe front. Acum cred că războiul s-a terminat pentru tine, nu-i aşa?

— Promit.

Trenul numit *The Flying Clansman*[1] părăsi Londra pe o ninsoare uşoară, încărcat până la refuz şi pregătit să înfrunte toate furtunile care i-ar fi stat în cale. După cină, se retraseră în cuşetă, cu o sticlă de şampanie frapată. Legănarea trenului, vechea şi familiara mişcare hipnotică, luminile care zburau din când în când prin dreptul geamurilor şi dangătul clopotelor, estompară trecutul, în timp ce un sunet de clopoţel care se stingea în noapte, paturile cu rufărie proaspătă şi apretată, îi aduseră în

1 Membrul zburător al clubului (lb. engleză) (n.tr.)

prezent...

Stătea în braţele lui, sub păturile calde, cu luminile stinse, cu geamurile împodobite din belşug cu flori de gheaţă. Era momentul să-i spună. Era mai uşor în întuneric, pentru că nu-l putea vedea, nu-i putea vedea expresia feţei, pentru că putea lăsa numai în seama vocii sarcina de a o intro-duce în mintea lui, în viaţa lui. În taina pe care-o ascundea aceasta — nevoia pe care o simţea, de ani de zile, să-l răzbune pe Max Hood.

Începu prin a-i povesti despre prietenia care devenise tot mai puternică şi care-i unise, pe el şi pe Max Hood, în vara aceea de acum aproape douăzeci de ani, la Paris. Îi aminti Cillei, ceea ce trăise şi ea, de altfel, dar îi povesti mai multe. Îi povesti despre uciderea celor doi *curcani.* Îi explică ce făcuseră cei doi poliţişti şi de ce trebuiau suprimaţi. Îi descrise legământul care fusese pecetluit cu sânge, între el şi Max. Nu, nu trebuia să înţeleagă ce însemna o astfel de frăţie. La naiba, nici Godwin însuşi nu înţelegea pe deplin cum se întâmplase sau, mai precis, momentul când devenise irevocabilă sau ce era acel ceva care o făcuse atât de durabilă. Ceea ce era important era faptul că legătura exista, că era ceea ce era şi, în cele din urmă, ea trebuia s-o accepte.

— E ca o religie, spuse el. Sfânta Treime, întruparea, peştii şi pâinile, minunile, e ca şi cum ai crede că Dumnezeu e englez. Accepţi ideea numai pe calea credinţei. Între mine şi Max a existat ceva. Dar nu era un lucru despre care simţeam nevoia să discutăm...

— Ca Hemingway, spuse ea încet.

— Ştiam că trebuia să-i răzbun moartea, trădarea care l-a dus la moarte... era cât se poate de important pentru că, iubindu-te pe tine, şi *eu* l-am trădat... Un om i-a luat viaţa, eu i-am luat ceea ce iubea cel mai mult.

Oftă, dorind din tot sufletul să poată găsi cuvintele ce puteau face totul mai palpabil, mai de înţeles. Dar simţurile şi raţiunea n-aveau nici o legătură cu povestea lui.

— Datoria mea faţă de Max Hood a fost soarta mea, Cilla, Destinul meu. Eu cred în astfel de lucruri. Există unele lucruri care trebuie făcute şi dacă nu le facem, rătăcim

mereu, fără speranţă... Nu puteam lăsa răzbunarea lui Max în seama altcuiva, în seama vreunei instituţii care ar fi putut fi convinsă, cândva, cine ştie când, să dea atenţie acestui caz. Treaba trebuia făcută, dusă de mine la bun sfârşit, sau ar fi rămas nefăcută. Era scris că eu trebuia să fac lucrul acesta. Asta e tot. Din acest motiv, a trebuit să-l omor, în cele din urmă, pe Stefan Lieberman.

Ultimele cuvinte o luară prin surprindere, era ultimul lucru din lume pe care se aşteptase să-l audă, cu toate că, dacă ai fi întrebat-o la ce se aştepta, n-ar fi ştiut. Îi trebui un minut sau două să poată înţelege sensul acestor cuvinte. Îl făcu să repete, apoi rămase tăcută, se îndepărtă de el ca pentru a-şi face loc suficient să-şi limpezească gândurile şi se ridică în capul oaselor, încercând să ia taurul de coarne.

— *Tu* l-ai omorât pe Stefan? *Intenţionat?* Nu înţeleg, spuneai că l-ai omorât pe cel care l-a omorât pe Stefan... credeam că Sam Balderston era acolo...

El luă povestea de la început, pentru ea, clipă de clipă, descriindu-i exact ceea ce se întâmplase în noaptea aceea, la Malmédy.

— Dar de ce, Rodger? De ce să-l omori pe Stefan? Gândul o făcu să se cutremure.

El înregistra, cu toate simţurile treze, balansul trenului, frigul, întunericul şi profunzimea nopţii.

— Pentru că era agent nazist. A trădat operaţiunea PRÆTORIAN şi, din cauza asta, nemţii erau pregătiţi să ne primească aşa cum ne-au primit, când am ajuns la cartierul general al lui Rommel. Odată ce l-am găsit, odată ce ştiam că el o făcuse... trebuia să-l omor.

— Dar... nu, nu Rodger, asta nu e drept, nu poate fi drept. Nu Stefan... nu, iubitule, el avea un secret, dar nu era ăsta. Era agent *britanic.* Sunt sigură, el mi-a *spus...*

— El ţi-a spus?

— Da. De aceea pleca tot timpul să se întâlnească cu Monk...

— Monk? Monk abia dacă-l cunoştea.

— Şi eu am crezut aşa, întotdeauna. Dar obişnuia să spună că se ducea să se joace de-a capa şi spada cu Monk, râdea pe-nfundate şi-mi făcea cu ochiul...

— Şi dacă Monk *credea* că Lieberman era agent britanic...

Godwin avu din nou senzaţia că intrase, pe neaşteptate, într-o sală a oglinzilor.

— Cilla... tu îl cunoşteai pe Lieberman foarte bine. Cilla, ştiu că eraţi amanţi.

Ea rămase tăcută un timp, apoi spuse:

— De când ştiai?

— N-are importanţă.

— Da, am fost amanţi. N-am ce să-ţi explic. Nu pot decât să-ţi spun că atunci eram alta... totul s-a întâmplat cu mult timp în urmă. S-a terminat când ai venit din misiune, în comă şi am crezut că erai pe moarte. Trebuie să am încredere în tine că mă vei crede.

— Dar te cred. Aparţine trecutului, mort de acum.

— Dar, Rodger... l-ai omorât.

— Nu pentru că aţi fost amanţi. De data asta *tu* trebuie să mă crezi.

— Nu pot să cred că l-ai omorât cu adevărat. Tu nu eşti un *ucigaş.*

— O mulţime de oameni care n-au intenţionat niciodată să fie, care n-au vrut niciodată să rănească un suflet, sunt ucigaşi... Stefan Lieberman a fost un accident de război. Crede-mă, era agent german şi, din cauza lui, toţi cei care au luat parte la misiunea noastră, au fost ucişi, în afară de mine.

Încet de tot, ea reveni din depărtări şi se strânse lângă el, încălzindu-l. Godwin îi vorbi despre descoperirea sorei lui Lieberman care le povestise despre familia lor, prizonieră a Gestapo-ului, despre felul cum nu-i dăduseră lui Lieberman altă posibilitate decât să lucreze pentru ei.

Când în sfârşit vorbi, vocea ei era golită de orice expresie.

— Bietul om. N-a avut de ales.

— Nici cei care au murit în misiune n-au avut de ales.

— Ce altceva putea face? Să-şi omoare familia sau să te omoare pe tine, pe Max, pe toţi ceilalţi? Deci tu l-a omorât oricum... l-ai omorât şi tot ce a încercat el să facă, a fost să-şi ţină familia în viaţă...

Rămase nemişcată, nu se îndepărtă de el, dar era absorbită în gânduri.

— Încearcă să înţelegi. Nu l-am omorât fiindcă era spion

nazist. N-avea de ales şi eu să fi fost în locul lui, făceam acelaşi lucru. Dar a trebuit să-l omor pentru Max... am făcut-o pentru Max. Nu l-aş fi omorât dacă era vorba de ceilalţi, l-aş fi urmărit, poate, l-aş fi hărţuit... Dar pentru că era vorba de Max, a fost altceva. L-a omorât pe Max şi eu îi datoram lui Max moartea lui.

Spusese asta atât de mult, atât de des, încât începea să sune artificial. Fie că ea îşi dădea seama de asta, fie că nu.

Ea oftă şi spuse încet:

— M-am săturat până-n gât de Max!

În vocea ei era oboseală şi mânie. El simţea asta. Se săturase până-n gât de Max.

— Max Hood, eroul timpurilor noastre. Max Hood, bătrânul soldat. Cel mai bun prieten pe care l-a avut vreodată un bărbat. Max cel bun, Max cel amabil, Max cel decent. Sir Max. Sfântul Max. Shakespeare ar fi scris o piesă despre omul ăsta. Dar, Rodger, iubitule, nici un bărbat nu e erou pentru soţia lui... poate mai curând, croitorul lui... În orice caz, cineva a avut dreptate. El te-a ajutat să comiţi o crimă pe vremea când erai doar un băieţandru... şi acum te conduce, din nou, spre crimă... da, da, e război, Lieberman reprezenta duşmanul, ia-o cum vrei tu, dar te-a făcut să ucizi din nou... şi totuşi tu îl venerezi.

— Veneraţia mea pentru el n-are nimic de-a face cu asta. Ştiu că nu era decât un om...

— Ştiu, ştiu, era omul care a făcut din tine un bărbat, un om adevărat, eraţi fraţi de cruce... totul e foarte omenesc şi minunat şi rezultatul e că Max a murit dezgustat şi amărât, tu ai făcut o crimă şi un om cumsecade şi terorizat, a cărui viaţă devenise un iad din cauza lui Hitler, a murit de mâna ta. Trebuie să-mi ierţi mintea slabă de femeie, dar asta este moştenirea lui Max Hood?

— Nu pot să-ţi explic mai bine decât am făcut-o.

Ea respira încet, în contratimp cu ritmul roţilor de tren.

— Nu-ţi port pică şi nu te judec. Nici tu n-ai avut niciodată de ales..,i Max a pus stăpânire pe tine. El fusese în deşert cu Lawrence — cum o fi sunat povestea asta pentru tine, la douăzeci şi doi de ani? El era o enigmă. Nu ştiu... Poate că este o moştenire perfectă pentru unul ca Max Hood. Sânge

vărsat... la asta se pricepea el cel mai bine.

Îşi lăsă capul să se odihnească pe pieptul lui Rodger Godwin. El îi simţi genele mângâindu-i pielea.

— Încearcă să nu te superi pe mine. Eu nu ştiu nimic despre taina ta, despre ceea ce îi datorai tu lui Max sau despre ceea ce a făcut el din tine... eu te iubesc, îmi place vitejia ta şi felul în care-ţi înfrunţi destinul şi-mi place felul în care încerci întotdeauna să faci lucrul potrivit... eşti un băiat cumsecade, iubitule, sunt atât de bucuroasă pentru copii, că te vor avea pe tine în locul bătrânului Max sărmanul... nu mă deranjează dacă, în lungile tale plimbări cu micul Charlie, îi vei povesti despre prietenul tău Max Hood, despre cât era el de grozav...

Îşi trase nasul şi el îi simţi lacrimile pe piele.

— E perfect, Rodger, pentru că Max Hood, şi-a avut vremea lui şi pentru tine era un om important, mult mai important decât a fost sau ar fi putut să fie pentru mine... dar, de acum încolo, vreau ca Max să se întoarcă în ţărână. Mă auzi? Vreau să iasă din vieţile noastre. Lasă-l să se odihnească în pace, de acum. Lasă-l să moară, lasă-l să plece, lasă-l să mărşăluiască alături de afurisiţii aceia nemuritori, zeii războiului... dă-l afară din viaţa mea. Mi-a ajuns traiul alături de Max Hood, când era viu. Tu ţi-ai adus la îndeplinire răzbunarea ca un personaj din *Ducesa de Malfi.* Acum suntem chit faţă de Max Hood. Acum nu mai suntem decât tu şi cu mine şi noua generaţie. Te poţi obişnui cu gândul ăsta, iubitul meu soţ?

El îi sărută părul şi fruntea. Era tot ce putuse visa el vreodată mai bun.

— Numai tu şi eu, spuse el şi o nouă generaţie.

O simţi cum zâmbea în întuneric.

Se destinse în braţele lui şi adormi. El privea, prin fereastră, în întunericul de afară. La răscruci, în luminile legănătoare, văzu troienele înalte de zăpadă, dar trenul lor străpungea hotărât noaptea, avântându-se mai departe. Nu putea adormi. Nici acum nu era sigur cum aflase Lieberman, în realitate, de operaţiunea PRÆTORIAN. Dar nu mai conta. Cilla avea dreptate. Pentru Max venise vremea să mărşăluiască alături de zeii nemuritori. Putea lua şi

operaţiunea PRÆTORIAN cu el.

31

Îşi petrecuse ziua cu aerisirea locuinţei, cu aprinsul focului în cămin şi adusul lemnelor pentru foc. Cilla se gândea că era ca într-un joc, să stea în casă, să tragă viscolul în jurul lor, ca pe o manta, să facă dragoste în faţa focului, după-amiază, privind, prin perdeaua de întuneric ce devenea tot mai deasă, zăpada care cădea fără încetare, ridicând troienele încet, dar hotărât. Vântul sufla dinspre zidul lui Hadrian, pe toată partea aceea, până la poarta reşedinţei de la Stillgraves, urlând tot timpul. Rafalele de zăpadă suflau în jos pe coşuri, scânteile zburau în toate părţile, zăpada şuiera. Era minunat.

Cilla nu pomenise nimic despre discuţia pe care o avusese în tren. El o cunoştea destul de bine, totuşi, pentru a şti că ea se gândea, în continuare, la asta, încercând să pună totul în ordine. Max, Lieberman, Godwin. Reuşise. Se împăcase cu gândul, pentru că-l iubea şi pentru că totul se terminase.

Şi Godwin ştia că se terminase. Pangloss era mort şi asta punea punct tuturor acelor lucruri. Ştia că nu trebuia să-şi facă griji în privinţa detaliilor. Dar nu se putea împiedica să nu-şi pună întrebări în legătură cu Monk. Ce avea de gând Monk, acum că Pangloss era mort? Godwin îl pusese la curent, spunându-i povestea morţii lui Lieberman şi Monk avusese ocazia să pună orice întrebare. Dar n-o făcuse. Nici nu pomenise de Pangloss. Se mulţumise cu versiunea lui Godwin asupra evenimentelor. Cum avea să se pună acum problema în privinţa asta? Şi ce dacă cineva ar fi pus-o? în cel mai rău caz, el omorâse un spion german, într-o ruină întunecoasă şi bombardată, în toiul bătăliei de la Bulge.

Deci Monk era, fără îndoială, la fel de bucuros ca şi el, că totul se terminase.

Dar ideea că Monk l-ar fi putut crede pe Lieberman agent britanic, această posibilitate cam excentrică, nu-l putea lăsa rece pe Godwin. Avea, oare, vreo importanţă? Ce importanţă *putea* avea? Omul era mort. El era Pangloss şi era mort.

Îşi răsucea mintea în fel şi chipuri, privea lucrurile din toate punctele de vedere imaginabile. Dar întotdeauna ajungea la acelaşi rezultat. Max Hood era răzbunat, un spion nazist era mort şi Monk Vardan se spăla pe mâini de toată afacerea şi-şi vedea de treabă în continuare.

Într-o seară, înainte de a adormi, Cilla spuse:

— Ai făcut ceea ce trebuia să faci. Vreau să ştii că înţeleg asta perfect.

În noaptea aceea, el nu putu să doarmă. Se simţea stăpânit de un neastâmpăr excesiv, aşa cum fusese la colegiu în noaptea de după trecerea ultimului examen, când presiunea dispăruse şi avea sentimentul că viaţa lui era pe cale să înceapă din nou. Aşa era şi acum: avea sentimentul că viaţa îi fusese dată înapoi, pentru a o trăi din nou. Şi chiar aşa făcea. Vechia lui viaţă rămăsese undeva, în urmă. Se simţea înviorat la gândul noii vieţi care-l aştepta, mai mult sau mai puţin curată, strălucitoare şi plină de speranţă. Noua viaţă îl preocupa foarte mult, mai mult decât visase vreodată. Şi consecinţa era că nu putea dormi. Avea nevoie de o mică plimbare. Se dădu jos din pat, se îmbrăcă şi coborî scara. Era trecut puţin de ora unu. Tăciunii mai străluceau încă.

Era în bucătărie, şi-şi prepara o cacao fierbinte, încercând să se descurce cât mai bine, când i se păru că a auzit zgomotul unui motor de automobil, mormăind răguşit în lupta cu vântul. Îşi imagina o maşină împotmolită în zăpadă cu cauciucurile încinse, încercând să se elibereze... dar unde era? Trecu în salonul spaţios şi-şi lungi gâtul să privească în jos, spre drumul privat, legat cu şoseaua publică ce ducea spre sat. Zăpada mai cădea încă, învolburată de vânt, iar lumina lunii era umbrită. Sclipiri albastre, lăptoase, apăreau şi apoi dispăreau în spatele norilor. Putea să zărească, încă, drumul care pleca din faţa casei, şerpuind şi agăţându-se apoi de coasta dealului, dar era prea întuneric să poată zări pe cineva care s-ar fi putut împotmoli acolo. Nu se vedea nici o mişcare.

În timpul zilei, ar fi putut vedea totul de la ferestrele lungi, unde stătea acum, dar noaptea era un mister dezlegat numai de sclipirile lunii printre nori. Privi din nou. Norii alunecau

grăbiţi, lumina lunii arginta zăpada, vântul o îmbrăca într-o crustă îngheţată. Apoi, din nou, întuneric.

I se păru că aude o uşă de maşină închizându-se cu zgomot. Sau poate capacul unui cufăr mare.

Nu, imposibil. Cine putea călători într-o asemenea noapte? îşi sorbi cacaua fierbinte, privind în întuneric marea de umbre, care îneca fâşia drumului. Bietul om. Probabil că scotea lopata ca să se poată deszăpezi... se rătăcise, o luase pe un drum greşit... Împotmolit în zăpadă, pe viscol... ger...

Godwin găsi o pereche de cizme şi un cojoc de oaie atârnat în cuier. Nu-l putea lăsa pe bietul om acolo, afară.

Zăpada scrâşnea cu zgomot sub picior. Era un ger tăios, muşcător, vântul pişcă, fulgii de zăpadă, ca nişte suliţe minuscule îi împungeau faţa. Odată ajuns la drum, căzu, alunecând pe gheaţa aflată sub mantia proaspătă de zăpadă. Fir-ar să fie, ce prost! Se lupta să se ridice în picioare, alunecând şi patinând mereu pe gheaţă. Privi în sus, la crestele stâncilor de deasupra, abia conturate cu negru, pe fundalul cerului de un albastru marin şi al norilor mânaţi de vânt. Vreo douăzeci de metri până sus, pe stânci, de cealaltă parte, alţi cincizeci, până jos. Mai privi o dată-n sus, cu un aer războinic, sperând din tot sufletul ca eventualii călători să nu se rătăcească.

Continua să audă, tot timpul, fel de fel de sunete, dar se gândea că era vântul, scrâşnetul zăpezii sau trosnetul copacilor înţepeniţi de ger. Nu putea vedea absolut nimic şi, în clipa aceea, dorea să-şi fi văzut de treaba lui şi să fi rămas în casă. Şi atunci văzu maşina împotmolită în zăpadă.

Dar era, oare, împotmolită? Nu părea. Părea că fusese parcată şi poate lăsată acolo. Nu putea vedea pe nimeni. Se apropie de maşină, atinse aripa. Nu, nu era împotmolită în zăpadă. Poate că nu mai avea benzină. Stătuse acolo destul de mult ca să se acopere deja cu o husă albă de zăpadă. Era un Rover negru. Şi era gol. Benzina trebuie să fi fost cauza. Se învârti cu grijă în jurul maşinii, văzu apoi urme de paşi care se îndepărtau de maşină. Acum totul era clar. Rămas fără benzină, şoferul singuratic condusese până la o haltă oarecare şi apoi plecase pe jos, spre casă. Godwin urmări câţiva metri urmele paşilor dar nu putu să zărească omul. Se

încordă să străpungă întunericul cu privirile, dar fără folos. În cele din urmă, îşi făcu mâinile pâlnie la gură şi strigă: era cineva acolo? Ecoul se lovi de crestele dealurilor, după care tăcerea se instală din nou. Se auzeau doar sunetele produse de vânt şi de zăpada spulberată. Aşteptă şi, simţindu-se caraghios, strigă din nou, în întuneric şi în vânt.

Observă ceva fluturând în zăpadă, lângă el, ca o festă pe care ţi-o joacă văzul, o fluturare uşoară a zăpezii ca o înfiorare de pene foarte fine. Apoi un scrâşnet sec al unui foc de puşcă. Se întoarse cu un gest reflex, alunecă şi căzu, simţi o altă pulverizare a zăpezii, chiar lângă mâna lui, apoi o altă pocnitură. Dură o secundă, poate două, până când înţelese cum stăteau lucrurile. Căutase un automobilist împotmolit în zăpadă şi, dintr-odată, situaţia se schimbase, apăruse cineva care trăsese două focuri în el, cu o puşcă. N-avea nici un sens, cel puţin pentru moment. Acum nu se putea gândi la nimic altceva, decât să rămână în viaţă. Se rostogoli până la rigolă, pe iarba îngheţată şi acoperită de zăpadă şi se gândi că acel coşmar al lui reîncepea; la urma urmei, nu se terminase încă.

Zăcea în zăpadă, frecându-şi ochii pentru a o îndepărta de pe pleoape, dar simţind-o cum îi pătrundea pe la gulerul hainei. Se gândea că focurile fuseseră trase de pe drumul care ducea spre casă. Acest lucru punea o oarecare distanţă, între el şi omul cu puşcă. Începu să înoate prin zăpadă, în marginea şanţului, unde stratul alb crescuse mai înalt. Îşi făcea curaj, încercând să nu se lase copleşit de panică. Dorea doar să se depărteze de locul cu pricina. Îşi simţi creierul foarte încins. Se îngropă ca într-o vizuină şi ajunse chiar lângă Rover, care era în dreapta lui. I se tăia răsuflarea, era ud leoarcă din cauza zăpezii şi a transpiraţiei, fără nici o armă la el, nimic cu care să poată înfrunta lupta, în afară de simţurile lui şi perspectiva nu-l încânta deloc...

Auzi o altă împuşcătură, glonţul străbătu stratul de zăpadă, împrăştiind bucăţele fine de gheaţă şi pietriş. Norii alunecau pe faţa lunii, întunecând-o cât se putea de mult. Godwin se străduia să se ghemuiască cum putea mai bine, întrebându-se câtă elasticitate mai avea în picioare. Privi

înapoi, încercând să prindă vreo mişcare sau să audă cel mai slab sunet, dar nu putu să vadă nimic, iar pe deasupra, respira prea greu, ca să mai poată auzi şi altceva în afara propriului gâfâit. Apoi se ridică în picioare şi începu să alerge pe drum, descriind un zig-zag permanent ca să se ferească de agresorul său. Încerca să păstreze mereu Rover-ul între el şi celălalt. Apăsarea inimii şi respiraţia chinuită îl făceau să nu mai simtă nimic altceva. Vântul tăios îi îngheţa transpiraţia pe faţă şi simţea perfect răceala grea a plăcii de metal implantată în craniu...

Auzi zgomotul glonţului care lovi maşina, apoi geamătul ricoşeului unui alt glonţ. Zâmbi în timp ce alerga. Întunericul îi era aliat şi simţi cum frica îl părăsea. Nu avea să moară în noaptea asta.

Pe măsură ce-i creştea încrederea şi curajul, îi creştea şi mânia. Cine era acest ticălos anonim, a cărui figură rămânea nevăzută? Era, oare, individul din ceaţă care-l mai atacase o dată? Era, oare, vreun prieten al lui Lieberman? Era poate sora spionului nazist? Îl recunoscuse, oare, şi dăduse drumul câinilor de vânătoare pe urmele lui? O altă pocnitură şi coti brusc spre stânga, simţind o revărsare puternică de adrenalină. Sări peste rigola troienită, se agăţă de un pâlc de arbuşti şi se săltă pe pantă, folosind un copăcel ca sprijin pentru un picior, apoi se împinse înainte, apucând o altă rădăcină. Reuşi să se ridice sus pe colină, până când se adăposti în spatele unuia dintre bolovanii care vegheau creasta. Îşi spălă cu zăpadă faţa scăldată de sudoare, supse puţină zăpadă, aşteptă, abia îndrăznind să privească pe după stâncă.

Luna, dezvelită încet din plapuma norilor pribegi, împrumuta drumului înzăpezit de sub el o culoare albastră discretă, ca haina unei matroane. Omul cu puşca trecu pe lângă maşină, privind şanţul de la marginea drumului şi căutând urme în zăpadă. Îşi adulmeca prada. Ochii lui „greblau” drumul, apoi se opri lângă Rover. Privi peste capotă, măsurând lungimea coastei întunecate a colinei. Ştia că Godwin era neînarmat, dar în timp ce stătea şi privea colina, părea că-şi cântăreşte posibilităţile. Nu cunoştea terenul aşa cum era cazul lui Godwin. Să te aventurezi pe

coasta întunecată a unei coline şi să înfrunţi un om care luptă să-şi apere viaţa... Unui ucigaş nu-l plac astfel de riscuri. Pierduse ocazia să-l ia prin surprindere şi să-l omoare în patul lui. Şi acum ştia că Godwin îl pândea. Calm, cu un soi de aroganţă exagerată, îşi lăsă puşca pe capota maşinii, scoase o ţigară, îşi făcu palmele căuş în jurul unui chibrit aprins şi trase adânc în piept primul fum. Godwin privi cum vântul prinse un norişor de fum de ţigară şi-l rupse în bucăţi.

Deodată, ca o senzaţie de greaţă subită, un val de furie îl luă cu asalt pe Godwin. Tremura, dar nu de frică şi nici de frig. Era furios, un soi de furie care-ţi usca gâtul şi-ţi zbârleşte părul, nerăbdătoare să lovească... Cine naiba era asasinul ăsta arogant? Cine îndrăznea să încerce să-i ia viaţa, când el şi-o păstra pentru el însuşi? Cine îndrăznea să-l smulgă de lângă Cilla şi de lângă copii?

În cele din urmă, omul zvârli mucul de ţigară cu un gest de dezgust şi renunţare şi se urcă înapoi în Rover, aruncând puşca în spate. Nu aprinse farurile şi conduse încet spre casă, pe o distanţă de aproximativ o sută de metri. Zăpada îl ţinea în loc, îl forţa să meargă încet. Se apropie de porţiunea mai largă a drumului, unde se opri şi începu manevra migăloasă de dat înapoi şi împins înainte, prin care reuşi, în cele din urmă, să întoarcă maşina. Totul fusese făcut foarte neglijent, la întâmplare, parcă luând peste picior victima plănuită a fi fără apărare, victima care pândea din zăpadă.

Godwin se sprijini de stânca cea mare, înaltă cam de un metru şi jumătate şi tot atât de lată. Trebuia să fi cântărit sute de kilograme, dacă nu chiar o tonă. Se aplecă, îşi sprijini piciorul de o buturugă din spatele său, încercă să balanseze bolovanul, simţi că se mişcă, îl simţi cum se legăna înainte şi-napoi, pe făgaşul săpat în stâncă, unde se odihnea de cine ştie când. Pe coasta colinei, între Godwin şi drumul cel îngust, erau mai mulţi arbuşti şi mănunchiuri de iarbă, iar el nu avea nici cea mai mică idee dacă vreunul din aceste obstacole ar fi putut opri sau împiedica bolovanul, odată pornit să se rostogolească. În orice caz, era o distanţă mare până jos. Existau destule posibilităţi să rateze maşina, să nimerească în faţa sau în spatele ei, iar bolovanul să se

rostogolească mai departe pe drum şi să ia o viteză distrugătoare, în drum spre hangarul aflat în câmpie. Ticălosul s-ar fi rostogolit vesel, gata să facă curăţenie pe unde ar fi trecut mai târziu. Dar exista şi şansa evidentă ca el să lovească maşina. Şi, în acest caz, Godwin nu-şi făcea griji cu privire la ceea ce s-ar fi întâmplat.

Mânia îl părăsise. Acum nu se mai gândea. Calcula. Maşina se întoarse în poziţia pregătită de plecare. Roţile se învârteau, împrăştiind zăpada şi gheaţa, apoi făcură aderenţă pe pietriş şi Godwin auzi scrâşnetul intrării în viteză. Era mulţumit că putea disloca bolovanul. Acum se încadra în timp. Se gândi că nu avea nici o idee despre felul cum putea fi estimată viteza maşinii şi respectiv a bolovanului. Să-l ia naiba. Totul depindea de puterile răului.

Privi Roverul cum prindea viteză în zăpadă. Împinse cu putere şi văzu namila aceea cum o ia la vale, scrâşnind şi săltând, lovind un copac sau doi în cale. Iisuse Christoase, plecase cât ai clipi din ochi, mergea prea repede, fir-ar să fie, prea repede! Apoi sări peste rigolă şi o luă pe drum.

Se opri cu un scrâşnet de zăpadă şi gheaţă, cu o bufnitură puternică, al cărei zgomot urca toată coasta colinei, până sus. Se opri ca mort, asemenea unui popic uriaş de fier şi Godwin rămase înţepenit, cu privirea agăţată de locul acela. Roverul era la o distanţă de numai zece metri, era întuneric şi când şoferul văzu namila aceea căzând din cer, ca un semn răzbunător al lui Dumnezeu, frână cu un gest reflex maşina, făcând-o să derapeze serios, lateral. Roverul se ciocni de bolovanul care prinsese o viteză de circa treizeci de mile pe oră şi Godwin auzi zgomot de sticlă spartă, de metal scrâşnind în contact cu piatra... Maşina se lovi cu faţa, se întoarse de-a curmezişul drumului şi fu proiectată în marginea acestuia, apoi izbită, într-un vârtej uriaş de zăpadă, de suprafaţa dură a stâncii, către locul unde se afla hangarul, o umbră dreptunghiulară pe zăpadă. Godwin aşteptă, privi zăpada care se ridica asemenea spumei valurilor la ţărm, auzi bufnitura înăbuşită a maşinii care ricoşase. În cele din urmă nu se mai auzi decât şuieratul vântului şi bătaia ca de Big Ben a inimii lui.

Jos, la poalele colinei nu mai mişca nimic. Abia dacă putea zări maşina, cu botul în jos, ca o năsălie care se scufundă în zăpadă. Încet, încercând să nu cadă, coborî coasta, agăţându-se de bucăţi de stâncă şi de arbuşti. Ajuns la drum, examină o clipă bolovanul, apoi se căţără pe panta dură a namilei, alunecând pe turul pantalonilor. Maşina zăcea tristă în lumina lunii, radiatorul era spart, iar vaporii ţâşneau fără prea mare violenţă. Arăta ca o sculptură în aer liber sau ca o fântână, de parcă era acolo dintotdeauna, înconjurată de şorţul alb al zăpezii.

Godwin se apropie cu grijă, cu zăpada până la carâmbul cizmelor, zăpadă îngheţată, care scrâşnea. Rafalele de vânt îngrămădeau zăpada, apoi o învolburau, izbind-o de Rover. Privi înăuntru, prin fereastra laterală. Şoferul stătea în nemişcare, răsturnat pe scaunul de alături, cu faţa ascunsă în umbră. Era ciudat de înţepenit. Vântul murise, aburul se împrăştiase de la sine. Parbrizul era spart. Geamul era împroşcat cu sânge, în locul unde se lovise cu capul. Godwin voia să caute ceva şi avea nevoie de puşcă.

Trase portiera, luptându-se cu zăpada şi se dădu înapoi. Nimic. Individul trebuie să fi fost mort. Nici un geamăt, nici o răsuflare, nimic altceva decât tăcerea. Godwin ajunsese la bancheta din spate şi, în fine, puse mâna pe puşcă, o trase afară şi o propti de aripa din spate a Roverului.

Apoi, strângând din dinţi cu dezgust, se aplecă spre habitaclul şoferului, trase corpul spre el, ţinându-l de piepţii jachetei de piele şi smuci în duşmănie, până când îl aşeză în capul oaselor, în dreptul volanului. Capul îi căzu într-o parte. Godwin îi întoarse capul, i-l trase spre o sclipire albăstruie a luminii şi i-l răsturnă pentru a-i vedea lobul urechii. Era intact. Nimeni nu i-l spintecase.

Tocmai ieşea din maşină, părăsind trupul neînsufleţit, când, deodată, cu un mârâit umed, nepământean, mortul reveni la viaţă. Degetele i se agăţară de faţa lui Godwin, alunecând şi încercând să se agaţe de buză. În cele din urmă, îi apucă gulerul cojocului şi-l trase înapoi, în maşină. Oribilul mormăit umed continua, sângele îi ţâşni din gură, mâinile îl trăgeau pe Godwin spre faţa însângerată şi acesta îşi simţi, deodată, faţa împroşcată cu sânge, îşi auzi propria voce

urlând de groază, o groază păgână, care-i întuneca mintea, simţea degetele reci trăgând şi zgâriindu-i gâtul. Godwin lovi orbeşte faţa aceea, reuşind să scape din strânsoare, trase degetele omului afară din maşină, prin uşa deschisă, apoi trase capul cu ochii aceia îngrozitori, privindu-l fix. Cu mâna liberă, găsi mânerul uşii deschise şi cu o violenţă provocată de groaza viscerală, trânti portiera şi prinse capul omului, sub maxilar, pe gât. Faţa rămase afară, iar restul corpului în maşină, afară de mâni. Godwin era, în fine, liber. Văzu limba ieşind din cavitatea neagră a gurii, dinţii tăind limba ca un fierăstrău, în paroxismul strangulării, văzu mâinile cum se umflau la încheieturi şi-şi apăsă din nou, trupul cu toată forţa, de portieră, până când, din gura mortului ţâşni un şuvoi însângerat, iar limba rămase atârnată de un fir albicios, prins între dinţii încleştaţi. În cele din urmă, lăsă portiera în voia ei, privind cum trupul se rostogolea încet în zăpada pătată de sânge. Godwin se sufoca, se zbătea să tragă în piept o gură de aer şi se aplecă în faţă, cu mâinile pe genunchi, încercând în zadar să nu vomite. Aşteptă până-şi deşertă tot ce avea în stomac, pe zăpadă şi când încetă să mai tremure, apucă puşca şi o luă peste câmp, împleticindu-se prin zăpadă, către casă.

În timp ce mergea, începu să se gândească la întâmplarea a cărei proaspăt erou fusese. Se gândi la toate, urcând drumul spre casă. În minte i se aprinse un beculeţ, începuse să facă speculaţii şi să-şi imagineze ce se putea, oare, întâmpla.

Dar asta nu însemna că nu trăia, mai mult ca oricând, un coşmar, pentru că îl omorâse pe Pangloss în Germania, dar lucrurile nu se terminaseră aici. Începu să judece situaţia în întregul ei, să încerce să înţeleagă modul în care crâmpeiele ciudate de realitate ar fi putut fi puse cap la cap.

Se întreba dacă era pe cale să descopere ceva. Sau poate era doar pe cale să-şi piardă minţile.

În casă era întuneric şi linişte. Toată întâmplarea prin care trecuse i se părea acum ireală, dar avea noroc. Cilla dormea încă. Era singur. Îşi încălzi o altă ceaşcă de cacao, aprinse un foc proaspăt în căminul din bibliotecă şi se aşeză, privind prin ferestrele lungi, în stil francez, spre terasă. Era ora trei

dimineaţa. Stătea nemişcat, sorbind din când în când din ceaşcă. Ce să facă, ce să facă...

Trecu o oră. Godwin apucă telefonul şi ridică receptorul. Funcţiona, ceea ce însemna un alt noroc. Nu dură mult până i se dădu legătura şi reuşi să-l găsească pe Monk acasă, în Londra. Vocea îi suna obosită şi încordată şi spunea că nu închisese ochii toată noaptea. Aştepta un raport.

— Ce este? Ce s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat la voi, acolo?

— Monk... totul e o nebunie curată, chiar acum a picat unul care a încercat să mă omoare, era pe drum, îndreptându-se încoace, prin zăpadă. A tras în mine. Monk? Mă auzi?

— Te aud, bătrâne. Dă-i bătaie.

— Monk, e o nebunie... m-am dus după el şi l-am omorât!

— Cum dracu' ai reuşit să faci asta?

— N-are importanţă. Întrebarea este DE CE a vrut să mă omoare? Ascultă, Monk, trebuie să-ţi spun ceva, pur şi simplu, n-am pe altcineva căruia să-i pot spune. L-am omorât pe Pangloss.

— Delirezi, bătrâne...

— Nu, ascultă-mă: l-am omorât pe Pangloss în Germania. Am descoperit cine era... era Stefan Lieberman. Îţi închipui aşa ceva, Monk? Ştiai?

— L-ai omorât pe Pangloss. Lieberman. Mă iei cam repede...

— Înţelegi, aveam toate motivele să cred că s-a terminat. Pangloss era mort. Se isprăvise cu el. Max era răzbunat... Dar apare cineva aici care încearcă să mă omoare. Monk, individul ăsta avea de gând să intre, în noaptea asta, în casă şi să ne omoare, pe mine şi pe Cilla. Dar am avut noroc. Ce se întâmplă, Monk? Tu eşti singurul pe care-l cunosc şi care se află în miezul acestei afaceri. Va trebui să-mi dai o mână de ajutor.

— Nu sunt sigur că...

— Nu-i aşa că Lieberman era Pangloss, Monk?

— Într-adevăr, nu pot...

— Joacă cinstit, Monk. Măcar de data asta.

— Perfect. Cinstit. Da, el era Pangloss.

— Atunci de ce mai există cineva care încearcă să mă omoare? Nu pricep. Am vrut să-l omor pe spionul nazist care l-a trădat pe Max Hood şi operaţiunea PRÆTORIAN şi s-a nimerit să fie chiar Lieberman omul meu... dar Cilla spune că tu îl cunoşteai pe Lieberman, spune că el i-ar fi spus ei că era agent *britanic.* Nu prea-mi place ce văd... Dar vreau doar un capăt al firului care să mă scoată din labirint. Monk, simt că-mi pierd minţile. Am omorât doi oameni şi...

— Doi?

— Da, doi.

— Recunoşti că tu l-ai omorât pe Collister? Bine, spovedania e bună pentru suflet. Dar noi ştiam asta, ştiam totul despre tine şi sărmanul Collister. Doi oameni din crâşma aceea care ţi-au recunoscut fotografia, ne-au spus că erai cufundat într-o discuţie serioasă cu el. Dar una-i una, alta-i alta. Apa trece, pietrele rămân, nu-i aşa? Şi acum l-ai omorât pe Stefan Lieberman. Eşti un mic pericol public, nu-i aşa, bătrâne?

— Nu, *acum* am omorât un nebun oarecare, care intenţiona să mă omoare cu o puşcă. Nu-ţi bate joc de mine, Monk. Lieberman era agentul tău? Sau era al naziştilor? Se putea, oare, să nu ştii? Aşa este? Ştie, oare, cineva ce naiba se întâmplă? Monk, sunt la capătul răbdării, nu mai pot continua să trăiesc cu gândul că, în permanenţă, există cineva care încearcă să mă omoare... Monk, nu te condamn...

— Eşti foarte generos, bătrâne.

— Şi dacă tu nu mă poţi ajuta, sunt pregătit să încep să trag nişte sfori. Mă pot duce direct la Churchill. N-ar trebui s-o fac? El ar înţelege, nu-i aşa? El a fost la întâlnirea aceea, el a fost cel care m-a desemnat pentru operaţiunea PRÆTORIAN şi acela a fost momentul din care lucrurile au început să meargă prost. Ţie ţi-ar fi de vreun ajutor? Dacă m-aş duce direct sus? Nu pot aştepta. Azi e ziua când vreau să rezolv problema asta.

— Rodger, ascultă-mă cu atenţie. Suntem în puterea nopţii şi nu al tău era telefonul pe care-l aşteptam eu. Acum să trecem direct la obiect: ce vom face? În primul rând, nu putem sta cu mâinile-n sân, ştiind că fel de fel de năluci încearcă să te omoare, nu-i aşa? Deci, bătrânul Monk pune la

cale un plan de mâna-ntâi: îţi trimit un detaşament înarmat să vă aducă înapoi. Cum ţi se pare?

— Mi se pare grozav, amice!

— Lasă-l baltă pe Churchill. El n-are nici cea mai vagă idee despre toate poveştile prin care ai trecut tu şi nici despre ceea ce se întâmplă acum. Vin acolo îndată ce pot. Cred că voi fi în măsură să-ţi lămuresc nişte semne de întrebare. Şi nu-ţi face griji în legătură cu uciderea lui Collister, a lui Lieberman şi a individului din noaptea asta. Râse. Suntem în vreme de război şi aflu că e un iad curat. Dar, pe de altă parte, încearcă să nu mai omori pe nimeni. Bine? Nu e sănătos să-ţi faci un obicei din asta. Totuşi trebuie să ţi-o spun.

— Ce vrei să-mi spui?

— Eşti un om periculos. Un ucigaş. Doamne Dumnezeule, eu n-am omorât niciodată pe nimeni!

Făcu o pauză.

— Vrei să te lege? Putem merge până-n pânzele albe cu treaba asta.

— Vreau să se termine o dată, Monk. Să se termine definitiv. A durat prea mult. O glumă e o glumă, Monk, dar asta e veche. Foarte veche.

— Mă pun în mişcare îndată ce primesc telefonul. Şi, Rodger, nu-ţi face griji. Îţi promit că totul se termină. Simt asta în oase.

Godwin se duse la dulapul din camera armelor şi scoase vechiul Webley din fundul raftului. Fusese al lui Max Hood. Godwin îl găsise întâmplător, într-o zi când se afla aici, pentru a se reface după şederea în spital. Îl curăţase şi-l unsese, apoi îl încercase pe o ţintă improvizată, în câmp. Era un revolver şi jumătate. Trăgea straşnic şi nu lăsa mai nimic dintr-un bidon de tablă, pus ca ţintă. Acum dorea să-l aibă asupra sa. Voia să fie gata. Era un revolver făcut să ucidă. Nimic altceva.

Când îşi termină cacaoa fierbinte, ieşi pe terasă şi privi orizontul care începea să se lumineze. Departe, în stânga, în spatele stâncii, zări conturul negru al Roverului şi urmele sale de paşi care duceau spre casă, ca un cordon ombilical. Nu se gândea deloc la trupul îngheţat.

Se gândea la sfârşitul jocului şi cum trebuia să-l joace.

Era trecut de prânz, cerul avea culoarea unui dolar de argint. Sub el, vântul îşi făcea de cap, prost dispus, dar ninsoarea încetase pentru moment. Godwin stătea în picioare, lângă ferestrele lungi, scrutând terasa cu vasele ei pentru flori, ce arătau rotunjite sub haina groasă de zăpadă. Privirea i se pierdea pe spaţiile largi din câmpie, spre pista unde Monk urma să aterizeze. Cilla coborâse scările, clămpănind cu papucii de casă şi-i vorbea din uşa care se afla în spatele lui:

— Mă simt ca o delincventă. Am dormit toată dimineaţa.

Mormăia somnoroasă, căscă şi se întinse.

— Cred că eşti aici, sus, de veacuri.

— De veacuri, spuse el. Eşti incredibil de frumoasă.

— Ah, te rog. Nu te uita la mine.

Purta o rochie de lână cu cerbi tricotaţi. Stătea cu braţele încrucişate pe piept, ca într-o autoîmbrăţişare.

— Vrei cacao fierbinte? Cafea?

Ea se apropie, veni lângă el şi-şi petrecu degetele printre degetele lui.

— Eu am să iau cafeaua sus. Am de gând să fac o baie lungă şi foarte fierbinte.

O trecură fiorii la vederea peisajului alb cu cenuşiu de afară.

— Aprinde focul în baie.

— Aşa voi face, te asigur. Totul în ordine.

— Vine Monk.

— Monk Vardan? Pentru ce vine? L-ai invitat tu?

— Vrea să discutăm ceva.

— În seara asta?

— Vine cu un avion. O să pice dintr-un moment într-altul.

— Trebuie să fie ceva foarte important. Nu e ceva groaznic, nu-i aşa Rodger? Nu e nimic rău?

— Nu, nu, ceva în legătură cu administraţia. Îl ştii pe Monk. Face probleme din orice.

— Trebuie să fie ceva mai serios decât administraţia, din moment ce vine cu avionul. Nu prea e timp favorabil pentru zbor, nu-i aşa?

Faţa îi strălucea.

— Poate cade şi nu va mai trebui să ne ocupăm de el.

— Ninsoarea s-a oprit.

— Eşti sigur că te simţi bine?

— Da, desigur. Nu-ţi face griji.

În liniştea care-i înconjura, auziră un zgomot ca un bâzâit de bondar, ce venea din înălţimi. În curând, bâzâitul se transformă în uruitul unui motor de avion. Godwin îşi privi ceasul.

— Monk. Punctual ca de obicei.

Avionul apăru, în fine, la orizontul cenuşiu, deasupra vârfurilor copacilor, coborând din nori şi din ceaţă.

— În momentul ăsta mi-e imposibil să mă ocup de Monk. Mă duc să fac baie. Poate că până termin eu, pleacă. Dacă nu, am să fac tot posibilul să mă port civilizat. Dar încearcă să-l trimiţi la plimbare mai repede, iubitule. Te rog.

— Voi face tot ce pot, răspunse Godwin.

Îşi trase în grabă cojocul de oaie peste puloverul pe gât, îşi ridică gulerul şi ieşi pe terasă chiar când micul avion ateriza, săltând pe zăpada îngheţată şi se aşeza confortabil pe toate cele trei roţi. Nori albi de zăpadă se învolburară, când se îndreptă în direcţia hangarului. Godwin coborâse lungul şir de scări de pe faţada stâncoasă şi se îndreptă în direcţia avionului, în timp ce pilotul oprea motorul. Putu zări pilotul cu cască de piele şi ochelarii de protecţie ridicaţi în sus. Monk stătea în spatele lui.

Când carlinga se deschise, Monk fu primul care coborî, de parcă în silueta lui deşirată, de păianjen, se acumulase o energie primăvăratică. Purta o pufoaică bleumarin de sibir, cu gluga lăsată să atârne pe spate. Vântul îi flutura pantalonii largi pe picior, când puse piciorul pe aripă, apoi sări neîndemânatic în zăpadă.

— Noroc, Rodger, îl salută el, ironic. Sunt ultimul om care se plânge, dar pur şi simplu, am nevoie de un avion mai mare. Sau de o carlingă mai încăpătoare. Ceva de genul ăsta. Mă simt de parcă aş avea cangrenă la extremităţile inferioare.

Apoi îşi flutură braţul lung şi subţire:

— Ah, acela e Rover-ul de azi noapte? Da, aşa cred. I-am

spus pilotului Davidson să bage camera asta de tortură zburătoare, în hangar, să aibă grijă de ea, s-o mângâie şi s-o repare, apoi să arunce o privire la ruina aceea de azi-noapte.

— Cine e Davidson? Nu cred că e doar un pilot obişnuit...

— Unul dintre piloţii personali ai primului ministru, cel puţin aşa mi s-a dat a-nţelege. Se pare că i se încredinţează cele mai delicate sarcini şi asta de acum pare să fie una dintre ele.

Îl măsură pe Godwin cu privirea, de sus în jos, ca pentru a verifica eventualele urme ale aventurii din noaptea trecută.

— Eşti sănătos, voios şi zdravăn, aşa e?

— Aşa mi-ar plăcea să şi rămân, Monk. Am bâjbâit prea mult prin întuneric după toate acestea. Acum aprind luminile şi pătrund înăuntru. Jocul ăsta m-a obosit... ca şi toate jocurile care s-au jucat pretutindeni, în jurul meu.

— Înţeleg. Desigur că eşti puţin cam sătul. Dar ca să fim drepţi, trebuie să admiţi că tu însuţi ai jucat jocul ăsta cu o vervă considerabilă. Şi-ţi vei aminti, de asemenea, sper, că umilul tău servitor, domnul Vardan, ţi-a cerut în mod repetat, ba mai mult, te-a implorat, să laşi totul baltă.

Motorul începea să fâlfâie, gata să se oprească, avionul aluneca uşor în josul pistei. Zgomotul lui acoperi o frază a lui Monk şi Godwin se aplecă spre acesta, să audă mai bine. Tot ce se spunea acolo era foarte important. Putea fi chiar periculos să laşi să-ţi scape vreun cuvânt.

— Am spus că tot timpul ai fost impetuos şi iresponsabil. Nu eşti un bun soldat, bătrâne.

— N-am avut de gând niciodată să fiu soldat. Tu m-ai băgat în beleaua asta, tu şi cu Churchill...

— N-are rost să despicăm firul în patru, nu-i aşa? S-au făcut greşeli, Dar realitatea este că tu ai fi putut refuza această invitaţie. Odată ce ai acceptat, ai devenit un membru al armatei, supus ordinelor.

Clătină din cap. Faţa lui uscăţivă şi nasul lung şi osos se înroşiseră în bătaia vântului îngheţat. Godwin nu-l mai văzuse niciodată cu un aer atât de sănătos.

— Totuşi, tu ai refuzat foarte ferm să urmezi ordinele... spun asta doar pentru că pari să te simţi înşelat, ameninţat de pericole şi, în general, furios din pricina celor ce ţi s-au

întâmplat. Ţi-aş atrage atenţia că eşti la fel de condamnabil ca oricine... şi nimeni, în mod sigur nu noi, cei din guvern, nu ţi-a cerut să urmăreşti şi să omori oameni... Cu toate acestea — se grăbea, dorind să preîntâmpine o ceartă — oamenii pe care i-ai omorât tu erau nişte ticăloşi şi nimeni nu se gândeşte să analizeze cazul, totuşi a fost foarte şocant şi noi avem opţiunea...

— Asta ar fi un lucru lipsit de înţelepciune, îţi jur. Am acces la câteva tribune unde aş putea să povestesc totul... de pildă povestea celor întâmplate la Coventry... povestea operaţiunii PRÆTORIAN...

— Haida de, bătrâne. Ce poveste a operaţiunii PRÆTORIAN?

— Trădarea. Faptul că era o misiune sinucigaşă...

— Toate astea sunt poveştile pe care ţi le-a depănat Eddie Collister, bătrânul căluţ de lemn pe care l-a călărit tot drumul lui până la moarte. Nu sunt sigur că e o poveste pe care cineva este dispus s-o mai asculte. Războiul e pe sfârşite. Operaţiunea PRÆTORIAN e o noutate foarte prăfuită. Dacă mai poate fi vorba de o noutate. E mult mai probabil că întreaga perioadă a lui Rommel s-a şters din memoria oamenilor. Timpul merge înainte, bătrâne. Trist dar adevărat. Publicul este nestatornic. Ai da dovadă de înţelepciune dacă ai accepta această realitate. Şi poveştile de demult ale războiului, depănate de un ucigaş... să fim serioşi, bătrâne. De ce să ne ameninţăm unul pe altul?

Îşi bătea palmele înmănuşate, una de alta, ca să se încălzească.

— Vino să ne plimbăm. Vom povesti totul. Scopul este să-i facem plăcere lui Vardan şi Compania.

Cu coada ochiului, Godwin îl văzu pe pilotul Davidson îndreptându-se către Roverul distrus.

— Îţi baţi gura de pomană, Monk. Îl vezi acolo pe pilotul tău? În clipa asta va privi în faţă un cadavru îngheţat... Cadavrul unui om care a încercat să mă omoare azi-noapte. La asta m-a împins viaţa, la crimă. Câte crime, mai aşteaptă la rând? Cine e următorul care mă caută? Şi de ce? Ce naiba se petrece? Cine era individul ăsta şi cine l-a trimis? Cine era Lieberman? Era al nostru sau al lor? Nu mă pot gândi să mă

adresez altcuiva decât ţie, Monk. Întotdeauna ai părut că ştii ce se petrece. Tu şi Churchill. Tu m-ai băgat în belea, tu şi cu Churchill şi apoi ai spus că Churchill a hotărât cum că eram un trădător, un agent al naziştilor sau unul care voia să-l ucidă pe soţul amantei sale. Monk, vreau să-i vorbesc lui Churchill despre toate astea. Îmi datorează o explicaţie...

— Dar asta nu e deloc practic. Aşa cum ţi-am spus, el nici n-ar şti despre ce vorbeşti. De fapt, mă îndoiesc chiar că-şi va aminti convorbirea cu tine la Cambridge, în noaptea aceea. E mult de atunci, Rodger şi el este un om foarte ocupat.

— Bine, Monk, atunci va trebui să-mi spui tu întreaga poveste, nu-i aşa? În momentul când vei fi gata să părăseşti Stillgraves, eu voi şti ce se petrece. Începe de unde vrei. Dar începe, Monk. Spune-mi toată povestea. Gândeşte-te la ea ca la o chestiune de viaţă şi de moarte. Tu eşti maestru în ale spionajului, ăsta e adevărul, nu-i aşa? Numai un maestru al spionajului ştie totul aşa cum ştii tu. Deci vorbeşte-mi despre spioni.

Monk îşi întoarse privirea de la Davidson care deschidea portiera maşinii şi privea înăuntru.

— Tu îmi dai mie ordine? Eşti cam obraznic, bătrâne.

— Ai ghicit. De acum încolo am de gând să fiu obraznic. Spune-mi tot ce nu ştiu.

— Cu ce să încep? Mă pui, cu adevărat, în cea mai delicată situaţie...

— Priveşte lucrurile în felul următor: m-am cam obişnuit să omor oameni. Sunt un individ foarte periculos. Cine ştie ce aş putea face în clipa următoare? Aşa încât fă bine şi povesteşte-mi. Ai putea să începi chiar cu operaţiunea PRÆTORIAN şi cu punctul în care totul a început să meargă prost.

— Întrebarea mea a fost o întrebare retorică, bătrâne. Presupun că povestea lui Pangloss este cea mai potrivită pentru a începe. Să vedem... da, el era Lieberman. Unul şi acelaşi. Da, era agent german la început, cu toate că nu ştiu ce credeau ei că le putea furniza el. Trebuie să fi fost informaţii de un nivel foarte modest, presupun că ciugulea bârfele de la Rialto, firimiturile pe care le lăsa sa-i scape

vreunul dintre prietenii săi celebri, la conversaţiile de la banchete. Nişte nimicuri, cu adevărat. Ei îi ţineau familia ostatecă, era adevărat şi noi am aflat de asta, odată, când l-am luat la întrebări. Sărmanul Lieberman nu prea avea el stofă de spion, n-avea înclinaţie naturală către aşa ceva. Noi ne-am dat seama foarte repede cum stăteau lucrurile cu el şi l-am făcut să se întoarcă, înţelegi? Nu e greu de făcut asta. Dă-i unui tip posibilitatea de a lucra pentru tine sau a înfrunta un pluton de execuţie, într-o dimineaţă întunecată şi rece. Aşa încât a devenit omul nostru, în timp ce germanii credeau că este încă al lor. Dar chiar şi atunci nu preţuia cine ştie ce. Era sortit să ducă un război liniştit, fără evenimente, până când s-ar fi ivit ocazia cea mare. E ciudat felul cum s-au petrecut lucrurile; noi l-am folosit, cu adevărat, numai o singură dată, de data asta...

Godwin auzi zgomotul unei portiere de maşină. Pilotul Davidson închisese cadavrul înăuntru şi inspecta maşina şi zăpada dimprejur. Un om meticulos. Monk privea într-acolo în timp ce-şi extrăgea o tabacheră de aur din buzunarul pufoaicei. Scotoci cu mănuşile, extrase o ţigară preferată, pe care o fuma întotdeauna în Jermyn Street şi o aprinse. Vântul îi suflă flacăra brichetei. O rază piezişă de soare se strecură pe furiş printre nori şi străluci pe zăpadă. Godwin îşi puse mâna streaşină la ochi, apoi continuară să se plimbe, îndreptându-se către linia copacilor de la capătul pistei. Parcă ar fi fost un consens tacit, nici unul dintre ei nu-şi exprima dorinţa de a purta această conversaţie deosebită în casă. Pentru o clipă, Godwin se gândi la Cilla, scufundată în cada fierbinte şi spera ca totul să iasă bine.

Godwin spuse:

— Dar e adevărat că lucra şi pentru stăpânii lui germani. A descoperit, într-un fel oarecare, operaţiunea PRÆTORIAN şi ticălosul le-a vândut pontul.

— Da, le-a vândut pontul, asta a făcut-o cu siguranţă.

Fumul lui Monk se înălţa amestecându-se cu norişorii de abur ai respiraţiilor lor, în aerul rece.

— Nu înţeleg, Monk. Odată mi-ai spus că nu ştiai cine este Pangloss... mi-ai spus că el era cel pe care-l căutai, omul care ne-a trădat...

— O destăinuire pe care o voi regreta amarnic tot restul vieţii mele. E genul de greşeală groaznică pe care o faci câteodată, fără să-ţi dai seama. Nu era nevoie să-ţi fi spus nimic din toate astea, ne-ar fi scutit pe toţi de multe necazuri…

— Dar, desigur, tu îi cunoşteai identitatea…

— Da, aşa este.

— Ceea ce nu înţeleg, este următorul lucru: dacă tu ştiai cine era şi ştiai că a trădat operaţiunea PRÆTORIAN, de ce n-ai pus mâna pe el? Ce rost avea să-l laşi în pace?

— Ah… acum ai pus degetul pe rană.

— Spune-mi, Monk. Vorbesc serios. Aminteşte-ţi… e o chestiune de viaţă şi de moarte…

— Trebuie să înţelegi, eram şi suntem încă, în vreme de război. Totul trebuie privit pe fundalul războiului. *Asta* a fost o chestiune de viaţă şi de moarte…

— Crede-mă, tot aşa este şi ceea ce spun eu.

— Cred că-ţi aminteşti planul pentru marea contraofensivă împotriva lui Rommel, din noiembrie ’41. Churchill era foarte încântat de el. Noi, adică Auchinleck, aveam de gând să-i dăm o lovitură ticălosului, şi operaţiunea CRUSADER era cheia pentru Africa de Nord, aşa cum vedeam noi lucrurile pe vremea aceea. O momeală afurisită pentru Rommel…

— Uiţi mica noastră operaţiune, Monk. Noi trebuia să-l lichidăm pe Rommel în ajunul operaţiunii CRUSADER, să provocăm în rândurile lor panică şi derută, în timp ce CRUSADER i-ar fi luat prin surprindere.

— Da… ăsta era clenciul. Asta trebuia să credeţi voi. Voi urma să-l ucideţi pe Rommel, da, asta era povestea.

Godwin se opri şi se întoarse să-l privească pe Vardan care se uita în soare.

— Ai face bine să explici partea asta foarte amănunţit, Monk.

— Ascultă, asta este partea în care tu trebuie să… priveşti lucrurile făcând abstracţie de tine, trebuie să vezi lucrurile în mare, într-un cadru larg… trebuie *să înţelegi.* Nu spun că va fi uşor, a fost ideea primului ministru şi nu i-o puteai scoate din cap în nici un fel. Operaţiunea CRUSADER era foarte importantă… asta e cheia pentru tot.

Ţigara i se lipise de buză şi tremura. O aruncă şi-şi curăţă hârtia de pe buză.

— El a spus că de ce nu le-am da germanilor în braţe operaţiunea PRÆTORIAN. Să-l cooptăm pe Lieberman, alias Pangloss, care să le spună totul despre ea... şi aşa, ei l-au crezut când le-a spus că marea lovitură, operaţiunea CRUSADER, urma să vină *mai târziu, după* prima zi a anului. Trebuie să fii lucid, Rodger, trebuie să înţelegi partea interesantă a acestui plan.

Aşteptă, privind linia copacilor, bulgăraşii de zăpadă care se scuturau de pe ramuri.

— Spune ceva, pentru numele lui Dumnezeu. Nu-mi e deloc uşor.., Nu e treaba mea deloc să-ţi spun asta, dar trebuie să laşi totul baltă. Trebuie să-i pot spune primului ministru că acum ieşi din joc... trebuie să ştie că eşti în siguranţă...

— În siguranţă? Asta e tot ce-mi doresc, să fiu în siguranţă!

— Nu, nu e vorba despre acelaşi fel de siguranţă. El vrea să ştie că *noi suntem în siguranţă faţă de tine,* pentru că, în fine, ştii adevărul şi înţelegi de ce a trebuit să fie...

— Deci, lui Godwin i se uscase gâtul şi înghiţea în sec, deci tu eşti cel răspunzător de trădarea operaţiunii PRÆTORIAN. Tu l-ai pus pe Lieberman să le sufle informaţia.

Aşteptă să-şi recapete suflul.

— E greu de crezut, Monk, că Anglia şi-ar trăda fii în acest mod. Oameni viteji.

— N-am fost eu. Pe moment, vocea lui Monk avu un sunet spart. Trebuie să mă crezi.

— Minţi, Monk. Dar n-are importanţă.

— Nu ţi-aş fi spus dacă ar fi fost ideea mea... Dar ascultă-mă, n-o scoţi la capăt cu primul ministru. Odată ce i-a intrat o idee în cap...

Ridică din umeri.

— Vreau să aud asta din gura lui.

— Ai să dai ortul popii mult înainte...

Făcu semn cu capul în direcţia Rover-ului din zăpadă. Davidson nu se vedea nicăieri.

— Cine crezi tu că l-a trimis pe omul de azi-noapte? Nu

germanii, dragă băiete. Şi cine crezi că l-a trimis pe omul din ceaţă, atunci, demult? Şi cine crezi că l-a ales pe pilotul Davidson? Nu, nu, te sfătuiesc să-l laşi de o parte pe primul ministru în afacerea asta.

— Tu... primul ministru... n-are nici o importanţă, de fapt.

— De ce te-aş minţi? Îţi dezvălui un secret teribil. Comit o trădare spunându-ţi toate acestea...

— Ai putea foarte bine să pui totul în cârca primului ministru pentru a-ţi salva pielea, Monk.

Vardan râse spontan, cu asprime.

— Haida de, bătrâne. N-ai să-l omori tu pe bătrânul Monk.

— Când a fost luată hotărârea de a trăda operaţiunea PRÆTORIAN?

— Nu ţi-aş putea da data exactă.

Godwin veni lângă el, îşi puse mâna mare pe umărul lui Vardan şi-l făcu să se întoarcă:

— Înainte sau după ce am fost eu implicat în ea?

Trăsăturile de şoim ale lui Vardan, luară subit un aer derutat.

Încerca să dea răspunsul potrivit, răspunsul care să-l pună la adăpost, dar nu ştia care este acel răspuns. Ce voia, oare, Godwin să audă?

— Minţi. Aud minciuna în tine. Eşti într-o încurcătură îngrozitoare, amice.

— Rodger, pentru numele lui Dumnezeu! Ce vrei să faci?

Privi în jos, spre mâna lui Godwin, în care se lăfăia bătrânul Webley.

— Nu trebuie să continui cu omorâtul oamenilor. E un obicei dezgustător, bătrâne.

— Tu l-ai fi putut curma, Monk, ai fi putut să-mi spui în cele din urmă... Ai fi putut salva toate aceste vieţi. Şi ai preferat să n-o faci.

— Operaţiunea Coventry, nu înţelegi? Totul pentru binele cel mare, binele general... crede-mă, a fost o luptă continuă cu mine însumi.

— Păcat. Trebuie să fi fost îngrozitor pentru tine...

— A fost. Ştii şi tu că aşa a fost, nu-mi *plăcea* să fac aşa ceva, fir-ar să fie...

— Trebuie să fi fost înspăimântătoare pentru tine clipa

când ai descoperit că am supravieţuit. Ce supravieţuitor incomod!

— Te situezi pe o poziţie foarte neplăcută faţă de treaba asta. Oamenii mai şi mor. Misiunile *sunt* sacrificate. Ai spus-o cu gura ta: războiul e un iad.

— Tu l-ai trimis la moarte pe Max Hood. Şi pe toţi ceilalţi. Mâinile tale sunt mânjite de sânge, Monk. Nu prea mă simt bine când mă gândesc la lucrul ăsta... am omorât oameni care nu trebuiau omorâţi. Şi acum iată-te, în sfârşit, vinovăţia întruchipată.

Încercă să citească pe faţa lui Vardan gândurile care-l frământau. Avea, oare, să se crape masca lui obişnuită? Privi înapoi, la drumul pe care-l făcuseră, pe zăpadă. Câmpul era pustiu şi întunecat, nori îndesaţi acopereau faţa soarelui. Monk, ce să fac cu tine?

— Ţi-am spus. N-a fost ideea mea... Crezi tu că eu am vrut să se întâmple lucrurile în felul ăsta?

— Nu. Tu ai vrut ca eu să mor la Beda Littoria.

— Dumnezeule, totul e o glumă atât de înspăimântătoare... gluma e pe seama ta şi a mea, pe seama noastră, a tuturor. Simbolizează esenţa războiului. Simbolizează tot ceea ce a însemnat războiul, în materie de violenţă, de trădare, de înaltă şi de joasă speţă. Şi totul nu e decât o glumă. Tot ce ai făcut tu nu e decât o glumă... Monk începu să râdă, încet acum, clătinând din cap. În ochi avea lacrimi. Şi cea mai bună glumă dintre toate... vrei să mă omori din pricina acestei întrebări idioate pe care mi-ai pus-o! E atât de afurisit de nobilă, patetică şi prostească...

Godwin aprobă din cap şi-l îmboldi pe Vardan să facă drumul înapoi spre hangar, departe. Nu era sigur ce avea de gând să facă cu Monk. Cât din povestea lui era adevărat? Ce joc juca el acum? Era, într-adevăr, Churchill în spatele întregii afaceri? Sau... sau... dar cine altcineva ar fi putut îndrăzni să trimită operaţiunea PRETORIAN la moarte? Îl trimisese, oare, primul ministru pe ucigaşul de azi noapte? Sau poate autoritatea primului ministru fusese uzurpată de Monk Vardan? Exista, oare, vreo regulă a jocului, de-a viaţa şi de-a moartea?

Tălpile lor striveau zăpada care scrâşnea, vântul era

înţepător şi le şuiera în urechi. Vardan privi neliniştit spre Godwin.

— Fii rezonabil, bătrâne... doar nu vrei, cu adevărat, să mă împuşti?

— Ar trebui s-o fac. Încerc să iau o hotărâre. Am o datorie faţă de Max... nu mi-o pot scoate din minte. Eu l-am trădat cu Cilla. Tu i-ai aruncat viaţa la câini. Cum l-aş putea trăda acum, din nou?

— Toate sunt în închipuirea ta. Eşti nebun de legat.

— Problema este că el ar fi făcut asta pentru mine... el m-a învăţat că au existat vremuri când un bărbat trebuia să facă exact lucrul care era drept, care se cerea făcut, oricare ar fi fost acel lucru. El m-a învăţat asta... altfel, viaţa n-ar mai fi avut nici un rost...

— Dumnezeule, ce prostănac afurisit eşti!

— Adevărat? Cel puţin sunt prostănacul cu pistolul.

— Ah, ce delicios de americăneşte sună! Tu eşti cel cu pistolul! Într-adevăr, bătrâne!

— Poate că sunt un prostănac pentru că cred în ceva...

— Exact! Dintre toate lucrurile în care ai putea crede, ce alegi tu? Pe Afurisitul-de-Max-Hood! E de râsul râsului, colega, asta e... Ai pierdut ani de zile încercând să-l răzbuni pe Max Hood şi ce câştig ai avut? Ţi-ai pierdut minţile complet şi totul n-a fost decât misiunea unui nebun, iar acum te gândeşti că mă vei omorî pe mine! Eşti, pur şi simplu, nebun de legat!

Absurditatea faptului îl sufoca. Avea o privire sălbatică în ochi.

— Împuşcă-mă şi Davidson îţi înfige un glonţ în inimă, înainte ca eu să ating pământul... se întâmplă să-l cunosc bine pe omul nostru, pe Davidson. Este asasinul în solda personală a lui Churchill, da, asta ca un amănunt! Şi apoi vom fi morţi cu toţii din pricina chemării tale nobile. Câtă nebunie e în ea şi tu, tu, marele şi nevinovatul bufon, n-ai găsit încă firul care duce la adevăr... Ştii, oare, ce s-a întâmplat cu adevărat? Ştii tu cine a dorit, nu, *a insistat* să pleci în misiune? Misiunea sinucigaşă?

Îşi şterse spuma de salivă din colţurile gurii.

— N-o să-ţi placă asta, bătrâne. Mai bine împuşcă-mă

acum şi cruţă-te, să nu cazi din pod...

Privea revolverul din mâna lui Godwin.

— Zi-i mai departe, Monk. Te pot împuşca şi mai târziu.

— Îi tot dai zor cu trădarea, eşti obsedat de trădare, dar tu nu ştii nimic despre singura trădare care contează... toate omorurile tale şi urmăririle şi pândele... şi nu ştii cine a făcut o nenorocită de glumă din viaţa ta... Max Hood a fost, prostănac fără leac ce eşti! *Max Hood!*

— Ce vrei să spui? Repede, Monk. Am şi întârziat în ceea ce te priveşte.

— Max ştia că avea să moară. Ştia că erai îndrăgostit de nevastă-sa, sau cel puţin că te culcai cu ea, în orice caz, dorea să conducă ceva despre care ştia că era, virtual, o misiune sinucigaşă, nu, nu, *nu ştia* despre Pangloss, *nu ştia* că operaţiunea PRÆTORIAN avea să fie sacrificată, dar, oricum, pentru el nu mai conta, era mai bine să moară la datorie... L-ai auzit vorbind despre un exemplu ce trebuia dat, despre faptul de a deveni eroul unor povestiri de război pe care oamenii le vor depăna mai târziu... Ei bine, la sfârşit, nici măcar asta nu mai conta, nimic nu conta în afara unui singur lucru... Dumnezeule, mi-e îngrozitor de frig, bătrâne...

— Continuă. Ce conta pentru Max Hood?

— *Să te omoare!* Asta a fost singura lui condiţie... trebuia să faci parte din operaţiunea PRETORIAN. Altfel n-ar fi mers nici el! Trebuia să te ia cu el acolo, la război... acolo, unde te putea omorî.

— E absurd. Nu încerca să mă duci, îţi răceşti gura de pomană. El cunoştea sentimentele mele pentru el...

— Vezi? Eşti obsedat, noi nu vorbim aici despre ceea ce simţeai *tu.* Noi vorbim despre ceea ce simţea el. Sunt două lucruri diferite. Tu puteai să simţi că-i datorai ceva. *Dar el nu-ţi datora nimic, nici o ceapă degerată!* El nu ţi-a datorat niciodată nimic. Tu confunzi sentimentele tale cu ale lui. Nu înţelegi? Ştia că nevastă-sa îl înşela cu tine. Nu respectai regula jocului, bătrâne. Nu respectai codul.

— Nu cred nimic din toate astea. Nu poţi vorbi despre Max Hood în felul ăsta...

— N-are importanţă ce crezi tu. Noi avem o dovadă. Noi *ştim...*

— Ce vrei să spui?

— Mi-ai spus-o chiar tu. Mi-ai povestit ultimele momente ale catastrofei de la Beda Littoria, despre ceea ce s-a întâmplat acolo. Tu şi cu Max alergaţi şi germanii v-au prins în lumina reflectoarelor, iar Max a fost lovit. Ai spus că ai putut vedea gloanţele care-l loveau, care-i sfâşiau hainele... Mi-ai povestit cum s-a apropiat de tine chiar la sfârşit şi apoi ai văzut un fulger orbitor, ţintaşii te-au lovit în cap...

— Gata! Ajunge! Taci, Monk!

— Întotdeauna mă minunez cum oamenii care, în mod obişnuit, sunt raţionali, pot nega evidenţa, se pot minţi pe ei înşişi; un soldat german, aflat la o oarecare distanţă, trage în tine, şi nu vezi nici un fulger! Max Hood trage în tine direct şi vezi un fulger îngrozitor!

— Încetează! Te previn, Monk!

Revolverul îi tremura, simţea că e aproape să leşine. Nu voia să se întoarcă în timp, la acel moment.

— Tot ce dorea era să-ţi plaseze ultimul glonţ în căpăţână. Dar aşteptase prea multă vreme şi acum era pe moarte, puterile i se topeau... Prietenul tău, eroul tău, voia să te culce la pământ...

— Monk!

Vântul îi şuieră în urechi, se simţea departe de tot.

— Când te-au cules de acolo, raportul arăta că fuseseşi împuşcat de la o distanţă minimă, faţa îţi era arsă de suflul împuşcăturii, era evident, pentru numele lui Dumnezeu! Şi tu care, de atunci încoace, nu faci decât să-i răzbuni moartea! Te-a trădat în ultima clipă a vieţii lui. Dar de fapt, aici nu e vorba despre trădare... sărmane om care stai aici, rătăcit, cu un revolver îndreptat spre prietenul tău... e vorba despre *ironie...*

Întinse mâna spre revolverul lui Godwin. Revolverul se ridică încet spre el.

— Nu, nu, nu asta-i problema... eşti nebun, ţi-ai pierdut minţile, sunt eu, Monk...

Godwin ţinea pistolul drept, la capătul braţului întins. Monk dădea înapoi, îngrozit. Culoarea îi pierise din obraji, îşi clătina capul, nu, nu...

— *Rodger!*

Godwin îşi desprinse privirea de pe faţa lui Monk Vardan.

Cilla stătea în capul scărilor care duceau la terasă. Vocea ei spulberată de vânt se auzea limpede şi disperată.

— Rodger! Nu... nu!

O privi şi Monk, apoi îşi întoarse, din nou, privirile spre Godwin.

Godwin îl privi în faţă pe Monk, peste ţeava pistolului.

Simţi că pistolul aluneca încet, ca o povară imensă. Respiră adânc şi închise ochii. Totul era atât de trist. Era atât de obosit...

Când deschise ochii, privirea lui întâlni un pistol pe care Monk Vardan îl scosese din buzunarul hainei sale de sibir.

— Îmi pare rău bătrâne. Eşti, într-adevăr, un individ deosebit de periculos. Gestul meu e justificat... eşti un pericol, ţi-ai pierdut raţiunea... m-ai ameninţat că-ţi vei folosi poziţia ca să comiţi o trădare... m-ai ameninţat cu pistolul, erai gata să-l foloseşti...

Godwin râse. Era nebunie curată. Cea mai mare parte din cele ce păreau să se întâmple într-un război, erau nebunie. Mai mult sau mai puţin. Godwin privi degetul lui Monk pe trăgaci.

— Cum vrei tu, Monk. Sunt prea sleit de puteri ca să mai am vreo reacţie la toate astea... nu mai am...

Întoarse spatele pistolului ameninţător şi o văzu pe Cilla pe scări. Cobora. Se întreba dacă va mai trăi îndeajuns ca s-o poată atinge.

Auzi zgomotul împuşcăturii unui revolver.

Cilla ajunsese jos, la capătul scărilor. Alerga spre el, prin zăpadă.

Acum era în braţele lui, vie şi caldă, strângându-l la piept cât putea de tare.

Trase pe nări, cu nesaţ, parfumul părului ei şi pe obraz simţi vântul rece şi curat.

Era viu.

Monk Vardan zăcea însă, pe spate, în zăpadă.

Godwin se întoarse în fugă spre el şi îngenunche alături.

Vardan îl privea în ochi. În faţă, pe haina de sibir, se vedea o gaură zdrenţuită. Viaţa îl părăsea.

— Ce mai glonţ a fost... Oftă. Credeam că tânărul Davidson

a venit să te omoare *pe tine...* dacă n-ai fi fost înţelegător... Viaţa e plină de lecţii pe care le înveţi prea târziu... surprize...

— Războiul e un iad, Monk.

Godwin îşi ridică privirea. Davidson se apropia alene de ei. Avea în mână o puşcă. În spatele lui, avionul se odihnea liniştit, cu roţile îmbrăcate în zăpadă. Îşi scotea casca de piele cu cealaltă mână.

Monk vorbea, respirând cu greutate.

— Ascultă... niciodată nu l-aş fi lăsat pe Max să-mi vorbească despre implicarea ta în misiune... el ar fi condus-o oricum... dar am fost silit... spunea că trebuie să fie sigur că vei muri şi tu... atunci mi-a venit ideea să-i dau lui Pangloss operaţiunea PRÆTORIAN... ca să salvez operaţiunea CRUSADER... eu am fost... primul ministru n-a ştiut niciodată...

— Nici unul dintre aceste lucruri nu mai are acum vreo importanţă, Monk. Oricum ar fi fost, la fel aş fi procedat. Chiar dacă aş fi ştiut adevărul. Tu nu înţelegi, Monk. Îi datoram asta lui Max, de multă vreme...

— Prostii afurisite... voi, yankeii... codul Vestului...

Tuşi. Ochii îi alunecară în sus, peste umărul lui Godwin.

— Cilla... Îmi pare rău că a trebuit să vezi asta... mare porcărie... acum am scăpat de blestemăţia asta... ultimele cuvinte... Totul e deşertăciune, bătrâne, absolut totul...

Vocea îi era foarte slabă. Buzele i se mişcară, dar Godwin nu-l putea auzi. Îşi apropie urechea de gura lui Monk.

— Încă ceva... spune-i Cillei...

Cilla îngenunche lângă el:

— Sunt aici, Monk.

Dar el n-o putea vedea. Ochii i se închiseră.

— Spune-i Cillei... am vorbit cu băieţii de la Eton... despre micul Charlie... totul e aranjat, nu vă faceţi griji... totul aranjat... o să vă placă să-l vedeţi cu joben...

Îşi întoarse capul uşor, de parcă zărea ceva pe câmp, ceva ce ei nu puteau să vadă.

— Staţi, băieţi... aşteptaţi-l pe bătrânul Monk...

Zâmbea stins.

Cilla îi luă mâna rece ca gheaţa.

El i-o strânse uşor, apoi îşi dădu sufletul.

Pilotul Davidson privea în jos, spre cei trei. Godwin luă mâna Cillei din mâna lui Monk şi se ridicară.

— Îmi pare foarte rău pentru ce s-a întâmplat, domnule.

Vocea pilotului Davidson era foarte subţire. Arăta foarte tânăr fără casca şi ochelarii de aviator.

Godwin îl privea. Întorcându-se spre Cilla, observă, deodată, că începuse să ningă şi lumina zilei se destrăma.

— Am avut ordin să veghez să nu vi se întâmple nimic, domnule. L-am văzut cum vă ameninţa cu pistolul, domnule. V-ar fi împuşcat. Eu am avut ordin. Trebuia doar să vorbească cu dumneavoastră, asta era tot. Superiorii mei au fost foarte precişi, domnule. Se pare că s-au gândit că s-ar putea întâmpla ceva nedorit. Primul ministru doreşte să vă aduc înapoi, domnule. Imediat. Doreşte să vă vorbească.

Godwin o privi pe Cilla.

— Vom pleca amândoi.

— Ne vom descurca, domnule. Dar... cât se poate de repede, domnule. În ordine?

Fulgii de zăpadă cădeau pe pieptul lui Monk. Timpul începuse să-l troienească. Începuse deja să aparţină trecutului, se îndepărta. Zăpada începuse să se înroşească şi, în jurul lor, noaptea îşi desfăşura mantia întunecată.

— Da, desigur, e-n ordine. Să ne luăm doar câteva lucruri.

— Desigur, domnule. Am să fac puţină ordine aici.

În timp ce urcau scările spre casă, Cilla se sprijini de Godwin.

— Acum chiar că s-a terminat cu totul, nu-i aşa, Rodger?

— Da. Monk încerca să mă convingă că totul a fost opera Primului Ministru. Dar n-a fost aşa.

— Ah, Rodger, nu pricep nimic din toate astea...

— Apoi a încercat să pună totul în cârca lui Max, spunea că Max voia să fie sigur că voi muri, voia să mă omoare. Spunea că Max a fost cel care a tras în mine.

— E adevărat?

— Nu ştiu. N-are importanţă. Ceea ce-i datoram eu lui Max, n-avea nimic de-a face cu ceea ce putea înţelege Monk. Era vorba despre lucruri vechi, petrecute în 1927. Atunci când a început totul.

— Acum eşti, în sfârşit, chit faţă de Max?

— Da. Operaţiunea PRÆTORIAN a fost, în întregime misiunea unui nebun... şi a fost cu totul şi cu totul ideea lui Monk. El credea că era o lovitură de maestru. Credea că războiul nu e decât un şir de trădări şi de ironii... că viaţa nu e decât trădare şi ironie... şi ceea ce a făcut Monk era pentru binele general. Cred că, la urma urmelor, asta îl făcea să se simtă implicat în războiul ăsta blestemat.

O ţinea strâns lângă el, jurând în faţa lui Dumnezeu că acum o câştigase definitiv pentru el şi că niciodată n-o va mai pierde.

— A fost misiunea unui nebun, iubito. Şi m-a făcut să mă irosesc aproape cu totul, mi-a irosit viaţa.

— Nu de tot, iubitule.

— Nu, nu de tot.

— Totul era scris, spuse ea. Destinul.

— Max ar fi putut înţelege asta.

— Da, iubitule. Sunt sigură că ar fi înţeles.

Când coborâră din nou scările, lăsând în urmă Stillgraves şi o luară, prin zăpadă, către avion, trecând pe lângă locul unde Monk îşi dăduse sufletul, Cilla întrebă:

— Crezi că Monk era un mare porc?

Îl ţinea strâns de braţ.

— Nu ştiu. Presupun.

Apoi adăugă:

— Nu, nu era porc. Deloc. Credea că făcea ceea ce trebuia făcut. Acum e doar o victimă în plus, din rândul englezilor. Dumnezeule, ce lung a fost războiul...

— Totuşi a fost nemaipomenit de drăguţ ceea ce a făcut el.

Godwin îşi privi soţia.

— În legătură cu Charlie, spuse ea, în legătură cu fiul nostru şi cu Eton-ul.

— Da, Eton-ul însemna foarte mult pentru Monk.

— Nu-ţi face griji, iubitule. Nu te întrista prea tare. Aşa e războiul. Toate se duc dracului în timpul războiului, apoi războiul se termină...

— Şi pe urmă trebuie să le pui pe toate în ordine, din nou.

— Asta este, iubitule.

Lumina lunii strălucea pe faţa solemnă şi îmbujorată a lui

Davidson, atât de asemănătoare cu a unui băieţaş din corul bisericii, se gândi Godwin. Avea înfăţişarea ireproşabilă a unui englez. În afară de urechea stângă. Părea că cineva îi rupsese lobul. Davidson le întindea mâna pentru a-i ajuta să urce la bord.

Văzu privirea lui Godwin, pironită pe urechea lui. Roşeaţa îi inundă obrajii, apoi zâmbi sfios.

— Noaptea aceea în ceaţă, domnule…

Arăta foarte, foarte tânăr.

— Da?

— Îmi pare foarte rău, domnule. A fost o greşeală nemaipomenită.

— Îmi pare rău pentru urechea ta, fiule.

— A fost greşeala mea, în întregime, domnule. N-ar fi trebuit să mă aflu acolo. Şi dumneavoastră eraţi un adversar mult prea puternic pentru mine.

— Înţeleg. Regretele sunt de prisos. Războiul e un iad, fiule.

— Mulţumesc, domnule. Doamnă Godwin, spuse Davidson, văzând-o pe Cilla în siguranţă, în avion.

Cilla îi zâmbi soţului ei.

— Domnule Godwin, spuse ea blând.

Aveți ocazia să citiți o remarcabilă carte despre cel de-al Doilea Război Mondial. Armatele lui Hitler mărșăluiesc prin Europa și, în nordul Africii, soarta civilizației europene atârnă de un fir de păr. O operațiune sinucigașă, pusă la cale de Winston Churchill, antrenează destine care până în acel moment nu aveau nimic comun cu războiul. Dar operațiunea Praetorian poate fi compromisă din cauza unui trădător. Cine este el? Astfel începe o febrilă căutare care va dezvălui un labirint de intrigi. Tensiunea crește, povestea se complică și prin existența unui clasic triunghi amoros, iar finalul vă va surprinde cu siguranță.

rao
rao international publishing company

Săptămâna Financiară

ISBN 978-973-103-735-6

9 789731 037356

www.rao.ro
www.raobooks.com